ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

768

Π Ρ Α Ξ Η 1/1982

Σήμερα, 5 Ἰανουαρίου 1982 ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11.00 πρωΐνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλο Β΄, οἱ κκ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ, Ἰωάν. Χριστιάς, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κκ Γεώρ. Μαραγκουδάκης, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση καί Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ, γιατί ἀπουσιάζει μέ κανονική ἄδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ἡ ὀργάνωση τῆς ἐργασίας συγγραφῆς τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως Δημοτικοῦ. Εἰσηγητής Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Πληροφορίες γιά ἐκπαιδευτικά παιγνίδια ἀνάπτυξης τῆς νοημοσύνης τῶν παιδιῶν. Εἰσηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Διδασκαλία γερμανικῆς γλώσσας στό ἑλληνικό ἰδιωτικό σχολεῖο τῆς Δυτ. Γερμανίας. Εἰσηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό Πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε

Θ έ μ α 1ο.- Η όργάνωση τής έργασίας συγγραφής τών βιβλίων τής Α΄τάξεως Δημοτικού.

Ο Εισηγητής τού θέματος κ. Β. Κονιδιταιώτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη τού Τμήματος τήν ανάγκη τής οργανώσεως τής έργασίας τής συγγραφής τών βιβλίων τού Διδασκάλου καί τού Μαθητή τής Α΄τάξεως τού Δημοτικού Σχολείου γιά τή Γλώσσα, τά Μαθηματικά καί τή Μελέτη τού Περιβάλλοντος, ώστε ή έργασία τής συγγραφής νά προχωρήσει μέ τόν κανονικό ρυθμό καί τά βιβλία νά χορηγηθούν στούς δασκάλους καί μαθητές έγκαιρα, πρίν από τήν έναρξη τού σχολικού έτους 1982-83.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση τών προβλημάτων πού αντιμετωπίζουν οί ομάδες έργασίας συγγραφής καί τό Τμήμα,

ό μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

νά εισάγονται στίς συνεδρίες τού Τμήματος τά προβλήματα πού παρουσιάζονται κάθε φορά στίς ομάδες έργασίας - συγγραφής, ώστε νά μήν παρατηρούνται καθυστερήσεις στήν πρόοδο τής έργασίας τών ομάδων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε.

Θ έ μ α 2ο.- Πληροφορίες γιά ἐκπαιδευτικά παιγνίδια ἀνάπτυξης τῆς νοημοσύνης τῶν παιδιῶν.

Ὁ κ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τά ἀκόλουθα:

Τό Ὑπουργεῖο Παιδεία ς μέ τό ἔγγραφό του 1/813/12-8-81 διαβιβάζει ἔγγραφο τῆς Πρεσβείας του Ἰράν, μέ τό ὁποῖο ζητά νά ἐνημερωθεῖ γιά τά μοντέλα ἐκπαιδευτικῶν παιγνιδιῶν πού χρησιμοποιοῦν τά ἑλληνικά σχολεῖα γενικῆς ἐκπαίδευσης γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς νοημοσύνης τῶν παιδιῶν ἡλικίας 4 ὡς 18 χρόνων. Οἱ περιοχές γιά τίς ὁποίες ὑπάρχει ἐνδιαφέρον εἶναι τά Μαθηματικά, ἡ Γλώσσα, ἡ Φυσική Πειραματική καί τά Τεχνολογικά μαθήματα. Τό ὑλικό αὐτό ἡ ἐδῶ Πρεσβεία τοῦ Ἰράν θά τό στείλει στό Περσικό Κέντρο γιά τήν Ἀνάπτυξη τῆς Σκέψης τοῦ παιδιοῦ.

Τό ἐργοστάσιο ἐποπτικῶν μέσων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας παράγει ὁρισμένα μέσα- παιγνίδια τά ὁποῖα διανέμει στά σχολεῖα τῆς χώρας. Αὐτά τά μέσα ἀφοροῦν βασικά τό νηπιαγωγεῖο καί τίς πρῶτες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ. Ἀκολουθεῖ ἕνας κατάλογος αὐτοῦ τοῦ ὑλικοῦ:

Τόμπολες γιά ἀντιστοίχιση
Κιβώτιο κατασκευῶν (κύβοι, πυραμίδες, σφαῖρες, ράβδοι, παραλληλόγραμμα, δίσκοι).
Κιβώτιο μέ 66 ράβδους τετραγωνικῆς διατομῆς
Στῆλες διαβαθμίσεων
Τριγωνικό ἀριθμητήριο
Ὁριζόντιο τετραγωνικό ἀριθμητήριο
Σαλίγκαρος
Παιγνίδι ἐπιφανειῶν

Ἐκτός ἀπ' αὐτά τό ἐργοστάσιο ἐποπτικῶν μέσων παράγει καί διανέμει στά σχολεῖα ὄργανα Φυσικῆς Πειραματικῆς καί Χημείας.

Ἀλλά τά σχολεῖα προμηθεύονται πολλά ὑλικά καί μέσα ἀπό τό ἐλεύθερο ἐμπόριο μέ σκοπό τήν ὑποβοήθηση τῆς διδασκαλίας καί τελικά τήν ἀνάπτυξη τῆς νοημοσύνης καί τῆς γενικότερης συμπεριφορᾶς τῶν παιδιῶν. Αὐτά μπορεῖ νά τά ἀναζητήσει κάθε ἐνδιαφερόμενος στό ἐλεύθερο ἐμπόριο.

./.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τά ἔγγραφο ἀριθμ. 1/813/12-8-81 καί 1/813α/2-11-81 τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκ/των, β) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Α9Δ.Φ. 3226.4/4/18/ΑΣ 3076/28-7-81 τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Μελά καί δ) τή σχετική συζήτηση

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δίδει τίς ἀκόλουθες πληροφορίες γιά τά ἐκπαιδευτικά παιγνίδια πού χρησιμοποιοῦν τά ἑλληνικά σχολεῖα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς νοημοσύνης τῶν παιδιῶν:

Τό ἐργοστάσιο ἐποπτικῶν μέσων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας παράγει ὁρισμένα μέσα- παιγνίδια τά ὁποῖα διανέμει στά σχολεῖα τῆς χώρας. Αὐτά τά μέσα ἀφοροῦν βασικά τό νηπιαγωγεῖο καί τίς πρῶτες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ, Ἀκολουθεῖ ἕνα κατάλογος αὐτοῦ τοῦ ὑλικοῦ:

Τόμπολες γιά ἀντιστοίχιση

Κιβώτιο κατασκευῶν (κύβοι, πυραμίδες, σφαῖρες, ράβδοι, παραλληλόγραμμα, δίσκοι).

Στῆλες διαβαθμίσεων

Τριγωνικό ἀριθμητήριο

Ὁριζόντιο τετραγωνικό ἀριθμητήριο

Σαλίγκαρος

Παιγνίδι ἐπιφανειῶν.

Ἐκτός ἀπ'αὐτά τό ἐργοστάσιο ἐποπτικῶν μέσων παράγει καί διανέμει στά σχολεῖα ὄργανα Φυσικῆς Πειραματικῆς καί Χημείας.

Ἀλλά τά σχολεῖα προμηθεύονται πολλά ὑλικά καί μέσα ἀπό τό ἐλεύθερο ἐμπόριο μέ σκοπό τήν ὑποβοήθηση τῆς διδασκαλίας καί τελικά τήν ἀνάπτυξη τῆς νοημοσύνης καί τῆς γενικότερης συμπεριφορᾶς τῶν παιδιῶν. Αὐτά μπορεῖ νά τά ἀναζητήσει κάθε ἐνδιαφερόμενος στό ἐλεύθερο ἐμπόριο.

Θ έ μ α 3ο Διδασκαλία γερμανικῆς γλώσσας στά ἑλληνικά ἰδιωτικά σχολεῖα τῆς Δυτ. Γερμανίας.

Ὁ κ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, εἰσηγεῖται στό Τμῆμα τά ἀκόλουθα:
" Ὁ ἐπόπτης συμβούλων ἐκπαιδεύσεως Δ. Εὐρώπης μέ τό ἔγγραφό του 3034/8 Ὀκτωβρ. 1981 ζητάει παρέκκλιση τοῦ προγράμματος τῶν ἑλληνικῶν ἰδιωτικῶν σχολείων στή Δ. Γερμανία γιά τή διδασκαλία τῶν Γερμανικῶν καί στίς τάξεις Α΄καί Β΄μέχρι ὀχτώ ὧρες τήν ἑβδομάδα.

Τό ἐγκεκριμένο ὡρολόγιο πρόγραμμα, μέ τό ὁποῖο λειτουργοῦν τά ἰδιωτικά σχολεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας στό Μόναχο καί τή Νυρεμβέργη, προβλέπει τή διδασκαλία τῆς γερμανικῆς γλώσσας ἀπό 5 ὧρες γιά τίς τάξεις Α΄καί Β΄καί ἀπό 8 γιά τίς ὑπόλοιπες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Τό ἴδιο πρόγραμμα προβλέπει τή διδασκαλία τῶν ἑλληνικῶν ἀπό 8 τήν ἑβδομάδα γιά τήν Α΄τάξη καί ἀπό 7 γιά τίς ὑπόλοιπες.

Τό σύνολο τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τήν ἑβδομάδα, σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα αὐτό, εἶναι 28 γιά τίς τάξεις Α΄καί Β΄, 31 γιά τίς Γ΄καί Δ΄καί 32 γιά τίς Ε΄καί ΣΤ΄. Τό ἀντίστοιχο ὡρολόγιο πρόγραμμα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου στήν Ἑλλάδα προβλέπει 22 ὧρες ἑβδομαδιαίας διδασκαλίας στίς δύο πρῶτες τάξεις καί 25 γιά τίς ὑπόλοιπες τέσσερις. Ἀλλά καί τά ἰδιωτικά σχολεῖα στήν Ἑλλάδα ἄν πάρουμε σάν μέτρο, ὅπου διδάσκεται κατά παρέκκλιση μία ξένη γλώσσα ἐπί πέντε ἀκόμη ὧρες τή βδομάδα, νομίζω ὅτι θά φορτωθεῖ πολύ τό ἤδη φορτωμένο πρόγραμμα τῶν μικρῶν ἰδιαίτερα τάξεων. Τό ἔγγραφο δέν ἀναφέρει ἄν σχεδιάζουν οἱ ἁρμόδιες ἀρχές νά μειώσουν ἀντίστοιχα τίς ὧρες ἀπό ἀλλά μαθήματα. Ἐν πάση ὅμως περιπτώσει νομίζω ὅτι δέν πρέπει γιά λόγους κυρίως ἐθνικούς ἡ διδασκαλία τῆς δεύτερης γλώσσας νά ἔχει περισσότερες ὧρες ἀπό ἐκείνη τῆς μητρικῆς σέ καμιά τάξη καί ἰδιαίτερα στίς μικρές. Φοβᾶμαι πῶς κάτι τέταιο κομφούζιο μᾶλλον θά δημιουργήσει στήν ἀγωγή τῶν Ἑλληνόπουλων τῆς Δ. Γερμανίας.

Ἀναγνωρίζω ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη ἡ προσαρμογή αὐτῶν τῶν παιδιῶν στό περιβάλλον τῆς χώρας ὅπου φιλοξενοῦνται καί ὅτι πρέπει νά τούς δοθοῦν οἱ δυνατότητες νά σταδιοδρομήσουν μελλοντικά. Ὅμως τά ἑλληνικά σχολεῖα στή Δ. Γερμανία πρέπει πρῶτα πρῶτα νά διδάξουν στά Ἑλληνόπουλα τή μητρική τους γλώσσα καί τήν ἑλληνική κουλτούρα. Καί στίς μικρές τάξεις

./.

ἰδιαίτερα δέν μπορεῖ αὐτό νά ἐπιτευχθεῖ ἱκανοποιητικά ἄν καί μιά δεύτερη γλώσσα προστεθεῖ στό πρόγραμμά τους καί μάλιστα ἐπί πολλές ὧρες τή βδομάδα. Ἐξάλλου ἡ συστηματική διδασκαλία τῆς μητρικῆς γλώσσας στίς μικρές τάξεις θά διευκολύνει ἀσφαλῶς τά παιδιά νά μάθουν καλά καί τή Γερμανική ὡς δεύτερη γλώσσα καθώς ἀνεβαίνουν τίς τάξεις.

Γι'αὐτούς τούς λόγους, δηλ. ἐπειδή:

(α) κύρια ἀποστολή τῶν ἑλληνικῶν σχολείων στίς ξένες χῶρες εἶναι ἡ καλλιέργεια τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καί ἡ διατήρηση τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ,

(β) σύγχυση μπορεῖ νά φέρει στά μικρά παιδιά ἡ διδασκαλία τῆς δεύτερης γλώσσας ἐπί πολλές μάλιστα ὧρες καί

(γ) ἡ συστηματική ἐκμάθηση τῆς μητρικῆς γλώσσας στίς μικρές τάξεις θά βοηθήσει τά παιδιά νά μάθουν στή συνέχεια καλύτερα τή δεύτερη γλώσσα.

Προτείνω νά μήν ἐγκριθεῖ ἡ παρέκκλιση διδασκαλίας τῆς Γερμανικῆς μέχρι 8 ὧρες τή βδομάδα ἀπό τήν Α΄τάξη".

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. Φ. 815.1/Ζ/4102/25-11-1981 τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκ/των, β) τό ἀριθμ. 3034/8-10-1981 ἔγγραφο τοῦ Ἐπόπτη Συμβούλων Ἐκπ/σεως Δυτ. Εὐρώπης, γ) τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Μελά καί δ) τή διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν,

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Δέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ κ. Μελᾶ στό σύνολό της, ὅπως ἔχει.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ

Π Ρ Α Ξ Η 2

Σήμερα 12 Ἰανουαρίου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 10 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἀγ. Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀρ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, καί Ἰ. Χριστιάς, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ: Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, καί Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ~~επ~~ ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Φυλλάδιο "Τραγούδια γιά παιδιά" Σχολείων Αὐστραλίας
Εἰσηγητής: Ἀρ. Βουγιούκας.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Ἀναθέσεις διδασκαλίας ΣΕΛΔΕ Ἰωαννίνων Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

./.

θ έ μ α 1ο.- Φυλλάδιο "Τραγούδια γιά παιδιά " Σχολείων Αὐστραλίας.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος 'Αρ. Βουγιούκας εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

'Η 'Υπηρεσία 'Εκπ/σεως 'Ελληνοπαίδων τοῦ 'Εξωτερικοῦ καί Ξένων καί Μειονοτικῶν Σχολείων τοῦ ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Ε.Ε.Ε. , Τμῆμα 'Εκπ/σεως) μέ τό ἔγγραφό της Φ. 817.3/33/Ζ/4460/16-11-1981 μᾶς διαβίβασε φυλλάδιο μέ τραγούδια γιά παιδιά, πού ἐκπονήθηκε ἀπό τό Γραφεῖο Συμβούλου 'Εκπ/σεως στό Γενικό Προξενεῖο τῆς 'Ελλάδας στήν 'Αδελαΐδα γιά τά ἑλληνικά σχολεῖα τῆς περιφερείας του.

Πρόκειται γιά ἕνα πολυγραφημένο φυλλάδιο 24 σελίδων, ὅπου περιέχονται οἱ στίχοι τραγουδιῶν μιᾶς κασέτας γιά παιδιά τῶν μικρῶν τάξεων. Τά τραγούδια τῆς μιᾶς ὄψης (λαϊκά τά περισσότερα) εἶναι παραχωρημένα ἀπό τήν κ. Α. Καψάσκη- Λάμπρου καί τῆς ἄλλης εἶναι παρμένα (φωτοτυπημένα) ἀπό τό βιβλίο τῶν Δ. Μαζαράκη- Ε. Κεφάλου Β. Δημητράτου (Ἔκδοσης ΟΕΔΒ).

'Ο σύμβουλος ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ Γεν. Προξενεῖου τά στέλνει στό 'Υπ. Παιδείας γιά ἐνημέρωση καί μᾶς διαβιβάζονται γιά νά διατυπώσουμε τίς ἀπόψεις μας γι'αὐτά. Κανονικά, τό φυλλάδιο ἔπρεπε νά μπεῖ στό ἀρχεῖο. Εἶναι αὐτονόητη ἡ ἐπιδοκιμασία μας γιά τήν ἐνέργειά τοῦ Γραφείου του Συμβούλου 'Εκπαιδεύσεως νά ἑτοιμάσει καί νά προωθήσει στά ἑλληνικά σχολεῖα τῆς περιφερείας του τό ἀξιόλογο αὐτό ὑλικό (μαγνητοταινία καί φυλλάδιο μέ ἐγκεκριμένα καί δοκιμασμένα τραγούδια).

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο Φ. 817.3/33/Ζ/4460/16-11-81 τῆς 'Υπηρεσίας 'Εκπαιδεύσεως 'Ελληνοπαίδων τοῦ 'Εξωτερικοῦ καί Ξένων καί Μειονοτικῶν Σχολείων τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τό συνημμένο σ'αὐτό φυλλάδιο μέ τραγούδια γιά παιδιά τοῦ Γενικοῦ Προξενείου τῆς 'Ελλάδας στήν 'Αδελαΐδα, β) Τήν εἰσήγηση τοῦ εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ 'Αρ. Βουγιούκα, καί γ) τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

ἐπιδοκιμάζει τήν ἐνέργεια τοῦ Γραφείου τοῦ Συμβούλου 'Εκπαιδεύσεως νά ἑτοιμάσει καί νά προωθήσει στά 'Ελληνικά Σχολεῖα τῆς περιφερείας του τό ἀξιόλογο αὐτό ὑλικό (μαγνητοταινία καί φυλλάδιο μέ ἐγκεκριμένα καί δοκιμασμένα τραγούδια).

Θ έ μ α 2ο.- 'Αναθέσεις διδασκαλίας ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων.

'Ο Προεδρεύων τοῦ Τμήματος καί εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης εἶπε τά ἑξῆς:

'Ο Δ/ντής, Σπουδῶν τῆς Σχολῆς 'Επιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως (ΣΕΛΔΕ) 'Ιωαννίνων, μέ ἔγγραφό του ἀριθμ. 392/18-12-1981, μᾶς ὑποβάλλει συμπληρωματική πρόταση γιά ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων μέ τή νόμιμη ἀποζημίωση, γιά τό διδακτικό ἔτος 1981-82, στούς ἑξῆς καθηγητές καί εἰδικούς ἐπιστήμονες:

1. Τοῦ μαθήματος "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος", γιά εἴκοσι ἑπτά (27) ὧρες, στήν Λαμπρινή Βελογιάννη- Μουτσοπούλου σέ ἀντικατάσταση τοῦ Νικ. Μαντῆ, γιατί ἀπαγορεύεται στούς δικαστικούς λειτουργούς ἡ παροχή πάσης ἄλλης ἐμμίσθου ὑπηρεσίας.
2. Τοῦ μαθήματος "Σύγχρονες παιδαγωγικές κατευθύνσεις καί ἐκπαιδευτικά συστήματα", γιά τριάντα ἕξι (36) ὧρες, στόν 'Αλέξιο Μακρυγιάννη σέ ἀντικατάσταση τοῦ Γ. Μαυρογιάργου, ὁ ὁποῖος λόγω φόρτου ἐργασίας ἀδυνατεῖ νά διδάξει τό μάθημα αὐτό, καί
3. Τοῦ μαθήματος "Κοινωνιολογία τῆς ἀγωγῆς" γιά τριάντα ἕξι (36) ὧρες συνολικά στόν Παῦλο Κυριακίδη σέ ἀντικατάσταση τοῦ Θεόδωρου Νταλάκα, ὁ ὁποῖος ἀδυνατεῖ νά διδάξει τό μάθημα αὐτό, λόγω ἄλλων ὑποχρεώσεών του.

Εἰσηγοῦμαι τήν ἔγκριση τῶν παραπάνω ἀναθέσεων διδασκαλίας στή ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων ὅπως ἔχει.

'Ακολούθησε συζήτηση καί τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) Τό ἔγγραφο ἀριθμ. 392/18-12-1981 τοῦ Δ/ντῆ τῆς Σχολῆς 'Επιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως (ΣΕΛΔΕ) 'Ιωαννίνων καί τίς συνημμένες σ'αὐτό δηλώσεις ἐπιθυμίας γιά τήν ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στήν παραπάνω ΣΕΛΔΕ, β) Τήν εἰσήγηση τοῦ Προεδρεύοντος Βασ. Κονιδιτσιώτη, Συμβούλου Β', καί τή συζήτηση, πού ἀκολούθησε,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

α) 'Εγκρίνει τή συμπληρωματική πρόταση γιά ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων, γιά τό σχολικό ἔτος 1981-1982, τοῦ Διευθυντῆ Σπουδῶν τῆς Σχολῆς αὐτῆς, ὅπως ἔχει.

β) 'Αναβάλλει τή συζήτηση, γιά ἑπόμενη συνεδρίαση, τῆς περιπτώσεως Α τῆς προτάσεως τοῦ Δ/ντῆ, Σπουδῶν, πού ἀναφέρεται στήν πραγματοποίηση διαλέξεων (μέ ἀποζημίωση ἤ χωρίς ἀποζημίωση) ἀπό εἰδικούς τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γραμμάτων καί τῶν

καλῶν τεχνῶν.

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 3

Σήμερα 19 Ἰανουαρίου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ)συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ : Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τοῦ ΚΕΜΕ, καί Ἰ. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ Γεωργ. Μαραγκουδάκης, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Συντονισμός τῆς συγγραφῆς τῶν βιβλίων δασκάλου καί μαθητῆ Α΄τάξεως. Εἰσηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Χορήγηση ἀποσπασμάτων πράξεως ἐπιλογῆς διδακτικῶν βιβλίων Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν. Εἰσηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Ἀναγνώριση πτυχίου 2/ετοῦς μετεκπαιδεύσεως στήν Ἀνωτάτη Παιδαγωγική Σχολή τοῦ ESSLINGEN τῆς Δυτικῆς Γερμανίας. Εἰσηγητές: Ἀντ. Μπενέκος καί Ι. Χριστιάς.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Συντονισμός τῆς συγγραφῆς τῶν βιβλίων δασκάλου καί μαθητῆ Α΄ τάξεως.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος καί εἰσηγητής στό θέμα αὐτό Βασιλ. Κονιδιτσιώτης εἶπε ὅτι οἱ ἀνάγκες τῆς συγγραφῆς τῶν βιβλίων ἐπιβάλλουν, ὅταν ὑπάρχουν προβλήματα, πού προκύπτουν ἀπό τή συγγραφή, νά συζητοῦνται αὐτά στίς συνεδριάσεις τοῦ Τμήματος, ὥστε ἡ λύση τους νά ὑποβοηθεῖ τόν κανονικό ρυθμό τῆς συγγραφῆς τῶν βιβλίων.

Στή συνέχεια ὁ προεδρεύων κάλεσε τά μέλη τοῦ Τμήματος νά ἀναφέρουν τυχόν ὑπάρχοντα προβλήματα.

Ἀκολούθως τά μέλη διατύπωσαν σχετικά προβλήματα. Εἰδικότερα εἶπαν:

Ὁ Διον. Μελάς: Χρειάζεται ἕνα ποσό χρημάτων γιά τήν προμήθεια βιβλίων πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά τήν ἐργασία τῆς συγγραφῆς.

Ὁ Ἀντ. Μπενέκος: Θά χρειαστεῖ ἕνα ποσό χρημάτων γιά φωτογραφίες σχετικές μέ τή συγγραφή βιβλίου "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος".

Τέλος ὁ προεδρεύων πρότεινε στά μέλη τοῦ Τμήματος νά κάνουν μιά κατά προσέγγιση ἐκτίμηση τῶν ἀπαιτούμενων χρημάτων, ὥστε νά καταβληθεῖ προσπάθεια γιά τήν ἐξασφαλισή τους.

Ἡ πρόταση αὐτή γιά τήν κατά προσέγγιση ἐκτίμηση τῶν ἀπαιτούμενων χρημάτων, γιά τίς παραπάνω ἀνάγκες τῆς συγγραφῆς βιβλίων, ἔγινε ἀποδεκτή ἀπό τά μέλη τοῦ Τμήματος.

Θ έ μ α 2ο.- Χορήγηση ἀποσπασμάτων πράξεως ἐπιλογῆς διδακτικῶν βιβλίων Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν.

Ὁ Εἰσηγητής στό θέμα αὐτό καί Προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασ. Κονιδιτσιώτης της εἶπε τά ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ἔγγραφό της Φ. 514.2/Γ/10952/8-12-82 μᾶς διαβίβασε αἰτήσεις τῶν: α) Ἀνδρέα Χαραλάμπους, καθηγητῆ Μουσικῆς στή Μαράσλειο Παιδαγωγική Ἀκαδημία, β) Ἀθηνᾶς Πέντζου- Δαπόντε, ἐντεταλμένης ὑφηγήτριας Παν/μίου Θεσ/νίκης καί γ) Μαρίας Μιράζγεζη, καθηγήτριας τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας στό Μαράσλειο Διδασκαλεῖο Δ.Ε., γιά τή χορήγηση ἀντιγράφου τῆς πράξεως τοῦ Τμήματος πού ἀναφέρεται στήν κρίση τῶν διδακτικῶν βιβλίων γιά τίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες καί μέ τήν ὁποία τά βιβλία τῶν παραπάνω δέν ἔχουν ἐπιλεγεῖ.

Εἰσηγοῦμαι νά χορηγηθοῦν τά αἰτούμενα ἀντίγραφα τῆς πράξεως τοῦ Τμήματος στούς ἐνδιαφερόμενους.

Τό Τμῆμα Ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

Νά σταλοῦν στή Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ ἀποσπάσματα τῆς πράξεώς του πού ἀναφέρεται στήν ἐπιλογή διδακτικῶν βιβλίων γιά τίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες μέ τήν παράκληση νά χορηγηθοῦν στούς ἐνδιαφερόμενους: α) Ἀνδρέα Χαραλάμπους, καθηγητή Μουσικῆς στή Μαράσλειο Παιδαγωγική Ἀκαδημία β) Ἀθηνά Πέντζου- Δαπόντε, ἐντεταλμένη Ὑφηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης καί γ) Μαρία Μιράζγεζη, καθηγήτρια τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας στό Μαράσλειο Διδασκαλεῖο Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Θ έ μ α 3ο.- Ἀναγνώριση πτυχίου 2/ετοῦς μετεκπαιδεύσεως στήν Ἀνώτατη Παιδαγωγική Σχολή τοῦ ESSLINGEN τῆς Δυτικῆς Γερμανίας.

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος Ἀντ. Μπενέκος καί Ἰ. Χριστιάς εἶπαν σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

1. Μᾶς ἀπεστάλη μέ τό ἔγγραφο Γ/7472/6-10-81 ΥΠΕΠΘ, Δ/νση Ἐφ. Προγραμ. ΣΕΔΠ αἴτηση - ὑπόμνημα τοῦ Συλλόγου Διδασκάλων καί Νηπιαγωγῶν τῆς Βάδης Βυρτεμβέργης "Ὁ Ἀριστοτέλης", μέ τήν ὁποία ζητεῖται νά ἀναγνωριστοῦν οἱ σπουδές τους στήν Ἀνώτατη Παιδαγωγική Σχολή ESSLINGEN ὡς ἰσότιμες μέ ἐκεῖνες τῆς 2/ετοῦς μετεκπαίδευσης στό Μαράσλειο Διδασκαλεῖο.

2. Ἡ Σχολή αὐτή λειτουργεῖ ἀπό τό 1977 καί ὀργανώθηκε εἰδικά γιά τήν ἐπιμόρφωση Ἑλλήνων δασκάλων πού ἐργάζονται μέ τά ἑλληνόπουλα σέ σχολεῖα τῆς Δυτικῆς Γερμανίας· καί σκοπεύει, κατά τό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς "στήν ἐπιστημονική ἐμβάθυνση καί προαγωγή τῶν ἐπαγγελματικῶν ἐμπειριῶν τῶν ἑλλήνων ἐκπαιδευτικῶν λαμβανομένης ὑπόψη καί τῆς εἰδικῆς θέσης τους κτλ". Παίρνουν μέρος σ' αὐτές τίς σπουδές ἐκπαιδευτικοί πτυχιοῦχοι μέ ἱκανοποιητικό βαθμό γλωσσικῆς προόδου στά γερμανικά.

3. Ἡ διάρκεια τῶν σπουδῶν εἶναι διετής ἤτοι 4 ἐξάμηνα, ἀπό τά ὁποῖα τό πρῶτο ἐξάμηνο θεωρεῖται εἰσαγωγικό. Δηλαδή στό Α΄ἐξάμηνο οἱ ὧρες ἀνέρχονται σέ 10 ἑβδομαδιαίως καί κατανέμονται ὡς ἑξῆς: Παιδαγωγικά 2, Πρακτική ἄσκηση 2, πολιτιστικά - Φιλοσοφία 2, γερμανική γλώσσα 4. Ἔχει σκοπό κυρίως νά ἐξοικειωθοῦν οἱ δάσκαλοι μέ τόν πολιτισμό τῆς Γερμανίας καί νά βελτιώσουν τήν ξένη γλῶσσα. Στά ὑπόλοιπα 4/μηνα οἱ ὧρες εἶναι: 8-8-6 ἀντίστοιχα καί κατανέμονται ὡς ἑξῆς:
1) Παιδαγωγικά: 4, 2) Πολιτιστικά Φιλοσοφία 2-0-2, 3) Εἰδική Διδακτική 2 4) Πρακτικές Ἀσκήσεις 0- 2 - 0 ὧρες.

4. Στά Παιδαγωγικά περιλαμβάνονται: ἀνθρωπολογικές, ψυχολογικές καί κοινωνικές προϋποθέσεις τῆς ἀγωγῆς θέματα ἀπό τή Γενική Παιδαγωγική, ἀπό ἀνθρωπολογική σκοπιά, ἀπό τά μέσα ἀγωγῆς, Παιδαγωγική Ψυχολογία, Ψυχολογία τῆς νοημοσύνης, ἐξελικτική ψυχολογία, ἀποκλίνουσα συμπεριφορά

κοινωνιολογία τῆς ἀγωγῆς, προγραμματισμός, Ἀναλυτικά Προγράμματα, θέματα διδακτικῆς γενικά κ.ἄ.π.

Στήν Εἰδική Διδακτική τό ἐπίκεντρο εἶναι τά γλωσσικά μαθήματα, τά μαθηματικά, φυσικές καί κοινωνικές ἐπιστῆμες. Διατίθεται καί 14 μέρες γιά πρακτική ἐξάσκηση σέ δίγλωσσες τάξεις.

5. Οἱ σπουδές λήγουν μέ ἐξετάσεις πού συνίστανται:

α) σέ προφορική ἐξέταση, πού παίρνουν ὅσα προσκομίζουν βεβαίωση συμμετοχῆς τους στά μαθήματα, β) σέ κατάθεση γραπτῆς ἐργασίας πού πρέπει νά κριθεῖ τουλάχιστο ὡς "σχεδόν καλῶς"; γ) σέ διάφορες ἐπιστημονικές ἐργασίες πού γίνονται κατά τό διάστημα τῶν σπουδῶν.

Ἡ γραπτή ἐργασία γίνεται σέ θέμα ἀπό ἕναν εἰδικό τομέα σπουδῶν, πού ἐκλέγει ὁ ὑποψήφιος πτυχιοῦχος, καί κατατίθεται σέ γλώσσα γερμανική, ὕστερα ἀπό 4/μηνη ἐπεξεργασία.

Ἡ προφορική ἐξέταση γίνεται ἐπίσης στά γερμανικά καί στούς παρακάτω κλάδους: Παιδαγωγικά, Διδακτική, Πολιτιστικά- Φιλοσοφία· καί διαρκεῖ 30 λεπτά, ἐνώπιον δύο ἐξεταστῶν καθηγητῶν.

Ἀπό τίς δύο ἐξετάσεις, γραπτή ἐργασία καί προφορική ἐξέταση ἐξάγεται ὁ μέσος ὅρος βαθμολογίας, ἀφοῦ διπλασιαστεῖ ὁ βαθμός τῆς γραπτῆς.

Ὁ ἐπιτυχών σπουδαστής παίρνει ἕνα ἀποδεικτικό τῶν σπουδῶν του, πτυχίο, ὅπως τό λέει ὁ Σύλλογος (ABSCHLUSSZEUGNIS) ἀπό τή Συγκλητική Ἐπιτροπή καί τόν Πρύτανη).

6. Στή Σχολή αὐτή εἶναι βέβαιο ὅτι διατέθηκαν μερικά ἀπό τά διακεκριμένα ὀνόματα τῶν ἐπιστημῶν τῆς Ἀγωγῆς στή Γερμανία μεταξύ τῶν ὁποίων οἱ: K. GIEL, SCHWEIZER BIRK κ.ἄ., καθώς καί Ἕλληνες ἐκπαιδευτικοί, ὅπως ὁ Κ. Χάρης, ὁ Ν. Παπαδόπουλος (τοῦ Κ.Ε.Μ.Ε.), Καραγιαννίδης κ.ἄ.

7. Μέ τίς προϋποθέσεις αὐτές καί ἐπειδή:

α. τό ἐπίπεδο σπουδῶν εἶναι ὑψηλό

β. τό διδακτικό προσωπικό εἶναι ἐκλεκτό

γ. τό πρόγραμμα καλύπτει βασικούς τομεῖς τῆς παιδαγωγικῆς καί τῆς ψυχολογίας καί φιλοσοφίας καί προσφέρει ἐπιλεγμένες (καί ἀρκετές) πρακτικές ἀσκήσεις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

δ) οἱ δάσκαλοι μαθαίνουν μία ξένη γλώσσα, πού τούς ἐπιτρέπει νά ἐνημερώνονται ἀπό πρῶτες πηγές θεωροῦμε ὅτι τό περιεχόμενο εἶναι ἀντίστοιχο καί τό ἐπίπεδο τῶν σπουδῶν ἰσότιμο ἀπό ἄποψη οὐσιαστικῆς μάθησης μέ τό ἐπίπεδο σπουδῶν τῆς Μείζονος μετεκπαίδευσης τοῦ Μαρασλείου Διδ/κείου Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης: ἡ ἀναγνώριση ὅμως τοῦ πτυχίου δέν ἀνήκει, ἴσως, στήν ἁρμοδιότητα τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν τίς ἀπόψεις τους. Εἰδικότερα εἶπαν τά ἑξῆς οἱ Σύμβουλοι Β΄Ν. Βλουτίδης καί Κ. Πασσάκος:

1) Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐκπαιδευτικοί στήν αἴτησή τους καί τό Ὑπουργεῖο Παιδείας στό σχετικό ἔγγραφό του, ζητοῦν ἀναγνώριση ἰσοτιμίας πτυχίου. Ὁ Νόμος 186/75 δέ δίνει στό ΚΕΜΕ ἁρμοδιότητες γιά ἀναγνώριση τέτοιας ἰσοτιμίας.
2) Δέν ὑπάρχει προηγούμενο παρόμοιας ἀποφάσεως ἀπό τό ΚΕΜΕ.
3) Ὁ Νόμος 186/75 δίνει στό ΚΕΜΕ ἁρμοδιότητες γιά ἐπιμόρφωση διδακτικοῦ προσωπικοῦ, αὐτό ὅμως δέ σημαίνει ὅτι ἔχει τό ΚΕΜΕ καί ἁρμοδιότητα κρίσεως γιά ἰσοτιμίες πτυχίων.
4) Σύμφωνα μέ τά παραπάνω τό Τμῆμα δέ μπορεῖ νά συζητήσει τήν οὐσία τοῦ θέματος "Ἀναγνώριση πτυχίου 2/ετοῦς μετ/σεως στήν ἀνώτατη Παιδαγωγική Σχολή τοῦ ESSLINGEN τῆς Δυτικῆς Γερμανίας" γιατί δέν ἔχει τέτοια ἁρμοδιότητα ἀπό τόν ἱδρυτικό Νόμο τοῦ ΚΕΜΕ.-

Ἀκολούθως ὁ προεδρεύων τοῦ Τμήματος Β. Κονιδιτσιώτης ἀναφέρεται διεξοδικά σέ ὅλα τά ζητήματα πού ἀφοροῦν τή σύγκριση τῆς μετεκπαιδεύσεως τῶν δασκάλων στό Μ.Δ.Δ.Ε. καί τῆς ἐπιμορφώσεως στό ESSLINGEN: Εἰσαγωγή, πρόγραμμα σπουδῶν, ἐπίπεδο διδασκόντων, ἐξετάσεις κτλ. καί ἀποδεικνύει ὅτι κατά τήν οὐσία τους οἱ δύο αὐτές μετεκπαιδεύσεις εἶναι ἰσάξιες, ἄν δέν εἶναι οὐσιαστικότερη ἡ ἐπιμόρφωση τῶν ἑλλήνων δασκάλων ἀπό γερμανούς καθηγητές Πανεπιστημίου καί μάλιστα ἔπειτα καί ἀπό ἐξετάσεις κατά τίς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

./.

ὁποῖες ἀπορρίπτονται οἱ μή ἐπαρκῶς ἀφομοιώνουντες τήν ὕλη τῶν σπουδῶν.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ/7472/6-10-81 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ καί τά συνημμένα σ'αὐτό α) τό ἔγγραφο ἀριθμ. 54/8-9-81 τοῦ Συλλόγου Διδ/λων καί Νηπ/γῶν Βάδης Βυρτεμβέργης καί β) τά δικαιολογητικά πά σχετικά μέ τήν ἀναγνώριση τοῦ πτυχίου 2/ετοῦς μετεκπαιδεύσεως στήν Ἀνώτατη Σχολή ESSLINGEN Δυτ. Γερμανίας, γ) τήν εἰσήγηση τῶν Ἀντ. Μπενέκου καί Ι. Χριστιᾶ, καί δ) τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι κατά π λ ε ι ο ψ η φ ί α:

ὅτι: α) Τό περιεχόμενο τοῦ προγράμματος τῆς Σχολῆς εἶναι ἀντίστοιχο καί ἡ ποιότητα τῶν σπουδῶν ἰσότιμη μέ τό πρόγραμμα καί τό ἐπίπεδο σπουδῶν τῆς Μείζονος Μετεκπαιδεύσεως τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καί β) τό πτυχίο τῶν μετεκπαιδευθέντων στήν Ἀνώτατη Παιδαγωγική Σχολή ESSLINGEN δύναται νά ἀναγνωρισθεῖ ὡς ἰσότιμο μέ τό παρεχόμενο ἀπό τό Μαράσλειο Διδασκαλεῖο Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Μειοψήφησαν οἱ Σύμβουλοι Β'Ν. Βλουτίδης καί Κ. Πασσάκος γιά τούς λόγους πού ἀνέπτυξαν κατά τή συζήτηση τοῦ θέματος.

Ὁ Πρόεδρος τῶν

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 4

Σήμερα 26 Ἰανουαρίου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, καί Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ Γεώργιος Μαραγκουδάκης, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Προβλήματα ἀπό τή συγγραφή τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως γιά τό δάσκαλο καί τό μαθητή. Εἰσηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Ἔνταξη τοῦ Διον. Λιβέρη, μαθηματικοῦ, εἰδικοῦ ἐπιστήμονα, στήν ὁμάδα συγγραφῆς τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως. Εἰσηγητής Β. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση γιά τή διδασκαλία τῶν Σύγχρονων Μαθηματικῶν κατά παρέκκλιση ἀπό τό ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα στό ἰδιωτικό δημοτικό σχολεῖο Λάρισας τοῦ Κ. Καραβάνα Εἰσηγητής Ι. Χριστιάς.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Ἔκθεση τῆς 12ης Ὑπουργικῆς Διάσκεψης τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης: Ἐκπαίδευση παιδιῶν ἡλικίας 3 ὡς 8 χρόνων. Εἰσηγητής Διον. Μελάς.

Θ Ε Μ Α 5ο.- Ἀνάθεση διδασκαλίας στή ΣΕΛΔΕ Ἀθηνῶν. Εἰσηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 6ο.- Αἴτηση τῶν ἐκδόσεων "ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ" γιά τή χορήγηση ἀντιγράφου ἀποσπάσματος πράξεως Τμήματος Δ.Ε. γιά τό βιβλίο τοῦ Ι. Χασάπη "ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΗΠΙΑΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ". Εἰσηγητής Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 7ο.- Ἀναφορά τῆς Νηπιαγωγοῦ Ἀναστασίας Μουτάφη γιά τήν ἀπόρριψη ἀπό τό Τμῆμα Δ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ τοῦ βιβλίου "[illegible]ΑΔΑ ΚΑΙ ΣΥ" Εἰσηγητής Διον. Μελάς.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Προβλήματα ἀπό τή συγγραφή τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως γιά τό δάσκαλο καί τό μαθητή.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος καί εἰσηγητής στό θέμα Βασ. Κονιδιτσιώτης ἀναφέρεται λεπτομερειακά στά προβλήματα πού προκύπτουν ἀπό τή συγγραφή τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως γιά τό δάσκαλο καί τό μαθητή καί στή συνέχεια καλεῖ τά μέλη τοῦ Τμήματος νά συζητήσουν τό θέμα αὐτό καί νά διατυπώσουν τή γνώμη τους.

Ὁ εἰδικός σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ Ἀντ. Μπενέκος ἐπισημαίνει τό γεγονός ὅτι ἀκόμη δέν ὑπάρχει νομική κάλυψη γιά συγγραφή βιβλίων ἀπό Ὁμάδα τοῦ ΚΕΜΕ καί πρέπει νά ἐπιταχυνθεῖ ἡ διαδικασία τακτοποίησης. Ἐπισημαίνει ἐπίσης ὅτι τό χρονικό διάστημα γιά τή συγγραφή βιβλίων γιά τό σχολικό ἔτος 1982-83 εἶναι ἐξαιρετικά βραχύ καί θά χρειαστεῖ ὁπωσδήποτε νά βγεῖ τό βιβλίο τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος σέ δύο τεύχη.

Τέλος, καί συναφῶς μέ τά ἀνωτέρω, ζητεῖ νά τακτοποιηθεῖ ἀπό τόν ΟΕΔΒ τό θέμα τῆς εἰκονογράφησης πού εἶναι βασικό γιά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου.

Ὁ Σύμβουλος Β΄Κων. Πασσάκος εἶπε:

" Εὑρισκόμενος σέ ἀναρρωτική ἄδεια δέν εἶχα παρευρεθεῖ στή συνεδρίαση τοῦ Τμήματος πού συζήτησε καί ἔδωσε ἔγκριση στό κείμενο τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος Α΄τάξεως, πάνω στό μάθημα Μελέτη Περιβάλλοντος. Ἐκ τῶν ὑστέρων μελέτησα τό ὅλο αὐτό πρόγραμμα, ὅπως ἔχει διατυπωθεῖ τελικά ἀπό τούς συντάκτες του καί ἔχει ἐγκριθεῖ ἀπό τό Τμῆμα, στίς "Γενικές ἑνότητες" στίς "μερικότερες ἑνότητες τῆς ὕλης" στούς "Στόχους κάθε μερικότερης ἑνότητας ὕλης" καί στά "βασικά στοιχεῖα τοῦ περιεχομένου μερικότερων ἑνοτήτων". Τό διεξῆλθα μέ πολλή προσοχή ἀλλά σέ κανένα σημεῖο του δέν εἶδα νά γίνεται ἀναφορά στά θρησκευτικά- Προσευχές, ἱστορίες ἀπό τή Βίβλο ἐπίκαιρες, θρησκευτικές ἑορτές καί θρησκευτικά βιώματα τῶν παιδιῶν τῆς ἡλικίας αὐτῆς καί ἄλλα παρόμοια - καί νά ἀναπτύσσονται σχετικά ἀντικείμενα μαθήσεως καί ἀγωγῆς. Τό Τμῆμα βέβαια ἔχει ἀποφασίσει ὅτι τό "μάθημα" τῶν θρησκευτικῶν θά ἐνοποιηθεῖ καί θά διδάσκεται μέσα στά πλαίσια τοῦ ἐνιαίου μαθήματος Μελέτη Περιβάλλοντος. Μήπως ἔχει διαφύγει τό γεγονός αὐτό ἀπό τούς συντάκτες; Τί σχετικά γίνεται τώρα πού ἑτοιμάζονται

./.

μέ εὐθύνη τῶν ἴδιων τά βιβλία δασκάλου καί μαθητῆ;. Ἡ σχετική ὕλη μέ τά θρησκευτικά ἐκτός τοῦ ὅτι θά περιλαμβάνεται σ'αὐτά τά βιβλία, εἶναι ἀπαραίτητο νά ὑπάρχει μέ σαφήνεια καί ἔκδηλα, ὄχι ἁπλῶς ὑπονοούμενη, καί μέσα στό κείμενο τοῦ προγράμματος, πού θά εἶναι καί τό ἐπίσημο νομικό κείμενο τῆς Πολιτείας μέ βάση τό ὁποῖο θά κάνει τήν ὅλη διδακτική καί Παιδαγωγική ἐργασία του ὁ δάσκαλος. "Αν αὐτό δέν συμβαίνει θά εἶναι ἡ πολύ πιθανή δημιουργία τῆς ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως δικαιολογημένη ὅτι τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν οὐσιαστικά καταργεῖται, πρᾶγμα ὅμως πού ἀσφαλῶς δέν μπορεῖ νά εἶναι καί δέν εἶναι διόλου στήν πρόθεση κανενός μας καί πολύ περισσότερο στήν πρόθεση τῶν συντακτῶν τοῦ προγράμματος στό μάθημα Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος".

Ἀπαντώντας, σέ ὅσα εἶπε ὁ Κων. Πασσάκος, ὁ Ἀντ. Μπενέκος ἐξήγησε ὅτι τά σχετικά μέ τή θρησκευτική ζωή ἔχουν περιληφθεῖ, γιατί ὑπάρχουν, εἶπε καί οἱ εὐκαιριακές ἑνότητες (γιορτές κ.λ.π.) πού θά καλύψουν τά ὑπόλοιπα καί ἑπομένως δέ θά ὑπάρχουν κενά. Παραδείγματα ἔχουμε καί σέ ἄλλες γενικότερες ἑνότητες ἀπό τή θρησκευτική ζωή, ὅπως προκομένη οἰκογένεια, προκομένη τάξη κ.ἄ.

Ὁ Σύμβουλος Β΄Διον. Μελάς εἶπε σχετικά μέ τήν ἔκδοση τῶν βιβλίων σέ τεύχη.

Νομίζω ὅτι τά μικρά παιδιά δέν εἶναι σκόπιμο νά κουβαλοῦν μαζί τους ὀγκώδη βιβλία, τά ὁποῖα ἄλλωστε καί τσαλακώνουν ἤ καί καταστρέφουν σύντομα.

Γι'αὐτό θεωρῶ ἀπαραίτητο τά βιβλία τοῦ μαθητῆ νά κυκλοφορήσουν σέ δυό ἤ καί σέ τρία τεύχη ἀνάλογα μέ τόν ὄγκο τους καί τή μεθόδευση πού θά προτείνει κάθε ὁμάδα γιά τό μάθημα πού ἔχει ἀναλάβει. Ἡ ἔκδοση τῶν βιβλίων σέ τεύχη ἔχει ἀκόμη τό πλεονέκτημα ὅτι ἀνανεώνει τό ἐνδιαφέρον τοῦ παιδιοῦ γιά τό ἀνώτερο καί τό νεότερο πού ἀκολουθεῖ καί προσφέρεται καλύτερα γιά κάποια ἐξατομίκευση ἤ ὁμαδοποίηση τῆς διδασκαλίας.

Τέλος νομίζω ὅτι ἡ ἔκδοση σέ τεύχη θά διευκολύνει τή συγγραφή καί τήν ἔκδοση τῶν βιβλίων γιά νά πᾶνε στό σχολεῖο ἔγκαιρα, ἀπό τήν ἀρχή τοῦ ἐρχόμενου σχολικοῦ ἔτους.

ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του αὐτά πού διατυπώθηκαν ἀπό τόν προεδρεύοντα καί τά μέλη του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

α) Νά περιληφθοῦν ἐνότητες θρησκευτικοῦ περιεχομένου κατά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος" τῆς Α΄τάξεως γιά τό δάσκαλο καί τό μαθητή, ὅπως εἶχε παλαιότερα ἀποφασιστεῖ ἀπό τό Τμῆμα κατά τήν κατάρτιση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

β) Νά προωθηθεῖ τό θέμα τῆς νομικῆς κάλυψης γιά συγγραφή βιβλίου ἀπό ἀποσπασμένους στό ΚΕΜΕ ἐκπαιδευτικούς, γιά τήν εἰκονογράφησή τους καί τή χρησιμοποίηση φωτογραφιῶν, καί

γ) Νά ἐξετάζεται κατά τήν πορεία τῆς ἐργασίας τό ζήτημα τῆς κατά τεύχη ἔκδοσης τῶν νέων βιβλίων.

Θ έ μ α 2ο.- Ἔνταξη τοῦ Διον. Λιβέρη, Μαθηματικοῦ, εἰδικοῦ ἐπιστήμονα στήν ὁμάδα συγγραφῆς τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξης.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασ. Κωνδιτσιώτης πληροφορεῖ τό τμῆμα ὅτι ὁ Διον. Λιβέρης, εἰδικός ἐπιστήμονας τοῦ ΚΕΜΕ, ἐπιθυμεῖ νά προσφέρει τίς ὑπηρεσίες του, ὡς μαθηματικός, γιά τή συγγραφή τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξης, καί προτείνει τήν ἔνταξη του στήν Ὁμάδα συγγραφῆς τῶν βιβλίων αὐτῶν.

Σχετικά τά ἄλλα μέλη τοῦ Τμήματος εἶπαν τά ἑξῆς:

Ὁ Κων. Πασσάκος:

" Ὁ Μαθηματικός κ. Λιβέρης θά προσφέρει τή συμβολή του εἰδικά ὅσον ἀφορᾶ τήν ὀρθότητα, ἀπό μαθηματική ἄποψη, τῶν χρησιμοποιουμένων μαθηματικῶν ὅρων, ἐννοιῶν καί διαδικασιῶν".

Ὁ Σύμβουλος Β΄. Διον. Μελάς:

" Νομίζω ὅτι ὁ κ. Δ. Λιβέρης εἶναι πρόσωπο κατάλληλο γιά τήν ὁμάδα τῶν Μαθηματικῶν, γιατί διακρίνεται γιά τήν ἐργατικότητά του, ὑπῆρξε πετυχημένος δάσκαλος μαθηματικῶν, ἔχει γράψει πολλά βιβλία μαθηματικῶν, δείχνει ἐνδιαφέρον γιά τήν ἐπιστήμη τῶν μαθηματικῶν καί τέλος ἐπιμόνως καί οἰκειοθελῶς προσφέρεται νά βοηθήσει στή συγγραφή τῶν νέων βιβλίων τῶν μαθηματικῶν γιά τό δημοτικό σχολεῖο".

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ Ἰ. Χριστιάς:

" Στό ΚΕΜΕ ὑπάρχουν δύο μαθηματικοί Σύμβουλοι. Χωρίς νά θέλω νά ὑποτιμήσω τόν κ. Λιβέρη, νομίζω ὅτι θά ἔπρεπε νά κληθεῖ ἕνας ἀπό τούς Μαθηματικούς τοῦ ΚΕΜΕ νά συμμετέχει στήν ὁμάδα συγγραφῆς τῶν βιβλίων Μαθηματικῶν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ἐπειδή καί ἁρμοδιότερος εἶναι καί ἐπειδή ἡ συμμετοχή τους θά ἐξασφάλιζε τό ἑνιαῖο τοῦ προγράμματος δημοτικοῦ καί γυμνασίου, κάτι πού κατά τή γνώμη μου εἶναι ἀναγκαῖο".

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος, ὕστερα ἀπό αὐτά, εἶπε ὅτι οἱ Μαθηματικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ θά συνεργαστοῦν μέ τό Τμῆμα μετά τήν ὁλοκλήρωση τῆς συγγραφῆς τῶν βιβλίων.

./.

Τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τήν εἰσήγηση τοῦ προεδρεύοντα Βασιλ. Κονιδιτσιώτη καί τίς γνῶμες τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Προτείνει τήν ἔνταξη τοῦ Μαθηματικοῦ καί εἰδικοῦ ἐπιστήμονα στό ΚΕΜΕ Διονυσίου Λιβέρη στήν ὁμάδα συγγραφῆς τῶν βιβλίων Μαθηματικῶν τῆς Α' τάξεως δημοτικοῦ σχολείου.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Ἔκθεση τῆς 12ης Ὑπουργικῆς Διάσκεψης τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης: Ἐκπαίδευση παιδιῶν ἡλικίας 3 ὡς 8 χρόνων.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Διον. Μελάς ἀνακοίνωσε στό Τμῆμα τήν Ἔκθεση τῆς 12ης Ὑπουργικῆς Διάσκεψης τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης μέ θέμα: Ἐκπαίδευση παιδιῶν ἡλικίας 3 ὡς 8 χρονῶν.

Τό κείμενο τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς, τό ὁποῖο ἔχει 14 χειρόγραφες σελίδες, μετά τήν ἀνάγνωσή του στό Τμῆμα, ὁ Διον. Μελάς κατέθεσε στά παραστατικά τῆς πράξεως.

Θ έ μ α 3ο Γνωμοδότηση γιά τή διδασκαλία τῶν σύγχρονων Μαθηματικῶν κατά παρέκκλιση ἀπό τό ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα στό ἰδιωτικ δημοτικό σχολεῖο Λάρισας τοῦ Π. Καραβάνα.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Ι. Χριστιάς εἶπε τά ἑξῆς:

Τό Τμῆμα Δ.Ε μέ τήν 81/20-12-80 πράξη του ἐνέκρινε γιά τό ἰδιωτικό σχολεῖο τοῦ κ. Π. Καραβάνα (Λάρισα) γιά τό σχολ. ἔτος 1980-81 τά ἑξῆς:

α) Νά ἐπαναληφθεῖ ἡ δοκιμαστική ἐφαρμογή στά Μαθηματικά μέ τά ἴδια, ὅπως καί κατά τό σχολ. ἔτος 1979-80, δεδομένα στήν Α΄τάξη.

β) Νά συνεχιστεῖ ἡ δοκιμαστική ἐφαρμογή στό ἴδιο μάθημα καί στή Β΄τάξη τοῦ σχολείου.

Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ παραπάνω σχολείου μέ τήν ἀπό 20-9-81 αἴτησή του ζητάει:

α) Νά τερματιστεῖ ὁ δοκιμαστικός πειραματισμός στήν Α΄τάξη τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί νά δοθεῖ ἔγκριση γιά ὁριστική παρέκκλιση ἀπό τό ἐπίσημο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α΄τάξης, νά θεωρηθεῖ δηλ. ἡ τάξη αὐτή πειραματική.

β) Νά ἐπαναληφθεῖ ὁ πειραματισμός στή Β΄τάξη, καί

γ) Νά ἐπεκταθεῖ ὁ πειραματισμός ἀπό τό σχολ. ἔτος 1980-81 καί στή Γ΄τάξη σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα πού ὑποβλήθηκε γιά τό σχολ. ἔτος 1978-79 καί μέ τή χορήγηση μιᾶς ἐπιπλέον διδακτικῆς ὥρας στήν ἑβδομάδα.

Σχετικά μέ τόν πειραματισμό κατά τό παρελθόν σχολ. ἔτος ~~ἔτος~~ ὑποβάλλονται τά ἑξῆς παραστατικά στοιχεῖα:

α. Παρατηρήσεις τοῦ ἰδιοκτήτη τῶν ἐκπαιδευτηρίων κ. Π. Καραβάνα σχετικά μέ τό δοκιμαστικό πειραματισμό σχολ. ἔτους 1980-81.

β. Ἔκθεση τοῦ κ. Γ. Τσαμπῆ, ἐπιτίμου Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, πού διενεργεῖ καί παρακολουθεῖ τόν πειραματισμό, γιά τό σχολ. ἔτος 1980-81 καί γιά τίς τάξεις Α΄καί Β΄δημοτικοῦ.

γ. Πίνακες ἀποτελεσμάτων τοῦ πειραματισμοῦ στά τμήματα τῶν Α΄καί Β΄ τάξεων. Τά ἀποτελέσματα (τριῶν TEST γιά τό τμῆμα τῆς Α΄καί τεσσάρων τῆς Β΄τάξης) παρουσιάζονται μέ τή μορφή μέσων ὅρων ἐπιτυχίας στά Μαθηματικά στό τέλος τοῦ σχολ. ἔτους, σταθερῶν ἀποκλίσεων καί ποσοστῶν ἐπιτυχίας. Δείχνουν ὑψηλό ποσοστό ἐπιτυχίας καί ὅτι ἡ ὅλη προσπάθεια ἦταν συστημα-

τική, γεγονός πού ἐγγυᾶται ἄλλωστε καί ἡ συμμετοχή τοῦ κ. Τσαμπῆ πού εἶχε τήν εὐθύνη τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πειραματισμοῦ. Παρά ταῦτα ἀπό τά στοιχεῖα πού ὑπάρχουν μέχρι σήμερα, ἀπό τήν ἔκταση καί τή διάρκεια πού πῆρε ὁ πειραματισμός στά παραπάνω ἐκπαιδευτήρια δέν μπορεῖ νά καταλήξει κανείς στό συμπέρασμα ὅτι ὁλοκληρώθηκε καί ὅτι κατά συνέπεια μπορεῖ νά γίνει ὁριστική παρέκκλιση ἀπό τό πρόγραμμα οὔτε γιά τήν Α΄τάξη. Ἄλλωστε αὐτό θά σήμαινε προνομιακή μεταχείριση γιά τό σχολεῖο αὐτό, ὅπως προνομιακή μεταχείριση θά ἦταν καί ἡ παροχή μιᾶς διδακτικῆς ὥρας ἐπιπλέον στήν Γ΄τάξη, Ἀφοῦ ὅμως ὁ πειραματισμός γίνεται τόσα χρόνια, θά πρέπει νά ὁλοκληρωθεῖ, ὥστε νά εἶναι δυνατή ἡ συναγωγή κάποιων ὁριστικῶν ἀποτελεσμάτων πού θά ἐπιτρέψουν στό μέλλον τή λήψη ὁριστικῶν ἀποφάσεων σχετικά μέ τά αἰτήματα τοῦ ἰδιοκτήτη.

Ὕστερα ἀπό αὐτά προτείνω:

α. Νά ἐγκριθεῖ ἡ συνέχιση τῆς κατά παρέκκλιση ἀπό τό ἀναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν στίς Α΄καί Β΄τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τῶν ἰδιωτικῶν Ἐκπαιδευτηρίων τοῦ κ. Π. Καραβάνα καί γιά τό σχολ. ἔτος 1981-82 μέ τήν προϋπόθεση ὅτι ἡ Διεύθυνση τοῦ σχολείου θά ὑποβάλει στό τέλος τοῦ σχ. ἔτους στό ΚΕΜΕ (Τμῆμα Δημοτικῆς) ἔκθεση λειτουργίας του.

β. Νά ἐγκριθεῖ ἡ ἐπέκταση τοῦ δοκιμαστικοῦ πειραματισμοῦ ἀπό τοῦ σχολ. ἔτους 1981-82 στή διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν τῆς Γ΄τάξης δημοτικοῦ, μέ τίς διδακτικές ὥρες πού προβλέπει τό ἐπίσημο ἀναλυτικό πρόγραμμα (τρεῖς ἑβδομαδιαίως), μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἔχει ὑποβληθεῖ καί μέ τούς ὅρους πού ἰσχύουν καί γιά τίς Α΄καί Β΄τάξεις.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διευκρινιστική συζήτηση καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: 1) τήν αἴτηση τοῦ Π. Καραβάνα μέ τά συνημμένα σ'αὐτή: α) Παρατηρήσεις τοῦ Π. Καραβάνα, ἰδιοκτήτη ἰδιωτικοῦ δημοτικοῦ σχολείου στή Λάρισα, πού ἀναφέρονται σέ δοκιμαστικό πειραματισμό κατά τό σχολικό ἔτος 1980-81, β) Ἔκθεση τοῦ Γ. Τσαμπῆ, ἐπίτιμου Εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, πού εἶχε τήν ἐποπτεία τοῦ παραπάνω πειραματισμοῦ καί Πίνακες τῶν

./.

ἀποτελεσμάτων τοῦ πειραματισμοῦ στά τμήματα τῶν Α΄καί Β΄τάξεων, 2) τήν εἰσήγηση τοῦ Ι. Χριστιᾶ, Εἰσηγητῆ τοῦ ΚΕΜΕ, καί 3) τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

α) Ἐγκρίνει τή συνέχιση τῆς διδασκαλίας τῶν Μαθηματικῶν στίς Α΄καί Β΄ τάξεις τοῦ ἰδιωτικοῦ δημοτικοῦ σχολείου τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου Π. Καραβάνα καί γιά τό σχολικό ἔτος 1981-82, κατά παρέκκλιση ἀπό τό πρόγραμμα, μέ τήν προϋπόθεση ὅτι ἡ Διεύθυνση τοῦ σχολείου θά ὑποβάλει στό τέλος τοῦ διδακτικοῦ ἔτους στό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ ἔκθεση λειτουργίας του.

β) Ἐγκρίνει τήν ἐπέκταση τοῦ δοκιμαστικοῦ πειραματισμοῦ ἀπό τό σχολικό ἔτος 1981-82 στή διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν τῆς Γ΄τάξεως δημοτικοῦ, μέ τίς διδακτικές ὧρες πού προβλέπει τό ἐπίσημο ἀναλυτικό πρόγραμμα (τρεῖς ἑβδομαδιαίως), σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἔχει ὑποβληθεῖ καί μέ τούς ὅρους πού ἰσχύουν καί γιά τίς τάξεις Α΄καί Β΄.

Θ έ μ α 5ο.- Ἀνάθεση διδασκαλίας στή ΣΕΛΔΕ Ἀθηνῶν.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος καί Εἰσηγητής στό θέμα αὐτό Βασ. Κονιδιτσιώτης εἶπε τά ἑξῆς:

Ὁ Διευθυντής Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Ἀθηνῶν Θεμ. Βαρδάκης μέ τό ἀριθ. 12/18-1-1982 ἔγγραφό του μᾶς γνωρίζει ὅτι ὁ Γενικός Δ/ντής τοῦ ΥΠΕΠΘ Ἰωάννης Χαραλαμπάκης, στόν ὁποῖο εἶχε ἀνατεθεῖ ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Ὀργάνωσις καί Διοίκησις τῆς Ἐκπαιδεύσεως", δήλωσε ὅτι, γιά λόγους προσωπικούς, δέν εἶναι σέ θέση νά διδάξει τό μάθημα αὐτό καί προτείνει, σέ ἀντικατάσταση τοῦ Ι. Χαραλαμπάκη, τό καθηγητή Παιδαγωγικῶν Λάμπρο Σταύρου γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Ὀργάνωσις καί Διοίκησις τῆς Ἐκπαιδεύσεως - ὀργάνωσις τάξεως καί σχολείου" γιά δύο ὧρες τήν ἑβδομάδα στό Β΄τρίμηνο (Ἔναρξη 11-1-1982).

Εἰσηγοῦμαι νά γίνει δεκτή ἡ πρόταση αὐτή τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν Ἀθηνῶν Θεμ. Βαρδάκη.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Κάνει δεκτή τήν πρόταση τοῦ Δ/ντῆ, Σπουδῶν Θεμιστοκλῆ Βαρδάκη γιά τήν ἀνάθεση διδασκαλίας τοῦ μαθήματος "Ὀργάνωσις καί Διοίκησις τῆς Ἐκπαιδεύσεως - ὀργάνωσις τάξεως καί σχολείων" στό Λάμπρο Σταύρου, καθηγητή Παιδαγωγικῶν γιά δύο ὧρες τήν ἑβδομάδα στό Β΄τρίμηνο (Ἔναρξη 11-1-1982), σέ ἀντικατάσταση τοῦ Ἰωάννη Χαραλαμπάκη, Γενικοῦ Δ/ντῆ τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Θ έ μ α 6ο.- Αἴτηση τῶν ἐκδόσεων "ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ" γιά τή χορήγηση ἀντιγράφου ἀποσπάσματος πράξεως Τμήματος Δ.Ε. γιά τό βιβλίο τοῦ Ι. Χασάπη "ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΗΠΙΑΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ".

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασίλειος Κονιδιτσιώτης εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

" Ἡ Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ μέ τό ἔγγραφό της Φ. 514.2/Γ/11244 π.Ε. /12-1-82 μᾶς διαβιβάζει αἴτηση τῶν ἐκδόσεων "ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ" γιά τή χορήγηση ἀντιγράφου ἀποσπάσματος τῆς πράξεως τοῦ Τμήματός μας πού ἀναφέρεται στήν κρίση τοῦ βιβλίου Ι. Χασάπη, καθηγητῆ τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως μέ τίτλο "ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΗΠΙΑΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.

Προτείνω τή χορήγηση τοῦ παραπάνω ἀντιγράφου.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Νά σταλεῖ στή Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Σ.Ε.Δ.Π. ἀντίγραφο τοῦ ἀποσπάσματος τῆς πράξεως τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ, πού ἀναφέρεται στήν κρίση τοῦ βιβλίου "ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΗΠΙΑΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ "τοῦ Ι. Χασάπη, γιά νά χορηγηθεῖ στίς ἐκδόσεις "ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ · ΚΕ.Μ.Ε. · ΚΥΒΕΡΝΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θ έ μ α 7ο.- Ἀναφορά τῆς Νηπιαγωγοῦ Ἀναστασίας Μουτάφη γιά τήν ἀπόρριψη ἀπό τό Τμῆμα Δ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ τοῦ βιβλίου της "ΕΛΑ ΚΑΙ ΣΥ".

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Διονύσιος Μελάς παρουσίασε τήν ἀπό 17-12-82 ἀναφορά τῆς Νηπιαγωγοῦ τρῦ 28ου Νηπιαγωγείου Λάρισας Ἀναστασίας Μουτάφη μέ τήν ὁποία διατυπώνει παράπονα γιά τήν ἀπόρριψη ἀπό τό Τμῆμα μας (πραξ. 65/81)τοῦ βιβλίου της μέ τίτλο: "ΕΛΑ ΚΑΙ ΣΥ".

Συνεχίζοντας ὁ εἰσηγητής εἶπε ὅτι κρίνει σκόπιμο, ἀντί ἀπαντήσεως, νά σταλεῖ στήν παραπάνω Νηπιαγωγό ἀντίγραφο τῆς πράξεως τοῦ Τμήματος μέ τήν ὁποία τό βιβλίο της κρίθηκε ὡς ἀκατάλληλο.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Νά σταλεῖ στή Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἀντίγραφο ἀποσπάσματος τῆς πράξεώς του 65/1981 μέ τήν παράκληση νά διαβιβαστεῖ στήν Ἀναστασία Μουτάφη, Νηπιαγωγό τοῦ 28ου Νηπιαγωγείου Λάρισας (Γαληνοῦ 2).

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΤΙΛΙΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 5/1982

Σήμερα 2 Φεβρουαρίου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τόν Βασίλειο Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ καί Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, καί Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Προβλήματα ἀπό τή συγγραφή τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως γιά τό δάσκαλο καί τό μαθητή. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Εἰσαγωγή διδασκαλίας Ξένης Γλώσσας στό Δημοτικό Σχολεῖο. Εἰσηγητής: Ν. Βλουτίδης.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο: Τά Μαθηματικά, βιβλίο πρῶτο καί δεύτερο τῆς Μάχης Καραμήτσα- Γκρεμούτη. Εἰσηγητής: Κων. Πασσάκος.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Τροποποίηση προτάσεως γιά τή διδασκαλία μαθημάτων στή ΕΣΔΔΕ Ηρακλείου. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 5ο.- Αἴτηση τῆς Νηπιαγωγοῦ Ἀναστασίας Μουτάφη- Κατσώχη γιά τήν ὑποβολή προτάσεών της σέ θέματα Παιδείας. Εἰσηγητής Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 6ο.- Αἴτηση τοῦ διδασκάλου Σπυρίδωνα Μακρυγιάννη, γιά τή χρησιμοποίηση του σέ ὁμάδα ἐργασίας, πού νά ἀσχολεῖται μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί τά διδακτικά βιβλία. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ Ε Μ Α 1ο.- Προβλήματα από τή συγγραφή τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως γιά τό δάσκαλο καί τό μαθητή.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄τοῦ ΚΕΜΕ καί Προεδρεύων τοῦ Τμήματος θέτει τό ζήτημα καί ὑπενθυμίζει στά μέλη τοῦ Τμήματος τήν ἀνάγκη νά συζητοῦνται στό Τμῆμα κάθε ἑβδομάδα τά προβλήματα πού ἀνακύπτουν ἀπό τή συγγραφή τῶν βιβλίων πού γίνεται μέ τή συνεργασία τῶν μελῶν τοῦ τμήματος καί τῶν ἀποσπασμένων ἐπιθεωρητῶν Δ.Ε. καί δασκάλων. Ἐνημερώνει τό Τμῆμα γιά τίς ἐνέργειες τοῦ πρός τή Διοίκηση τοῦ Ὑπουργείου γιά τή νομοθετική ρύθμιση τοῦ νέου τρόπου συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων γιά τό δάσκαλο καί τό μαθητή ἀπό ἀποσπασμένους δόκιμους ἐκπαιδευτικούς μέ τή συνεργασία τοῦ ΚΕΜΕ. Γιά τό σκοπό αὐτό, λέγει, ἔστειλε σημείωμα ἐνημερωτικό πρός τό γραφεῖο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Στό σημείωμα αὐτό ἐπισημαίνεται καί ἡ ἀνάγκη νομοθετικῆς ρυθμίσεως κατά διαφορετικό τρόπο καί τοῦ θέματος τῆς εἰκονογραφήσεως καί τῆς ἐξασφαλίσεως φωτογραφιῶν ἀπό δόκιμους φωτογράφους γιά τήν ἄρτια κατάρτιση τῶν νέων βιβλίων. Ἐπισημαίνει ἀκόμη τήν ἀνάγκη τῆς ταχείας ἀποπερατώσεως τοῦ νέου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῆς Α΄τάξεως γιά τά μαθήματα τῆς φυσικῆς Ἀγωγῆς, γιά τήν ὁποία ἤδη συγκροτήθηκε ἐπιτροπή εἰδικῶν μέ τήν προεδρία τοῦ κ. Ι. Σκορδίλη, σύμφωνα μέ πρόταση τοῦ τμήματος, τῆς Μουσικῆς ἀπό τήν κ. Μαζαράκη, τήν κ. Κεφάλου καί τήν κ. Σταθάτου καί τῶν καλλιτεχνῶν μαθημάτων ἀπό τόν κ. Ἀνδριόπουλο καί τόν κ. Μπεύκο.

Ὑπενθυμίζει στούς κ. Συμβούλους τήν ἀνάγκη νά εὑρεθοῦν δόκιμοι ζωγράφοι γιά παιδική ζωγραφική, ὥστε νά κινηθεῖ ἡ διαδικασία τῆς συνεργασίας μαζί τους, ὥστε τά νέα βιβλία νά ἐκτυπωθοῦν ἔγκαιρα καί νά εἶναι στή διάθεση τῶν δασκάλων καί τῶν μαθητῶν πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους.

Ἔπειτα ἀπό τήν εἰσήγηση ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση γύρω ἀπό τά πιό πάνω ζητήματα.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τό Τμῆμα

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

α) νά γίνει ἡ ὁλοκλήρωση τοῦ νέου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῆς Α΄τάξεως γιά τή Φυσική Ἀγωγή, τή Μουσική καί τά Καλλιτεχνικά μαθήματα,

β) νά ἀναζητηθοῦν οἱ πηγές ἀμοιβῆς ἑνός δόκιμου φωτογράφου,

./.

γ) νά κανονίζεται ἡ κατά τεύχη ἐκτύπωση τῶν νέων βιβλίων κατά τή διάρκεια τῆς συγγραφῆς καί

δ) νά συντονίζεται ἀπό τό Τμῆμα ἡ συνεργασία τῶν ἀποσπασμένων στό Τμῆμα ἐκπαιδευτικῶν μέ τά μέλη τοῦ Τμήματος γιά τήν ἀπρόσκοπτη πορεία τῆς συγγραφῆς τῶν νέων βιβλίων.

Θ έ μ α 2ο.- Εἰσαγωγή διδασκαλίας Ξένης Γλώσσας στό Δημοτικό Σχολεῖο

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Ν. Βλουτίδης εἶπε τά ἑξῆς:

Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας, Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγρ. ΔΕΠΑ, μέ ἔγγραφό του ἀριθ. Γ/78/8-1-1982 διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση ἔγγραφο ἀριθ. 12/26-11-81 τοῦ "Συλλόγου Γονέων καί Κηδεμόνων τοῦ 3ου Δημοτικοῦ Σχολείου Ἀμαρουσίου" πού ζητοῦν νά εἰσαχθεῖ ὑποχρεωτικά ἡ δ/λία μιᾶς ξένης γλώσσας στό Δημοτικό Σχολεῖο ἀπό τή Δ΄τάξη. Τό θέμα αὐτό ἔχει ἀπασχολήσει τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ κατά τήν ἐκπόνηση τοῦ νέου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος. (Πράξη, ἀριθ. 138/1977). Καί σήμερα ὅπως καί τότε, διαπιστώνεται ὁπωσδήποτε ἡ ἀνάγκη δ/λίας μιᾶς ξένης γλώσσας ἰδιαίτερα στίς ἀνώτερες τάξεις τοῦ Δημοτ. Σχολείου. Ὅμως ἡ ἀντιμετώπιση τῆς ἀνάγκης αὐτῆς μέ ἐπιτυχία, δέν εἶναι πρός τό παρόν ἐφικτή, γιατί δέν ὑπάρχουν οἱ ἀπαραίτητες προϋποθέσεις, ὅπως ἐπαρκής χρόνος καί κυρίως κατάλληλο διδακτικό προσωπικό. Σέ περίπτωση πού ὁρισμένα σχολεῖα πόλεων θά μποροῦσαν νά δώσουν θετική λύση στό πρόβλημα, θ'ἀποτελοῦσε ἄνιση μεταχείριση γιά τά ἄλλα σχολεῖα τῆς χώρας.

Γιά τούς παραπάνω λόγους δέ θεωρῶ, τουλάχιστον πρός τά παρόν, πραγματώσιμη τήν ἐπιθυμία τῶν γονιῶν καί κηδεμόνων τοῦ 3ου Δημοτ. Σχολείου Ἀμαρουσίου γιά ὑποχρεωτική δ/λία ξένης γλώσσας στό Δημοτικό Σχολεῖο.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν σχετικές μέ τόν εἰσηγητή ἀπόψεις. Εἰδικότερα ὁ Σύμβουλος Β΄Διον. Μελάς εἶπε:

" Ἡ ἀνάγκη νά περιληφθεῖ μιά ξένη γλώσσα στό πρόγραμμα πού ἐπεξεργάζεται τό Τμῆμα γιά τό δημοτικό σχολεῖο εἶχε ἐπισημανθεῖ ἀπό τρία μέλη τοῦ Τμήματος ἀπό τό 1977. Τώρα πλέον νομίζω ὅτι ἦρθε ἡ ὥρα νά ἀρχίσει

ἡ μελέτη τοῦ θέματος τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ξένης γλώσσας στίς ἀνώτερες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ.

Ἡ εἰσαγωγή τῆς ξένης γλώσσας ἐπιβάλλεται γιά τούς ἑξῆς κυρίως λόγους:

1. Τά ἰδιωτικά ἔχουν περιλάβει στό πρόγραμμα τους τή διδασκαλία μιᾶς ἤ καί δύο ξένων γλωσσῶν.

2. Οἱ γονεῖς στέλνουν τά παιδιά τους σέ φροντιστήρια, πού δέν προσφέρουν πάντα καλής ποιότητας δουλειά.

3. Σάν ἀποτέλεσμα τοῦ παραπάνω εἶναι ὄχι μόνο ἡ οἰκονομική ἐπιβάρυνση τῶν γονέων ἀλλά καί ὁ κίνδυνος πού διατρέχουν τά παιδιά γιά τή μετάβασή τους καί σέ ἕνα ἀκόμη σχολεῖο, καί μάλιστα βραδινές ὧρες.

4. Μέ τήν εἰσαγωγή τῆς ξένης γλώσσας στό σχολεῖο θά ὑπάρχει ἡ δυνατότητα νά μάθουν μιά ξένη γλώσσα καί τά παιδιά τῶν φτωχότερων οἰκογενειῶν πού δέν ἔχουν δυνατότητα νά πληρώσουν φροντιστήριο, καθώς καί τά παιδιά τῶν χωριῶν ὅπου δέν ὑπάρχουν φροντιστήρια.

Ἡ ὑλοποίηση βέβαια τῆς διδασκαλίας τῆς ξένης γλώσσας στό δημοτικό παρουσιάζει πολλές δυσκολίες, ὅπως τό ποιός θά διδάξει, σέ ποιό χῶρο, πῶς θά ἐξοικονομηθεῖ τό πρόγραμμα μέ τήν προσθήκη ἑνός ἀκόμη μαθήματος. Γιά τή μελέτη τοῦ θέματος τό Ὑπουργεῖο πρόκειται νά συστήσει ἐπιτροπή ἡ ὁποία θά ἀσχοληθεῖ μέ τό ὅλο φάσμα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ξένης γλώσσας στή γενική καί τήν ἀνώτερη ἐκπαίδευση. Γι'αὐτό νομίζω ὅτι τό Τμῆμα δέ θά πρέπει νά πάρει ἀποφάσεις μέχρι νά ἔχει τίς συγκεκριμένες προτάσεις αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς".

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ/78/8-1-1982 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ καί τό συνημμένο σ'αὐτό ἔγγραφο πρός τόν κ. Ὑπουργό Ἐθνικῆς Παιδείας τοῦ Συλλόγου Γονέων καί Κηδεμόνων τοῦ 3ου Δημοτικοῦ Σχολείου Ἀμαρουσίου γιά τή διδασκαλίας ξένης γλώσσας στό Δημοτικά Σχολεῖα, β) τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β'Ν. Βλουτίδη καί γ) τίς γνῶμες τῶν μελῶν του, πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση,

./.

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Ἀναβάλλει τή λήψη ἀποφάσεως μέχρι νά ἔχει τίς συγκεκριμένες προτάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς πού πρόκειται νά συγκροτήσει τό Ὑπουργεῖο Παιδείας γιά τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ξένης γλώσσας.

Θ έ μ α 3ο.- Γνωμοδότηση γιά τό βιβλίο: Τά Μαθηματικά, βιβλίο πρῶτο καί δεύτερο τῆς Μάχης Καραμήτσα Γκρεμούτη.

Τό θέμα αὐτό ἀναβλήθηκε, ἐπειδή τό Τμῆμα μέ προηγούμενη ἀπόφασή του ζήτησε ἀπό τό ΥΠΕΠΘ νά γίνεται ἡ ἐξέταση τῶν βιβλίων αὐτῶν ἀπό ἄλλο ὄργανο.

Θ έ μ α 4ο.- Τροποποίηση προτάσεως γιά τή διδασκαλία μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ Ἡρακλείου.

Ὁ Προεδρεύων Βασ. Κονιδιτσιώτης εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

Ὁ Δ/ντής Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Ἡρακλείου Εὐθύμιος Κασιώλας μέ τό ἀριθμ. 4/20-1-82 ἔγγραφό του πρός τό ΥΠΕΠΘ, Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ, ζητεῖ τήν τροποποίηση τῆς εἰσηγήσεώς του 64/23-7-81, γιά τή διδασκαλία μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ Ἡρακλείου, μέ τήν ὁποία πρότεινε τήν ἀνάθεση διδασκαλίας τοῦ μαθήματος "Ὀργάνωση καί Διοίκηση Ἐκπ/σεως- ὀργάνωση τάξεως καί σχολείου" στόν Κων. Βῆχο, Ἐπιθ/τή Α΄Δ.Ε., γιά 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα στό Β΄τρίμηνο.

Μέ τήν ἴδια εἰσήγηση πρότεινε τήν ἀνάθεση τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος" στό Φραγκίσκο Πλατάκη, Ἐπιθ/τή Β΄ Δ.Ε γιά 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα στό Γ΄τρίμηνο.

Ὁ Δ/ντής Σπουδῶν ζητεῖ τώρα τή μετάθεση τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος "Ὀργάνωση καί Διοίκηση Ἐκπ/σεως- Ὀργάνωση τάξεως καί σχολείου" ἀπό τό Β΄στό Γ΄τρίμηνο καί ἀντίστροφο ἀπό τό Γ΄στό Β΄τρίμηνο τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος", ἐπειδή πρόκειται νά ψηφισθεῖ Νομοσχέδιο πού προβλέπει τήν ἀλλαγή στό χῶρο τῆς Διοίκησης, καί νά δοθεῖ ἔτσι ἡ εὐχέρεια τροποποίησης τῆς ὕλης τοῦ μαθήματος σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ νέου Νόμου.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Ἡρακλείου γιά τή μετάθεση τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος "Ὀργάνωση καί Διοίκηση Ἐκπ/σεως - Ὀργάνωση τάξεως καί Σχολείου" ἀπό τό Β΄στό Γ΄τρίμηνο καί ἀντίστροφα ἀπό τό Γ΄ στό Β΄τρίμηνο τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος, γιά τούς λόγους πού ἀναφέρει στήν εἰσήγησή του.

Θ έ μ α 5ο.- Αἴτηση τῆς νηπιαγωγοῦ Ἀν. Μουτάφη γιά τήν ὑποβολή προτάσεών της σέ θέματα παιδείας.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Βασ. Κονιδιτσιώτης ἀνακοίνωσε στό Τμῆμα τό περιεχόμενο αἰτήσεως τῆς Ἀναστ. Μουτάφη- Κατσώχη, νηπιαγωγοῦ τοῦ 28ου Νηπιαγωγείου Λάρισας, πού διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ μέ τό Γ/10724/27-11-81 ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Μέ τήν αἴτησή της ἡ παραπάνω νηπιαγωγός παρακαλεῖ νά τῆς δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νά προσφέρει τίς ὑπηρεσίες της σέ θέματα παιδείας, ὅπως στήν προσχολική ἀγωγή, στό στεγαστικό πρόβλημα κτλ.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

1. Τό ΚΕΜΕ δέν εἶναι ἁρμόδιο γιά στεγαστικά ζητήματα.
2. Γιά θέματα ἐπιστημονικῆς φύσεως τό Τμῆμα, ὅταν ὁ Ὑπουργός Παιδείας τό καλεῖ νά ἀσχοληθεῖ μέ παρόμοια θέματα, ἐπιλέγει τούς συνεργάτες του μέ βάση τίς σπουδές καί τήν ἀπόδοσή τους στήν πράξη κάθε φορά πού προκύπτει ἀνάγκη συνεργασίας μέ εἰδικούς.

Θ έ μ α 6ο.- Αἴτηση τοῦ δ/λου Σπυρ. Μακρυγιάννη γιά τή χρησιμοποίησή του σέ ὁμάδα ἐργασίας στό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί στά διδακτικά βιβλία.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Βασ. Κονιδιτσιώτης διάβασε στό Τμῆμα αἴτηση τοῦ Σπυρ. Μαμμυγιάννη, δ/λου τοῦ 128ου Δημοτικοῦ Σχολείου Ἀθηνῶν, πού διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ μέ τό Γ/10725/27-11-81 ἔγγραφο τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ τοῦ ΥΠΕΠΘ καί μέ τήν ὁποία παρακαλεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ σέ ὁμάδα ἐργασίας στό ἀναλυτικό πρόγραμμα καί στά διδακτικά βιβλία.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

Δέν εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἀπόσπαση τοῦ παραπάνω δ/λου σ' αὐτή τή φάση τῆς ἐργασίας.
Οἱ ὁμάδες συγγραφῆς τῶν νέων διδακτικῶν βιβλίων συγκροτήθηκαν ἤδη καί ἔχουν προχωρήσει στήν ἐργασία τους.

Κατά τήν πορεία τῆς ἐργασίας εἶναι πιθανόν νά προκύψει ἀνάγκη ἀποσπάσεως καί ἄλλων δόκιμων ἐκπαιδευτικῶν, ὁπότε θά ἐξεταστεῖ καί ἡ πιθανότητα ἀποσπάσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων Ἡ Γραμματέας

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 6

Σήμερα 9 Φεβρουαρίου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγ. Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Βασίλειο Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, καί Ἰωαν. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ἡ νομοθετική πλευρά τῆς συγγραφῆς, εἰκονογραφήσεως, κρίσεως καί ἐκτυπώσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος γιά τήν πορεία συγγραφῆς τῶν βιβλίων τοῦ δασκάλου καί τοῦ μαθητῆ τῆς Α΄τάξεως. Εἰσηγητές: Ἀρ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος καί Κων. Πασσάκος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ἡ νομοθετική πλευρά τῆς συγγραφῆς, εἰκονογραφήσεως, κρίσεως καί ἐκτυπώσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων. Εἰσηγητής Β. Κονιδιτσιώτης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

. / .

Ὁ Εἰσηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄τοῦ ΚΕΜΕ, ἐνημερώνει τό Τμῆμα γιά τήν προβλεπομένη νομοθετική διαδικασία συγγραφῆς, εἰκονογραφήσεως, κρίσεως, ἐγκρίσεως καί ἐκτυπώσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων καί γιά τήν προοπτική τῆς περατώσεως τῶν νέων διδακτικῶν βιβλίων τῆς Α΄ τάξεως καί τοῦ βιβλίου "Πηγές" γιά τίς ἀνώτερες τάξεις.

Ἀπό τήν ἐνημέρωση γίνεται σαφές ὅτι ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία δέν προβλέπει βιβλία δασκάλου, οὔτε συγγραφή διδακτικῶν βιβλίων ἀπό Συμβούλους τοῦ ΚΕΜΕ, Εἰδικούς Συμβούλους καί εἰσηγητές.

Γιά τό λόγο αὐτό εἶναι ἀναγκαία ἡ νομοθετική ρύθμιση τοῦ θέματος:

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση ὅλων τῶν πτυχῶν τοῦ θέματος, ἔπειτα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα,

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι:

α) ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ συγγραφή βιβλίων δασκάλου ἐντελῶς συγχρονισμένων,

β) ὅτι ἡ συγγραφή βιβλίων δασκάλου καί βιβλίων μαθητῆ ἐντελῶς συγχρονισμένων εἶναι δυνατή μόνο ἀπό Ὁμάδες Ἐργασίας ἀπό Συμβούλους τοῦ ΚΕΜΕ, Εἰδικούς Συμβούλους καί εἰσηγητές μέ τή συνεργασία δόκιμων ἐκπαιδευτικῶν καί ἄλλων εἰδικῶν ἐπιστημόνων,

γ) Γιά τούς Συμβούλους τοῦ ΚΕΜΕ, τούς Εἰδικούς Συμβούλους καί τούς εἰσηγητές δέν πρέπει νά προβλέπεται καμμία ἀμοιβή.

δ) ὅτι ἡ εἰκονογράφηση εἶναι ἀνάγκη νά γίνεται ἀπό δόκιμους ζωγράφους καί φωτογράφους, τῶν ὁποίων ἡ τεχνοτροπία νά εἶναι ἀνάλογη μέ τήν ἡλικία τῶν μαθητῶν, γιά τούς ὁποίους προορίζονται καί γιά τό λόγο αὐτό ἡ ἐπιλογή τους πρέπει νά γίνεται ἔπειτα ἀπό πρόταση τοῦ ἁρμόδιου τμήματος τοῦ ΚΕΜΕ,

ε) ὅτι ἡ κρίση καί ἔγκριση τῶν διδακτικῶν βιβλίων δασκάλου καί μαθητῆ καθώς καί τῆς εἰκονογραφήσεώς τους εἶναι ἀναγκαῖο καί σκόπιμο νά γίνεται ἀπό τό ἁρμόδιο Τμῆμα τοῦ ΚΕΜΕ καί

στ) ὅτι εἶναι ἐπείγουσα ἡ νομοθετική αὐτή ρύθμιση, ὥστε νά περατωθεῖ ἔγκαιρα ὅλη ἡ ἀπαραίτητη διαδικασία ἐπιδόσεως καί ἀποστολῆς τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως καί τοῦ βιβλίου "Πηγές" στούς μαθητές καί τούς δασκάλους.

./.

Ἐπειδή ἐξαντλήθηκαν τά χρονικά ὅρια τῆς συνεδριάσεως, ἡ συζήτηση τοῦ 2ου θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε γιά τήν ἑπόμενη συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 7

Σήμερα 12 Φεβρουαρίου 1982, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δ/ψεως Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι τοῦ ΚΕΜΕ, καί Ἰωαν. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄Δημ. Ἀνδριόπουλος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος γιά τήν πορεία συγγραφῆς τῶν βιβλίων τοῦ δασκάλου καί τοῦ μαθητῆ τῆς Α΄ τάξεως. Εἰσηγητής: Διον. Μελάς, Ἀντ. Μπενέκος καί Κων. Πασσάκος.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Διδακτικά βιβλία σχολείων τυφλῶν. Εἰσηγητής: Ἀρ. Βουγιούκας

Θ Ε Μ Α 3ο.- Ἀναθέσεις διδασκαλίας Σ.Ε.Λ.Δ.Ε. Θεσσαλονίκης. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προαγρόμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος γιά τήν πορεία συγγραφῆς τῶν βιβλίων τοῦ δασκάλου καί τοῦ μαθητῆ τῆς Α΄τάξεως.

Ὁ Προεδρεύων Βασ. Κονιδιτσιώτης, ἀφοῦ ἀναφέρθηκε στίς προηγούμενες συζητήσεις τοῦ Τμήματος σχετικά μέ τήν πορεία συγγραφῆς τῶν βιβλίων τοῦ δασκάλου καί τοῦ μαθητῆ τῆς Α΄τάξεως, ἔδωσε τό λόγο στούς εἰσηγητές τοῦ θέματος νά ἐνημερώσουν τό Τμῆμα γιά τήν πρόοδο ἤ τά τυχόν προβλήματα τῆς συγγραφῆς τῶν βιβλίων.

Πρῶτος πῆρε τό λόγο ὁ Σύμβουλος Β΄Διον. Μελάς καί εἶπε:

Ἡ ὁμάδα γιά τή σύνταξη τοῦ βιβλίου τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας προχωρεῖ μέ προοπτική τήν παρουσίαση τῆς ὕλης σέ τρία τεύχη μέ τά ἀντίστοιχα βιβλία γιά τό δάσκαλο. Τό πρῶτο τεῦχος, πού θά εἶναι ὀλιγοσέλιδο, θά περιλάβει τό προαναγνωστικό στάδιο ὅπου θά γίνεται ἡ βαθμιαία εἰσαγωγή τοῦ παιδιοῦ στούς διαφόρους τομεῖς τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος. Τό δεύτερο τεῦχος θά περιλάβει ὅ,τι μέχρι σήμερα ὀνομάζουμε Α΄μέρος τοῦ ἀλφαβηταρίου, Τέλος τό τρίτο τεῦχος θά εἶναι τό ἀντίστοιχο τοῦ σημερινοῦ Β΄μέρους τοῦ ἀλφαβηταρίου.

Προβλέπουμε ὅτι ἡ σύνταξη τῶν δύο πρώτων τευχῶν θά τελειώσει ὡς τό τέλος Ἀπριλίου.

Τό κυριότερο πρόβλημά μας ἀκόμη εἶναι ἡ ἐξεύρεση ζωγράφου. Τά μέχρι αὐτή τή στιγμή δείγματα δέν εἶναι ἱκανοποιητικά.

Ἀκολούθως ὁ εἰδικός Σύμβουλος Ἀντ. Μπενέκος κάνει γνωστό στό τμῆμα ὅτι μέσα στήν ἑβδομάδα θά ἔχει τελειώσει ἡ συγγραφή τοῦ Α΄τεύχους τοῦ βιβλίου γιά τό μαθητή καί οἱ ἀντίστοιχες ὁδηγίες πού θά περιληφθοῦν στό βιβλίο γιά τό δάσκαλο.

Ἡ δυσκολία βρίσκεται στήν ἐξασφάλιση κατάλληλου ζωγράφου, πού στίς ὁρισμένες ἡμερομηνίες θά ἔχει τελειώσει τήν εἰκονογράφηση.

Συγχρόνως γίνεται καί προκαταρκτική ἐργασία γιά τό Β΄τεῦχος, πού θά καλύπτει τήν ὕλη μετά τίς γιορτές τῶν Χριστουγέννων.

Τέλος ὁ Σύμβουλος Β΄ Κων. Πασσάκος εἶπε:

Ἡ ὁμάδα γιά τή συγγραφή τῶν βιβλίων τῶν Μαθηματικῶν Α΄τάξεως ἔχει ἐργασθεῖ ὡς τώρα πολύ ἱκανοποιητικά καί μέ ἄριστη συνεργασία. Τό κάθε βιβλίο ἔχει προγραμματιστεῖ νά ὁλοκληρωθεῖ σέ δύο τεύχη. Τό Α΄ τεῦχος θά περιλαμβάνει περισσότερο ἀπό τό 50% τῆς συνολικῆς ὕλης τῆς τάξεως. Ὑπολογίζεται ὅτι ἤδη ἡ ἐργασία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΕΜΕ

πού ἔγινε καλύπτει περίπου τά 3/4 τοῦ συνόλου (Α΄τεῦχος, Δασκάλου καί μαθητή). Τά κείμενα γράφονται, ἐξετάζονται, τροποποιοῦνται, συμπληρώνονται καί ξαναγράφονται, ὕστερα ἀπό κοινή μελέτη καί συνεργασία. Ἐκτός ἀπροόπτων φαίνεται ὅτι ἡ ὁλοκλήρωση φυγγραφῆς τοῦ Α΄τεύχους εἶναι πολύ πιθανό νά γίνῃ μέσα στόν ἑπόμενο μῆνα Μάρτιο. Σοβαρό καί ὑπερεπεῖγον εἶναι τό θέμα τῆς ἰχνογραφήσεως τῶν βιβλίων μέ τά ἀναγκαῖα σχέδια πού εἶναι πάρα πολλά. Ἡ ὁμάδα ἀναζήτησε καί ἐπισήμανε ἕνα κατάλληλο πρόσωπο γιά τό σκοπό αὐτό. Εἶναι ὁ διδάσκων καί καλλιτέχνης Χαράλαμπος Δαραδήμος τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν. Τοῦ ζητήθηκε ἕνα δεῖγμα ἐργασίας του σχετικό, τό σχεδίασε μέ πολλή εὐχέρεια καί σχετικά σύντομα. Ἡ ὁμάδα τό θεωρεῖ πολύ ἱκανοποιητικό καί πετυχημένο, τό θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος καί ζητεῖ νά πάρῃ τό Τμῆμα μιά ἀπόφαση.

./.

Θ έ μ α 2ο.- Διδακτικά βιβλία σχολείων τυφλῶν.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Ἀριστ. Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

" Τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ, ἐνεργώντας σύμφωνα μέ παλαιότερα ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (Γ/6262/25-8-1981 ΥΠΕΠΘ/ Δ/νση Εἰδ. Ἀγωγῆς) εἶχε προτείνει(34432/17-11-81) τά ἀκόλουθα:

(α) Μία ἐπιλογή κειμένων ἀπό τά Ἀναγνωστικά καί τά Ἀνθολόγια, σέ ἐνιαῖο γιά κάθε τάξη βιβλίο.

(β) Τή συγκρότηση διμελῶν ὁμάδων γιά τήν προσαρμογή τῶν βοηθητικῶν βιβλίων, πού θά τίς ἀπάρτιζαν ὁ συγγραφές κάθε βιβλίου καί ἕνας δάσκαλος ἀπό τό σχολεῖο τυφλῶν.

Μέ τό νέο ἔγγραφό του Γ/111/11-1-1982 ἡ Δ/νση Εἰδ. Ἀγωγῆς τοῦ Ὑπουργείου ζητεῖ ἀπό τό ΚΕΜΕ:

(α) Νά κάμει καί τελικά τή σύνθεση τῶν κειμένων ἀναγνωστικῶν καί ἀνθολογίων γιά ἐκτύπωση.

(β) Νά προτείνει τά πρόσωπα πού θά συγκροτήσουν τίς ὁμάδες γιά τά βοηθητικά βιβλία.

Ἀλλά νέα δεδομένα ὁδηγοῦν σέ ἀνατοποθέτηση τοῦ ὅλου θέματος. Ἀπό νέα τηλεφωνική ἐπικοινωνία πού εἶχα μέ τή διευθύντρια τοῦ ΚΕΑΤ κ. Βασιλειάδου προέκυψαν τά ἑξῆς:

1. Ὑπάρχει ἀντικειμενική δυσκολία γιά τή συμμετοχή δασκάλων ἀπό τό σχολεῖο τυφλῶν στίς ὁμάδες προσαρμογῆς τῶν βιβλίων, λόγω μεγάλου φόρτου ἐργασίας τῶν δασκάλων.

2. Τόσο τό ΚΕΑΤ τῆς Ἀθήνας ὅσο καί οἱ Σχολές Τυφλῶν "Ὁ Ἥλιος" Θεσσαλονίκης καί "Ἅγιος Βαρνάβας" Λευκωσίας Κύπρου ἔχουν μεταγράψει πολλά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ (Ἀναγνωστικά, Ἀνθολόγια, βοηθητικά) μέ τό σύστημα BRAILLE καί ἀρκετά ἀπό αὐτά τά ἔχουν ἐκτυπώσει.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας ΚΕΜΕ

./.

Ἔπειτα ἀπό αὐτές τίς διαπιστώσεις ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι τό θέμα τῶν διδακτικῶν βιβλίων γιά τά τυφλά παιδιά τοῦ δημοτικοῦ θά πρέπει σέ πρώτη φάση νά ἀντιμετωπιστεῖ σέ ἄλλη βάση. Νά ζητηθεῖ ἀπό ὅλα τά ἱδρύματα τυφλῶν νά στείλουν καταστάσεις μέ τά βιβλία πού ἔχουν μεταγράφει μέ τό σύστημα BRAILE καί ὅσα ἀπό αὐτά ἔχουν ἐκτυπώσει, μαζί μέ ὅλες τίς ἀπαραίτητες πληροφορίες γιά τό ποιᾶς ἔκδοσης βιβλία ἔχουν χρησιμοποιηθεῖ, ἄν ἔχει μεταγραφεῖ ὅλο τό βιβλίο ἤ μέρος του μόνο κτλ.

Ἡ μεθόδευση αὐτή εἶναι οἰκονομικότερη ἀπό κάθε ἄποψη, γιατί ἔτσι θά γίνει δυνατόν νά ἐπιλεγοῦν μιά σειρά ἀπό ἕτοιμα βιβλία πού θά καλύψουν ἕνα μέρος ἀπό τίς τρέχουσες ἀνάγκες, ἀντί νά ἀναληφθεῖ μιά χρονοβόρα καί ἀμφίβολον ἀποτελέσματος προσαρμογή, τή στιγμή μάλιστα πού ὑπάρχει προοπτική διαδοχικῆς ἀντικατάστασης ὅλων τῶν βιβλίων τοῦ δημοτικοῦ.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Νά ἀξιοποιηθεῖ ἡ δουλειά πού ὑπάρχει, δηλ:

Νά ζητηθεῖ ἀπό ὅλα τά ἱδρύματα τυφλῶν νά στείλουν καταστάσεις μέ τά βιβλία πού ἔχουν μεταγράφει μέ τό σύστημα BRAILE καί μέ ὅσα ἀπό αὐτά ἔχουν ἐκτυπώσει, μαζί μέ ὅλες τίς ἀπαραίτητες πληροφορίες γιά τό ποιᾶς ἔκδοσης βιβλία ἔχουν χρησιμοποιηθεῖ, ἄν ἔχει μεταγραφεῖ ὅλο τό βιβλίο ἤ μέρος του μόνο κ.τ.λ. Μέ τή μεθόδευση αὐτή θά εἶναι δυνατό νά ἐπιλεγεῖ μιά σειρά ἀπό ἕτοιμα βιβλία, τά ὁποῖα θά καλύψουν ἕνα μέρος ἀπό τίς τρέχουσες ἀνάγκες, καί δέ θά χρειαστεῖ νά γίνει ἡ ἀναγκαία προσαρμογή, ἡ ὁποία θά ἀπαιτήσει πολύ χρόνο καί ἡ ἐπιτυχία της θά εἶναι ἀμφίβολη, ἀφοῦ μάλιστα ὑπάρχει προοπτική διαδοχικῆς ἀντικατάστασης ὅλων τῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ.

Τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, γιά τίς ἀναθέσεις διδασκαλίας στή ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης, ἀναβλήθηκε γιά τήν ἑπόμενη συνεδρίαση, ἐπειδή ἐξαντλήθηκαν τά χρονικά ὅρια τῆς συνεδρίασεως.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΤΑΡΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 8

Σήμερα 16 Φεβρουαρίου 1982, ημέρα Τρίτη και ώρα 11 πρωϊνή, το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄Βασ. Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι: Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ και Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής. Χρέη γραμματέα έκανε η φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ο Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ Γεωργ. Μαραγκουδάκης γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Αναθέσεις διδασκαλίας ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης Εισηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Αίτημα Συλλόγου Δασκάλων και Νηπιαγωγών Διαμερίσματος Ανατολικής Αττικής "Ο Σωκράτης". Εισηγητής: Διον. Μελάς.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα. Εισηγητής: Διον. Μελάς.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την έξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Ἀναθέσεις διδασκαλίας ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης.

Ὁ Προεδρεύων Βασ. Κονιδιτσιώτης ἐνημέρωσε τό Τμῆμα σχετικά μέ τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως καί διάβασε τό ἀριθ. 7/15-1-1982 ἔγγραφο τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης Δήμου Ἐλευθερόπουλου, πού ἀναφέρεται σέ προτάσεις ἀναθέσεως διδασκαλίας μαθημάτων γιά τό Β΄τρίμηνο στήν παραπάνω Σχολή καί προτείνει νά γίνουν δεκτές οἱ προτάσεις τοῦ Δ. Ἐλευθερόπουλου.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο 7/15-1-82 τοῦ Διευθυντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης, β) τήν εἰσήγηση τοῦ Βασ. Κονιδιτσιώτη καί γ) τή συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

Νά γίνουν δεκτές οἱ προτάσεις τοῦ Διευθυντῆ τῆς ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης γιά τά πρόσωπα πού θά διδάξουν στή ΣΕΛΔΕ, τά μαθήματα καί τίς ὧρες διδασκαλίας.

Δηλαδή προτείνει νά γίνει ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης γιά τό Β΄τρίμηνο τοῦ διδακτικοῦ ἔτους 1981-82 στούς παρακάτω ἐκπαιδευτικούς:

Α΄ Γιά τά κοινά μαθήματα σέ δασκάλους καί νηπιαγωγούς:

1. Σωκράτη Δεληβογιατζῆ, διδάκτορα φιλοσοφίας, ἐπιμελητῆ τῆς Β΄τακτικῆς ἕδρας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ., τοῦ μαθήματος "Ἡ Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας" γιά δυό (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
2. Ἀχιλλέα Καψάλη, διδάκτορα φιλοσοφίας, ἐπιμελητῆ μέ ἐντολή διδασκαλίας στήν ἕδρα τῆς ψυχολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ., τοῦ μαθήματος "Ψυχολογία τῆς σχολικῆς ἡλικίας" γιά τρεῖς (3) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
3. Χρίστο Τσολάκη, καθηγητῆ τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου τοῦ Παν/μίου Θεσ/κης, μέ μεταπτυχιακές σπουδές καί διδασκαλία τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας στό Παν/μιο τῆς LUND, τοῦ μαθήματος "Νεοελληνική Γλῶσσα καί Γραμματεία", γιά δυό (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
4. Εὐθαλία Στεφανίδου - Δημητρακοπούλου, πτυχιοῦχο Φιλολογίας μέ σπουδές Ἱστορίας τῆς Τέχνης ἀπό Παν/μιο τῶν Παρισίων, τοῦ μαθήματος "Αἰσθητική Ἀγωγή τοῦ παιδιοῦ" γιά δυό (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα.

5. Βασίλειο Τσιπρόπουλο, πτυχιούχο τῆς Μαθηματικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ., καθηγητή Μαθηματικῶν στήν Παιδαγωγική 'Ακαδημία Θεσ/νίκης, τοῦ μαθήματος "Σύγχρονα Μαθηματικά", γιά δυό (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα.

Β' Γιά τά μαθήματα πού θά διδαχθοῦν μόνο στούς διδασκάλους:

1. Κων/νο Χριστομάνο, διδάκτορα τῆς φιλοσοφίας καί τῶν παιδαγωγικῶν, μέ μεταπτυχιακές σπουδές στήν 'Αγγλία στά παιδαγωγικά τοῦ μαθήματος "Σύγχρονες Παιδαγωγικές κατευθύνσεις καί ἐκπαιδευτικά συστήματα", γιά τρεῖς (3) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
2. Πέτρο Πέτρου, κάτοχο M.ED., 'Επιθεωρητή Δ.Ε., τοῦ μαθήματος "'Οργάνωση καί διαδικασία τῆς διδασκαλίας καί τῆς μαθήσεως" (γενική καί εἰδική διδακτική), γιά δυό (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
3. Στέργιο Δερβίση, διδάκτορα φιλοσοφίας καθηγητή τῆς Παιδαγωγικῆς 'Ακαδημίας Θεσ/κης, τοῦ μαθήματος "'Οργάνωση καί διαδικασία τῆς διδασκαλίας καί τῆς μαθήσεως" (γενική καί εἰδική διδακτική) γιά μιά (1) ὥρα τήν ἑβδομάδα.

Γ' Γιά τά μαθήματα πού θά διδαχθοῦν μόνο στίς νηπιαγωγούς:

1. Δημήτριο Θωΐδη, διδάκτορα Φιλοσοφίας, Γενικό Δ/ντή τῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν Θεσ/κης, τοῦ μαθήματος "Προσχολική 'Αγωγή" γιά τρεῖς (3) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
2. Αἰκατερίνη Κοσμᾶ, καθηγήτρια Παιδαγωγικῶν τῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν Θεσ/νίκης, κάτοχο LICENCE ES SCIENCES τοῦ Παν/μίου τῆς Γενεύης, τοῦ μαθήματος "Σύγχρονη μεθοδολογία νηπιαγωγείου" γιά τρεῖς (3) ὧρες τήν ἑβδομάδα.

Δ' Γιά τίς διδακτικές ἀσκήσεις καί παρακολουθήσεις λειτουργίας Σχολείων:

1. Δήμο 'Ελευθερόπουλο, 'Επόπτη Δ.Ε. τῆς ΙΑ' Α.Ε.Π. Θεσ/νίκης, τοῦ μαθήματος " Διδακτικές ἀσκήσεις καί παρακολουθήσεις λειτουργίας Δημοτικῶν Σχολείων" (γιά ἕνα ἀπό τά δύο τμήματα στά ὁποῖα χωρίστηκαν οἱ 80 περίπου διδάσκαλοι) γιά πέντε (5) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
2. Πέτρο Πέτρου, 'Επιθεωρητή Δ.Ε., τοῦ μαθήματος "Διδακτικές ἀσκήσεις καί παρακολουθήσεις λειτουργίας Δημοτικῶν Σχολείων" (γιά τό ἕνα τμῆμα διδασκάλων) γιά πέντε (5) ὧρες τήν ἑβδομάδα.

3. Δημήτριο Θωΐδη, διδάκτορα Φιλοσοφίας, Γενικό Δ/ντή τῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν Θεσ/κης, τοῦ μαθήματος "Διδακτικές ἀσκήσεις καί παρακολουθήσεις λειτουργίας Νηπιαγωγείων" (γιά τό Τμῆμα νηπιαγωγῶν) γιά τρεῖς (3) ὧρες τήν ἑβδομάδα.

4. Αἰκατερίνη Κοσμᾶ, καθηγήτρια Παιδαγωγικῶν τῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν Θεσ/νίκης, τοῦ μαθήματος "Διδακτικές ἀσκήσεις καί παρακολουθήσεις λειτουργίας Νηπιαγωγείων" (γιά τό τμῆμα νηπιαγωγῶν) γιά δυό (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Αἴτημα Συλλόγου Δασκάλων καί Νηπιαγωγῶν Διαμερίσματος Ἀνατολικῆς Ἀττικῆς "Ὁ Σωκράτης".

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Διον. Μελᾶς εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

Ὁ Σύλλογος Δασκάλων καί Νηπιαγωγῶν Διαμερίσματος Ἀνατολικῆς Ἀττικῆς μέ τηλεγράφημά του στόν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς παρακαλεῖ νά ὑποστηριχθεῖ "τό νόμιμο τῆς ὕπαρξης διπλοτυπιῶν στή δημοτική μας γλῶσσα".

Κατά τή γνώμη μου τέτοιο θέμα δέν ὑπάρχει, γιατί ἡ νεοελληνική γραμματική δέν ἀποκλείει τίς διπλοτυπίες φτάνει καί οἱ δύο τύποι νά εἶναι σέ πραγματική χρήση.

Στά βιβλία του δημοτικοῦ ἔχουμε, παραδειγματικά, τίς ἑξῆς διπλοτυπίες γιά τούς μῆνες:

1) Ἀπρίλης, σ 101 τῆς Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς τάξεων Ε΄καί ΣΤ΄.

2) Ἰανουάριος - Γενάρης καί Φεβρουάριος - Φλεβάρης, σ. 86 τοῦ Ἀναγνωστικοῦ τῆς Β΄δημοτικοῦ.

3) Μάρτης, Ἀπρίλης, Δεκέμβρης, Γενάρης, Φλεβάρης, σ. 54-60 τοῦ Ἀνθολογίου, Μέρος πρῶτο.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄Διον. Μελᾶ ὅπως ἔχει.

Θ ε μ α 3ο.- Ὡρολόγια καὶ ἀναλυτικὰ προγράμματα.

Ὁ Εἰσηγητὴς τοῦ θέματος Διον. Μελᾶς εἶπε:

" Ἡ ἐνιαιοποίηση τῶν προγραμμάτων ἀπὸ τὸ νηπιαγωγεῖο ὡς τὸ λύκειο ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐξασφάλιση μιᾶς σωστῆς γενικῆς ἐκπαίδευσης. Μιὰ τέτοια μεθόδευση θὰ μᾶς ἀπαλλάξει ἀπὸ τὶς ἐπαναλήψεις στὸ ἴδιο ἐπίπεδο, τὶς ἐπικαλύψεις καὶ τὰ κενὰ ποὺ παρουσιάζονται στὰ σημερινὰ ἀναλυτικὰ προγράμματα τῶν διαφόρων βαθμίδων. Ἔτσι θὰ ἐξοικονομήσουμε χρόνο γιὰ τὴ συστηματικὴ καλλιέργεια ἀπαραίτητων δεξιοτήτων καὶ τὴν εἰσαγωγὴ νέων γνώσεων ποὺ ἀπαιτοῦν οἱ σημερινὲς συνθῆκες.

Τὸ Τμῆμα Δημοτικῆς ἔχει ἀναλάβει τὴ σύνταξη ἑνὸς νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος τὸ ὁποῖο προχωρεῖ στὴν ὑλοποίησή του μὲ τὴ συγγραφὴ τῶν βιβλίων τοῦ μαθητῆ καὶ τοῦ δασκάλου γιὰ τὴν πρώτη τάξη.

Νομίζω ὅτι γιὰ τὸ συντονισμὸ τῶν προγραμμάτων τοῦ δημοτικοῦ καὶ τοῦ γυμνασίου καταρχὴν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ συγκροτηθοῦν ὁμάδες κατὰ μάθημα μὲ τὴ συμμετοχὴ ἑνὸς ἐκπροσώπου τοῦ Τμήματος τῆς Μέσης γιὰ τὰ προγράμματα τοῦ δημοτικοῦ καὶ ἑνὸς ἐκπροσώπου τοῦ Τμήματος τῆς Δημοτικῆς γιὰ τὰ ἀντίστοιχα μαθήματα τῆς μέσης. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Τμημάτων θὰ εἶναι εἰδικοὶ ἢ θὰ ἔχουν ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ ἀντικείμενο τοῦ ὁποίου ἀναλαμβάνουν τὸν προγραμματισμό.

Γιὰ τὸ δημοτικὸ βάση θὰ ἀποτελέσει τὸ νέο πρόγραμμα ποὺ ἐπεξεργάζεται τὸ Τμῆμα Δημοτικῆς μὲ τὶς ἀπαραίτητες ἀναθεωρήσεις καὶ βελτιώσεις γιὰ τὸν ἐκσυγχρονισμό του καὶ τὴν ὑλοποίηση τῆς ἀνάγκης γιὰ συνέχιση ἑνὸς ἐνιαίου προγράμματος σὲ ὅλη τὴ γενικὴ ἐκπαίδευση".

Ἀκολούθησε διεξοδικὴ συζήτηση κατὰ τὴν ὁποία ἀναπτύχθηκαν οἱ ἀπόψεις τῶν μελῶν.

Τελικὰ τὸ Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:
α) Τὸ ἔγγραφο Γ/686/4-2-82 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Μ.Ε. γιὰ τὰ ὡρολόγια καὶ ἀναλυτικὰ προγράμματα τῶν Σχολείων Μ.Ε. β) τὴν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Διον. Μελᾶ, καὶ γ) τὴ συζήτηση, ποὺ ἔγινε, καὶ τὶς γνῶμες τῶν μελῶν του.

. / .

Γνωμοδοτεῖ ὁμόφωνα ὅτι:

– Τό Τμῆμα Δ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ ἔχει λάβει ὑπόψη του τή διάρκεια τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως στό νέο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα πού ἔχει καταρτίσει. Μετά τή δημοσίευση τοῦ νέου Νόμου γιά τή Γενική Ἐκπαίδευση θά γίνει προσαρμογή καί ἐλάφρωσή του.

– Μέ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ ἔχει γίνει δεκτή πρόταση τοῦ Τμήματος γιά δημοσίευση τοῦ ἕτοιμου νέου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῆς Α΄τάξεως Δημοτικοῦ μέ παράλληλη συγγραφή βιβλίων τοῦ δασκάλου καί τοῦ μαθητῆ γιά τή Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος, τή Γλώσσα καί τά Μαθηματικά. Γιά τό σκοπό αὐτό ἔχουν ἤδη ἀποσπαστεῖ στό Τμῆμα 4 Ἐπιθεωρητές καί 6 δάσκαλοι.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΤΑΙΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 9

Σήμερα 19 Φεβρουαρίου 1982, ημέρα Παρασκευή και ώρα 12 μεσημβρινή, το Τμήμα Δημοτ. Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με προεδρεύοντα το Βασίλειο Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β'.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι: Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αντ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, και Ιωάννα Χριστιάς Εισηγητής. Χρέη γραμματέα έκανε η Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δεν παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση οι: Αριστ. Βουγιούκας, και Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Ειδικοί Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Χρησιμότητα μεθόδου αναγνώσεως για παιδιά προσχολικής ηλικίας.
Εισηγητής: Ν. Βλουτίδης.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Ανακοινώσεις.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

./.

θ ε΄μ α 1ο-. Χρησιμότητα μεθόδου άναγνώσεως γιά παιδιά προσχολικής ήλικίας.

Ό Εισηγητής τοῦ θέματος Νικ. Βλουτίδης εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας (Γεν. Δ/νση Γ.Ε. Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ, Τμῆμα Α΄) μέ ἔγγραφό του ἀριθ. Γ/11029/16-12-1981 διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ αἴτηση μέ ἡμερ. 10/12/1981 τοῦ κ. Ἐμμ. Ποπετσίδη, τυπογράφου-μηχανικοῦ γιά νά γνωμοδοτήσει γιά τή χρησιμότητα μιᾶς μεθόδου ἀνάγνωσης δικῆς του ἐφεύρεσης, γιά νήπια καί προνήπια.

Πρόκειται γιά μέθοδο πού δέ στηρίζεται στά δεδομένα τῆς Ἐξελικτικῆς Ψυχολογίας, σχετικά μέ τήν πορεία πού ἀκολουθεῖ ἡ ἀντίληψη τοῦ παιδιοῦ γιά τήν ἀπόκτηση ἀναγνωστικῆς ἱκανότητας (σύλληψη πρῶτα τοῦ ὅλου καί μετά τοῦ μέρους, ἀντίληψη τῆς ἀναγνωστικῆς ἱκανότητας συνθετικά καί ὄχι ἀναλυτικά). Ἀκόμα, πολλές λέξεις πού χρησιμοποιοῦνται ὡς ὑποδειγματικές ἀπό τόν κ. Ποπετσίδη εἶναι ξένες πρός τά διαφέροντα τοῦ νηπίου. Ἄλλωστε τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τοῦ Νηπιαγωγείου, πού ἰσχύει σήμερα, δέν προβλέπει τή μεθοδική καί συστηματική διδασκαλία τῆς ἀνάγνωσης στά νήπια.

Γιά τούς παραπάνω λόγους εἰσηγοῦμαι ὅτι ἡ μέθοδος ἀνάγνωσης τοῦ κ. Ἐμμ. Ποπετσίδη δέ μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ ὡς χρήσιμη γιά νήπια καί προνήπια.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν τή γνώμη τους. Εἰδικότερα ὁ Σύμβουλος Β΄Διον. Μελάς εἶπε:

" Νομίζω ὅτι ὁ κ. Ποπετσίδης μέ τή "μέθοδό" του ξεκινάει ἀπό μιά σωστή παιδαγωγικά καί ψυχολογικά ἰδέα: ὅτι δηλ. τό παιδί θά μάθει εὐκολότερα καί ὁπωσδήποτε πιό εὐχάριστα ἕνα μεγαλύτερο ἀπό τό φθόγγο σύνολο, ὅπως εἶναι ἡ συλλαβή. Τό γεγονός ὅτι συνδέει τίς συλλαβές μέ ὁρισμένες εἰκόνες βοηθάει στήν ἐκμάθησή τους μέ τίς συνδέσεις.

Ἡ ἀντίρρησή μου στήν ἰδέα τοῦ κ. Ποπετσίδη εἶναι ὅτι αὐτός ὁ τρόπος ἐκμάθησης τῆς πρώτης ἀνάγνωσης δέν μπορεῖ νά ἀποτελέσει μιά γενικευμένη μέθοδο. Οἱ λόγοι εἶναι: (1) Καμία μέθοδος πρώτης ἀνάγνωσης μέχρι τώρα δέν ἔχει φανεῖ ἀπό τήν ἔρευνα καλύτερη ἀπό τίς ἄλλες.(2) Ἡ "μέθοδος" τοῦ κ. Ποπετσίδη μετά ἀπό ἕνα ὁρισμένο σημεῖο τῶν βασικῶν ἀρχικῶν συλλαβῶν γίνεται μηχανική καί κου-

ραστική γιά τή δασκάλα καί τά παιδιά. Φοβάμαι ὅτι ἄν καταναλώσουν τόσο χρόνο τά παιδιά γιά τήν ἀποκωδικοποίηση τῶν συλλαβῶν μέ τή βοήθεια τῶν εἰκόνων θά χάσουν τήν ἔννοια τῶν λέξεων, τό νόημα τῆς πρότασης καί τήν κατανόηση τοῦ κειμένου.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) Τό ἔγγραφο Γ/11029/16-12-1981 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τά συνημμένα σ'αὐτό ἀντίγραφα ἐργασίας τοῦ τοπογράφου -Μηχανικοῦ Ἐμμ. Ποπετσίδη πού ἀναφέρονται σέ μέθοδο ἀναγνώσεως γιά παιδιά προσχολικῆς ἡλικίας, β) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β'Νικ. Βλουτίδη καί γ) Τίς γνῶμες τῶν μελῶν του πού ἀναπτύχθηκαν κατά τή συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Ὅτι ἡ μέθοδος ἀνάγνωσης τοῦ Ἐμμ. Ποπετσίδη δέν μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ ὡς χρήσιμη γιά νήπια καί προνήπια, ἐπειδή τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ Νηπιαγωγείου, πού ἰσχύει σήμερα, δέν ἐπιτρέπει τή μεθοδική καί συστηματική διδασκαλία τῆς ἀνάγνωσης στά νήπια.

Θ ἔ μ α 2ο.- Ἀνακοινώσεις

Ὁ Προεδρεύων Βασ. Κονιδιτσιώτης ἐνημέρωσε τό Τμῆμα ὅτι καταβάλλεται προσπάθεια γιά τή νομική κάλυψη τῆς συγγραφῆς τῶν βιβλίων τοῦ δασκάλου καί μαθητῆ, τά ὁποῖα γράφονται ἀπό ἀποσπασμένους στό ΚΕΜΕ Ἐκπαιδευτικούς μέ τή στενή συνεργασία Συμβούλων, Εἰδικῶν Συμβούλων καί Εἰσηγητῶν τοῦ ΚΕΜΕ.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 10

Σήμερα 23 Φεβρουαρίου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι καί Ἰ. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄Δημ. Ἀνδριόπουλος καί ὁ εἰδικός Σύμβουλος Γεωργ. Μαραγκουδάκης, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Πληροφορίες γιά τή διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν κατά παρέκκλιση ἀπό τό πρόγραμμα στό Ἰδιωτικό Σχολεῖο Β. Μαντᾶ. Εἰσηγητής: Κων. Πασσάκος.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Χορήγηση ἀποσπάσματος πράξεως ἐπιλογῆς διδακτικῶν βιβλίων Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί Σχολῆς Νηπιαγωγῶν στόν καθηγητή Ἀντώνη Σοφουλάκη: Εἰσηγητής Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Πληροφορίες γιά τή διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν κατά παρέκκλιση ἀπό τό πρόγραμμα στό ἰδιωτικό σχολεῖο Β. Μαντᾶ.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Κων. Πασσάκος εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ἀπό 20/1/82, Γ/90 ἔγγραφό του διαβιβάζει ἀναφορά τῆς Ε΄Ε.Δ.Ε. Δ/τος Ἀν. Ἀττικῆς. Μέ τήν ἀναφορά του αὐτή ὁ οἰκεῖος Ἐπιθεωρητής παρακαλεῖ νά διευκρινισθεῖ ἄν θά ὑπάρχει καί ποιά παρέκκλιση ἀπό τό Α.Ω.Π. στό μάθημα τῆς Ἀριθμητικῆς στό Ἰδιωτικό Δημοτικό Σχολεῖο Β. Μαντᾶ - Παπαδάτου. Μέ τό θέμα αὐτό ἔχει ἀσχοληθεῖ καί σέ προηγούμενα ἔτη τό Τμῆμα. Ἔτσι μέ τή Πράξη 169/12-12-1978 ἐπιτράπηκε ἡ διδασκαλία τῆς Ἀριθμητικῆς γιά μιά ὥρα ἐπί πλέον τήν ἑβδομάδα στίς τάξεις Α΄, Β΄καί Γ΄. Παρόμοια μέ νεώτερη Πράξη του 28/18-4-80 γνωμοδότησε ἀκριβῶς τό ἴδιο καί γιά τό σχολικό ἔτος 1980-81. Τέλος μέ τήν τελευταία Πράξη του 64/22-9-1981 δέν ἔκαμε ἀποδεκτό τό αἴτημα τοῦ ἀναφερομένου Σχολείου γιά ἐπέκταση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας Ἀριθμητικῶς στίς Ε΄καί ΣΤ΄τάξεις ἀπό 4 σέ 5. Δέν διευκρινίστηκε ὅμως τί θά γίνει κατά τό τρέχον σχολικό ἔτος μέ τίς ἄλλες τάξεις τοῦ ἴδιου Σχολείου. Ἀπ' αὐτό προέρχεται καί ἡ ἀπορία τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ. Ἐπειδή γιά δυό χρόνια τώρα στό Σχολεῖο αὐτό ἐφαρμόζεται ἕνα εἰδικό σύστημα διδασκαλίας τῆς Ἀριθμητικῆς γερμανικῆς προελεύσεως, ἐπειδή, προφανῶς λόγω παρεξηγήσεως, καί κατά τό τρέχον ἔτος θά συνεχίζεται ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἴδιου συστήματος καί δέν ἐνδείκνυται νά διακοπεῖ στά μέσα τοῦ ἔτους, ἐπειδή τέλος τό πρόγραμμα αὐτό ἔχει κάποια προσέγγιση μέ τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα δημοτικοῦ Σχολείου πού ἐπεξεργάζεται ἤδη τό ΚΕΜΕ προτείνω ὅπως καί κατά τό τρέχον σχολικό ἔτος 1981-82 δοθεῖ μιά ἐπί πλέον ὥρα διδασκαλίας γιά τήν Ἀριθμητική στό σχολεῖο τῆς κ. Β. Μαντᾶ- Παπαδάτου ἀποκλειστικά ὅμως γιά τίς τρεῖς πρῶτες τάξεις τοῦ Σχολείου Α΄, Β΄καί Γ΄ὅπως ἔγινε καί μέ τά δυό προηγούμενα χρόνια. Προτείνω ἀκόμα νά παρακληθεῖ καί νά παρακολουθήσει ὅπως καί πέρισυ ὁ οἰκεῖος ἐπιθεωρητής Δ. Σχ. τήν εἰδική αὐτή διδακτική ἐργασία στήν Ἀριθμητική καί ὑποβάλει ἀτό τέλος τοῦ Σχολικοῦ ἔτους τίς σχετικές παρατηρήσεις του καί τά συμπεράσματά του.

'Ακολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη διατύπωσαν τή γνώμη τους.

Τελικά, τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ/90/20-1-82 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ καί τό συνημμένο σ'αὐτό ἔγγραφο (ἀριθμ. πρωτ. 1493 π.Ε/5-1-82) τῆς Ε''Επιθεώρησης Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως Διαμερίσματος 'Ανατ. 'Αττικῆς, γιά τήν κατά παρέκκλιση διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν στό 'Ιδιωτικό Σχολεῖο τῆς Β'. Μαντᾶ, β) τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β'Κων. Πασσάκου, καί γ) τή συζήτηση καί τίς γνῶμες τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

'Εγκρίνει καί γιά τό σχολικό ἔτος 1981-82 τή διδασκαλία τῆς μιᾶς ἐπί πλέον ὥρας στά Μαθηματικά τῶν Α', Β'καί Γ'τάξεων τοῦ 'Ιδιωτικοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Βασιλικῆς Μαντᾶ, κατά παρέκκλιση ἀπό τό 'Ωρολόγιο καί 'Αναλυτικό Πρόγραμμα, μέ τήν παράκληση ὁ οἰκεῖος 'Επιθεωρητής Δημ. Σχολείων νά παρακολουθήσει τήν εἰδική αὐτή διδακτική ἐργασία στήν 'Αριθμητική καί ὑποβάλει στό τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους τίς σχετικές παρατηρήσεις του καί τά συμπεράσματά του.

Θ έ μ α 2ο.- Χορήγηση ἀποσπάσματος πράξεως ἐπιλογῆς διδακτικῶν βιβλίων Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί Σχολῶν Νηπιαγωγῶν στόν καθηγητή Ἀντώνη Σοφουλάκη.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος καί εἰσηγητής στό θέμα Βασ. Κονδιτσιώτης εἶπε τά ἑξῆς:

Ἡ Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ μέ τό ἔγγραφό της ἀριθμ. 514.2/Γ/952/16-2-82 μᾶς διαβίβασε τήν ἀπό 4-2-1982 αἴτηση τοῦ Ἀντώνη Σοφουλάκη, φιλόλογου καθηγητῆ τῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν Χανίων, μέ τήν ὁποία ζητεῖ νά τοῦ χορηγηθεῖ ἀντίγραφο ἀποσπάσματος πράξεως τῆς ἐπιλογῆς τῶν διδακτικῶν βιβλίων γιά τίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες καί τίς Σχολές Νηπιαγωγῶν. Σύμφωνα μέ τήν πράξη μας αὐτή τό βιβλίο τοῦ καθηγητῆ Ἀντώνη Σοφουλάκη "Ὁ ἄνθρωπος καί οἱ θρησκεῖες του" δέν ἔχει ἐπιλεγεῖ ὡς διδακτικό βοήθημα γιά τίς Σχολές Νηπιαγωγῶν.

Εἰσηγοῦμαι νά χορηγηθεῖ στόν ἐνδιαφερόμενο τό αἰτούμενο ἀντίγραφο τῆς πράξεως 65/1981 τοῦ Τμήματός μας.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Νά σταλεῖ στή Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων (ΣΕΔΠ) τό ἀντίγραφο ἀποσπάσματος τῆς πράξεως 65/1981 τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ, πού ἀναφέρεται στήν ἐπιλογή διδακτικῶν βιβλίων γιά τίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες καί τίς Σχολές Νηπιαγωγῶν, γιά νά χορηγηθεῖ στόν καθηγητή τῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν Χανίων Ἀντώνη Σοφουλάκη.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Πρόεδρος

Βασ. Κονδιτσιώτης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 11

Σήμερα 26 Φεβρουαρίου 1982, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικός Σύμβουλος καί Ἰωαν. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας καί Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Εἰδικοί Σύμβουλοι, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα Εἰδικῆς Ἀγωγῆς τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Εἰσηγητές: Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Κων. Πασσάκος.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Ἔγκριση βιβλίου: Μελέτη Περιβάλλοντος Β΄τάξης, γιά τά Ἑλληνόπουλα τῆς Γερμανίας. Εἰσηγητής: Ἀντ. Μπενέκος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα εἰδικῆς Ἀγωγῆς τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Τό θέμα αὐτό ἀποφασίστηκε νά συζητηθεῖ στήν ἑπόμενη συνεδρίαση γιά νά παραβρίσκονται καί οἱ Σύμβουλοι πού ἀπουσίαζαν.

Θ έ μ α 2ο.- Ἔγκριση βιβλίου: Μελέτη Περιβάλλοντος Β΄τάξης γιά τά Ἑλληνόπουλα τῆς Γερμανίας.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Ἀντ. Μπενέκος εἶπε τά ἑξῆς:

1. Τό θέμα συζητήθηκε στίς 9 Ἰουλίου 1981, ὅπου καί κατετέθη ἀναλυτική εἰσήγησή μου γιά τά πλεονεκτήματα καί μειονεκτήματα τοῦ βιβλίου (βλ. Πράξη 51/1981).
2. Πρότασή μου, πού ἔγινε ὁμόφωνα ἀποδεκτή ἀπό τό Τμῆμα, ἦταν ὅτι τό βιβλίο δέν εἶναι ἀπορριπτέο, ἀλλά δέν εἶναι καί τελείως ὥριμο γιά ἔκδοση. Γι'αὐτό τό Τμῆμα ἔδωσε στούς συγγραφεῖς "περιθώρια χρόνου γιά συμπληρώσεις, διορθώσεις, ἀναδιαρθρώσεις καί ἐπεξεργασία σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις καί τά σχόλια τῆς εἰσήγησης καί ἐκείνων πού ἀναγράφονται πάνω στό δοκίμιο, καθώς καί ὅσων προκύψουν ἀπό προσωπική συζήτηση μέ τούς συγγραφεῖς. Τό τελικό κείμενο νά ἐπανυποβληθεῖ στό Τμῆμα σέ εὔλογο χρόνο καί νά ἀποφασίσει τελικά".
3. Οἱ συγγραφεῖς συνεργάστηκαν μαζί μου καί ἀνταποκρίθηκαν στίς παρατηρήσεις καί ὑποδείξεις, στό σύνολό τους. Πολλές σελίδες ξαναγράφτηκαν, ἄλλες διορθώθηκαν καί ἀναδιαρθώθηκαν, κατά τίς ὑποδείξεις, ὁρισμένες ἑνότητες.

   Ἐπίσης ξαναγράφτηκαν οἱ Ὁδηγίες γιά τό Δάσκαλο, μολονότι τό ἀποτέλεσμα δέν εἶναι ἀπόλυτα ἱκανοποιητικό.

   Ἀκόμη καί πολλά κείμενα πιστεύω πώς εἶναι φορτωμένα μέ λόγια, ἰδιαίτερα γιά τά παιδιά τῆς Γερμανίας πού ἔχουν ἀναγνωστικές δυσκολίες.
4. Παρόλα αὐτά νομίζω ὅτι τό δοκίμιο ἔχει τά στοιχεῖα ἐκεῖνα πού τό κάνουν διδακτικά κατάλληλο γιά τά παιδιά τῆς Β΄τάξης τῆς Δυτικῆς Γερμανίας. Θά λάβουμε βέβαια ὑπόψη μας ὅτι αὐτοῦ τοῦ εἴδους τό

βιβλίο γιά πρώτη φορά γράφεται στά ἑλληνικά γιά Ἑλληνόπουλα καί ἀνοίγει ἕνα καινούριο δρόμο. Σέ νέα ἔκδοση μπορεῖ νά βελτιωθεῖ μέ βάση τίς ἐμπειρίες τῶν ἐκπαιδευτικῶν πού θά τό χρησιμοποιήσουν.

5. Πρότασή μου λοιπόν εἶναι: νά ἐγκριθεῖ, ὅπως ἔχει διορθωθεῖ τό δοκίμιο καί νά προωθηθεῖ γιά ἐκτύπωση κ.λ.π. ἀπό τόν ΟΕΔΒ σέ συνεργασία μέ τούς συγγραφεῖς· νά δοθεῖ στούς συγγραφεῖς ἡ ὁριζόμενη ἀμοιβή ἀπό τήν ἀπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ Φ. 814.131/643/Ζ/8269/22-12-1979, ΦΕΚ. 137/14-2-1980 τ. Β΄.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω να:

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου Ἀντ. Μπενέκου νά ἐγκριθεῖ τό παραπάνω δοκίμιο, ὅπως ἔχει διορθωθεῖ, νά προωθηθεῖ στόν ΟΕΔΒ γιά ἐκτύπωση σέ συνεργασία μέ τούς συγγραφεῖς καί νά δοθεῖ στούς συγγραφεῖς ἡ ὁριζόμενη ἀμοιβή μέ τήν ἀπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ Φ. 814.131/643/Ζ/8269/22-12-1979, ΦΕΚ. 137/14-2-1980 τ. Β΄.

Στό σημεῖο αὐτό ἔληξε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων Ἡ Γραμματέας

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 12

Σήμερα 2 Μαρτίου 1982, ημέρα Τρίτη και ώρα 11 πρωϊνή, το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β' Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί: Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι και Ι. Χρισταΐς, εισηγητής. Χρέη γραμματέα έκανε ή φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παρευρέθηκαν στή συνεδρίαση οί: Δημ. Ανδριδόπουλος, Σύμβουλος Β', και Γεώργ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕΜΑ 1ο.- Ωρολόγιο καί αναλυτικό πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικής Εκπαιδεύσεως. Εισηγητής Κ. Πασσάκος.

ΘΕΜΑ 2ο.- Δελτίο ατομικότητας μαθητή. Εισηγητής: Νικ. Βλουτίδης.

Αφοῦ διαπιστώθηκε απαρτία καί επικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, τό Τμήμα άρχισε τήν εξέταση τῶν θεμάτων τῆς ημερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο:- Ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα Εἰδικῆς Ἀγωγῆς τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Σύμβουλος Β΄Κων. Πασσάκος εἶπε τά ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό Γ/896/17-2-1982 ἔγγραφό του ἀποστέλλει γιά γνωμοδότηση σχέδιο Ὑπουργικῆς Ἀποφάσεως (Φ. 557/Γ/896) πού περιλαμβάνει τό "Πρόγραμμα μαθημάτων μετεκπαιδευομένων δασκάλων καί Νηπιαγωγῶν στό Τμῆμα τῆς Εἰδικῆς Ἀγωγῆς τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως...". Τό σχέδιο αὐτό συντάχθηκε ἀπό Ὁμάδα ἐργασίας πού συγκροτήθηκε στό Ὑπουργεῖο. Ἡ ὁμάδα, ὅπως φαίνεται ἀπό τό κείμενο τοῦ Προγράμματος, προσπάθησε νά συντάξει ἕνα κατά τό δυνατό περισσότερο βελτιωμένο πρόγραμμα ἀπ'αὐτό πού ἰσχύει ἄν καί ἡ βάση παραμένει βέβαια ἡ ἴδια. Ὕστερα ἀπό προσεκτική μελέτη τοῦ ὅλου θέματος καί προσεκτική ἐπίσης ἐξέταση τοῦ κειμένου τῆς ὁμάδας καταλήξαμε στό ἀκόλουθο σχέδιο πού εἶναι στό σύνολό του παρόμοιο μ'αὐτό πού στέλνεται γιά γνωμοδότηση ἀλλά ἔχει ὅμως καί ὁρισμένες οὐσιαστικές διαφορές πού θεωροῦμε πώς τό βελτιώνουν ἀκόμα περισσότερο:

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΕΞΑΜΗΝΑ	Α	Β	Γ	Δ
I. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ					
1. Σύγχρονες κατευθύνσεις τῆς Παιδαγωγικῆς		2	-	-	-
2. Ὀργάνωση καί Διοίκηση Εἰδικῶν Σχολείων		1	-	-	-
II. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ					
1. Ἀναπτυξιακή ψυχολογία		2	-	-	-
2. Ψυχολογία Ἀτομικῶν Διαφορῶν καί Ἐξατομικευμένη Ἀγωγή		2	-	-	-
3. Ψυχοπαθολογία τοῦ παιδιοῦ(συμπεριλαμβανομένης καί τῆς Ψυχοφυσιολογίας)		3	2	2	-
4. Ψυχολογία τῆς Μαθήσεως(συμπεριλαμβανομένων καί τῶν δυσκολιῶν μαθήσεως)		-	2	2	-
5. Βασικά στοιχεῖα ψυχοπαιδαγωγικῆς ἔρευνας		2	-	-	-
6. Θεραπεία τῆς Συμπεριφορᾶς(μέ πρακτικές ἀσκήσεις)		-	-	2	2

III ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	Α	Β	Γ	Δ
1. Εἰσαγωγή στήν ἐπιστήμη τῆς Εἰδικῆς Ἀγωγῆς	2	3	–	–
2. Ψυχολογία καί Ψυχοδιαγνωστική εἰδικῶν παιδιῶν (μέ πρακτικές ἀσκήσεις)	2	2	–	–
3. Διαταραχές συμπεριφορᾶς (θεωρία) καί εἰδικά διδακτικά Προγράμματα.	–	–	2	2
4. Διαταραχές ὁμιλίας στή παιδική ἡλικία (μέ πρακτικές ἀσκήσεις)	–	–	2	2
5. Εἰδική Ἀγωγή κινητικότητος (θεραπευτική γυμναστική παιγνίδι, ἀθλοπαιδιές)	–	2	–	–
6. Εἰδικές θεραπευτικές τεχνικές ἤ μέθοδοι. (παιγνιδοθεραπεία, θεατροθεραπεία, ψυχόδραμα, σύστημα ΟΡΦΚ.ἄ.)	–	–	2	–
7. Ἐργασιοθεραπεία	–	–	–	1
8. Μουσικοθεραπεία	–	–	–	1
9. Φυσιολογία καί παθήσεις ἀκοῆς. Ἀκουομετρία Εἰδικά διδακτικά προγράμματα γιά κωφάλαλα παιδιά	–	–	–	2
10. Φυσιολογία καί Παθήσεις Ὁράσεως. Εἰδικά διδακτικά προγράμματα γιά τυφλά παιδιά	–	–	–	2
11. Διαταραχές κινητικοῦ συστήματος (στοιχεῖα ὀρθοπεδικῆς – φυσικοθεραπείας– κινησιοθεραπείας). Εἰδικά διδακτικά προγράμματα γιά σωματικά ἀνάπηρα παιδιά.	–	–	–	2
IV. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ κ.ἄ.				
1. Εἰδική διδακτική γιά μαθητές ὁριακῆς νοημοσύνης, ἐκπαιδεύσιμους καί ἀσκήσιμους. (μέ πρακτικές ἀσκήσεις).	4	6	6	4
2. Εἰδικά διδακτικά μέσα καί ὑλικό	–	1	2	–
3. Εἰδική ἐπαγγελματική ἐκπαίδευση–προσανατολισμός (μέ πρακτικές ἀσκήσεις)	1	2	–	–
4. Κοινωνική Ἔρευνα καί ἐργασία στό χῶρο τῆς Εἰδικῆς Ἀγωγῆς.	–	–	–	2
Σύνολο ὡρῶν τήν ἑβδομάδα	21	20	20	20

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

./.

Γιά τή προτεινόμενη δομή τοῦ προγράμματος λάβαμε ὑπόψη μας τά ἀκόλουθα: α) Τό περιεχόμενο τοῦ Προγράμματος πρέπει νά εἶναι τέτοιο, ὥστε νά ἀνταποκρίνεται ὅσο γίνεται ἀμεσότερα στό σκοπό του. Αὐτός εἶναι ἡ κατάρτιση τῶν μετεκπαιδευομένων κατά τρόπο πού νά ἐπιτυγχάνουν τήν ὅσο τό δυνατό πληρέστερη ψυχολογική γνώση καί κατανόηση τοῦ "εἰδικοῦ μαθητῆ" καί τήν παιδαγωγική βοήθεια σ' αὐτόν, ὥστε νά φτάνει στό ἀνώτατο δυνατό ὅριο ἀναπτύξεως ὅλων τῶν δυνατοτήτων του. β) Τά ἐπί μέρους μαθήματα, εἶναι ἐπιστημονικά καί διδακτικά ὀρθό, ἀντί νά παρουσιάζονται στό πρόγραμμα σάν ἀποσπασματικά θέματα, νά συνδέονται ὀργανικά μέ βασικές ἐπιστῆμες σάν κλάδοι ἤ τομεῖς αὐτῶν τῶν ἐπιστημῶν. γ) Δέν πρέπει τό πρόγραμμα νά περιλαμβάνει ἕνα ὑπερβολικά μεγάλο ἀριθμό μαθημάτων πού καί ἀρχικά δημιουργεῖ ἕνα δέος στούς μετεκπαιδευομένους πού εἶναι ὅλοι ἡλικιωμένοι, ἄλλοι περισσότερο καί ἄλλοι λιγότερο, ἀλλά καί πού ἡ παρακολούθηση καί ἱκανοποιητική ἀφομοίωσή τους εἶναι δύσκολη.

Μέ βάση τίς σκέψεις καί θέσεις αὐτές εἰσηγούμαστε τίς ἀκόλουθες τροποποιήσεις στό Πρόγραμμα τῆς Ὁμάδας.

Α΄ Συγχωνεύσεις μαθημάτων: Τά μαθήματα 1α, 1β, 2α, 2β, 3α, 3β τῆς κατηγορίας "Εἰδικά" τοῦ Προγράμματος ἑνοποιοῦνται σέ τρία μαθήματα ὅπως ἀναγράφονται στό προτεινόμενο πρόγραμμα μέ ἀριθμούς 9, 10 καί 11 κάτω ἀπό τό γενικότερο τίτλο ἐπιστήμης ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ. Τά μαθήματα 5α, 5β συγχωνευόμενα ἐντάσσονται στό μάθημα 3 τοῦ προτεινόμενου προγράμματος καί ἐπίσης κάτω ἀπό τό ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ. Ἡ ἀναφερόμενη στό πρόγραμμα ἀντικοινωνική συμπεριφορά καί παιδική ἐγκληματικότητα δέν ἀποτελεῖ παρά μιά ἔξαρση τῆς διαταραγμένης συμπεριφορᾶς καί μπορεῖ νά ἐξετάζεται στά πλαίσια αὐτῆς. Τό μάθημα τῆς Ψυχοφυσιολογίας εἶναι δυνατό χωρίς καμιά δυσκολία νά διδάσκεται μαζί μέ τή Ψυχοπαθολογία προτασσόμενο στή διδασκαλία. Συγχωνεύονται ἐπίσης τά μαθήματα 9α καί 9β στό 1 κάτω ἀπό τόν τίτλο ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ κ.ἄ. τοῦ προτεινόμενου Προγράμματος. Ἐδῶ δέν πρόκειται γιά ξεχωριστές σαφῶς διαστελλόμενες μεταξύ τους ὁμάδες παιδιῶν, ἀλλά πρόκειται γιά μαθητές πού διαφοροποιοῦνται μέ βάση τούς βαθμούς νοημοσύνης τους.

./.

Όλα τά μαθήματα πού συνολικά εἶναι 23, ἀντί γιά τά προτεινόμενα 28 οὐσιαστικά μέ τό πρόγραμμα τῆς ὁμάδας, ταξινομοῦνται κάτω ἀπό τέσσερες κατηγορίες καί ἀντίστοιχα τέσσερες ἐπιστῆμες, ὅπως ἀναγράφονται στό κείμενο τοῦ προτεινόμενου σχεδίου μας.

Β. Αὐξομειώσεις ὡρῶν διδασκαλίας. α) Ὀργάνωση καί Διοίκηση εἰδικῶν Σχολείων. Ἡ διδασκαλία ἀπό 2 ὧρες στό Α΄ ἑξάμηνο μειώνονται σέ 1. Τό ἀντικείμενο εἶναι ἀρκετά περιωρισμένο, ὥστε νά μή χρειάζεται νά ἀπασχοληθοῦν μ' αὐτό ὁ διδάσκων καί οἱ διδασκόμενοι περισσότερο ἀπό 15 συνολικές διδακτικές ὧρες, ὅπως προτείνεται. β) Ἐπαγγελματική Ἐκπαίδευση- Προσανατολισμός. Καί ἐδῶ προτείνεται ἡ μείωση τῶν 4 ὡρῶν διδασκαλίας σέ δύο ἑξάμηνα σέ 3 ὧρες, πού πρέπει νά ἐπαρκοῦν. γ) Εἰδική διδακτική καί πρακτικές ἀσκήσεις. Ἡ ἐργασία ἐδῶ ἐκτίνεται καί στά 4 ἑξάμηνα σέ 20 διδακτικές ὧρες συνολικά ἑβδομαδιαία. Οἱ ἐπί πλέον 4 ὧρες "Προαιρετικές" δέ φαίνεται νά ἔχουν κάποια οὐσιαστική σκοπιμότητα. Ἐάν ὁ διδάσκων ἔχει τή δυνατότητα καί οἱ μετεκπαιδευόμενοι τή διάθεση καί ἐπίσης ἐφόσον τό ἐπιτρέπουν καί οἱ ἀντικειμενικές συνθῆκες, μάλιστα οἱ σχολικές, θά ἦταν εὐχῆς ἔργο καί 4 καί περισσότερες ὧρες νά διαθέσουν αὐτοβούλως οἱ διδασκόμενοι γι' αὐτό τό σκοπό. Ἔτσι δέν ἔχει καμιά σημασία ἄν ὑπάρχουν ἤ ὄχι ὧρες προαιρετικῆς παρακολουθήσεως στό Πρόγραμμα μαθημάτων. δ) Εἰδικά διδακτικά μέσα καί ὑλικό. Στό μάθημα αὐτό προτείνεται αὔξηση μιᾶς διδακτικῆς ὥρας τήν ἑβδομάδα (ἀπό 2 ὧρες γίνονται 3) λόγω τῆς σπουδαιότητάς του. Ἐδῶ οἱ μετεκπαιδευόμενοι νηπιαγωγοί καί διδάσκαλοι κατασκευάζουν πράγματι χρήσιμο παιδαγωγικό καί διδακτικό ὑλικό, τό ὁποῖο παίρνουν μαζί τους γιά νά χρησιμοποιήσουν ἐποικοδομητικά στό ἔργο τους στό σχολεῖο. ε) Ψυχοπαθολογία τοῦ παιδιοῦ. Στό μάθημα αὐτό προτείνεται μιά δραστική μείωση τῶν διδακτικῶν ὡρῶν ἀπό 9 προτεινόμενες σέ 6. Ἴσως καί μεγαλύτερη μείωση ἦταν ἀναγκαία. Οἱ μετεκπαιδευόμενοι ἀσφαλῶς δέν εἰδικεύονται στήν Ψυχοπαθολογία. Κάτι τέτοιο θά ἦταν ἀδιανόητο. Αὐτό ἀποτελεῖ εἰδίκευση ἤδη καταρτισμένων κλινικῶν ψυχολόγων ἤ ἰατρῶν. Δέν εἶναι αὐτή ἡ περίπτωσή μας ἐδῶ.

Τά "εἰδικά παιδιά" δέν εἶναι κατανάγκη ψυχοπαθολογικά. Ὅπως καί τά "κανονικά" παιδιά εἶναι δυνατόν κάποτε κά ὑποφέρουν ἀπό ψυχικές διαταραχές, λιγότερο ἤ περισσότερο σοβαρές. Ἄς διδαχθοῦν λοιπόν οἱ μετεκπαιδευόμενοι ἐκπαιδευτικοί γιά διαταραχές φυσιολογικῶν λειτουργιῶν, γιά συναισθηματικές διαταραχές καί ἴσως καί γιά διαταραχές χαρακτῆρος, γιά "νευρωτικές συνήθειες" καί ἀκόμα γιά ἀμυντικούς ψυχολογικούς μηχανισμούς καί καταστάσεις δυσπροσαρμογῆς ἀλλά πέρα ἀπ' αὐτά τά περί νευρώσεων καί ψυχώσεων, ψυχοσωματικῶν νόσων καί ὀργανικῶν συνδρόμων μόνο σάν μιά ἐνημέρωση πρέπει νά λεχθοῦν. Εἶναι ἐξαιρετικά ἐπικίνδυνο νά δώσουμε τήν αἴσθηση στόν ἐκπαιδευτικό πώς μπορεῖ νά ἐργαστεῖ σάν ψυχοθεραπευτής. Δέν εἶναι φυσικά καί νόμιμο. Δέν εἶναι διόλου αὐτός ὁ σκοπός του. Εἶναι ἀρκετό κά μπορέσει νά βοηθήσει σέ πολύ ἁπλές περιπτώσεις διαταραχῆς τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ παιδιοῦ καί γιά τά σοβαρότερα νά διαθέτει τήν εὐαισθησία νά τά ἐπισημαίνει καί νά ἀναφέρει πιά τήν περίπτωση, σέ συνεργασία καί μέ τούς γονεῖς, στόν εἰδικό. Ἔτσι οἱ 6 διδακτικές ὧρες γιά 3 ἑξάμηνα εἶναι ὑπεραρκετές. Ἀναφέραμε ἤδη ὅτι καί ἡ Ψυχοφυσιολογία θά διδάσκεται μέ τήν ψυχοπαθολογία καί γι αὐτό παραχωρεῖται καί μία ἐπί πλέον διδακτική ὥρα γιά ἕνα ἑξάμηνο.

Εἰδικά γιά τό μάθημα "Θεραπεία τῆς Συμπεριφορᾶς καί Πρακτικές ἀσκήσεις (BEHAVIOR THERAPH ἤ BEHAVIOR MODIFICATION) ἔχομε σοβαρές ἐπιφυλάξεις. Πρόκειται γιά μιά ἀπό τίς πρόσφατες τάσεις θεραπευτικῆς, πού περιλαμβάνει ἕνα ἀριθμό μεθόδων καί τεχνικῶν. Βασίζεται στή Πειραματική ψυχολογία προέκυψε ἀπό σχετικά πειράματα σέ ζῶα καί προέρχεται μέσα ἀπό τό εὐρύτερο πλαίσιο τῆς μπεχαβιοριστικῆς ψυχολογίας (BEHAVIORISM) πού ὁ χαρακτήρας της εἶναι βασικά μηχανιστικός. Στηρίζεται στίς συνειρμικές θεωρίες μαθήσεως, τῶν ὁποίων καί κάνει εὐρεία χρήση. Ἀπό πάρα πολλούς εἰδικούς ἀμφισβητεῖται ἡ ἀξία της καί ἀπορρίπτεται. Ἔντονη κριτική ἔχει ἀσκηθεῖ γι' αὐτήν ἐνῶ ἄλλοι εἶναι θερμοί θιασῶτες της. Ὅπου χρησιμοποιεῖται αὐτή ἡ μέθοδος αὐτό γίνεται ἀπό εἰδικούς ψυχολόγους μέσα στά πλαίσια τῆς κλινικῆς ψυχολογίας. Ὁπωσδή-

ποτε ἡ ἐφαρμογή της προϋποθέτει εἰδική μακροχρόνια ψυχολογική κατάρτιση μέ παράλληλη πλατιά ἐξάσκηση.

Ἔτσι οἱ ἐκπαιδευτικοί, ἀπ' ὅσο γνωρίζω, δέν εἶναι τά κατάλληλα πρόσωπα πού θά τή χρησιμοποιήσουν μέσα στά πλαίσια τοῦ σχολείου. Ὁπωσδήποτε ἡ ὅλη ἐργασία γύρω ἀπό τή μέθοδο βρίσκεται σέ ἐξέλιξη, δέν ἔχουν ἀποκρυσταλλωθεῖ ὁριστικές καταστάσεις καί οἱ εἰδικοί μιλοῦν γιά πολλή καί εὐρεία ἔρευνα πού εἶναι ἰδιαίτερα ἀναγκαία στή περιοχή αὐτή. Βρισκόμαστε λοιπόν σέ χῶρο ἐπισφαλή ἤ ἴσως καί ἀνασφαλή. Μήπως μιά μόνη ἐνημέρωση πάνω στή μέθοδο θά ἦταν ἀρκετή; Καί μήπως θά εἶναι ἐξαιρετικά ἐπικίνδυνο νά ἐνθαρρύνουμε τούς ἐκπαιδευτικούς πρός τήν πεποίθηση ὅτι θά εἶναι ἱκανοί νά τή χρησιμοποιοῦν, ἐπικίνδυνο ἐννοῶ γιά τούς ἴδιους τούς μαθητές. Ὁπωσδήποτε θά περιμένω νά ἀκούσω πάνω σ' αὐτό τό θέμα τίς ἀπόψεις καί τῶν ἄλλων μελῶν τοῦς Τμήματος. Γιά τό λόγο αὐτό ἔβαλα ἐρωτηματικό δίπλα σ' αὐτό τό μάθημα, στό Σχέδιο τοῦ Προγράμματος.

Γ. Πρόσθεση μαθημάτων. Ἀπαραίτητη θεωρεῖται ἡ διδασκαλία καί παρακολούθηση τῶν ἀκόλουθων μαθημάτων: α) Σύγχρονες κατευθύνσεις τῆς Παιδαγωγικῆς. Εἶναι ἀναγκαῖο οἱ ἐκπαιδευτικοί νά ἐνημερωθοῦν πάνω στίς σύγχρονες τάσεις τῆς Παιδαγωγικῆς Ἐπιστήμης καί τῆς Ἀγωγῆς στή Πράξη ὕστερα ἀπό τόσα χρόνια πού μεσολάβησαν ἀπό τή διετή ἀρχική ἐκπαίδευσή τους στίς Παιδαγωγικές Ἀκαδημίες, ὅπου ἡ προσοχή τους εἶχε στραφεῖ στά κλασσικά θέματα τῆς Γενικῆς Παιδαγωγικῆς. Εἶναι πολύ ὠφέλιμο γι' αὐτούς, ὕστερα καί ἀπό τήν ἐκπαιδευτική πείρα πού ἤδη κατέχουν, νά γνωρίσουν τίς ἐξελίξεις πού πέτυχε στό μεταξύ ἡ Παιδαγωγική Ἐπιστήμη μέ τή συστηματική ἔρευνα καθώς καί τίς ἐφαρμογές της μέσα στό πλαίσιο σύγχρονων Ἐκπαιδευτικῶν μαθημάτων. Ἄλλωστε καί ἡ θεραπευτική Παιδαγωγική – ἡ "Ἐπιστήμη τῆς εἰδικῆς Ἀγωγῆς" – ἀντλεῖ τό περιεχόμενό της βασικά ἀπό τήν Παιδαγωγική Ἐπιστήμη τῆς ὁποίας εἶναι κλάδος. β) Ψυχολογία Ἀτομικῶν Διαφορῶν καί ἐξατομικευμένη Ἀγωγή. Ἡ ἀξία τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος αὐτοῦ στό ἐπίπεδο τῆς μετεκπαιδεύσεως προκύπτει ἀπό τό ἀναμφισβήτητο γεγονός ὅτι

./.

τό κάθε παιδί - καί ἴσως πολύ περισσότερο τά ἀποκλίνοντα παιδιά τό ἐπιβεβαιώνουν - ἀποτελεῖ μιά μοναδικότητα, μιά ἰδιαιτερότητα, μιά γενικά ἀτομικότητα ἀνεπανάληπτη ἀπό ὅλες τίς ἀπόψεις τῆς προσωπικότητος. Ἐξάλλου στά τελευταῖα χρόνια σέ πολύ πλατειά ἔκταση ἔχει γίνει ἀποδεκτή ἡ ἀντίληψη ὅτι τά "ἀποκλίνοντα" παιδιά δέν ἀποτελοῦν μιά ὁλότελα ξεχωριστή ὁμάδα, ἀλλά μᾶλλον τό καθένα ἀπ' αὐτά κατέχει μιά ὡρισμένη θέση πάνω σέ μιά κλίμακα συνεχείας ὅπου τοποθετοῦνται ὅλα τά παιδιά ἀνάλογα μέ τό βαθμό πού ἔχουν τά διάφορα γνωρίσματα κάθε φορά, μάλιστα δέ τά γνωστικά γνωρίσματα. Μέ βάση τή πραγματικότητα αὐτή ἡ τάση ἡ κυριαρχοῦσα στήν σύγχρονη ἐκπαίδευση σήμερα εἶναι ἐκείνη τῆς ἐξατομικευμένης ἀγωγῆς πού ψυχολογική της θεμελίωση ἔχει τά δεδομένα τῆς ψυχολογίας τῶν Ἀτομικῶν Διαφορῶν. Ἄν κατά συνέπεια πρός τήν ἐξατομικευμένη ἀγωγή, παρά πρός τήν παλαιότερη, καί σέ ἀντίθεση μάλιστα πρός τή μαζική ἀγωγή, κινεῖται ἡ ὅλη ἐκπαίδευση σήμερα, δέν νοεῖται πολύ περισσότερο ἀγωγή εἰδική πού νά μήν ἔχει ἐξατομικευμένο χαρακτήρα σαφῶς. Ἔτσι ἄν γιά τόν ἐκπαιδευτικό γενικά ἡ μελέτη καί ἡ γνώση τῆς Ψυχολογίας τῶν Ἀτομικῶν Διαφορῶν εἶναι ἀναγκαία κατά πολύ περισσότερο ἀναγκαία εἶναι γιά τόν ἐκπαιδευτικό τῆς εἰδικῆς Ἀγωγῆς. Γι' αὐτό εἶναι ὁλότελα φυσικό τό Α΄κεφάλαιο τοῦ κλασσικοῦ πιά ἔργου γιά τήν εἰδική Ἀγωγή τοῦ S.KIRK (EDUCATING EXCEPTIONAL CHILDREN) νά εἶναι ἀφιερωμένο στίς ἀτομικές διαφορές τῶν παιδιῶν. Ὁ ἐλάχιστος λοιπόν χρόνος πού πρέπει νά διδάσκεται τό μάθημα αὐτό στούς μετεκπαιδευομένους εἶναι οἱ δύο ὧρες ἑβδομαδιαία σέ ἕνα ἐξάμηνο.

Δ΄ Παρατηρήσεις ("Αρθρο 2). Προτείνουμε νά προστεθοῦν οἱ ἀκόλουθες.

Τό Πρόγραμμα τῶν μαθημάτων καί τῶν 4 ἐξαμήνων ἀνακοινώνεται ἀπό τή Σχολή στούς μετεκπαιδευομένους στίς ἀρχές τῶν σπουδῶν τους.

Ἡ διδασκαλία ὡρισμένων μαθημάτων ἐξαιτίας τῆς φύσεώς τους μπορεῖ νά ἀνατίθεται καί σέ δύο διδάσκοντες λόγω εἰδικότητος. Ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ σχεδίου τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

./.

Τό περίγραμμα τῆς διδακτέας ὕλης κάθε μαθήματος συντάσσεται ὑπεύθυνα ἀπό τό διδάσκοντα καθηγητή κατά τρόπο πού νά ἀνταποκρίνεται ἄμεσα στό σκοπό τοῦ μαθήματος γιά τούς μετεκπαιδευομένους καί ἐπίσης ἔτσι πού νά ἀποφεύγονται ἀνωφελεῖς ἐπικαλύψεις μέ ἄλλα συγγενῆ διδασκόμενα μαθήματα. Οἱ λέξεις "πού ἐγκρίνονται" τῆς δεύτερης παραγράφου τοῦ σχεδίου διαφράφονται. Εἶναι φανερό ὅτι ἡ ἔγκριση τοῦ περιγράμματος τῶν μαθημάτων ἀπό τό Διευθυντή τῆς Σχολῆς, πού ἀποκλείεται νά εἶναι εἰδικός σ'ὅλη αὐτή τήν ποικιλία τῶν διδασκομένων μαθημάτων, δέν ἔχει κανένα νόημα καί γι'αὐτό εἶναι ὀρθότερο ἡ σύνταξη τῶν περιγραμμάτων νά ἀφήνεται στόν καθένα διδάσκοντα μέ τή δική του προσωπική εὐθύνη, ὅπως ἀναφέραμε ἤδη.

"Ολες οἱ σκέψεις μας καί οἱ ἀπόψεις μας πάνω στό πρόγραμμα ἔχουν ἀφετηρία τήν προϋπόθεση ὅτι οἱ ἐκπαιδευτικοί μας ἐκπαιδεύονται γι' αὐτό βασικά γιά τήν ἀγωγή τῶν νοητικά καθυστερημένων μαθητῶν. Γιά τίς ἄλλες εἰδικές κατηγορίες ἀποκλινόντων παιδιῶν δέν μπορεῖ νά γίνει διόλου λόγους γιά εἰδίκευση ἄν δέν μεταβληθεῖ ριζικά ἡ ὅλη δομή τοῦ προγράμματος ὅπως ἀλλωστε συμβαίνει στίς χῶρες τοῦ ἐξωτερικοῦ μέ προηγμένη ἐκπαίδευση.

Οἱ εἰσηγήσεις μας σέ ἀναφορά μέ τό προτεινόμενο σχέδιο ἀπό τήν ὁμάδα καί σέ συσχέτιση μ'αὐτό μποροῦν νά συνοψισθοῦν στά ἀκόλουθα.

- Δέν καταργεῖται κανένα ἀπό τά προτεινόμενα μαθήματα.
- Προστίθενται δύο νέα μαθήματα.
- Αὐξάνεται ὁ χρόνος διδασκαλίας σέ ἕνα μάθημα.
- Μειώνεται ὁ χρόνος διδασκαλίας σέ δύο μαθήματα.
- Προτείνεται ἡ διδασκαλία 23 μαθημάτων καί στά τέσσερα ἐξάμηνα ἀντί τῶν 28 τοῦ σχεδίου.
- Ὁ συνολικός ἀριθμός διδακτικῶν ὡρῶν τήν ἑβδομάδα
  Εἶναι 20 ὧρες καί στό πρῶτο ἐξάμηνο 21.
  (Τό ἴδιο δηλαδή ὅπως καί στό σχέδιο μέ ἀφαίρεση βέβαια τίς 4 "προαιρετικές" ὧρες).

./.

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος πρότειναν ἀλλαγές στό Σχέδιο τοῦ Προγράμματος καί τή συνέχεια, σύμφωνα μέ τίς προτάσεις αὐτές, ἔγιναν ὁρισμένες ἀλλαγές στό σχέδιο τοῦ προγράμματος, ὅπως αὐτό τροποποιήθηκε ἀπό τόν εἰσηγητή τοῦ θέματος Κων. Πασσάκο.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ/896/17-2-82 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΣΕΔΠ,

β) Τήν ἀριθμ. Φ. 557/Γ/896/15-2-82 Ὑπουργική ἀπόφαση γιά τό πρόγραμμα μαθημάτων τῶν μετεκπαιδευομένων δασκάλων καί νηπιαγωγῶν στό Τμῆμα Εἰδικῆς Ἀγωγῆς τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως (Μ.Δ.Δ.Ε),

γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄Κων. Πασσάκου, καί

δ) Τή συζήτηση καί τίς ἀπόψεις τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι κ α τ ά π λ ε ι ο ψ η φ ί α:

Κάνει δεκτό τό Σχ. Προγράμματος τοῦ Τμήματος Εἰδικῆς Ἀγωγῆς Μ.Δ.Δ.Ε μέ τίς ἀλλαγές πού ἐπέφερε σ'αὐτό ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Κων. Πασσάκος καί στή συνέχεια τό Τμῆμα, ὥστε νά πάρει τήν παρακάτω μορφή:

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ Μ. Δ. Δ. Ε.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ		ΕΞΑΜΗΝΑ Α	Β	Γ	Δ
Ι. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ					
1. Θεραπευτική Παιδαγωγική (Ἡ ἐπιστήμη τῆς Εἰδικῆς Ἀγωγῆς)	—	3	2	–	–
2. Ὀργάνωση καί Διοίκηση Εἰδικῶν Σχολείων (2)		1	–	–	–
ΙΙ. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ					
1. Ἀναπτυξιακή Ψυχολογία μέ στοιχεῖα Ψυχολογίας ἀτομικῶν διαφορῶν	—	2	–	–	–
2. Ψυχοπαθολογία τοῦ παιδιοῦ (συμπεριλαμβανομένης καί τῆς Ψυχοφυσιολογίας)	(10)	2	2	2	–
3. Ψυχολογία τῆς Μαθήσεως (συμπεριλαμβανομένων καί τῶν δυσκολιῶν μαθήσεως)	—	2	2	–	–
4. Ψυχολογία καί Ψυχοδιαγνωστική Εἰδικῶν παιδιῶν (μέ πρακτικές ἀσκήσεις)	—	2	2	–	–
5. Βασικά στοιχεῖα ψυχοπαιδαγωγικῆς Ἔρευνας	—	2	–	–	–
6. Θεραπεία τῆς Συμπεριφορᾶς (μέ πρακτικές ἀσκήσεις)	—	–	–	2	2
ΙΙΙ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ κ. ἄ.					
1. Εἰδική διδακτική γιά μαθητές ὁριακῆς νοημοσύνης, ἐκπαιδεύσιμους καί ἀσκήσιμους (μέ πρακτικές ἀσκήσεις)	—	4	6	6	4
2. Διαταραχές συμπεριφορᾶς (θεωρία) καί εἰδικά διδακτικά προγράμματα	—	–	–	2	2
3. Διαταραχές ὁμιλίας στήν παιδική ἡλικία (μέ πρακτικές ἀσκήσεις)	—	–	–	2	2

4. Εἰδικά διδακτικά μέσα καί ὑλικό	(2)	-	1	2	-
5. Εἰδική ἀγωγή κινητικότητας (θεραπευτική γυμναστική, παιγνίδι, ἀθλοπαιδιές)	-	-	2	-	-
6. Εἰδικές θεραπευτικές τεχνικές ἤ μέθοδοι (παιγνιδοθεραπεία, θεατροθεραπεία, ψυχόδραμα, σύστημα ΟΡΦ κ.ἄ)	-	-	-	2	-
7. Ἐργασιοθεραπεία	-	-	-	1	-
8. Μουσικοθεραπεία	-	-	-	-	1
9. Κοινωνική Ἔρευνα καί ἐργασία στό χῶρο τῆς Εἰδικῆς Ἀγωγῆς	-	-	-	-	2
10. Εἰδική ἐπαγγελματική Ἐκπαίδευση Προσανατολισμός (μέ πρακτικές ἀσκήσεις).	(4)	1	2	-	1

IV. ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1. Φυσιολογία καί παθήσεις ἀκοῆς. Ἀκουσμετρία. Εἰδικά διδακτικά Προγράμματα γιά κωφάλαλα.	-	-	-	-	2
2. Φυσιολογία καί παθήσεις ὁράσεως Εἰδικά διδακτικά προγράμματα γιά τυφλά	-	-	-	-	2
3. Διαταραχές κινητικοῦ συστήματος (στοιχεῖα Ὀρθοπεδικῆς-φυσικοθεραπείας-κινησιοθεραπείας), Εἰδικά διδακτικά προγράμματα γιά σωματικά ἀνάπηρα παιδιά.	-	-	-	-	2
Σύνολο διδακτικῶν ὡρῶν	19	19	19	19	

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Μειοψήφησε ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Κων. Πασσάκος παραμένοντας στήν ἄποψή του γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Ψυχολογία τῶν ἀτομικῶν διαφορῶν καί ἐξατομικευμένη ἀγωγή" γιά τούς λόγους πού ἀναπτύσσει στήν εἰσήγησή του. Γιά τό ἴδιο ἀκριβῶς θέμα μειοψήφησε καί ὁ Σύμβουλος Νικ. Βλουτίδης.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Κων. Πασσάκος παραμένει στήν ἄποψη πώς σέ καμιά περίπτωση οἱ ὧρες ἑβδομαδιαίας διδασκαλίας δέν πρέπει νά εἶναι λιγότερες ἀπό εἴκοσι (20) συνολικά, γιατί διαφορετικά πολύ φοβᾶται ὅτι δέ θά ἐπιτυγχάνεται, ὅπως ἐπιβάλλεται, ὁ σκοπός τῆς μετεκπαιδεύσεως γιά τήν ὁποία δαπανῶνται σημαντικά ποσά ἀπό τήν Πολιτεία.

Σχετικά μέ τίς παρατηρήσεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ σχεδίου προγράμματος τῆς Ὁμάδας τό Τμῆμα τίς δέχεται ὁμόφωνα ὅπως ἔχουν τροποποιηθεῖ μέ τήν εἰσήγηση τοῦ Κων. Πασσάκου ὡς ἑξῆς:

"Αρθρο 2

Περίγραμμα διδακτέας ὕλης τῶν διδασκομένων μαθημάτων

-Τό πρόγραμμα τῶν μαθημάτων καί τῶν τεσσάρων ἑξαμήνων ἀνακοινώνεται ἀπό τή σχολή στούς μετεκπαιδευομένους στίς ἀρχές τῶν σπουδῶν τους.

-Ἡ διδασκαλία ὁρισμένων μαθημάτων ἐξαιτίας τῆς φύσεώς τους μπορεῖ νά ἀνατίθεται καί σέ 2 διδάσκοντες λόγω εἰδικότητας.

-Τό περίγραμμα τῆς διδακτέας ὕλης κάθε μαθήματος συντάσσεται ὑπεύθυνα ἀπό τό διδάσκοντα καθηγητή κατά τρόπο πού νά ἀνταποκρίνεται ἄμεσα στό σκοπό τοῦ μαθήματος γιά τούς μετεκπαιδευομένους καί ἐπίσης ἔτσι πού νά ἀποφεύγονται ἀνωφελεῖς ἐπικαλύψεις μέ ἄλλα συγγενή διδασκόμενα μαθήματα.

-ἐντός τοῦ Ὀκτωβρίου κοινοποιοῦνται ἀπό τό Διευθυντή στήν ἁρμόδια Διεύθυνση τοῦ ΥΠΕΠΘ τά περιγράμματα ὅλων τῶν μαθημάτων.

-Τό περιεχόμενο τῶν περιγραμμάτων θά περιλαμβάνει .....
..... καί σέ κάθε ἐνδιαφερόμενο.

Θ έ μ α 2ο.- Δελτίο ἀτομικότητας μαθητῆ

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Νικ. Βλουτίδης εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

"Τό Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας, Γενική Δ/νση Γ.Ε. -Υ.Ε Δ/νση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ, Τμῆμα Γ΄, ἀποστέλλει στό ΚΕΜΕ Τμῆμα Δημοτικῆς, ἔγγραφο ἀριθ. Γ. 908/16-2-1982 γιά νά γνωμοδότήσει σχετικά μέ τή τήρηση τοῦ Δελτίου Ἀτομικότητας τοῦ μαθητῆ, στά Δημοτικά Σχολεῖα. Τό ἔγγραφο ὑπογράφεται ἀπό τόν κ. Ὑφυπουργό. Τό Δ.Α. ἔχω τή γνώμη ὅτι δέν πρέπει ν'ἀποσυρθεῖ τώρα ἀπό τά Σχολεῖα γιατί βρισκόμαστε στή μέση τῆς σχολικῆς χρονιᾶς καί γιατί ὁρισμένα στοιχεῖα μποροῦν εὔκολα νά συμπληρωθοῦν ἀπό τό δάσκαλο ἐκτός ἀπό ἐκεῖνα πού ἀναφέρονται στή νοημοσύνη, τίς εἰδικές νοητικές ἱκανότητες, τή βούληση καί τό συναίσθημα τοῦ παιδιοῦ μέχρι νά γίνουν οἱ ἀπαραίτητες βελτιώσεις ἤ ἐκπονηθεῖ ἐξυπαρχῆς νέο. Γιά τή συμπλήρωση αὐτῶν τῶν στοιχείων συναντᾶ ὁ δάσκαλος ἰδιαίτερες δυσκολίες".

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία ὁ Σύμβουλος Β΄Κων. Πασσάκος εἶπε:

" Χωρίς νά ὑποστηρίζουμε ὅτι τό δελτίο Ἀτομικότητας τοῦ μαθητῆ πού ἔχουν σήμερα τά Σχολεῖα πρέπει νά παραμείνει ὅπως ἔχει, θεωροῦμε πώς τό ὅλο θέμα τοῦ Δελτίου Ἀτομικότητας Μαθητῆ εἶναι πολύ σπουδαῖο καί πρέπει τό Τμῆμα νά τό μελετήσει πολύ προσεκτικά καί σ'ὅλες του τίς ἀπόψεις καί τίς λεπτομέρειες σέ συνάρτηση καί μέ τήν ὀρθή χρησιμοποίησή του ἀπό τούς ἐκπ/κούς, ὥστε νά ἐπιτυγχάνεται ὁ ἰδιαίτερα σημαντικός σκοπός του γιά χάρη τῶν μαθητῶν".

Τά ἄλλα μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν τή γνώμη ὅτι πρέπει νά ἀποσυρθεῖ ἀπό τά σχολεῖα τό δελτίο ἀτομικότητας τοῦ μαθητῆ καί τό θέμα αὐτό νά συζητηθεῖ σέ μιά ἀπό τίς ἑπόμενες συνεδριάσεις του γιά νά μελετηθεῖ προσεκτικά καί νά καταρτισθεῖ νέο δελτίο ἀρτιότερο καί πρακτικότερο.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:
α) Τά ἔγγραφα Γ/908/16-2-82 καί Γ/967/24-2-81 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ, β) τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄Ν. Βλουτίδη καί

./.

γ) τίς γνῶμες τῶν μελῶν του πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση τοῦ θέματος,

ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφία:

Τό δελτίο ἀτομικότητας τοῦ μαθητῆ νά μή συμπληρώνεται ἀπό τούς Ἐκπ/κούς, νά ἀποσυρθεῖ ἀπό τά σχολεῖα καί τό Τμῆμα νά συζητήσει πάλι τό θέμα αὐτό σέ μία ἀπό τίς ἑπόμενες συνεδριάσεις του, ἐπειδή εἶναι ἀνάγκη τό δελτίο αὐτό νά μελετηθεῖ προσεκτικά καί νά καταρτισθεῖ νέο πού νά εἶναι παιδαγωγικά καί ψυχολογικά ἄρτιο, πρακτικό, ἁπλό καί εὔχρηστο.

Μειοψήφησε ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Νικ. Βλουτίδης γιά τούς λόγους πού ἀνέφερε στήν εἰσήγησή του.

Στό σημεῖο αὐτό τερματίστηκε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 13

Σήμερα 5 Μαρτίου 1982, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.30' πρωϊνή, το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι: Π. Σακελλαρίδης, Πρόεδρος του ΚΕΜΕ, ο οποίος και προήδρευσε, Βασ. Κονιδιτσιώτης, Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Γεωργ. Μαραγκουδάκης, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, και Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής. Χρέη γραμματέα έκανε η Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Το Ωρολόγιο και αναλυτικό Πρόγραμμα. Εισηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ Παύλος Σακελλαρίδης ενημέρωσε τα μέλη του Τμήματος σχετικά με το νόημα του έγγράφου Γ/686/4-2-82 της Δ/νσεως Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. για τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα των Σχολείων Μ.Ε. και στή συνέχεια έδωσε το λόγο στόν εισηγητή του θέματος Σύμβουλο Β' Βασίλειο Κονιδιτσιώτη, ο οποίος είπε τα εξής:

Το θέμα του έγγράφου Γ/686/4-2-82 αφορά μόνο στήν αναθεώρηση των προγραμμάτων της Μ.Ε. και σε όση έκταση αυτό είναι αναγκαίο για την υλοποίηση των "γενικών κατευθύνσεων αναφορικά με τή μεταβολή του συστήματος επιλογής των υποψηφίων σπουδαστών για τις Ανώτατες και τις Ανώτερες Σχολές".

./.

Μέ τήν ἔννοια αὐτή ἡ ἀναθεώρηση τῶν προγραμμάτων τῆς Μ.Ε. εἶναι ἐπείγουσα: Εἶναι ἀνάγκη νά ἐλαφρυνθεῖ ἡ ὕλη τῆς Γ΄Λυκείου, ὥστε νά γίνει δυνατόν ἡ τάξη αὐτή νά ὀργανωθεῖ ὡς προπαιδευτικό ἔτος γιά τά 'Ανώτατα 'Εκπαιδευτικά 'Ιδρύματα.

Συνέπεια αὐτῆς τῆς μεθοδεύσεως θά εἶναι ἡ ἐπιβάρυνση τῶν ἄλλων τάξεων τοῦ Λυκείου καί ἄρα καί τῶν τάξεων τοῦ Γυμνασίου.

'Ως δεδομένο πού πρέπει νά ληφθεῖ σοβαρά ὑπόψη ἐξακολουθεῖ νά ἰσχύει τό γεγονός ὅτι ἡ φοίτηση εἶναι ὑποχρεωτικά ἐννεαετής, ἀλλά σέ δύο διαφορετικά σχολεῖα - βαθμίδες τῆς γενικῆς ἐκπαιδεύσεως.

.....ἡ συνέχεια τῆς ὑποχρεωτικῆς Γενικῆς 'Εκπαίδευσης πού παρέχεται στό Δημοτικό καί στό Γυμνάσιο" "πρέπει νά ἀντανακλᾶ καί στά προγράμματα τῶν σχολείων αὐτῶν".

'Η τελευταία αὐτή περικοπή τοῦ ἐγγράφου τοῦ 'Υπουργείου εἶναι δυνατόν νά σημαίνει ἐπιθυμία του γιά ὀργάνωση προγραμμάτων χωρίς ἐπαναλήψεις πολλές, σέ δύο διαφορετικά σχολεῖα, εἶναι ὅμως δυνατόν νά ἐπιτρέπει καί τήν ὀργάνωση ἑνός ἐνιαίου 'Αναλυτικοῦ καί 'Ωρολογίου Προγράμματος. Αὐτό εἶναι ἀνάγκη νά διευκρινιστεῖ ἀπό τή Διοίκηση ἤ τό ΚΕΜΕ.

"Επειτα ὁ ἐντατικός ρυθμός τοῦ προγραμματισμοῦ πού ἔχουμε κάμει γιά τούς ἑπόμενους μῆνες πολύ δύσκολα ἐπιτρέπει σοβαρή ἀπασχόληση μέ ἀναθεώρηση προγραμμάτων.

'Ακόμη ἡ κατάρτιση νέου νόμου γιά τή Γενική 'Εκπαίδευση θά ἀπαντήσει, ἔπειτα ἀπό ἕνα ἤ δύο ἐξάμηνα, τή σύνταξη νέου καί ὁριστικοῦ Α.Π..

Μέ βάση τά δεδομένα αὐτά προτείνω:

1) Νά συνεχιστεῖ ἐντατικά ἡ συγγραφή ἀπό τό Τμῆμα τῶν βιβλίων τοῦ δασκάλου καί τοῦ μαθητῆ τῆς Α΄τάξεως, καθώς καί τοῦ βιβλίου - συλλογῆς ἀπό τίς "Πηγές" γιά τίς ἀνώτερες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ,
2) Νά ἐνημερώσουμε τό ΥΠΕΠΘ καί τό ΚΕΜΕ γιά τήν πραγματικότητα αὐτή,
3) Νά γίνει συνεδρία 'Ολομελείας τοῦ ΚΕΜΕ γιά νά συντονιστοῦν οἱ ἀναγκαῖες ἐνέργειες τῶν Τμημάτων, ἤ
4) Νά γίνουν ἄτυπες προσωπικές ἐπαφές, ὥστε νά προωθηθεῖ ἡ οὐσιαστική πλευρά τῆς πιθανῆς συνεργασίας μεταξύ τῶν Τμημάτων. "Αν αὐτό ἔχει νόημα προτείνω τήν ἄτυπη συνεργασία ὡς ἑξῆς:

α) Γλῶσσα: Δ. 'Ανδριόπουλος - Α. Θουγιούκας μέ Η. Σπυρόπουλο καί Δ. Τομπαΐδη.

β) Θρησκευτικά: Κ. Πασάκος μέ Γ. Γρατσέα.

γ) Ἱστορία: Δ. Μελᾶς μὲ Φ. Βῶρο

δ) Γεωγραφία: Ι. Χριστιᾶς μὲ Στ. Παπασημακόπουλο

ε) Φυσική : Ν. Βλουτίδης μὲ Στ. Παπασημακόπουλο

στ) Μαθηματικά: Γ. Μαραγκουδάκης μὲ Ν. Βαρουχάκη

(Κ. Παῦδάκος- Ἀποστολάκας) μὲ Λ. Ἀδαμόπουλος.

5) Ἂν ἡ Μ.Ε. κάνει μόνο μεταβατικὸ ἀναλυτικὸ καὶ ὡρολόγιο πρόγραμμα νὰ ἐξετάσουμε καὶ ἐμεῖς τὶς ἀναγκαῖες μεταβατικὲς προσαρμογές,

6) Ἂν ἡ Μ.Ε. προχωρήσει, παρὰ τὰ ὅσα ἀναφέρθηκαν πιὸ πάνω, σὲ κατάρτιση νέου καὶ ὁριστικοῦ ἀναλυτικοῦ καὶ ὡρολογίου προγράμματος, νὰ συνεργαστοῦμε στενὰ καὶ νὰ ἐπιμείνουμε, ὥστε τὴν ἀφετηρία καὶ τὴ βάση του νὰ ἀποτελέσει ἡ δική μας ἐκτίμηση: α) τοῦ τί εἶναι δυνατὸν νὰ μάθει τὸ σημερινὸ παιδὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ποὺ ὡριμάζει ἀρκετὰ ἐνωρίτερα ἀπὸ τὸ παιδὶ τῆς προηγούμενης γενεᾶς, β) τοῦ ὅτι ἡ ἑβδομαδιαία σχολικὴ ἐργασία γίνεται σὲ πέντε (5) ἡμέρες, γ) τοῦ ὅτι τὸ παιδὶ τῶν Α΄, Β΄τάξεων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραμείνουν στὸ σχολεῖο καὶ νὰ διδάσκεται περισσότερο ἀπὸ 4 ὧρες τὴν ἡμέρα, τῶν Γ΄, Δ΄, Ε, καὶ ΣΤ΄τάξεων περισσότερες ἀπὸ 5 καὶ στὸ Μονοθέσιο περισσότερες ἀπὸ 6 ὧρες.

Ἀκολούθησε διεξοδικὴ συζήτηση, κατὰ τὴν ὁποία τὰ μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν τὴ γνώμη τους.

Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὰ τὸ Τμῆμα

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Νὰ συνεχιστεῖ ἐντατικὰ ἡ κατάρτιση τοῦ νέου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος τῆς Α΄τάξεως καὶ ἡ συγγραφὴ τῶν βιβλίων τοῦ Δασκάλου καὶ τοῦ μαθητῆ τῆς Α΄τάξεως καὶ τοῦ βιβλίου τῆς Συλλογῆς ἀπὸ τὶς Πηγὲς γιὰ τὶς ἀνώτερες τάξεις.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Πρόεδρος

Π. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 14

Σήμερα 9 Μαρτίου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος Οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ Εἰδικός Σύμβουλος Γεώργ. Μαραγκουδάκης, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο – Ἀνάθεση διδασκαλίας Σ.Ε.Λ.Δ.Ε. Τριπόλεως.
Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Θέμα 2ο – Συγκρότηση Ὁμάδας ἐργασίας γιά τή μελέτη τοῦ θέματος: Σεξουαλική Ἀγωγή στά Σχολεῖα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.
Εἰσηγητής: Νικ. Βλουτίδης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- 'Ανάθεση διδασκαλίας Σ.Ε.Λ.Δ.Ε. Τριπόλεως.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος καί προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασ. Κονιδιτσιώτης ἐνημέρωσε τό Τμῆμα σχετικά μέ τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως καί διαβασε τό ἀριθ. 23/15-2-8 ἔγγραφο τοῦ Διευθυντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Τριπόλεως, πού ἀναφέρεται σέ προτάσεις ἀναθέσεως διδασκαλίας μαθημάτων γιά τό Β΄τρίμηνο στήν παραπάνω Σχολή καί προτείνει νά γίνουν δεκτές οἱ προτάσεις τοῦ Διεθθυντῆ Σπουδῶν ἀπό τήν ἡμερομηνία πού ὁ καθένας ἄρχισε τή διδασκαλία του.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο 23/15-2-82 ~~ἔγγραφο~~ τοῦ Διευθυντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Τριπόλεως, β) τήν εἰσήγηση τοῦ Βασ. Κονιδιτσιώτη καί γ) τή συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

'Α π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

νά γίνουν δεκτές οἱ προτάσεις τ οῦ Διευθυντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Τριπόλεως γιά τά πρόσωπα πού θά διδάξουν στή ΣΕΛΔΕ, τά μαθήματα καί τίς ὧρες διδασκαλίας.

Δηλαδή προτείνει νά γίνει ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ Τριπόλεως γιά τό Β΄τρίμηνο τοῦ διδακτικοῦ ἔτους 1981-82 στούς παρακάτω ἐκπαιδευτικούς ἀπό τήν ἡμερομηνία πού ὁ καθένας ἄρχισε τή διδασκαλία του:

1. Δημήτριο 'Ανδριόπουλο, Σύμβουλο τοῦ ΚΕΜΕ, τοῦ μαθήματος "'Ιστορία τῆς Φιλοσοφίας" γιά δύο (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
2. 'Αριστείδη Βουγιούκα, Εἰδικό Σύμβουλο τοῦ ΚΕΜΕ, τοῦ μαθήματος "Νεοελληνική Γλῶσσα καί Γραμματεία" γιά δύο (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
3. Μιχαήλ Σπανό, Γεν. Διευθυντή Παιδαγ. 'Ακαδημίας Τριπόλεως, τοῦ μαθήματος "'Οργάνωση καί καθοδήγηση διδακτικῶν ἀσκήσεων" γιά δύο (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
4. Δημήτριο Παλυβό, 'Υ π/ντή τῆς Παιδ. 'Ακαδημίας Τριπόλεως, τοῦ μαθήματος "Ψυχολογία τῆς Σχολικῆς ἡλικίας καί στοιχεῖα ψυχοπαθολογίας τοῦ παιδιοῦ" γιά τρεῖς (3) ὧρες τήν ἑβδομάδα.
5. Βασίλειο Χαραλαμπόπουλο, καθηγητή Παιδ. 'Ακαδημίας Τριπόλεως, τοῦ μαθήματος "'Οργάνωση καί διαδικασία τῆς διδασκαλίας καί μαθήσεως γενικά καί κατά μάθημα- 'Αξιολόγηση τῶν μαθητῶν- 'Αναλυτικό πρόγραμμα" γιά τρεῖς (3) ὧρες τήν ἑβδομάδα.

. / .

- -

6. Σπυρ. Παντελῆ, καθηγητῆ Παιδαγ. Ἀκαδημίας Τριπόλεως, τοῦ μαθήματος "Σύγχρονες παιδαγωγικὲς κατευθύνσεις" γιὰ τρεῖς (3) ὧρες τὴν ἑβδομάδα.
7. Βασίλειο Χαραλαμπόπουλο, καθηγητῆ Παιδαγ. Ἀκαδημίας Τριπόλεως, τοῦ μαθήματος "Ὀργάνωση καὶ καθοδήγηση Διδακτικῶν ἀσκήσεων" γιὰ τρεῖς (3) ὧρες τὴν ἑβδομάδα.
8. Θεόδωρο Γιαννακούρα, Ἐπιθεωρητῆ Α΄Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως Περιφέρειας Μαντινείας, τοῦ μαθήματος "Ὀργάνωση καὶ Διοίκηση τῆς Ἐκπαιδεύσεως – Ὀργάνωση τάξεως καὶ σχολείου" γιὰ δύο (2) ὧρες τὴν ἑβδομάδα.
9. Ἀθανάσιο Σπυρόπουλο, καθηγητῆ Γ΄Λυκείου Τριπόλεως, τοῦ μαθήματος "Σύγχρονα Μαθηματικὰ" γιὰ δύο (2) ὧρες τὴν ἑβδομάδα.

Θ έ μ α 2ο.- Συγκρότηση ὁμάδας ἐργασίας γιά τή μελέτη τοῦ θέματος: Σεξουαλική Ἀγωγή στά Σχολεῖα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Νικ. Βλουτίδης εἶπε τά ἑξῆς:

"Υστερα ἀπό τό ἔγγραφο ἀριθ. 3947/28-12-1981 τοῦ Προέδρου τοῦ ΚΕΜΕ πρός τό Ὑπουργεῖο Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν καί τό ἔγγραφο ἀριθ. Α10/12/31-12-1981 τῆς Διεύθυνσης Σχολικῆς Ὑγιεινῆς τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν πρός τόν Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ, ὑποβάλλω πίνακα προσώπων πού ὑποδείχθηκαν ἀπό τό Τμῆμα Δημοτικῆς ΚΕΜΕ, τό Ὑπουργεῖο Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν καί ἀπό ἄλλους φορεῖς γιά τή συγκρότηση Ὁμάδας Ἐργασίας μέ σκοπό τή μελέτη τοῦ παραπάνω θέματος. Παρακαλῶ ὁ συνημμένος πίνακας νά διαβιβασθεῖ στόν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ γιά τίς περαιτέρω ἐνέργειες.

Ὁμάδα Ἐργασίας
γιά τή μελέτη τοῦ θέματος "Σεξουαλική Διαφώτιση
στά Σχολεῖα Δημοτ. Ἐκπ/σης"

1. Βλουτίδης Νικ. Παιδαγωγός, Σύμβουλος ΚΕΜΕ, Πρόεδρος, καί μέλη,
2. Παπαδόπουλος Νικ. Ψυχολόγος, Σύμβουλος ΚΕΜΕ,
3. Χριστιᾶς Ἰωάννης, Παιδαγωγός, Εἰσηγητής ΚΕΜΕ,
4. Γκίκας Παῦλος, Σχολίατρος- Παιδαψυχίατρος, Προϊστάμενος Κέντρου Μαθητικῆς Ἀντιλήψεως Ἀθηνῶν,
5. Τσιάντης Ἰωάννης, Παιδοψυχίατρος, Δ/ντής Τμήματος Ψυχολογικῆς Παιδιατρικῆς Ν/μείου Παίδων "Ἁγία Σοφία",
6. Κοκκέβη Ἄννα, Ψυχολόγος, Ἐπιμελήτρια Ψυχιατρικῆς Κλινικῆς Παν/μίου Ἀθηνῶν,
7. Μοστριοῦ Ἀλίκη, Ψυχολόγος,
8. Πικροδημήτρη Μαρία, Πτυχιοῦχος Παιδ/κῶν Ἐπιστημῶν Παν/μίου Γενεύης (LICENCE) μέ εἰδίκευση στή Προσχολική Ἀγωγή,
9. Σπέντζα Ἑλένη, Κοινωνική Λειτουργός. "Ἵδρυμα "ΜΗΤΕΡΑ",
10. Ἀλεξανδρόπουλος Θεόδωρος, Ἀντιπρόεδρος ΔΘΕ,
11. Βασιλόπουλος Γεώργιος, Ἀντιπρόεδρος "Ἀνωτάτης Συνομοσπ. Γονέων Μαθητῶν Ἑλλάδας",

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β'Νικ. Βλουτίδη ὅπως ἔχει.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 15/82

Σήμερα, 10 Μαρτίου 1982, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10 πρωϊνή συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄ οἱ κ. κ. Δ. Ἀνδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Δ. Μελᾶς, Κ. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Α.Βουγιούκας, Γ. Μαραγκουδάκης Α. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῶ ΚΕΜΕ, Ι. Χριστιᾶς, εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, Φ. Καρασμάνη, ἁρμόδια ὑπάλληλος τῆς Κ.Υ. τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος κ. Π. Παπαδημητρίου.

Θ Ε Μ Α : Ἡ συγγραφή τῶν βιβλίων τοῦ μαθητῆ τῆς Α΄ τάξεως καί ἡ ὁλοκλήρωση τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος.
Εἰσηγητές: Β. Κονιδιτσιώτης, Γ. Μαραγκουδάκης.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

./.

Οἱ εἰσηγητές μέ κοινή εἰσήγησή τους ἀναφέρονται ἀρχικά στό ἱστορικό τῆς καταρτίσεως τοῦ νέου καί συγχρονισμένου 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, τό ὁποῖο τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ ἔχει καταρτίσει κατά τό μεγαλύτερο μέρος, ὡς καί τίς γενικές ἑνότητες τῆς ὕλης τῶν ὅλων μαθημάτων, ὅλων τῶν τάξεων μέ τίς ἐπιδιώξεις κάθε μιᾶς γενικῆς ἑνότητας. 'Απομένουν ἀκόμη νά καταρτιστοῦν οἱ μερικότερες ἑνότητες τῆς ὕλης καί οἱ στόχοι τους, οἱ δραστηριότητες μαθήσεως καί ἡ ἀξιολόγηση τῶν μαθητῶν καί τῆς διδασκαλίας.

Οἱ εἰσηγητές ἀναφέρονται σέ παλαιότερη πράξη τοῦ Τμήματος, σύμφωνα μέ τήν ὁποία εἶναι δυνατή ἡ ὁλοκλήρωση τῆς καταρτίσεως τοῦ νέου 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος τῆς Α΄ τάξεως καί ἡ ὑλοποίησή του μέ τή συγγραφή βιβλίων γιά τό μαθητή καί γιά τό δάσκαλο, πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1982-83.

'Η ὁλοκλήρωση τῆς καταρτίσεως τοῦ νέου 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος καί ἡ ὑλοποίησή του εἶναι ἐπείγουσα καί προϋποθέτει τήν ἀπόσπαση στό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ ἑνός ἀριθμοῦ δόκιμων ἐκπαιδευτικῶν, σύμφωνα μέ τό Ν. 967/ ἄρθρο 2, παρ. 5.

Γιά τό σκοπό αὐτό προτείνουν νά ἀποσπαστοῦν στό ΚΕΜΕ οἱ ἑξῆς ἐκπαιδευτικοί:

1) Σκόπας Ν., ἐπιθεωρητής Α΄ Δ.Ε. Λεβαδείας,
2) Κανάκης Ν. ἐπιθεωρητής Β΄ Δ.Ε. Ζακύνθου,
3) 'Αποστολίκας Γ., ἐπιθεωρητής Β΄ Δ.Ε. Η΄ Περ. Πειραιῶς,
4) Γεωργοκώστας Ι., ἐπιθεωρητής Β΄ Δ.Ε. 'Αργολίδος
5) Βελαλίδης 'Αρ., δάσκαλος 99ου Δ.Σ. 'Αθηνῶν
6) Μπέλλας Θρ., παιδαγωγός, δ/λος 5ου Δ.Σ. Χαϊδαρίου
7) Σαλβαρᾶς Ι., δάσκαλος 1ου Δ.Σ. Ραφήνας
8) Διονυσοπούλου Τρ., δασκάλα Αἴγινας καί
9) Καλαπανίδας Κ., δάσκαλος 12ου Δ.Σ. 'Αργυρουπόλεως.

./.

'Ακολούθησε ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος ἀπό τήν ἁρμόδια ὑπάλληλο τοῦ 'Υπουργείου 'Εθνικῆς Παιδείας σέ νομικά θέματα διαδικασίας καταρτίσεως καί ὁλοκληρώσεως ἀναλυτικῶν προγραμμάτων καθώς καί σέ θέματα ὑλοποιήσεως αὐτῶν τῶν προγραμμάτων.

"Επειτα ἔγινε διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος καί τονίστηκε ἡ ἀνάγκη νά καταβληθεῖ κάθε προσπάθεια, ὥστε ἔγκαιρα νά γίνει καί ἡ ὁλοκλήρωση τοῦ νέου 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος καί ἡ ὑλοποίησή του, ὥστε μέ τήν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1982-83 νά ἔχουν σταλεῖ καί τά νέο 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τῆς Α΄ τάξεως καί τά διδακτικά βιβλία γιά τή γλώσσα, τά μαθηματικά καί τή μελέτη τοῦ περιβάλλοντος.

Μετά τή συζήτηση τό Τμῆμα

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι:

ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη καί ἐπείγουσα ἡ ἀπόσπαση στό ΚΕΜΕ τῶν πιό πάνω ἐκπαιδευτικῶν γιά τήν ὁλοκλήρωση τοῦ νέου 'Αναλυτικοῦ Προγράμματος καί τήν ὑλοποίησή του.

"Επειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

'Η Γραμματέας

Π. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 16/1982

Σήμερα, 12 Μαρτίου 1982, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 11.30΄ πρωΐνή, συνεδρίασε τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς).

Ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση, ἀφοῦ προσκλήθηκαν σύμφωνα μέ τή νόμιμη διαδικασία ἀπό τόν Προεδρεύοντα τοῦ Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄, οἱ κ.κ. Ν. Βλουτίδης, Δ. Μελᾶς, Κ. Πασάκος, Σύμβουλοι Β΄, Ἀ. Μπενέκος, Ἰ. Σκορδίλης, Εἰδικοί Σύμβουλοι παρά τῶ ΚΕΜΕ, Ἰ. Χριστιδ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος κ. Π. Παπαδημητρίου.

Ὁ Σύμβουλος κ. Δ. Ἀνδριόπουλος καί ὁ Εἰδικός Σύμβουλος κ. Ἀ. Βουγιούκας ἀπουσίαζαν σέ ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

Στήν ἀρχή τῆς συνεδρίας ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίασεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

ΘΕ Μ Α 1ο.- Ἀνάθεση συγγραφῆς καί εἰκονογραφήσεως καί κρίση τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως. Εἰσηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α΄τάξεως: Ἡ Φυσική Ἀγωγή (μερικότερες ἑνότητες καί στόχοι). Εἰσηγητές: Β. Κονιδιτσιώτ Ἰ. Σκορδίλης.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Ἀνάθεση συγγραφῆς καί εἰκονογραφήσεως καί κρίση τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, ἀναφέρεται ἀρχικά στήν ἀνάγκη νά γραφοῦν καί νά δοθοῦν στούς μαθητές τῆς Α΄τάξεως μέ τήν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1982-83 ἐντελῶς συγχρονισμένα διδακτικά βιβλία γιά τό μαθητή α) γλωσσικῆς διδασκαλίας, β) μελέτης τοῦ περιβάλλοντος καί γ) μαθηματικῶν.

Ὁ Εἰσηγητής ὑπενθυμίζει ἔπειτα ὅτι ἡ ἐμπειρία ἀπέδειξε ὅτι εἶναι ἀδύνατη ἡ συγγραφή ἐντελῶς συγχρονισμένων διδακτικῶν βιβλίων μέ προκήρυξη διαγωνισμοῦ ἐπειδή καί χρόνος πολύς ἀπαιτεῖται καί ἡ ἀπαραίτητη στενή συνεργασία τῶν συγγραφέων μέ τό Τμῆμα Δημοτικῆς εἶναι νομικά ἀνεπίτρεπτη.

Γιά τούς λόγους αὐτούς ὁ εἰσηγητής προτείνει τή σ υ γ γ ρ α φ ή τ ῶ ν δ ι δ α κ τ ι κ ῶ ν β ι β λ ί ω ν γ ι ά τ ό μ α θ η τ ή τ ῆ ς Α΄ τ ά ξ ε ω ς μ έ ἀ ν ά θ ε σ η σέ προσεκτικά ἐπιλεγμένους ἀπό τό Τμῆμα Δημοτικῆς καί δόκιμους συγγραφεῖς, σύμφωνα μέ τό Ν. 1.143/81, ἄρ. 33, παρ. 1, ὡς ἑξῆς:

Α) Βιβλίο γλωσσικῆς διδασκαλίας στούς:

α) Κανάκη Νικ., Ἐπιθεωρητή Α΄Δ.Ε., περ. Ζακύνθου,

β) Βελαλίδη Ἀρ., δάσκαλο τοῦ 99ου Δ.Σ. Ἀθηνῶν καί

γ) Καλαπανίδα Κ., δάσκαλο τοῦ12ου Δ.Σ. Ἀργυρουπόλεως.

Ἡ προθεσμία συγγραφῆς ὁρίζεται σέ δύο (2) μῆνες γιά κάθε ἕνα ἀπό τά τρία (3) τεύχη πού προτείνονται νά χωριστεῖ τό βιβλίο πιό κάτω (Α, Β, Γ).

Ὅροι συγγραφῆς - Ὁδηγίες

α) Σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ ὑποβοήθηση τοῦ μαθητῆ στήν κατάκτηση τῆς ἀναγνωστικῆς δεξιότητας καί τή βαθμιαία γλωσσική μόρφωσή του, ὅπως αὐτά καθορίζονται στό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἔχει καταρτίσει τό Τμῆμα Δημοτικῆς.

β) Ἡ ὕλη καί τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου θά ἀναπτυχθοῦν ἀπό τούς συγγραφεῖς σύμφωνα μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα.

γ) Ἡ διάταξη τῆς ὕλης θά γίνει σέ τρία (3) μέρη:

1) Μέρος Α΄, προαναγνωστικό στάδιο,

2) Μέρος Β΄, ἀναγνωστικό στάδιο διδασκαλίας τῶν γραμμάτων καί τῶν συνδυασμῶν τους καί

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

3) Μέρος Γ΄, στάδιο γλωσσικής διδασκαλίας προχωρημένης μορφής.

Η γλώσσα του βιβλίου θά είναι ή δημοτική μέ τό νέο τονικό σύστημα πού θά καθιερωθεί.

Η εικονογράφηση θά γίνει μέ βάση τήν περιγραφή πού θά κάνουν οί συγγραφείς καί θά είναι πλούσια καί παιδαγωγικά άρτια.

Η έκταση του βιβλίου θά είναι ή έξής κατά τεύχη:

1) Μέρος Α΄, συνολικά 3 - 4 τυπογραφικά φύλλα, κείμενα καθόλου ή εικονογράφηση στό σύνολό του,

2) Μέρος Β΄, συνολικά 6 - 7 τυπογραφικά φύλλα, κείμενα καί εικονογράφηση άπό πενήντα στά έκατό,

3) Μέρος Γ΄, συνολικά 6 - 7 τυπογραφικά φύλλα, κείμενα κατά τά 3/5 καί εικονογράφηση κατά τά 2/5.

Τό σχήμα του βιβλίου, οί διαστάσεις του, καθώς καί τά τυπογραφικά στοιχεία θά καθοριστούν άπό τούς συγγραφείς σέ συνεργασία μέ τό Τμήμα Δ.Ε. καί τόν Ο.Ε.Δ.Β.

Ως άμοιβή προτείνεται τό ποσό τών έκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) δραχμών καί γιά τούς τρείς (3) συγγραφείς συνολικά.

Β) Βιβλίο Μελέτης τού Περιβάλλοντος, Α΄τάξεως, στούς:

α) Σκόπα Ν., Επιθεωρητή Α΄Δ.Ε. περ. Λεβαδείας,

β) Γεωργοκώστα Ι., Επιθεωρητή Β΄ Δ.Ε. περ. Αργολίδος καί

γ) Μπέλλα Θρ., παιδαγωγό, δάσκαλο 5ου Δ. Σχ. Χαϊδαρίου.

Η προθεσμία συγγραφής ορίζεται σέ δύο (2) μήνες μετά τήν Υπουργική Απόφαση γιά κάθε ένα άπό τά δύο (2) τεύχη πού προτείνονται γιά τό βιβλίο πιό κάτω (Α. Β).

Όροι συγγραφής - Οδηγίες.

α) Σκοπός τού βιβλίου είναι ή υποβοήθηση τού νέου μαθητή στήν προσπάθειά του νά γνωρίσει τό φυσικό καί άνθρώπινο περιβάλλον στό οποίο ζεί καί αναπτύσσεται, όπως αύτά καθορίζονται στό νέο αναλυτικό πρόγραμμα τής Α΄τάξεως πού έχει καταρτίσει τό Τμήμα Δημοτικής.

β) Η ύλη τού βιβλίου θά αναπτυχθεί άπό τούς συγγραφείς σύμφωνα μέ τό αναλυτικό πρόγραμμα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.Ε.Μ.Ε.

./.

γ) Η διάταξη της ύλης θά γίνει σέ δύο (2) μέρη,

Μέρος Α΄καί Μέρος Β΄ κάθε ένα άπό τά όποία θά περιλάβει τό μισό περίπου της ύλης,

Η γλώσσα τού βιβλίου θά είναι ή δημοτική, μέ τό τονικό σύστημα πού θά καθιερωθεί.

Η εικονογράφηση καί οί φωτογραφίες πού θά γίνουν θά είναι σύμφωνες μέ τήν περιγραφή τών συγγραφέων, πλούσια καί παιδαγωγικά άρτια.

Η έκταση τού βιβλίου θά είναι ή έξης κατά τεύχη:

1) Μέρος Α΄: Συνολικά 4 έως 5 τυπογραφικά (Κείμενα καθόλου, εικονογράφηση τό σύνολο
2) Μέρος Β΄: Συνολικά 5 έως 6 τυπογραφικά (κείμενα τό ένα πέμπτο, εικονογράφηση τό υπόλοιπο).

Τό σχήμα τού βιβλίου, οί διαστάσεις του, καθώς καί τά τυπογραφικά στοιχεία θά καθοριστούν άπό τούς συγγραφείς σέ συνεργασία μέ τό Τμήμα Δημοτικής τού ΚΕΜΕ καί τόν ΟΕΔΒ.

Ως άμοιβή προτείνεται τό ποσό τών έκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) δραχμών καί γιά τά δύο μέρη τού βιβλίου καί γιά τούς τρείς συγγραφείς συνολικά.

Γ) Βιβλίο Μαθηματικών, Α΄ τάξεως, στούς:

α) Αποστολίκα Γ΄, Επιθεωρητή Β΄Δ.Ε., Η΄ περ. Πειραιώς,

β) Διονυσοπούλου Τρ., δασκάλα Δ. Σχ. Αίγινας

γ) Σαλβαρά Ι., δάσκαλο 1ου Δ.Σ. Ραφήνας.

Η προθεσμία συγγραφής ορίζεται σέ δύο (2) μήνες μετά τήν Υπουργική Απόφαση γιά κάθε ένα άπό τά δύο (2) τεύχη πού προτείνονται πιό κάτω (Α, Β).

Όροι συγγραφής - Οδηγίες

α) Σκοπός τού βιβλίου είναι ή υποβοήθηση τού νέου μαθητή στήν προσπάθειά του νά άντιληφθεί νέου μαθητή στήν προσπάθειά του νά άντιληφθεί τίς ποσοτικές σχέσεις τών πραγμάτων τού κόσμου πού τόν περιβάλλει, νά τίς κατανοήσει καί νά τίς άξιοποιεί γιά τή ζωή του, όπως αύτά καθορίζονται στό νέο άναλυτικό πρόγραμμα τής Α΄τάξεως πού έχει καταρτίσει τό Τμήμα Δημοτικής.

β) Η ύλη τού βιβλίου θά άναπτυχθεί άπό τούς συγγραφείς σύμφωνα μέ τό άναλυτικό πρόγραμμα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.Ε.Μ.Ε.

γ) Η διάταξη της ύλης θά γίνει σέ δύο (2) μέρη,

Μέρος Α΄καί Μέρος Β΄πού θά περιέχουν τό μισό περίπου της ύλης τό καθένα.

Η γλώσσα τού βιβλίου θά είναι ή δημοτική μέ τό τονικό σύστημα πού θά καθιερωθεί.

Η εικονογράφηση θά είναι σύμφωνη μέ τήν περιγραφή τών συγγραφέων, πλούσια καί άρτια.

Η έκταση τού βιβλίου θά είναι ή έξης κατά τεύχη.

1) Μέρος Α΄: Συνολικά 10 έως 12 φύλλα τυπογραφικά

(Κείμενα έλάχιστα 840 σ., Εικονογράφηση τά ύπόλοιπα).

2) Μέρος Β΄: Συνολικά 8 έως 10 φύλλα τυπογραφικά

(Κείμενα έλάχιστα 8-10 σ., Εικονογράφηση τό ύπόλοιπο).

Τό σχήμα τού βιβλίου, οί διαστάσεις του, καθώς καί τά τυπογραφικά στοιχεία θά καθοριστούν άπό τούς συγγραφείς σέ συνεργασία μέ τό Τμήμα Δημοτικής τού ΚΕΜΕ καί τόν ΟΕΔΒ.

Ως άμοιβή προτείνεται τό ποσό τών έκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) δραχμών καί γιά τά δύο μέρη τού βιβλίου καί γιά τούς τρείς συγγραφείς συνολικά.

Η ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Η κρίση τών βιβλίων θά γίνει κατά τεύχη άπό τριμελείς έπιτροπές, σύμφωνα μέ τήν κείμενη νομοθεσία μέσα σέ ένα (1) μήνα άπό τήν παραλαβή τους.

Στά μέλη τών έπιτροπών θά καταβληθεί άποζημίωση άπό δέκα χιλιάδες (10.000) δραχμές σέ κάθε μέλος. Σέ Συμβούλους, Ειδικούς Συμβούλους καί Εισηγητές τού ΚΕΜΕ, πού θά όρισθούν τυχόν μέλη τών Επιτροπών, δέν θά καταβληθεί άποζημίωση.

Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Η εικονογράφηση τών βιβλίων νά γίνει κατά τεύχη άπό δόκιμους ζωγράφους πού είναι γνωστοί γιά τήν έπιτυχημένη καί παιδική εύχάριστη τεχνοτροπία στή ζωγραφική τους, ώς έξης:

α) Βιβλίο γλωσσικής διδασκαλίας στή Μωραΐτου Έλένη.

β) Βιβλίο μελέτης περιβάλλοντος στόν Βαλασάκη Παῦλο καί

γ) Βιβλίο μαθηματικῶν στήν Καραλέκα Εἰρήνη.

Ἐπειδή ἡ συγγραφή, ἡ εἰκονογράφηση καί ἡ ἐκτύπωση τοῦ Α΄τεύχους τῶν βιβλίων πρέπει νά γίνουν μέχρι τέλους Ἰουλίου, εἶναι ἀνάγκη ἡ εἰκονογράφηση νά ἀρχίσει ἀπό τώρα, παράλληλα μέ τή συγγραφή τῶν βιβλίων.-

Ἀκολούθησε μακρά καί διεξοδική συζήτηση ὅλων τῶν πτυχῶν τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ θέματος ἔπειτα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι:

Ἀποδέχεται ὅπως ἔχει τήν εἰσήγηση καί εἰσηγεῖται νά προχωρήσει ἡ διαδικασία τῆς ἀναθέσεως τῆς συγγραφῆς καί τῆς εἰκονογραφήσεως παράλληλα, κατά τεύχη, ὥστε ἡ ἐκτύπωση καί ἡ ἀποστολή στά σχολεῖα, τουλάχιστον τοῦ Α΄τεύχους κάθε βιβλίου νά γίνει πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τῶν μαθημάτων.

Θ έ μ α 2ο.- Τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Α΄τάξεως: Ἡ Φυσική Ἀγωγή (μερικότερες ἐνότητες καί στόχοι).

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος Β. Κονιδιτσιώτης καί Ι. Σκορδίλης ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό πρόγραμμα γιά τή Φυσική Ἀγωγή πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

./.

Φυσική Ἀγωγή Δημοτικοῦ Σχολείου

Τάξη Α καί Β

Ἀνάπτυξη Γενικῶν Ἐνοτήτων

Α. Φάση ἐξέλιξης - Δεδομένα

Τά παιδιά τῆς ἡλικίας αὐτῆς βρίσκονται ἀκόμη στήν περίοδο τῆς πρώτης μεγάλης τους ἀνάπτυξης μέ κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα τήν ἔντονη τάση γιά συνεχή καί ποικιλόμορφη κίνηση, τήν ἐπιθυμία γιά τακτική ἀλλαγή τῶν θεμάτων καί τῶν δραστηριοτήτων πού καταγίνονται καί τήν ἀνάγκη γιά σύντομες ἀλλά τακτικές διακοπές καί ἀναπαύσεις μετά ἀπό κάθε ἔντονη προσπάθεια.

Γιά τούς λόγους αὐτούς ἡ Φυσ. Ἀγωγή δίνει πρωταρχική σημασία στή συνέχιση τῆς ἀνάπτυξης τῶν παιδιῶν, στήν ὀρθοσωμικότητά τους καί καθορίζει τίς δραστηριότητες σύμφωνα μέ τά γνωρίσματα τῆς ἡλικίας αὐτῆς.

Β. Ψυχοσωματική προετοιμασία

Ἡ ψυχοσωματική προετοιμασία δημιουργεῖ στά παιδιά τίς κατάλληλες ψυχολογικές καί βιοκινητικές προϋποθέσεις, ὥστε νά μποροῦν αὐτά χωρίς κίνδυνο, μέ προθυμία καί μέ χαρά νά μετέχουν στό μάθημα.

Ἡ προετοιμασία αὐτή γίνεται στήν ἀρχή τοῦ μαθήματος, διαρκεῖ λίγα μόνο λεπτά - 3 ἕως 5 - καί εἶναι ἀνάλογη σέ ἔνταση καί μορφή μέ τίς καιρικές συνθῆκες, τά μέσα καί τό κινητικό ἔργο πού θά ἀκολουθήσει.

Ἡ προετοιμασία περιλαμβάνει μικρές καί ἁπλές μορφές ἀσκήσεων ἀπό ὁλόκληρο τόν κύκλο τῶν δραστηριοτήτων, κυρίως ὅμως ἁπλές δρομικές δραστηριότητες μέ παράλληλες ἐλεύθερες κινήσεις τῶν χεριῶν καί τοῦ κορμοῦ ἤ ἕνα ἁπλό δρομικό παιγνίδι.

Γ. Γυμναστικές ἀσκήσεις τοῦ προγράμματος

Οἱ γυμναστικές ἀσκήσεις ἔχουν κινησιολογική βάση τή φυσική κι-

νηση καί τό ρυθμό καί μορφή φυσικῆς δραστηριότητας. Ἕνας ἀπό τούς βασικούς στόχους τῆς ἑνότητας εἶναι καί ἡ ρυθμική ἀγωγή τῶν παιδιῶ γιαυτό ὁ ρυθμός παίζει πρωταρχικό ρόλο στίς δραστηριότητες,δίνεται ἀπό τό δάσκαλο ἤ ἀφήνεται νά προέλθει ἀπό τά παιδιά.

Στίς γυμναστικές ἀσκήσεις περιλαμβάνονται οἱ ἐλεύθερες ἀσκήσεις,οἱ συνασκήσεις,οἱ ἀσκήσεις μέ μικρά φορητά ~~ὄργανα~~ γυμναστικά ὄργανα καί οἱ ἀσκήσεις στά σταθερά ὄργανα.

Οἱ ἐλεύθερες ἀσκήσεις περιλαμβάνουν : α) Μετατοπίσεις ὅλων τῶν εἰδῶν, ἁπλό τροχάδην μέ ἀλλαγές κατευθύνσεων, τροχάδην μέ συνδυασμό ἀναπηδήσεων καί ἁπλῶν κινήσεων τῶν χεριῶν καί τοῦ κορμοῦ. β)Ἁπλές ἀναπηδήσεις καί ἅλματα σέ ὅλη τους τήν ποικιλία, σέ συνδυασμό μέ μετακίνηση στό χῶρο, μέ παράλληλες κινήσεις τῶν χεριῶν καί τοῦ κορμοῦ.

Οἱ συνασκήσεις περιλαμβάνουν ὅλο τόν κύκλο τῶν ἐλεύθερων ἀσκήσεων μέ τή βοήθεια καί τή συμμετοχή τοῦ συνασκούμενου.

Οἱ ἀσκήσεις μέ τά μικρά φορητά γυμναστικά ὄργανα περιλαμβάνουν ὅλο τόν κύκλο τῶν ἐλεύθερων ἀσκήσεων μέ ταυτόχρονη χρησιμοποίηση γυμναστικῶν ὀργάνων, ὅπως μπάλες ὅλων τῶν εἰδῶν, στεφάνια, σχοινάκια, κορίνες, κοντούς, κορδέλες κλπ.

Οἱ ἀσκήσεις στά σταθερά γυμναστικά ὄργανα περιλαμβάνουν παιγνιώδεις μορφές ἀσκήσεων στά ὄργανα αὐτά καί κυρίως δραστηριότητες γυμναστικῆς, ὅπως ἁπλές ἀναρριχήσεις, στηρίξεις, διαπεράσεις, ἐξαρτήσεις, ἰσορροπίες, αἰωρήσεις, ὑπερπηδήσεις, κυβιστήσεις κλπ.

Δ. Παιδαγωγικά παιγνίδια

Τά παιγνίδια καί ἡ παρουσία ὅλων τῶν δραστηριοτήτων μέ παιγνιώδη μορφή ἀποτελοῦν βασική καί πολλές φορές τή μοναδική ἐργασία στήν Α καί Β τάξη. Μέτά παιγνίδια τά παιδιά ἐντάσσονται ὁμαλά στήν ὁμάδα καί παράλληλα ἀφήνονται ἐλεύθερα νά ἐκφρασθοῦν,νά ἐκδηλώσουν τίς κλίσεις τους,τίς δυνατότητές τους,νά αὐτενεργήσουν καί νά ἀναπτύξουν πρωτοβουλίες.

Ἡ ἐπιλογή γίνεται ἀπό ὁλόκληρο τόν κύκλο τῶν παιγνιδιῶν, ἀπό τά δρομικά καί τά συναγωνιστικά, ἀπό τά παιγνίδια μέ χρησιμοποίηση μικρῶν ἤ μεγάλων γυμναστικῶν ὀργάνων, ἀπό τά παιγνίδια εὐστροφίας, ἀντίληψης, ἱκανότητας κλπ.

Ε. Γνωριμία μέ τίς ἀθλοπαιδιές

Οἱ ἀθλοπαιδιές - Μπάσκετ, Βόλεϋ, Ποδόσφαιρο, Χειροσφαίριση - παρουσιάζονται στήν Α καί Β τάξη μέ τήν πιό ἁπλή μορφή τους. Γιά τό σκοπό αὐτό στίς περιπτώσεις πού χρησιμοποιεῖ ὁ δάσκαλος δραστηριότητες μέ μπάλες, μέ πολλή προσοχή, μέ μεγάλη μεθοδικότητα, μέ πολύ μικρούς στόχους παρουσιάζει στά παιδιά τά πρῶτα στοιχεῖα τῆς τεχνικῆς τῶν ἀθλοπαιδιῶν, ὅπως τό κράτημα τῆς μπάλας, τήν ὑποδοχή της, τό προχώρημα μέ αὐτή καί τή μεταβίβαση.

Στ. Γνωριμία μέ τόν κλασικό ἀθλητισμό

Ὁ κλασικός ἀθλητισμός παρουσιάζεται ἐπίσης στήν Α καί Β τάξη μέ ἁπλή, Παιγνιώδη καί ὁμαδική μορφή. Γιά τό σκοπό αὐτό χρησιμοποιεῖ ὁ δάσκαλος ἀνάλογες μέ τίς δυνατότητες τῶν παιδιῶν δρομικές, ἁλματικές καί ριπτικές δραστηριότητες, ὥστε νά δίνεται ἡ εὐκαιρία στά παιδιά φυσικά καί ἁβίαστα νά τρέξουν, νά πηδήσουν καί νά ρίξουν.

Ζ. Εἰσαγωγή στήν κολύμβηση

Ἡ κολύμβηση παρουσιάζεται στήν Α καί Β τάξη μέ μιά πιό ἔντονη καί οὐσιαστική μορφή ἀπό ὅτι ἄλλες δραστηριότητες. Γιά τό σκοπό αὐτό ἐκεῖ πού ὑπάρχουν οἱ κατάλληλες προϋποθέσεις - κολυμβητική δεξαμενή - οἱ μαθητές μποροῦν μέ κατάλληλη διδασκαλία νά καλύψουν τό στάδιο τῆς ἐξοικείωσης μέ τό ὑγρό στοιχεῖο, νά μάθουν νά ἐπιπλέουν καί ἀκόμη νά μάθουν νά κολυμποῦν τά ἁπλά εἴδη κολύμβησης μέ μιά ἁπλή τεχνική.

Η. Ἐπαφή μέ τή φύση καί τίς δραστηριότητες τοῦ ὑπαίθρου

Ἡ ἐπαφή μέ τή φύση καί ἡ ἄσκηση σέ φυσικό περιβάλλον ἔχει μιά

ξεχωριστή επίδραση στή διαμόρφωση τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος τῶν παιδιῶν. Γιά τό σκοπό αὐτό ἐπιδιώκεται ἀπό τό δάσκαλο ἡ δραστηριοποίηση τῶν μαθητῶν του στό ὕπαιθρο καί ἡ χρησιμοποίηση μέσων πού προσφέρονται ἀπό αὐτό. Ἔτσι γνωρίζουν τά παιδιά τή φύση καί παράλληλα προετοιμάζονται γιά τά ἀθλήματα τοῦ ὑπαίθρου, τήν ὀρειβασία, τή χιονοδρομία κλπ.

θ. Εἰσαγωγή στούς ἑλληνικούς χορούς

Οἱ ἑλληνικοί χοροί διατηροῦν τήν ἐπαφή τῶν μαθητῶν μέ τήν παράδοση καί καλλιεργοῦν τό ρυθμό. Γιά τό σκοπό αὐτό στήν Α καί Β τάξη διδάσκονται ἁπλοί τοπικοί χοροί.

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος πρότειναν ὁρισμένες ἀλλαγές στό πρόγραμμα.

Τελικά τό Τμῆμα ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

Ἀναμορφώνει τό παραπάνω σχέδιο τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος γιά τό μάθημα τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς ὡς ἑξῆς:

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Σ. ΣΚΟΠΟΣ

Ἡ φυσική Ἀγωγή στό Δημοτικό Σχολεῖο ἔχει ὡς σκοπό νά βελ
ώσει τήν ψυχοσωματική διάπλαση τοῦ μαθητῆ, νά τοῦ καλλιεργήσει
τίς κινητικές του δυνατότητες καί κλίσεις καί νά τόν βοηθήσει,
ὥστε νά ἐνταχθεῖ ὡς δημιουργικό μέλος στό κοινωνικό σύνολο.

Εἰδικότερα μέ τή φυσική Ἀγωγή ἐπιδιώκεται:

1. Ἡ πρόληψη καί ἡ βελτίωση τῆς ὑγείας.
2. Ἡ καλλιτέρευση τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ
(ἀναπνοή καί κυκλοφορία-αὔξηση τῆς ἀντοχῆς).
3. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς δύναμης τῶν μυῶν (δύναμη, ἀνθεκτικότητα, ἐν-
κρηκτικότητα, ἐλαστικότητα).
4. Ἡ βελτίωση τῆς ταχύτητας (καλύτέρευση τῆς ἔμφυτης ταχύτητα
5. Ἡ βελτίωση τῆς εὐκινησίας τῶν ἀρθρώσεων.
6. Ἡ καλλιέργεια τῆς νευρομυϊκῆς συνεργείας καί τῆς μυϊκῆς σ
μογῆς (ὀρθή κινητική ἔκφραση, σύμμετρη καί ἁρμονική διάπλα
τοῦ σώματος, καλή μυϊκή αἴσθηση, μικρός χρόνος ἀντιδράσεως)
7. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἀγάπης γιά τόν ἀθλητισμό καί ἡ καλλιέργεια
τοῦ ἀθλητικοῦ πνεύματος.
8. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀγάπης γιά τή φύση καί ἡ ὀρθή χρησιμοποί
ση τῶν στοιχείων της στήν ἄθληση καί τή ζωή.
9. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς συνείδησεως τῆς ὑποκειμενικῆς καί τῆς ἀντι
μενικῆς πραγματικότητας.
10. Ἡ καλλιέργεια τῶν ψυχικῶν, ἠθικῶν καί κοινωνικῶν ἀρετῶν (α
πεποίθηση, πρωτοβουλία, θάρρος, πειθαρχία, συνεργασία, ἀλ
σμός).
11. Ἡ ἀνάπτυξη τῶν διανθρώπινων σχέσεων μεταξύ τῶν μαθητῶν καί
τοῦ ἄλλου κόσμου.

Π. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

- Ἡ ἁπλή φυσική κίνηση (βαδίσεις, τρέξιμο, ἀναπηδήσεις, αἰωρήσε
περιφορές, ταλαντεύσεις, ἀναρριχήσεις, κυβιστήσεις, ἅρπισμο
κτλ).
- Ἡ καθορισμένη κινητική καί καλαισθητική δραστηριότητα.
(ἐλεύθερη καί ἐνέργανη γυμναστική μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση στήν

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

μιέργεια τοῦ ρυθμοῦ, τήν ἀνάπτυξη τῆς δύνάμεως τῶν μυῶν καί τήν εὐκινησία τῶν ἀρθρώσεων).

- Τό παιγνίδι σέ ὅλες του τίς μορφές καί τίς ποικιλίες.
- Οἱ ἀθλοπαιδιές
- Ὁ κλασικός ἀθλητισμός, ἡ κολύμβηση καί οἱ λοιπές ἀθλητικές ἐκδηλώσεις.
- Ἡ φυσιολατρική καί ἡ ὀρειβατική ἐκδήλωση.
- Ὁ χορός.

Οἱ φάσεις ἐξέλξεως καί οἱ δραστηριότητες κατά τάξεις

Οἱ μαθητές τῶν τάξεων αὐτῶν βρίσκονται πρός τό τέλος μιᾶς σημαντικῆς ἀναπτυξιακῆς φάσεως μέ κύρια χαρακτηριστικά τήν καλ κυκλοφορία τοῦ αἵματος, τή μεγάλη κινητικότητα, τήν ἐδυναμία γ πολύωρη συγκέντρωση στό ἴδιο θέμα, τήν ἔντονη ἐπιθυμία γιά συν χή ἀλλαγή τῶν κινητικῶν δραστηριοτήτων, τήν τονισμένη ἀτομικότ καί τή μετάβαση ἀπό τό παιγνίδι στή μάθηση.

Ἰδιαίτερη προσοχή δίνεται ἐδῶ στήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπιδεξιότ τῶν παιδιῶν, στήν ὀρθοσωματικότητά τους, τή διεύρυνση τοῦ θώρα καί τήν καλή ἀναπνοή. Ἡ διδασκαλία τῶν πνευματικῶν παιγνιδιῶν χίζει ἐπίσης ἐδῶ, ἐνῶ στά ὁμαδικά παιγνίδια θεσπίζονται καί ἐφαρ ζονται κανονισμοί καί διδάσκεται ὁ σωστός τρόπος παιξίματος. Στ τάξεις αὐτές τέλος γίνεται ἡ πρώτη γνωριμία τῶν παιδιῶν μέ τόν θλητισμό, πού στήν κολύμβηση καί τήν ἐνόργανη γυμναστική προχω στή διδασκαλία τῆς τεχνικῆς τῶν διαφόρων ἀθλημάτων.

- Ἁπλές, χαρούμενες, ρυθμικές καί ἐναλλασσόμενες μορφές κιν τικῶν δραστηριοτήτων καί παιγνιδιῶν μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση σ καλλιέργεια τοῦ ρυθμοῦ καί τήν αὐτοέκφραση τῶν μαθητῶν.
- Δραστηριότητες γιά τήν εἰσαγωγή στίς βασικές ἀρχές τῆς τε κῆς τῶν ἀθλοπαιδιῶν.
- Δραστηριότητες γιά τήν εἰσαγωγή στίς βασικές ἀρχές τοῦ κλ κοῦ ἀθλητισμοῦ καί τῶν λοιπῶν ἀθλητικῶν ἐκδηλώσεων.
- Κολύμβηση (ὅπου οἱ συνθῆκες τό ἐπιτρέπουν). Ἐξοικείωση μέ νερό, ἐπίπλευση, εἰσαγωγή στή βασική τεχνική τοῦ ὕπτιου κα τοῦ πρόσθιου).
- Ἁπλές φυσιολατρικές ἐκδηλώσεις.
- Χορεί (εἰσαγωγή στούς πανελλήνιους καί τούς τοπικούς χορο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Προγραμματισμός της Φυσικής Αγωγής. Ετήσιος, εβδομαδιαίος, ημερήσιος.

Α. Ψυχοσωματική προετοιμασία. Προασκήσεις.

Β. Οι γυμναστικές ασκήσεις του Προγράμματος. Παιγνιώδεις, ελεύθερες, συναθλήσεις και ασκήσεις με φορητά ή σταθερά όργανα.

Γ. Παιδαγωγικά παιγνίδια.

Δ. Γυμνάσια με τις αθλοπαιδιές.

Ε. Γυμνάσια με τον πλασιπό αθλητισμό.

ΣΤ. Εισαγωγή στην πολύμπηση

Ζ. Επαφή με τη φύση (φυσιολατρεία) και τα αγωνίσματα της υπαίθρου.

Η. Εισαγωγή ελληνικούς χορούς.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Γενικές ἑνότητες	Ἐπιδιώξεις
1) Ψυχοσωματική προετοιμασία. Προσαρμόσεις	α) Νά προετοιμασθοῦν οἱ μαθητές ψυχολογ γιά μιά εὐχάριστη συμμετοχή στή Φ. Ἀγωγή. β) Νά προετοιμαστοῦν λειτουργικά-κινητι ὥστε νά δεχθοῦν χωρίς δυσμενεῖς ἐπιτ σεις ἕνα μεγαλύτερο καί πιό συγκεκρι κινητικό ἔργο.
2) Οἱ γυμναστικές ἀσκήσεις τοῦ προγράμματος. Παιγνιώδεις. ἐλεύθερες, συνοπτήσεις καί ἀσκήσεις μέ σφαῖρα ἤ σταθερά ὄργανα.	α) Νά ἐμπλουτίσουν οἱ μαθητές τίς κινητικές τους ἐμπειρίες, νά τονώσουν καί καλυτερεύσουν τήν ὀρθοσωμικότητα καί διατηρήσουν καί νά ἐπαυξήσουν τή φυσ τους ἐλαστικότητα καί κινητικότητα. β) Νά γνωρίσουν βασικά γυμναστικά ὄργαν γ) Νά προετοιμαστοῦν γιά νά δεχθοῦν συν τότερες μορφές κινητικοῦ ἔργου. δ) Νά ἀσχοληθοῦν μέ τήν ἀθλητική γυμνασ νική.
3) Παιδαγωγικά παιγνίδια	α) Νά εἰσαχθοῦν οἱ μαθητές στό πνεῦμα τ ὁμάδας καί νά κατανοήσουν τήν ἀναγκα τητα τῆς συνεργασίας. β) Νά ἀναπτύξουν πρωτοβουλίες καί νά αὐ ἐκφραοῦν.
4) Γνωριμία μέ τίς ἀθλοπαιδιές	α) Νά ἔλθουν οἱ μαθητές σέ πρώτη γνωριμ μέ τούς χώρους καί τά χρησιμοποιούμε ὄργανα στίς κυριότερες ἀθλοπαιδιές. β) Νά μυηθοῦν στόν τρόπο πού παίζονται βασικότερες ἀπό αὐτές.
5) Γνωριμία μέ τόν κλασικό ἀθλητισμό	α) Νά ἔλθουν οἱ μαθητές σέ πρώτη γνωριμ μέ τούς ἀθλητικούς χώρους καί τά ἀθλ κά ὄργανα. β) Νά γνωρίσουν τή βασική τεχνική τῶν ἀ δρομικῶν, ἁλματικῶν καί ριπτικῶν ἀγω σμάτων.

ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΒΙΒΛ

6) Εἰσαγωγή στήν Κολύμβηση

α) Νά ἐξοικειωθοῦν οἱ μαθητές μέ τό ὑγρό στοιχεῖο.

β) Νά γνωρίσουν τά βασικά εἴδη κολυμβήσεως.

7) Ἐπαφή μέ τή φύση (φυσιολατρία) καί ἀγωνίσματα ὑπαίθρου.

α) Νά γνωρίσουν καί νά ἀγαπήσουν οἱ μαθητές τό φυσικό περιβάλλον.

β) Νά ἔλθουν σέ πρώτη γνωριμία μέ τούς χώρους, τίς ἐγκαταστάσεις καί τά χρησιμοποιούμενα ὄργανα τῶν φυσιολατρικῶν ἤ ὑπαίθριων ἀθλητικῶν ἐκδηλώσεων τῆς περιοχῆς.

8) Εἰσαγωγή στούς Ἑλληνικούς χορούς.

α) Νά γνωρίσουν οἱ μαθητές τούς βασικούς βηματισμούς τῶν Ἑλληνικῶν χορῶν καθώς καί τῶν ἁπλῶν χορῶν τῆς περιοχῆς τοῦ σχολείου.

ΚΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ — ΣΤΟΧΟΙ — ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

I) Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Ἡ ψυχοσωματική προετοιμασία ἔχει σκοπό νά δημιουργήσει στούς μαθητές τίς κατ
λες ἐκεῖνες ψυχολογικές καί βιοκινητικές προϋποθέσεις, ὥστε νά μποροῦν αὐτοί νά μετ
χουν στό μάθημα μέ προθυμία καί χαρά, χωρίς τόν κίνδυνο νά ὑποστοῦν σωματικές κακώσεις ἀπό τήν αἰφνίδια ἔνταση στίς προσπάθειές τ

Ἡ προετοιμασία αὐτή γίνεται στήν ἀρχή τοῦ μαθήματος, διαρκεῖ λίγα μόνο λεπτ
3 ἕως 5-καί εἶναι ἀνάλογη σέ μορφή καί ἔντ
μέ τίς καιρικές συνθῆκες, τά γυμναστικά μέ
πού ὑπάρχουν καί τό κινητικό ἔργο πού θά ἀ
λουθήσει.

Ἡ προετοιμασία περιλαμβάνει μικρές καί ἀπ
μορφές ἀσκήσεων ἀπό ὁλόκληρο τόν κύκλο

τῶν δραστηριοτήτων,κυρίως ὅμως ἁπλές δρομικές δραστηριότητες μέ παράλληλες ἐλεύθερες κινήσεις τῶν χεριῶν καί τοῦ κορμοῦ ἤ ἕνα ἁπλό δρομικό παιγνίδι.

Ἐνδεικτικές δραστηριότητες ἀπό τίς ὁποῖες μπορεῖ ὁ δάσκαλος νά ἀντλήσει ἰδέες γιά τήν προετοιμασία τῶν μαθητῶν του εἶναι :

Ἁπλό τρέξιμο στό χῶρο χωρίς γραμμές μέ προσπάθεια ὁ ἕνας νά μήν ἀκουμπᾶ τόν ἄλλο -Ἁπλό τρέξιμο μέ κράτημα τῶν χεριῶν στά πλάγια,μέ κίνηση τῶν χεριῶν πάνω καί κάτω,ὅπως τά πουλιά, μέ περιφορές τῶν χεριῶν ἐλεύθερες ἐμπρός καί ὀπίσω -Ἁπλό τρέξιμο ἐμπρός μέ ἐναλλαγές τρεξίματος πρός τά πλάγια ἤ ὀπίσω -Ἁπλό τρέξιμο ἐμπρός μέ ἐνδιάμεσα κατά διαστήματα βαθειά καθίσματα καί διπλώσεις - Τρέξιμο δύο δύο πιασμένοι ἀπό τό χέρι ἤ χωρίς κράτημα ὁ ἕνας πίσω ἀπό τόν ἄλλο,μέ ἀλλαγές θέσεως μετά ἀπό παράγγελμα κλπ. -Ἁπλό παιγνίδι ἀπό τόν κύκλο τῶν σκυταλοδρομιῶν ἤ τῶν λοιπῶν ψυχαγωγικῶν παιγνιδιῶν ὅπως π.χ. σκυταλοδρομία μέ μεταφορά ἤ κύλισμα μιᾶς μπάλας σκυταλοδρομία μέ ἐνδιάμεση παράκαμψη ἤ ὑπερπήδηση ἐμποδίων,μέ ἅπλωμα καί μάζεμα μικρῶν ἀντικειμένων κλπ -Ἁπλό παιγνίδι ὅπως ὁ ποντικός καί ἡ γάτα,ἡ κλῶσσα καί τό γεράκι,ὁ κύκλος στόν ἀέρα,οἱ φωλίτσες κλπ - Τρέξιμο μέ παράλληλες μιμητικές κινήσεις ἀπό τά ζῶα,τά ἐπαγγέλματα τῶν ἀνθρώπων,τίς κινήσεις τῶν δέντρων,τῶν κυμάτων κλπ.

2) Γυμναστικές Ἀσκήσεις τοῦ προγράμματος

Οἱ γυμναστικές ἀσκήσεις ἔχουν κινησιολογική βάση τή φυσική κίνηση καί μορφή φυσικῆς δραστη-

ριότητας. Ένας από τούς βασικούς στόχους τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων εἶναι ἡ ρυθμική ἀγωγή τῶν μαθητῶν, γιαυτό ὁ ρυθμός παίζει πρωταρχικό ρόλο ὁποτε διάφορες δραστηριότητες καί ἡ καλλιέργειά του ἐπιδιώκεται ἀπό τό δάσκαλο ἤ πολλάκις ἀφήνεται νά προέλθει ἀπό τά ἴδια τά παιδιά.

Στίς γυμναστικές ἀσκήσεις περιλαμβάνονται οἱ ἐλεύθερες ἀσκήσεις, οἱ συνασκήσεις, οἱ ἀσκήσεις μέ μικρά φορητά γυμναστικά ὄργανα καί οἱ ἀσκήσεις στά σταθερά ὄργανα.

Οἱ ἐλεύθερες ἀσκήσεις περιλαμβάνουν : α) Μετατοπίσεις ὅλων τῶν εἰδῶν, ἁπλό τροχάδην μέ ἀλλαγές κατευθύνσεων, τροχάδην μέ συνδυασμό ἀναπηδήσεων καί ἁπλῶν κινήσεων τῶν χεριῶν καί τοῦ κορμοῦ. β) Ἁπλές ἀναπηδήσεις καί ἅλματα σέ ὅλη τους τήν ποικιλία, σέ συνδυασμό μέ μετακίνηση στό χῶρο, μέ παράλληλες κινήσεις τῶν χεριῶν καί τοῦ κορμοῦ. γ) Ἁπλές ἀσκήσεις γιά τήν τόνωση τῆς ὀρθοσωμικότητας, κυρίως ἀσκήσεις ἀπό τό ὀκλαδόν ἤ τήν πρηνή θέση.

Οἱ συνασκήσεις περιλαμβάνουν ὅλο τόν κύκλο τῶν ἐλεύθερων ἀσκήσεων μέ ταυτόχρονη τή βοήθεια καί τή συμμετοχή τοῦ συνασκούμενου.

Οἱ ἀσκήσεις μέ τά μικρά φορητά ὄργανα περιλαμβάνουν ὅλο τόν κύκλο τῶν ἐλεύθερων ἀσκήσεων μέ ταυτόχρονη χρησιμοποίηση γυμναστικῶν ὀργάνων, ὅπως μπάλες ὅλων τῶν εἰδῶν, στεφάνια, σχοινάκια, κορίνες, κοντούς, κορδέλες κλπ.

Οἱ ἀσκήσεις στά σταθερά γυμναστικά ὄργανα περιλαμβάνουν παιγνιώδεις μορφές ἀσκήσεων στά ὄργανα αὐτά καί κυρίως δραστηριότητες γνωριμίας, ὅπως ἁπλές ἀναρριχήσεις, στηρίξεις, διαπεράσεις,

ἐξαρτήσεις, ἰσορροπίες, αἰωρήσεις, ὑπερπηδήσεις, κυβιστήσεις κλπ.

3) Παιδαγωγικά παιγνίδια

Τά παιγνίδια καί ἡ παρουσία ὅλων τῶν δραστηριοτήτων μέ παιγνιώδη μορφή ἀποτελοῦν βασική καί πολλές φορές τή μοναδική ἐργασία στίς Α΄ καί Β΄τάξεις.

Μέ τά παιγνίδια οἱ μαθητές ἐντάσσονται ὁμαλά στήν ὁμάδα καί παράλληλα ἀφήνονται ἐλεύθεροι νά ἐκφρασθοῦν, νά ἐκδηλώσουν τίς κλίσεις τους, τίς δυνατότητές τους, νά αὐτενεργήσουν καί νά ἀναπτύξουν πρωτοβουλίες.

Τά παιγνίδια ὅταν προορίζονται γιά τό εἰσαγωγικό μέρος εἶναι μικρά καί χαρούμενα, διαρκοῦν 3-ἕως 5 λεπτά καί συνήθως εἶναι δρομικά παιγνίδια, ὅπως π.χ. ἁπλές σκυταλοδρομίες, ὥστε νά προσφέρουν στούς μαθητές τήν ἀπαραίτητη κίνηση καί ἐνεργητικότητα πού θά τούς βοηθήσει γιά τή συνέχιση τοῦ μαθήματος.

Τά παιγνίδια, ὅταν προορίζονται γιά τό κύριο μέρος, εἶναι μεγαλύτερα ἤ περισσότερα στόν ἀριθμό, καλύπτουν ὁλόκληρη τήν ὥρα καί συμβάλλουν στήν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τοῦ μαθήματος.

Ἡ ἐπιλογή τῶν παιγνιδιῶν γίνεται ἀπό ὁλόκληρο τόν κύκλο τους, ἀπό τά δρομικά καί τά ἀγωνιστικά, ἀπό τά παιγνίδια μέ χρησιμοποίηση μικρῶν ἤ μεγάλων γυμναστικῶν ὀργάνων, ἀπό τά παιγνίδια εὐστροφίας, ἀντίληψης, ἱκανότητας κλπ.

4) Γνωριμία μέ τίς ἀθλοπαιδιές

Οἱ ἀθλοπαιδιές - Μπάσκετ, Βόλεϋ, Ποδόσφαιρο, χειροσφαίριση - παρουσιάζονται στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις μέ τήν πιό ἁπλή μορφή τους.

6) Εἰσαγωγή στήν κολύμβηση.

Ἡ κολύμβηση παρουσιάζεται στις Α΄καί Β΄τάξεις

Γι' αὐτό ἐκεῖ πού ὑπάρχουν οἱ ἀνάλογες προϋποθέσεις - κολυμβητική δεξαμενή - οἱ μαθητές μποροῦν μέ κατάλληλη διδασκαλία νά καλύφουν τό στάδιο τῆς ἐξοικείωσης μέ τό ὑγρό στοιχεῖο,νά μάθουν νά ἐπιπλέουν καί ἀκόμη νά μάθουν τά ἁπλά εἴδη κολύμβησης μέ μιά βασική τεχνική.

7) Ἐπαφή μέ τή φύση καί τίς δραστηριότητες στό ὕπαιθρο.

Ἡ ἐπαφή τῶν μαθητῶν μέ τή φύση καί ἡ ἄσκησή τους σέ φυσικό περιβάλλον ἔχει μιά ξεχωριστή θετική ἐπίδραση στή διαμόρφωση τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματός τους.

Γιά τό σκοπό αὐτό ἐπιδιώκεται ἀπό τό δάσκαλο ἡ δραστηριοποίηση τῶν μαθητῶν του στό ὕπαιθρο καί ἡ χρησιμοποίηση κατά τό δυνατό μέσων πού προσφέρονται ἀπό αὐτό - δάσος,κορμοί δέντρων, ἀνώμαλο ἔδαφος κλπ -.Ἔτσι γνωρίζουν οἱ μαθητές τή φύση,ἀποκτοῦν καί ἀναπτύσσουν φυσικές ἐπιδεξιότητες καί παράλληλα προετοιμάζονται γιά τά ἀθλήματα στό ὕπαιθρο ,τήν ὀρειβασία,τή χιονοδρομία κλπ.

8) Ἑλληνικοί χοροί.

Οἱ ἑλληνικοί χοροί διατηροῦν τήν ἐπαφή τῶν μαθητῶν μέ τήν παράδοση καί καλλιεργοῦν τό ρυθμό. Γιά τό σκοπό αὐτό στις Α΄καί Β΄τάξεις διδάσκονται βασικές μορφές ἁπλῶν χορῶν.

Γιά τό σκοπό αὐτό στίς περιπτώσεις πού ὁ δάσκαλος χρησιμοποιεῖ δραστηριότητες μέ μπάλες μέ πολλή προσοχή, μέ μεγάλη μεθοδικότητα καί μέ πολύ μικρούς στόχους παρουσιάζει στούς μαθητές τά πρῶτα στοιχεῖα τῆς τεχνικῆς τῶν ἀθλοπαιδιῶν ὅπως τό κράτημα τῆς μπάλας, τήν ὑποδοχή της, τό προχώρημα μέ αὐτή καί τήν ἁπλή μεταβίβαση.

Μέ τήν προσθήκη ἐπίσης στόν τρόπο διεξαγωγῆς τῶν παιγνιδιῶν περιορισμῶν, παραλλαγῶν ἤ ἁπλῶν κανόνων, ὅπως π.χ. τό κτύπημα τῆς μπάλας στό ἔδαφος κάθε τρία ἤ δύο βήματα στίς μετακινήσεις, τό κτύπημα τῆς μπάλας σέ πίνακα καί τό πιάσιμό της στόν ἀέρα κλπ, γίνεται ἡ γνωριμία τῶν μαθητῶν μέ τίς ἀθλοπαιδιές καί τούς κανονισμούς τοῦ παιξίματός τους.

ε) Γνωριμία μέ τόν κλασικό ἀθλητισμό

Ὁ κλασικός ἀθλητισμός παρουσιάζεται στίς Α' καί Β' τάξεις μέ ἁπλή, παιγνιώδη καί κατά τό δυνατό ὁμαδική μορφή.

Γιά τό σκοπό αὐτό ὁ δάσκαλος χρησιμοποιεῖ ἀνάλογες μέ τίς δυνατότητες τῶν μαθητῶν δρομικές, ἁλματικές καί ριπτικές δραστηριότητες, ὥστε νά δίνεται τακτικά ἡ εὐκαιρία σ' αὐτούς, ἀβίαστα καί φυσικά, νά τρέξουν, νά πηδήσουν καί νά ρίξουν.

Οἱ δρόμοι εἶναι περιορισμένης ἀποστάσεως - 20 ἕως 30 μ.- μέ ἐνδιάμεσες καί συχνές πάντα ἀναπαύσεις πρίν ἀπό κάθε νέα προσπάθεια. Τά ἅλματα σέ μῆκος καί σέ ὕψος εἶναι ἁπλά, φυσικά καί ἀβίαστα. Οἱ ρίψεις τέλος γίνονται πάντα μέ μικρά ἐλαστικά ὄργανα καί φυσικά μέ διδακτική μέθοδο πού νά ἀποκλείει κάθε κίνδυνο γιά τούς μαθητές.

ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ ΓΥΜΝΑΣΕΙΣ

Γιά νά ἔχει μιά ἡμερήσια γύμναση τά ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα πρέπει νά ἑτοιμάζεται ἔγκαιρα καί κυρίως νά θέτει ἕναν ἀνθικειμενικό σκοπό.

Γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ καλό εἶναι νά χρησιμοποιοῦνται ποικίλες δραστηριότητες, πού σέ κάθε περίπτωση θά εἶναι ἀνάλογες σέ ἔνταση μέ τήν ἡλικία τῶν μαθητῶν, τή γυμναστική τους πρόοδο καί τά μέσα πού διαθέτει τό σχολεῖο.

Ἡ ἡμερήσια γύμναση χωρίζεται σέ τρία μέρη.

Ι) Στό εἰσαγωγικό ἤ τήν ψυχοσωματική προετοιμασία, μέ τό ὁποῖο ἐπιδιώκεται ἡ ὁμαλή καί εὐχάριστη συμμετοχή τῶν μαθητῶν στό μάθημα.

2) Στό κύριο μέρος, μέ τό ὁποῖο ἐπιδιώκεται ἡ δραστηριοποίηση τῶν μαθητῶν, ἡ γύμνασή τους καί ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τοῦ μαθήματος καί 3) Στό μέρος τῆς ἀποκαταστάσεως, μέ τό ὁποῖο ἐπιδιώκεται ἡ ἐπαναφορά τῶν μαθητῶν στήν ἤρεμη καί φυσιολογική κατάσταση πού εἶχαν πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ μαθήματος.

Πολλές φορές ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες διεξαγωγῆς τοῦ μαθήματος ὅπως εἶναι ὁ καιρός, τό εἶδος τῆς ἡμερήσιας γύμνασης, ἡ κινητική κατάσταση τῶν μαθητῶν κλπ, ἡ σωματοψυχική προετοιμασία καί ἡ ἀποθεραπεία μποροῦν νά παραλειφθοῦν ἤ νά ταυτισθοῦν μέ τό κύριο μέρος. Στίς περιπτώσεις αὐτές προσέχεται πάντα ἰδιαίτερα ἡ ὁμαλή ἔναρξη τοῦ μαθήματος, ἡ πρόθυμη καί λειτουργικά ὀρθή συμμετοχή τῶν μαθητῶν στό μάθημα καί ἡ φυσιολογική ἀποκατάστασή τους.

Οἱ βασικοί στόχοι πού μποροῦν νά ἐπιδιωχθοῦν μέ τίς ἡμερήσιες γυμνάσεις στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις περιορίζονται στούς ἑξῆς.

Ι) Μέριμνα γιά τήν ὀρθοσωμικότητα. 2) Ἀνάπτυξη τῶν ζωτικῶν λειτουργιῶν τῆς ἀναπνοῆς καί τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, συνεπῶς καί τῆς ἀντοχῆς 3) Ἀνάπτυξη τῆς εὐκινησίας καί τῆς εὐλιγισίας 4) Ἀνάπτυξη τῆς δύναμης 5) Καλλιέργεια τοῦ ρυθμοῦ καί τῆς αἴσθησης τοῦ χώρου καί 6) Ἀνάπτυξη δεξιοτήτων καί ἱκανοτήτων, ὅπως ἡ δρομική, ἡ ριπτική, ἡ ἁλματική κλπ.

Σέ ὅλες τίς περιπτώσεις, γιά ὅλους τούς σκοπούς, πρωταρχικῆς σημασίας εἶναι ἡ μέριμνα γιά τήν παράλληλη ψυχική καί πνευματική συμμετοχή καί καλλιέργεια τῶν μαθητῶν.

./.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΕΩΝ

Ἡμερήσια γύμναση Ιη.

Σκοπός : Μέριμνα γιά τήν ὀρθοσωμικότητα.
Διάρκεια μαθήματος : 40'
Χῶρος : Προαύλιο σχολείου
Μέσα : Τρεῖς ἐλαστικές μπάλες
Μαθητές : 36 ἀγόρια καί κορίτσια

Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Δραστηριότητα Ι. Ἁπλό τροχαδάκι σέ ὁλόκληρο τό χῶρο, χωρίς γραμμές, μέ προσπάθεια ὁ ἕνας μαθητής νά μήν ἀγγίζει τόν ἄλλο. Μέ τό παράγγελμα (παλαμάκι) οἱ μαθητές ἔρχονται στό ὁκλαδόν μέ τεντωμένη τή ράχη. (ἐπαναλ. 4 φορές).
Δραστηριότητα 2. Τό ἴδιο ἁπλό τροχαδάκι ὅπως καί προηγουμένως μέ τήν προσθήκη πώς οἱ μαθητές φέρνουν τά χέρια τους στήν ἔκταση καί τά κινοῦν πάνω κάτω, ὅπως τά πουλιά τά φτερά τους. Μέ τό παράγγελμα στό ὁκλαδόν μέ τεντωμένη τή ράχη. (ἐπαναλ. 4 φορές).
Δραστηριότητα 3. Ἀπό τό ὁκλαδόν πλέξιμο τῶν χεριῶν ἐμπρός πάνω ἀπό τά πόδια (πλέκουν τά δάκτυλα καί οἱ παλάμες κοιτάζουν τό πρόσωπο). Ἀπό τή θέση αὐτή ἀνάταση μέ ταυτόχρονη ἔκταση τοῦ κεφαλιοῦ ἐπάνω καί πίσω καί κοίταγμα τῶν χεριῶν. Τά χέρια κάτω. (ἐπαναλ. 4 φορές).

Κύριο μέρος

Παιγνίδι Ι. Ἡ μπάλα πάνω ἀπό τά κεφάλια.

Οἱ μαθητές χωρίζονται σέ τρεῖς ὁμάδες πού ἡ κάθε μιά σχηματίζει φάλαγγα μέ ἀπόσταση ἀπό μαθητή σέ μαθητή 50 ἑκ. Ὁ πρῶτος κάθε ὁμάδας κρατάει μιά μικρή λαστιχένια μπάλα καί μέ τό παράγγελμα τή δίνει, δέν τή πετάει, στόν ἑπόμενο

πάνω ἀπό τό κεφάλι του μετά ἀπό ἀνάταση καί ἔ-
κταση τοῦ κορμοῦ. Τό ἴδιο ἐπαναλαμβάνεται ἀπό
ὅλους τῆς σειρᾶς μέχρι νά φθάσει ἡ μπάλα στόν
τελευταῖο πού πιάνοντάς την τρέχει, ἔρχεται
πρῶτος στή γραμμή του καί δίνει τήν μπάλα στόν
ἐπόμενο.

Τό παιγνίδι συνεχίζεται μέχρι νά φθάσουν οἱ
τρεῖς πρῶτοι καί πάλι στή θέση τους.

Παιγνίδι 2. Ἡ μπάλα κάτω ἀπό τό τούνελ.

Οἱ μαθητές παραμένουν στίς ἴδιες γραμμές, ἀ-
ραιώνουν λίγο περισσότερο καί ἔρχονται στή διά-
σταση. Ὁ πρῶτος πού ἔχει τήν μπάλα τήν ἀκουμπᾶ
μπᾶ στό ἔδαφος καί τή στρώχνει κάτω ἀπό τά πό-
δια πρός τό τέλος τῆς γραμμῆς. Γιά τό σκοπό αὐ-
τό βοηθοῦν, ὅσες φορές χρειασθεῖ, καί οἱ ἄλλοι.
Ὁ τελευταῖος πιάνει τήν μπάλα, τρέχει μέ αὐτή
ἐμπρός, ἔρχεται πρῶτος στή γραμμή του καί ἐπα-
ναλαμβάνει τήν ἐνέργεια τοῦ προηγούμενου.

Τό παιγνίδι συνεχίζεται μέχρι νά φθάσουν οἱ
τρεῖς πρῶτοι καί πάλι στή θέση τους.

Δραστηριότητα 4. Οἱ μαθητές ἀραιώνουν ἐλεύθερα
στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα ἔρχονται στό δ-
ηλαδόν μέ μέτωπο πρός τό δάσκαλο. Ἀπό τή θέση
μέ παράγγελμα κτυποῦν τά χέρια τους δυό φορές
στά πλάγια στό ἔδαφος καί δυό φορές πάνω ἀπό
τό κεφάλι τους (ἐπαναλ. 4 φορές)

Δραστηριότητα 5. Οἱ μαθητές βαδίζουν ἐλεύθερα
στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα φέρνουν τά χέρια
τους στήν ἀνάταση καί προσπαθοῦν πότε μέ τό ἕ-
να χέρι καί πότε μέ τό ἄλλο νά φθάσουν ψηλότερα.
(ἡ προσπάθεια μοιάζει σάν νά θέλουν νά πιάσουν
κάτι πού εἶναι κρεμασμένο ψηλά (ἐπαναλ. 8 φορές)

Ἀποκατάσταση

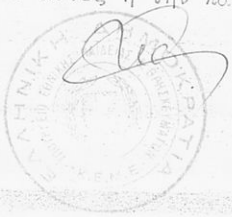
Παιγνίδι 3. "Ελα ποντά καί φύγε πάλι.

Οἱ μαθητές κινοῦνται, βαδίζουν ἤ τρέχουν ἐλεύθερα στό χῶρο. Μέ τό παράγγελμα προσπαθοῦν γρήγορα νά πλησιάσουν τό δάσκαλό τους. Μέ τό ἑπόμενο ὅμως παράγγελμα ἀπομακρύνονται πάλι ἀπό αὐτόν καί τό παιγνίδι συνεχίζεται γιά λίγα μόνο λεπτά μέ αὐτόν τόν τρόπο.

Σημείωση. Στή γύμναση αὐτή γίνονται τακτικές ἀλλά πολύ προσεκτικές ὑπομνήσεις γιά τήν καλή θέση τοῦ σώματος καί τό τέντωμα τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἀπό τό διλαδόν.

Στήν περίπτωση πού τό σχολεῖο διαθέται γυμναστικά ὄργανα ἤ παιδική χαρά, καλό εἶναι οἱ μαθητές νά ἀσκοῦνται σέ ἁπλές ἐξαρτήσεις, ἀναρριχήσεις καί στηρίξεις.

Ἡ ἔνταση τοῦ προγράμματος καθορίζεται ἀπό τό δάσκαλο μέ τήν ἐπανάληψη τῶν δραστηριοτήτων, τήν προσθήκη δυσκολιῶν σ' αὐτές ἤ τήν παρουσίαση νέων δραστηριοτήτων.

Ἡ μ ε ρ ή σ ι α Γ ύ μ ν α σ η 2η

Σκοπός : Ἀνάπτυξη τῶν ζωτικῶν λειτουργιῶν τῆς ἀναπνοῆς καί τῆς κυκλοφορίας.

Μέσα : Δώδεκα τοπάκια ἤ ξύλινοι κύβοι. Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Δραστηριότητα Ι. Ἁπλό τροχαδάκι σέ ὁλόκληρο τό χῶρο, χωρίς γραμμές, μέ προσπάθεια ὁ ἕνας μαθητής νά μήν ἀγγίζει τόν ἄλλο. Μέ τό παράγγελμα (παλαμάκι) ἁπλό περπάτημα καί πιάσιμο τοῦ χεριοῦ ἑνός συμμαθητοῦ-δύο, δύο -Μέ τό παράγγελμα τροχαδάκι δύο, δύο. Ἐναλλαγές περπατήματος καί τροχαδάκι μέ παράγγελμα.

Κύριο Μέρος

Παιγνίδι Ι. Ἁπλή σκυταλοδρομία.

Οἱ μαθητές χωρίζονται σέ τρεῖς ὁμάδες - φάλαγγες - πού τοποθετοῦνται ἡ μιά δίπλα στήν ἄλλη μέ κοινό μέτωπο. Ἐμπρός ἀπό τούς 3 πρώτους καί σέ ἀπόσταση 15-20μ. χαράσσονται δύο παράλληλες γραμμές. Μέ τό παράγγελμα ξεκινοῦν οἱ τρεῖς πρῶτοι, τρέχουν, περνοῦν καί τή δεύτερη γραμμή, ἐπιστρέφουν καί ἀκουμποῦν μέ τό δεξί τους χέρι τό δεξιό χέρι τοῦ ἑπόμενου τῆς σειρᾶς τους καί πηγαίνουν στό ὀκλαδόν στό τέλος τῆς γραμμῆς. Οἱ δεύτεροι καί ὅλοι οἱ ἑπόμενοι ἐπαναλαμβάνουν τό ἴδιο μέχρι νά φθάσουν οἱ τρεῖς πρῶτοι καί πάλι στή θέση τους.

Παιγνίδι 2. Σκυταλοδρομία μέ παρακάμψεις - ΖΙΚ ΖΑΚ.

Παρόμοια μέ τήν προηγούμενη σκυταλοδρομία μέ τήν προσθήκη στό μῆκος τῆς ἀποστάσεως πού τρέχει κάθε μαθητής 3-4- μικρῶν ἀντικειμένων, ὥστε οἱ μαθητές νά ὑποχρεώνονται νά τά παρακάμπτουν τρέχοντας ΖΙΚ ΖΑΚ.

Παιγνίδι 3. Σκυταλοδρομία μέ μάζεμα καί ἄπλωμα ἀντικειμένων.

Παρόμοια μέ τήν προηγούμενη σκυταλοδρομία μέ τήν παραλλαγή πώς, ὁ πρῶτος μαθητής κρατάει δύο τοπάκια, τά τοποθετεῖ σέ δύο σημειωμένα μέρη τῆς ἀπόστάσεως πού τρέχει, περνάει τή γραμμή καί ἐπιστρέφει γιά νά ἀ-

κουμπήσει τό χέρι τοῦ ἑπόμενου.

Ὁ δεύτερος τρέχει περνάει τή γραμμή καί ἐπιστρέφοντας συλλέγει τά δύο τοπάκια πού μέ τή σειρά του τά δίνει στόν τρίτο. Ὁ τρίτος κάνει ὅ,τι καί ὁ πρῶτος καί ἡ σκυταλοδρομία συνεχίζεται μέχρι νά φθάσουν οἱ τρεῖς πρῶτοι καί πάλι στή θέση τους.

Δραστηριότητα 2. Ἁπλό τροχαδάκι μέ ἐναλλαγές περπατήματος καί παράλληλες περιφορές τῶν χεριῶν ἀπό ἐμπρός πρός τά πίσω.

Σημείωση

Ὁ δάσκαλος ρυθμίζει ἀνάλογα τήν ἀπόσταση τοῦ δρόμου στίς σκυταλοδρομίες καθώς καί τίς ἐπαναλήψεις σ' αὐτές, ἔτσι ὥστε οἱ μαθητές νά λαχανιάζουν ἀρκετές φορές.

Φυσικά μετά ἀπό κάθε παρόμοια προσπάθεια καί πρίν ἀρχίσει ἡ νέα πρέπει νά μεσολαβεῖ χρόνος γιά νά μποροῦν οἱ μαθητές νά ἀναλάβουν.

Ἡ μ ε ρ ή σ ι α Γ ύ μ ν α σ η 3η

Σκοπός: Ἀνάπτυξη τῆς εὐκινησίας καί τῆς εὐλυγισίας.

Μέσα : Μία μικρή κορδέλα γιά τόν κάθε μαθητή μήκους 20-25 ἑκατοστῶν

Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Παιγνίδι Ι. Οἱ κορδέλες

Σέ κάθε μαθητή δίνεται ἀπό μιά κορδέλα πού τήν τοποθετεῖ στό πίσω μέρος τῆς πλάτης του στηρίζοντάς την μέ τό σόρτς του.

Μέ τό παράγγελμα τοῦ δασκάλου οἱ μαθητές σκορπίζονται τρέχοντας στό χῶρο, ἐνῶ παράλληλα ὁ καθένας προσπαθεῖ νά πάρει καί νά μαζέψει ἀπό τούς συμμαθητές του ὅσες κορδέλες μπορεῖ περισσότερες.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

Τό παιγνίδι τελειώνει μέ τό παράγγελμα τοῦ δάσκαλου πού συγκεντρώνει τούς μαθητές καί τούς μετράει τίς κορδέλες.

Δραστηριότητα Ι. Οἱ μαθητές περπατοῦν ἐλεύθερα στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα προσπαθοῦν γρήγορα νά συσπειρωθοῦν - νά γίνουν ὅσο τό δυνατό μικρότεροι. (κάθονται στό ἔδαφος, λυγίζουν τά πόδια τους, τά κρατοῦν μέ τά χέρια τους καί ἀκουμποῦν τό κεφάλι στά γόνατα).

Μέ τό ἑπόμενο παράγγελμα σηκώνονται γρήγορα καί προσπαθοῦν μέ ἀκροστασία τῶν ποδιῶν, τέντωμα τοῦ κορμοῦ καί ἀνάταση τῶν χεριῶν νά γίνουν ὅσο τό δυνατό ὑψηλότεροι, μεγαλύτεροι, καί νά βαδίσουν (ἐπανάληψη 6 φορές).

Δραστηριότητα 2. Οἱ μαθητές περπατοῦν στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα ἔρχονται στό βαθύ κάθισμα καί ἀναπηδοῦν ὅπως τά βατραχάκια 4 φορές. Μέ τό ἑπόμενο παράγγελμα σηκώνονται καί περπατοῦν. ('Επανάληψη 4-6- φορές.

Δραστηριότητα 3. Οἱ μαθητές περπατοῦν ἐλεύθερα στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα ἔρχονται στό βαθύ κάθισμα, τοποθετοῦν τά χέρια τους στό ἔδαφος καί περπατοῦν μέ χέρια καί πόδια.('Επανάληψη 4 φορές).

Παιγνίδι 2. Κυνηγητό κατά ζεύγη.

Κάθε μαθητής τρέχει πίσω ἀπό ἕνα συμμαθητή του προσπαθώντας νά τόν ἀκολουθεῖ στήν πορεία του.Μέ τό παράγγελμα τοῦ δάσκαλου ἀλλάζουν γρήγορα μέτωπο καί συνεχίζουν ἀντιθέτως.

Σημείωση:

Οἱ ἐπαναλήψεις τῶν παιγνιδιῶν καί τῶν δραστηριοτήτων καθορίζονται ἀπό τό δάσκαλο πού τονίζει τή γρήγορη ἐναλλαγή ἀπό τή μιά θέση στήν ἄλλη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

Ἡμερήσια Γύμναση 4η

Σκοπός. Ἀνάπτυξη τῆς δύναμης

Μέσα. Τρεῖς ἰατρικές μπάλες τῶν 3 κιλῶν.

Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Δραστηριότητα 1. Οἱ μαθητές τρέχουν ἐλεύθερα στό χῶρο χωρίς γραμμές. Μέ τό παράγγελμα ἔρχονται στό βαθύ κάθισμα, τοποθετοῦν τά χέρια τους στό ἔδαφος καί περπατοῦν μέ χέρια καί πόδια. (Ἐπανάληψη 4 φορές).

Δραστηριότητα 2. Οἱ μαθητές τρέχουν ἐλεύθερα στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα ἔρχονται στό βαθύ κάθισμα, τοποθετοῦν τά χέρια τους στό ἔδαφος καί προσπαθοῦν νά στηριχθοῦν γιά λίγο μόνο στά χέρια μετά ἀπό μικρή ἀναπήδηση καί σήκωμα τῶν ποδιῶν (Ἐπανάληψη 6 φορές).

Κύριο Μέρος

Παιγνίδι 1. Σκυταλοδρομία μέ μεταφορά βάρους.

Οἱ μαθητές χωρίζονται σέ τρεῖς ὁμάδες πού ἡ κάθε μιά σχηματίζει φάλαγγα. Οἱ πρῶτοι κάθε γραμμῆς κρατοῦν μιά ἰατρική μπάλα βάρους 3 κιλῶν. Μέ τό παράγγελμα τρέχουν, περνοῦν τήν δεύτερη γραμμή καί ἐπιστρέφουν γιά νά δώσουν τήν μπάλλα στό δεύτερο, γιά νά συνεχισθεῖ τό παιγνίδι μέχρι ὅτου κάθε ὁμάδα θά ἔλθει πάλι στήν ἀρχική της θέση.

Παιγνίδι 2. Σκυταλοδρομία μέ ὤθηση βάρους.

Οἱ μαθητές παραμένουν στίς προηγούμενες θέσεις καί μέ τό παράγγελμα τρέχουν ἕνας ἕνας τήν ἴδια ἀπόσταση, ἀθάντας τώρα τήν μπάλ α πού βρίσκεται στό ἔδαφος μέ τό χέρι.

Δραστηριότητα 1

Οἱ μαθητές σκορπίζονται στό χῶρο καί σχηματίζουν ἀντιμέτωπα ζευγάρια μέ ἀπόσταση ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλο 50 περίπου ἑκατοστά. Ἀπό τή θέση αὐτή λυγίζουν τά δάκτυλα τῶν χεριῶν τους καί κρατοῦν τούς συμμαθητές τους. Μέ τό παράγγελμα ὁ ἕνας ἔρχεται στό κάθισμα τό βαθύ, ἐνῶ ὁ ἄλλος τόν ὑπερπηδεῖ. Ἀπό ἐκεῖ κάνουν συνέχεια ἀλλαγές (ἐπανάληψη 6 φορές).

./.

Δραστηριότητα 2.

Οἱ μαθητές παραμένουν στήν ἴδια θέση, κρατιοῦνται μέ τήν ἴδια λαβή καί μέ τό παράγγελμα προσπαθοῦν νά ἔλθουν τό συμμαθητή τους γιά λίγο (ἐπανάληψη 6 φορές).

Δραστηριότητα 3

Οἱ μαθητές τοποθετοῦνται ἀπέναντι ἀπό ἕνα τοῖχο ἤ γύρω ἀπό μεγάλα δέντρα σέ ἀπόσταση πού νά ἀκουμποῦν α'αὐτά μέ τίς παλάμες τους. Μέ τό παράγγελμα ἀθοῦν τόν τοῖχο ἤ τά δέντρα, σάν νά θέλουν νά τά μετακινήσουν. Σταματοῦν καί ἐπαναλαμβάνουν 6 φορές.

Δραστηριότητα 4

Ἁπλό τροχαδάκι στό χῶρο.

Σημ. Ὁ δάσκαλος ρυθμίζει ἀνάλογα τό βάρος τῶν ὀργάνων πού μεταφέρουν οἱ μαθητές καί τόν ἀριθμό τῶν ἐπαναλήψεων τῶν προσπαθειῶν.

Στήν περίπτωση πού τό σχολεῖο διαθέτει γυμναστικά ὄργανα ἤ παιδική χαρά οἱ δραστηριότητες μέ ἀντίσταση ποικίλουν ἀνάλογα.

Ἡμερήσια Γύμναση 5η

Σκοπός. Ἀνάπτυξη δεξιοτήτων καί ἱκανοτήτων (ἄσκηση γιά τήν καλή χρησιμοποίηση τῆς μπάλας).

Μέσα. Μιά λαστιχένια μπάλα (τόπι) γιά τόν κάθε μαθητή.

Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Δραστηριότητα 1. Οἱ μαθητές τρέχουν ἐλεύθερα στό χῶρο κρατώντας ἀπό μιά λαστιχένια μπάλα. Μέ τό παράγγελμα παραμένουν στή θέση πού βρίσκονται, πετοῦν τήν μπάλα λίγο ψηλά, τήν ἀφήνουν νά κτυπήσει στό ἔδαφος καί τήν πιάνουν (ἐπανάληψη 6 φορές)

Δραστηριότητα 2. Ἡ προηγούμενη ἄσκηση μέ τήν διαφορά πώς οἱ μαθητές προσπαθοῦν νά πιάσουν τήν μπάλα στόν ἀέρα, προτοῦ νά κτυπήσει αὐτή στό ἔδαφος (ἐπανάληψη 6 φορές).

Δραστηριότητα 3. Οἱ μαθητές λυγίζουν τά γόνατα, τοποθετοῦν τήν μπάλα στό ἔδαφος καί προσπαθοῦν κυλώντας την, πότε μέ τό ἕνα χέρι καί πότε μέ τό ἄλλο, νά προχωρήσουν ἐλεύθερα στό χῶρο.

Κύριο μέρος

Δραστηριότητα 4. Οἱ μαθητές βαδίζουν ἐλεύθερα στό χῶρο κρατώντας τή μπάλα πού κατά διαστήματα τήν κτυποῦν πάνω καί τήν ξαναπιάνουν.
Ἡ ἴδια ἄσκηση ἐπαναλαμβάνεται μέ ταυτόχρονο τροχαδάκι (ἐπανάληψη 8 φορές).

Δραστηριότητα 5. Οἱ μαθητές λυγίζουν λίγο τά γόνατά τους, ἀκουμποῦν τήν μπάλα στό ἔδαφος καί κυλώντας την μέ τό ἕνα ἤ τό ἄλλο χέρι διαγράφουν κύκλους γύρω ἀπό τά πόδια τους (ἐπανάληψη 8 φορές).

Δραστηριότητα 6. Οἱ μαθητές σχηματίζουν ζευγάρια ὁ ἕνας ἀντιμέτωπος ἀπό τόν ἄλλο σέ ἀπόσταση 50 ἑκ. Ἀπό τή θέση αὐτή προσπαθοῦν μέ ὅποιο τρόπο θέλουν νά δώσουν τήν μπάλα τους στό συμμαθητή τους καί νά πάρουν τή δική του (ἐπανάληψη 8 φορές).

Δραστηριότητα 7. Οἱ μαθητές παραμένουν ζευγάρια, ἀραιώνουν 1,50 ἕως 2 μ. ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλο καί προσπαθοῦν νά κυλίσουν τήν μπάλα τους στό συμμαθητή τους καί νά δεχτοῦν τή δική του. (ἐπανάληψη 8 φορές).

ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑ

. / .

Δραστηριότητα 8. Οἱ μαθητές ἀφήνονται ἐλεύθεροι νά κινηθοῦν στό χῶρο καί νά χρησιμοποιήσουν τίς μπάλες τους ἐλεύθερα.

Σημ. Ὁ δάσκαλος ἀνάλογα μέ τήν πρόοδο τῶν μαθητῶν του ρυθμίζει τίς ἐπαναλήψεις τῶν δραστηριοτήτων, τήν πρόσθεση ἄλλων στίς ἡμερήσιες γυμνάσεις ἤ τήν αὔξηση τῶν δυσκολιῶν σ' αὐτές.

Σέ ὅλες τίς ἡμερήσιες γυμνάσεις καί τίς ἀνάλογες δραστηριότητες δίνεται ἰδιαίτερη προσοχή γιά τήν καλλιέργεια στούς μαθητές τοῦ ρυθμοῦ καί τῆς αἴσθησης τοῦ χώρου.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελεῖωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 17

Σήμερα 16 Μαρτίου ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀρ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής.

Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ Εἰδικός Σύμβουλος Γ. Μαραγκουδάκης, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο – Τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα: οἱ μερικότερες ἑνότητες καί οἱ στόχοι τῆς μουσικῆς Α΄καί Β΄τάξεως. Εἰσηγητές: Βασ. Κονιδιτσιώτης, Ἀντ. Μπενέκος.

Θέμα 2ο – Ἀναγνωστικό Β΄Δημοτικοῦ γιά τά Ἑλληνόπουλα τῆς Δ. Γερμανίας. Εἰσηγητής: Ἀρ. Βουγιούκας.

Θέμα 3ο – Ἐρώτηση δ/ντῆ σχολείου γιά τίς ἐγκλίσεις τοῦ ρήματος. Εἰσηγητής : Διον. Μελάς.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Θέμα 1ο – Τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα: Οἱ μερικότερες ἑνότητες καί οἱ στόχοι τῆς Μουσικῆς Α΄ καί Β΄ τάξεων.

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος Β. Κονιδιτσιώτης καί Ἀντ. Μπενέκος παρουσίασαν στό Τμῆμα τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα Μουσικῆς Α΄ καί Β΄ τάξεων, τό ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

. / .

Β. ΜΟΥΣΙΚΗ

Β.1. Ἐπιδιώξεις τοῦ μαθήματος

- Νά ἀφυπνίσει τίς μουσικές δυνάμεις τοῦ παιδιοῦ καί νά τίς καλλιεργήσει ἔτσι ὥστε νά εἶναι σέ θέση νά τίς χρησιμοποιεῖ σέ ἀτομικές ἤ συλλογικές μουσικές ἐκδηλώσεις.
- Νά βοηθήσει τό παιδί νά ἀναπτύξει τή μουσική εὐαισθησία, ὥστε νά μπορεῖ νά ἀπολαμβάνει τό ρυθμό, τήν ἁρμονία, τή μελωδία, καθώς καί τήν ἰδιαίτερη ἐκφραστική δύναμη μιᾶς μουσικῆς συνθέσεως
- Νά ρευστοποιήσει τίς ἀτομικές δημιουργικές μουσικές δυνάμεις καί νά ἱκανοποιήσει τά ἐνδιαφέροντα καί τίς ἰδιαίτερες κλίσεις του.
- Νά τό ὑποβοηθήσει νά ἐξοικειωθεῖ μέ τά μουσικά σύμβολα καί ὄργανα, νά τό ἀσκήσει στήν χρησιμοποίησή τους γιά τήν ἐκτέλεση ἁπλῶν μουσικῶν συνθέσεων, καί νά τό ἐνθαρρύνει στίς τυχόν ἀπόπειρές του γιά μουσικές συνθέσεις.
- Νά τοῦ ἀναπτύξει νέα ἐνδιαφέροντα καί διάθεση γιά συμμετοχή σέ ὀργανωμένες μουσικές ἐκδηλώσεις καί νά τό καταστήσει ἱκανό νά αἰσθάνεται ἀνάλογη αἰσθητική συγκίνηση.
- Νά τό φέρει σέ ἐπαφή μέ τούς μουσικούς θησαυρούς τοῦ λαοῦ μας καί τῶν ἄλλων λαῶν, ἔτσι ὥστε, ὄχι μόνον νά αἰσθάνεται τήν ἀνάλογη αἰσθητική συγκίνηση, ἀλλά νά ἐκτιμᾶ σωστά τίς ποικίλες μουσικές δημιουργίες καί νά τίς χρησιμοποιεῖ ὡς μέσο γιά τήν ἐπικοινωνία καί συναδέλφωση τῶν λαῶν.

Β.2. Ἐπιδιώξεις Προγράμματος Α΄ καί Β΄ τάξεων

Στίς τάξεις αὐτές ἐπιδιώκουμε νά ἀποκτήσει τό παιδί καί τά πρῶτα μεθοδευμένα μουσικά βιώματα μέ τρόπο ὥστε:

- νά ἀφομοιώσει, προοδευτικά μέ συστηματική ἀκρόαση, τούς κατάλληλους ἤχους καί, ἀργότερα, τήν κατάλληλη μουσική.
- νά ἑδραιώσει, μέ ρυθμική ἄσκηση τή σωστή λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς.
- νά ἀποκτήσει τήν ἱκανότητα γιά σωστή τοποθέτηση τῆς φωνῆς στό τραγούδι.
- νά γίνει ἱκανό, μέ τή χρήση διαφόρων ἠχητικῶν ἀντικειμένων καί ὀργάνων, γιά ρυθμική συνοδεία καί ρυθμικό αὐτοσχεδιασμό.
- νά εἶναι σέ θέση νά κάνει ἔμπρακτη ἐφαρμογή τῶν μουσικῶν ἐμπειριῶν καί δεξιοτήτων σέ δημιουργικές ἐργασίες τῆς τάξης.

3.3. Μορφές μουσικῶν δραστηριοτήτων

Οἱ βασικές μορφές εἶναι: ἀκρόαση, ρυθμική κίνηση, τραγούδι, παίξιμο ὀργάνου, μουσική γραφή καί ἀνάγνωση, μουσική σύνθεση ἤ μουσικές δημιουργίες.

Οἱ δραστηριότητες αὐτές ἐντάσσονται σ'ἕνα σχῆμα πού ἀντιπροσωπεύουν 4 β α σ ι κ έ ς μ ο υ σ ι κ έ ς λ ε ι τ ο υ ρ γ ί ε ς:

α) ἀκρόαση (φωνῆς - ὀργάνου μουσικοῦ, φωνῆς καί ὀργάνου),

β) ἐκτέλεση (τραγούδι, ὄργανο, ἀνάγνωση μουσικῶν συμβόλων),

γ) ρυθμική κίνηση

καί

δ) δημιουργικές ἐργασίες.

./.

Ἰδιαίτερα γιά τίς Α΄ καί Β΄ τάξεις παίρνουν τίς ἑξῆς μορφές καί περιεχόμενο.

α. Ἀκροαστική ἄσκηση

Στόχοι:

- Πρώτη ἐξοικείωση τοῦ παιδιοῦ μέ τούς φυσικούς καί τεχνητούς ἤχους γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς μουσικῆς του αἴσθησης.

Δραστηριότητες

Ἄσκηση στήν ἀκρόαση καί διάκριση φυσικῶν καί μουσικῶν ἤχων, Τό ζδιο σέ συνδυασμό μέ ρυθμικές κινήσεις.

Ἀκρόαση κατάλληλων γιά τήν ἡλικία μελωδιῶν, ὅπως: νανουρίσματα, ταχταρίσματα καί ἄλλα ἁπλά δημοτικά τραγούδια, ἁπλά χαρούμενα ἐμβατήρια, ἔντεχνα παιδικά τραγούδια, ξένες λαϊκές μελωδίες καί τεμάχια χαρακτηριστικά γιά τό ρυθμό καί τό μέλος ἀπό κλασική μουσική.

Διάκριση ἤχων ὀργάνων μέ τά ὁποῖα ἐκτελοῦνται ὁρισμένα τραγούδια (κυρίως ἀπό τίς κασέτες).

Σημείωση: Φυσικοί ἤχοι: ἀέρας, πλατάγισμα φτερῶν, τρίψιμο ξερῶν φύλλων, χτυπήματα στό τραπέζι, ἤχοι μηχανῶν κ.τ.ἄ.

β. Ρυθμική Ἄσκηση καί κίνηση

Στόχοι:

- Πρώτη ἐξοικείωση μέ τό ρυθμό

Δραστηριότητες

Μιμητικές κινήσεις ἤχων ἀπό τή

διάκριση ρυθμικῶν ἤχων καί ἀπόλαυσή τους.
- Ἀνάπτυξη ἱκανότητας τῶν παιδιῶν γιά πειθάρχηση τῆς κινητικότητάς τους καί τόν ἔλεγχο τῶν βασικῶν τους κινήσεων μέσα στό χῶρο.
- Ὑποβοήθηση γιά ἐλεύθερη ρυθμική ἔκφραση καί ρύθμιση τῆς ἀναπνοῆς τους γιά τήν τοποθέτηση τῆς φωνῆς στό τραγούδι.

ζωή (π.χ. καλπασμός ἀλόγων, λειτουργίας μηχανῶν κ.ἄ). Αὐτοσχέδιες (αὐθόρμητες ἐκφραστικές κινήσεις-ρυθμισμένες κινήσεις μέ στόχο τόν ἔλεγχο τῶν σωματικῶν κινήσεων (βάδισμα, τρέξιμο, πηδήματα κ.τ.λ.). Ἐπίσης χτυπώντας παλαμάκια ἤ βαδίζοντας ἀκολουθοῦν ρυθμούς(μουσικούς ἤ ἄλλους). Ρυθμικά μουσικά παιγνίδια καί ἁπλοί λαϊκοί χοροί (βηματισμοί).

γ. Μουσική ἐκτέλεση

Στόχοι	Δραστηριότητες
- Τά παιδιά ἐξοικειώνονται μέ τούς ἤχους διαφόρων ἠχητικῶν ὀργάνων καί ἀσκοῦνται στή διάκρισή τους καί τή σωστή παραγωγή ρυθμικῶν ἤ μελωδικῶν ἤχων.	-Περιλαμβάνονται δύο βασικές μουσικές δραστηριότητες: τραγούδι καί χρήση ἠχητικῶν ὀργάνων. -Χρήση διαφόρων ἠχητικῶν ἀντικειμένων καί ὀργάνων(χαρτιοῦ, ξερῶν φύλλων, ξύλων, κουταλιῶν, κουδουνιῶν κ.ἄ. -χρήση μουσικῶν ὀργάνων).
- Ἀσκοῦνται στή σωστή λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς, πού θά τά βοηθήσει νά βροῦν στό λάρυγγά τους τή φυσιολογική θέση τῆς φωνῆς τους στό τραγούδι.	-Συνδυασμός τῶν ἀνωτέρω μέ τήν ἀκρόαση καί τή ρυθμική κίνηση. -Ἀπομίμηση ἤχων (φωνῶν, ὀργάνων μουσικῶν καί ἄλλων) καί σέ συνδυασμό μέ τίς προηγούμενες δραστηριότητες. -Φωνητική ἀπόδοση ἀνάλογων μέ τήν ἡλικία τραγουδιῶν*.

* Τά τραγούδια περιέχονται στίς Μεθόδους, τῶν ὁποίων ἡ χρήση εἶναι ὑποχρεωτική. Εἶναι μέρος τοῦ Προγράμματος. Ὑπάρχουν δύο μύθοι:Γιά τήν Α΄ τάξη (1979)καί συμπληρωματική γιά τήν Α΄καί εἰσαγωγική γιά τήν Β΄τάξη (1982) ἀπό τόν ΟΕΔΒ, πού θά σταλοῦν σέ ὅλα τά σχολεῖα(Ἡ πρωτη ἔχει κιόλας σταλεῖ).

./.

-Καλλιεργοῦν τίς φωνητικές καί ἀκουστικές ἱκανότητες καί τήν εὐαισθησία ἀπέναντι στίς μουσικές δημιουργίες.

-Μουσικά παιγνίδια καί χοροί (ρυθμικοί βηματισμοί).

-Ἀπόδοση μελωδιῶν καί τραγουδιῶν μέ ἀνάλογα ὄργανα τάξης.

δ. Δημιουργικές ἐργασίες

Στόχοι

Δίνονται εὐκαιρίες στά Παιδιά:

-νά ὁλοκληρώσουν τήν αἰσθητική τους ἐμπειρία μέ ἔμπρακτη ἐφαρμογή τῶν ἀποκτημένων μουσικῶν δεξιοτήτων στίς ἄλλες δημιουργικές ἐργασίες τῆς τάξης.

-νά ἀνακαλύψουν τήν ἀτομικότητά τους μέσα ἀπό τίς δραστηριότητες αὐτές.

-νά ὁλοκληρώσουν τή μόρφωσή τους.

Δραστηριότητες

-Στοιχειώδεις αὐτοσχεδιάσεις τραγουδιῶν ἤ μελωδιῶν (μέ φωνή ἤ ὄργανα), συνοδεία τραγουδιοῦ μέ παλαμάκια, κρουστά ὄργανα κ.τ.ὅ., τοποθέτηση ἁπλῶν ποιημάτων σέ μελωδίες γνωστές ἤ αὐτοσχέδιες, μουσικά παιγνίδια.

-Συμμετοχή, ἀτομική ἤ ὁμαδική, σέ ἑορταστικές ἐκδηλώσεις τοῦ σχολείου μέ μουσικές δραστηριότητες (τραγούδι, συνοδεία μέ ἠχητικά ὄργανα σέ παραστάσεις ἀπό σκηνῆς κ.τ.ὅ.).

-Ὑπόδυση ρόλων σέ ἐλεύθερα δραματοποιημένα μουσικά παιγνίδια, στήν αἴθουσα ἤ στήν αὐλή. Τραγούδια μέ διάλογο. Μουσική ὑπόκρουση καί τραγούδι σέ παραστάσεις κουκλοθεάτρου κ.τ.ὅ.

-Καταγραφή ἤχων, μελωδιῶν, τραγουδιῶν τῶν παιδιῶν κ.ἄ. (σύμφωνα μέ τό ἀνωτέρω) σέ μαγνητόφωνο.

-Ἄσκηση στή ρυθμική ἀπόδοση κινήσεων μέ συνοδεία πιάνου καί ἄλλων ὀργάνων.

Β. 4. ΜΕΘΟΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Ἡ μουσική παιδεία ἴσαμε σήμερα στηριζόταν σχεδόν ἀποκλειστικά στό περιστασιακό τραγούδι, πού ὑπηρετοῦσε ἀνάγκες τοῦ λοιποῦ σχολικοῦ προγράμματος.
- Ἔτσι ἡ αἰσθητική πλευρά τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς ἀγνοήθηκε καί καταστρατηγήθηκε, καθώς ἡ ἐπιλογή τῶν τραγουδιῶν ἀπό τούς δασκάλους γινόταν μέ προσωπικά κριτήρια καί ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες καί τό ὅλο πνεῦμα ἐργασίας τοῦ σχολείου, ἐνῶ ἄλλες πρωτογενεῖς καί βασικοί παράγοντες τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος ἔμεναν ἔξω ἀπό τό διδακτικό πλαίσιο.
- Στό πρόγραμμα τοῦτο τό βάρος πέφτει στήν καλλιέργεια πρωταρχικά τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος τοῦ παιδιοῦ μέσω τῶν κατάλληλων ἤχων καί ρυθμῶν καί τήν προσωπική συμμετοχή τοῦ παιδιοῦ στίς ἀντίστοιχες δραστηριότητες. Τό τραγούδι δέν εἶναι παρά ἕνα μέρος τῆς μουσικῆς ἀγωγῆς καί συνδυάζεται μέ τήν κίνηση, τό παιγνίδι καί τή δημιουργική ἔκφραση.
- Γιά τό λόγο αὐτό πρέπει ὁ δάσκαλος νά δώσει τήν ἴδια βαρύτητα στίς τέσσερις κατηγορίες τῶν μουσικῶν δραστηριοτήτων πού περιγράψαμε (Μορφές μουσικῶν δραστηριοτήτων) χρησιμοποιώντας ὅλα τά μέσα πού τοῦ προσφέρει ἡ σύγχρονη τεχνική.
- Ἡ δουλειά τοῦ δασκάλου, στίς τάξεις αὐτές, δέ θά κριθεῖ ἀπό τό πλῆθος ἀλλά ἀπό τήν ποιότητα τῶν τραγουδιῶν πού ἔμαθε στά παιδιά καί ἀπό τή γενικότερη εὐαισθησία πού ἀπόκτησαν ἀπέναντι στόν ἦχο, τό ρυθμό καί τήν ἀτομική δημιουργική ἔκφραση.

- Γιά νά γίνει σωστή ἀρχή καί ἐπιτυχής ἐφαρμογή τοῦ Προγράμματος χρειάζεται ἀλλαγή στή στάση τοῦ δασκάλου ἀπέναντι στό μάθημα αὐτό. Ἀπαιτεῖται πρῶτα νά δεῖ τό μάθημα ὡς αὐτοτελή μαθητική δραστηριότητα πού συνάπτεται μέ βαθύτερες βιολογικές ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου, ἀνεξάρτητα ἀπό ἄλλες σκοπιμότερες διδακτικές. Ἡ αἴσθηση τοῦ ρυθμοῦ, ἡ μελωδική ἔκφραση, τό τραγούδισμα κ.λ.π. εἶναι ἔμφυτα στόν κάθε ἄνθρωπο. Δέ χρειάζεται νά τά συνδέσουμε ἀπαραίτητα μέ ἄλλα μαθήματα ἤ νά γίνουν ὑπηρετικά αὐτῶν, π.χ. μέ τό γλωσσικό μάθημα ἤ μέ τή Μελέτη τοῦ περιβάλλοντος.

  Ἀπαιτεῖται ἀκόμη ἡ προμήθεια ὀργάνων τῆς τάξης καί διάφορων ἠχητικῶν ἀντικειμένων πού θά χρησιμοποιοῦν οἱ μαθητές ἄνετα (τρίγωνο, ντέφι, κύμβαλα, καστανιέτες, κουδουνάκια, μαράκες, κυλινδρικά ξύλα ἤ καλάμια, ταμπούρλα, ξυλόφωνο καί πιθανόν ὄργανα πού γνωρίζουν νά παίζουν οἱ μαθητές). Καί νά ἀντιμετωπίσει ὁ δάσκαλος αὐτές τίς δραστηριότητες βασικῆς σημασίας.

  Καί βέβαια μιά μεθοδική καί μιά μουσική καλλιέργεια πού δέν εἶναι δοσμένη σέ ὅλους μας, οὔτε ἀπό τή φύση οὔτε ἀπό τήν ἀγωγή πού λάβαμε.

- Γιά νά βοηθήσουμε τό δύσκολο ἀκριβῶς σ' αὐτό τό λεπτό ἔργο ἀποφασίσαμε, μεταβατικά καί ὡς πρῶτο βῆμα, νά τοῦ προσφέρουμε τήν πεῖρα καί τή γνώση τῶν εἰδικῶν μουσικολόγων καί μουσικοπαιδαγωγῶν μέ εἰδικές ἐργασίες.

  Ἡ πρώτη προσπάθεια ἔγινε μέ τό τραγούδι, στό ὁποῖο ἐνσωματώνονται καί ἄλλες μουσικές δραστηριότητες, ὅπως ὁ ρυθμός, ἡ κίνηση, ἡ φωνητική ἄσκηση, ἡ ἀκρόαση, τό παιγνίδι.

./.

Δύο Μέθοδοι θά δοθοῦν στά σχολεῖα, ὅπου

α) ἀναλύεται ἡ ἔννοια, ἡ σημασία καί ὁ τρόπος διδασκαλίας τοῦ τραγουδιοῦ στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις.

β) ἑρμηνεύονται οἱ φυσιολογικές λειτουργίες τοῦ τραγουδιοῦ.

γ) προσφέρονται ὑποδειγματικοί τρόποι διδ/λίας

δ) καταχωρίζονται κατάλληλα τραγουδάκια, γιά τίς τάξεις αὐτές, συνοδευμένα ἀπό εἰδικές κασέτες, ὅπου ἔχουν μαγνητοφωνηθεῖ ὅλα τά τραγούδια.

- Ἡ σειρά τῶν τραγουδιῶν ἔγινε μέ βάση καθαρά μουσικά κριτήρια, ὅπου ἐλήφθησαν ὑπόψη οἱ δυνατότητες τοῦ παιδιοῦ, ἡ σωστή διαβάθμιση τῶν μουσικῶν μέτρων καί τόνων καί ἡ ἀνάγκη γιά βαθμιαία μεθοδική εἰσαγωγή στή μουσική αἴσθηση καί ἐμπειρία.

- Γι' αὐτό τηρήθηκε ἡ ἀρχή ἀπό τά ἁπλά στά σύνθετα κι ἀπό τά γνωστά στά ἄγνωστα. Ἔτσι ἔχομε ἄφθονες δημοτικές μελωδίες καί παιγνίδια, παράλληλα μέ ἔντεχνα τραγούδια, διαλεγμένα ἐπίσης μέ τά ἴδια κριτήρια.

- Ἡ χρήση τῆς μεθόδου καί ἡ διδ/λία τῶν τραγουδιῶν - παιγνιδιῶν εἶναι ὑποχρεωτική, γιατί ἀποτελοῦν συμπλήρωμα τοῦ Προγράμματος καί γιατί μόνον ἔτσι θά ἐπιδιωχθοῦν οἱ σκοποί τοῦ Προγράμματος. Τά τραγούδια εἶναι ἀρκετά γιά τή σωστή μουσική ἀγωγή τοῦ παιδιοῦ καί πρέπει νά ἀποφεύγονται οἱ αὐθαίρετες ἐπιλογές.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.Ε.Μ.Ε.

./.

- Συμπληρωματικά τραγούδια, γιά νά καλυφτοῦν ἴσως ὁρισμένες ἄλλες ἀνάγκες σχολικῆς ζωῆς, παραθέτομε πιό κάτω: Δέν εἶναι ὑποχρεωτικά. Θά ἐπιλέξει ὁ δάσκαλος ὅσα τόν ἐξυπηρετοῦν στή δουλειά του.

1. Πρωινή προσευχή: Α. Καζάσκη - Λάμπρου
2. Μέ τά μικρά πουλάκια: Α. Καζάσκη
3. Ἐθνικός Ὕμνος (Β΄ τάξη)
4. Ἡ Ἑλλάδα ποτέ δέν πεθαίνει (μόνο τό ρεφραίν)
5. Τό μικρό σχολειό: Σ. Καψάσκη
6. Ὁ Παπούλης: Β. Ρώτα - Νίκης Ρώτα
7. Ἡ μάνα: Χ. Σακελλαρίου - Σ. Καψάσκη
8. Ἡ καλή μας ἀγελάδα: Γ. Βιζυηνοῦ - Α. Ἀργυροπούλου
9. Πέντε ποντικοί: Λαϊκό, Δεσπ. Μαζαράκη
10. Ὁ χορός τῆς χελώνας: Ι. Πολέμη - Γερμ. μελωδία
11. Οἱ φωνές τῶν ζώων: Α. Κατακουζηνοῦ
12. Τό κοκοράκι: Μαρίας Κυνηγοῦ - Φλάμπουρα
13. Ὁ γεωργός πάει στόν ἀγρό: Γαλλική μελωδία
14. Ποῦ 'ναι πιό καλά: Β. Ρώτα - Ἀλ. Ξένου

Στή συνέχεια ἀναλύοντας τήν εἰσήγηση ἀναφέρονται καί στήν ἀνάγκη νά ὑποβοηθηθεῖ ἡ ἐργασία τῶν δασκάλων τῆς Α΄ καί Β΄ τάξεως στό μάθημα τῆς Μουσικῆς, ὅπως αὐτό προβλέπεται στό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἔχει ἤδη ἕτοιμο τό Τμῆμα γιά τίς τάξεις αὐτές καί μέ ἄλλους τρόπους.

Συγκεκριμένα ὑπενθυμίζουν ὅτι ἔχει γραφεῖ καί δοθεῖ ἀπό τό σχ. ἔτος 1979-80 ἡ "Μέθοδος Διδασκαλίας Τραγουδιῶν" γιά τήν Α΄ τάξη, μαζί μέ μία (1) κασέτα δέκα ἕξι (16) τραγουδιῶν ἀπό τούς Μουσικολόγους κ.κ. Δ. Μαζαράκη, Ε. Κεφάλου -Χόρφ καί Β. Δημητράτου.

./.

Η Μέθοδος αὐτή ἐκρίθη ὡς πολύ ἀξιόλογη καί ἐπιτυχημένη στό εἶδος της ἐργασία. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νά συμπληρωθεῖ ἀπό ἕνα ἀκόμη βοήθημα καί μία κασέτα συμπληρωματικά γιά τήν Α΄ τάξη καί εἰσαγωγικά γιά τήν Β΄ τάξη, πού νά περιέχει 16-20 τραγούδια πού νά εἶναι δυνατό νά συνδυάζονται μέ κίνηση καί ρυθμό καί νά ἔχουν τή μορφή παιγνιδιῶν.

Ἐπειδή οἱ πιό πάνω συγγραφεῖς πέτυχαν σέ ὑψηλό βαθμό στήν προηγούμενη σχετική τους προσπάθεια, οἱ εἰσηγητές προτείνουν:

Νά ἀνατεθεῖ στίς Μουσικολόγους κ.κ. Δ. Μαζαράκη, Ε. Κεφάλου-Χορς καί Β. Δημητράκου ἡ συγγραφή μιᾶς ἀκόμη, συμπληρωματικῆς, Μεθόδου-Διδασκαλίας Τραγουδιῶν μέ τίτλο: "ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ - ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ, συμπληρωματικά τῆς Α΄ τάξεως καί εἰσαγωγικά τῆς Β΄ τάξεως".

Στή Μέθοδο αὐτή νά περιλαμβάνονται οἱ στίχοι, οἱ νότες καί ἡ μεθόδευση τῆς διδασκαλίας δημοτικά καί ἔντεχνα τραγούδια (ὅλα Ἑλλήνων συνθετῶν, πού νά ἀναφέρονται σέ εἰδικές περιστάσεις τῆς παιδικῆς ζωῆς, π.χ. ἐθνικές γιορτές, ἐποχές, θρησκευτική ζωή κ.τ.λ.

Ἡ ἔκταση τῆς Μεθόδου νά εἶναι μέχρι δύο (2) τυπογραφικά φύλλα.

Ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τῆς Μεθόδου πρέπει νέ εἶναι μία (1) κασέτα στήν ὁποία νά ἐγγραφοῦν τά τραγούδια - παιγνίδια αὐτά.

Ὡς προθεσμία συγγραφῆς τῆς Μεθόδου καί ἐγγραφῆς τῶν τραγουδιῶν - παιγνιδιῶν στήν κασέτα ὁρίζονται οἱ δύο (2) μῆνες ἀπό τήν ἡμέρα τῆς ἀναθέσεως.

Ἡ κρίση τῆς Μεθόδου νά γίνει ἀπό ὁμελή ἐπιτροπή ἐκπαιδευτικῶν, στήν ὁποία νά μετέχουν, χωρίς ἀμοιβή, καί Σύμβουλοι, Εἰδικοί Σύμβουλοι καί εἰσηγητές τοῦ ΚΕΜΕ.

./.

Ὡς προθεσμία κρίσεως ὁρίζεται τό χρονικό διάστημα 2-4 ἑβδομάδων ἀπό τήν ἡμερομηνία τῆς ὑποβολῆς τῆς Μεθόδου.

Ἔπειτα ἀπό τήν εἰσήγηση ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση τοῦ θέματος, μετά τήν ὁποία τό Τμῆμα

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

δέχεται τήν εἰσήγηση ὅπως εἶναι καί προτείνει νά γίνει ἡ ἀνάθεση τῆς συγγραφῆς τό ταχύτερο δυνατόν, ὥστε νά δοθεῖ ἡ Μέθοδος στούς δασκάλους τῆς Α΄ καί Β΄ τάξεως πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1982 - 83.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε.

Θ έ μ α 2ο.- 'Αναγνωστικό Β'Δημοτικού γιά τά 'Ελληνόπουλα τής Δ. Γερμανίας.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος 'Αρ. Βουγιούκας ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Σχετ. Φ. 817.3/3/Ζ/272/4-2-1981 καί Φ. 817.3/11/Ζ/1979/27-5-1981 'Υπουργείου Παιδείας/Υπ. ΕΕΕ καί Ξ.Μ.Σχ. /Τμ. 'Εκπ/σεως Πράξη 50/7-7-1981 ΚΕΜΕ/Τμ. Δημοτ. 'Εκπ/σεως

Τό Τμῆμα Δημοτ. 'Εκπ/σεως τοῦ ΚΕΜΕ στή συνεδρίαση τής 7-7-81 ἔκρινε γενικά ἀξιόλογο τό βιβλίο του κ. Θ. Μπλούνα καί δέχτηκε τήν πρόταση τής εἰσήγησης νά γίνουν ὁρισμένες ἀντικαταστάσεις καί διορθώσεις κειμένων.

'Ο συγγραφέας συμφώνησε μέ τίς ὑποδείξεις τής εἰσήγησης καί ἐπακολούθησε μιά περίοδος συνεργασίας γιά τήν ὁριστικοποίηση τοῦ κειμένου. Στό μεταξύ ἀποφασίστηκε ἡ καθιέρωση τοῦ μονοτονικοῦ καί ὁ συγγραφέας χρειάστηκε νά ἀντικαταστήσει ἤ νά τροποποιήσει ἀρκετές ἐργασίες – ἀσκήσεις πάνω στούς παραδοσιακούς τόνους καί τά πνεύματα ἀπ ἐργασίες πού προϋπέθεταν τό παλιό τονικό σύστημα. Τό βιβλίο πάντως εἶναι γραμμένο μέ τό παλιό τονικό σύστημα.

'Ο συγγραφέας ἔκαμε ἐπίσης ἐνέργειες πρός τό 'Υπουργεῖο Παιδείας γιά νά ἐξασφαλίσει τό 'Υπουργεῖο τό COPYRIGHT γιά τά ἀνθολογημένα κείμενα.

Τό δοκίμιο, σέ ὅ,τι μᾶς ἀφορᾶ, εἶναι τώρα ἕτοιμο γιά ἔκδοση καί ὁ ΟΕΔΒ θά πρέπει νά ἀναλάβει νά τό ἐκτυπώσει μέ τό μονοτονικό καί ἐφόσον στό μεταξύ θά ἔχει ρυθμιστεῖ ἀπό τό 'Υπουργεῖο τό θέμα τῶν COPYRIGHT.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

α π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου 'Αρ. Βουγιούκα γιά τήν ἐκτύπωση ἀπό τόν ΟΕΔΒ τοῦ βιβλίου τοῦ Θ. Μπλούνα "Τά 'Ελληνικά μου" (τεύχη Α'καί Β') γιά τούς μαθητές τής Β'τάξης Δημοτικοῦ στή Δ. Γερμανία μέ τό μονοτονικό σύστημα καί ἐφόσον ἀπό τό ΥΠΕΠΘ θά ἔχει ρυθμιστεῖ τό θέμα τῶν COPYRIGHT.

Θ έ μ α 3ο.- Ἐρώτηση διευθυντῆ σχολείου γιά τίς ἐγκλίσεις τοῦ ρήματος.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Σύμβουλος Β΄Διονύσιος Μελάς εἶπε σχετικά μέ τό θέμα τά ἑξῆς:

Ὁ Διευθυντής τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Κορώνης μέ τό ἔγγραφό του 8/3-2-1982, πού διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ ἀπό τόν Ἐπιθεωρητή Δ.Ε. Πυλίας, διερωτᾶται μήπως θά πρέπει νά συμπεριληφθεῖ στό βιβλίο τῆς Γραμματικῆς καί ἡ δυνητική ὁριστική μέ τόν παρατατικό καί τόν ὑπερσυντέλικο.

Δικαιολογημένα ὁ κ. Καλύβας ἀπορεῖ γιατί δέ μνημονεύεται ἡ δυνητική ὁριστική στή γραμματική, ἡ ὁποία στήν εὐρύτερή της ἔννοια περιλαμβάνει σύνταξη, σημασιολογία, φωνολογία καί μορφολογία. Τό φαινόμενο αὐτό τῆς δυνητικῆς ὁριστικῆς τό ἐξετάζει τό συντακτικό (δές Συντακτικό Β΄καί Γ΄γυμνασίου σελίδες 77-79). Τό ἐγχειρίδιο τῆς Γραμματικῆς τοῦ Χρ. Τσολάκη περιορίζεται σέ ἁπλά συντακτικά φαινόμενα, σύμφωνα μέ τό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα.

Θεωροῦμε πάντως τήν παρατήρηση τοῦ κ. Καλύβα θεωρητικά σωστή. Στό νέο Α.Π. εἶναι ἀνάγκη ὅλα αὐτά τά φαινόμενα νά ἐξετάζονται ἐνιαῖα στά πλαίσια τῆς γραμματικῆς, ἀφοῦ κλιμακωθοῦν κατά τή συχνότητα, τή δυσκολία καί τή χρησιμότητα σέ ὅλες τίς τάξεις τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐκπαίδευσης.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Νά ληφθεῖ ὑπόψη ἡ παρατήρηση τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Κορώνης καί νά τοῦ δοθεῖ ἀπάντηση.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 18/1982

Σήμερα 19 Μαρτίου 1982, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11 πρωϊνή, το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με προεδρεύοντ το Σύμβουλο Β΄Βασιλ. Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί: Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αρ. Βουγιούκας Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, και Ι. Χριστιάς, Εισηγητής. Χρέη γραμματέα έκανε ή φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν έλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οί: Δημ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, και Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή άπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Σεμινάρια επιμορφώσεως διδακτικού προσωπικού τάξεων υποδοχής. Εισηγητής Ι. Χριστιάς.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Προμήθεια βιβλίων Π. Γεωργογιάννη "Μαθαίνω τή γλώσσα μου" και "Νέες διαστάσεις στή μάθηση γλωσσών".. Εισηγητής: Διον. Μελάς.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Το νέο αναλυτικό πρόγραμμα- μερικότερες ενότητες και στόχοι της Μελέτης του Περιβάλλοντος της Β΄τάξεως. Εισηγητής Αντ. Μπενέκος, Ι. Χριστιάς.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Ανάθεση διδασκαλίας στή ΣΕΛΔΕ Αθηνών. Εισηγητής Β. Κονιδιτσιώτης.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Σεμινάρια επιμορφώσεως διδακτικού προσωπικού τάξεων υποδοχής.

Ο Εισηγητής του θέματος Ι. Χριστιάς είπε τα εξής:

Η Δ/νση Ε.Ε.Ε. του Υπουργείου Παιδείας στα πλαίσια μιας γενικότερης προσπάθειας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχει σχέση με την εκπαίδευση των Ελληνοπαίδων εξωτερικού και τις τάξεις υποδοχής στην Ελλάδα εξεπόνησε προγράμματα για μια σειρά από σεμινάρια επιμόρφωσης, που πρόκειται να γίνουν μέσα στό 1982. Στην εκπόνηση των προγραμμάτων συμμετείχαν άτυπα και μέλη του ΚΕΜΕ.

Τα σεμινάρια που προβλέπονται να γίνουν είναι τα εξής:

1. Για τους εκπαιδευτικούς που θα αποσπασθούν από το έρχόμενο σχολ. έτος σε σχολεία της Δυτ. Γερμανίας (στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη).

2. Για το διδακτικό προσωπικό που διδάσκει ή θα διδάξει σε τάξεις υποδοχής, καθώς και για δασκάλους που θα αναλάβουν ισοτιμιακά μαθήματα όπου δεν είναι δυνατόν να ιδρυθούν τέτοιες τάξεις (στη Θεσσαλονίκη και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας).

3. Για εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σε Ελληνόπουλα του απόδημου Ελληνισμού.

4. Για αλλοδαπούς που διδάσκουν ή υπηρετούν σε σχολεία όπου φοιτούν Ελληνόπουλα (Δ. Γερμανία).

Για κάθε τύπο από τα παραπάνω σεμινάρια η Δ/νση Ε.Ε.Ε. προτείνει τα θέματα που θα αναπτυχθούν από ειδικούς. Ειδικότερα η Διοίκηση ενδιαφέρεται για το σεμινάριο που θα γίνει τον Απρίλιο στη Θεσσαλονίκη για τους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στις τάξεις υποδοχής. Για το χρόνο λειτουργίας του σεμιναρίου αυτού υπάρχει δέσμευση, επειδή θα χρηματοδοτηθεί κατά ένα μέρος από το Κοινοτικό Ταμείο της ΕΟΚ.

Η Δ/νση ΕΕΕ του Υπουργείου Παιδείας προτείνει στό ΚΕΜΕ να αναλάβει λόγω αρμοδιότητας την οργάνωση και τη λειτουργία των παραπάνω σεμιναρίων.

Ο κ. Πρόεδρος του ΚΕΜΕ με έγγραφό του πρός τα τμήματα Δημοτικής και Μέσης παρακαλεί να εξεταστεί " το ενδεχόμενο μιας κοινής ομάδας εργασίας με μέλη εκπροσώπους των δύο Τμημάτων και ένα μέλος από τη Δ/νση Ε.Ε.Ε. του Υπουργείου Παιδείας, η οποία θα αναλάβει την οργάνωση και τη λειτουργία των σεμιναρίων".

"Αν και ο χρόνος πιέζει και από ό,τι πληροφορούμαι η Δ/νση ΕΕΕ έχει αναλάβει την πρωτοβουλία και έχει κάνει τις σχετικές ενέργειες για τη λειτουργία του σεμιναρίου για τις τάξεις υποδοχής στη Θεσσαλονίκη, νομίζω ότι το ΚΕΜΕ και για λόγους

άρμοδιότητας, άλλά καί έπειδή ένδιαφέρεται άμεσα γιά τή λειτουργία τών τάξεων ύποδοχής, θά πρέπει νά συμμετάσχει στήν όργάνωση καί τήν έποπτεία του μέ δύο μέλη πού θά προτείνουν άντίστοιχα τά Τμήματα κατά τό πνεύμα τού έγγράφου τού κ. Προέδρου. Θεωρώ έπίσης άναγκαίο στήν όμάδα πού θά έχει τήν εύθύνη τής όργάνωσης καί τής έποπτείας τού σεμιναρίου νά συμμετέχει καί ένα ή δύο μέλη άπό τό έποπτικό προσωπικό πού ύπηρετεί στή Θεσσαλονίκη. Έπίσης τά θέματα πού προτείνει ή Δ/νση Ε.Ε.Ε. καλύπτουν κατά τή γνώμη μου τίς άνάγκες έπιμόρφωσης τού διδακτικού προσωπικού πού ύπηρετεί στίς τάξεις ύποδοχής. Όμως μερικά άπό αύτά δέν μποροϋν νά είναι κοινά γιά τούς λειτουργούς Δημοτικής καί Μέσης, άλλά χρειάζεται νά ξεχωρισθοϋν κατά κατηγορία έκπαιδευτικών, έπειδή άλλα είναι τά έπιμέρους προβλήματα πού άντιμετωπίζουν οί μαθητές πού φοιτοϋν σέ τάξεις ύποδοχής τού δημοτικού καί άλλα προβλήματα έχουν τά παιδιά πού φοιτοϋν σέ γυμνασιακές τάξεις.

Έπειδή όλοι οί τύποι τών σεμιναρίων πού προτείνονται νά γίνουν μέσα στά 1982 σχετίζονται μεταξύ τους καί έπειδή είναι άνάγκη νά προετοιμάζονται έγκαιρα, είμαι τής γνώμης ότι, έφόσον τήν όργάνωση καί τήν έποπτεία τους άναλάβει τό ΚΕΜΕ, τά μέλη πού θά συμμετέχουν στήν όργάνωση τού πρώτου σεμιναρίου νά έξουσιοδοτηθοϋν νά συμμετέχουν καί στήν όργάνωση τών ύπολοίπων.

Τό Τμήμα, ύστερα άπό διεξοδική συζήτηση,

α π ο φ α ί ν ε τ α ι ό μ ό φ ω ν α:

Κάνει δεκτή τήν είσήγηση τού Ι. Χριστιά γιά τή συμμετοχή τού ΚΕΜΕ στά σεμινάρια έπιμορφώσεως διδακτικού προσωπικού τάξεων ύποδοχής καί όρίζει έκπροσώπους του τούς: Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β' καί Ι. Χριστιά, Εισηγητή.

Θ έ μ α 2ο.- Προμήθεια βιβλίων Π. Γεωργογιάννη "Μαθαίνω τή γλώσσα μου" καί "Νέες διαστάσεις στή μάθηση γλωσσών".

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Διον. Μελάς εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

Ὁ ἐπόπτης συμβούλων ἐκπαιδεύσεως Δυτικῆς Εὐρώπης "ἐνίσταται κατά τῆς γνωματεύσεώς του ΚΕΜΕ" νά γίνει δοκιμαστική ἐφαρμογή τῆς μεθόδου πρώτης ἀνάγνωσης τοῦ κ. Π. Γεωργογιάννη σέ ὁρισμένες τάξεις Ἑλληνόπουλων τῆς Δυτικῆς Γερμανίας. Ὁ ἐπόπτης κ. Γεωργοβασίλης βρίσκει ὅτι τά βιβλία – καί νομίζω ὅτι μιλάει γιά τό ἀλφαβητάριο "Μαθαίνω τή Γλῶσσα μου Νο 1, πού εἶχε ὑποβληθεῖ στό ΚΕΜΕ - δέν ἔχουν ἀνάγκη ἀπό "ὡρισμένες διορθώσεις ὀρθογραφικές καί συντακτικές" (ὅπως πρότεινα μέ τήν εἰσήγησή μου, πού ὑπάρχει στήν Πράξη 71/1980 τοῦ Τμήματος) "ἀλλά εἶναι γεμάτα ἀπό βασικά λάθη καί κυρίως εἶναι γραμμένα πολύ πρόχειρα καί ἀβασάνιστα". Στή συνέχεια ἀναφέρει ὅτι ἀνέθεσε σέ ἁρμόδιους συνεργάτες του νά κάνουν ἐπιλογή τῶν καταλληλότερων βιβλίων γιά τή διδασκαλία τῆς Γερμανικῆς. Καί καταλήγει μέ τήν εἰσήγηση νά ἀπορριφθεῖ τό αἴτημα τοῦ κ. Γεωργογιάννη νά γίνει δοκιμαστική ἐφαρμογή τῆς μεθόδου του σέ τάξεις Ἑλληνόπουλων στή Δ. Γερμανία.

Ἡ γνωμάτευση τοῦ ΚΕΜΕ, πού ἀναφέρει ὁ κ. ἐπόπτης, περιλαμβάνεται στήν πράξη 71/1980 τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς. Στή σχετική εἰσήγησή μου ὑποστήριξα ὅτι μιά δοκιμαστική ἐφαρμογή τῆς μεθόδου τοῦ κ. Γεωργογιάννη μόνο θετικά στοιχεῖα θά μποροῦσε νά προσφέρει στήν ὅλη προσπάθεια γιά τήν καλύτερη εἰσαγωγή τῶν μικρῶν Ἑλληνόπουλων στή μητρική καί τή γερμανική γλῶσσα. Τή θετική στάση ἀπέναντι στή δουλειά τοῦ κ. Γεωργογιάννη τήν ὑποστήριζαν τόσο οἱ θεωρητικές του ἀρχές, πού τίς συνοψίζει στό βιβλίο του "Νέες διαστάσεις στή μάθηση γλωσσῶν", ὅσο καί ἡ θετική πρόταση τοῦ τότε Ἐπόπτη Συμβούλων Ἐκπαιδεύσεως, κ. Κ. Χάρη. Εἶναι γεγονός ὅτι τό ἀλφαβητάριο "Μαθαίνω τή γλῶσσα μου Νο 1" δέν εἶναι τό ἄριστο βοήθημα πού θά χρειαζόταν. Αὐτό τό ἐπισήμανα στήν εἰσήγησή μου τότε, μόνο πού χρησιμοποίηση ὅπιους χαρακτηρισμούς, γιατί τό ἀλφαβήτριο τό εἶδα σάν ἕνα μέσο πού, καί μέ ἀτέλειες, θά βοηθοῦσε στή δοκιμαστική ἐφαρμογή μιᾶς μεθόδου πού ἐν πάση περιπτώσει δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ἐκ τῶν προτέρων ἀπορριπτέα.

Τό γεγονός ὅτι ὁ συγγραφέας δέν ἀνταποκρίθηκε στίς συστάσεις τοῦ Ἐπόπτη Σ.Ε. νά κάνει τίς βελτιώσεις πού τοῦ ὑποδείχτηκαν ἀποδεσμεύει τήν ὑπηρεσία ἀπό τήν παραχώρηση πού τοῦ εἶχε κάνει νά τοῦ ἐπιτρέψει νά ἐφαρμόσει δοκιμαστικά τή μέθοδό

του. Αὐτό ὅμως τό ἴδιο τό γεγονός δέ νομίζω ὅτι μπορεῖ νά ἀποτελέσει λόγο ἐνστάσεως κατά τῆς σχετικῆς γνωματεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ. Καί διερωτῶμαι ἄν ὁ κ. Ἐπόπτης θά ἔκανε τήν ἴδια πρόταση, δηλ. νά μή γίνει δοκιμαστική ἐφαρμογή τῆς μεθόδου, στήν περίπτωση πού ὁ κ. Γεωργογιάννης θά δεχόταν νά κάνει τίς σχετικές διορθώσεις.

Τέλος μέ ἀφορμή τήν πληροφορία τοῦ ἐγγράφου τοῦ κ. Ἐπόπτη ὅτι τό Γραφεῖο του θά μεθοδεύσει "τήν ὑπεύθυνη διδασκαλία τῆς Γερμανικῆς". ἔχω νά παρατηρήσω ὅτι τό ἔργο ὑπεύθυνων ὑπηρεσιῶν δέν πρέπει νά παραλληλίζεται μέ τήν ἀτομική πρωτοβουλία. Καί βέβαια δέν περιμένουμε ἀπό τόν κ. Γεωργογιάννη νά λύσει τό πρόβλημα τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας. Ὅμως ἡ ἐνθάρρυνση κάθε σοβαρῆς προσπάθειας μελέτης καί ἔρευνας θεμάτων τῆς ἀγωγῆς πού ἀναλαμβάνουν ἰδιῶτες εἶναι ὑποχρέωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν.

Προτείνω νά ἐμμείνει τό Τμῆμα στήν προηγούμενη Ἀπόφασή του (Πράξη 71/1980), δηλ. νά ἐπιτραπεῖ στόν κ. Γεωργογιάννη νά κάμει τή δοκιμαστική ἐφαρμογή τῆς μεθόδου του σέ ὁρισμένα τμήματα Ἑλλήνων μαθητῶν τῆς Δ. Γερμανίας, ἐφόσον βέβαια συμμορφωθεῖ μέ τίς ὑποδείξεις τοῦ Ἐπόπτη Συμβούλων Ἐκπαιδεύσεως γιά τή διόρθωση τοῦ ἀλφαβηταρίου πού θά χρησιμοποιήσει.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄Δίον. Μελᾶ νά ἐπιτραπεῖ στόν Π. Γεωργογιάννη νά κάμει τή δοκιμαστική ἐφαρμογή τῆς μεθόδου του σέ ὁρισμένα τμήματα Ἑλλήνων μαθητῶν τῆς Δ. Γερμανίας καί ἐφόσον βέβαια συμμορφωθεῖ μέ τίς ὑποδείξεις τοῦ Ἐπόπτη Συμβούλων Ἐκπαιδεύσεως γιά τή διόρθωση τοῦ ἀλφαβηταρίου πού θά χρησιμοποιήσει.

Θ έ μ α 3ο.- Τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα - μερικότερες ἐνότητες καί στόχοι τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος τῆς Β΄τάξεως.

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος 'Αντ. Μπενέκος καί Ι. Χριστιάς παρουσίασαν στό Τμῆμα τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος γιά τή Β΄ τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, τό ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

. / .

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΣΤΟΧΟΙ ΥΛΗΣ ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΥΛΗΣ	ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ
Α΄Γεν. Ἐνότητα		(Θέματα γιά ἐπεξεργασία)
Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΝΑΜΕ- ΣΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΟΥ		
ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		
1. Ἡ ~~ζωή~~ μας στό σχολεῖο	Διεύρυνση τῶν στόχων τῶν ἑνοτήτων Α1 καί Α2 τῆς Α΄τάξης μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση στά ἑξῆς: – Νά γνωρίσουν τά παιδιά τῆς (νέες) συνθῆκες ἐργασίας τους στό σχολεῖο καί νά ἐθιστοῦν σχετικά. – Νά συνειδητοποιήσουν τό ρόλο τους στήν ὁμάδα καί τήν ἀξία τῆς σχολικῆς ἐργασίας γιά τή μόρφωση τή δική τους καί ὅλων τῶν ἀνθρώπων. – Νά ἀσκηθοῦν σέ ἀναπαραστάσεις χώρων καί ἀντικειμένων, μέ βάση τό σχολικό χῶρο.	– Διεύρυνση τῶν μαθήσεων τῶν ἀντίστοιχων ἑνοτήτων τῆς Α΄τάξης- γνωριμία μέ τούς συμμαθητές μου: γνωριμία μέ τό διδακτικό καί βοηθητικό προσωπ – Γνωριμία μέ τούς χῶρους τοῦ σχολείου καί τοῦ ἀμέσου γειτονικοῦ περιβάλλοντος. Παραστατικές ἀπεικονίσεις, γραμμικές καί γλυπτικές. – Πῶς νά κάνουμε τήν τάξη μας καί τό σχολεῖο μα μιά προκομμένη κοινότητα: ἐργασία, παιγνίδι, ἀναψυχή, συμπεριφορά- ρόλοι, θρησκευτική ζωή. – Πῶς καί τί μαθαίνομε στό σχολεῖο: τί καί πῶς μάθαιναν παλιότερα, πῶς μαθαίνουν ἀλλοῦ (χῶροφ προσωπικό, βιβλία, μέθοδος κτ.ὁ.)
2. Ἡ ζωή μας στήν οἰκογένεια	– Οἱ ἴδιοι τῶν ἑνοτήτων Α3 καί Α4 τῆς Α΄ τάξης. Ἰδιαίτερα: – Νά διακρίνουν ὁμοιότητες καί διαφορές μεταξύ οἰκογενειῶν στό οἰκονομικό, κοινωνικό καί ἱστορικό πολιτιστικό ἐπίπεδο. – Νά κατανοήσουν, ὅσο γίνεται στήν τάξη αὐτή, τήν ἱστορική ἐξέλιξη τῆς κατοικίας καί τίς διαφοροποιήσεις της, τυπογραφικές καί κοινωνικοοικονομικές. – Νά μποροῦν νά παραστήσουν μέ μεγαλύτερη ἀκρίβεια, γραμμικά, τούς χῶρους τῆς κατοικίας	Διεύρυνση τῶν ἀπέναντι ἑνοτήτων τῆς Α΄τάξης. – Διαφοροποίηση οἰκογενειῶν: σέ τί διαφέρουν τά μέλη μιᾶς οἰκογένειας, σέ τί διαφέρουν οἱ οἰκογένειες μεταξύ τους, ἱστορική ἐξέλιξη τῆς οἰκογένειας (ἀδρομερῶς)- γενεαλογικό δέντρο. θρησκευτική ζωή. – Οἱ κατοικίες τῶν οἰκογενειῶν: ἀπό τά σπήλαια στούς οὐρανοξύστες ἀρχοτικά- ἀστικά σπίτια, ἐσωτερική λειτουργία, ἐξωτερικοί χῶροι, ἤ βοηθ τικοί, διαρρύθμιση- διακόσμηση. – Γραμμικές καί γλυπτικές παραστάσεις – κατασκευ

3. Ἡ ζωή μας στό χωριό ἤ στήν πόλη μας.	Οἱ ἴδιοι μέ τίς ἑνότητες Α5 καί Α6 τῆς πρώτης τάξης. Βαθύτερη ἐπεξεργασία γιά μιά:	– Διεύθυνση τοῦ περιεχομένου τῶν ἑνοτήτων Α5 καί Α6 τῆς Α΄τάξης καί ἐμβάθυνση μέ ἔμφαση σέ θέματα ὅπως:
	– γνωριμία μέ τόν κόσμο πού κατοικεῖ τό χῶρο τῆς κοινότητας·	– γιατί ζοῦμε πολλοί μαζί ἤ ὁ ἕνας στήν ἐρημιά καί οἱ ἀνάγκες του, ἡ ἀλληλεξάρτηση τῶν πολλῶν:
	– Κατανόηση τῆς λειτουργίας τῆς ὁμάδας στενότερης καί εὐρύτερης καί προσφορά εὐκαιριῶν κοινωνικοποίησης τοῦ παιδιοῦ:	– ἐγώ καί οἱ ἄλλοι– σχέσεις μεταξύ κατοίκων καί συνοικιῶν· ἐδῶ κι ἀλλοῦ, ἄλλοτε καί τώρα.
	– συγκριτική θεώρηση τῶν πλησιέστερων κοινοτήτων (διαφορές– ὁμοιότητες).	– ὁ ρόλος τῶν διάφορων κοινωνικῶν ὁμάδων(π.χ. ἐξωραϊστικοί σύλλογοι, σύνδεσμοι, ἑταιρεῖες κ.τ.ὅ. ὅπως καί τῶν ἀτόμων– τί κάνω ἐγώ·
	– εἰσαγωγή στήν ἔννοια τῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξης.–	– τί πέτυχε ἡ κοινότητά μας γιά τό καλό ὅλων– οἱ ἄλλες κοινότητες.

---

4. Πῶς λειτουργεῖ μιά κοινότητα– τό χωριό ἤ ἡ πόλη μας.	– Νά γνωρίσουν τά παιδιά ἀπό κοντά ὅ,τι σχετικά ὑπάρχει μέ τή διοίκηση, τίς ὑπηρεσίες καί τά ἱδρύματα κοινῆς ὠφελείας καί νά ἐκτιμήσουν τήν ἀξία τους:	– Ὑποχρεώσεις καί δικαιώματα πολιτῶν, κανόνες καί νόμοι. Παράβαση καί τιμωρία, μέ ἀναφορά σέ συγκεκριμένα παραδείγματα.
	– Νά συνειδητοποιήσουν τήν ἀναγκαιότητα τῶν κανόνων καί τῶν νόμων γιά τήν εὐρυθμη λειτουργία τῆς κοινωνικῆς ὁμάδας– κοινότητας καί νά προσαρμόζουν ἀνάλογα τή συμπεριφορά τους.	– Ὑπηρεσίες, ὀργανισμοί καί ἱδρύματα στήν κοινότητα (π.χ. Ταχυδρομεῖο, Ταμεῖο, Παιδικοί σταθμοί κ.λ.π.). Οἱ ἄνθρωποι πού ἐργάζονται σ'αὐτά.
	– Νά ἐκτιμήσουν τό ρόλο καί τό μόχθο τῶν ἀνθρώπων πού ἐργάζονται γιά τό κοινό καλό καί νά τούς ἀξιολογοῦν σωστά.	– Ποιοί διοικοῦν τήν κοινότητα (– Πρόεδρος – Δήμαρχος, κοινοτικοί– δημοτικοί σύμβουλοι). Ποιός καί πῶς τούς ἐκλέγει.
		– Ἄλλες ὑπηρεσίες καί ὀργανισμοί– οἱ ἄνθρωποι πού ἐργάζονται σ'αὐτά. Προέκταση πέρα ἀπό τήν κοινότητα.
		– Ὁ ρόλος τῆς ἐκκλησίας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΕΜΕ

5. Μιά προκομμένη κοινότητα (χωριό ἤ πόλη).	– Νά μάθουν τά παιδιά νά ἐπισημαίνουν ὅ,τι καλό ἤ κακό ἔχει γίνει ἤ γίνεται στόν τόπο τους, καθώς καί τά προβλήματα πού παραμένουν ἄλυτα. – Νά συνηθίσουν στό νά παίρνουν σωστές ἀποφάσεις καί νά δραστηριοποιοῦνται, στά ὅρια τῶν δυνατοτήτων τους, γιά τό κοινό καλό. – Νά συνδεθοῦν μέ δεσμούς ἀγάπης καί συμπάθειας μέ τόν τόπο καί τούς ἀνθρώπους του.	– Τά καλά καί τά "στραβά" –πῶς θά ἤθελα νά εἶναι ἡ πόλη (τό χωριό) μου, π.χ. οἱ δρόμοι, τά σπίτια, τό πράσινο κ.λ.π.– σχετικά προβλήματα. – Πῶς νά κάνουμε ὑγιεινή καί εὐχάριστη τή διαμονή μας: κανόνες καί συνήθειες καθαριότητας, ἄσκησης, ὑγείας, ψυχαγωγίας κ.ἄ. – Ποιοί ἔκαναν τί – τί μποροῦμε νά κάνουμε ἐμεῖς τά παιδιά. – Τί χρειάζεται νά γίνει ἄκδμα. – Ἐκδηλώσεις ἀλληλεγγύης, σεβασμοῦ καί ἀγάπη – γιορτές καί πανηγύρια– Ἐκκλησία.

Β΄Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΣΤΟ ΓΕΩΦΥΣΙΚΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ		Οἱ μαθήσεις τῆς Α΄τάξης μέ ἔμφαση στά ἑξῆς θέματα:
1. Πῶς εἶναι ὁ τόπος πού ζοῦμε	– Ἐμπέδωση, προέκταση καί ἐμβάθυνση τῆς ἀντίστοιχης ὕλης τῆς Α΄τάξης (ἑνότητες Β1, Β2, Β3) καί σέ ἀντιστοιχία μέ τά εἰδικά θέματα πού προσδιορίζονται ἐδῶ.	– ἐμπέδωση κοινῶν γεωγραφικῶν ὅρων· – προσανατολισμός μέ βάση τά 4 σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα, στό χῶρο καί σέ ὁριζόντια ἐπίφανεια· – ἀβρομερής γνῶση τοῦ χώρου τῶν γειτονικῶν κοινοτήτων (ὅπου προσφέρεται) μέ τά ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά τους· – ἀναπαράσταση καί σχέδιο τῆς στενῆς περιοχῆς (κοινότητα καί γειτονικός χῶρος)· – Ποῦ συγκεντρώνονται γιά κατοίκηση οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι: χωριά, πόλεις μεγάλες, λιμάνια – ἀλληλεξάρτηση χωριοῦ καί πόλης.– – προβλήματα στό χωριό–στήν πόλη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ · ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

2.- Τί καιρό κάνει στόν τόπο μας	Οἱ ἴδιοι στόχοι τῆς ἀντίστοιχης ἑνότητας στήν Α΄τάξη (Θ.2) - Ἰδιαίτερα θά βοηθηθοῦν οἱ μαθητές νά κατανοήσουν βασικούς γεωγραφικούς ὅρους (ἐποπτικά) καί συνέπειες τῶν καιρικῶν συνθηκῶν στή φύση καί στή ζωή. - Ἐπίσης θά ἀσκηθοῦν σέ καταγραφή πρατηρήσεων καί σέ ἁπλές παραστάσεις.	Διεύρυνση ὅσων διδάχτηκαν στήν Α΄τάξη. Καί ἰδιαίτερα τά θέματα: - Οἱ ἐποχικές μεταβολές καί οἱ συνέπειες στή φύση καί στή ζωή. - Ὁ καιρός σέ ἄλλους τόπους: ὀρεινά - πεδινά - παραθαλάσσια μέρη-ἔρημος- παγωμένοι τόποι. - Παρατηρήσεις: σύννεφα, βροχές, ἄνεμοι (ἰδιαίτερα) χιόνια. Δελτίο καιροῦ τῆς Ε.Μ.Υ. Σχετικοί ὅροι.
3.- Πῶς ζοῦμε στόν τόπο μας.	- Νά ἐπισημανθοῦν τά χαρακτηριστικά στοιχεῖα τοῦ τόπου καί τά προβλήματα τῶν κατοίκων ἐξαιτίας τῆς ἰδιομορφίας τοῦ περιβάλλοντος. - Νά κατανοήσουν βασικές ἀλληλεξαρτήσεις ζώων, φυτῶν καί ἀνθρώπων. - Νά κατανοήσουν τήν ἱκανότητα τοῦ ἀνθρώπου γιά προσαρμογή καί ὑπερνίκηση τῶν φυσικῶν συνθηκῶν καί νά καλλιεργηθοῦν θετικές στάσεις ἀπέναντι στήν ἀνάγκη ἐπέμβασης στό περιβάλλον.	- Πῶς οἱ ἄνθρωποι προσαρμόζονται στίς συνθῆκες τοῦ τόπου: ἀλλαγές στά ἐνδύματα, στό ρουχισμό τοῦ σπιτιοῦ καί τή διαρρύθμισή του (καθώς καί στό εἶδος τῆς κατασκευῆς), στίς τροφές κ.τ.ὅ. - Συγκοινωνίες- μεταφορές- ἐπικοινωνία. Οἱ ἀσχολίες τῶν κατοίκων. Σχετικά ἔργα, π.χ. ἀντιπλημμυρικά ἔργα. - Πῶς ὁ καιρός ἐπηρεάζει τήν ὑγεία μας. Προφυλάξεις. - Πῶς ὁ καιρός καί ὁ τόπος ἐπηρεάζουν τή ζωή φυτῶν καί ζώων. - Εἰκόνες ἀπό τή ζωή σέ ἄλλους τόπους, μέ διαμετρικά ἀντίθετο κλίμα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

./.

ΠΩΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΝ
ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤΑΞΥ
ΤΟΥΣ

1. Πῶς μᾶς ἐξυπηρετεῖ ἡ συγκοινωνία

- Διεύρυνση τῶν γνώσεων σχετικά μέ τά μέσα συγκοινωνίας καί μεταφορᾶς, συγχρονικά καί ἐξελικτικά, μέ τρόπο ἐποπτικό.
- Κατανόηση τοῦ ρόλου τῶν σύγχρονων μέσων στήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου καί τή βελτίωση τῆς ζωῆς.
- Κατανόηση τῆς ἀξίας τῶν ταξιδιῶν γιά τήν ψυχαγωγία καί μόρφωση.

- Γιατί μετακινοῦνται οἱ ἄνθρωποι στόν τόπο μας, ποῦ καί πῶς πηγαίνουν. Ἄλλα μέσα συγκοινωνίας
- Πῶς μεταφέρομε διάφορα πράγματα (ψάνια, προϊόντα, ἔπιπλα κ.τ.ὅ). Μέσα μεταφορᾶς (φορτηγά, ψυγεῖα κρεάτων κ.λ.π.)
- Ταξίδια καί μεταφορές σέ ἄλλες χῶρες καί ἄλλες ἐποχές (ἐποπτικά)
- Πῶς κάνομε ἕνα ταξίδι: σκοπός, προετοιμασία, εἰσιτήρια, σταθμοί, ἀποσκευές κ.τ.λ.... τί μαθαίνομε σ' ἕμα ταξίδι - τί μᾶς ἀρέσει.

---

2. Πῶς νά κυκλοφοῦ ροῦμε μέ ἀσφάλεια

- Τά παιδιά συνειδητοποιοῦν τούς κινδύνους ἀπό τά σύγχρονα μέσα συγκ/νίας.
- Γνωρίζουν μέ τρόπο ἐποπτικό καί συγκεκριμένο τή λειτουργία τοῦ κυκλώματος "πεζός-ὄχημα) καί τρόπους ἀποφυγῆς κινδύνων.
- Προετοιμάζονται καί, ἄν εἶναι ἐφικτό, ἀσκοῦνται στήν ἀκίνδυνη, ἀλλά καί εὐπρεπῆ κυκλοφορία.

- Τί πρέπει νά ξέρουμε γιά τήν κυκλοφορία:

τό παιδί ὡς πεζός, ὡς ποδηλάτης, ὡς ταξιδιώτης· κίνδυνοι στούς δρόμους· πεζοί καί ὀχήματα· αὐτοκινητόδρομοι- σιδηροτροχιές- πεζοδρόμια κ.τ.λ. καί σωστή χρήση τους.

- Τρόποι προφύλαξης: ὁ τροχονόμος, σηματοδότης, σήματα, σωστή συμπεριφορά - τά κυριότερα σήματα καί διαγραμμίσεις.
- Τρόποι σωστῆς ἐπιβίβασης- ἀποβίβασης σέ ἀστικ καί ὑπεραστικά λεωφορεῖα- καλή, συμπεριφορά- προτεραιότητα κ.τ.ὅ.

. / .

3. Πῶς ἐπικοινωνοῦν οἱ ἄνθρωποι μεταξύ τους	– Διεύρυνση καί συστηματοποίηση πληροφοριῶν καί ἐννοιῶν ἀπό τήν πεῖρα καί τήν προηγούμενη σχολική μάθηση. – Κατανόηση, ἰδιαίτερα, τῆς ποικιλίας τῶν μέσων ἐπικοινωνίας καί ἐνημέρωση σχετικά μέ τίς σύγχρονες κατακτήσεις. – Ἐνημέρωση καί ὅσο γίνεται, ἄσκηση πάνω στίς διαδικασίες καί τούς σωστούς τρόπους χρήσης αὐτῶν τῶν μέσων μέ συγκεκριμένες ἐνέργειες.	– Ἐπικοινωνία πρόσωπο μέ πρόσωπο: ὁμιλία, χειρονομίες, μορφασμοί, κινήσεις. Συνεννόηση μέ ζῶα, κωφάλαλους καί ξενόγλωσσους. – Μερικά σήματα γιά κοινή ἐξυπηρέτηση, π.χ. βέλη κατευθύνσεως, ἐνδείξεις νοσοκομείου, φαρμακείου, τουαλέτας. – Ἐπικοινωνία μέ ὅσους βρίσκονται μακριά μας. Ἐπιστολή, τηλέφωνο, τηλεγράφημα. Παλαιότερα καί σήμερα. Ἀστροναῦτες. – Τά γράμματα καί ἡ γραφή (ἀδρομερῶς). – Πῶς ταξιδεύει ἕνα γράμμα ἤ τηλεγράφημα. – Πῶς μαθαίνομε τά "νέα": ραδιόφωνο, τηλεόραση, ἐφημερίδες (εἰσαγωγικά). Τό μεγάφωνο.
4. Πῶς τά καταφέρνομε στά μέρη μας	– Γνωριμία ἀπό ἄμεση ἐπαφή μέ τά μέσα, τά πρόσωπα καί τίς ὑπηρεσίες πού ἀποβλέπουν στήν ἐξυπηρέτηση τῶν ἐπικοινωνιῶν καί μεταφορῶν. – Κατανόηση τοῦ μόχθου καί τῆς προσφορᾶς τῶν ἀνθρώπων πού δουλεύουν γι'αὐτό. – Συνειδητοποίηση τῶν τοπικῶν προβλημάτων ἤ τῶν τρόπων μέ τούς ὁποίους ἔγινε ἀποτελεσματική ἡ ἐπικοινωνία καί συγκοινωνία.	– Ἱδρύματα, ὑπηρεσίες, γραφεῖα πού μᾶς ἐξυπηρετοῦν: ΕΛΤΑ, ΟΤΕ, Πρακτορεῖα, Σταθμοί, Τράπεζες κ.τ.ὅ. – Οἱ ἄνθρωποι πού προσφέρουν σχετικές ὑπηρεσίες: ταχυδρόμους, γραμματοσημαπωλήτριες, τηλεφωνητές, εἰσπράκτορες, ὁδηγοί, ταμίες κ.τ.ὅ. – Προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς: κακοί δρόμοι, κακοκαιρία, διακοπή δρομολογίων κ.τ.ὅ. Τά καλά τῆς σωστῆς δουλειᾶς.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δ. Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΦΥΤΑ 1. Γνωριμία μέ τά φυτά τῆς περιοχῆς.	Οἱ στόχοι τῆς ἐνότητας Δ1 τῆς Α΄ τάξης μέ ἔμφαση: - στόν ἐμπλουτισμό τῶν σχετικῶν γνώσεων. - τόν ἐθισμό στή συστηματικότερη ἔρευνα καί παρατήρηση τῆς φύσης καί τήν ταξινόμηση πληροφοριῶν καί ἐννοιῶν. - τή διερεύνηση τῆς γνώσης σχετικά μέ τίς σχέσεις ἐξάρτησης ἀνθρώπων καί φυτῶν καί ἀνάπτυξη ἐνδιαφέροντος καί ἀγάπης γιά τά φυτά.	- Διεύρυνση τῶν ἐξερευνήσεων στό φυτικό κόσμο τῆς περιοχῆς. Παρατηρήσεις-συλλογές. - Ἄλλα φυτά πού ξέρουμε: ὀνομασία, ἀδρές ταξινομήσεις καί σχετικές πληροφορίες πού ξέρουν τά παιδιά. Φυτά σέ ἄλλους τόπους: πληροφορίες παιδιῶν, εἰκόνες, συλλογές. - Ποιά φυτά, καλλιεργοῦμε καί ποιά ὄχι. - Τί παίρνουμε ἀπό αὐτά-σέ συσχετισμό μέ διατροφή καί τήν ἐνδυμασία. - Πῶς ἐξημερώνονται. - Μῦθοι, παραδόσεις καί τραγούδια.
2. Πῶς μεγαλώνουν τά φυτά.	Οἱ ἴδιοι στόχοι τῆς ἐνότητας Δ.3 τῆς Α΄ τάξης μέ ἔμφαση: - στήν ἀνακάλυψη διακρίσεων ὀργάνων ἀναπαραγωγῆς καί ἀνάπτυξης. - στήν ἀνάπτυξη ἱκανοτήτων καί δεξιοτήτων σχεδιασμοῦ ἁπλῶν ἐρευνῶν.	- Πῶς γεννιοῦνται τά φυτά: σπόροι-σπέρματα (διάφορα εἴδη) συλλογές, παρατηρήσεις, πληροφορίες. Πῶς φυτρώνουν οἱ σπόροι: ἀτομικά-ὁμαδικά πειραματάκια. - Πῶς μεγαλώνουν τά φυτά: ἐργασίες σέ γλάστρες ἤ στόν κῆπο καί παρακολούθηση τῆς ἀνάπτυξής τους (καταγραφή καί συζήτηση). Τί "τρῶνε" τά φυτά. - Ὄργανα θρέψης: ἐξωτερική μορφή καί ἐξηγήσεις (ἐποπτικά). Παρατηρήσεις καί ἀναπαραστάσεις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

3. Πῶς ζοῦν τά φυτά στόν τόπο μας.	- Τά παιδιά γνωρίζουν τίς ἰδιαίτερες συνθῆκες κάτω ἀπό τίς ὁποῖες ζοῦν τά φυτά τοῦ τόπου τους. - Κατανοοῦν τήν ἔννοια τῆς προσαρμογῆς. - Συνειδητοποιοῦν τά ἰδιαίτερα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ κάτοικοι σχετικά μέ τήν καλλιέργεια καί διατήρηση τῶν φυτῶν. - Ἐξοικειώνονται μέ τίς σχετικές ἐνασχολήσεις τῶν κατοίκων καί ἐκτιμοῦν τό μόχθο τους γιά τήν καλή χρήση τῶν φυσικῶν πηγῶν.	- Ποιά φυτά ζοῦν στόν τόπο μας. (συστηματοποίηση) Ποιά ἀπ'αὐτά κυριαρχοῦν. Ποιές εἰδικές καλλιγειες κάνουμε. - Γιατί προκόβουν ὁρισμένα φυτά - γιατί δέν ζοῦν ἄλλα: ἀναφορά στίς καιρικές συνθῆκες (ἥλιος, θερμοκρασία, νερό, χιόνια κ.τ.ὅ.), ἀναφορά στ ἔδαφος (χῶμα, βράχοι, ὑψόμετρο κ.τ.ὅ.). Τά φ τά στίς διάφορες ἐποχές: πτώση φυλλων κ.τ.ὅ. Πῶς ζοῦν ἀλλοῦ. - Τί δουλειές κάνουν οἱ ἄνθρωποι πού καλλιεργοῦ φυτά. Τί δυσκολίες συναντοῦν. - Πῶς τούς βοηθοῦν οἱ διάφορες ὑπηρεσίες(*).
Ε.Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ. 1. Γνωριμία μέ τά ζῶα τῆς περιοχῆς.	Οἱ ἴδιοι στόχοι τῆς ἑνότητας Ε.1 τῆς Α΄ τάξης μέ ἔμφαση: - στόν ἐμπλουτισμό τῶν σχετικῶν γνώσεων. - τόν ἐθισμό στή συστηματικότερη ἔρευνα καί παρατήρηση τῆς φύσης καί τήν ταξινόμηση πληροφοριῶν καί ἐννοιῶν. - στή διεύρυνση τῆς γνώσης σχετικά μέ τίς σχέσεις ἐξάρτησης ἀνθρώπου καί ζώων καί τήν ἀνάπτυξη ἐνδιαφέροντος καί ἀγάπης γιά τά ζῶα.	- Διεύρυνση τῶν ἐξερευνήσεων στό ζωϊκό κόσμο τῆ περιοχῆς. Παρατηρήσεις-συλλογές. - Ἄλλα ζῶα πού ξέρουμε: ὀνομασία, ταξινομήσεις (χονδρικές) καί σχετικές πληροφορίες γιά τά ζ πού ξέρουν τά παιδιά γενικά. Ζῶα σέ ἄλλους τό πους: Πληροφορίες μαθητῶν, εἰκόνες, περιγραφ διηγήσεις ἀπό τή ζωή τους καί τίς χρήσεις του Συλλογές. - Ζῶα ἐξημερωμένα-ζῶα ἄγρια: πῶς ἐξημερώθηκαν, γιατί ἐξημερώθηκαν-σέ συσχετισμό μέ τή διατρο καί ἐνδυμασία. - Μύθοι, παραδόσεις, τραγούδια.

(*) Σέ ὅλες τίς περιπτώσεις ἡ ἀναφορά θά εἶναι περιγραφική καί ἐποπτική.

2. Πῶς γεννιοῦνται καὶ μεγαλώνουν τὰ ζῶα	Οἱ ἴδιοι στόχοι τῆς ἑνότητας Ε3 τῆς Α΄ τάξης μὲ ἔμφαση: - στήν κατανόηση -διάκριση ὀργάνων ἀνάπτυξης. - στή συνειδητοποίηση τοῦ κύκλου τῆς ζωῆς. - στήν ἀπόκτηση ὑγιεινῶν συνηθειῶν	- Πῶς γεννιοῦνται οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα τὰ μικρὰ τῶν ζώων-τὰ αὐγά᾽ κύηση καὶ ἐκ αση᾽ ὁ κύκλος τῆς ζωῆς ἀνθρώπων καὶ ζώ γέννηση-διατροφή, φάσεις ἐνηλικίωσης, γ ραειά (ἁπλές ἀναφορές). Ἐκκολαπτικές μηχανές. Συλλογές αὐγῶν. -"Οργανα θρέψης-ἐποπτική περιγραφή᾽ τροφ καὶ ὑγιεινή. -Ἡ διατροφή καὶ ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου τροφή καὶ ὑγιεινή τῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρώ που.
3. Πῶς ζοῦν στόν τόπο μας τὰ ζῶα	- Τὰ παιδιὰ γνωρίζουν τίς ἰδιαίτερες συνθῆ- κες ζωῆς τῶν ζώων τοῦ τόπου τους. - Κατανοοῦν τούς τρόπους προσαρμογῆς τῶν ζώων καὶ τίς σχετικὲς ἔννοιες. - Συνειδητοποιοῦν τὰ ἰδιαίτερα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ κάτοικοι σχετικὰ μὲ τή δια- τήρηση καὶ ἀξιοποίηση τοῦ ζωϊκοῦ κόσμου. -Ἐξοικειώνονται μὲ τίς σχετικὲς ἐνασχολήσεις τῶν κατοίκων, ἐκτιμοῦν τὸ μόχθο τους καὶ πα- ράλληλα ἀναπτύσσουν θετικὲς στάσεις.	- Ποιὰ ζῶα ζοῦν στόν τόπο μας (συστηματο- ποίηση). Ποιὰ ἀπό αὐτὰ κυριαρχοῦν. Ποιὰ ἀπό αὐτὰ χρησιμοποιοῦν πιό πολὺ οἱ κάτ κοι καὶ πῶς. - Γιατί αὐτὰ καὶ ὄχι ἄλλα ζῶα; γεωφυσικὲ καὶ καιρικὲς συνθῆκες, τροφή, συνήθειες καὶ ἀνάγκες στίς διάφορες περιοχὲς-προ μοστικὲς ἀντιδράσεις (ἀποδημία, χειμερ νάρκη κ.τ.ὅ.). Πῶς ζοῦν ἀλλοῦ. - Τί κάνουν οἱ ἄνθρωποι γιὰ τὰ ζῶα τους: ἀσχολίες, εἰδικὰ προβλήματα τῆς περιοχ στάνες, ἀσχολίες κτηνοτρόφων, εἰδικὰ ἐ τροφεῖα, εἰδικὰ προστατευτικὰ μέτρα. - Πῶς βοηθοῦν οἱ διάφορες ὑπηρεσίες(*) --- (*) Σὲ ὅλες τίς περιπτώσεις ἡ ἀναφορὰ θά εἶναι περιγραφικὴ καὶ ἐποπτική.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΣΤ. ΠΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ.

1. Τί ἀνάγκες ἔχουν οἱ ἄνθρωποι

- Συνειδητοποίηση τῶν βασικῶν κοινῶν ἀναγκῶν ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἀτόμων καί ὡς μελῶν τῆς κοινότητας.
- Κατανόηση τῆς προσφορᾶς τῆς οἰκογένειας καί τῆς κοινοτικῆς ζωῆς στήν ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν μας.
- Ἀνάπτυξη πνεύματος συνεργασίας, κατανόησης καί ἀλληλεγγύης μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ἰδιαίτερη γιά τούς ἀναξιοπαθοῦντες.

- Οἱ ἀνάγκες τοῦ παιδιοῦ - διεύρυνση ὅσων διδάχτηκαν στήν Α΄ τάξη.
- Ἀνάγκες τῆς οἰκογένειας: στέγη, διατροφή, ρουχισμό, νοικοκυριό, ψυχαγωγία, ὁμόνοια, κ.τ.ὅ. Πῶς ἐξασφαλίζει ὅ,τι χρειάζεται. Οἰκογένειες μέ ἰδιαίτερες ἀνάγκες, σέ μᾶς καί σ'ἄλλους τόπους.
- Τί μᾶς προσφέρει ἡ κοινότητά μας: ὕδρευση, φωτισμός, μέσα συγκοινωνίας, ὑπηρεσίες καί ἱδρύματα, ψυχαγωγικά κέντρα κ.τ.ὅ. (εἰσαγωγικά).
- Χωριό καί πόλεις μέ ἰδιαίτερες ἀνάγκες, ἐδῶ κι ἀλλοῦ.

---

2. Ἀπό ποῦ παίρνομε ὅ,τι χρειαζόμαστε.

Οἱ ἴδιοι στόχοι τῆς ἑνότητας ΣΤ3 τῆς Α΄ τάξης μέ ἔμφαση:

- στή διάκριση καί κατανόηση τῶν πηγῶν.
- στήν κατανόηση τῆς ἀνάγκης γιά προστασία τῶν πηγῶν.
- τήν κατανόηση βασικῶν ὅρων πού συνδέονται μέ τήν παραγωγή, διάθεση καί κατανάλωση τῶν ἀγαθῶν.

Διεύρυνση τῶν μαθήσεων πού περιλαμβάνονται στήν ἑνότητα Α3 τῆς Α΄ τάξης μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση:

- στήν ἔννοια τῆς παραγωγῆς καί κατανάλωσης
- στό θέμα τῆς εἰσαγωγῆς ἤ ἐξαγωγῆς προϊόντ (στόν τόπο τους).
- στή μεταφορά-ἐναποθήκευση-συσκευασία-διανμῆς ἀγαθῶν.
- στήν ἔννοια τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητας (λαϊκή ἀγορά-παντοπωλεῖα, σουπερμάρκετ κ.τ.ὅ.).
- στήν ἔννοια τῶν μεταποιημένων καί βιομηχανοποιημένων προϊόντων.
- στήν ἀνάγκη προστασίας τῶν πηγῶν (π.χ. καταστροφή δασῶν, μόλυνση νερῶν κ.τ.ὅ.)

3. Πῶς ἐξασφαλίζομε ὅ,τι μᾶς χρειάζεται.

- Τά παιδιά μαθαίνουν τά σπουδαιότερα ἐπαγγέλματα καί κατανοοῦν τή διάκριση μεταξύ παραγωγῆς ἀγαθῶν καί προσφορᾶς ὑπηρεσίας.
- Γνωρίζουν τά νομίσματα πού κυκλοφοροῦν καί ἀσκοῦνται σέ συναλλαγές.
- Συνειδητοποιοῦν τήν ἀνάγκη κατανομῆς τῆς ἐργασίας καί τῆς συνεργασίας γιά τήν καλύτερη καί ἀνετότερη ἀπόδοση.
- Κατανοοῦν τίς σχέσεις ἐργασίας καί ἀμοιβῆς καί ἀποκτοῦν σωστές στάσεις ἀπέναντι στό μόχθο τῶν ἄλλων καί τό ἔντιμο κέρδος.

- Μέ τήν ἐργασία ἐξασφαλίζομε ὅ,τι μᾶς χρειάζεται: ἐπαγγέλματα γονέων-ἄλλα ἐπαγγέλματα αὐτοί καί παράγουν προϊόντα (γεωργικά, βιομηχανικά κ.ἄ.) καί αὐτοί πού προσφέρουν ὑπηρεσίες (δάσκαλος, νοσοκόμος, εἰσπράκτορας κ.τ.ὅ.)· κατανομή ἐργασίας, π.χ. πῶς δουλεύουν στό ἐργοστάσιο, στήν τράπεζα, πῶς φτάνει στά χέρια μας ἕνα μπιφτέκι, πῶς γίνεται ἕνα σπίτι κ.τ.ὅ.
- Ἐργασία καί ἀμοιβή; μισθός-ἔσοδα, ἀγορά ἀναγκαίων-ἔξοδα· ἔσοδα καί ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ· πῶς κυκλοφορεῖ τό χρῆμα - ἑλληνικά νομίσματα.
- Τά καλά τῆς ἐργασίας. Ὁ μῦθος τοῦ Μίδα. Ὁ μῦθος τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ.

Z΄ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΜΗΧΑΝΕΣ

1. Πῶς δουλεύουν οἱ ἄνθρωποι

- Ὅπως οἱ ἑνότητες Ζ1 καί Ζ2 τῆς Α΄ τάξης καί κυρίως:
- γνῶση τῶν σύγχρονων ὀργάνων καί μηχανῶν καί ἐξοικείωση μέ τή λειτουργία τους·
- κατανόηση τοῦ ρόλου τους στή βελτίωση τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου σέ συγκεκριμένες καταστάσεις - ἐξελικτική προσέγγιση.
- συνειδητοποίηση τῆς ἀνθρώπινης ὑπεροχῆς καί τελειότητας ἔναντι ἄλλων ὄντων.

- Δουλειές πού γίνονται μέ σωματικά μέσα: χέρια, πόδια, ὦμοι, δόντια, μάτια, γλῶσσα, μυαλό. Πῶς ἐργάζονται τά ζῶα.
- Δουλειές πού γίνονται μέ ἐργαλεῖα καί μηχανές: πέτρες, ξύλα, σίδερα, ψαλίδια, σφυριά, διάφορες μηχανές (παραστατικά) πῶς μᾶς βοηθοῦν τά ζῶα.
- Ἄλλοτε καί τώρα: οἱ δουλειές τῶν παλιότερων ἀνθρώπων· οἱ πρωτόγονοι καί οἱ δουλειές τους· ὄργανα σ'ἕνα χωριό - ὄργανα σέ μία πόλη.
- Ὠφέλειες ἀπό τή χρήση ὀργάνων καί μηχανῶν: ἄνεση ἐργασίας, ταχύτητα παραγωγῆς, ἀποτελεσματικότητα (π.χ. τό ψυγεῖο, ὁ γερανός κ.ἄ.)

2. Πῶς λειτουργοῦν οἱ μηχανές	– Εἰσαγωγή στήν ἔννοια τῆς ἐνέργειας (ἐρευνητικά). – Γνωριμία μέ πολυπλοκότερες μηχανές καί συσκευές. – ἐξοικείωση μέ τίς καθημερινές χρήσεις καινῶν μηχανῶν, τῶν κινδύνων καί τῶν τρόπων ἀποφυγῆς ἀτυχημάτων. – Εὐαισθητοποίηση ἀπέναντι στίς ἐνοχλητικές χρήσεις μηχανῶν.	– Πῶς κινοῦνται οἱ μηχανές: ἐνέργεια μέ νερό, μέ ἄνεμο, μέ καύσιμα–ἄλλοτε καί τώρα (ἐποπτική γνώση). – Μηχανήματα γιά μεγάλα ἔργα: γερανοί, ἐκσκαφεῖς (μπουλντόζες) κ.τ.ὅ. (ἐποπτική παρουσίαση). – Λειτουργία συσκευῶν καί μηχανῶν στό σπίτι καί στό σχολεῖο. – Κίνδυνοι ἀπό τίς μηχανές (κυρίως τοῦ σπιτιοῦ καί προφυλάξεις. Οἱ θόρυβοι καί ἡ ρύπανση τοῦ περιβάλλοντος ἀπό τούς θορύβους.
3. Πῶς λειτουργοῦν καί τί παράγουν τά ἐργοστάσια.	Οἱ στόχοι τῆς ἐνότητας Ζ3 τῆς Α΄ τάξης μέ ἰδιαίτερη προσπάθεια: – νά καταλάβει τό παιδί τή σημασία τῆς κατανομῆς καί ἐξειδίκευσης στήν ἐργασία. – ν'ἀρχίσει νά συνειδητοποιεῖ τά ὄρια τῆς ὠφέλειας καί τῆς καταστροφῆς τῆς ζωῆς ἀπό τήν κατάχρηση τῆς ἐνέργειας καί ν'ἀποκτήσει ἀνάλογες στάσεις. – νά καταλάβει πῶς λειτουργοῦν τά δικά του ὄργανα λειτουργίας ἐργασίας καί ν'ἀποκτήσει ὑγιεινές συνήθειες.	–'Εργαστήρια καί ἐργοστάσια τῆς περιοχῆς (δι εὕρυνση καί ἐμβάθυνση ὅσων ἔχουν διδαχτεῖ) – Προϊόντα πού παίρνομε ἕτοιμα – προϊόντα πο χρειάζονται κατεργασία σέ ἐργοστάσια (βιοτεχνίες κ.τ.λ.). – Πῶς ἐργάζονται στά ἐργοστάσια: κατανομή ἐ γασίας – ἐξειδίκευση – ἐποπτεία–ὡράριο. – Κίνδυνοι μόλυνσης καί μέτρα ὑγιεινῆς. –'Ο ἄνθρωπος, τό πιό τέλειο ἐργοστάσιο τοῦ κόσμου: οἱ αἰσθήσεις (κυρίως ἡ ὅραση, ἡ ἀκοή καί οἱ κινήσεις τῶν μελῶν) ἡ θρέψη στοιχεῖα περιγραφικά–παραστατικά) ὑγιεινέ συνήθειες–προφυλάξεις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Η' Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Ο ΧΡΟΝΟΣ

1. Πῶς περνοῦν τά χρόνια

- Κατανόηση τῆς χρονικῆς διαδοχῆς μέ συγκεκριμένα παραδείγματα.
- Γνώση καί κατανόηση τῶν βασικῶν χρονικῶν ἐννοιῶν.
- Ἄσκηση σέ ὑπολογισμούς μέ χρονικές μονάδες καί σχετικές καταγραφές.
- Προσέγγιση τῆς ἔννοιας τῆς χρονικῆς ἐξέλιξης.

- Πῶς περνάει ὁ καιρός: ἡ διαδοχή τῶν ὡρῶν σέ μιά μέρα μέ βάση συγκεκριμένες δραστηριότητες τῶν παιδιῶν καί τῶν κατοίκων - τό ἡμερονύκτιο· ἡ διαδοχή τῶν ἡμερῶν - οἱ μέρες τῆς ἑβδομάδας· ἡ διαδοχή τῶν ἐποχῶν - οἱ ἐποχές, οἱ μῆνες, τό ἔτος.
- Πῶς μετροῦμε τό χρόνο: ἡμερολόγιο-ἡμεροδείκτη πρακτικές τεχνικές· τό ρολόϊ (ἄσκηση).
- Πῶς περνοῦν τά χρόνια: Πῶς μεγαλώνουν οἱ ἄνθρ ποι (γέννηση-παιδική ἡλικία-ἀνδρική, γέρικη)· πῶς μεγαλώνουν τά φυτά καί τά ζῶα (κατ'ἀναλογί

---

2. Πῶς ἀλλάζει ὁ κόσμος

- Νά μάθουν τά παιδιά νά ἐξερευνοῦν καί νά ἀποκαλύπτουν ἀνθρώπινα δημιουργήματα τοῦ τόπου τους καί νά τά ἀναχετίζουν χρονικά καί πολιτιστικά (στοιχεῖα.)
- Νά ἐμπεδώσουν χρονικές ἔννοιες τοῦ παρελθόντος καί τοῦ παρόντος μέ συγκεκριμένα γεγονότα.
- Νά εἰσαχθοῦν στήν ἔννοια τῆς πολιτιστικῆς ἐξέλιξης μέ βάση στοιχεῖα τοῦ τόπου τους.
- Νά συνδεθοῦν μέ τήν παράδοση τοῦ λαοῦ μας καί τήν ἱστορία του.

- Τί ἄλλαξε γύρω μας: Ἡ ἱστορία ἑνός σπιτιοῦ κτ Παλιές καί καινούριες ἐνδυμασίες· παλιά καί κα νούρια σπίτια, ναοί, νερόμυλοι, ἀνεμόμυλοι-ἔργ παλιότερων ἐποχῶν· σύγχρονα ἔργα, π.χ. λιμάνι, φράγματα κ.τ.ὅ.
- Τί διηγοῦνται οἱ παλιότεροι: μῦθοι καί θρύλοι καί ἄλλες διηγήσεις μέ τόν ἐποικισμό καί τήν ἀ πτυξη τῆς κοινότητας, τήν τύχη προσώπων καί πρ μάτων τῆς περιοχῆς, τούς ἀγῶνες ἐπιβίωσης κ.τ.
- Ἤθη καί ἔθιμα: τραγούδια πού ἔλεγαν, παροιμίε καί αἰνίγματα· συνήθειες φαγητοῦ, γάμου καί ἄ λων μυστηρίων-δουλειές πού ἔκαναν-σκεύη κ.τ.ὅ.

(*) Βλέπε ἐνότητα Η2 τῆς Α' τάξης

3. Ἡ Ἱστορία τοῦ χωριοῦ (τῆς πόλης) μας	– Τά παιδιά μαθαίνουν στοιχειώδεις πληροφορίες γιά τήν Ἱστορία τῆς κοινότητάς τους καί τή δράση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς. – Εἰσάγονται στήν ἔννοια τοῦ Ἱστορικοῦ χρόνου καί τῆς πολιτιστικῆς ἐξέλιξης, συνειδητοποιώντας ὅτι κάθε κοινότητα ἔχει τή δική της Ἱστορία. – Κατανοοῦν καί ἐκτιμοῦν ἀνάλογα τούς ἀγῶνες, τίς θυσίες καί τήν προσφορά ἀνθρώπων πού ἔζησαν καί ζοῦν στόν τόπο αὐτό. – Ἀναπτύσσουν θετικές στάσεις γιά τή μελλοντική ἐξέλιξη καί προκοπή τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας τους.	– Πῶς ἔγινε τό χωριό (ἡ πόλη) μας: μικρό Ἱστορικό ἵδρυσής του· ἐπέκταση-ἀκμή-ἡ παρακμή· σημερινή κατάσταση (θέση, πληθυσμός, ἀνομασία κ.τ.ὅ.). – Πῶς περνοῦσαν οἱ παλιοί κάτοικοι: δυσκολίες μέ τή φύση, μέ τά ζῶα, μέ τούς ἐπιδρομεῖς· δουλειές καί ἐπαγγέλματα, οἰκονομικά διακίνηση (εὐκολίες-δυσκολίες), στέγη, θέρμανση. – Ἀγῶνες καί θυσίες: οἱ ἥρωες τῆς περιοχῆς (ἀνεκδοτολογικά), μάχες καί καταστροφές· εὐεργέτες τῆς κοινότητας, σπουδαῖοι ἄντρες· οἱ ἅγιοι πού λατρεύονται· μνημεῖα καί τό ἡρῶο· τί πρέπει νά κάνομε ἀκόμα ἐμεῖς.
4. Στά πολύ παλιά χρόνια.	– Οἱ μαθητές θά συνειδητοποιήσουν τόν ἀγώνα τοῦ ἀνθρώπου γιά ἐπιβίωση καί καλυτέρευση τῆς ζωῆς. – Θά ἐξοικειωθοῦν μέ τή ζωή καί τίς πεποιθήσεις τῶν προγόνων μας μέσα ἀπό μύθους ἤ μαρτυρίες τῆς ζωῆς (ἐποπτικά). – Θά μυηθοῦν στίς θρησκευτικές πράξεις τοῦ ἀνθρώπου (ἱστορικά).	– Πῶς ζοῦσαν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι: προέκταση στό παρελθόν κατ' ἀναλογία μέ τό περιεχόμε τῆς προηγούμενης ἑνότητας. Σκηνές ἀπό τή ζωή τους (παραστάσεις, διηγ σεις, κτλ). – Μύθοι καί Ἱστορίες πού ἔπλαθαν: Ὁ μύθος τοῦ Προμηθέα, τῆς Δήμητρας, τοῦ Ἴκαρου κ Δαίδαλου, μερικά κατορθώματα τοῦ Ἡρακλῆ τονίζεται ὁ ἀγώνας γιά τήν ἐπιβίωση (*) – Οἱ θεοί πού πίστευαν: Ἱστορίες καί παραμ θια τοῦ Ὀλύμπου (*) – Τί πιστεύουμε ἐμεῖς: Ἱστορία τῆς Παναγία καί τοῦ Χριστοῦ (γέννηση-Πάθη-ἀνάστηση) (εὐκαιριακά.

(*) Δέ ζητοῦμε νά μᾶς τά ἀποδώσουν σέ συνεχ διήγηση τά παιδιά.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἔπειτα ἀπό τήν εἰσήγηση ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση τοῦ θέματος κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν τή γνώμη τους. Εἰδικότερα εἶπαν ὁ Σύμβουλος Θ.Κ. Πασσάκος.

Τό περιεχόμενο τοῦ Προγράμματος ὅπως τό μελέτησα καί σέ συσχετισμό μέ τό ἀντίστοιχο Πρόγραμμα τῆς Α΄τάξεως, θά τό χαρακτήριζα σάν θαυμάσιο καί ἀπό ἄποψη δομῆς καί ἀπό ἄποψη πληρότητας. Εἶμαι ὡστόσο ὑποχρεωμένος καί τώρα ὅπως καί ἄλλοτε σέ παρόμοια περίπτωση, καί γιά λόγους συνεπείας καί γιά λόγους οὐσίας, ἔκαμα νά ἐπαναλάβω τά σχετικά μέ τή θρησκευτική ἀγωγή πού περιλαβάνονται σ'αὐτό. Κατ'ἀρχήν μιά καί τό "μάθημα" τῶν θρησκευτικῶν στίς δυό πρῶτες τάξεις συγχωνεύτηκε μέσα στή Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος, κρίνουμε καί πάλι ἀναγκαῖο πῶς ὁ τίτλος τοῦ μαθήματος πρέπει νά εἶναι "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος-Θρησκευτικά". Στά θρησκευτικά πρόκειται γιά μιά ἄλλη διάσταση τῆς πραγματικότητας τή Μεταφυσική, πρός τήν ὁποία, μέ κατάλληλους παιδαγωγικούς τρόπους, θά φέρουμε σέ ἐπαφή τό μικρό παιδί. Ἔπειτα πρέπει νά ἀποφύγουμε τόν πιθανό κίνδυνο νά βάλουμε σέ δεύτερη ἤ καί τρίτη μοῖρα τή πλευρά αὐτή τῆς ἀγωγῆς τήν τόσο σημαντική ὁ δάσκαλος. Μπορεῖ ἀκόμα καί κάποιος νά θεωρήσει πώς στήν οὐσία καταργοῦμε τό μάθημα αὐτό πράγμα πού δέν εἶναι οὔτε στίς προθέσεις τῆς Πολιτείας οὔτε στίς δικές μας. Ἔρχομαι τώρα στό περιεχόμενο τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς γιά τά μικρά αὐτά παιδιά τό ὁποῖο θεωρῶ ἰσχνό μάλιστα σέ σύγκριση μέ τό μέγα πλῆθος τῶν ἀντικειμένων τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος, μέσα στό προτεινόμενο πρόγραμμα. Πολλά λοιπόν καί σπουδαῖα ἀπό τίς ἐμπειρίες τῶν παιδιῶν μποροῦσαν νά περιληφθοῦν καί νά συνυφανθοῦν μέσα στό ὅλο πρόγραμμα. Ἐνδεικτικά καί μόνο ἀνωφέρω τά ἀκόλουθα: Στίς ἑνότητες 3 καί 4 πού ἀναφέρονται στό σπίτι καί τήν οἰκογένεια τῶν μαθητῶν πολλά θά εἶχαν νά συζητηθοῦν καί νά σχολιασθοῦν σέ ἀναφορά μέ τίς πλευρές τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς στό χῶρο αὐτό τοῦ παιδιοῦ τόν τόσο οἰκεῖο. Στήν ἑνότητα 6 σχετικά μέ τή συνοικία ἤ τό χωριό πάλι θά ἔπρεπε νά πάρουν τή θέση τους ὅλα τά σχετικά βιώματα, τά περιστατικά καί τά γεγονότα. Στήν ἑνότητα γιά τά ἔργα τῆς φύσης ἡ ἀναφορά στό θεό πρέπει νά εἶναι ἔντονη, ὡς Δημιουργοῦ, ὡς Νομοθέτου τῶν φυσικῶν νόμων, ὡς προνοητοῦ περί τῶν πάντων. Εἰδικότερα στό θέμα τῶν καιρικῶν συνθηκῶν οἱ λιτανεῖες πού γίνονται κάποτε ἀπό τούς χωρικούς σέ καιρούς παρατεταμένης ἀνομβρίας, μέ τήν ἔννοια τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου στήν Ὑπέρτατη Δύναμη ἀπό ὅπου ἐξαρτᾶται, ἀποτελοῦν γεγονότα ἐντυπωσιακά πού συγκινοῦν πολύ τή παιδική ψυχή (φυσικά ὅλα

αὐτά ἔξω ἀπό ὁποιοδήποτε πνεῦμα ἐξωθρησκευτικῆς καί ἀντιθρησκευτικῆς δεισιδαιμονίας ἤ μαγείας). Στήν ἑνότητα γιά τίς ἀνάγκες τῶν παιδιῶν πρέπει νά παραλείπονται καί οἱ ἀνάγκες του οἱ μεταφυσικές ὡς πνευματικῆς ὑπάρξεως; Ἀκόμα στήν ἑνότητα οἱ πηγές τῶν ἀγαθῶν, θά πρέπει νά παραγνωρίζεται ὁ θεός ὡς οὐράνιος Πατέρας ὅλων, γεμάτος ἀγάπη καί πρόνοια γιά τά πλάσματά του, μέ ἀπέραντη ἀγάπη γιά τόν ἄνθρωπο; Μέ τέτοια καί ἄλλα παρόμοια περιεχόμενα τό πρόγραμμα θά μποροῦσε νά καλύψει θαυμάσια μέ πληρότητα τή περιοχή τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς, ἀπό πλευρᾶς σχολείου, στή περίοδο αὐτῆς τῆς ἡλικίας τῶν μικρῶν μαθητῶν.

Ὁ Εἰδικός Σύμβουλος Ἀρ. Βουγιούκας:

Ἔχω νά παρατηρήσω ὅτι ὑπάρχει ἕνα πρόβλημα μέ τά θρησκευτικά. Ὅσοι ὑποστηρίζουν ὅτι τά θρησκευτικά πρέπει νά διδάσκονται στά σχολεῖα τῆς γενικῆς ἐκπαίδευσης στηρίζονται στό ἄρθρο 16, παρ. 2 τοῦ Συντάγματος, πού προβλέπει ὅτι

" Ἡ παιδεία ἀποτελεῖ βασικήν ἀποστολήν τοῦ Κράτους, ἔχει δέ ὡς σκοπόν τήν ἠθικήν, πνευματικήν, ἐπαγγελματικήν καί φυσικήν ἀγωγήν τῶν Ἑλλήνων, τήν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς καί θρησκευτικῆς συνειδήσεως καί τήν διάπλασιν αὐτῶν ὡς ἐλευθέρων καί ὑπευθύνων πολιτῶν".

Ἀλλά στό Σύνταγμα ἐπίσης προβλέπονται καί τά ἑξῆς:

"Ὁ σεβασμός καί ἡ προστασία τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελοῦν πρωταρχικήν ὑποχρέωσιν τῆς Πολιτείας." (ἄρθρ. 2, παρ. Ι)

"Ἕκαστος δικαιοῦται νά ἀναπτύσσῃ ἐλευθέρως τήν προσωπικότητά του...."
(Ἄρθρ. 5, παρ. Ι).

" Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος....."(ἄρθρ. 13, παρ. 1).

" Τά δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἀτόμου καί ὡς μέλους τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, τελοῦν ὑπό τήν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους...." (ἄρθρ. 25, παρ. 1).

Στήν Ἑλλάδα, ἐκτός ἀπό τίς θρησκευτικές μειονότητες, ὑπάρχουν Ἕλληνες πολῖτες πού δέ θρησκεύονται, ἔστω καί ἄν ἡ ταυτότητά τους γράφει "χριστιανός ὀρθόδοξος". Στήν κατηγορία αὐτή ἀνήκουν Ἕλληνες πολῖτες ὅλων τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων, μέ πολιτικές καί φιλοσοφικές πεποιθήσεις ἀσυμβίβαστες μέ τή θρησκευτική πίστη. Ὅταν λοιπόν ἡ Πολιτεία ἀναγνωρίζει στίς θρησκευτικές μειονότητες τό δικαίωμα νά δίνουν στά παιδιά τους θρησκευτική ἀγωγή σύμφωνη μέ τήν πίστη τους,

δέν μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ τό ἴδιο δικαίωμα σέ ὅσους δέ θέλουν νά δώσουν καμιά θρησκευτική ἀγωγή στά παιδιά τους. Τό ὅτι ἔτσι εἶναι τά πράγματα φαίνεται καί ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ Πολιτεία ψήφισε νόμο πού κατοχυρώνει τόν πολιτικό γάμο. Πῶς εἶναι νοητό ἄλλωστε οἱ γονεῖς αὐτοί νά ἀνατρέφουν τά παιδιά τους μέ τίς δικές τους μή θρησκευτικές πεποιθήσεις καί ἡ Πολιτεία νά τά παραλαμβάνει ἔπειτα καί νά τούς κάνει θρησκευτική ἀγωγή, πρᾶγμα πού μπορεῖ νά τούς δημιουργήσει ψυχικές συγκρούσεις καί αἰσθήματα ἐνοχῆς, καθώς ὁδηγοῦνται στό συμπέρασμα ὅτι οἱ γονεῖς τους εἶναι ριζικά πλανημένοι.

Ἡ πιό λογική λοιπόν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 16, παρ. 2 τοῦ Συντάγματος εἶναι ὅτι ἡ κρατική παιδεία σκοπεύει, ἀνάμεσα σέ ἄλλα, καί στή θρησκευτική ἀγωγή τῶν Ἑλλήνων ἀλλά σέ προαιρετική βάση, γιά ὅσους δηλαδή Ἕλληνες τή θέλουν γιά τά παιδιά τους. Καί ἐπειδή ὁ φορέας τῆς θρησκείας εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἐκκλησία θά πρέπει νά μεριμνήσει γιά τή θρησκευτική ἀγωγή τῶν παιδιῶν σέ εἰδικά κατηχητικά σχολεῖα.

Εἶναι μιά λύση πού καί ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία θά πρέπει νά τήν ἐπιδιώξει. Τό νά θέλει νά ἀσκεῖ θρησκευτική ἀγωγή χωρίς τή συγκατάθεση τῶν γονέων καί ἀπό ὁρισμένη ἡλικία καί τῶν ἴδιων τῶν μαθητῶν δέν ἀπηχεῖ μόνο μιά ὁλοκληρωτική νοοτροπία ἀλλά καί ἀποβαίνει τελικά σέ βάρος τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἐπίσης ἐκβιαστικό νά ἀναθέτει τό ἔργο αὐτό στούς δασκάλους, μερικοί ἀπό τούς ὁποίους εἶναι ἐνδεχόμενο νά μή θρησκεύονται καί νά ὑποχρεώνονται ἔτσι νά ὑποκρίνονται.

Ἡ ἄποψή μου τελικά εἶναι ὅτι τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν δέν ἔχει θέση στό σχολεῖο καί φυσικά οὔτε μέσα στή μελέτη τοῦ περιβάλλοντος. Θά μποροῦσαν μόνο νά περιληφθοῦν κάποια ἠθικά στοιχεῖα ἀπό τίς μεγάλες γιορτές τῆς χριστιανοσύνης.

Δευτερολογῶντας ὁ Σύμβουλος Κων. Πασσάκος εἶπε:

Σχετικά μέ τή παρατήρηση τοῦ συναδέλφου κ. Α. Βουγιούκα πού προτείνει νά μή διδάσκονται τά θρησκευτικά στό σχολεῖο δέν μπαίνω τώρα στήν οὐσία τοῦ θέματος γιατί δέν εἶναι θέμα τῆς συνεδριάσεώς μας. Περιορίζομαι γιά τήν ὥρα μονάχα νά πῶ πῶς ἡ θρησκευτική ἀγωγή μέσα στά πλαίσια τ ῆς ἐκπαιδεύσεως ὀρίζεται ἀπό τό ἰσχύον Σύνταγμα τοῦ ἔθνους. Ἀλλά καί ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτό μιά συστηματική ἀγωγή

πού δέ παρουσιάζει μπροστά στή συνείδηση τῶν ἐκπαιδευομένων κοντά στίς ἄλλες ἀξίες- αἰσθητικές, πολιτικές, κοινωνικές κτλ. - καί τίς πνευματικές - θρησκευτικές ἀξίες, θά εἶναι ἀπό τή φύση της λειψή καί δέν θά ἀνταποκρίνεται ἐξ ὁλοκλήρου στή φύση τοῦ ἀνθρώπου καί μάλιστα στό βαθύτερο μέρος της.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης παρατηρεῖ ὅτι, ἀπό τίς ἀρχές τοῦ αἰῶνα μας, ὅλα τά συγχρονισμένα σχολεῖα τῆς χώρας μας, Πειραματικά, Πρότυπα Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί ἄλλα, πού ἐφάρμοζαν τήν Ἐνιαία Διδασκαλία στίς Α΄ καί Β΄τάξεις δέν χώριζαν τήν ὕλη σέ αὐτοτελή μαθήματα. Ἡ ὕλη τῶν θρησκευτικῶν διδασκόταν στά πλαίσια τῆς Ἐνιαίας Διδασκαλίας καί εἶναι γνωστό ὅτι τά ἀποτελέσματα τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς ἦταν πιό ἱκανοποιητικά ἀπό αὐτά πού εἶχε ἡ διδασκαλία χωριστοῦ μαθήματος θρησκευτικῶν στίς Α΄καί Β΄τάξεις. Εἶναι γνωστό ἄλλωστε ὅτι στίς ὧρες τῶν θρησκευτικῶν στίς τάξεις αὐτές διδάσκονταν ἄλλα μαθήματα.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του τήν εἰσήγηση καί τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Ἀποδέχεται τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος τῆς Β΄τάξης Δημοτικοῦ Σχολείου, ὅπως ἔχει, καί μόνο ὡς πρός τό μέρος τῶν θρησκευτικῶν μειοψήφησαν ὁ Σύμβουλος Β΄Κ. Πασσάκος καί ὁ Εἰδικός Σύμβουλος Ἀρ. Βουγιούκας γιά τούς λόγους πού ἀνέπτυξαν στή συζήτηση τοῦ θέματος, ὅπως αὐτοί φαίνονται καί στά γραπτά σημειώματά τους.

Θέμα 4ο: 'Ανάθεση διδασκαλίας στή ΣΕΛΔΕ 'Αθηνῶν.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος Σύμβουλος Β΄ Βασίλειος Κονιδιτσιώτης πληροφόρησε τά μέλη τοῦ Τμήματος ὅτι ὁ Δ/ντής Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ 'Αθηνῶν Θεμ.Βαρδάκης μέ ἔγγραφό του (ἀρ. 39/15-3-1982) προτείνει:

α) Τήν ἀνάθεση διδασκαλίας τοῦ κοινοῦ μαθήματος γιά δασκάλους καί νηπιαγωγούς "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος" στόν καθηγητή τῆς Νομικῆς Σχολῆς 'Αθηνῶν Γεώργιο Κουμάντο γιά δύο (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα στό Γ΄ τρίμηνο (ἔναρξη 22-3-82).

β) Τήν ἀνάθεση τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος γιά δασκάλους "Φυσική 'Αγωγή στό Δημοτικό Σχολεῖο" στήν Εὐαγγελία Διβόλη-Τσουκαλᾶ γιά τρεῖς (3) ὧρες τήν ἑβδομάδα στό Γ΄ τρίμηνο (ἔναρξη 22-3-82), σέ ἀντικατάσταση τοῦ 'Ιερ.Κουτσογιάννη, ὁ ὁποῖος δήλωσε ὅτι δέν μπορεῖ νά διδάξει τό μάθημα γιά λόγους ἀνεξάρτητους ἀπό τή θέλησή του.

Εἰσηγοῦμαι νά γίνει δεκτή ἡ πρόταση τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

Κάνει δεκτή τήν πρόταση τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ 'Αθηνῶν Θεμ.Βαρδάκη, δηλ. νά ἀνατεθεῖ ἡ διδασκαλία: α) Τοῦ κοινοῦ μαθήματος γιά δασκάλους καί νηπιαγωγούς "Στοιχεῖα Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος" στόν καθηγητή τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν Γεώργιο Κουμάντο γιά δύο (2) ὧρες τήν ἑβδομάδα στό Γ΄ τρίμηνο (ἔναρξη 22-3-82). β) Τοῦ μαθήματος γιά δασκάλους "Φυσική 'Αγωγή στό Δημοτικό Σχολεῖο" στήν Εὐαγγελία Διβόλη-Τσουκαλᾶ, γιά τρεῖς (3) ὧρες τήν ἑβδομάδα στό Γ΄ τρίμηνο (ἔναρξη 22-3-82).

'Αφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, ἔληξε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

'Ο Προεδρεύων

Βασ.Κονιδιτσιώτης

'Η Γραμματέας

Π. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 19

Σήμερα 30 Μαρτίου 1982, ημέρα Τρίτη καί ὥρα 11.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντ τό Σύμβουλο Β΄Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄΄, Ἀρ. Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος καί Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ Εἰδικός Σύμβουλος Ἀντ. Μπενέκος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ἀνάθεση διδασκαλίας ΣΕΛΔΕ Ἰωαννίνων. Εἰσηγητής: Β ασ. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Ἔγκριση πράξεως ἐπιτροπῆς κρίσεως ἀλφαβηταρίου. Εἰσηγητής Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Ἀνάθεση συγγραφῆς ἐλεύθερου βοηθήματος ἀπό τίς πηγές. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- 'Ανάθεση διδασκαλίας ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος Βασ. Κονιδιτσιώτης ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο ἀριθμ. 53/10-3-82 τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων Κων/νου Κίτσου, πού ἀναφέρεται σέ πρόταση γιά ἀνάθεση διδασκαλίας τοῦ μαθήματος "Φυσική 'Αγωγή στό Δημοτικό Σχολεῖο" γιά τριάντα ἕξι (36) ὧρες συνολικά, κατ'ἀνώτατο ὅριο, στό Γενικό 'Επιθ/νή Σωματικῆς 'Αγωγῆς Μ.Ε. Θεόδωρο Μποτσιώλη, σέ ἀντικατάσταση τῆς 'Ελευθερίας 'Αράπη, ἡ ὁποία δήλωσε ὅτι ἀδυνατεῖ νά διδάξει τό μάθημα, ἐπειδή γιά λόγους ὑγείας ἔχει μακρά ἀναρρωτική ἄδεια.

Εἰσηγοῦμαι νά γίνει δεκτή ἡ πρόταση τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Κάνει δεκτή τήν πρόταση τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων Κων/νου Κίτσου γιά τήν ἀνάθεση διδασκαλίας τοῦ μαθήματος "Φυσική 'Αγωγή στό Δημοτικό Σχολεῖο" γιά τριάντα ἕξι (36) ὧρες συνολικά, κατ'ἀνώτατο ὅριο, στό Θεόδωρο Μποτσιώλη, Γενικό 'Επιθεωρητή Φυσικῆς 'Αγωγῆς Μ.Ε., σέ ἀντικατάσταση τῆς 'Ελευθερίας 'Αράπη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.Ε.Μ.Ε.

Θ έ μ α 2ο.- Ἔγκριση Πράξεως τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ Ἀλφαβηταρίου.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος καί προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασ. Κονιδιτσιώτης ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό ἔγγραφο Γ/877/18-2-82 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ μέ τό ὁποῖο διβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ τό ἀπό 15-2-82 πρακτικό τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ Ἀλφαβηταρίου, ἡ ὁποία ἐπανασυγκλήθηκε ὕστερα ἀπό τήν 1827/81 ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καί τήν ἀριθμ. Γ/241/3-1-82 διαταγή τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων.

Στή συνέχεια ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος ἀνέλυσε τό πρακτικό τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ ἀλφαβηταρίου καί εἰσηγήθηκε τήν ἔγκρισή του.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

Ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι Ὁ μ ό φ ω ν α:

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Βασ. Κονιδιτσιώτη καί ἐγκρίνει τήν ἀπό 15-2-82 πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ Ἀλφαβηταρίου.

Τό 3ο θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἀναβλήθηκε, ἐπειδή ἐξαντλήθηκαν τά χρονικά ὅρια τῆς συνεδριάσεως.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 20

Σήμερα 1 'Απριλίου 1982, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' Βασίλειο Κονιδιταιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δ. 'Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β', 'Αντ. Μπενέκος, Εἰδικός Σύμβουλος, καί Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ εἰδικός Σύμβουλος 'Αρ. Βαγιαούκας, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Κρίση διδακτικοῦ βιβλίου "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος Γ΄ τάξεως Δημοτικοῦ" γιά τούς "Ελληνες μαθητές στή Δυτική Γερμανία. Εἰσηγητής: Ι. Χριστιάς.

Θ Ε Μ Α 2ο.- 'Οργάνωση σεμιναρίων γιά δασκάλους καί νηπιαγωγούς σέ θέματα ὑγιεινῆς διατροφῆς. Εἰσηγητής: Ν. Βλουτίδης.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση σέ ἐρώτημα Συλλόγου 'Ιδιοκτητῶν Παιδικῶν Σταθμῶν. Εἰσηγητής: Ν. Βλουτίδης.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Κρίση διδακτικοῦ βιβλίου "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος Γ΄τάξεως Δημοτικοῦ" γιά τούς "Ελληνες μαθητές στή Δυτική Γερμανία.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος Ι. Χριστιάς ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

" Μέ τό φ. 817.3/35/2/4720/30-11-81 ἔγγραφο τῆς Δ/σεως Ε.Ε.Ε. τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας διαβιβάζονται στό ΚΕΜΕ γιά κρίση δύο δοκίμια διδακτικῶν βιβλίων "Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος" Γ΄καί Δ΄τάξεων δημοτικοῦ γιά τούς "Ελληνες μαθητές στή Δυτ. Γερμανία.

Τά βιβλία αὐτά γράφτηκαν ἀπό τήν ἐκπαιδευτικό κ. Μαρία Καζάζη - Παληνιώτη μέ ἀνάθεση πού ἔγινε σ'αὐτή μέ τή φ. 814.131/643/2/8269/22-12-79 ὑπουργική ἀπόφαση καί κατά τίς διατάξεις τῆς 827.2/1/9067/29-1-74 ἀποφάσεως τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας "Περί τοῦ τρόπου τῆς ἀπ'εὐθείας, ἄνευ διαγωνισμοῦ, ἀναθέσεις τῆς συγγραφῆς, τῆς εἰκονογραφήσεως καί τῆς ἐκδόσεως ἤ ἐκτυπώσεως καί βιβλιοδετήσεως διδακτικῶν, μορφωτικῶν καί ἄλλων βιβλίων.....διά τούς μαθητάς τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ λειτουργούντων 'Ελληνικῶν σχολείων".

Μέ τή φ. 817.22/2/3795/6-10-81 ὑπουργική ἀπόφαση παρατάθηκε ἡ προθεσμία ὑποβολῆς τῶν παραπάνω βιβλίων καί ὁρίστηκε ὡς τελική ἡμερομηνία παραδόσεως ἡ 31 'Οκτωβρίου 1981.

Σημειώνω ὅτι μέ τά δύο αὐτά βιβλία συμπληρώνεται ἡ σειρά ἀπό τέσσερα βιβλία τοῦ μαθήματος τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος πού προορίζονται γιά τίς πρῶτες τέσσερις τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί γιά χρήση τῶν 'Ελλήνων μαθητῶν στή Δ. Γερμανία. Τά βιβλία τῶν Α΄καί Β΄τάξεων ἔχουν ἤδη ἐγκριθεῖ ἀπό τό Τμ. Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ. Τά ὑπό ἔκδοση καί κρίση βιβλία πρόκειται νά καλύψουν ἕνα σοβαρό κενό στή διδασκαλία τοῦ μαθήματος στά ἑλληνικά σχολεῖα τῆς Δ. Γερμανίας, δεδομένου ὅτι μέχρι σήμερα δέν ὑπῆρχαν στά ἑλληνικά βοηθήματα πού νά ἀνταποκρίνονται στίς σύγχρονες ἀντιλήψεις γιά τό μάθημα αὐτό καί νά εἶναι προσαρμοσμένα στίς ἀπαιτήσεις καί τίς ἀνάγκες τῆς ἐκεῖ πραγματικότητας. Τά βιβλία αὐτά ταυτόχρονα ἀποσκοποῦν νά βοηθήσουν τά παιδιά νά ἀναπτυχθοῦν στό περιβάλλον στά ὁποῖο ζοῦν, ἀλλά καί νά διατηρήσουν, ἐξαιτίας τῆς ἰδιαιτερότητας τῶν λόγων παραμονῆς τους

στήν ξένη χώρα, κάποιες σχέσεις μέ τόν ἑλληνικό τρόπο ζωῆς καί τό περιβάλλον τῆς Πατρίδας τους. Γιά τό σκοπό αὐτό, ὅπου εἶναι δυνατόν, γίνεται στίς διδακτικές ἑνότητες καί ἀναφορά στήν ἑλληνική πραγματικότητα.

Τά παραπάνω βιβλία γράφτηκαν μέ βάση εἰδικό θεματολόγιο, πού συντάχτηκε ἀπό τό Γραφεῖο Ἐκπαιδεύσεως τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας τῆς Βόννης γιά τό μάθημα τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος καί ἐγκρίθηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ. Προορίζονται γιά τούς Ἕλληνες μαθητές τῆς Δυτ. Γερμανίας πού ἔχουν ἱκανοποιητικό ἑλληνόγλωσσο πρόγραμμα καί ὄχι γιά ἐκείνους πού εἶναι ἐνσωματωμένοι στό γερμανικό σχολεῖο καί τό ἀπόγευμα φοιτοῦν γιά λίγες ὧρες στά λεγόμενα τμήματα Μητρικῆς γλώσσας. Οἱ ὧρες πού διατίθενται γιά τό μάθημα αὐτό ποικίλουν ἀνάλογα μέ τόν τύπο ἐκπαίδευσης τῶν Ἑλληνοπαίδων καί μπορεῖ νά κυμαίνονται ἀπό 70 ὡς 100 περίπου κατά ἀνώτερο ὅριο καί σ'ἕνα διδακτικό ἔτος.

Σήμερα θά εἰσηγηθῶ μόνο γιά τό βιβλίο τῆς Γ΄τάξεως πού εἶναι ἕτοιμο, ὥστε, ἐφόσον ἐγκριθεῖ ἀπό τό Τμῆμα, νά προχωρήσει ἡ διαδικασία ἐκτύπωσής του, ἐνῶ παράλληλα θά προχωρεῖ ἡ κρίση τοῦ βιβλίου τῆς Δ΄τάξεως.

Ἀπό τή μελέτη τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, τῶν προδιαγραφῶν συγγραφῆς, τοῦ θεματολογίου τοῦ μαθήματος καί τοῦ δοκιμίου πού ὑποβλήθηκε, κατέληξα στά ἑξῆς:

Α. Γενικές Παρατηρήσεις

α. Ἡ συγγραφέας τήρησε ὅλες τίς τυπικές προδιαγραφές συγγραφῆς.

β. Ἀνταποκρίθηκε σέ ἱκανοποιητικό βαθμό στίς ἀπαιτήσεις συγγραφῆς ἑνός τέτοιου βιβλίου. Ἀπαιτήσεις πού προκύπτουν ἀπό τή σύγχρονη ἀντιμετώπιση τοῦ μαθήματος τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος, καθόσον μάλιστα γιά πρώτη φορά γράφεται στά ἑλληνικά βιβλίο Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος γιά τήν τάξη αὐτή. Ἡ ἔκταση καί ἡ διάθρωση τοῦ βιβλίου ἐπιτρέπουν νά χρησιμοποιηθεῖ ἐποικοδομητικά τόσο ἀπό τίς ἑλληνικές τάξεις μέ περιορισμένο ἑλληνόγλωσσο πρόγραμμα ὅσο καί ἀπό ἐκεῖνες πού ἔχουν ἀρκετές ὧρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος.

Β. Εἰδικές Παρατηρήσεις

α. Τό δοκίμιο πού ὑποβλήθηκε ἔχει ἔκταση 118 σελίδες ἤτοι 7καί 1/2 τυπογραφικά καί τό περιεχόμενό του ἀποτελοῦν οἱ ἑξῆς τέσσερις περιοχές μάθησης: Ἀπό τό κοινωνικό περιβάλλον, Ἀπό τήν οἰκονομική ζωή, Ἀπό τό γεωφυσικό περιβάλλον καί ἀπό τίς Φυσικές ἐπιστῆμες. Στίς περιοχές αὐτές ἐντάσσονται στοιχεῖα ἀπό τήν

'Υγιεινή, τόν ἐλεύθερο χρόνο, τή μόλυνση τοῦ περιβάλλοντος, τίς κατασκευές κτλ. Τό ὅλο περιεχόμενο τοῦ βιβλίου χωρίζεται στό δοκίμιο σέ 42 διδακτικές ἑνότητες.

β. Στήν ἔκταση τοῦ βιβλίου ἐνσωματώνεται καί ἡ εἰκονογράφηση, πού καλύπτει περίπου τά 2/5 τῆς ὅλης ἔκτασής του. 'Η εἰκονογράφηση ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο λειτουργικό μέρος κάθε διδακτικῆς ἑνότητας. Εἶναι κατά κανόνα μέ προσοχή ἐπιλεγμένη καί σκοπό ἔχει νά βοηθήσει τό μαθητή στήν κατανόηση τοῦ ἀντικειμένου τῆς διδασκαλίας καί στήν ἄσκηση δραστηριοτήτων πού ἔχουν σχέση μέ τή φύση τοῦ μαθήματος.

γ. Τά θέματα διαπραγματεύονται μέ ἁπλό, ἐπαγωγικό καί κατανοητό γιά τούς μαθητές τρόπο. 'Η παρουσίαση καί ἡ δομή τῶν διδακτικῶν ἑνοτήτων παρακινοῦν τά παιδιά γιά αὐτενέργεια καί εὐνοοῦν τήν εὑρετική μάθηση καί τήν ἄσκηση δραστηριοτήτων πού ἀποτελοῦν τήν οὐσία τοῦ μαθήματος τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος. 'Ιδιαίτερα τό βιβλίο εὐνοεῖ τήν ἄσκηση τοῦ μαθητῆ στόν προφορικό καί τό γραπτό λόγο, κάτι πού εἶναι πολύ σημαντικό καί ἀπαραίτητο γιά τά παιδιά αὐτά πού ὁπωσδήποτε ἔχουν γλωσσικές δυσκολίες (ἄν βέβαια τή δυνατότητα αὐτή ἐκμεταλλευτεῖ κατάλληλα ὁ δάσκαλος).

δ. Οἱ ἀσκήσεις εἶναι ἐνσωματωμένες στό κείμενο τῆς ἑνότητας καί κατά κανόνα δημιουργικές.

ε. Κεντρικός ἄξονας διαπραγμάτευσης κάθε διδακτικῆς ἑνότητας εἶναι βασικές ἔννοιες. Οἱ ἔννοιες αὐτές ἀποτελοῦν κλειδιά γιά τήν κατανόηση τοῦ μαθήματος καί τήν προαγωγή τῶν μαθητῶν (γνώσεις, ἱκανότητες, δεξιότητες, στάσεις).

στ. Τά θέματα, παρόλο ὅτι μερικά ἀπό αὐτά εἶναι ἀπό τή φύση τους δύσκολα, διαπραγματεύονται μέ τρόπο πού ἀνταποκρίνεται γενικά στίς δυνατότητες καί τίς ἀνάγκες τῶν παιδιῶν αὐτῶν. 'Από διδακτική ἄποψη τό βιβλίο παρουσιάζει σέ ἀρκετά σημεῖα πρωτοτυπία, ἐφευρετικότητα καί φαντασία στή διαπραγμάτευση τῶν θεμάτων, ἐνῶ ταυτόχρονα δίνει ἐρεθίσματα στό δάσκαλο γιά τήν καλύτερη ὀργάνωση καί διεξαγωγή τῆς διδασκαλίας του. Ὅπου γίνεται ἀναφορά στήν ἑλληνική πραγματικότητα, αὐτό γίνεται συνήθως μέ τρόπο εὔστοχο.

ζ. Τά μειονεκτήματα τοῦ βιβλίου εἶναι τρία: Τά γλωσσικά λάθη, ἡ ὑπερβολική ἔκταση μερικῶν ἑνοτήτων καί μερικά θέματα, ὅπως ἡ γεωγραφία τῶν χωρῶν πού συνορεύουν μέ τή Γερμανία πού παρόλο ὅτι προβλέπονται ἀπό τό θεματολόγιο καί ἡ συγγραφέας ἦταν ὑποχρεωμένη νά τά συμπεριλάβει, δέν εἶναι γιά τά παιδιά τῆς Γ΄ τάξης. 'Ελλείψεις καί ἐπουσιώδεις ἀτέλειες, πού μποροῦν ὅμως νά διορθωθοῦν, ὑπάρχουν καί στά ἐπιμέρους θέματα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΕΜΕ

η. Η συγγραφέας, σύμφωνα μέ τούς όρους συγγραφής τών βιβλίων, υπέβαλε καί φυλλάδιο μέ όδηγίες γιά τό δάσκαλο γιά τή διδασκαλία τού μαθήματος καί τή χρήση τών βιβλίων. Οί όδηγίες αύτές είναι γενικές καί όπωσδήποτε δέ καλύπτουν τίς άνάγκες τού μαθήματος. Άλλωστε ή άνάγκη αύτή θά μπορούσε νά καλυφτεί, όπως καί ό συντάκτης τών προδιαγραφών άφήνει νά εννοηθεί, μέ βιβλίο τού δασκάλου. Όμως καί όπως είναι έπεξηγούν μερικά βασικά θέματα καί είναι χρήσιμες στό δάσκαλο.

Άφού διαπίστωσα ότι τό βιβλίο άνταποκρίνεται, άφού διορθωθεί καί βελτιωθεί, στό σκοπό γιά τόν όποίο γράφτηκε, προχώρησα στή διόρθωση τού κειμένου καί στή βελτίωσή του.

Είδικότερα έγιναν οί έξής διορθώσεις καί βελτιώσεις:

α. Διορθώθηκαν τά κείμενα, όσο αύτό ήταν δυνατόν, γλωσσικά (βλ. διορθώσεις στό κείμενο τού δοκιμίου).

β. Περικόπηκε περιττή ύλη, όπου χρειάστηκε συμπτύχθηκε καί σέ πολλά σημεία έγιναν άλλαγές, βελτιώσεις καί προσθήκες σημαντικές περικοπές έγιναν στίς ένότητες Α1.4, Α2.8, Α3.10, Γ.2.19, ένώ σέ άλλες λιγότερο σημαντικές. Έτσι ή έκταση τού βιβλίου άπό 118 σελίδες περιορίστηκε στίς 109.

γ. Η ύλη τού βιβλίου άπό 42 διδακτικές ένότητες τακτοποιήθηκε σέ 49 διδακτικές ένότητες. Έτσι βελτιώθηκε ή δομή του καί άπό διδακτική άποψη έγινε πιό προσιτό στά παιδιά.

δ. Διορθώθηκε τό κείμενο τού φυλλαδίου μέ τίς όδηγίες καί σέ μερικά σημεία οί όδηγίες αύτές βελτιώθηκαν.

Γιά νά μή χάνεται χρόνος καί έπειδή ήταν άπαραίτητο νά διευκρινιστούν όρισμένα σημεία, κάλεσα τή συγγραφέα καί τής έθεσα ύπόψη όλες τίς μεταβολές πού πρότεινα. Η κ. Καζάζη-Πατηνιώτη συμφώνησε νά γίνουν οί άλλαγές πού πρότεινα καί μέ τή συνεργασία της, πού ήταν πολύ έποικοδομητική, διορθώσαμε καί βελτιώσαμε σημαντικά τό βιβλίο. Η κ. Καζάζη μέ πολλή εύσυνειδησία έπέφερε όλες τίς άλλαγές σέ νέο άντίτυπο τού δοκιμίου, ώστε αύτό νά είναι έτοιμο σήμερα νά σταλεί γιά έκτύπωση. Οί διορθώσεις καί οί βελτιώσεις πού προτάθηκαν άπό μένα καί άλλες πού προέκυψαν άπό τή συνεργασία μας φαίνονται στό κείμενο τού πρωτοτύπου. Καί τά δύο άντίτυπα καταθέτω σήμερα στό Τμήμα.

./.

Ύστερα από τά παραπάνω π ρ ο τ ε ί ν ω:

α. Νά κριθεῖ ὡς κατάλληλο τό βιβλίο τῆς κ. Μαρίας Καζάζη-Πατηνιώτη "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος Γ΄τάξεως" γιά τούς "Ελληνες μαθητές στή Δυτ. Γερμανία καί νά ἐκτυπωθεῖ πρός χρήση τῶν μαθητῶν.

β. Νά ληφθεῖ πρόνοια νά τυπωθεῖ μέ τό μονοτονικό σύστημα.

γ. Νά τυπωθεῖ τό φυλλάδιο μέ τίς ὁδηγίες γιά χρήση τῶν δασκάλων πού θά διδάσκουν τό μάθημα. Νά τυπωθεῖ ἕνα κοινό φυλλάδιο καί γιά τίς δύο τάξεις Γ΄καί Δ΄.

δ. Νά δοθεῖ τό χρηματικό ποσό πού προβλέπεται ἀπό τήν ἀπόφαση ἀνάθεσης γιά ἀποζημίωση τῆς συγγραφέα".

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση, ὕστερα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο φ. 817.3/35/Ζ/4720/30-11-81 τῆς Ὑπηρεσίας Ε.Ε.Ε. καί Ξ. καί Μ. Σχολείων τοῦ ΥΠΕΠΘ καθώς καί τό διδακτικό βιβλίο "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος Γ΄ τάξεως Δημοτικοῦ" γιά τούς "Ελληνες μαθητές στή Δ. Γερμανία τῆς Μαρίας Καζάζη-Πατηνιώτη, πού διαβιβάστηκε μέ τό ἔγγραφο αὐτό,

β) Τήν εἰσήγηση τοῦ Ι. Χριστιᾶ, καί

γ) Τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

α π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Ι. Χριστιᾶ στό συνολό της. Δηλαδή:

α) Νά κριθεῖ ὡς κατάλληλο τό βιβλίο τῆς Μαρίας - Καζάζη- Πατηνιώτη "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος Γ΄τάξεως" γιά τούς "Ελληνες μαθητές στή Δ. Γερμανία καί νά ἐκτυπωθεῖ ἀπό τόν ΟΕΔΒ πρός χρήση τῶν μαθητῶν,

β) Νά ληφθεῖ πρόνοια νά τυπωθεῖ μέ τό μονοτονικό σύστημα,

γ) Νά τυπωθεῖ τό φυλλάδιο μέ τίς ὁδηγίες γιά χρήση τῶν δασκάλων, πού θά διδάσκουν τό μάθημα. Νά τυπωθεῖ ἕνα κοινό φυλλάδιο καί γιά τίς δύο τάξεις Γ΄καί Δ΄, καί

δ) Νά δοθεῖ τό χρηματικό ποσό πού προβλέπεται ἀπό τήν ἀπόφαση ἀνάθεσης γιά ἀποζημίωση τοῦ συγγραφέα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.Ε.Μ.Ε.

Θ ἔ μ α 2ο.- 'Οργάνωση σεμιναρίων γιά δασκάλους καί νηπιαγωγούς σέ θέματα ὑγιεινῆς διατροφῆς.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

'Ο κ. 'Υφυπουργός τῆς Παιδείας μέ ἔγγραφό του ἀριθ. Γ3/37/12/3/1982 διαβιβάζει στό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ τά ἀριθ. Πρωτ. 262/23-11-81 καί 275/16-2-1982 ἔγγραφα τῆς 'Υγειονομικῆς Σχολῆς 'Αθηνῶν καθώς καί δυό προγράμματα μέ θέμα "'Υγιεινή Διατροφή" γιά σχετική γνωμοδότηση. Τά προγράμματα ἀναφέρονται σέ δυό ἐκπαιδευτικά σεμινάρια γιά δασκάλους καί νηπιαγωγούς πού πραγματοποιήθηκαν στήν 'Αθήνα στίς 17-19/6/81 καί 7-9/9/81 ἀπό τήν 'Υγειονομική Σχολή 'Αθηνῶν, Ἕδρα Διατροφῆς καί Βιομηχανίας. Στά σεμινάρια αὐτά ἔλαβαν συνολικά μέρος 125 δάσκαλοι καί νηπιαγωγοί καί ἀναπτύχθηκαν ἀπό εἰδικούς ἐπιστήμονες πολλά ἐνδιαφέροντα θέματα πού ἀφοροῦν τό τομέα τῆς ὑγιεινῆς διατροφῆς. "Οπως μέ πληροφόρησε ἡ ὑπεύθυνη τῶν σεμιναρίων κ. Α. Τριχοπούλου, οἱ δάσκαλοι καί νηπιαγωγοί ἔδειξαν μεγάλη προθυμία γιά συμμετοχή (ὑποβλήθηκαν 400 αἰτήσεις) ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον κατά τή διάρκεια τῶν σεμιναρίων καί ἀναγνώρισαν τήν ἀναγκαιότητα καί χρησιμότητά τους.

'Η 'Υγειονομική Σχολή παρακαλεῖ α) νά τῆς ἐπιτραπεῖ νά συνεχίσει τή συλλογή στοιχείων ἀπό τά σχολεῖα πάνω στό θέμα τῆς ὑγιεινῆς διατροφῆς καί β) νά συνεχιστοῦν καί στό τρέχον σχολ. ἔτος τά ἐκπ/κά σεμινάρια γιά δασκάλους καί νηπιαγωγούς πάνω σέ θέματα ὑγιεινῆς διατροφῆς. Σχετικά εἰσηγοῦμαι α) νά ἐπιτραπεῖ στήν 'Υγειονομική Σχολή 'Αθηνῶν ἡ συλλογή στοιχείων ἀπό τά σχολεῖα Στοιχειώδους Ἐκπ/σεως πάνω σέ θέματα πού ἀφοροῦν τήν ὑγιεινή διατροφή καί β) νά ἀναλάβει ἡ ἴδια Σχολή τήν ὀργάνωση καί λειτουργία ἐκπαιδευτικῶν σεμιναρίων βραχείας διάρκειας (3-4 ἡμερῶν) γιά τά χρονικά διαστήματα 15-20/6/82 καί 1-10/9/1982 ὥστε νά μήν παρακωλυθεῖ ἡ εὔρυθμη λειτουργία τῶν σχολείων. Τέτοια σεμινάρια δίνουν πάντοτε στούς ἐκπαιδευτικούς εὐκαιρίες ν'ἀντλοῦν πολλές καί χρήσιμες γνῶσεις γιά τό διδακτικό τους ἔργο.

'Ακολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν τή γνώμη τους. Εἰδικότερα ὁ Σύμβουλος Β΄Κων. Πασσάκος εἶπε τά ἑξῆς:

Καί ἐγώ ἔχω πληροφορηθεῖ ὅτι μέ τήν ὀργάνωση τοῦ Σεμιναρίου αὐτοῦ στήν 'Υγειονομική Σχολή μέ τή ὑπεύθυνη φροντίδα τῆς κας Τριχοπούλου, προσφέρεται μιά πολύ σημαντι-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Κ.Ε.Μ.Ε.

κή συμβολή στή θετική ἐνημέρωση δασκάλων καί νηπιαγωγῶν πάνω στό θέμα τῆς διατροφῆς πράγμα πού προσθέτει πολύ ἐπωικοδομητικά στοιχεῖα στό ἔργο τους μέσα στή σχολική ἀγωγή.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ3/37/12-3-82 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Σχολῶν Ἐκπαιδεύσεως Διδακτικοῦ προσωπικοῦ καί τά συνημμένα σ'αὐτό μέ ἀριθμ. πρωτ. 262/23-11-81 καί 275/16-1982 ἔγγραφα τῆς Ὑγειονομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, καθώς καί τό πρόγραμμα τῆς ὀργανώσεως σεμιναρίων γιά δασκάλους καί νηπιαγωγούς σέ θέματα ὑγιεινῆς διατροφῆς,

β) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄Ν. Βλουτίδη, καί

γ) Τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ Ν. Βλουτίδη, ὅπως ἔχει. Δηλαδή: α) νά ἐπιτραπεῖ στήν Ὑγειονομική Σχολή Ἀθηνῶν ἡ συλλογή στοιχείων ἀπό τά σχολεῖα Στοιχειώδους Ἐκπ/σεως πάνω σέ θέματα πού ἀφοροῦν τήν Ὑγιεινή διατροφή, καί β) νά ἀναλάβει ἡ ἴδια Σχολή τήν ὀργάνωση καί λειτουργία ἐκπαιδευτικῶν σεμιναρίων βραχείας διαρκείας (3-4 ἡμερῶν) γιά τά χρονικά διαστήματα 15-20/6/82 καί 1-10/9/1982 ὥστε νά μήν παρακολουθεῖ ἡ εὐρυθμη λειτουργία τῶν σχολείων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ.Ε.Μ.Ε.

Θ ἔ μ α 3ο.- Γνωμοδότηση σέ ἐρώτημα τοῦ Συλλόγου 'Θ' Ἰδιοκτητῶν Παιδικῶν Σταθμῶν.

'Ο Εἰσηγητής Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

'Ο κ. Δ/ντής τοῦ Γραφείου Τύπου τοῦ 'Υπουργοῦ Παιδείας μέ ἔγγραφό του ἀριθμ. 4237/10-2-1982 διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ αἴτηση μέ ἡμερ. 9/2/1982 τοῦ Συλλόγου 'Ιδιοκτητῶν Παιδικῶν Σταθμῶν γιά γνωμοδότηση στό ἐρώτημα τοῦ Συλλόγου "ποιός ὀνομάζεται καί θεωρεῖται κατά νόμου παιδαγωγός". 'Απ' ὅ,τι γνωρίζω σχετικά δέν ὑπάρχει καμμιά νομική διατύπωση ἤ ἑρμηνεία τοῦ ὅρου Παιδαγωγός.-

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

Συμφωνεῖ μέ τή γνώμη τοῦ εἰσηγητῆ τοῦ θέματος Ν. Βλουτίδη ὅτι δέν ὑπάρχει καμμιά νομική διατύπωση ἤ ἑρμηνεία τοῦ ὅρου παιδαγωγός.

"Επειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρίαση.

'Ο Προεδρεύων

Βασ. Κοντοδιαιώτης

'Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ

Π Ρ Α Ξ Η 21

Σήμερα 6 'Απριλίου 1982, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 11.30΄πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντ τό Σύμβουλο Β΄Βασίλειο Κονιδιτσιώτης.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δ. 'Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κ. Παπαδάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, 'Αρ. Βουγιούκας, 'Αντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- 'Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ Τριπόλεως Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Αἰσθητική 'Αγωγή γιά τήν Α΄καί Β΄τάξη Δημοτικοῦ Σχολείου. Μέρος Α΄ Ζωγραφική - Σχέδιο - Χειροτεχνία. Εἰσηγητής: 'Αντ. Μπενέκος, Εἰδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 3ο.- 'Ανάθεση συγγραφῆς βιβλίου μέ τίτλο: 'Ελεύθερο βοηθήματα "'Ιστορικά Λογοτεχνικά Κείμενα".

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- 'Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ Τριπόλεως.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος καί προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασ. Κονιδιτσιώτης ἐνημέρωσε τό Τμῆμα σχετικά μέ τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως καί διάβασε τό ἀριθμ. 46/22-3-82 ἔγγραφο τοῦ Δ/ντή Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Τριπόλεως, πού ἀναφέρεται σέ προτάσεις ἀναθέσεως διδασκαλίας μαθημάτων γιά τό Γ΄τρίμηνο τοῦ ἀκαδ. ἔτους 1981-82 στήν παραπάνω Σχολή καί εἰσηγεῖται νά γίνουν δεκτές οἱ προτάσεις τοῦ Δ/ντή Σπουδῶν, ὅπως ἔχουν γιά τά πρόσωπα πού θά διδάξουν, τά μαθήματα καί τίς ὧρες διδασκαλίας.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο 46/22-3-82 τοῦ Δ/ντή Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Τριπόλεως, β) τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β'Βασ. Κονιδιτσιώτη, καί γ) τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

νά γίνουν δεκτές οἱ προτάσεις τοῦ Δ/ευθυντή Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Τριπόλεως γιά τά πρόσωπα, πού θά διδάξουν στή ΣΕΛΔΕ, τά μαθήματα καί τίς ὧρες διδασκαλίας στό Γ΄τρίμηνο τοῦ ἀκαδ. ἔτους 1981-82 πού ἔχουν ὡς ἑξῆς:

1. 'Ανδριόπουλος Δημήτριος, Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιά τό μάθημα "Αἰσθητική 'Αγωγή" ὧρες διδασκαλίας 2.
2. Βουγιούκας 'Αριστείδης, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, γιά τό μάθημα "Αἰσθητική 'Αγωγή" ὧρες διδασκαλίας 2.
3. Κονιδιτσιώτης Βασίλειος, Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, "Κοινωνιολογία τῆς 'Αγωγῆς, ὧρες διδασκαλίας 3.
4. Σπανός Μιχαήλ, τέως Γεν. Δ/ντής Παιδ. 'Ακαδημίας "Σύγχρονες Φιλοσοφικές κατευθύνσεις, ὧρες διδασκαλίας 2.
5. Σπανός Μιχαήλ, τέως Γεν. Δ/ντής Παιδαγ. 'Ακαδημίας "'Οργάνωση καί καθοδήγηση διδακτικῶν ἀσκήσεων, ὧρες διδασκαλίας 2.
6. Πολυβός Δημήτριος, Δ/ντής Παιδ/κῆς 'Ακαδ. Τριπόλεως "Ψυχολογία τῆς Σχολικῆς ἡλικίας καί στοιχεῖα ψυχοπαθολογίας τοῦ παιδιοῦ" ὧρες διδασκαλίας 3.
7. Χαραλαμπόπουλος Βασιλ. καθηγ. Παιδ. 'Ακαδημ. Τριπόλεως "Τά μέσα διδασκαλίας", ὧρες διδασκαλίας 2.
8. Χαραλαμπόπουλος Βασιλ. Καθηγ. Παιδ. 'Ακαδημ. Τριπόλεως "'Οργάνωση καί καθοδήγηση διδακτικῶν ἀσκήσεων", ὧρες διδασκαλίας 3.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

9. Μπέλας Θ. Παιδαγωγός πού ὑπηρετεῖ στό ΚΕΜΕ, ὧρες διδασκαλίας 2.

10. Μαρινόπουλος Χαράλ. Καθηγ. Παιδ. Ἀκαδ. Τριπόλεως "Φυσική Ἀγωγή στό Δημοτικό Σχολεῖο" Ὧρες διδασκαλίας 3.

11. Στεριόπουλος Α. Εἰσαγγελέας Πρωτοδικῶν "Στοιχεῖα Δημοκρ. Πολιτεύματος" ὧρες διδασκαλίας 2.

Θ έ μ α 2ο.- Αἰσθητική Ἀγωγή γιά τήν Α΄καί Β΄ τάξη Δημοτικοῦ Σχολείου. Μέρος Α΄: Ζωγραφική - Σχέδιο- Χειροτεχνία.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Ἀντ. Μπενέκος παρουσίασε στό Τμῆμα τό πρόγραμμα τῆς Αἰσθητικῆς Ἀγωγῆς τῶν Α΄καί Β΄ τάξεων Δημοτικοῦ, τό ὁποῖο ἔχει ὡς ἑξῆς:

./.

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός τῆς Αἰσθητικῆς Ἀγωγῆς εἶναι νά βοηθήσει τούς μαθητές νά ὀργανώνουν δημιουργικά καί νά ἐξωτερικεύουν μέ πληρότητα τίς προσωπικές τους ἐμπειρίες, ἰδέες καί συναισθήματα σέ ποικίλες ἐκφραστικές μορφές καί νά ἀναπτύξουν προοδευτικά τήν ἀπαραίτητη εὐαισθησία ἀπέναντι στά καλλιτεχνικά δημιουργήματα ὅπως καί σέ κάθε ἐκδήλωση τοῦ ὡραίου στή φύση καί τή ζωή.

Εἰδικότερα ἐπιδιώκεται:

- ἡ ἐνίσχυση τῆς εὐαισθησίας τοῦ παιδιοῦ ἀπέναντι στά πράγματα καί τίς μεταβολές τους καί ἡ ἀξιοποίηση τῆς παρατηρητικότητας ὥστε νά ἐμπλουτίσει τόν ἐσωτερικό του κόσμο καί νά ἀναπτύξει στενότερη καί πληρέστερη ἐπικοινωνία μέ τό περιβάλλον του·

- ἡ καλλιέργεια τῶν αἰσθήσεων καί τῶν ἀντιληπτικῶν του ἱκανοτήτων μέ τρόπο πού θά τοῦ ἐπιτρέψει νά ὀργανώνει καί νά συντονίζει τίς δυνάμεις του γιά παραγωγή δημιουργικοῦ ἔργου σέ ποικίλους ἐκφραστικούς τύπους·

- ἡ ἐνεργοποίηση τῶν δημιουργικῶν δυνάμεων ὅλων τῶν παιδιῶν σέ κάθε ἡλικία μέ τρόπο πού θά διασφαλίζεται καί θά προωθεῖται ἡ ἀπρόσκοπτη ἐξέλιξη καί ἡ καταξίωση τῶν ἀτομικῶν ἐνδιαφερόντων, κλίσεων καί δεξιοτήτων τους·

- ἡ ἐξοικείωση, καί ἡ ἀντίστοιχη ἄσκηση, μέ τά σύμβολα, τά μέσα καί τίς τεχνικές πού χρησιμοποιοῦν οἱ καλλιτέχνες στή δημιουργική τους ἐργασία, ὥστε νά ἐδραιωθεῖ, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, τό αἰσθητικό τους κριτήριο·

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

- ἡ ἀπόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων καί στάσεων πού εἶναι ἀναγκαῖες ὄχι μόνο γιά καλλιτεχνική ἔκφραση, ἀλλά καί γιά τήν ἐπαγγελματική ζωή καί γιά τήν ἐκτίμηση τῆς χειρωνακτικῆς ἐργασίας γενικότερα.
- ἡ γνωριμία μέ τούς καλλιτεχνικούς θησαυρούς τοῦ ἔθνους μας, ὅπως καί ἄλλων λαῶν, ὥστε νά ὁλοκληρωθεῖ σχετικά ἡ αἰσθητική ἐμπειρία καί νά γίνει ἡ τέχνη σύμβολο καί μέσο συναδελφώσεως τῶν λαῶν.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ - ΣΧΕΔΙΟ - ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

Ἐ π ι δ ι ώ ξ ε ι ς γ ε ν ι κ έ ς

- Νά μάθουν οἱ μαθητές νά διακρίνουν καί νά ἀπολαμβάνουν τά χρώματα, τά σχήματα, τήν ὑφή καί τίς ἄλλες ἰδιότητες τῶν πραγμάτων, ὅπως ἐμφανίζονται στίς διάφορες καταστάσεις καί μορφές τους, στή φύση καί στά ἀνθρώπινα ἔργα.
- νά μάθουν νά συνδέουν τίς ἰδιότητες αὐτές μέ ἀνάλογες καλλιτεχνικές ἔννοιες (χρῶμα, γραμμή, κίνηση κλπ.) καί νά ἀποκτήσουν προοδευτικά εὐαισθησία ἀπέναντι στά ποιοτικά στοιχεῖα μιᾶς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας.
- νά γνωρίσουν ὅσο γίνεται περισσότερα ὑλικά, μέσα καί τεχνικές πού χρησιμοποιοῦνται στίς εἰκαστικές τέχνες καί νά ἀσκηθοῦν στή χρήση τους, σέ ἀτομικές καί ὁμαδικές ἐργασίες.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

- νά κατανοήσουν παράλληλα τίς ἐκφραστικές δυνατότητες πού προσφέρουν τά διάφορα ὑλικά στίς καλλιτεχνικές προθέσεις τοῦ δημιουργοῦ, ὥστε νά μποροῦν νά ἐπιλέγουν κάθε φορά τά ἀνάλογα ὑλικά καί ταυτόχρονα νά μάθουν νά ἀποτιμοῦν τόσο τίς ἀτομικές τους ἱκανότητες, ὅσο καί τήν προσφορά τῶν ἄλλων·

- νά ἀσκηθοῦν στήν παραγωγή ἔργων πού θά ἀποβλέπουν τόσο στήν ἱκανοποίηση προσωπικῶν καλλιτεχνικῶν κλίσεων, ὅσο καί στήν καλλιέργεια δεξιοτήτων τοῦ χεριοῦ, χρήσιμων στίς πρακτικές ἀνάγκες τῆς ζωῆς.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΤΑΞΕΩΝ

A.1. Ἐπιδιώξεις τοῦ προγράμματος Α΄ καί Β΄ τάξεων

Στίς τάξεις αὐτές ἐπιδιώκουμε:

- νά βοηθήσουμε τά παιδιά νά ἱκανοποιήσουν τή φυσική τους ἀνάγκη γιά αὐτοέκφραση μέ ὅλη τή δυνατή πληρότητα, ὥστε νά αἰσθάνονται ἱκανοποίηση·

- νά τά φέρουμε μεθοδικά σέ ἐπαφή μέ τά πρῶτα ὑλικά καί τά μέσα καλλιτεχνικῆς ἔκφρασης καί ν'ἀποκτήσουν προοδευτικά τίς ἀπαραίτητες δεξιότητες χρήσης τους, ὥστε νά μποροῦν νά τά μετατρέπουν σέ ἐκφραστικά μέσα·

- νά καλλιεργήσουμε τίς αἰσθήσεις τους, ὥστε νά χαίρονται τή χρωματική ἁρμονία καί τό μορφικό - πλαστικό ἀποτέλεσμα·

- νά τά κάνουμε ἱκανά νά κατασκευάζουν ἁπλά ἀντικείμενα δίνοντας μορφή στίς ἐπιθυμίες καί προθέσεις του.

Α.2. Μορφές καλλιτεχνικῶν δραστηριοτήτων

Α.2. 1. Ζ Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Η

Στόχοι

Μέ τή ζωγραφική ἐπιδιώκεται:

κυρίως ἡ ἔμπρακτη ἐξοικείωση τῶν παιδιῶν μέ τό χρῶμα καί τά ἀντίστοιχα μέσα καί ἡ ἄσκηση στήν ἱκανότητα νά ἀποδίδουν μέ τό χρῶμα τό ἐπιθυμητό ἀποτέλεσμα·

ἡ εὐαισθητοποίηση ἀπέναντι στή χρωματική ἁρμονία.

Θεματικό περιεχόμενο

- Ἐλεύθερη δημιουργία σέ ἀτομική καί ὁμαδική βάση, γιά ἔκφραση προσωπικῶν ἐμπειριῶν, ἀναγκῶν καί ἐνδιαφερόντων (προσωπική ζωή τῶν παιδιῶν).

- Θέματα ἀπό τή ζωή τοῦ σχολείου καί τῆς κοινότητας, καθώς καί ἀπό ἐπίκαιρα γεγονότα πού ἄσκησαν ἰσχυρή ἐπίδραση στό παιδί.

- Θέματα ἀπό ἄλλες σχολικές μαθήσεις καί δραστηριότητες, στά πλαίσια τῆς διαθεματικῆς προσέγγισης τῆς ὕλης, ὅπου ἡ ζωγραφική βοηθεῖ τό παιδί νά δεῖ ἕνα ἀντικείμενο ἀπό πολλές πλευρές.

Δραστηριότητες - Ὑλικά

α΄ - Ζωγραφική μέ τέμπερες

Δημιουργικές ἀπασχολήσεις, ὅπως πιό πάνω.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υλικά: Τέμπερες: Προτιμοῦνται γιατί ἔχουν τήν ἰδιότητα νά στρώνονται εὔκολα καί νά χρησιμοποιοῦνται σέ διαδοχικά στρώματα. Τή διάλυση κάνει ὁ δάσκαλος καί τή μεταγγίζει σέ δοχεῖα.

Πινέλα: Προτιμοῦνται σκληρά καί χοντρά πλακέ πινέλα, Νο 8,10, 12. Σέ κάθε δοχεῖο καί ξεχωριστό πινέλο.

Χαρτί: Τό μικρότερο χαρτί (γιά χρήση πάνω στό θρανίο ἤ τραπέζι) εἶναι διαστάσεων 50Χ35 ἑκατοστά.

Σέ ἄλλες περιπτώσεις (ζωγραφική σέ τοῖχο, πάτωμα, καβαλέτο) οἱ διαστάσεις εἶναι περίπου 70Χ50 ἑκ.

Ὁδηγίες: Οἱ μεγάλες γενικά ἐπιφάνειες στίς δύο πρῶτες τάξεις βοηθοῦν τά παιδιά νά κινηθοῦν ἐλεύθερα, καθώς ἀκόμη δέν ἔχουν ἔλεγχο τῶν μικρῶν μυῶν καί κινοῦν σχεδόν ὁλόκληρο τό βραχίονα.

Οἱ ἐπιφάνειες νά μήν εἶναι λεῖες (γλασέ), ἀλλά κάπως ἀνώμαλες καί μάτ (PISTOL PAPER, Γούτφρη, ἀχυρόχαρτο κ.ἄ.). Τό χρῶμα τοῦ χαρτιοῦ δέν ἔχει σημασία. Ἀνήκει στήν προτίμηση τοῦ παιδιοῦ.

β΄ - Ζωγραφική μέ δαχτυλομπογές
(Δακτυλοζωγραφική)

Υλικά: Ὑπάρχει ἕτοιμη μπογιά σκόνη στήν ἀγορά. Βάζομε στό χαρτί τοῦ παιδιοῦ 1-2 κουταλιές πού τίς στρώνει μέ τήν παλάμη καί σχεδιάζει ἔπειτα μέ τά δάκτυλα ἤ ἄλλα ἀντικείμενα. Τά χρώματα μποροῦν νά ἀναμιχθοῦν.

Τό χαρτί ἔχει μέγεθος 50Χ35 ἑκ. περίπου.

./.

γ΄ - Σπογγοζωγραφική

Κατ' ἀναλογία μέ τό προηγούμενο.

Α.2. 2. Σ Χ Ε Δ Ι Ο - Ι Χ Ν Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Στόχοι

Κύριος στόχος εἶναι ἡ ἄσκηση στή χρήση τῆς γραμμῆς ἤ τοῦ περιγράμματος καί τῶν ρυθμικῶν συνδυασμῶν γιά τή δημιουργία σχημάτων καί εἰκόνων σέ ἐπίπεδη ἐπιφάνεια.

Θεματικό περιεχόμενο

Ὅπως καί στή ζωγραφική.

Δραστηριότητες - Ὑλικά

α΄ Μολύβι: Μολονότι συνηθισμένο, περιορίζει τίς ἐκφραστικές δυνατότητες ἔκφρασης.

β΄ Παστέλ: Καλῆς ποιότητας κιμωλία σέ διάφορα χρώματα. Τό χαρτί προτιμότερο νά εἶναι σκοῦρο χρωματιστό μέ ἐπιφάνεια ἀνώμαλη.

γ΄ Λαδοπαστέλ: Δουλεύεται εὐκολότερα ἀπό τό ἁπλό παστέλ καί τό χρῶμα εἶναι πολύ λαμπρό. Πλησιάζει τή ζωγραφική.

δ΄ Κραγιόνια: Ἔχουν βάση τό κερί. Προτιμοῦμε ἄσπρο χαρτί.

ε΄ Μαρκαδόροι: Εὔχρηστο καί εὐχάριστο μέσο μέ ζωηρούς χρωματισμούς. Προτιμοῦνται οἱ χονδροί μαρκαδόροι.

στ΄ Κάρβουνο: Τό χονδρό κάρβουνο θεωρεῖται προτιμότερο.

ζ΄ Κιμωλία: Χρησιμοποιεῖται καί στόν πίνακα, ἀλλά καί σέ ἀνώμαλη ἐπιφάνεια.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ὁδηγίες

- Ὅπως καί στή ζωγραφική, καθοριστικός παράγοντας εἶναι κι ἐδῶ τό ὑ λ ι κ ό. Ἀλλά βαθμιαῖα ἐνισχύομε τό παιδί νά πειθαρχήσει τό χῶρο καί νά πετύχει ἱκανοποιητικό τεχνικό ἀποτέλεσμα.
- Δέν ἐπιβάλλεται ἤ ὑποβάλλεται ὁρισμένη τεχνική μέ "ὑποδείγματα" καί εὔκολα τυποποιημένα σχήματα τῶν πραγμάτων. Ἀφήνομε τό παιδί νά ἀποκτήσει τή δική του πειθαρχία καί "τεχνοτροπία", ὅπως καί στή ζωγραφική.
- Ἐνθαρρύνομε ἐπίσης τήν ἀ φ η γ η μ α τ ι κ ή μέ σχέδια (γεγονότων, μικρῶν ἱστοριῶν, παραμυθιῶν κ.ἄ) σέ στύλ εἰκονογραφημένων ἱστοριῶν, ὥστε νά ὑπενδυθεῖ τό σχέδιο μέ περιεχόμενο καί νά πάρει τό βάρος προσωπικοῦ νοήματος.

Α.2. 3. Π Λ Α Σ Τ Ι Κ Η

Στόχοι

Μέ τήν πλαστική δίνομε στά παιδιά τήν εὐκαιρία νά χρησιμοποιοῦν τίς σωματικές τους δυνάμεις στή χρήση εὔπλαστων ὑλικῶν, γιά νά δημιουργοῦν τρισδιάστατες μορφές. Δίνομε ἐπίσης τή δυνατότητα γιά ἐκτύπωση στήν προσπάθεια δαμασμοῦ τοῦ ὑλικοῦ.

Θεματικό περιεχόμενο

Τό ἴδιο μέ τά προηγούμενα. Ἐνθαρρύνομε ἰδιαίτερα τό παιδί νά πειραματίζεται μέ τά ὑλικά, ἀνεξάρτητα ἀπό εἰδικό περιεχόμενο ἤ ἀποτέλεσμα. Χρησιμοποιοῦν διάφορα ἀντικείμενα, γιά νά δώσουν ὑ φ ή στήν ἐπιφάνεια: π.χ. ξυλαράκια γιά ραβδώσεις, κουμπιά γιά βαθουλώματα, καρφιά, νομίσματα, ὑφάσματα κουκουνάρια κ.λ.π.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Δραστηριότητες - Ὑλικά

α΄ - Πλαστική μέ πηλό

- Τά παιδιά μποροῦν νά ἐργαστοῦν μέ δύο τρόπους: τόν ἀναλυτικό ἤ τό συνθετικό.

- Στήν πρώτη περίπτωση συμπιέζεται ὁ πηλός, ἁπλώνεται κ.λ.π. ὥσπου νά πάρει τό σχῆμα πού ἐπιθυμεῖ τό παιδί. Στή δεύτερη περίπτωση τεμαχίζεται ἤ κατασκευάζονται χωριστά τά διάφορα μέρη καί μετά ἑνώνονται (συναρμολογοῦνται).

β΄ - Πλαστική μέ πλαστελίνη

Ἡ Πλαστιλίνη πλεονεκτεῖ κατά τό ὅτι εἶναι καθαρότερο ὑλικό καί περισσότερο εὔπλαστο, ὥστε νά ἀλλάζει εὔκολα ἡ μορφή.

γ΄ - Πλαστική μέ ζυμάρι

Δέν εἶναι τόσο εὔχρηστο. Στό ἀλεύρι προσθέτομε ἁλάτι (2 πρός 1) καί τό ἀπαιτούμενο νερό.

Ὁδηγίες

- Εἶναι μία ἀπασχόληση πού ἀσκεῖ ἠρεμιστική ἐπίδραση στό παιδί μέσω τῆς ἐκτόνωσης. Γι' αὐτό, ὅπως καί στή ζωγραφική, ἐκεῖνο πού πρωταρχικά ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἐνασχόληση τοῦ παιδιοῦ μέ τό ὑλικό καί ἡ αἰσθητηριοκινητική δραστηριότητα (ἡ διαδικασία τῆς παραγωγῆς) παρά τό αἰσθητικό ἀποτέλεσμα.
- Ὁποιοδήποτε ἀποτέλεσμα γίνεται ἀποδεκτό ὡς ἐπίτευγμα προσωπικό χωρίς νά συγκρίνεται μέ δημιουργήματα ἄλλων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

Α.2. 4. Γ Λ Υ Π Τ Ι Κ Η

Στόχοι

Οἱ ἴδιοι μέ τούς στόχους τῆς πλαστικῆς. Μέ τή γλυπτική ἐπιπλέον δίνομε εὐκαιρίες στό παιδί νά ἐργαστεῖ μέ στέρεο ὑλικό σκαλίζοντάς το (καί αὐτή ἡ διαφορά εἶναι ἀπό τήν πλαστική) καί νά γνωρίσει ἔτσι τίς δυνατότητες τῶν διάφορων φυσικῶν ὑλικῶν.

Θεματικό περιεχόμενο

Ὅπως καί στά προηγούμενα.

Δραστηριότητες - Ὑλικά

Καί στή γλυπτική τά παιδιά μποροῦν νά ἐργαστοῦν μέ δύο τρόπους: μέ τήν ἀ ν α λ υ τ ι κ ή ἤ τή σ υ ν θ ε τ ι κ ή μέθοδο.

Μέ τήν πρώτη τό ὑλικό παίρνει τήν ἐπιθυμητή φόρμα μέ ἀφαίρεση τοῦ περιττοῦ ὑλικοῦ.

Μέ τή δεύτερη τό γλυπτό σχηματίζεται μέ τή σύνδεση καί συναρμολόγηση διάφορων ὑλικῶν ἤ ἀντικειμένων.

α΄ - Ὑλικά μέ τήν ἀναλυτική μέθοδο

- Π έ τ ρ α: ἡ μαλακότερη τῆς περιοχῆς,
- Γ ύ ψ ο ς
- Ἄψητο τοῦβλο: ξεραμένα τοῦβλα, πρίν ψηθοῦν, ἐφόσον εἶναι προσιτά.
- Σ α π ο ύ ν ι: δουλεύεται μέ γυαλόχαρτο καί ράσπα.
- Φλοιός πεύκου
- Κάθε εὔχρηστο ὑλικό πού ὑπάρχει στήν περιοχή καί ὅποιο προτιμᾶ τό παιδί.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΕΜΕ

./.

β.΄ - Ὑλικά μέ τή συνθετική μέθοδο

Κάθε ὑλικό πού εἶναι ἀκίνδυνο γιά τά παιδιά τῆς ἡλικίας αὐτῆς, χρήσιμο ἤ ἄχρηστο πού βρίσκεται γύρω τους (ξύλα, σπάγγοι, κουτιά, χαρτιά, βίδες, τενεκεδάκια, σύρματα, κουκουνάρια, καλαμάκια κ.λ.π.).

Στή μέθοδο αὐτή κατατάσσονται καί οἱ διάφορες χρηστικές κατασκευές. Ἡ τεχνολογία προσφέρει γι'αὐτό ἄφθονο, φτηνό καί εὔχρηστο ὑλικό γιά ποικίλες συναρμολογικές τεχνικές.

Ὁδηγίες

- Ὁ δάσκαλος πρέπει νά βεβαιώνεται κάθε φορά ὅτι τά ὑλικά καί μέσα πού χρησιμοποιοῦνται εἶναι ἀκίνδυνα γιά τά παιδιά.
- Ἐπίσης προσέχει νά ἐπιλέγει ὁ ἴδιος ὑλικά, μέσα καί δραστηριότητες πού νά μήν ξεπερνοῦν τίς δυνατότητες τῶν μαθητῶν τοῦ μέσου ὅρου, ὥστε νά μήν ὑπάρχουν ἀποτυχίες καί ἀποθάρρυνση.
- Πρέπει ἐπίσης νά ξέρει ὅτι ἡ ἐργασία αὐτή δέ διαρκεῖ πολύ χρόνο, γιατί τό ἐνδιαφέρον τους γρήγορα ἐξατμίζεται.
- Ἀκόμη τό παιδί ἔχει δυσχέρειες στή χρήση ὑλικῶν καί μέσων. Δέν μποροῦν π.χ. ὅλα τά παιδιά τῆς Α΄ τάξης νά κολλοῦν χαρτόνια. Ὁ δάσκαλος πρέπει διακριτικά νά βοηθεῖ τά παιδιά καί, πρῶτα νά δείχνει ὁ ἴδιος πῶς γίνονται ὁρισμένα πράγματα.

Α.2. 5. Κ Ο Λ Λ Α Ζ

Στόχοι - Περιεχόμενο

Μέ τόν ὅρο Κολλάζ ἐννοοῦμε τήν ἐπικόλληση διάφορων ὑλικῶν πάνω σέ μιά ἐπίπεδη ἐπιφάνεια.

Σκοπός τῆς δραστηριότητας αὐτῆς εἶναι νά δώσουμε στά παιδιά εὐκαιρίες ἐλεύθερης δημιουργίας μέ τή χρήση ποικίλων ὑλικῶν, ἀπόκτησης

ἐμπειριῶν σχετικῶν μέ τήν ὑφή καί τίς ἰδιότητες τῶν ὑλικῶν καί ἀνάπτυξης ἱκανοτήτων γιά ἐναρμόνιση καί καλλιτεχνική πειθάρχιση σέ προδιαγραμμένο σχέδιο ἄσχετων φαινομενικά στοιχείων.

Στό ἴδιο πλαίσιο ἐνισχύονται καί προσπάθειες "ἀφηρημένων" συνθέσεων καί ἁπλῆς διακοσμητικῆς.

Δραστηριότητες - ὑλικά

- Ὡς ὑλικό χρησιμοποιεῖται ὅ,τι βρίσκεται στό περιβάλλον τοῦ παιδιοῦ: ἀποκόμματα ὑφασμάτων, χρωματιστά χαρτιά, εἰκόνες ἀπό περιοδικά, ἀσημόχαρτο, περιτυλίγματα σοκολάτας, φτερά, σπόροι, ἄμμος, μακαρονάκι κ.ἄ.
- Τά πολύ μικρά ὑλικά δυσκολεύουν τό μικρό παιδί. Γι'αὐτό προτιμοῦνται τά πιό εὔχρηστα. Βοηθοῦμε τά παιδιά στό κόλλημα καί τά ἐνθαρρύνομε νά καλύπτουν ὁλόκληρη τήν ἐπιφάνεια.

4.2. 6. Τ Υ Π Ω Μ Α

Στόχοι

Μέ τή δραστηριότητα αὐτή ἐπιδιώκομε νά καλλιεργήσουμε στό παιδί τήν αἴσθηση τοῦ ρυθμοῦ πού πετυχαίνεται μέ ἐπανάληψη ἁπλῶν σχεδίων. Ἰδιαίτερα στό διστακτικό καί ἀδέξιο παιδί ἡ πράξη αὐτή μεταδίδει τήν αἴσθηση τῆς ἐπιτυχίας, γιατί εὔκολα δημιουργεῖ ἕνα εὐχάριστο αἰσθητικό ἀποτέλεσμα μέ τή χρήση ἁπλοῦ ὀργάνου καί τήν ἐπανάληψη ἁπλῆς συγκεκριμένης δραστηριότητας.

Δραστηριότητες - Ὑλικά

- Μήτρες ἀπό διάφορα ὑλικά: ξύλα, φελλό, λάστιχο, πατάτα.
- Ἡ ἴδια δουλειά μπορεῖ νά γίνει μέ ἀντικείμενα τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος, π.χ. κουμπιά, ρόδες παιγνιδιῶν, πλευρές ἑνός καρουλιοῦ, πώματα κ.ἄ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

- Ἡ μήτρα ἤ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἀντικειμένου καλύπτεται μέ χρῶμα ἤ μελάνη.
- Τό χαρτί πρέπει νά εἶναι ἀπορροφητικό.

Α.2. 7. ΚΟΥΚΛΕΣ - ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ

Στόχοι

Μέ τίς κοῦκλες γενικά βοηθοῦμε τά παιδιά:

νά παρατηρήσουν καί νά μελετήσουν τά χαρακτηριστικά τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου καί τή μορφή τῶν ζώων πού παρασταίνουν·

νά ἀποκτήσουν δεξιότητες σχετικές μέ τό σχεδίασμα, κόψιμο, κόλλημα, χρωμάτισμα κ.τ.λ·

νά καλλιεργήσουν τόν προφορικό λόγο καί ν' ἀποκτήσουν τήν ἑτοιμότητα καί τό θάρρος (ἰδιαίτερα τά δειλά καί ἀποκλίνοντα παιδιά) νά ἐκδηλώσουν τίς σκέψεις καί τά συναισθήματά τους, ὅταν αὐτοσχεδιάζουν παίζοντας κ ο υ κ λ ο θ έ α τ ρ ο.

Θεματικό περιεχόμενο

- Δραματοποιήσεις σκηνῶν ἀπό τή σχολική ζωή.
- Δραματοποιήσεις παραμυθιῶν, ἱστοριῶν καί κειμένων ἀπό τά βιβλία τους.
- Μεταφορά ἐμπειριῶν ἀπό τή ζωή τους στήν κοινότητα.
- Ἐπινοήσεις σέ ἀτομική καί ὁμαδική βάση (αὐτοσχεδιάσεις).

Δραστηριότητες - Ὑλικά

Ὑ λ ι κ ά : Λεπτό χαρτόνι, ὕφασμα, κάλτσες, ξυλαράκια κ.τ.ο.

Δ ρ α σ τ η ρ ι ό τ η τ ε ς : Ἁπλές κατασκευές φιγούρας ἀνθρώπου ἤ ζώου:

Σχεδιάζεται , χρωματίζεται, κόβεται, κολλιέται ἡ σιλουέτα σέ μιά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

. / .

βέργα καί ὑφώνεται πίσω ἀπό ἕνα παραβάν ἤ πίνακα ἤ τραπέζι. Τό παιδί κινεῖ καί μιλάει γιά λογαριασμό τῆς κούκλας.

- Κατασκευή μόνο τοῦ κεφαλιοῦ καί κίνηση. Ὁ δείχτης τοῦ χεριοῦ μπαίνει γιά λαιμό καί ὁ ἀντίχειρας μέ τό μέσο γιά χέρια.
- Ἀντί γιά χαρτόνι ἤ ὕφασμα χρησιμοποιεῖται μικρή μπάλα, ὅπου σχεδιάζεται τό πρόσωπο, κολλᾶμε μαλλιά κ.τ.λ. Χρήση μέ τό δάκτυλο.
- Τό ἴδιο μπορεῖ νά γίνει μέ κουτιά, ἀνεξάρτητα ἀπό τό σχῆμα.
- Κόβονται σιλουέτες κατά τήν παράδοση τοῦ Καραγκιόζη (χωρίς ἀρθρώσεις). Μ'αὐτές τά παιδιά παίζουν ρόλους πίσω ἀπό τό τζάμι ἤ πανί.
- Ἄλλοι τρόποι πού ἐφευρίσκει ἡ δασκάλα ἤ συμβουλεύεται ἀπό βιβλία.
- Παρακολούθηση παραστάσεων ἔντεχνου κουκλοθέατρου καί Καραγκιόζη

Α.2. 8. Μ Α Σ Κ Ε Σ

Στόχοι

Οἱ ἐπιδιώξεις εἶναι ἀνάλογες μ'ἐκεῖνες τῶν κουκλῶν.

Δραστηριότητες - Ὑλικά

Στίς τάξεις αὐτές περιοριζόμαστε κυρίως στό στερεό χαρτί. Μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ καί πανί καί νά συνδυαστεῖ μέ ἀνάλογη ἀμφίεση, ὁπότε τά παιδιά ὑποδύονται διάφορους ρόλους.

Α.2. 9. Υ Φ Α Ν Τ Ι Κ Η

Στόχοι

Μέ τήν ὑφαντική τό παιδί α) ἀποκτᾶ χρήσιμες πληροφορίες καί γνώσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

γιά τή μετατροπή τῆς πρώτης ὕλης (μαλλιοῦ, κλωστῆς) σέ ὕφασμα καί τίς ἀνάλογες δεξιότητες,

β) διακρίνει τίς διαφοροποιήσεις πού συντελοῦνται στήν ὑφή, τούς χρωματισμούς καί τούς διακοσμητικούς συνδυασμούς μέ τήν ἀλλαγή τρόπου ὕφανσης,

γ) ἀναπτύσσει τό αἰσθητικό του κριτήριο.

Δραστηριότητες - Ὑλικά - Ὁδηγίες

- Χρησιμοποιοῦμε μαλλί, νῆμα, λωρίδες ὑφάσματος κ.τ.ἄ. Ὑποτυπώδης "ἀργαλειός" πού τόν φτιάχνομε ἐμεῖς. Γενικά βοηθοῦμε τό παιδί, γιατί ἡ δραστηριότητα αὐτή εἶναι δύσκολη γιά παιδιά τῆς ἡλικίας αὐτῆς. Καί περιοριζόμαστε σέ πολύ ἁπλές κατασκευές.
- Δίνομε στό παιδί ἕναν ἀργαλειό ἀπό χαρτόνι, (15-20 ἑκ.) τετράγωνο ἤ ὀρθογώνιο, ἤ ἀπό σανίδι ἤ ἕνα σκελετό πάνω στόν ὁποῖο ἔχομε κάνει χωρίσματα ἀνά 5 χιλιοστά (μέ σχισμές ἤ καρφιά ἀνάλογα) κι ἔχομε περάσει τό νῆμα τοῦ στημονιοῦ.
- Δείχνομε πρῶτα στά παιδιά πώς νά κρατοῦν τό ὑφάδι καί πώς κάνομε ἕνα σχέδιο. Μετά ἀφήνομε τό παιδί ἐλεύθερο νά πειραματιστεῖ μέ τά χρώματα καί τούς συνδυασμούς.

Ἀκολούθησε μακρά καί διεξοδική συζήτηση, ὕστερα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου Ἀντ. Μπενέκου καί

β) τή συζήτηση, πού ἀκολούθησε,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁμόφωνα

Ἀποδέχεται, ὅπως ἔχει, τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου Ἀντ. Μπενέκου γιά τό πρόγραμμα τῆς Αἰσθητικῆς Ἀγωγῆς τῶν Α΄ καί Β΄ τάξεων Δημοτικοῦ Σχολείου. Μέρος Α΄: Ζωγραφική - Σχέδιο- Χειροτεχνία.

Θ έ μ α 3ο.- 'Ανάθεση συγγραφῆς βιβλίου μέ τίτλο: 'Ελεύθερα βοηθήματα "'Ιστορικά Λογοτεχνικά Κείμενα".

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος Δ. 'Ανδριόπουλος θέτει ὑπόψη τοῦ Τμήματος τίς πράξεις τοῦ 29/81 καί 77/81, πού ἀναφέρονται στήν ἀνάγκη συγγραφῆς ἑνός ἐλεύθερου βοηθήματος ἀπό τίς Πηγές τῆς ἑλληνικῆς γραμματείας γιά τίς ἀνώτερες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

'Ο Εἰσηγητής προτείνει στό Τμῆμα τήν ἀνάθεση τῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ σέ προσεκτικά ἐπιλεγμένους ἀπό τό Τμῆμα Δημοτικῆς δόκιμους συγγραφεῖς, σύμφωνα μέ τό Ν. 1.143/81, ἄρθρ. 33, παρ. 1.

"Επειτα ἀπό διερεύνηση καί ἀναζήτηση ἀναγνωρισμένων προσώπων, ὡς συγγραφέων προτείνει τούς ἑξῆς:

1) Σταμέλο Δ., Ιστορικό, πού εἶναι συγγραφέας ἀξιόλογων καί βραβευμένων Ιστορικῶν λογοτεχνικῶν ἔργων, πού ἔχουν βραβευθεῖ μέ Α'Κρατικό βραβεῖο.
2) Παπαμανώλη Κ., δάσκαλο, 26ου Δ.Σ. Πειραιῶς, πού ἔχει ἀσχοληθεῖ πολύ μέ τό ἀντικείμενο καί ἔχει συγγράψει ἀξιόλογο βιβλίο ἀναλόγου περιεχομένου.

"Οροι συγγραφῆς - Οδηγίες

α) Σκοπός τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ ὑποβοήθηση τῶν δασκάλων καί τῶν μαθητῶν τῶν ἀνώτερων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου νά προσεγγίσουν τίς πηγές τῆς ἑλληνικῆς γραμματείας, βυζαντινῆς καί νεότερης, ὥστε ἀπό τήν ἄμεση αὐτή ἐπαφή νά δεχθοῦν τίς ἄριστες μορφωτικές ἐπιδράσεις καί νά διευκολυνθεῖ ἡ διδασκαλία τῆς Ιστορίας, καί τῶν θρησκευτικῶν.

β) 'Η διάταξη τῆς ὕλης θά γίνει σύμφωνα μέ τίς 'Οδηγίες τοῦ ὑπεύθυνου Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ καί εἰσηγητή τοῦ θέματος κ. Δ. 'Ανδριόπουλου καί ἀνάλογα μέ τήν φύση καί τήν ποιότητα τοῦ ὑλικοῦ πού θά ἐπιλεγεῖ: κατά περιοχές γνώσεως καί Ιστορικές περιόδους.

γ) Γλῶσσα τοῦ βιβλίου θά εἶναι ἡ δημοτική μέ τό νέο τονικό σύστημα πού θά καθιερωθεῖ.

δ) 'Η εἰκονογράφηση θά γίνει σύμφωνα μέ τήν περιγραφή πού θά κάνουν οἱ συγγραφεῖς.

ε) 'Η ἔκταση τοῦ βιβλίου θά εἶναι 20-22 τυπογραφικά φύλλα, κατά προσέγγιση.

στ) 'Η ἔκταση τῆς εἰκονογραφήσεως θά εἶναι τό ἕνα πέμπτο (1/5) τοῦ συνόλου κατά προσέγγιση.

ζ) Τό σχῆμα τοῦ βιβλίου, οἱ διαστάσεις του, καθώς καί τά τυπογραφικά στοιχεῖα θά καθοριστοῦν ἀπό τούς συγγραφεῖς σέ συνεργασία μέ τό Τμῆμα Δ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ καί τόν ΟΕΔΒ.

η) Προθεσμία συγγραφῆς ὁρίζεται τό διάστημα δύο (2) μηνῶν τό πολύ ἀπό τήν ἔκδοση τῆς ἀποφάσεως.

θ) Ὡς ἀμοιβή προτείνονται οἱ δρχ. πενήντα χιλ. (50.000) γιά τόν κ. Παπαμανδλη καί ἑκατό χιλ. (100.000) γιά τόν κ. Σταμέλο. Ἐπειδή ἡ συγγραφή, ἡ εἰκονογράφηση καί ἡ ἐκτύπωση τοῦ βιβλίου πρέπει νά γίνουν ἔγκαιρα, ὥστε αὐτό νά δοθεῖ στά σχολεῖα πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ σχ. ἔτους 1982- 1983, εἶναι ἀνάγκη ἡ ἀνάθεση τῆς εἰκονογραφήσεως νά ἀρχίσει ἀπό τώρα, παράλληλα μέ τή συγγραφή τοῦ βιβλίου.

ι) Ὡς κατάλληλο ζωγράφο, ἔπειτα ἀπό μελέτη ἐργασιῶν του, προτείνουμε τόν κ. Παν. Γράβαλο γιά τήν εἰκονογράφηση καί καλλιτεχνική ἐπιμέλεια.

ια) Ἡ κρίση τοῦ βιβλίου θά γίνει ἀπό τριμελή ἐπιτροπή.

Ἀκολούθησε μακρά καί διεξοδική συζήτηση ὅλων τῶν πτυχῶν τοῦ θέματος, ἔπειτα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται:

Ἀποδέχεται ὅπως ἔχει τήν εἰσήγηση καί εἰσηγεῖται στή Διοίκηση νά προχωρήσει ἡ διαδικασία τῆς ἀναθέσεως τῆς συγγραφῆς καί παράλληλα καί τῆς εἰκονογραφήσεως, ὥστε νά δοθεῖ τό βιβλίο στά σχολεῖα πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1982-1983.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

Θεοδ. Κονιδαρίδης

Ἡ Γραμματέας

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 22

Σήμερα 13 Ἀπριλίου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 12 μεσημβρινή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀρ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής.

Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄ Δ. Ἀνδριόπουλος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο – Τό νέο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου – Ὡρολόγιο Πρόγραμμα Α΄ καί Β΄ τάξεων. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Θέμα 2ο – Γνωμάτευση σέ ἀναφορά τῆς Διευθύντριας τοῦ 97ου Δημοτικοῦ Σχολείου Ἀθηνῶν. Εἰσηγητής: Κων. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Θέμα 3ο – Δίγλωσσο φυλλάδιο γιά τούς μαθητές σχολείων Ὁλλανδίας. Εἰσηγητής: Κων. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Θέμα 4ο – Μελέτη Ι. Κονετᾶ γιά τήν ἐξοικείωση τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ μέ τήν ἐπιστημονική καί τεχνολογική ἔρευνα. Εἰσηγητής: Κων. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Θέμα 5ο – Ὁδηγίες σεισμικῆς ἐπιβιώσεως. Εἰσηγητής: Ν. Βλουτίδης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Η συζήτηση τοῦ 1ου θέματος γιά τό ὡρολόγια καί ἀναλυτικά προγράμματα ἀποφασίστηκε νά ἀναβληθεῖ, ἐπειδή τό θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως ἦταν πολλά, ὁ χρόνος περιορισμένος καί τό θέμα μεγάλης σπουδαιότητας.

Θ έ μ α 2ο.- Γνωμάτευση σέ ἀναφορά τῆς Διευθύντριας τοῦ 97ου Δημοτικοῦ Σχολείου 'Αθηνῶν.

'Ο 'Επιθεωρητής Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τῆς Γ' Περιφερείας τοῦ Διαμερίσματος 'Αθηνῶν διαβιβάζει κατεύθειαν πρός τό ΚΕΜΕ ἀναφορά τῆς Διευθυντρίας τοῦ 97ου Δ.Σ. 'Αθηνῶν πού ἀναφέρεται στή "στασιμότητα πνευματικά ἀνώριμων ἤ καθυστερημένων μαθητῶν στίς κατώτερες τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου". 'Επειδή ἡ ἀναφορά αὐτή δέν ἀποστέλλεται γιά γνωμάτευση ἀπό τό 'Υπουργεῖο Παιδείας καί μάλιστα τόν κ. 'Υπουργό, ὅπως ὁ Ἱδρυτικός Νόμος τοῦ ΚΕΜΕ ὁρίζει (186/1975, "Αρθρο 2, παράγραφος 2) καί ὅπως ὑπῆρξε ἡ πρακτική τῆς λειτουργίας του μέχρι σήμερα, εἰσηγοῦμαι νά μήν προχωρήσει τό Τμῆμα στή συζήτηση τῆς οὐσίας τοῦ θέματος, γιατί δέ γνωρίζουμε καί ποιά εἶναι ἡ βούληση τοῦ κ. 'Υπουργοῦ σχετικά μ'αὐτό, ἄν δηλαδή ὑπάρχει ἤ ὄχι ἡ 'Υπουργική πρόθεση γιά σχετική γνωμάτευση τοῦ ΚΕΜΕ.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση, δέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β'Κ. Πασσάκου ὅπως ἔχει καί α π ο φ α σ ί ζ ε ι νά ἐπιστραφεῖ ἡ ἀναφορά τῆς παραπάνω Δ/ντριας στόν 'Επιθεωρητή της, γιά νά τήν ὑποβάλλει ἱεραρχικά διά τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ.

Θ έ μ α 3ο.- Δίγλωσσο, φυλλάδιο γιά τούς μαθητές σχολείων 'Ολλανδίας.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος Σύμβουλος Β'Κων/νος Πασσάκος εἶπε τά ἑξῆς:
" Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ἔγγραφο Φ. 817.3/2/Ζ/9/8-1-1982 διαβιβάζει τή σχετική μέ τό θέμα ἀλληλογραφία καί παρακαλεῖ γιά τίς δικές μας ἐνέργειες. Μία δακτυλογραφημένη ἔκθεση 30 σελίδων τῆς Συμβούλου 'Εκπ/σεως στήν 'Ελληνική Πρεσβεία τῶν Βρυξελλῶν, πού συνοδεύεται καί μέ ἄλλες τόσες περίπου σελίδες σέ παραρτήματα γραμμένα στή γαλλική γλῶσσα, ἀφορᾶ στά πεπραγμένα τοῦ ἐκεῖ Γραφείου 'Εκπαιδεύσεως καί ἀναφέρεται στή λειτουργία τῶν ἑλληνικῶν σχολείων Βελγίου, 'Ολλανδίας καί Λουξεμβούργου. 'Η ἔκθεση ἔχει σκοπό ἐνημερώσεως. Τό βασικό θέμα εἶναι "τό πρῶτο δίγλωσσο φυλλάδιο" πού ἐκπόνησε τό Γραφεῖο ἐκεῖ γιά χρήση τῶν μαθητῶν ἑλληνικῶν σχολείων στήν ἐκμάθηση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. 'Υπενθυμίζω ὅτι τό Τμῆμα ἀσχολήθηκε μέ τό ἴδιο θέμα τό περασμένο ἔτος (Πράξη 49/6-7-81) καί ζήτησε νά σταλοῦν "Τά πορίσματα τῆς δοκιμαστικῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ τοῦ Προγράμματος καί κάθε σχετικό μέ τή χρήση τοῦ πρώτου φυλλαδίου στά πλαίσια τοῦ δίγλωσσου αὐτοῦ προγράμματος". Στή σχετική ἀναφορά τῆς Συμβούλου 'Εκπαιδεύσεως γράφεται πῶς ἡ μορφή στό ὑποβαλλόμενο φυλλάδιο δόθηκε ἀφοῦ ἡ ἴδια ἐπισκέφθηκε καί συζήτησε μέ τούς δασκάλους τίς σχετικές γλωσσικές ἀνάγκες τῶν μαθητῶν, ὅτι σκοπός του εἶναι "νά δώσει ἐρεθίσματα γιά προφορική διδασκαλία" σέ μαθητές ἡλικίας 7-12 ἐτῶν πού γνωρίζουν ἤδη νά διαβάζουν καί νά γράφουν ἑλληνικά, ἀλλά δέν κατανοοῦν τό περιεχόμενο καί τή σημασία τῶν λέξεων, ὅτι οἱ ἀσκήσεις γίνονται προφορικά καί γι'αὐτό ἀπουσιάζουν ἀπό τό φυλλάδιο, ὅτι τό περιεχόμενο τῶν φράσεων ἀναφέρεται στά ἐγγύτερα πρός τό μαθητή καί γι'αὐτό ἀρχίζουν μέ ὀνομασίες μερῶν τοῦ σώματός του, ὅτι προφορικῶς δόθηκαν ὁδηγίες στούς δασκάλους γιά τή χρήση τοῦ φυλλαδίου καί ὅτι τέλος καί 'Ιταλοί ἐκπαιδευτικοί χρησιμοποιοῦν παρόμοια φυλλάδια γιά τόν ἴδιο σκοπό. Τό ἔγγραφο αὐτό τῆς Συμβούλου συνοδεύεται καί ἀπό τρεῖς βραχεῖες ἀναφορές δασκάλων ἑλληνικῶν Σχολείων 'Ολλανδίας. 'Ο ἕνας τοῦ σχολείου 'Αϊντχόφεν γράφει ἁπλῶς πῶς τό φυλλάδιο βοηθεῖ στήν ἐκμάθηση τῆς μητρικῆς γλώσσας. 'Ο ἄλλος τοῦ Χρόνιγγεν ὅτι χρησιμοποιεῖ τό περιεχόμενο τοῦ φυλλαδίου ὡς πρότυπες φράσεις καί προσθέτει πῶς "θεωροῦμε τή συνέχιση τῆς ἔκδοσης τῶν φυλλαδίων πολύτιμη" καί ὁ τρίτος τοῦ

Μάαστριχτ συμπεραίνει από τή χρήση του πώς "είναι σχετικά, επιτυχής αύτή του ή έκδοση" γιά έποικοδομητική διδασκαλία άλλά, προσθέτει, "Αν πραγματοποιηθεί έκδοση άλλου παρομοίου είδους φυλλαδίου, αύτό πρέπει νά είναι έντελώς διάφορο τού έκδοθέντος..." Μέ βάση τά παραπάνω προβαίνω στίς άκόλουθες παρατηρήσεις: α) Δέν έχουμε πράγματι στή διάθεσή μας λεπτομερή - άκριβή καί άντικειμενικά δοδομένα άπό τήν έφαρμογή τού φυλλαδίου αύτού καί τού όλου προγράμματος, όπως είχε ζητήσει τό ΚΕΜΕ. β) Οί ίδιοι οί διδάσκαλοι είναι σέ θέση άνάλογα μέ τή πραγματικότητα πού έχουν μπροστά τους νά παρουσιάζουν πρότυπες φράσεις καί νά έργάζονται μαζί μέ τούς μαθητές πάνω σ'αύτές γιά τή γλωσσική τους κατάρτιση. γ) Δέν είμαι διόλου βέβαιος πώς οί φράσεις πού περιλαμβάνονται στό φυλλάδιο είναι καί οί ψυχολογικά όρθότερες εύνοϊκότερες καί "πλησιέστερες στά παιδιά. δ) Φράσεις πού περιλαμβάνουν λακωνικά χαρακτηριστικές ένέργειες τής καθημερινής ζωής τών παιδιών θά ήταν πιό έπιτυχημένες γιά τόν άναφερόμενο σκοπό. ε) Είναι άνάγκη νά ύπάρξει μιά περισσότερο συστηματική έργασία έτσι πού όλα τά περιεχόμενα νά συνδέονται όργανικά, νά ύπάρχη μιά βαθμιαία συνεχής πορεία μέ τρόπο έπαγωγικό άπό τή μιά πρόταση στήν άλλη άντί γιά μιά μηχανική παράθεση φράσεων άσχέτων μεταξύ τους πού γρήγορα ξεχνιούνται. στ) Κάποια κατάλληλη μορφή άσκήσεων πρέπει νά περιλαμβάνεται στό φυλλάδιο. ζ) Η σχετική έργασία πού έγινε γιά τά έλληνικά σχολεία τής Δυτικής Γερμανίας άποτελεί ένα πάρα πολύ καλό παράδειγμα.

Γιά όλα τά παραπάνω καί μέ τήν άναγνώριση τής καλής προθέσεως πού άναμφισβήτητα ύπάρχει γιά χάρη τών έλληνοπαίδων είσηγούμαστε νά μήν έγκριθεί τό ύποβαλλόμενο φυλλάδιο έπί τού παρόντος στή μορφή πού βρίσκεται τώρα".

'Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ τών μελών τού Τμήματος, ύστερα άπό τήν όποία τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη του: α) Τό έγγραφο Φ. 817.3/2/Ζ/9/8-1-82 τής ύπηρεσίας Ε.Ε.Ε. καί Ξ. Μ. Σχολείων τού ΥΠΕΠΘ καί τό συνημμένο φάκελο μέ τό έγγραφο τής Συμβούλου 'Εκπ/σεως στήν 'Ελληνική Πρεσβεία τών Βρυξελλών καί τή σχετική άλληλογραφία, β) Τήν είσήγηση τού Συμβούλου Β'Κων/νου Πασσάκου καί γ) τή συζήτηση, πού έγινε, μεταξύ τών μελών του,

./.

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄Κων/νου Πασσάκου στό σύνολό της.

Θ έ μ α 4ο – Μελέτη Ι. Κονετᾶ γιά τήν ἐξοικείωση τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ μέ τήν ἐπιστημονική καί τεχνολογική ἔρευνα.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Κων. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό Γ3/54/29-3-1982 ἔγγραφό του διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ γιά γνωμάτευση "πάνω στή σκοπιμότητα καί ὠφελιμότητα τῆς Ἐφαρμογῆς τοῦ Προγράμματος , πού προτείνει γιά τούς ἐκπ/κούς τῆς Πρωτοβάθμιας Ἐκπ/σης" ὁ Ι. Κονετᾶς ἐκπαιδευτικός. Τό πρόγραμμα αὐτό ἐκτείνεται σέ 47 δακτυλογραφημένες σελίδες, στίς ὁποῖες ἀκολουθοῦν σχετική βιβλιογραφία ἑλληνική καί ξένη, 11 παραρτήματα μέ διάφορους πίνακες κ.ἄ., καθώς ἐπίσης καί μιά ἔκθεση τοῦ ἴδιου γιά τήν Παιδαγωγική Ἔρευνα στή Κύπρο, ἀπό παλαιότερη ἐκεῖ τριήμερη ἐπίσκεψή του. Τό προτεινόμενο Πρόγραμμα μπορεῖ νά διακριθεῖ στά ἀκόλουθα μέρη:

1. Ὁ σκοπός καί ἡ ἀναγκαιότητα τῆς παιδαγωγικῆς ἔρευνας.

2. Ἡ Πραγματικότητα στήν Πατρίδα μας ἀπ' τήν ἄποψη τῆς Παιδαγωγικῆς ἔρευνας.

3. Ἀναλυτικό Πρόγραμμα εὐαισθητοποιήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν στήν ἔρευνα ("Ε.Ε.Ε.Ε."), πού ἐκτείνεται σέ 4 γενικές ἑνότητες μέ ἐπί μέρους ἀντικείμενα.

4. Ἔρευνα μέ χρήση ἐρωτηματολογίου καί συνεντεύξεων, πού συνίσταται ἀπό "διερευνητικές ἐπαφές καί περιλαμβάνει καί γενικές παρατηρήσεις πάνω στίς ἀπαντήσεις τῶν ἀτόμων πού ρωτήθηκαν.

5. Προτάσεις γιά ἕνα πρόγραμμα εὐαισθητοποιήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν πού διακρίνονται σέ ἕνα μακροπρόθεσμο (Βασική ἐκπαίδευση ἐκπαιδευτικῶν, Πανεπιστήμια, Τράπεζα Πληροφοριῶν) καί ἕνα βραχυπρόθεσμο διαρκείας 4 ἑβδομάδων μέ σύνολο ὡρῶν 80 σέ συνεργασία ΥΠΕΠΘ, Ὑπουργείου Συντονισμοῦ καί Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν στά πλαίσια τῶν ΣΕΛΔΕ κυρίως.

Ὁ συντάκτης τοῦ προγράμματος ὀρθά τονίζει τήν ἀξία τῆς Παιδαγωγικῆς ἔρευνας γιά τή βελτίωση τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά ἀναφέρω ὅτι ἤδη ἀπό τό ἔτος 1958 τή μεγάλη αὐτή ἀνάγκη εἴχαμε ἐκθέσει μαζί μέ τόν Εἰδικό Σύμβουλο κ. Γ. Μαραγκουδάκη σέ μιά μελέτη μας πού δημοσιεύτηκε διαδοχικά σέ τεύχη τοῦ Περιοδικοῦ "Σχολεῖο καί Ζωή" τότε. Εἶναι ἐπίσης ὀρθό πώς σήμερα ὑστεροῦμε πολύ στήν Παιδαγωγική ἔρευνα ἐδῶ στήν πατρίδα μας.

Σχετικά μέ τό περιεχόμενο (τά ἀντικείμενα) τοῦ προτεινόμενου προγράμματος δέν προχωρῶ σέ λεπτομέρειες. Γι' αὐτό χρειάζεται συζήτηση καί ἀνταλλαγές ἀπόψεων. Ἐνδεικτικά ἀναφέρομαι στό τίτλο τῆς τέταρτης ἑνότητας τοῦ Προγράμματος: "Παιδαγωγική Ἔρευνα στή Πράξη". Μπορεῖ νά νοηθεῖ Παιδαγωγική ἔρευνα πού δέ γίνεται στήν πράξη; Βρίσκω ἐπίσης πώς εἶναι ἀναγκαῖο νά καθοριστεῖ μέ ἀκρίβεια σέ τί θά ἀποβλέπει αὐτή ἡ "εὐαισθητοποίηση καί ἐξοικείωση". Σέ πληροφόρηση ἐνημέρωση, κατανόηση ἀποτελεσμάτων Παιδαγωγικῶν Ἐρευνῶν, ἀξιοποίηση δεδομένων Ἔρευνας στή σχολική πράξη, κατάρτιση τῶν ἐκπαιδευτικῶν σέ βοηθούς ἐρευνητῶν ἤ σέ ἐρευνητές μέσα στήν ἐκπαίδευση .....;

Ἔπειτα γίνεται λόγος γιά "μετάδοση ἐρευνητικοῦ Πνεύματος στούς μαθητές" (σελ. 2 καί 12). Οἱ μαθητές καλοῦνται βέβαια, στά πλαίσια τῆς σχολικῆς ἀγωγῆς τους, νά διερευνοῦν καί ἔτσι νά κατακτήσουν βασικά στοιχεῖα ἀπό διάφορους τομεῖς γνώσεων, ἀλλά σέ καμιά περίπτωση δέν εἶναι φυσικά νοητό ὅτι μποροῦν νά μετατραποῦν σέ ἐρευνητές μέ τήν ἐπιστημονική σημασία τοῦ ὅρου. Σάν πρόθεση εἶναι καλή ἡ διερευνητική προσπάθεια τοῦ κ. Κονετᾶ πάνω στό ἀναφερόμενο θέμα. Μόνο ἐνδεικτικά ὅμως θά μποροῦσαν ἴσως νά προσεχθοῦν τά ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς διερευνήσεως. Ἄν ἐπιμέναμε νά τήν ὀνομάσουμε ἔρευνα θά τῆς ἔλειπαν ὁπωσδήποτε βασικοί ὅροι μιᾶς ἀντικειμενικῆς καί ἔγκυρης ἔρευνας.

Περιορίζομαι μόνο νά πῶ πώς ἡ ὁμάδα τῶν ἐξετασθέντων ἐκπαιδευτικῶν καί πού χαρακτηρίζεται πώς ἔχει "μερική κατάρτιση στήν ἔρευνα" - σέ σύγκριση μέ τήν ἄλλη ὁμάδα πού τή στερεῖται ὁλότελα - στήν πραγματικότητα δέν εἶχε παρά μιά πολύ ἁπλή καί πολύ γενική ἐνημέρωση, "μιά σύντομη γνωριμία μέ τήν ἔρευνα" πάνω σ'αὐτό τό θέμα γιά 12 - 15 διδακτικές ὧρες στή ΣΕΛΔΕ Ἀθηνῶν, σύμφωνα μέ τή βεβαίωση τοῦ διδάξαντος.

Γενικά ἀπό τή μελέτη τῆς ἐργασίας τοῦ κ. Κονετᾶ καταλήγω στά ἀκόλουθα συμπεράσματα τά ὁποῖα εἰσηγοῦμαι:

1. Πρόκειται γιά μιά καλή προσπάθεια μέ ἐνδιαφέρον περιεχόμενο, πού χρήσιμο εἶναι νά γνωρίσει ὁ καθένας ἐνδιαφερόμενος.

2. Ἕνα πρόγραμμα οἰκειώσεως καί εἰσαγωγῆς τῶν ἐκπαιδευτικῶν στήν παιδαγωγική ἔρευνα εἶναι ἀρκετά χρήσιμο καί πρέπει στήν κατάλληλη εὐκαιρία νά ἀσχοληθεῖ μ'αὐτό τό ΚΕΜΕ, σάν τό Κέντρο Μελετῶν Ἐκπαιδευτικῶν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Σχετικά ἡ ἐργασία τοῦ κ. Κονετᾶ καλόν εἶναι νά ληφθεῖ ὑπόψη.

3. Στή περίοδο αὐτή τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ εἶναι ἀπασχολημένο μέ ἄλλα διάφορα ἐπείγοντα καί σοβαρά θέματα (Ἀναλυτικά Προγράμματα Σχολείων, Διδακτικά βιβλία μαθητῶν, Βιβλία Δασκάλου κ.ἄ), ὥστε τό ἀναφερόμενο θέμα νά μήν παίρνει ὁπωσδήποτε τή πρώτη σειρά.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' Κων/νου Πασσάκου στό σύνολό της.

Θ έ μ α : 5ο - Ὁδηγίες Σεισμικῆς Ἐπιβιώσεως

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, εἶπε τά ἑξῆς:

Ὁ κ. Ὑφυπουργός τῆς Παιδείας μέ ἔγγραφό του ἀριθ. ΓΙ/23/12-3-1982 διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Δημοσίων Ἔργων πού ἀπευθύνεται πρός τόν κ. Ὑπουργό τῆς Παιδείας (ἀριθ. Φ 25/690/2-2-1982) καί πού ἀφορᾶ τήν ἀναγραφή στό ἐξώφυλλο ὅλων τῶν διδακτικῶν βιβλίων Δημοτικῆς καί Μέσης Ἐκπ/σεως, συνοπτικῶν ὁδηγιῶν σεισμικῆς ἐπιβιώσεως. Τό ἔγγραφο αὐτό συνοδεύεται ἀπό ἀποσπάσματα Πρακτικῶν ἀριθ. 25/27-3-81 καί 31/27/11-81 τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀντισεισμικῆς Πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίων Ἔργων, πού ἀφοροῦν τό ἴδιο θέμα καθώς καί ἀπό ὁδηγίες σεισμικῆς ἐπιβιώσεως.

Ἐπειδή τό θέμα αὐτό ἐνδιαφέρει τά Τμήματα Δημοτικῆς καί Μέσης τοῦ ΚΕΜΕ, ὕστερα ἀπό συνεργασία μέ τόν εἰσηγητή στό Τμῆμα Μέσης κ. Στ. Παπασημακόπουλο, Σύμβουλο τοῦ ΚΕΜΕ, τροποποιήσαμε τίς ὁδηγίες σεισμικῆς ἐπιβιώσεως γιά νά εἶναι ἁπλές καί προσιτές σ'ὅλους τούς μαθητές τῆς Δημοτικῆς καί Μέσης Ἐκπ/σεως.

Οἱ ὁδηγίες αὐτές εἶναι σκόπιμο, ὅπως ἄλλωστε προτείνεται καί ἀπό τήν Εθ. Ε. Α. Π. νά ἀναγραφοῦν στό ἐξώφυλλο ὅλων τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν μαθητῶν Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τῶν τάξεων Β΄ - ΣΤ΄ πού θά κυκλοφορήσουν γιά τό σχολ. ἔτος 1982-83. Παράλληλα προτείνεται ν'ἀποσταλοῦν σχετικές ὁδηγίες ἀπό τό ΥΠΕΠΘ στούς δασκάλους γιά διεξαγωγή ἀσκήσεων συναγερμοῦ σεισμικῆς ἐπιβιώσεως τῶν μαθητῶν μέ σκοπό τή δημιουργία αὐτόματης ἀντίδρασης προφυλάξεως.

Οἱ ὁδηγίες σεισμικῆς ἐπιβιώσεως εἶναι οἱ ἑξῆς:

./.

Ο Δ Η Γ Ι Ε Σ Σ Ε Ι Σ Μ Ι Κ Η Σ Ε Π Ι Β Ι Ω Σ Ε Ω Σ

(Πῶς θά προφυλαχτεῖς ἀπό τούς σεισμούς)

Ὅλοι οἱ οἰκισμοί τῆς Ἑλλάδας διατρέχουν κίνδυνο νά πάθουν κάποτε σεισμικές βλάβες. Γι' αὐτό ὅταν γίνει σεισμός πρέπει νά ξέρεις τά ἀκόλουθα:

1. Νά προφυλαχτεῖς ἀμέσως κάτω ἀπό τά κρεββάτια, τραπέζια ἤ κάτω ἀπό κάσες θυρῶν πού βρίσκονται σέ ἐσωτερικούς τοίχους. Συνήθως οἱ στέγες καί οἱ ὀροφές δέν πέφτουν σάν ἕνα σῶμα. Ἔτσι, θά σωθεῖς γιά πολλές ἡμέρες καί θά ἔχεις πολλές ἐλπίδες νά ἐλευθερωθεῖς ἀπό τίς μονάδες διασώσεως.

2. Ὅταν βρεθεῖς στή τάξη καί γίνει σεισμός κρύψου ἀμέσως κάτω ἀπό τό θρανίο σου. Μή σπεύσεις νά βγεῖς ἔξω παρά μόνο ὅταν περάσει ὁ σεισμός καί μέ ἀπόλυτη ψυχραιμία. Στήν ἀντίθετη περίπτωση θά δημιουργηθεῖ πανικός μέ ἀπρόβλεπτες συνέπειες.

3. Μή μπαίνεις σέ ἀσανσέρ. Σέ μεγάλο σεισμό διακόπτεται συχνά τό ρεῦμα καί κινδυνεύεις νά ἐγκλωβιστεῖς.

4. Μήν πηδᾶς ἀπό μπαλκόνια ἤ παράθυρα. Διατρέχεις διπλό κίνδυνο νά σκοτωθεῖς κατά τό πήδημα ἤ ἀπό τό πέσιμο ἐξωτερικοῦ τοίχου. Οἱ ἐξωτερικοί τοίχοι κατά κανόνα πέφτουν πρός τά ἔξω.

5. Ὅταν βρεθεῖς ἔξω, ν' ἀπομακρυνθεῖς ὅσο μπορεῖς πιό γρήγορα ἀπό τούς τοίχους. Νά προτιμᾶς τίς πλατεῖες. Νά σταθεῖς μακριά ἀπό τίς ἀκτές. Συχνά παρατηροῦνται μετά ἀπό πολύ ἰσχυρό σεισμό μεγάλα θαλάσσια κύματα.

6. Ὅταν σταματήσει ἡ μεγάλη δόνηση τοῦ ἐδάφους, κλεῖσε τούς διακόπτες τοῦ νεροῦ καί μή παρατείνεις τή διαμονή σου σέ κτήρια πού ἔχουν πάθει βλάβες παρά μόνο ὅταν ὁ μηχανικός βεβαιώσει γιά τήν ἀσφάλειά τους.

7. Μετά τό σεισμό ν' ἀκολουθεῖς πιστά τίς ὁδηγίες τῶν Ἀρχῶν καί τῶν Κρατικῶν μέσων ἐνημερώσεως.

./.

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση, ὕστερα ἀπό τήν ὁποία, τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ1/23/12-3-1982 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Δ.Ε. καί τά συνημμένα σ'αὐτό: Φ.25/690/2-2-82 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίων Ἔργων καί τό ἀπόσπασμα τῆς πράξεως 31/27-11-81 τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀντισεισμικῆς Πολιτικῆς,

β) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' Ν. Βλουτίδη, καί

γ) Τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

1. Νά ἀποσταλοῦν οἱ ὁδηγίες σεισμικῆς ἐπιβιώσεως στούς δασκάλους καί παράλληλα νά τούς ὑπομνηβεῖ ἡ ἀνάγκη γιά διεξαγωγή ἀσκήσεων συναγερμοῦ σεισμικῆς ἐπιβιώσεως τῶν μαθητῶν μέ σκοπό τή δημιουργία αὐτόματης ἀντίδρασης προφυλάξεως, καί

2. Οἱ διευθυντές τῶν σχολείων νά ἀνατυπώσουν τίς παραπάνω ὁδηγίες καί νά τίς μοιράσουν στούς μαθητές γιά ἐνημέρωση καί τῶν γονέων τους.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως τελείωσεμ ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων Ἡ Γραμματέας

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 23

Σήμερα 14 Ἀπριλίου 1982, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 10 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἀγ. Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασ. Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δ. Ἀνδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος. Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀρ. Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος, καί Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής.
Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση ὁ Εἰδικός Σύμβουλος Ἀντ. Μπενέκος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο – Τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα Α΄ καί Β΄ τάξεων. Ὁλοκλήρωση καί ἀποστολή γιά γνωμοδότηση στούς δασκάλους καί τούς παιδαγωγούς. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Θέμα 2ο – Γνωμοδότηση στό σχέδιο Π. Δ/τος γιά τήν ὀργάνωση καί λειτουργία εἰδικῶν ἐκπαιδευτικῶν μονάδων. Εἰσηγητής: Ν. Βλουτίδης.

Θέμα 3ο – Γνωμοδότηση στό προσχέδιο Π. Δ/τος γιά τήν κατανομή θέσεων κατά κλάδους καί Ὑπουργεῖα, ἁρμόδια γιά τά ἐκπαιδευτήρια καί ἄλλες μονάδες εἰδικῆς ἀγωγῆς καί τούς σχολικούς ψυχολογικούς σταθμούς. Εἰσηγητής: Κ. Πασσάκος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα Α΄καί Β΄τάξεων. Ὁλοκλήρωση καί ἀποστολή γιά γνωμοδότηση στούς δασκάλους καί τούς παιδαγωγούς.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος Σύμβουλος Β΄Βασίλειος Κονιδιτσιώτης παρακάλεσε τά μέλη νά μελετήσουν προσεκτικά τό ὡρολόγιο καί ἀναλυτικό πρόγραμμα τῶν Α΄καί Β΄ τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, τό ὁποῖο, μετά τή σύνταξή του, τούς διανεμήθηκε, γιά νά ὑποβάλουν στήν ἑπόμενη συνεδρίαση τυχόν παρατηρήσεις τους, ὥστε νά ἀποσταλεῖ τό συντομότερο γιά τή δημοσίευσή του.

Θέμα 2ο - Γνωμοδότηση γιά τήν ὀργάνωση καί λειτουργία Εἰδικῶν Ἐκπ/κῶν Μονάδων. στό σχέδιο Π.Δ.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος κ. Νικ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, παρατηρεῖ τά ἑξῆς:

Γενικά

Πρόκειται γιά ἕνα ἰδιαίτερα προσεγμένο ἀπό κάθε πλευρά Σχέδιο Π.Δ. πού συμπληρώνει ὁπωσδήποτε τίς κείμενες διατάξεις γιά τήν Εἰδική Ἀγωγή καί συμβάλλει σημαντικά στήν καλύτερη λειτουργία καί ἀποδοτικότητα τῶν Εἰδικῶν Σχολείων στή χώρα μας.

Εἰδικά

Ἄρθρο 1: Παράγρ. 1β καί 1γ: Ἔχω τή γνώμη ὅτι πρέπει νά ἐπανεξετασθοῦν οἱ ὅροι "τυφλότητας" καί "κωφότητας". Μήπως προσιδιάζει περισσότερο ἡ χρήση τῶν ὅρων τύφλωσης καί κώφωσης, ἀντίστοιχα;

Παράγρ. 1η: Θεωρεῖται ἰδιαίτερα προβληματική ἡ διάγνωση τοῦ βασικοῦ ἐλαττώματος πού παρουσιάζει τό παιδί.

Ἄρθρο 3: Παράγρ. 5: Ἡ δεύτερη σειρά νά γραφεῖ ὡς ἑξῆς: "πού ἔχουν πτυχίο μετεκπαίδευσης στήν Εἰδική Ἀγωγή ἀπό τό Μ.Δ.Δ.Ε. ἤ Πανεπιστήμιο τοῦ ἐξωτερικοῦ".

Ἄρθρο 5: Παράγρ. 3: σειρά τρίτη.
Νά διαγραφεῖ ἡ λέξη "του".

./.

Ἄρθρο 20: Δεύτερη παράγραφος: Νά διαγραφοῦν οἱ λέξεις "εἶναι δυνατόν νά" καί στή τέταρτη σειρά τῆς ἴδιας παραγρ. νά διαγραφεῖ ἡ λέξη "νά" πού προηγεῖται τῆς λέξης "συνεργάζεται".

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση, ὕστερα ἀπό τήν ὁποία, τό Τμῆμα ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ6/63/6-4-1982 τῆς Δ/νσεως Εἰδικῆς Ἀγωγῆς τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τό συνημμένο σ' αὐτό σχέδιο Π. Δ/τος γιά τή λειτουργία τῶν εἰδικῶν νηπιαγωγείων καί εἰδικῶν δημοτικῶν σχολείων,

β) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ Ν. Βλουτίδη, καί

γ) Τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

Ἀποδέχεται τίς γενικές καί εἰδικές παρατηρήσεις τοῦ εἰσηγητῆ τοῦ θέματος Ν. Βλουτίδη, ἐκτός ἀπό τήν παρατηρήσή του πού ἀναφέρεται στή παράγραφο 1η τοῦ σχεδίου Π. Δ/τος.

Θ έ μ α 3ο - Γνωμοδότηση στό προσχέδιο Π. Δ/τος γιά τήν κατανομή θέσεων κατά κλάδους καί Ὑπουργεῖα, ἁρμόδια γιά τά ἐκπαιδευτήρια καί ἄλλες μονάδες εἰδικῆς ἀγωγῆς καί τούς σχολικούς ψυχολογικούς σταθμούς.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Σύμβουλος Β΄ Κων/νος Πασσάκος εἶπε τά ἑξῆς:

"Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ἀπό 6-4-1982, Γ6/64 ἔγγραφό του διαβιβάζει προσχέδιο Προεδρικοῦ Διατάγματος σχετικό μέ τήν κατανομή τῶν θέσεων τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐκπαιδευτηρίων καί ἄλλων μονάδων εἰδικῆς ἀγωγῆς καθώς καί τῶν σχολικῶν ψυχολογικῶν σταθμῶν κατά κλάδους καί βαθμούς στά συναρμόδια Ὑπουργεῖα σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 12, τοῦ Νόμου 1143/81 Περί Εἰδικῆς Ἀγωγῆς. Δεδομένου ὅτι τό Συντονιστικό καί Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Εἰδικῆς Ἀγωγῆς, στό ὁποῖο προεδρεύω, ἐπεξεργάστηκε μέ πολλή προσοχή καί μελέτησε τό ἀναφερόμενο θέμα, ὅπως φαίνεται καί ἀπό τά συνημμένα στό σχέδιο τοῦ Π.Δ. Πρακτικά, κατάληξε δέ στό κείμενο τοῦ Π.Δ. ὅπως αὐτό διαβιβάστηκε ἀπό τό Ὑπουργεῖο γιά γνωμοδότηση ἀπό τό ΚΕΜΕ, εἰσηγοῦμαι ὅπως τό Τμῆμα γνωματεύσει νά γίνει δεκτό τό ἀναφερόμενο προσχέδιο Π.Δ. ὅπως ἔχει, καθόσον ἄλλωστε καί ἀπό τήν ἐκ τῶν ὑστέρων μελέτη του δέν φάνηκε πώς ὑπῆρχε ἀνάγκη γιά ὁποιαδήποτε τροποποίησή του ἤ συμπλήρωσή του".

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση, ὕστερα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ6/64/6-4-1982 τῆς Διευθύνσεως Εἰδικῆς Ἀγωγῆς τοῦ ΥΠΕΠΘ,

β) Τό προσχέδιο γιά τήν κατανομή θέσεων κατά κλάδους καί Ὑπουργεῖα, ἁρμόδια γιά τά ἐκπαιδευτήρια καί ἄλλες μονάδες εἰδικῆς ἀγωγῆς καί τούς σχολικούς ψυχολογικούς σταθμούς.

γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ Κων/νου Πασσάκου, καί

δ) Τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ Κων/νου Πασσάκου καί ἐγκρίνει, ὅπως ἔχει, τό προσχέδιο τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος γιά τήν κατανομή θέσεων κατά κλάδους καί Ὑπουργεῖα, ἁρμόδια γιά τά ἐκπαιδευτήρια καί ἄλλες μονάδες εἰδικῆς ἀγωγῆς καί τούς σχολικούς ψυχολογικούς σταθμούς.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Ἡ γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 24/1982

Σήμερα 27 'Απριλίου 1982, ημέρα Τρίτη καί ώρα 11 πρωϊνή, τό Τμήμα Δημοτικής 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντ τό Σύμβουλο Β'Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δ. 'Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β', 'Αρ. Βουγιούκας, 'Αντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί 'Ιω. Χριστιάς, Εἰσηγητής.

Χρέη Γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.
Προσκλήθηκε καί ἔλαβε μέρος στή συνεδρίαση καί ὁ Εἰδ. Σύμβουλος 'Ιω. Σκορδίλης.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Συνολική θεώρηση καί ἀποστολή γιά δημοσίευση τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ καί ὡρολογίου προγράμματος Α'καί Β'τάξεων. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, ὁ προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης παρακάλεσε τά μέλη νά διατυπώσουν τίς τυχόν παρατηρήσεις πού ἔκαναν πάνω στό σχέδιο ὡρολογίου καί ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν Α' καί Β'τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, καί τούς εἶχε διανεμηθεῖ κατά τήν προηγούμενη συνεδρίαση.

'Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση καί πολλά ἀπό τά μέλη πρότειναν ὁρισμένες φραστικές καί ὀρθογραφικές διορθώσεις, τροποποιήσεις κτλ.

'Ιδιαίτερα γιά τό ἀναλυτικό καί κυρίως γιά τό ὡρολόγιο πρόγραμμα διατυπώθηκαν οἱ παρακάτω ἀπόψεις:

'Ο Διον. Μελάς εἶπε:

"Υστερα ἀπό τήν ἐφαρμογή τῆς πενθήμερης ἐργασίας καί γιά λόγους ἀνεκτῆς λειτουργίας τῶν σχολείων ἰδιαίτερα στίς μεγάλες πόλεις, προτείνω νά γίνουν οἱ ἑξῆς τροπο-

ποιήσεις στό άρχικό σχέδιο τού ώρολογίου προγράμματος:

'Η Μελέτη τού Περιβάλλοντος νά διδάσκεται 4 ώρες τή βδομάδα. 'Ο ΐδιος χρόνος (4 ώρες) νά δοθεί καί στά Μαθηματικά. Τέλος νομίζω ότι μέ τήν άνύπαρκτη σήμερα ύποδομή οί 'Ελεύθερες δραστηριότητες σκόπιμο είναι νά μήν έφαρμοστούν στίς δύο μικρότερες τάξεις.

Πιστεύω ότι ή μία έπιπλέον ώρα (23 τήν έβδομάδα), σέ σύγκριση μέ τό σημερινό πρόγραμμα, δέ θά έπιβαρύνει τό πρόγραμμα, γιατί είναι βασική άπαίτηση ή έργασία νά άρχίζει καί νά τελειώνει μέσα στήν τάξη. Αύτό δέ θά γίνει δυνατόν άν συρρικνώσουμε άκόμη τό ήδη συρρικνωμένο ώράριο παραμονής τών παιδιών στό σχολείο.

'Εξάλλου δέ νομίζω ότι τά πεντάωρα τών τριών άπό τίς πέντε μέρες τή βδομάδα θά κουράσουν τά παιδιά έφόσον οί πέμπτες αύτές ώρες θά διατίθενται γιά Αίσθητική 'Αγωγή πού φέρνουν χαλάρωση άπό τόν κόπο τής ήμέρας. Προϋπόθεση βέβαια είναι ότι ή ΰλη ή έργασία θά γίνεται στό σχολείο.

'Ο Ν. Βλουτίδης είπε:

α) Κρίνεται σκόπιμο άπό διδακτική καί παιδαγωγική άποψη νά άφιερώνονται 10'- 15' στό τέλος κάθε διδακτικής ώρας γιά τήν έμπέδωση καί άφομοίωση τής ΰλης πού διδάσκεται- έτσι θ'άπαλλαγούν οί μικροί μαθητές άπό τή σχολική έργασία στό σπίτι- παρά ή καθιέρωση μιάς ώρας έπί πλέον στή μέση ή τό τέλος τού ήμερήσιου προγράμματος δ/λίας γιά τόν ΐδιο σκοπό.

(β) 'Η παραμονή τών μαθητών Α', Β' τάξεων στό σχολείο, πέντε (5) ώρες κάθε μέρα γιά ν'άνταποκριθούν στίς άπαιτήσεις τού νέου προγράμματος είναι άνεπίτρεπτη άπό διδακτική καί ψυχολογική άποψη. "Ενα τέτοιο μέτρο θά προκαλέσει στούς μικρούς μαθητές πνευματική καί σωματική κόπωση, μείωση τών σχολικών έπιδόσεων, άντιπάθεια γιά τό σχολείο καί τή μάθηση γενικά.

(γ) οί όκτώ (8) ώρες τήν έβδομάδα κρίνονται έπαρκείς γιά τή διδασκαλία τής Νεοελληνικής γλώσσας στίς τάξεις Α', Β'.

Προτείνω γιά τίς τάξεις Α' Β' τού 6/θέσιου τύπου σχολείου τό παρακάτω ώρολόγιο πρόγραμμα, μέ σύνολο ώρών διδασκαλίας 22, πού κατανέμονται ώς έξής:

	Τάξη Α΄	Τάξη Β΄
1) Μελέτη Περιβάλλοντος	4	4
2) Νεοελληνική Γλώσσα	8	8
3) Μαθηματικά	4	4
4) Αἰσθητική Ἀγωγή	4	4
5) Φυσική Ἀγωγή	2	2
ΣΥΝΟΛΟ	22	22

Ὁ κ. Μπενέκος πρότεινε τό ἑξῆς σχῆμα:

Μελέτη τοῦ περιβάλλοντος	ὧρες	4
Νεοελληνική Γλώσσα	"	8
Μαθηματικά	"	4
Αἰσθητική ἀγωγή	"	4
Φυσική ἀγωγή	"	2
Σύνολο ὡρῶν		22

τό σχῆμα αὐτό συνοδεύει μέ τίς ἑξῆς παρατηρήσεις:

1. Στό χρόνο αὐτό τῆς διδασκαλίας συμπεριλαμβάνεται καί ὁ χρόνος πού χρειάζεται νά γίνουν οἱ πρόσθετες ἐργασίες (πέρα ἀπό τήν παροχή τῶν νέων γνώσεων) τῶν μαθητῶν μέ τήν ἐπίβλεψη τοῦ δασκάλου, ὥστε νά ἀποφεύγονται ἐργασίες στό σπίτι.

2. Σέ περίπτωση πού ἡ Ὁμάδα τοῦ Προγράμματος καί τῆς συγγραφῆς Ἀναγνωστικῶν θεωρεῖ ὅτι ὁ χρόνος δέν εἶναι ἀρκετός γιά τήν πλήρη γλωσσική κατάρτιση, δέν ἔχει ἀντίρρηση νά αὐξηθεῖ ὁ χρόνος παραμονῆς τῶν παιδιῶν στό σχολεῖο μέ τήν προσθήκη μιᾶς ἀκόμη ὥρας διδ/λίας γιά τό μάθημα τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσας.

Ὁ Σύμβουλος Β΄κ. Δ. Ἀνδριόπουλος:

Φρονεῖ ὅτι οἱ μαθητές τῶν πρώτων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου καί ἰδιαίτερα οἱ μαθητές τῆς Α΄τάξης (5 1/2 - 6 1/2 ἐτῶν) δέν ἔχουν τή βιολογική καί ψυχοπνευματική ἀντοχή νά παραμείνουν στήν αἴθουσα δ/λίας περισσότερο ἀπό 4 ὧρες τήν ἡμέρα. Πιστεύει ὅτι στά ἀστικά κέντρα, ὅπου γενικά ἡ κατάσταση εἶναι ἀσφυκτική ἀπό κάθε ἄποψη (σχολ. κτίρια, μολυσμένη ἀτμόσφαιρα κ.λ.π.) τό 5ωρο γιά τούς μικρούς μαθητές εἶναι ὑπερβολικό θά ἔχει σάν συνέπεια τήν καταπόνησή τους καί τή μείωση τῆς ἀφομοιωτικῆς τους ἱκανότητας. Ἡ παραμονή τους στίς τάξεις δέν πρέπει νά ὑπερβαίνει τίς 4 ὧρες ἡμερησίως.

./.

'Ο Κων. Πασσάκος είπε:

Σέ άναφορά μέ τό συνολικό άριθμό ώρών έβδομαδιαίας διδασκαλίας στίς τάξεις αύτές ύποστηρίζω πώς πρέπει νά είναι 25, μέ 5 ώρες ήμερήσιας έργασίας. Φρονούμε πώς τά παιδιά- καί μάλιστα αύτής τής ήλικίας - πρέπει νά βρίσκονται όσο τό δυνατό περισσότερο χρόνο κάτω άπό τή παιδαγωγική έπίδραση τού σχολείου. 'Απακτούν τίς βασικές ψυχονοητικές δεξιότητες γιά τή κατάκτηση τής παραπέρα γνώσεως καί βάζουν τά κύρια θεμέλια στή διάπλαση τού χαρακτήρος τους καί τή συγκρότηση τής προσωπικότητάς τους. 'Εξάλλου όφείλουμε νά λάβουμε ύπόψη ότι στή πλειονότητα σχεδόν καί οί δυό γονείς τών παιδιών έργάζονται έξω άπό τό σπίτι. Ποιόν θά βρούν στήν οίκογένεια έπιστρέφοντας νωρίς άπ'τό σχολείο; "Επειτα δέν μπορούμε άπ'τή μιά μεριά νά άπαιτούμε όπως οί "κατ'οίκον" έργασίες τών μαθητών νά μή πραγματοποιούνται στό σπίτι άλλά στό σχολείο κι'άπό τήν άλλη μεριά νά μή παρέχουμε έπαρκή χρόνο γιά τό έργο αύτό. "Οσο γιά τή κόπωση τών μαθητών νά είμαστε βέβαιοι πώς αύτό έξαρτάται κατά κύριο λόγο άπ'τή ποιότητα τής διδακτικής έργασίας. 'Εάν ή όλη άγωγή γίνεται μέ τρόπο πράγματι παιδαγωγικό, τό μικρό παιδί χαίρεται νά μένει στό σχολείο όσο γίνεται περισσότερο. 'Επιθυμώ άκόμα νά προσθέσω πώς όλος ό χρόνος στό σχολείο πρέπει νά διατίθεται γιά διδακτική καί παιδαγωγική έργασία πάνω στά άντικείμενα μαθήσεως, γιατί έτσι είναι καί γόνιμος, άντί νά ξεχωρίσουμε όρισμένες ώρες πού νά γίνεται άποκλειστικά ή προετοιμασία τών μαθητών σέ άσκήσεις καί άλλες έργασίες μέ τή σιωπηρή έπίβλεψη τού δασκάλου.

Σχετικά μέ τό μάθημα "Μελέτη Περιβάλλοντος" έπιθυμώ νά έπαναλάβω αύτό πού καί σέ άλλη παρόμοια περίπτωση έχω πεί. (πρακτικό 18/19-3-1982) 'Ο τίτλος τού μαθήματος νά είναι: "Μελέτη Περιβάλλοντος - Θρησκευτικά". "Επειτα τά άντικείμενα τής θρησκευτικής άγωγής πού περιλαμβάνονται στό πρόγραμμα δέν είναι έπαρκή γι'αύτήν άλλά μάλλον περιωρισμένα. Διεξοδικότερα έκθέτω τίς σχετικές άπόψεις μου στό παραπάνω πρακτικό.

'Ο 'Αρ. Βουγιούκας πρότεινε γιά τήν Α'τάξη 25 ώρες τήν έβδομάδα, κατανεμημένες ώς έξής:

Μελέτη Περιβάλλοντος	3
Νεοελληνική γλώσσα	8
Μαθηματικά	3
Τέχνη	4
Φυσική άγωγή	2

Καί 5 (1 ὥρα τήν ἡμέρα) γιά ἐργασίες τῶν μαθητῶν πάνω στά τρία πρῶτα μαθήματα στή θέση τῶν ἐργασιῶν γιά τό σπίτι. Μέ αὐτές τίς ὧρες καί αὐτή τήν κατανομή ἐπέρχεται ἐξαμοίωση ἀνάμεσα στούς περισσότερους τύπους σχολείων καί ὡς πρός τίς ὧρες διδασκαλίας τῶν διαφόρων μαθημάτων καί ὡς πρός τίς ὧρες παραμονῆς τῶν μαθητῶν στό σχολεῖο. Ἡ ὥρα τῶν ἐργασιῶν μπορεῖ νά εἶναι ἡ τρίτη ἤ τέταρτη τῆς ἡμέρας, ὥστε τά παιδιά νά μήν εἶναι καταπονημένα, καί τίς τελευταῖες ὧρες νά κάνουν τέχνη ἤ φυσική ἀγωγή.

Σχετικά μέ τό μάθημα "Μελέτη Περιβάλλοντος" ὁ Εἰδικός Σύμβουλος Ἀριστείδης Βουγιούκας ἐπαναλαμβάνει τά παρακάτω πού καί σέ ἄλλη παρόμοια περίπτωση εἶχε πεῖ (πράξη 18/19-3-1982): "Ἔχω νά παρατηρήσω ὅτι ὑπάρχει ἕνα πρόβλημα μέ τά θρησκευτικά. Ὅσοι ὑποστηρίζουν ὅτι τά θρησκευτικά πρέπει νά διδάσκονται στά σχολεῖα τῆς γενικῆς ἐκπαίδευσης στηρίζονται στό ἄρθρο 16, παρ. 2 τοῦ Συντάγματος, πού προβλέπει ὅτι "Ἡ παιδεία ἀποτελεῖ βασική ἀποστολή τοῦ Κράτους, ἔχει δέ ὡς σκοπόν τήν ἠθική, πνευματική, ἐπαγγελματική καί φυσική ἀγωγή τῶν Ἑλλήνων, τήν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς καί θρησκευτικῆς συνειδήσεως καί τήν διάπλασιν αὐτῶν ὡς ἐλευθέρων καί ὑπευθύνων πολιτῶν".

Ἀλλά στό Σύνταγμα ἐπίσης προβλέπτονται καί τά ἑξῆς:

" Ὁ σεβασμός καί ἡ προστασία τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελοῦν πρωταρχική ὑποχρέωση τῆς Πολιτείας". (ἄρθρ. 2, παρ. 1) "Ἕκαστος δικαιοῦται νά ἀναπτύσσει ἐλευθέρως τήν προσωπικότητά του....." (ἄρθρο 5, παρ. 1).

" Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπαραβίαστος....."(ἄρθρο 13, παρ. 1).

" Τά δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἀτόμου καί ὡς μέλους τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, τελοῦν ὑπό τήν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους....."(ἄρθρ. 25, παρ. 1).

Στήν Ἑλλάδα, ἐκτός ἀπό τίς θρησκευτικές μειονότητες, ὑπάρχουν Ἕλληνες πολῖτες πού δέ θρησκεύονται, ἔστω καί ἄν ἡ ταυτότητά τους γράφει "Χριστιανός ὀρθόδοξος". Στήν κατηγορία αὐτή ἀνήκουν Ἕλληνες πολῖτες ὅλων τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων, μέ πολιτικές καί φιλοσοφικές πεποιθήσεις ἀσυμβίβαστες μέ τή θρησκευτική πίστη. Ὅταν λοιπόν ἡ Πολιτεία ἀναγνωρίζει στίς θρησκευτικές μειονότητες τό δικαίωμα νά δίνουν στά παιδιά τους θρησκευτική ἀγωγή σύμφωνη μέ τήν πίστη τους, δέν μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ τό ἴδιο

δικαίωμα σέ ὅσους δέ θέλουν νά δώσουν καμιά θρησκευτική ἀγωγή στά παιδιά τους. Τό ὅτι ἔτσι εἶναι τά πράγματα φαίνεται καί ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ Πολιτεία ψήφισε νόμο πού κατοχυρώνει τόν πολιτικό γάμο. Πῶς εἶναι νοητό ἄλλωστε οἱ γονεῖς αὐτοί νά ἀνατρέφουν τά παιδιά τους μέ τίς δικές του μή θρησκευτικές πεποιθήσεις καί ἡ Πολιτεία νά τά παραλαμβάνει ἔπειτα καί νά τούς κάνει θρησκευτική ἀγωγή, πρᾶγμα πού μπορεῖ νά τούς δημιουργήσει ψυχικές συγκρούσεις καί αἰσθήματα ἐνοχῆς, καθώς ὁδηγοῦνται στό συμπέρασμα ὅτι οἱ γονεῖς τους εἶναι ριζικά πλανημένοι.

Ἡ πιό λογική λοιπόν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 16, παρ. 2 τοῦ Συντάγματος εἶναι ὅτι ἡ κρατική παιδεία σκοπεύει, ἀνάμεσα σέ ἄλλα, καί στή θρησκευτική ἀγωγή τῶν Ἑλλήνων ἀλλά σέ προαιρετική βάση, γιά ὅσους δηλαδή Ἕλληνες τή θέλουν γιά τά παιδιά τους. Καί ἐπειδή ὁ φορέας τῆς θρησκείας εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἐκκλησία θά πρέπει νά μεριμνήσει γιά τή θρησκευτική ἀγωγή τῶν παιδιῶν σέ εἰδικά κατηχητικά σχολεῖα.

Εἶναι μιά λύση πού καί ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία θά πρέπει νά τήν ἐπιδιώξει. Τό νά θέλει νά ἀσκεῖ θρησκευτική ἀγωγή χωρίς τή συγκατάθεση τῶν γονέων καί ἀπό ὁρισμένη ἡλικία καί τῶν ἴδιων τῶν μαθητῶν δέν ἀπηχεῖ μόνο μιά ὁλοκληρωτική νοοτροπία ἀλλά καί ἀποβαίνει τελικά σέ βάρος τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἐπίσης ἐκβιαστικό νά ἀναθέτει τό ἔργο αὐτό στούς δασκάλους, μερικοί ἀπό τούς ὁποίους εἶναι ἐνδεχόμενο νά μή θρησκεύονται καί νά ὑποχρεώνονται ἔτσι νά ὑποκρίνονται. Ἡ ἄποψή μου τελικά εἶναι ὅτι τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν δέν ἔχει θέση στό σχολεῖο καί φυσικά οὔτε μέσα στή μελέτη τοῦ περιβάλλοντος. Θά μποροῦσαν μόνο νά περιληφθοῦν κάποια ἠθικά στοιχεῖα ἀπό τίς μεγάλες γιορτές τῆς χριστιανοσύνης.

Ὁ προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, παρατηρεῖ ὅτι δέν εἶναι δυνατή ἡ τιτλοφόρηση τοῦ μαθήματος τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος μαζί μέ τόν τίτλο θρησκευτικά (ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ), ἐπειδή στίς Α΄καί Β΄ τάξεις ἡ διδασκαλία πρέπει νά εἶναι ὅσο τό δυνατόν ἐνιαία. Εἶναι γνωστό ὅτι ἀπό ἀρκετές δεκαετίες στά Πειραματικά Σχολεῖα τῶν Πανεπιστημίων μας, τά Πρότυπα Σχολεῖα τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καί ὅλα τά δημοτικά σχολεῖα πού ἐργάζονται συγχρονισμένα, δέν δίδασκαν οἱ δάσκαλοι χωριστά τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν, ἀλλά τό ἐνσωμάτωναν μέ τά ἄλλα μαθήματα στά πλαίσια τῆς Ἐνιαίας Διδασκαλίας, ὥστε ἡ θρησκευτική ἀγωγή νά γίνεται πιό φυσική καί πιό οὐσιαστική ἡ ἀνάπτυξη τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος.

Επειδή εξαντλήθηκαν τα χρονικά όρια της συνεδριάσεως αποφασίστηκε να συνεχισθεί η συζήτηση στην επόμενη συνεδρίαση.

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Π. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 25/1982

Σήμερα 29 Απριλίου 1982, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10 πρωϊνή, το Τμήμα Δημοτικής Εκπ/σεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.
Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί: Ν.Βλουτίδης, Κ.Πασσάκος, Δ.Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αρ.Βουγιούκας, Αντ.Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, και Ιω.Χριστιάς, Εισηγητής.
Χρέη Γραμματέα έκανε ή φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.
Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ό Σύμβουλος Β΄ Δ. Ανδριόπουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Θέμα ημερήσιας διατάξεως

Συνολική θεώρηση και υποβολή του νέου αναλυτικού και ωρολογίου προγράμματος Α΄ και Β΄ τάξεων. Εισηγητές: Β. Κονιδιτσιώτης, Κ.Πασσάκος, Αρ.Βουγιούκας.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε ή προηγούμενη πράξη, συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε ή συζήτηση γιά τό αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα τών Α΄ και Β΄ τάξεων του Δημοτικού Σχολείου.

Στή συνέχεια έγινε από τό Τμήμα ή συνολική θεώρηση του παραπάνω προγράμματος, τό οποίο έχει ως εξής:

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Α Ν Α Λ Υ Τ Ι Κ Ο Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΤΑΞΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΑΘΗΝΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1982

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Α.-	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	σ. 2
	Ὁ σκοπὸς τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος	σ. 2
1.-	Θρησκευτικά - Σκοπός	σ. 4
	Περιεχόμενο τοῦ μαθήματος	σ. 4
2.-	Μελέτη τοῦ περιβάλλοντος - Σκοπός	σ. 5
	Προϋποθέσεις	σ. 6
	Πλαίσιο Περιεχομένου Α΄ καί Β΄ τάξεων	σ. 7
	Γενικές Ἐνότητες - Ἐπιδιώξεις	σ.10
	Μερικότερες Ἐνότητες - Στόχοι	σ.14
3.-	Νεοελληνική γλῶσσα - Σκοπός	σ.46
	Γενικό πλαίσιο περιεχομένου	σ.47
	Ἐνότητες - Στόχοι Α΄, Β΄ τάξεων	σ.53
	Βασικό Λεξιλόγιο Α΄ τάξης	σ.63
	Μερικότερες Ἐνότητες - Στόχοι Β΄ τάξης	σ.70
	Βασικό Λεξιλόγιο Β΄ τάξης	σ.77
4.-	Μαθηματικά - Σκοπός	σ. 85
	Πλαίσιο περιεχομένου	σ.86
	Γενικές Ἐνότητες - Ἐπιδιώξεις	σ.87
	Μερικότερες Ἐνότητες - Στόχοι	σ.87
5.-	Αἰσθητική ἀγωγή - Σκοπός	σ.100
	Γενικές ἐνότητες - Ἐπιδιώξεις	σ.101
	Μορφές δραστηριοτήτων	σ.103
	Μουσική - Σκοπός	σ.114
	Μορφές δραστηριοτήτων	σ.115
6.-	Φυσική ἀγωγή - Σκοπός	σ.122
	Γενικό πλαίσιο περιεχομένου	σ.122
	Γενικές Ἐνότητες - Ἐπιδιώξεις	σ.124
	Μερικότερες ἐνότητες - Στόχοι	σ.126
	Ἡμερήσιες γυμνάσεις	σ.132
	Παραδείγματα ἡμερήσιων γυμνάσεων	σ.133
Β.-	ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	σ.143

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΑΞΕΙΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἐπιδιώκεται σέ ἀτμόσφαιρα ἐλευθερίας καί προβληματισμοῦ:

Α. Ἡ βαθμιαία οἰκείωση τοῦ μαθητῆ μέ τίς ἠθικές, θρησκευτικές, ἐθνικές, κοινωνικοοικονομικές, πολιτικές, αἰσθητικές κ.τ.λ. ἀξίες.

Εἰδικότερα ἐπιδιώκεται νά καλλιεργηθοῦν οἱ ἑξῆς δεξιότητες καί ἱκανότητες:

1. Ἡ δεκτικότητα καί ἡ εὐαισθησία του ἀπέναντι σέ συγκεκριμένες καταστάσεις πού ἐκφράζουν τίς ἀξίες αὐτές.
2. Ἡ ἀνταπόκριση καί ἡ ἔκφραση ἱκανοποίησης ἀπό τίς ἀξίες αὐτές.
3. Ἡ ἐλεύθερη ἀποδοχή καί χρήση τους ὡς κριτηρίων καί κανόνων τῆς δικῆς του δραστηριότητας καί συμπεριφορᾶς μέσα στό κοινωνικό καί πολιτιστικό περιβάλλον πού ζεῖ.
4. Ἡ συσχέτιση καί ὀργάνωσή τους σέ σύστημα ἀξιῶν, ὥστε νά ἀποτελεῖ κώδικα συμπεριφορᾶς καί ἁπλῆς μορφῆς βιοθεωρία.

Β. Ἡ βαθμιαία εἰσαγωγή τοῦ μαθητῆ στή γνωστική σφαῖρα.

Εἰδικότερα ἐπιδιώκεται:

1. Ἡ βαθμιαία πρόσκληση ἀπό τό μαθητή:
   α) Ἁπλῶν καί βασικῶν πληροφοριακῶν στοιχείων πού ἀφοροῦν σέ ἐπί μέρους ἀντικείμενα καί γεγονότα, ἐμπειρικά ἐπαληθεύσιμα.
   β) Βασικῶν ἐννοιῶν πού ἀναφέρονται σέ σύνολα ὅμοιων ἀντικειμένων, φαινομένων ἤ γεγονότων.
   γ) Ἀφηρημένων ἐννοιῶν πού ἀφοροῦν σέ σχέσεις, κανόνες, νόμους καί ἀρχές καί εἶναι ἀνάλογες πρός τήν ἐξελικτική βαθμίδα τῶν πνευματικῶν του ἱκανοτήτων.

δ) Βασικῶν δεξιοτήτων, ἱκανοτήτων καί μεθόδων πού ἀναφέρονται σέ ἀναλυτικές, συνθετικές καί ἀξιολογικές διαδικασίες ἀπαραίτητες γιά τή συγκέντρωση, ἐπεξεργασία, ὀργάνωση καί κατάλληλη ἀξιοποίηση τῶν διαφόρων γνωστικῶν στοιχείων.

2. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἐπιθυμίας γιά αὐτενεργό ἀπόκτηση γνώσεων, ἔρευνα, κριτική σκέψη καί δημιουργική πνευματική δραστηριότητα, ἀνάλογα μέ τήν ὡριμότητα καί τό βαθμό νοημοσύνης του.

Γ. Ἡ βαθμιαία κοινωνικοποίηση τοῦ μαθητῆ.

Εἰδικότερα ἐπιδιώκεται νά βοηθήσει τό μαθητή:

1. Στήν ὅσο γίνεται βαθύτερη κατανόηση τοῦ ἑαυτοῦ του καί τῆς θέσεώς του μέσα στό κοινωνικό σύνολο.
2. Στήν ὅσο γίνεται βαθύτερη κατανόηση καί ἐκτίμηση ἄλλων προσώπων πού ἀνήκουν σέ διαφορετικές ἐθνικές, θρησκευτικές, κοινωνικές καί πολιτιστικές ὁμάδες, μέ σκοπό τήν ἐπικοινωνία καί συνεργασία.
3. Στήν κατανόηση τῶν συνθηκῶν καί ἀπόκτηση ψυχοκινητικῶν δεξιοτήτων καί διαδικασιῶν πού εἶναι ἀπαραίτητες γιά τήν ὑγεία καί τήν ὀρθή σωματική του ἀνάπτυξη.
4. Στήν ἀπόκτηση γνώσεων, ἕξεων καί στάσεων πού θά συμβάλλουν στήν ἐξέλιξή του ὡς πολίτη μέ ἐλεύθερο φρόνημα καί συναίσθηση εὐθύνης καί σεβασμοῦ πρός τούς δημοκρατικούς θεσμούς τῆς Πολιτείας.
5. Στήν ἀπόκτηση γνώσεων, ἕξεων καί κανόνων συμπεριφορᾶς πού θά συμβάλλουν στή διατήρηση καί βελτίωση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί
6. Στήν κατανόηση τῶν ταχύτατων μεταβολῶν ἑνός πολύπλοκου κόσμου τῶν ἀπρόβλεπτων ἀπαιτήσεων γιά ἐπιβίωση καί ὑπαρξιακή καταξίωση καί τῆς ὑποχρέωσής του γιά ἄμεση καί ἔμμεση ἀνανέωση τῶν γνώσεων καί ἰσχυροποίηση τῶν δεξιοτήτων κατά τή διάρκεια τῆς ζωῆς του.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

./.

Θ Ρ Η Σ Κ Ε Υ Τ Ι Κ Α

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἔχει σκοπό νά κάμει τά παιδιά κοινωνούς τῶν ἀληθειῶν τῆς Ὀρθόδοξης Χριστιανικῆς πίστεως, καθώς καί νά τά βοηθήσει νά συνειδητοποιήσουν προοδευτικά τήν πνευματική σχέση μέ τό Θεό, ὡς Δημιουργό καί Πατέρα, μέσα στή ζωή τῆς ἐκκλησίας.

Εἰδικότερα, ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἐπιδιώκει:

α) Νά ἐδραιώσει στά παιδιά τήν ὀρθή πίστη πρός τό Θεό καί τήν ἀγάπη πρός τόν ἄνθρωπο.

β) Νά καλλιεργήσει σταθερή ἔφεση γιά τήν "κατά Χριστόν" ζωή καί γιά τή ρύθμιση τῆς συμπεριφορᾶς τους σύμφωνα μέ τό θεῖο θέλημα καί

γ) Νά συντελέσει στή συνειδητοποίηση τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν, ὅπως αὐτές πρέπει νά πραγματώνονται στή ζωή.

Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΤΑΞΕΙΣ

Τό περιεχόμενο τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἐντάσσεται στό μάθημα τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος μέ κέντρο τή θρησκευτική ζωή τῆς κοινότητας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ →

Ἀντικείμενο τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος (Μ.τ.Π.) εἶναι ἡ σπουδὴ καὶ ἡ κατανόηση τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ κοινωνικοῦ καὶ βιοφυσικοῦ του περιβάλλοντος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, στὶς μεταξύ τους ἀλληλεξαρτήσεις.

Γιὰ τὶς Α΄, Β΄, Γ΄ καὶ Δ΄ τάξεις ἀποτελεῖ ἐνιαῖο τομέα μάθησης, στὸν ὁποῖο ἐνσωματώνονται μορφωτικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν κοινωνική, τὴ θρησκευτική, τὴν οἰκονομική, τὴν πολιτιστική, τὴν ἱστορική καὶ τὴν ἐθνική ζωή, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν ὀργανικὸ καὶ ἀνόργανο κόσμο, σὲ συνάρτηση μὲ τὶς ἀνάγκες καὶ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ ἀνθρώπου.

Στὸν τομέα αὐτὸν ἐνσωματώνονται ἀκόμα καὶ οἱ δραστηριότητες τῶν μαθητῶν ποὺ, ὡς διαδικασίες μάθησης, συντελοῦν στὴ δημιουργικὴ προσέγγιση καὶ ἀφομοίωση τῶν μορφωτικῶν στοιχείων καὶ στὴν πολύπλευρη καὶ ἰσόρροπη ἀνάπτυξή τους.

Τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἡ Ἱστορία τῶν Γ΄καὶ Δ΄ τάξεων διατηροῦν τὴν αὐτοτέλειά τους, κατὰ τὸ μέρος ποὺ τὸ περιεχόμενό τους δὲν ἐντάσσεται ὀργανικὰ στὰ πλαίσια τῆς Μ.τ.Π., καὶ διδάσκονται σὲ ξεχωριστὲς ὧρες.

I. ΣΚΟΠΟΣ

Μὲ τὴ Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος ἐπιδιώκεται ἡ δραστηριοποίηση τῶν μαθητῶν κατὰ τρόπο ποὺ νὰ διασφαλίζεται:

α) Ἡ διαδικασία γιὰ τὴν προσδευτικὴ ἀπόκτηση καὶ ἀποσαφήνιση βασικῶν ἐμπειριῶν, γνώσεων καὶ ἐννοιῶν, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἀπαραίτητων μηχανισμῶν ποὺ θὰ τοὺς βοηθήσουν νὰ γνωρίσουν, νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ ἐκτιμήσουν, ὅσο γίνεται καλύτερα, τὸν κόσμο ποὺ τοὺς περιβάλλει, φυσικὸ καὶ ἀνθρώπινο, στὶς ποικίλες ἀλληλεξαρτήσεις καὶ στὴ δυναμική του ὑφή.

β) Ἡ ἀπόκτηση τῶν ἀπαραίτητων διαθέσεων καὶ στάσεων καὶ ἡ συνειδητοποίηση, ἀναγνώριση καὶ ὀργάνωση ἀξιῶν ποὺ θὰ τοὺς ἐπιτρέψει: νὰ ἐνταχθοῦν ὁμαλὰ καὶ ἐποικοδομητικὰ στὸ βιοφυσικό, τὸ κοινωνικὸ καὶ τὸ πολιτιστικὸ περιβάλλον ὡς ὑπεύθυνοι πολίτες μιᾶς δημοκρατικῆς κοινωνίας. Νὰ ἀναπτύξουν ἰδιαίτερα μιὰ διαφορετικὴ εὐαισθησία ἀπέναντι στὴν ἀνθρώπινη ὑπόσταση, καθὼς καὶ τὴ διάθεση νὰ συμβάλλουν στὴν ἐξύψωση τῆς ποιότητας τῆς ζωῆς γενικότερα:

γ) Ἡ ἐξοικείωση μέ ἕναν τρόπο ἐργασίας, πού εἶναι συναφής μέ τή φύση τοῦ μαθήματος, καί ἡ ἄσκηση ἀντίστοιχων δεξιοτήτων, ἀπαραίτητων γιά τή σωστή καί δημιουργική προσέγγιση καί ἑρμηνεία πραγματικῶν δεδομένων καί καταστάσεων, ὅπως εἶναι κυρίως: ἡ ὑποκίνηση καί διατήρηση ὑδιάπτωτου τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν μαθητῶν γιά ἐπαφή καί γνωριμία μέ τόν κόσμο πού ζοῦν, ἡ ἀνάπτυξη ἐρευνητικοῦ πνεύματος καί σταθερῆς ἔφεσης γιά τή διακρίβωση τῆς ἀλήθειας καί τήν προαγωγή τῶν γνώσεων μέ μέσα, τρόπους, τεχνικές καί σύμβολα πού προσιδιάζουν στή δομή τοῦ περιεχομένου τοῦ μαθήματος, καθώς καί ὁ ἐθισμός στήν ὁμαδική καί συλλογική ἐργασία καί δράση γιά ἐπίτευξη κοινῶν σκοπῶν.

II. ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Προϋποθέσεις γιά τήν ὑλοποίηση τῶν σκοπῶν τοῦ μαθήματος εἶναι:

Ἡ πλατιά γνωριμία τοῦ παιδιοῦ μέ τήν ἄμεση πραγματικότητα, σέ συνάρτηση μέ μιά μεθοδικά ὀργανωμένη συνολική προσέγγιση πραγμάτων, φαινομένων, καί καταστάσεων, μέ τρόπο πού νά ἀποκαλύπτεται προοδευτικά ἡ ἐσωτερική συνάφειά τους καί ἡ ἐξελικτική τους ὑφή.

Ἡ ἀξιοποίηση τῶν ἀτομικῶν ἐνδιαφερόντων τῶν παιδιῶν, σέ συνάρτηση μέ τίς ἐμπειρίες καί γνώσεις τους, ὥστε νά δημιουργηθεῖ κοινή βάση προβληματισμοῦ καί μάθησης γιά τήν ἐπιδίωξη κοινῶν σκοπῶν. Ἀλλά ἐνῶ ἡ διδασκαλία θά ἔχει ὡς ἀφετηρία τήν ἄμεση πραγματικότητα καί τίς πνευματικές ἀνάγκες τῶν μαθητῶν, προοδευτικά θά πραγματοποιεῖται ἀποδέσμευση ἀπό τό ἀποκλειστικά ἄμεσο περιβάλλον τοῦ παιδιοῦ καί θά προωθεῖται ὑπέρβαση στόν εὐρύτερο χῶρο καί στήν ἱστορική διάσταση, ὥστε νά γίνονται οἱ ἀναγκαῖες συγκριτικές ἀξιολογήσεις, ὅσο τό ἐπίπεδο τῆς τάξης τό ἐπιτρέπει.

Ἡ διασφάλιση καταστάσεων ἀπορίας καί κοινοῦ προβληματισμοῦ σέ πλαίσια ὀργανωμένων ἀτομικῶν, ὁμαδικῶν καί συλλογικῶν μορφῶν ἐργασίας καί δράσης, ὥστε ὁ μαθητής νά μετέχει σέ ὅλα τά στάδια τῆς διαδικασίας τῆς μάθησης. Συναφής μέ τό πνεῦμα αὐτό πρέπει νά εἶναι καί ὁ ρόλος τοῦ δασκάλου: διεγείρει τόν προβληματισμό, ὑποβοηθεῖ καί καθοδηγεῖ τούς μαθητές στό σχεδιασμό τῆς μελέτης τῶν προβλημάτων, συνεργάζεται καί ἐξασφαλίζει τούς ὅρους γιά τήν ἀποτελεσματική δραστηριοποίηση τῶν παιδιῶν. Τελικά πρέπει νά ὁδηγήσει τό παιδί νά μάθει "πῶς νά μαθαίνει".

Ἡ ἐνεργητική συμμετοχή ὅλων τῶν μαθητῶν στίς ἐκδηλώσεις τῆς κοινότητας καί ἡ ἀνάληψη ὑπεύθυνων ρόλων στή σχολική ζωή καί δράση.

III. ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΤΑΞΕΩΝ

ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α. - Ὁ ἄνθρωπος καί τό κοινωνικό του περιβάλλον.

1. Ἡ ζωή τοῦ παιδιοῦ στήν οἰκογένεια, τή συνοικία (γειτονιά), τήν κοινότητα του.

- Τό παιδί ὡς μέλος τῆς οἰκογένειας. Πῶς ζεῖ μιά οἰκογένεια-διάφορες οἰκογένειες.
- Τό παιδί ὡς μέλος τῆς τάξης του. Πῶς λειτουργεῖ ἡ τάξη μας - οἱ ἄλλες τάξεις. Ἡ ζωή στό σχολεῖο.
- Ἡ ζωή τοῦ παιδιοῦ στή συνοικία (γειτονιά).
- Εἰσαγωγή στή ζωή τῆς κοινότητας: ἡ κοινότητα ὡς μία εὐρύτερη ὁμάδα· πῶς λειτουργεῖ μία ὁμάδα· σχέσεις διάφορων ὁμάδων μέ τή ζωή καί τήν προκοπή τῆς κοινότητας - τό σχολεῖο, ἡ ἐκκλησία, κοινωφελεῖς ὀργανώσεις καί σύλλογοι· μιά προκομμένη κοινότητα· διάφορες κοινότητες.
- Ἡ θρησκευτική ζωή τοῦ παιδιοῦ στήν οἰκογένεια, στό σχολεῖο, στήν κοινότητά του.

2. Ἀνάγκες ἐπικοινωνίας στήν κοινότητα (πληροφόρηση - ἐπικοινωνία - συγκοινωνία)

- Πῶς, ποῦ καί γιατί μετακινοῦνται οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητας. Μέσα συγκοινωνίας στήν κοινότητα. Ἄλλα μέσα συγκοινωνίας (εἰσαγωγικά).
- Προβλήματα συγκοινωνίας στήν κοινότητα: οἱ δρόμοι, ἡ κυκλοφορία, ἀτυχήματα, συμπεριφορά· οἱ ἄνθρωποι πού ἐξυπηρετοῦν τίς ἀνάγκες συγκοινωνίας, - χῶροι παροχῆς ὑπηρεσιῶν (πρώτη γνωριμία).
- Πῶς ἐπικοινωνοῦν μεταξύ τους οἱ ἄνθρωποι: τό γράμμα, τό τηλέφωνο, τ τηλεγράφημα· οἱ ἄνθρωποι πού ἐργάζονται γιά τήν καλή ἐπικοινωνία - χῶροι παροχῆς ὑπηρεσιῶν (πρώτη γνωριμία)· πῶς ἐπικοινωνοῦσαν παλιότε

- Πληροφόρηση καί ψυχαγωγία στήν κοινότητα: ἡ τηλεόραση, τό ραδιόφωνο, ὁ κινηματογράφος, οἱ ἐφημερίδες, τά περιοδικά.

Β΄ - Ὁ ἄνθρωπος καί τό γεωφυσικό του περιβ

1. Πρώτη γνωριμία μέ τό χῶρο τῆς κοινότητας:
- Μορφολογικά στοιχεῖα, οἰκεῖοι γεωγραφικοί ὅροι.
- Προσανατολισμός στό χῶρο τῆς κοινότητας. Τό ταξίδι τοῦ ἥλιου, τά σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα, προσανατολισμός σέ σχέση μέ ἀντικείμενα καί χώρους τῆς κοινότητας ἤ τῆς περιοχῆς. Ἀνάγλυφες παραστάσεις τοῦ χώρου· ἁπλές γραφικές παραστάσεις μέ εἰκόνες καί σύμβολα.

2. Ὁ καιρός στόν τόπο τοῦ μαθητῆ:
- Ἐποχικές ἀλλαγές. Ὁ κύκλος τοῦ νεροῦ (ἡ βροχή). Ὁ καιρός καί οἱ ἄνθρωποι (ἐνδυμασία), συγκοινωνία κ.ἄ.. Ἁπλές σχετικές παρατηρήσεις, μετρήσεις καί κατα γραφές (ἀνεμοδείχτης, θερμόμετρο, ἡμερολογιακές-στατιστικές καταγραφές).

3. Γνωριμία μέ τά φυτά καί τά ζῶα:
- Ἀναγνωρίσεις, ταξινομήσεις. Πῶς γεννιέται ἕνα ζῶο, ἕνα φυτό· τί χρειάζεται νά μεγαλώσει, πῶς τά περιποιεῖται ὁ ἄνθρωπος. Πῶς ζοῦν στίς εἰδικές συνθῆκες τοῦ τόπου. Ἀγάπη καί προστασία φυτῶν καί ζῶων.

4. Ὁ ἄνθρωπος καί ὁ τόπος:
- Τί πρόσθεσαν οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητας στό φυσικό τοπίο· σέ τί χρησιμεύουν· κα καί καλές ἐπεμβάσεις (προστασία τοῦ φυσικοῦ τοπίου). Ἐργαλεῖα καί μηχανές. Οἱ μηχανές στό σπίτι μας.

Γ΄. - Ὁ ἄνθρωπος ὡς παραγωγός καί καταναλωτ

1. Βασικές ἀνάγκες:
- Τροφή, ἐνδυμασία, κατοικία, ψυχαγωγία, μόρφωση· ἄλλες ἀνάγκες μεσ παιδίων.
- Βασικές ἀνάγκες τῆς οἰκογένειας- τροφή, ἐνδυμασία, κατοικία, ψυχαγωγία· ἄλλες ἀνάγκες- ἀλληλοβοήθεια καί ἀγάπη.

2. Πηγές ἀγαθῶν:
- Τό ἔδαφος, τά φυτά καί τά ζῶα (ἁπλές διερευνήσεις μέ χαρακτηριστικά παραδείγμα λ.χ. πῶς φτάνει σ'ἐμᾶς τό γάλα ἤ τό ψωμί)· ἀγαθά ἀπό τήν ἀνθρώπινη τεχνολογία (βιοτεχνία, βιομηχανία)· μεταποίηση προϊόντων (εἰσαγωγικά παραδείγματα).

3. Μεταφορά καί κατανάλωση ἀγαθῶν:
- Μέσα μεταφορᾶς, ἀγορά, ἐμπόριο.

4. Ἡ ἐργασία ὡς μέσο ἐξασφάλισης ἀγαθῶν.

- Ἐπαγγέλματα, ἐργασία καί ἀμοιβή, τό χρῆμα. Φυσικές πηγές ἀγαθῶν- προστασία πηγῶν – ὑγιεινές συνήθειες καί σωστή ἐξιολόγηση.

5. Οἱ ἀνάγκες τῆς κοινότητας:

- Τό νερό, ἡ συγκοινωνία, ὁ φωτισμός, ἡ θέρμανση. Ἄλλες ἀνάγκες (ἁπλές διερευνητικές ἀναφορές λ.χ. παιδεία, παιδικές χαρές κ.τ.ὅ.).

Δ΄ - Ὁ ἄνθρωπος, ὁ χρόνος καί ἡ ἐξέλιξη

1. Ὁ χρόνος

- Εἰσαγωγή στήν ἔννοια τῆς χρονικῆς διαδοχῆς (χτές, σήμερα, αὔριο, πρίν, μετά κ.τ.ὅ., οἱ περιοδικές μεταβολές).
- Εἰσαγωγή στίς μετρήσεις τοῦ χρόνου (χρήση ὀργάνων: ὁ ἡμεροδείκτης, τό ρολόϊ, τά ἡμερολόγια).
- Εἰσαγωγή στόν Ἱστορικό χρόνο μέ βάση συγκεκριμένα πράγματα καί γεγονότα ἀπό τή ζωή τῆς κοινότητας (πῶς ἀλλάζει ὁ κόσμος: λ.χ. ὁ κύκλος τῆς ζωῆς τοῦ φυτοῦ τοῦ ζῴου, ἡ Ἱστορία ἑνός δάσους κτλ..).

2. Ἡ ἐξέλιξη

- Εἰσαγωγή στήν ἔννοια τῶν πολιτισμικῶν ἀλλαγῶν μέ βάση μαρτυρίες πού προσφέρει ἡ περιοχή τῆς κοινότητας (Ἱστορικά κατάλοιπα, ἐνδυμασίες, κατοικίες, τεχνικά ἔργα κ.τ.ὅ.).
- Ἱστορικά καί ἄλλα σπουδαῖα πρόσωπα τῆς περιοχῆς (ἥρωες, ἅγιοι, εὐεργέτες κτλ.
- Ἡ ἑλληνική σημαία καί τό ἡρῶο τῆς κοινότητας.
- Εἰσαγωγικό Ἱστορικό τῆς κοινότητας: πῶς ἄλλαξε ἡ κοινότητα, σχετικές παραδόσεις καί θρύλοι. Στά πολύ παλιά χρόνια· μύθοι καί κατορθώματα τῶν προγόνων μας: τοπικοί μύθοι, ὁ μύθος τοῦ Ἡρακλῆ.

ΕΥΚΑΙΡΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Στήν κατηγορία αὐτή ἀνήκουν θέματα πού δέν ἐντάσσονται φυσικά καί ὀργανικά στό συστηματικά διαρθρωμένο πρόγραμμα τῆς Μ.τ.Π., πού ἀποτελεῖ τόν κοινό πυρήνα ἐργασίας γιά ὅλα τά σχολεῖα τῆς χώρας, ἤ πού ἀπαιτοῦν εἰδικό χειρισμό.

Τά θέματα αὐτά ταξινομοῦνται σέ ξεχωριστές ἑνότητες, γιά νά δοθεῖ στό δάσκαλο ἡ εὐχέρεια νά τίς ἐντάσσει στή σχολική ἐργασία του, ἀνάλογα μέ τή φύση τους καί τίς εὐκαιρίες πού παρουσιάζονται σέ κάθε σχολεῖο.

Τέτοιες ἐνότητες εἶναι:

1. Οἱ ἐποχικές : Οἱ ἐποχές καί οἱ ἀσχολίες τῶν ἀνθρώπων.

2. Ἐπίκαιρες : Ἔκτακτα φυσικά γεγονότα, γεγονότα ἀπό τή ζωή τοῦ σχολείου (λ.χ. ὑποδοχή πρωτοετῶν μαθητῶν, ἐκδηλώσεις ἀλληλεγγύης κ.τ.ὅ.), τῆς κοινότητας (λ.χ. ἐγκαίνια σχολείου, ὑδραγωγείου, κτλ.), τήν ἐθνική ζωή καί ἀπό τή διεθνή ἐπικαιρότητα (π.χ. ἐπιστημονικά ἐπιτεύγματα μέ παγκόσμια σημασία, φυσικά φαινόμενα κ.ἄ.).

3. Ἐνότητες ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων: θρησκευτικῶν, ἐθνικῶν, κοινωνικῶν - πολιτιστικῶν.

Οἱ ἐνότητες αὐτές, μέ τόν ἔντονα βιωματικό τους τόνο καί τόν πλοῦτο τοῦ συναισθηματικοῦ καί λοιποῦ περιεχομένου, προσφέρουν ὁρισμένες ἀναντικατάστατες εὐκαιρίες γιά πολύπλευρη καί βαθιά καλλιέργεια τοῦ παιδιοῦ ἀπό ἄποψη θρησκευτική, ἐθνική καί κοινωνική (βίωση ἀξιῶν).

IV. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΕ ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Α. Γενικές ἐνότητες

Α. Ὁ ἄνθρωπος ἀνάμεσα στούς συνανθρώπους του

Β. Ὁ ἄνθρωπος στό γεωφυσικό του περιβάλλον

Γ. Πῶς ἐπικοινωνοῦν μεταξύ τους οἱ ἄνθρωποι

Δ. Ὁ ἄνθρωπος καί τά φυτά

Ε. Ὁ ἄνθρωπος καί τά ζῶα

Στ. Πῶς ἱκανοποιεῖ ὁ ἄνθρωπος τίς ἀνάγκες του

Ζ. Ὁ ἄνθρωπος καί οἱ μηχανές

Η. Ὁ ἄνθρωπος καί ὁ χρόνος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

Β. Ἐπιδιώξεις τῶν γενικῶν ἑνοτήτων (κτυπᾶ Ποικίλα)

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	
- Α - Ὁ ἄνθρωπος ἀνάμεσα στούς συνανθρώπους του	Δίνονται εὐκαιρίες στούς μαθητές: - νά διερευνήσουν καί νά συνειδητοποιήσουν προοδευτικά τίς σχέσεις τους μέσα στήν ὁμάδ - νά μάθουν πῶς λειτουργεῖ μία κοινότητα - νά ἀντιληφθοῦν τήν ἀναγκαιότητα τῆς ὁμαδικῆ - νά ἀναπτύξουν τρόπους σκέψης καί συμπεριφορ πού θά ὑλοποιοῦν κοινῶς παραδεκτούς κανόνες κοινωνικῆς ζωῆς.
- Β - Ὁ ἄνθρωπος στό γεωφυσικό του περιβάλλον	Οἱ μαθητές ἐξερεύνοῦν τό ἄμεσο περιβάλλον, ὥ - νά ἀποσαφηνίσουν καί νά συμπληρώσουν τόν παρ τικό τους κόσμο ἀναφορικά μέ τήν ἔννοια καί ἀντίληψη τοῦ χώρου μέ ἄμεση ἐποπτεία καί μέ ωση σέ στοιχειώδεις γραφικές παραστάσεις καί κονίσεις· - νά ξεχωρίσουν τά ἀνθρωπογενῆ στοιχεῖα καί νά κρίνουν τίς προσιτότερες γι' αὐτούς ἀλληλεξαρ δυσ τοῦ φυσικοῦ χώρου καί τῆς ἀνθρώπινης δραστηρ τας· - νά ἀποκτήσουν θετικές στάσεις καί ἐνεργό ἐνδ φροντιά τήν προστασία καί ἐξανθρώπιση τοῦ φυσικοῦ τοπίου.
- Γ - Πῶς ἐπικοινωνοῦν οἱ ἄνθρωποι μεταξύ τους	Οἱ μαθητές : - γνωρίζουν ἀπό κοντά τά κυριότερα μέσα συγκοιν καί ἐπικοινωνίας, ἐξοικειώνονται μέ τούς ἀναγ τερους σχετικούς συμβολισμούς καί ἐθίζονται σωστή χρῆση τους, γιά ἀποτελεσματικότερη ἐπικ νωνία καί ἀποφυγή ἀτυχημάτων· - κατανοοῦν τήν ἀναγκαιότητα καί τίς διαδικασίε ἐπικοινωνίας τοῦ τόπου τους· - ἀποκτοῦν διαθέσεις εἰλικρινοῦς ἐπαφῆς καί ἐπικ νωνίας μέ τούς συνανθρώπους τους.

- Δ - και - Ε - 'Ο άνθρωπος και τα φυτά. 'Ο άνθρωπος και τα ζώα	Δίνονται ευκαιρίες στους μαθητές: - να γνωρίσουν άπό άμεση παρατήρηση τό φυτικό κ ζωικό κόσμο τής περιοχής· - να άσκηθούν στή διάκριση άπλών σχέσεων μεταξύ τών και ζώων και στοιχειωδών άλληλεξαρτήσεων τόν άνθρωπο· - να έθιστούν στην έξερεύνηση τού φυσικού κόσμο και να έπιβεβαιώνουν τίς άτομικές τους άναπαλ φεις· - να χαίρονται τή φύση και να άποκτήσουν ένδιαφ ρον γιά τήν όμορφιά της και τό μεγαλείο της.
- Στ - Πώς ικανοποιεί ό άνθρωπος τίς άνάγκες του	Οί μαθητές διερευνούν τίς δραστηριότητες τών άνθρώπων τής περιοχής τους μέ σκοπό: - να έπισημάνουν τίς κοινές άνάγκες τών άνθρώπ καθώς και τούς τρόπους και τά μέσα πού χρησι- μοποιούν γιά τήν ικανοποίησή τους - να γνωρίσουν τίς πηγές άγαθών τής περιοχής κ να έξοικειωθούν μέ άπλές και συγκεκριμένες δι διαδικασίες έκμετάλλευσής τους· - να έκτιμήσουν τόν άνθρώπινο μόχθο και τήν άνά γκη συνεργασίας, άλληλοσεβασμού και άλληλεγγύ
- Ζ - 'Ο άνθρωπος και οί μηχανές	Οί μαθητές έξοικειώνονται μέ τά έπιτεύγματα τής τε- χνολογίας έτσι, ώστε: - να γνωρίσουν άπό κοντά τά πιό κοινά έργαλεία πού χρ σιμοποιεί ό άνθρωπος γιά τίς άνάγκες του· - να άποσαφηνίσουν όρισμένες άπλές έπιστημονικές έννο ες μέσο συγκεκριμένων μηχανικών λειτουργιών· - να άσκηθούν στή χρήση άπλών έργαλείων και μηχανών· - να άξιολογήσουν συγκεκριμένα έπιτεύγματα τής έπιστή μης σέ συγκεκριμένες έφαρμογές τους.
- Η - 'Ο άνθρωπος και ό χρόνος	Οί μαθητές έξοικειώνονται μέ τά γεγονότα και τά φαι νόμενα τής χρονικής ροής έτσι, ώστε: - να προσεγγίσουν τίς έννοιες τής χρονικής διαδοχής και τών μεταβολών τών πραγμάτων· - να άναπτύξουν δεξιότητες παρατήρησης, καταγραφής κα ύπολογισμού περιοδικών φαινομένων· - να μάθουν νά άναζητούν μαρτυρίες σχετικές μέ τήν έξέ λιξη τού άνθρώπου και νά τίς άποτιμούν άνάλογα.

(μικρά χλωπικά στοιχεία)

ΕΥΚΑΙΡΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ (ἄρεη

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ (μικρά σχόλια)

Οἱ εὐκαιριακές ἑνότητες παρέχουν στό δάσκαλο τή δυνατότητα νά ὀργανώσει τήν ἐσωσχολική καί τήν ἐξωσχολική ζωή μέ τρόπο πού θά βοηθήσει τούς μαθητές:

α. Στήν περίπτωση τῶν ἐποχικῶν ἑνοτήτων:

- νά συλλάβουν μέ τρόπο ἄμεσότερο τίς ἔννοιες τῆς χρονικῆς διαδοχῆς καί τῶν περιοδικῶν ἀλλαγῶν·
- νά προσεγγίσουν τό νόημα τῶν ἀλλαγῶν αὐτῶν μέσα ἀπό πραγματικές καταστάσεις τῆς ζωῆς·
- νά ζήσουν τόν ἀνανεννητικό παλμό τῆς φύσης μέσα σ'αὐτή καί μέσα ἀπό δημιουργικές τους ἐκδηλώσεις.

β. Στήν περίπτωση τῶν ἐπικαίρων ἑνοτήτων:

- νά συνδέουν τή σχολική μάθηση μέ τήν πραγματική ζωή, τήν τοπική καί τήν εὐρύτερη·
- νά προβληματίζονται, συμμετέχοντας ἐνεργά, πάνω σέ πραγματικά τρέχοντα γεγονότα τῆς κοινότητας·
- νά ἀποκτήσουν βαθύτερη αἴσθηση τῆς κοινωνικῆς τους ὑπόστασης καί τοῦ κοινωνικοῦ τους χρέους, ὡς μέλη ὄχι μόνον τῆς τοπικῆς, ἀλλά καί τῆς ἐθνικῆς καί τῆς πανανθρώπινης κοινότητας.

γ. Στήν περίπτωση τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων:

- νά γνωρίσουν τά πρόσωπα καί τά γεγονότα πού διαμόρφωσαν τήν ἐθνική μας κληρονομιά (ἱστορική, θρησκευτική κ.τ.λ.)·
- νά φρονηματιστοῦν ἀπό τούς ἀγῶνες καί τίς θυσίες καί νά ἐνδυναμωθοῦν μέσα τους τή θέληση γιά συνέχιση τῆς πολιτιστικῆς ἀνόδου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΙΕΠΕΣ

1. Στην τάξη του σχολείου του — Τι παίρνει ξεκινώντας το πρωί μαθητής της τάξης; — Ποιος είναι ο δάσκαλος; — Ποιος είναι ο διευθυντής του σχολείου;	ΚΥΡΙΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΜΕΤΕΧΟΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΤΗΣΙΟ ΚΑΙΡΟΥ ΜΕΤΕΧΟΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
2. Στο σχολείο στην τάξη — Τι κάνει ο δάσκαλος στην τάξη; — Τι κάνουν οι μαθητές στην τάξη; — Τι κάνει ο διευθυντής του σχολείου; — Τι κάνουν οι μαθητές στο σχολείο; — Τι κάνει ο δάσκαλος στο σχολείο; — Τι κάνει ο διευθυντής του σχολείου;	ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΙΑ ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΙΑ ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΟ ΚΟΙΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΙΑ ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΟ ΚΟΙΝΟ	ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΙΑ ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΟ ΚΟΙΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΙΑ ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΟ ΚΟΙΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΙΑ ΜΕΣΗΜΕΡΙΝΟ ΚΟΙΝΟ

5. Χτή γειτονιά	- Γιατί μου φαίνεται ότι όλοι μου γείτονες είναι ξένοι;	- Γιατί δεν ξέρουν τα ονόματά τους.
4. Με σπίτι ίσα	- Θα πάμε σπίτι μου να δεις τον καινούριο μου υπολογιστή.	- Θα πάμε σπίτι μου να δεις τον καινούριο μου υπολογιστή.
3. Πώς χάνεται ο χρόνος		

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

	- Ἀναπτύσσουν πνεῦμα ἐκτίμησης καί ἀλληλοσεβασμοῦ, κατανόησης καί ἀλληλοβοήθειας, καθώς καί σχετικό ἐνδιαφέρον καί θέληση γιά προστασία καί βελτίωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς.	- Πῶς εἶναι ἡ γειτονιά μας: μικρή- μεγάλη, συγκεντρωμένη- σκόρπια, ἀπομονωμένη- κοντά σέ ἄλλες· χῶροι κοινόχρηστοι ἤ κοινωφελεῖς (ἐκκλησία, παιδική χαρά, πλατεία κ.ἄ.) - Οἱ ἄνθρωποι πού μᾶς ἐξυπηρετοῦν στή γειτονιά: ὁ μανάβης, ὁ μπακάλης, ὁ φούρναρος, ὁ φαρμακοποιός κ.ἄ. - Πῶς περνᾶμε στή γειτονιά μας: παιγνίδια, συμπεριφορά, καθαριότητα, κλπ. Πῶς θά ἤθελα νά εἶναι η γειτονιά μου.
6. Ἡ ζωή μας στή συνοικία- στό χωριό μας*	- Γίνεται μιά στενότερη γνωριμία μέ τό χῶρο τῆς συνοικίας, ὡς μέρους ὅλου τοῦ χώρου τῆς κοινοτικῆς συμβίωσης καί ἀποσαφήνιση σχετικῶν ἐννοιῶν, ὅπως: συνοικία- χωριό- πόλη- κοινότητα- ἀγορά κ.τ.ὅ. - Καλλιεργεῖται τό κοινοτικό-κοινωνικό πνεῦμα μέ ἐνεργητική συμβολή καθενός στήν ἀνάπτυξη ἁρμονικῆς συμβίωσης καί τήν προκοπή τῆς κοινότητας.	- Πῶς εἶναι ἡ συνοικία (τό χωριό) μας: μικρή- μεγάλη, συγκεντρωμένη-σκόρπια, παραλιακή- ὀρεινή κ.τ.λ., κοινοί χῶροι, καταστήματα, δασύλλια, ἐκκλησία κ.τ.ὅ. - Οἱ ἄνθρωποι πού μᾶς ἐξυπηρετοῦν: ὁ μπακάλης τό σουπερμάρκετ, ὁ ταχυδρόμος, ὁ σκουπιδιάρης, ὁ γιατρός κ.ἄ. - Ἰδιαίτερα βασικά γνωρίσματα. τί ξεχωρίζει τή συνοικία (τό χωριό) ἀπό ἄλλες διπλανές σέ φυσικές καί ἀνθρωπογενεῖς ἰδιαιτερότητες.

*Γιά τά σχολεῖα τῶν πόλεων ἡ σπουδή περιορίζεται στό χῶρο τῆς συνοικίας, ἐνῶ τῶν χωριῶν σ'ὁλόκληρη τήν κοινότητα. Στήν τελευταία περίπτωση γίνεται μιά πρώτη γνωριμία τοῦ χώρου καί ἐπισήμανση προσώπων, πραγμάτων καί ἔργων – ἀποσαφήνιση καί ὀργάνωση τῶν ἐμπειριῶν.

ΑΡΧΑΙΡΟΣ Ο ΓΕΩΓΥΣΙΚΟ ΣΥ ΠΕΡΙΣΑΛΛΟΝ	3. Το τόπος που ζούμε	- Επιδιώκεται η εξοικείωση με τα πραγματικά γεωγραφικά στοιχεία και τους αντίστοιχους όρους στα πλαίσια μιας συνολικής επισκόπησης της περιοχής (μορφολογική ιδιά). - Συνειδητοποιείται η μορφολογική διαφοροποίηση κάθε τόπου και οι συνέπειες της ανθρώπινης επενέργειας. - Γίνεται εισαγωγή και άσκηση στά στοιχειώδη προσανατολισμό σε συνδυασμό με αναπαραστάσεις μορφών χώρου.	- Που είναι χτισμένο το χωριό (ή πόλη μας: ορεινό- πεδινό- παραθαλάσσιο κ.τ.ό. τοποθεσία και σχετική ονοματολογία του τόπου, μορφολογικά στοιχεία (βασικές έννοιες, χωρίς λεκτικούς ορισμούς). - Έργα της φύσης και του ανθρώπου: λίμνες, βάση, φράγματα, δρόμοι, γεφύρια, αναβαθμίσεις κ.τ.ό. - Προσανατολισμός από χάρτη: τα τεμάχια του ήλιου- ανατολή και δύση, εντοπισμός αντικειμένων (χαρτικό), τα άλλα σημεία, του ορίζοντα- (στοιχειώδης άσκηση). Ανάγλυφες παραστάσεις του χώρου. - Που κατοικούν άλλοι άνθρωποι: χωριά και πόλεις σ'άλλα μέρη (απλή αναφορά).
	2. Τι καιρό έχουμε	- Τα παιδιά ασκούνται στην παρατήρηση φυσικών φαινομένων και στην ταξινόμησή τους. - Καθοδηγούν για τις τέσσερις εποχές και τα κυρίαρχα φαινόμενα σε συνδυασμό με σχετικές βασικές έννοιες: εποχή, ξηρασία, υγρασία, άνεμος, βροχερός κ.τ.ό. - Κατανοούν ότι κάθε τόπος έχει και τις ιδιαίτερες καιρικές συνθήκες.	Βραχυχρόνιες μεταβολές του καιρού: από τα πρωί ως τα βράδυ, από μέρα σε μέρα, μέσα στην εβδομάδα - σχετικές έννοιες: κρύο- ζέστη, λιακάδα- συννεφιά, βροχή. κ.τ.ό. - Εποχικές μεταβολές: οι 4 εποχές του χρόνου και οι αλλαγές του καιρού στο τόπο μας. - Ο κύκλος του νερού: από την εξάτμιση στη βροχή, τρεχούμενα και στάσιμα νερά άλλες μεταβολές του νερού (χιόνι, πάγος χαλάζι). - Ο καιρός σ'άλλους τόπους: απλές αναφορές περιγραφές, και δείξης εικόνων.

3. Πῶς ζοῦμε στὸν τόπο μας	– Τὰ παιδιὰ ἐπισημαίνουν χαρακτηριστικὰ προβλήματα ἢ τρόπους ζωῆς τῶν κατοίκων μὲ συγκεκριμένα στοιχεῖα ἀναφορᾶς, π.χ. ἐνδύματα, ἔλλειψη νεροῦ, δρόμων κ.λ.π. – Κατανοοῦν σχετικὲς ἐξαρτήσεις ἀπὸ τὴ μορφολογία καὶ τὸ κλίμα τοῦ τόπου. –Ἀξιολογοῦν ἀνάλογες ἐνέργειες τοῦ ἀνθρώπου γιὰ βελτίωση τῶν ὅρων ζωῆς.	– Ὁ ρουχισμός καὶ ἡ ἐνδυμασία μας: καλοκαιρινά- χειμερινά, ἐργασίας κ.ἄ. – Οἱ ἐργασίες πού κάνουμε: ὅσες συνδέονται μὲ τὸν καιρὸ καὶ τὸν τόπο. – Ἡ ἐπικοινωνία μὲ τοὺς ἄλλους: – Τὰ καλὰ καὶ τὰ κακά: ὅσες δυσκολίες πού προέρχονται ἀπὸ εἰδικὲς συνθῆκες καὶ ἀπὸ τὴ δράση τοῦ ἀνθρώπου π.χ. καταστροφὴ δάσους, κατολισθήσεις, κ.τ.ὅ. – Πῶς ζοῦν ἄλλοι: ἁπλὲς ἀναφορὲς ἀπὸ διηγήσεις εἰκόνες κ.τ.ὅ.
1. Μὲ τί ταξιδεύουμε	– Τὰ παιδιὰ ἀποσαφηνίζουν τὶς γνώσεις τους καὶ τὶς ἔννοιες ἀναφορικὰ μὲ τὰ βασικὰ μέσα συγκοινωνίας. – Ἀποκτοῦν ἐποπτικὴ ἀντίληψη αὐτῶν τῶν μέσων. – Κατανοοῦν(μὲ συγκεκριμένες ἀναφορὲς καὶ γεγονότα) τὴ χρησιμότητα τῶν μέσων συγκοινωνίας καὶ τὴ σημασία τους γιὰ τὴ βελτίωση τῶν ὅρων τῆς ζωῆς.	– Οἱ καθημερινὲς μετακινήσεις μας: πού πηγαίνουν οἱ μαθητές, οἱ δάσκαλοι, οἱ γονεῖς, οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. Πῶς πηγαίνουν· γιατί μετακινοῦνται· κάνουν μακρινότερα ταξίδια; – Μέσα συγκοινωνίας: μὲ τὰ μέσα μετακινοῦνται στὴν κοινότητά μας; ἄλλα γνωστὰ μέσα συγκοινωνίας· σὲ τί ἐξυπηρετοῦν. –Πῶς ταξίδευαν παλιότερα: εἰσαγωγή.
2. Τί προβλήματα συγκοινωνίας ἔχουμε	– Διεύρυνση τῶν γνώσεων σχετικὰ μὲ τὸν τρόπο λειτουργίας τῆς συγκοινωνίας. –Ἐπισήμανση εἰδικῶν προβλημάτων γιὰ τὰ ἄτομα καὶ τὴν κοινότητα (κίνδυνοι, ἐλλείψεις, διευκολύνσεις κ.ἄ.) –Ἐξοικείωση μὲ στοιχειώδεις κανόνες καὶ σήματα κυκλοφορίας γιὰ αὐτοπροστασία καὶ σωστὴ συμπεριφορά	– Πῶς γίνεται ἡ συγκοινωνία: ὁ αὐτοκινητόδρομος, τὸ ἀεροδρόμιο, οἱ σιδηρόδρομικὲς γραμμές, τὸ λιμάνι- τρόπος κίνησης· τί ἀπ'αὐτὰ ὑπάρχουν στὴν κοινότητα- τί δὲν ὑπάρχουν, γιατί· δυσκολίες σχετικές. – Οἱ ἄνθρωποι πού μᾶς ἐξυπηρετοῦν: οἱ ὁδηγοί, οἱ εἰσπράκτορες, οἱ τροχονόμοι, οἱ ἀεροσυνοδοὶ καὶ ἄλλοι ὑπάλληλοι.

Γ'-
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΝ
ΤΟΥΣ ΟΙ
ΘΟΙ

		– Γνωριμία μὲ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ δουλεύουν στὶς φυγοκοινωνίες καὶ ἐκτίμηση τῆς προσφορᾶς τους.	– Προβλήματα κυκλοφορίας: πῶς περνᾶμε ἕνα δρόμο, τὰ σήματα ποὺ "μιλᾶνε", οἱ κίνδυνοι· πῶς πρέπει νὰ συμπεριφερόμαστε σὲ κάθε περίπτωση μετακίνησης – ταξιδιοῦ.–
	3. Πῶς ἐπικοινωνοῦμε μεταξύ μας	– Τὰ παιδιὰ ἀποσαφηνίζουν τὶς γνώσεις τους καὶ τὶς ἔννοιες ἀναφορικὰ μὲ τὰ βασικὰ μέσα ἐπικοινωνίας. –'Αποκτοῦν ἐποπτικὴ ἀντίληψη τῶν μέσων αὐτῶν καὶ ἐξοικειώνονται μὲ τὴ χρήση τους. –'Επισημαίνουν εἰδικὰ προβλήματα ἐπικοινωνίας στὴν κοινότητα. – Κατανοοῦν (μὲ συγκεκριμένες ἀναφορὲς καὶ γεγονότα) τὴ χρησιμότητά τους καὶ ἐκτιμοῦν τὴν προσφορὰ ὅσων ἐργάζονται στὶς ἐπικοινωνίες.	– Πῶς συνεννοούμαστε καθημερινά: κουβέντες καὶ χειρονομίες· συνεννόηση μ'αὐτοὺς ποὺ βρίσκονται κοντά μας – συνεννόηση μ'αὐτοὺς ποὺ βρίσκονται μακριά μας: πῶς καὶ σὲ ποιὲς περιπτώσεις γίνεται. – Τὰ γράμματα, τὸ τηλέφωνο, τὸ τηλεγράφημα – χρησιμότητα, χρήση, τρόποι μεταβίβασης ὑλικά– πῶς γράφουμε ἕνα γράμμα κ.λ.π. – Οἱ ἄνθρωποι ποὺ μᾶς ἐξυπηρετοῦν: ὁ ταχυδρόμος, ἡ τηλεφωνήτρια, ὑπάλληλοι ΟΤΕ–ΕΛΤΑ κ.ἄ. – Πῶς γίνεται ἡ ἐπικοινωνία στὴν κοινότητά μας: ἐγκαταστάσεις, καταστήματα, χῶροι, ὑπάλληλοι· εἰδικὲς ἀνάγκες καὶ δυσκολίες.
– Δ'– ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΦΥΤΑ	1. Γνωρίζουμε τὰ φυτά	– Γίνεται γνωριμία, ἀπὸ ἄμεση ἀντίληψη καὶ παρατήρηση, τῶν πιὸ κοινῶν φυτῶν τῆς περιοχῆς καὶ ἀποσαφήνιση σχετικῶν ἐννοιῶν. –'Αναγνωρίζονται μὲ τὰ κοινά τους ὀνόματα καὶ γίνονται στοιχειώδεις ταξινομήσεις καὶ ὁμαδοποιήσεις. –'Αναπτύσσεται ἡ διάθεση γιὰ ἐξερεύνηση καὶ ἀνακάλυψη στὴ φύση καὶ ἡ ἀγάπη γιὰ τὸ φυσικὸ περιβάλλον.	–Τὰ φυτὰ τοῦ σπιτιοῦ: διακοσμητικὰ τοῦ σπιτιοῦ, τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ κήπου, κοινὰ λαχανικά, καρποφόρα δέντρα – ἀναγνωρίσεις, ταξινομήσεις, παρατηρήσεις ἐξωτερικῶν χαρακτηριστικῶν (π.χ. φυτὰ ποὺ τρῶγονται, ποὺ βγάζουν καρπούς κ.τ.ὅ). –"Αλλα φυτὰ ποὺ ξέρουμε: ὀνοματίσματα καὶ ταξινομήσεις φυτῶν τῆς περιοχῆς, ἐξερευνήσεις, ὁμοιότητες καὶ διαφορές. "Αλλα [illegible] φυτά. – Συγκριτικὰ συλλογῶν, π.χ. σιτάρι, φύλλα

2. Σέ τί μᾶς χρειάζονται	– Κατανόηση τῆς ὠφελιμότητας τῶν φυτῶν γιά τόν ἄνθρωπο. – Κατανόηση τοῦ ἀγώνα τῶν ἀνθρώπου γιά τή διατήρηση καί τήν ἐξέλιξή τους. – Καλλιέργεια θετικῶν στάσεων καί διαθέσεων ἀπέναντι στό φυτικό κόσμο.	– Γιατί περιποιούμαστε τά φυτά: παιά χρησιμοποιοῦμ γιά τροφή, γιά στέλιασμα, γιά φωτιά κ.ἄ. – Φυτά ἄγρια καί ἐξευγενισμένα: ἔρευνα καί ἀνακάλυψ στόν τόπο τοῦ μαθητή. – Περιποίηση φυτῶν: σκάψιμο, πότισμα, σκάλισμα, κ.τ. – δουλειές στόν κῆπο μας, δουλειές στά χαράφια, στούς δεντρόκηπους. – Τί βγάζουμε χωρίς φυτά.
3. Πῶς μεγαλώνει ἕνα φυτό	– Οἱ μαθητές ἀσκοῦνται στήν παρατήρηση συγκεκριμένων φυτῶν γιά τήν ἐπιβεβαίωση ἤ ἀπόκτηση γνώσεων σχετικῶν μέ τήν ἀνάπτυξή τους. – Ἀναγνωρίζουν διάφορα ἐξωτερικά μέρη καί ὄργανα καί τή λειτουργική τους σχέση. – Κατανοοῦν βασικές τους ἀνάγκες. – Ἀποκτοῦν στοιχειώδεις γνώσεις καί ἱκανότητες γιά καλλιέργειες φυτῶν καί ἀναπτύσσουν σχετικά ἐνδιαφέρον καί ἀγάπη.	– Τί χρειάζεται ἕνα φυτό γιά νά μεγαλώσει: τροφή–, νερό– ζέστη– ἥλιο. – Ποῦ βρίσκει ὅ,τι χρειάζεται: χῶμα– λίπασμα, νερό– βροχή– πότισμα, ἥλιος– φῶς προφύλαξη ἀπό κρύα καί πάγους κ.τ.ὅ. Σχετικά μικροπειραματισμοί. – Πῶς τά παίρνει: ὄργανα φυτῶν: ρίζες, κορμός, κλαδιά, φύλλα· τά ἄνθη καί ὁ καρπός (παρατηρήσεις, ὀνομασία, συλλογές). – Μεγαλώνουμε κι ἐμεῖς φυτά: σχετικές ἐργασίες, ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες τοῦ σχολείου.

Σημείωση: Καλό εἶναι τά παιδιά νά ἔχουν ὡς πλαίσιο ἀναφορᾶς ἕνα συγκεκριμένο φυτό, πού θά τό παρακολουθοῦν ἐξελικτικά.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΘΗΝΑΙ

- Ε°-
Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ

1. Γνωρίζουμε τά ζῶα

- Γίνεται γνωριμία τῶν παιδιῶν ἀπό ἄμεση ἀντίληψη καί παρατήρηση, τῶν πιό κοινῶν ζώων τῆς περιοχῆς καί ἀπεσαφήνιση σχετικῶν ἐννοιῶν.
- Ἀναγνωρίζονται μέ τά κοινά τους ὀνόματα καί γίνονται στοιχειώδεις ταξινομήσεις καί ὁμαδοποιήσεις.
- Ἀναπτύσσεται ἡ διάθεση γιά ἐξερεύνηση καί ἀνακάλυψη στή φύση καί ἡ ἀγάπη γιά τό φυσικό περιβάλλον.

- Τά ζῶα τοῦ σπιτιοῦ: ζῶα πού τρέφομε γιά συντροφιά (π.χ. γάτες, σκύλους), ζῶα ἀγροτικοῦ σπιτιοῦ- ἀναγνωρίσεις, ταξινομήσεις, παρατηρήσεις ἐξωτερικῶν χαρακτηριστικῶν (π.χ. ζῶα πού μᾶς δίνουν τροφή πού μᾶς προστατεύουν, πού ζοῦν κοντά σέ νερό, πού ἔχουν φτερά κ.τ.ὅ).
- Ἄλλα ζῶα πού ξέρουμε: ὀνομάτισμα καί ταξινομήσεις ζώων τῆς περιοχῆς, ἰδιοτήτας καί διαφορές. Ἄλλα ζῶα.
- Κατάρτιση λίστων μέ ὀνόματα καί συλλογῶν: φωτογραφίες, διατήρηση ἐντόμων, φτερῶν κ.τ.λ.

2. Σέ τί μᾶς χρειάζονται

- Κατανόηση τῆς ὠφελιμότητας τῶν ζώων γιά τόν ἄνθρωπο.
- Κατανόηση τοῦ ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου γιά τή διατήρηση καί τήν περιποίηση τους.
- Καλλιέργεια θετικῶν στάσεων καί δεξιοτήτων ἀπέναντι στό ζωϊκό κόσμο.

- Γιατί περιποιούμαστε τά ζῶα: ποιά χρησιμοποιοῦμε γιά τροφή (ποιές τροφές;) γιά δουλειές, γιά προστασία, γιά ὁμορφιά.
- Ζῶα ἐξημερωμένα καί ἄγρια (τοῦ τόπου μας): ποῦ ζοῦσαν πρῶτα καί γιατί ἐξημερώθηκαν, ὠφέλειες καί ζημιές στό ζωολογικό κῆπο.
- Περιποίηση ζώων: στοιχειώδεις ἀναφορές στή μέριμνα γιά τροφή, πότισμα, στέγη, ἀσφάλεια - προστασία, ἰατρική περίθαλψη- δουλειές στό ζωοτροφεῖο (τοῦ σκολιοῦ μας)

3. Πῶς μεγαλώνει ἕνα ζῶο

- Ἄσκηση τῶν μαθητῶν στήν παρατήρηση συγκεκριμένων ζώων καί ἐπιβεβαίωση ἤ ἀπόκτηση γνώσεων σχετικῶν μέ τήν ἀνάπτυξή τους.
- Ἀναγνώριση ἐξωτερικῶν μερῶν καί ὀργάνων καί λειτουργική τους συσχέτιση.

- Τί χρειάζεται ἕνα ζῶο, γιά νά μεγαλώσει: τροφή - νερό - ὕπνο, ζέστη, στέγη.....
- Ποῦ βρίσκει ὅ,τι χρειάζεται: τί τρώει, πῶς ἀποκτᾶ τήν τροφή (μέ κυνήγι)

- Ε'-
ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ
ΤΑ ΖΩΑ

1. Γνωρίζουμε τά ζῶα

- Γίνεται γνωριμία τῶν παιδιῶν ἀπό ἄμεση ἀντίληψη καί παρατήρηση, τῶν πιό κοινῶν ζώων τῆς περιοχῆς καί ἀπεσαφήνιση σχετικῶν ἐννοιῶν.
- Ἀναγνωρίζονται μέ τά κοινά τους ὀνόματα καί γίνονται στοιχειώδεις ταξινομήσεις καί ὁμαδοποιήσεις.
- Ἀναπτύσσεται ἡ διάθεση γιά ἐξερεύνηση καί ἀνακάλυψη στή φύση καί ἡ ἀγάπη γιά τό φυσικό περιβάλλον.

- Τά ζῶα τοῦ σπιτιοῦ: ζῶα πού τρέφουμε γιά συντροφιά (π.χ. γάτες, σκύλους), ζῶα ἀγροτικοῦ σπιτιοῦ- ἀναγνωρίσεις, ταξινομήσεις, παρατηρήσεις ἐξωτερικῶν χαρακτηριστικῶν (π.χ. ζῶα πού μᾶς δίνουν τροφή πού μᾶς προστατεύουν, πού ζοῦν κοντά σέ νερό, πού ἔχουν φτερά κ.τ.ὅ).
- Ἄλλα ζῶα πού ξέρουμε: ὀνομάτισμα καί ταξινομήσεις ζώων τῆς περιοχῆς, ὁμοιότητες καί διαφορές. Ἄλλα ζῶα.
- Κατάρτιση ἀτλάντων μέ ἐκτυπώσεις καί συλλογῶν: φωτογραφίες, διατήρηση ἐντόμων, φτερῶν κ.ἄ.λ.

2. Σέ τί μᾶς χρειάζονται

- Κατανόηση τῆς ὠφελιμότητας τῶν ζώων γιά τόν ἄνθρωπο.
- Κατανόηση τοῦ ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου γιά τή διατήρηση καί τήν περιποίηση τους.
- Καλλιέργεια θετικῶν στάσεων καί δεξιοτήτων ἀπέναντι στό ζωϊκό κόσμο.

- Γιατί περιποιούμαστε τά ζῶα; ποιά χρησιμοποιοῦμε γιά τροφή (ποιές τροφές;) γιά δουλειές, γιά προστασία, γιά ὁμορφιά.
- Ζῶα ἐξημερωμένα καί ἄγρια (τοῦ τόπου μας): ποιά ζοῦσαν πρῶτα καί γιατί ἐξημερώθηκαν, ὠφέλειες καί ζημιές. Στό ζωολογικό κῆπο.
- Περιποίηση ζώων: στοιχειώδεις ἀναφορές στή μέριμνα γιά τροφή, πότισμα, στέγη, ἀσφάλεια - προστασία, ἰατρική περίθαλψη- Δουλειές στό ζωοτροφεῖο τοῦ σκύλου μας.

3. Πῶς μεγαλώνει ἕνα ζῶο

- Ἄσκηση τῶν μαθητῶν στήν παρατήρηση συγκεκριμένων ζώων καί ἐπιβεβαίωση ἤ ἀπόκτηση γνώσεων σχετικῶν μέ τήν ἀνάπτυξή τους.
- Ἀναγνώριση ἐξωτερικῶν μερῶν καί ὀργάνων καί λειτουργική τους συσχέτιση.
- Κατανόηση βασικῶν ἀναγκῶν.
- Ἀπόκτηση στοιχειωδῶν γνώσεων καί ἱκανο-

- Τί χρειάζεται ἕνα ζῶο, γιά νά μεγαλώσει; τροφή - νερό - ὕπνο, ζέστη, στέγη.....
- Πού βρίσκει ὅ,τι χρειάζεται: τί τρώει, πῶς ἀποκτᾶ τήν τροφή (μέ κυνήγι, τί προσφέρει ὁ ἄνθρωπος. Κάθε ἐβδομάδα τό χειμώνα κ.τ.ὅ) σχετικά βραβεῖα.

		ζόδων καί ἀνάπτυξη σχετικοῦ ἐνδιαφέροντος καί ἀγάπης.	– Μεγαλώνουμε ἕνα ζῶο: συντηροῦνται, ἀπό δημόσιες παιδιῶν, μικρά ζῶα (π.χ. ψαράκια, σαλιγκαροι, χελώνες) ἤ καί μεγαλύτερα· μεταφέρουν στό σχολεῖο τήν πεῖρα ἀπό τό σπίτι τους καί συζητοῦν.
-ΣΤ'- ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ	1. Τί χρειάζεται ἕνα παιδί γιά νά μεγαλώσει.	– Τά παιδιά συνειδητοποιοῦν τίς βασικές τους ἀνάγκες καί καταλαβαίνουν ὅτι ὅλα τά παιδιά τοῦ κόσμου ἔχουν τίς ἴδιες ἀνάγκες. – Ἀναπτύσσουν διαθέσεις γιά ἀλληλοκατανόηση καί ἀλληλεγγύη. – Ἀποκτοῦν θετικές στάσεις γιά σωστή συμπεριφορά στήν καθημερινή μέριμνα γιά τήν ἀνάπτυξή τους (π.χ. λήψη τροφῆς, καθαριότητα, ὕπνος).	– Τί χρειάζεται ἕνα δέντρο- ἕνα ζῶο γιά νά μεγαλώσει (ἀναφορά στά προηγούμενα). – Τί χρειάζονται τά παιδιά γιά νά ζήσουν καί νά μεγαλώσουν: τροφή- νερό, ὕπνο, ἀνθρώπινα, κατοικία, ἥλιο – ἀέρα, Ἄλλες ἀνάγκες (παιγνίδι – ψυχαγωγία- προστασία- ἀγάπη). Πῶς περνᾶ καί τί κάνο σ' ἕνα ἡμερονύκτιο. – Τί χρειάζονται ἄλλα παιδιά στόν κόσμο: Ἔχουν τίς ἴδιες ἀνάγκες: Ὑπάρχουν παιδιά μέ εἰδικές ἀνάγκες (ἄρρωστα, πεινασμένα, ἀνάπηρα κ.λ.π.).
	2. Τί χρειάζεται μιά οἰκογένεια.	– Ἀναγνωρίζουν τίς ἀνάγκες τῆς οἰκογένειας ὡς προεκτάσεις τῶν ἀτομικῶν ἀναγκῶν. – Ἀναγνωρίζουν καί ἐκτιμοῦν τό ρόλο τῆς οἰκογένειας γιά τήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῶν παιδιῶν. – Ἀναπτύσσουν στάσεις: γιά ἀναξιοπαθοῦσες οἰκογένειες καί διάθεση κατανόησης καί ἀγάπης.	Τί μᾶς προσφέρουν οἱ γονεῖς μας τροφή – στέγη- προστασία- ἀγάπη κτλ. – Τί χρειάζεται μιά οἰκογένεια γιά νά ζήσει ἀναγωγή τῶν ἀτομικῶν ἀναγκῶν στό ἐπίπεδο τῆς ὁμάδας – οἰκογένειας. Ἐξειδίκευση σέ ἄλλες περιπτώσεις π.χ. χῶροι δουλειᾶς, σχολή, κοινόχρηστοι χῶροι, περιποίηση γερόντων κ.λ. Πῶς βοηθοῦμε ὅλοι. – Οἰκογένειες πού δέν ἔχουν ὅ,τι τούς χρειάζεται: ὀρφανά, χαρίς στέγη, κ.τ.ὅ. Πῶς συντηροῦνται.–
	3. Ἀπό ποῦ παίρνουμε ὅ,τι μᾶς χρειάζεται.	– Τά παιδιά γνωρίζουν τά βασικά προϊόντα τοῦ τόπου, τήν ὑγιεινή καί ὅπῶς μεταβάλλονται τῶν ἀγαθῶν	– Πηγές ἀγαθῶν: τί μᾶς δίνει τό δέντρο, πῶς ἔρχεται τό νερό στό σπίτι μας, τί μᾶς δίνουν

– Σημειώστε ποιούν, ότι κάθε τόπος παράγει ορισμένα αγαθά.

–Αναπτύσσουν παραπέρα τή διάθεση γιά ἐξερεύνηση τοῦ περιβάλλοντος, φυσικοῦ καί κοινωνικοῦ, καί γιά διατήρηση καί προστασία τῶν πηγῶν ἀγαθῶν.

– Μεταφορά καί κατανάλωση προϊόντων: ἀπό τό χωράφι – κήπο στό σπίτι, ἀπό τήν ἀγορά στό σπίτι, ἀπό τό χωριό στήν πόλη· χάρος ἐναποθήκευσης καί συσκευασίας· μέσα μεταφορᾶς.

Σημείωση: παίρνουμε ὡς ἀφετηρία ἐνδεικτικά ἕνα ἀγαθό π.χ. τό γάλα, τό ψωμί.

– Μιά περιήγηση στήν ἀγορά μας: τί βρίσκουμε, τί βρίσκουμε σέ ἄλλες ἀγορές· τί καταστήματα ἔχουμε, τί πουλᾶνε.

– Πῶς θά ἔχουμε πάντα ὅ,τι μᾶς χρειάζεται: προστασία πηγῶν (εἰσαγωγικά)

---

4. Πῶς ἀποκτοῦμε ὅ,τι, μᾶς χρειάζεται.

– Τά παιδιά μαθαίνουν τά κυριότερα ἐπαγγέλματα κάνοντας στοιχειώδεις ταξινομήσεις.

– Κατανοοῦν τήν ἔννοια, τήν ἀνάγκη καί τή χρησιμότητα τῆς ἐργασίας καθώς καί τίς σχετικές ἔννοιες: ἀμοιβή – χρῆμα, ἐπάγγελμα.

– Μαθαίνουν νά ἀναγνωρίζουν τά ἑλληνικά νομίσματα καί νά τά χρησιμοποιοῦν.

–Ἀποκτοῦν θετικές στάσεις ἀπέναντι στήν ἐργασία καί τούς ἐργαζόμενους.

– Δουλειές πού κάνουν οἱ ἄνθρωποι: ἄλλοι ἐργάζονται; Δουλειές πού κάνουν οἱ γονεῖς μας· τί προϊόντα βγαίνουν μέ τήν ἐργασία τους· ἄλλες δουλειές.

–Ἐργασία καί ἀμοιβή: ποιοί κερδίζουν μόνο χρήματα, πού βρίσκουν οἱ ἄλλοι τά χρήματα (πουλῶ–κερδίζω – ἀγοράζω)· τί ἀγοράζουμε μέ τά χρήματα ἑλληνικά νομίσματα.

– Τί θά γινόμαστε χωρίς δουλειά: διάφορες ὑποθέσεις ἐκτιμήσεις, συγκρίσεις.

– Ζ' – ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΕΣ

1. Ἐργαλεῖα καί μηχανές πού χρησιμοποιοῦμε στίς ἐργασίες μας

– Οἱ μαθητές διευρύνουν τίς γνώσεις τους ἀναφορικά μέ τά πιό κοινά ὄργανα πού οἱ ἄνθρωποι στίς δουλειές τους χρησιμοποιοῦν.

–Ἐξοικειώνονται μέ τόν τρόπο λειτουργίας τους, καί καπανοοῦν συναφεῖς ἔννοιες.

–Ἐξοικειώνονται μέ τή χρήση τους σέ συνάρτηση μέ τούς κινδύνους καί τήν ἀποφυγή τους.

–Ὄργανα (ἐργαλεῖα καί μηχανές) τοῦ σχολείου: μολύβια, ψαλίδια, χάρακες κουδούνι, διάφορες συσκευές – ἐπισήμανση, ὀνοματισμα, λειτουργία–χρήση).

–Ὄργανα τοῦ σπιτιοῦ: τῆς κουζίνας τοῦ ὑπνοδωματίου, τῶν βοηθ. χώρων κλπ. – ὅπως καί στό προηγούμενο.

–Ὄργανα πού χρησιμοποιοῦν οἱ ἐπαγγελματίες τῆς περιοχῆς: ὅπως στά προηγούμενα.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

		-Ἐπικίνδυνα ἀκεῦη καὶ ἐργαλεῖα στὸ σπίτι, στὸ σχολεῖο, στὸ δρόμο.
2. Σὲ τί μᾶς βοηθοῦν οἱ μηχανές.	-Συνειδητοποιοῦν τὴ λειτουργικὴ βάση τῆς ἐργασίας καὶ τὸ ρόλο τῶν ὀργάνων. -Ἐξοικειώνονται μὲ τὰ μέσα καὶ τοὺς τρόπους ἀξιοποίησης ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο φυσικῶν καὶ τεχνητῶν δυνάμεων στὴν ἐργασία - Κατανοοῦν τὴν ἐφευρετικὴ δύναμη τοῦ ἀνθρώπου.	- Πῶς κάνει ὁ ἄνθρωπος τὶς δουλειὲς του: χρῆση χεριῶν, ποδιῶν καὶ ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος· χρῆση ὀργάνων: ξύλων, πέτρας, κατασκευῶν π.χ. μαχαίρια, κουτάλια, μίξερ, ραπτομηχανὲς κ.τ.λ.) - Πῶς κινοῦμε τὶς μηχανές: μὲ τὶς σωματικὲς μας δυνάμεις, μὲ τὸ νερό, τὸν ἀέρα, τὸν ἀτμό, τὸν ἠλεκτρισμό· ἁπλὲς παιγνιώδεις (πειραματικὲς) κατασκευὲς π.χ. νερομύλος ἀνεμοδείχτης κ.ἄ. - Πότε κάνουμε τὴ δουλειά μας καλύτερα: παραδείγματα ποὺ δείχνουν ὅτι μὲ τὰ ἐργαλεῖα καὶ τὶς μηχανὲς ἡ ἐργασία γίνεται ταχύτερα, ἀποδοτικότερα καὶ τὸν κάνει καλύτερα εὐχαριστότερα.
3. Τί εἶναι ἕνα ἐργοστάσιο.	- Γίνεται γνωριμία, ἀπὸ ἄμεση ἐποπτεία, μὲ τὰ ἐργαστήρια" καὶ ἐργοστάσια τῆς κοινότητας. -Γίνεται εἰσαγωγὴ στὴν ἔννοια (στὴν πρακτικὴ τῆς διάσταση) τοῦ καταμερισμοῦ τῆς ἐργασίας (ἀμοιβικῆς). - Κατανοεῖται καὶ ἐκτιμᾶται ὁ ρόλος τῶν ἐργοστασίων στὴ βελτίωση τῶν ὅρων ζωῆς καὶ σὲ ἄλλες συνέπειες.	- Τὸ ἐργοστάσιο (ἢ ἐργαστήριο) τῆς κοινότητας: Πῶς κινεῖται, πῶς εἶναι φτιαγμένο, ποιοὶ ἐργάζονται, πῶς ἐργάζονται (παρατηρήσεις, διαπιστώσεις). Στα γερατάκια. - Τί παράγεις προϊόντα, συσκευασία, διάθεση· ἀπὸ ποῦ παίρνουν τὶς πρῶτες ὕλες, τί προσφέρει ἡ περιοχή- πόσο χρήσιμο εἶναι γιὰ ὅλους μας.

– "Η Ε
ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ
ΧΡΟΝΟΣ

1. Πῶς παρνάει ὁ χρόνος

– Τά παιδιά εἰσάγονται ἐμπειρικά στίς ἔννοιες τῆς διαδοχῆς τῶν γεγονότων καί τῶν φαινομένων καί στήν ἔννοια τοῦ χρόνου μέ βάση τίς συγκεκριμένες ἐνέργειές τους.
– Ἀποκτοῦν δεξιότητες καταγραφῆς γεγονότων καί χρονικῶν περιόδων μέ ἀριθμούς ἤ σύμβολα καί ἱκανότητες ἀναγνώρισης σχετικῶν καταγραφῶν καί ὀργάνων μέτρησης τοῦ χρόνου.

– Πῶς περνοῦν οἱ ἅρες μας: πρωΐ– μεσημέρι– βράδυ (καί τά ἐνδιάμεσα) σέ σχέση μέ συγκεκριμένες δραστηριότητες (ἀτομικές, σχολικές, οἰκογενειακές).
– Πῶς περνοῦν οἱ μέρες: μέ τόν ἴδιο τρόπο γιά τό σήμερα– χτές– αὔριο· οἱ μέρες τῆς ἑβδομάδας, οἱ μῆνες, οἱ ἐποχές.
– Πῶς μετράμε τό χρόνο: τό ἡμερονύκτιο, τό ρολόγι (εἰσαγωγικά), τό ἡμερολόγιο ἤ ἡμερομηνιδεῖκτης· ἀνάγνωση καί καταγραφή ἡμερομηνιῶν. Οἱ ἔννοιες: τώρα– μετά – πρίν – ἔφειτα κ.τ.ὅ.

2. Πῶς ἀλλάζουν τά πράγματα μέ τά χρόνια

– Τά παιδιά εἰσάγονται στήν ἔννοια τῆς ἀλλαγῆς (ἐξελικτικά) μέ βάση παρατηρήσεις τους σέ συγκεκριμένα περιστατικά.
– Κατανοοῦν τό ρόλο τοῦ ἀνθρώπινου, παράγοντα στίς ἀλλαγές τῶν πραγμάτων κάνοντας κρίσεις καί ὑποθέσεις.
– Συγκεκριμενοποιοῦν προηγούμενες ἔννοιες χρόνου καί προσεγγίζουν νέες σχετικές μέ τήν ἐξέλιξη – μεταβολή καί πρόοδο.

– Ἡ Ἱστορία ἑνός φυτοῦ: παρατηρήσεις, περιγραφές, σχόλια, δεῖξη εἰκόνων κ.τ.ὅ – πῶς ἀλλάζει μέ τόν καιρό.
– Ἡ ἱστορία ἑνός ζῴου: διαδοχικά στάδια τῆς ζωῆς του, ὅπως καί στό προηγούμενο.
– Ἡ Ἱστορία ἑνός σπιτιοῦ* πῶς εἶναι σήμερα, πῶς ἦταν ἀρχικά· σπίτια σέ παλιές ἐποχές, σπίτια σύγχρονα· τί παθαίνουν τά σπίτια μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου.

* Σημ. Παλιό σπίτι ἤ κάστρο ἤ ναός, ἀνάλογα μέ ὅ,τι ὑπάρχει στήν περιοχή. Προσέκταση (ἤ παραλληλισμός) σέ γέφυρα, λόφο, δάσος, κ.τ.ὅ.

3. Πῶς ἀλλάζουν οἱ ἄνθρωποι μέ τά χρόνια

– Οἱ μαθητές ἀντιλαμβάνονται ὅτι κάθε ἄνθρωπος ἔχει μιά Ἱστορία καί εἰσάγονται στήν ἔννοια τῆς Ἱστορικῆς ἀλλαγῆς.
– Εἰσάγονται στίς ἔννοιες τοῦ χρόνου μέ βάση τό παρελθόν καί τό μέλλον.
– Μαθαίνουν στοιχειώδη πράγματα ἀπό τήν Ἱστορία τοῦ τόπου τους καί φροντιστηριακά

– Ὅλοι ἔχουμε τήν Ἱστορία μας: ἡ δική μου Ἱστορία (κάθε μαθητῆ), ἡ Ἱστορία τῶν γονέων μου καί τῶν παππούδων μου – πῶς ἦταν μωρά, πῶς ἀνδρώθηκαν (π.χ. ὁ πατέρας μου μαθητής, στρατιώτης, γαμπρός) τό γενεαλογικό μου δέντρο.
– Πῶς θά εἶμαι ὕστερα ἀπό πολλά

χρόνια. ὑποθετικό, ἱστορικό κατ' ἀναλογία μέ τά προηγούμενα καί τίς ὑποενότητες Η.Ι καί Η.2.

-- Ἱστορικά ἤ μυθολογικά τοῦ χωριοῦ (τῆς πόλης) μας ἐξαφορμῆς καί μέ βάση ὑπάρχοντα μνημεῖα (κάστρα, τεῖχη, ναοί, κτίσματα κτλ)σέ μιά πολύ ἁπλή -- στοιχειώδη -- μορφή. Τό ἡρῶο, τό μουσεῖο.

ΤΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΥΛΗΣ	ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ (θέματα για επεξεργασία)

Α' ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΝΑΜΕ-

ΣΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΟΥ.

ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. Η Ζωή μας στό σχολείο

Διεύρυνση τών στόχων τών ένοτήτων Α1 καί Α2 τής Α' τάξης μέ ιδιαίτερη έμφαση στά έξής:
- Νά γνωρίσουν τά παιδιά τής (νέας) συνθήκες έργασίας τους στό σχολείο καί νά έθιστοῦν σχετικά.
- Νά συνειδητοποιήσουν τό ρόλο τους στήν ομάδα καί τήν άξία τής σχολικής έργασίας γιά τή μόρφωση τή δική τους καί όλων τών άνθρώπων.
- Νά άσκηθοῦν σέ άναπαραστάσεις χώρων καί άντικειμένων, μέ βάση τό σχολικό χώρο.

- Διεύρυνση τών μαθήσεων τών άντίστοιχων ένοτήτων τής Α' τάξης- γνωριμία μέ τούς συμμαθητές μου: γνωριμία μέ τό διδακτικό καί βοηθητικό προσωπικό.
- Γνωριμία μέ τούς χώρους τοῦ σχολείου καί τοῦ άμέσου γειτονικοῦ περιβάλλοντος. Παραστατικές άπεικονίσεις.
- Πῶς νά κάνουμε τήν τάξη μας καί τό σχολείο μας μιά προσαρμοσμένη κοινότητα: έργασία, παιγνίδι, άναψυχή, συμπεριφορά- ρόλοι, θρησκευτική ζωή.
- Πῶς καί τί μαθαίνομε στό σχολείο: τί καί πῶς μάθαιναν παλιότερα, πῶς μαθαίνουν άλλοῦ (χῶρος, προσωπικό, βιβλία, μέθοδος κτ.ά.)

2. Η Ζωή μας στήν οικογένεια

- Οί ίδιοι τών ένοτήτων Α3 καί Α4 τής Α' τάξης. Ιδιαίτερα:
- Νά διακρίνουν όμοιότητες καί διαφορές μεταξύ οικογενειών στό οικονομικό, κοινωνικό καί ιστορικό πολιτιστικό επίπεδο.
- Νά κατανοήσουν, έως γίνεται στήν τάξη αύτή, τήν ιστορική έξέλιξη τής κατοικίας καί τίς διαφοροποιήσεις της, τυπογραφικές καί κοινωνικοοικονομικές.
- Νά μπορούν νά παραστήσουν μέ μεγαλύτερη άκρ-

Διεύρυνση τών άπέναντι ένοτήτων τής Α' τάξης.
- Διαφοροποίηση οικογενειών: σέ τί διαφέρουν τά μέλη μιᾶς οικογένειας, σέ τί διαφέρουν οί οικογένειες μεταξύ τους, ιστορική έξέλιξη τής οικογένειας (άδρομερῶς)- γενεαλογικό δέντρο. Θρησκευτική ζωή.
- Οί κατοικίες τών οικογενειών: άπό τά σπήλαια στούς ούρανοξύστες· άγροτικά- άστικά σπίτια, έσωτερική λειτουργία, έξωτερικοί χῶροι, ή βοηθητικοί, διαρρύθμιση- διακόσμηση.

3. Ἡ ζωή μας στό χωριό ἤ στήν πόλη μας.	Οἱ ἴδιοι μέ τίς ἑνότητες Α5 καί Α6 τῆς πρώτης τάξης. Βαθύτερη ἐπεξεργασία γιά μιά:	
	– γνωριμία μέ τόν κόσμο πού κατοικεῖ τό χῶρο τῆς κοινότητας·	– Διεύθυνση τοῦ περιεχομένου τῶν ἑνοτήτων Α5 καί Α6 τῆς Α' τάξης καί ἐμβάθυνση μέ ἔμφαση σέ θέματα ὅπως:
	– Κατανόηση τῆς λειτουργίας τῆς ὁμάδας στενότερης καί εὐρύτερης καί προσφορά εὐκαιριῶν κοινωνικοποίησης τοῦ παιδιοῦ:	– γιατί ζοῦμε πολλοί μαζί· ὁ ἕνας στήν ἐρημιά καί οἱ ἀνάγκες του, ἡ ἀλληλεξάρτηση τῶν πολλῶν·
	– συγκριτική θεώρηση τῶν πλησιέστερων κοινοτήτων (διαφορές- ὁμοιότητες).	– ἐγώ καί οἱ ἄλλοι- σχέσεις μεταξύ κατοίκων καί μεταξύ συνοικιῶν· ἐδῶ κι ἀλλοῦ, ἄλλοτε καί τώρα·
	– εἰσαγωγή στήν ἔννοια τῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξης.-	– ὁ ρόλος τῶν διάφορων κοινωνικῶν ὁμάδων π.χ. ἐξωραϊστικοί σύλλογοι, σύνδεσμοι, ἑταιρεῖες κτ.ὅ.) ὅπως καί τῶν ἀτόμων· Τί κάνω ἐγώ·
		– τί πέτυχε ἡ κοινότητά μας γιά τό καλό ὅλων- οἱ ἄλλες κοινότητες.
4. Πῶς λειτουργεῖ μιά κοινότητα (τό χωριό ἤ ἡ πόλη μας)	– Νά γνωρίσουν τά παιδιά ἀπό κοντά ὅ,τι σχετικό μέ τή διοίκηση, τίς ὑπηρεσίες καί τά ἱδρύματα κοινῆς ὠφέλειας (ὑπαίθρου) καί νά ἐκτιμήσουν τήν ἀξία τους:	– Ὑποχρεώσεις καί δικαιώματα πολιτῶν, κανόνες καί νόμοι. Παράβαση καί τιμωρία, μέ ἀναφορά σέ συγκεκριμένα παραδείγματα.
	– Νά συνειδητοποιήσουν τήν ἀναγκαιότητα τῶν κανόνων καί τῶν νόμων γιά τήν εὐρυθμη λειτουργία τῆς κοινωνικῆς ὁμάδας- κοινότητας καί νά προσαρμόζουν ἀνάλογα τή συμπεριφορά τους.	– Ὑπηρεσίες, ὀργανισμοί καί ἱδρύματα στήν κοινότητα (π.χ. Ταχυδρομεῖο, Ταμεῖο, Παιδικοί σταθμοί κ.λ.π.). Οἱ ἄνθρωποι πού ἐργάζονται σ'αὐτά.
	– Νά ἐκτιμήσουν τό ρόλο καί τό μόχθο τῶν ἀνθρώπων πού ἐργάζονται γιά τό κοινό καλό.	– Ποιοί διοικοῦν τήν κοινότητα (– Πρόεδρος – Δήμαρχος, κοινοτικοί- δημοτικοί σύμβουλοι). Ποιοί καί πῶς τούς ἐκλέγουν.
		– Ἄλλες ὑπηρεσίες καί ὀργανισμοί- οἱ ἄνθρωποι πού ἐργάζονται σ'αὐτούς. Προέκταση πέρα ἀπό τήν κοινότητα.
		– Ὁ ρόλος τῆς ἐκκλησίας

Μιά προκομμένη κοινότητα (χωριό ή πόλη)

- Νά μάθουν τά παιδιά νά διακρίνουν ό,τι καλό ή κακό έχει γίνει ή γίνεται στόν τόπο τους, καθώς καί τά προβλήματα πού παραμένουν άλυτα.
- Νά συνηθίσουν στό νά παίρνουν σωστές άποφάσεις καί νά δραστηριοποιηθούν, σπό δρια τών δυνατοτήτων τους, γιά τό κοινό καλό.
- Νά συνδεθούν μέ δεσμούς άγάπης καί συμπάθειας μέ τόν τόπο καί τούς άνθρώπους του.

- Τά καλά καί τά "στραβά" -πώς θά ήθελα νά είναι ή πόλη (τό χωριό) μου, π.χ. οί δρόμοι, τά σπίτια, τό πράσινο κτλ.- σχετικά προβλήματα.
- Πώς νά κάνουμε άγαπημένη καί εύχάριστη τή διαμονή μας: κανόνες καί συνήθειες καθαριότητας, σωματική άσκηση, άγάπης, ψυχαγωγίας κ.ά.
- Ποιοί έκαναν τί - τί μπορούμε νά κάνουμε έμείς τά παιδιά.
- Τί χρειάζεται νά γίνει άκόμα.
- Έκδηλώσεις άλληλεγγύης, σεβασμού καί άγάπης - γιορτές καί πανηγύρια. Ἑορτασμός.
- Ἡ ὑμνησις.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΣΤΟ ΓΕΩΦΥΣΙΚΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Πώς είναι ό τόπος πού ζούμε

- Έμπέδωση, προέκταση καί έμβάθυνση τής άντίστοιχης ύλης τής Α'τάξης (ένότητες Β1, Β2, Β3) καί σέ άντιστοιχία μέ τά είδικά θέματα πού προσδιορίζονται έδώ.

Οί μαθήσεις τής Α'τάξης μέ έμφαση στά έξής θέματα:

- έμπέδωση κοινών γεωγραφικών όρων·
- προσανατολισμός μέ βάση τά 4 σημεία τού όρίζοντα, σπό χάρο καί σέ όρίζοντια έπιφάνεια·
- έβρομερής γνώση τού χάρου τών γειτονικών κοινοτήτων (όπου προσφέρεται) μέ τά ίδιαίτερα χαρακτηριστικά τους·
- άναπαράσταση καί σχέδια τής στενής περιοχής (κοινότητα καί γειτονικός χάρος)·
- Πού συγκεντρώνονται γιά κατοίκηση οί περισσότεροι άνθρωποι: χωριά, πόλεις μεγάλες, λιμάνια - άλληλεξάρτηση χωριού καί πόλης.-
- προβλήματα σπό χωριό-στήν πόλη.

2.– Τί καιρό κάνει στόν τόπο μας	Οἱ ... στόχοι τῆς ἀντίστοιχης ἑνότητας Β2 τῆς Α' τάξης.	Διεύρυνση ὅσων διδάχτηκαν στήν Α' τάξη. Καί ἰδιαίτερα τά θέματα:
	– Ἰδιαίτερα θά βοηθηθοῦν οἱ μαθητές νά κατανοήσουν βασικούς γεωγραφικούς ὅρους (ἀποπτικά) καί συνέπειες τῶν καιρικῶν συνθηκῶν στή φύση καί στή ζωή.	– Οἱ ἐποχικές μεταβολές καί οἱ συνέπειές τους στή φύση καί στή ζωή.
	– Ἐπίσης θά ἀσκηθοῦν σέ καταγραφή παρατηρήσεων καί σέ ἁπλές παραστάσεις.	– Ὁ καιρός σέ ἄλλους τόπους: ὀρεινά – πεδινά – παραθαλάσσια μέρη· ἔρημος – παγωμένοι τόποι.
		– Παρατηρήσεις: σύννεφα, βροχές, ἄνεμοι (ἰδιαίτερα χιόνια. Δελτίο καιροῦ τῆς Ε.Μ.Υ. Σχετικοί ὅροι.
3.– Πῶς ζοῦμε στόν τόπο μας.	– Νά ἐπισημανθοῦν τά χαρακτηριστικά στοιχεῖα τοῦ τόπου καί τά προβλήματα τῶν κατοίκων ἐξαιτίας τῆς ἰδιομορφίας τοῦ περιβάλλοντος.	– Πῶς οἱ ἄνθρωποι προσαρμόζονται στίς συνθῆκες τοῦ τόπου: ἀλλαγές στά ἐνδύματα, στό ρουχισμό σπιτιοῦ καί τή διαρρύθμισή του (καθώς καί στό τῆς κατασκευῆς), στίς τροφές κ.τ.ὅ.
	– Νά κατανοήσουν βασικές ἀλληλεξαρτήσεις ζώων, φυτῶν καί ἀνθρώπων.	– Συγκοινωνίες– μεταφορές– ἐπικοινωνία.
	– Νά κατανοήσουν τήν ἱκανότητα τοῦ ἀνθρώπου γιά προσαρμογή καί ὑπερνίκηση τῶν φυσικῶν συνθηκῶν·	– Οἱ ἀσχολίες τῶν κατοίκων. Σχετικά ἔργα, π.χ. ἐ πλημμυρικά ἔργα.
	– Νά καλλιεργήσουν θετικές στάσεις σχετικά μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ ἀπαιτοῦ περιβάλλον.	– Πῶς ὁ καιρός ἐπηρεάζει τήν ὑγεία μας. (προφυλάξεις)
		– Πῶς ὁ καιρός καί ὁ τόπος ἐπηρεάζουν τή ζωή καί ζώων.
		– Εἰκόνες ἀπό τή ζωή σέ ἄλλους τόπους, μέ διαμ κά ἀντίθετο κλίμα.

./.

Γ΄ - ΠΩΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΝ
ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤΑΞΥ
ΤΟΥΣ

1. Πῶς μᾶς ἐξυπηρετεῖ ἡ συγκοινωνία

- Διεύρυνση τῶν γνώσεων σχετικά μέ τά μέσα συγκοινωνίας καί μεταφορᾶς, συγχρονικά καί ἐξελικτικά, μέ τρόπο ἐποπτικό.
- Κατανόηση τοῦ ρόλου τῶν σύγχρονων μέσων στήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου καί τή βελτίωση τῆς ζωῆς.
- Κατανόηση τῆς ἀξίας τῶν ταξιδιῶν γιά τήν ψυχαγωγία καί μόρφωση.

- Γιατί μετακινοῦνται οἱ ἄνθρωποι στόν τόπο πού καί πῶς πηγαίνουν. Ἄλλα μέσα συγκοινω
- Πῶς μεταφέρομε διάφορα πράγματα (ζῶνια, προϊόντα, ἔπιπλα κ.τ.ὅ). Μέσα μεταφ (φορτηγά, ψυγεῖα κρεάτων κ.ἄ.λ.)
- Ταξίδια καί μεταφορές σέ ἄλλες χῶρες καί ἄ ἐποχές (ἐποπτικά)
- Πῶς κάνομε ἕνα ταξίδι: σκοπός, προετοιμασί εἰσιτήρια, σταθμοί, ἐπισκευές κ.τ.λ.
- Τί μαθαίνομε σ' ἕνα ταξίδι – τί μᾶς ἀρέσει.

---

2. Πῶς νά κυκλοφοροῦμε μέ ἀσφάλεια

- Τά παιδιά συνειδητοποιοῦν τούς κινδύνους ἀπό τά σύγχρονα μέσα συγκ/νίας.
- Γνωρίζουν μέ τρόπο ἐποπτικό καί συγκεκριμένο τή λειτουργία τοῦ κυκλώματος "πεζός-ὄχημα) καί τρόπους ἀποφυγῆς κινδύνων.
- Προετοιμάζονται καί, ἄν εἶναι ἐφικτό, ἀσκοῦνται στήν ἀκίνδυνη, ἀλλά καί εὐπρεπῆ κυκλοφορία.

- Τί πρέπει νά ξέρουμε γιά τήν κυκλοφορία: τό παιδί ὡς πεζός, ὡς ποδηλάτης, ὡς ταξιδιώ κίνδυνοι στούς δρόμους· πεζοί καί ὀχήματα· α κινητοποιημοι- σιδηροτροχιές- πεζοδρόμια κ.τ καί σωστή χρήση τους.
- Τρόποι προφύλαξης: τροχονόμος, σηματοδό σήματα· σωστή συμπεριφορά – τά κυριότερα σή καί διαγραμμίσεις.
- Τρόποι σωστῆς ἐπιβίβασης– ἀποβίβασης σέ ὠ καί ὑπεραστικά λεωφορεῖα· καλή συμπεριφορ προτεραιότητα κ.τ.ὅ.

./.

3. Πῶς ἐπικοινωνοῦν οἱ ἄνθρωποι μεταξύ τους	– Διεύρυνση καί συστηματοποίηση πληροφοριῶν καί ἐννοιῶν ἀπό τήν πεῖρα καί τήν προηγούμενη σχολική μάθηση. – Κατανόηση, ἰδιαίτερα, τῆς ποικιλίας τῶν μέσων ἐπικοινωνίας καί ἐνημέρωση σχετικά μέ τίς σύγχρονες κατακτήσεις. – Ἐνημέρωση καί ὅσο γίνεται ἄσκηση πάνω στίς διαδικασίες καί τούς σωστούς τρόπους χρήσης αὐτῶν τῶν μέσων μέ συγκεκριμένες ἐνέργειες.	– Ἐπικοινωνία πρόσωπο μέ πρόσωπο: ὁμιλία, φωνήματα, μορφασμοί, κινήσεις. Συνεννόηση μέ ζῶα, καφάλαλους καί ξενόγλωσσους. – Μερικά σήματα γιά κοινή ἐξυπηρέτηση, π.χ. βέλη κατεύθυνσης, ἐνδείξεις νοσοκομείου, φαρμακείου, τουαλέτας. – Ἐπικοινωνία μέ ὅσους βρίσκονται μακριά μας. Ἐπιστολή, τηλέφωνο, τηλεγράφημα. Παλαιότερα καί σήμερα. Ἀστροναῦτες. – Τά γράμματα καί ἡ γραφή (ἀδερομεράς). – Πῶς ταξιδεύει ἕνα γράμμα ἤ τηλεγράφημα. – Πῶς μαθαίνομε τά "νέα": ραδιόφωνο, τηλεόρ ἐφημερίδες (εἰσαγωγικά). Τό μεγάφωνο.
4. Πῶς τά καταφέρνομε στά μέρη μας	– Γνωριμία ἀπό ἄμεση ἐπαφή μέ τά μέσα, τά πρόσωπα καί τίς ὑπηρεσίες πού ἀποβλέπουν στήν ἐξυπηρέτηση τῶν ἐπικοινωνιῶν καί μεταφορῶν. – Κατανόηση τοῦ μέχθου καί τῆς προσφορᾶς τῶν ἀνθρώπων πού δουλεύουν γι'αὐτά. – Συνειδητοποίηση τῶν τοπικῶν προβλημάτων ἤ τῶν τρόπων μέ τούς ὁποίους ἔγινε ἀποτελεσματική ἡ ἐπικοινωνία καί συγκοινωνία.	– Ἱδρύματα, ὑπηρεσίες, γραφεῖα πού μᾶς ἐξυ ρετοῦν: ΕΛΤΑ, ΟΤΕ, Πρακτορεῖα, Σταθμοί Κ – Οἱ ἄνθρωποι πού προσφέρουν σχετικές ὑπηρ ταχυδρόμους, γραμματοσημοπώλητριες, τηλε εἰσπράκτορες, ὁδηγοί, ταμίες κ.τ.ὅ. – Προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ κάτοικοι περιοχῆς: κακοί δρόμοι, κακοκαιρία, διακ δρομολογίων κ.τ.ὅ. Τά καλά τῆς σωστῆς δο λειᾶς.

Δ. Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΦΥΤΑ 1. Γνωριμία μέ τά φυτά τῆς περιοχῆς.	Οἱ στόχοι τῆς ἑνότητας Δ1 τῆς Α΄ τάξης μέ ἔμφαση: – στόν ἐμπλουτισμό τῶν σχετικῶν γνώσεων. – στόν ἐθισμό στή συστηματικότερη ἔρευνα καί παρατήρηση τῆς φύσης καί στήν ταξινόμηση πληροφοριῶν καί ἐννοιῶν. – στή διεύρυνση τῆς γνώσης καί μέ τίς σχέσεις ἐξάρτησης ἀνθρώπων καί φυτῶν καί στήν ἀνάπτυξη ἐνδιαφέροντος καί ἀγάπης γιά τά φυτά.	– Διεύρυνση τῶν ἐρευνῶν στό φυτικό κόσμο τῆς περιοχῆς. Παρατηρήσεις, συλλογές. – Ἄλλα φυτά πού ξέρουμε: ὀνομασία, ἀξιόλογα στοιχεῖα, ξινομήσεις καί σχετικές πληροφορίες πού ξέρουν τά παιδιά. Φυτά σέ ἄλλους τόπους: πληροφορίες παιδιῶν, εἰκόνες, συλλογές. – Ποιά φυτά, καλλιεργοῦμε καί ποιά ὄχι. – Τί παίρνουμε ἀπό αὐτά–σέ συσχετισμό μέ διατροφή καί τήν ἐνδυμασία. – Πῶς ἐξυπηρετοῦνται. – Μῦθοι, παραβόλες καί τραγούδια.
2. Πῶς μεγαλώνουν τά φυτά.	Οἱ [illegible] στόχοι τῆς ἑνότητας Δ.3 τῆς Α΄ τάξης μέ ἔμφαση: – στήν ἀνακάλυψη διακρίσεων ὀργάνων ἀναπαραγωγῆς καί ἀνάπτυξης. – στήν ἀνάπτυξη ἱκανοτήτων καί δεξιοτήτων γιά τό σχεδιασμό ἁπλῶν ἐρευνῶν.	– Πῶς γεννιοῦνται τά φυτά: σπόροι–σπέρματα (διάφορα εἴδη) συλλογές, παρατηρήσεις, πληροφορίες. Πῶς φυτρώνουν οἱ σπόροι: ἀτομικά ὁμαδικά πειραματάκια. – Πῶς μεγαλώνουν τά φυτά: ἐργασίες σέ γλάστρα ἢ στόν κῆπο καί παρακολούθηση τῆς ἀνάπτυξής τους (καταγραφή καί συζήτηση). Τί "τρῶνε" τά φυτά. – Ὄργανα θρέψης: ἐξωτερική μορφή καί ἐξηγήσεις (ἐποπτικά). Παρατηρήσεις καί ἀναπαραστάσ

3. Πῶς ζοῦν τά φυτά στόν τόπο μας.	– *Τά παιδιά γνωρίζουν τίς ἰδιαίτερες συνθῆκες κάτω ἀπό τίς ὁποῖες ζοῦν τά φυτά κτοῦ τόπου τους.* – Κατανοοῦν τήν ἔννοια τῆς προσαρμογῆς. – Συνειδητοποιοῦν τά ἰδιαίτερα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ κάτοικοι σχετικά μέ τήν καλλίεργεια καί διατήρηση τῶν φυτῶν. – Ἐξοικειώνονται μέ τίς σχετικές ἐνασχολήσεις τῶν κατοίκων καί ἐκτιμοῦν τό μόχθο τους γιά τήν καλή χρήση τῶν φυσικῶν πηγῶν.	– Ποιά φυτά ζοῦν στόν τόπο μας. (συστηματοποί Ποιά ἀπ'αὐτά κυριαρχοῦν. Ποιές εἰδικές καλ γειες κάνουμε. – Γιατί προκόβουν ὁρισμένα φυτά – γιατί δέν ζ ἄλλα: ἀναφορά στίς καιρικές συνθῆκες (ἥλιος θερμοκρασία, νερό, χιόνια κ.τ.ὅ.), ἀναφορά ἔδαφος (χῶμα, βράχοι, ὑψόμετρο κ.τ.ὅ.). Τά τά στίς διάφορες ἐποχές: πτῶση φύλλων κ.τ.ὅ Πῶς ζοῦν ἀλλοῦ. – Τί δουλειές κάνουν οἱ ἄνθρωποι γιά καλλιεργ φυτά. Τί δυσκολίες συναντοῦν. – Πῶς τούς βοηθοῦν οἱ διάφορες ὑπηρεσίες(*).
Ε.Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ. 1. Γνωριμία μέ τά ζῶα τῆς περιοχῆς.	Οἱ ἴδιοι στόχοι τῆς ἑνότητας Ε.1 τῆς Α΄ τάξης μέ ἔμφαση: – στόν ἐμπλουτισμό τῶν σχετικῶν γνώσεων. – στόν ἐθισμό στή συστηματικότερη ἔρευνα καί παρατήρηση τῆς φύσης καί τήν ταξινόμηση πληροφοριῶν καί ἐννοιῶν. – στή διεύρυνση τῆς γνώσης καί ἀναζήτηση μέ τίς σχέσεις ἐξάρτησης ἀνθρώπου καί ζώων καί τήν ἀνάπτυξη ἐνδιαφέροντος καί ἀγάπης γιά τά ζῶα.	– Διεύρυνση τῶν ἐξερευνήσεων στό ζωϊκό κόσμο περιοχῆς. Παρατηρήσεις–συλλογές. – Ἄλλα ζῶα πού ξέρουμε: ὀνομασία, ταξινομήσει (χονδρικές) καί σχετικές πληροφορίες γιά τά πού ξέρουν τά παιδιά γενικά. Ζῶα σέ ἄλλους πους: Πληροφορίες μαθητῶν, εἰκόνες, περιγρ διηγήσεις ἀπό τή ζωή τους καί τίς χρήσεις τ Συλλογές. – Ζῶα ἐξημερωμένα–ζῶα ἄγρια: πῶς ἐξημερώθηκα γιατί ἐξημερώθηκαν–σέ συσχετισμό μέ τή διατ καί ἐνδυμασία. – Μῦθοι, παραδόσεις, τραγούδια.

(*) Σέ ὅλες τίς περιπτώσεις ἡ ἀφαφορά θά εἶναι περιγραφική καί ἐποπτική.

2. Πῶς γεννιοῦνται καὶ μεγαλώνουν τὰ ζῶα καὶ οἱ ἄνθρωποι	Οἱ ἴδιοι στόχοι τῆς ἑνότητας Ε3 τῆς Α΄ τάξης μὲ ἔμφαση: – στὴν κατανόηση –διάκριση ὀργάνων ἀνάπτυξης. – στὴ συνειδητοποίηση τοῦ κύκλου τῆς ζωῆς. – στὴν ἀπόκτηση ὑγιεινῶν συνηθειῶν	—Πῶς γεννιοῦνται οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ τὰ μικρὰ τῶν ζώων–τὰ αὐγά˙ κύηση κ αση˙ ὁ κύκλος τῆς ζωῆς ἀνθρώπων κα γέννηση–διατροφή, φάσεις ἐνηλικίωσ ραειά (ἁπλὲς ἀναφορές). Ἐκκολαπτι μηχανές. Συλλογὲς αὐγῶν. –Ὄργανα θρέψης–ἐποπτικὴ περιγραφὴ καὶ ὑγιεινή τῶν ζώων. –Ἡ διατροφὴ καὶ ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρ τροφὴ καὶ ὑγιεινὴ τῶν ὀργάνων τοῦ που.
3. Πῶς ζοῦν στὸν τόπο μας τὰ ζῶα	– Τὰ παιδιὰ γνωρίζουν τὶς ἰδιαίτερες συνθῆκες ζωῆς τῶν ζώων τοῦ τόπου τους. – Κατανοοῦν τοὺς τρόπους προσαρμογῆς τῶν ζώων καὶ τὶς σχετικὲς ἔννοιες. – Συνειδητοποιοῦν τὰ ἰδιαίτερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ κάτοικοι σχετικὰ μὲ τὴ διατήρηση καὶ ἀξιοποίηση τοῦ ζωϊκοῦ κόσμου. –Ἐξοικειώνονται μὲ τὶς σχετικὲς ἐνασχολήσεις τῶν κατοίκων, ἐκτιμοῦν τὸ μόχθο τους καὶ παράλληλα ἀναπτύσσουν θετικὲς στάσεις.	– Ποιὰ ζῶα ζοῦν στὸν τόπο μας (συστη ποίηση). Ποιὰ ἀπὸ αὐτὰ κυριαρχοῦν. ἀπὸ αὐτὰ χρησιμοποιοῦν πιὸ πολὺ σ κοι καὶ πῶς. – Γιατί αὐτὰ καὶ ὄχι ἄλλα ζῶα; γεωφυ καὶ καιρικὲς συνθῆκες, τροφή, συνη καὶ ἀνάγκες στὶς διάφορες περιοχέ μοστικὲς ἀντιδράσεις (ἀποδημία, χ νάρκη κ.τ.ὅ.). Πῶς ζοῦν ἀλλοῦ. – Τί κάνουν οἱ ἄνθρωποι γιὰ τὰ ζῶα ἀσχολίες, εἰδικὰ προβλήματα τῆς π στάνες, ἀσχολίες κτηνοτρόφων, εἰδ τροφία, εἰδικὰ προστατευτικὰ μέτρ – Πῶς βοηθοῦν οἱ διάφορες ὑπηρεσίες (*) Σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις ἡ ἀναφο εἶναι περιγραφικὴ καὶ ἐποπτική.

ΣΤ. ΠΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ.

1. Τί ἀνάγκες ἔχουν οἱ ἄνθρωποι	– Συνειδητοποίηση τῶν βασικῶν κοινῶν ἀναγκῶν ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἀτόμων καί ὡς μελῶν τῆς κοινότητας. – Κατανόηση τῆς προσφορᾶς τῆς οἰκογένειας καί τῆς κοινοτικῆς ζωῆς στήν ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν μας. – Ἀνάπτυξη πνεύματος συνεργασίας, κατανόησης καί ἀλληλεγγύης μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ἰδιαίτερη γιά τούς ἀναξιοπαθοῦντες.	– Οἱ ἀνάγκες τοῦ παιδιοῦ – διεύρυνση ὅ διδάχτηκαν στήν Α΄ τάξη. – Ἀνάγκες τῆς οἰκογένειας: στέγη, δι φή, ρουχισμός, νοικοκυριό, ψυχαγωγία, νοια, κ.τ.ὅ. Πῶς ἐξασφαλίζει ὅ,τι ζεται. Οἰκογένειες μέ ἰδιαίτερες ἀνά σέ μᾶς καί σ'ἄλλους τόπους. – Τί μᾶς προσφέρει ἡ κοινότητά μας: ὕδρευση, φωτισμός, μέσα συγκοινωνίας ρεσίες καί ἱδρύματα, ψυχαγωγικά κέντ κ.τ.ὅ. (εἰσαγωγικά). – Χωριά καί πόλεις μέ ἰδιαίτερες ἀνάγκ ἐδῶ κι ἀλλοῦ.
2. Ἀπό πού παίρνουμε ὅτι χρειαζόμαστε.	Οἱ στέχοι τῆς ἑνότητας ΣΤ3 τῆς Α΄ τάξης μέ ἔμφαση: – στή διάκριση καί κατανόηση τῶν πηγῶν. – στήν κατανόηση τῆς ἀνάγκης γιά προστασία τῶν πηγῶν. – τήν κατανόηση βασικῶν ὅρων πού συνδέονται μέ τήν παραγωγή, διάθεση καί κατανάλωση τῶν ἀγαθῶν.	Διεύρυνση τῶν μαθήσεων πού περιλαμβάνο στήν ἑνότητα ΣΤ3 τῆς Α΄ τάξης μέ ἰδιαίτ ἔμφαση: – στήν ἔννοια τῆς παραγωγῆς καί κατανά – στό θέμα τῆς εἰσαγωγῆς ἤ ἐξαγωγῆς π (στόν τόπο τους). – στή μεταφορά–ἐναποθήκευση–συσκευασία μή ἀγαθῶν. – στήν ἔννοια τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότ (λαϊκή ἀγορά–παντοπωλεῖα, σουπερμάρ ὅ.). – στήν ἔννοια τῶν μεταποιημένων καί βι νοποιημένων προϊόντων. – στήν ἀνάγκη προστασίας τῶν πηγῶν (π.

3. Πῶς ἐξασφαλίζομε ὅ,τι μᾶς χρειάζεται.	– Τά παιδιά μαθαίνουν τά σπουδαιότερα ἐπαγγέλματα καί κατανοοῦν τή διάκριση μεταξύ παραγωγῆς ἀγαθῶν καί προσφορᾶς ὑπηρεσίας.	– Μέ τήν ἐργασία ἐξασφαλίζομε ὅ,τι μᾶς ζεται: ἐπαγγέλματα γονέων–ἄλλα ἐπαγγ αὐτοί καί παράγουν προϊόντα (γεωργικά μηχανικά κ.ἄ.) καί αὐτοί πού προσφέρο ρεσίες (δάσκαλος, νοσοκόμος, εἰσπράκτ κ.τ.ὅ.)· κατανομή ἐργασίας, (π.χ. πῶς ουν στό ἐργοστάσιο, στήν τράπεζα, πῶς στά χέρια μας ἕνα μπιφτέκι, πῶς γίνετ σπίτι κ.τ.ὅ.)
	– Γνωρίζουν τά νομίσματα πού κυκλοφοροῦν καί ἀσκοῦνται σέ συναλλαγές.	
	– Συνειδητοποιοῦν τήν ἀνάγκη κατανομῆς τῆς ἐργασίας καί τῆς συνεργασίας γιά τήν καλύτερη καί ἀνετότερη ἀπόδοση.	
	– Κατανοοῦν τίς σχέσεις ἐργασίας καί ἀμοιβῆς καί ἀποκτοῦν σωστές στάσεις ἀπέναντι στό μόχθο τῶν ἄλλων καί τό ἔντιμο κέρδος.	– Ἐργασία καί ἀμοιβή: μισθός–ἔσοδα, ἀγ ἀναγκαίων–ἔξοδα ἔσοδα καί ἔξοδα τοῦ σ πῶς κυκλοφορεῖ τό χρῆμα – ἑλληνικά ν τα.
		– Τά καλά τῆς ἐργασίας. Ὁ μόχθος τοῦ Μ μύθος τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ.

Ζ' ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΜΗΧΑΝΕΣ	–Ὅπως οἱ ἑνότητες Ζ1 καί Ζ2 τῆς Α' τάξης καί κυρίως:	– Δουλειές πού γίνονται μέ ὀργανα τοῦ σ πόδια, ὦμοι, δόντια, μάτια, γλῶσσα, μ Πῶς ἐργάζονται τά ζῶα.
1. Πῶς δουλεύουν οἱ ἄνθρωποι.	– γνῶση τῶν σύγχρονων ὀργάνων καί μηχανῶν καί ἐξοικείωση μέ τή λειτουργία τους·	– Δουλειές πού γίνονται μέ ἐργαλεῖα καί πέτρες, ξύλα, σίδερα, ψαλίδια, σφυρι ρες μηχανές (παραστατικά) πῶς μᾶς βο ζῶα.
	– κατανόηση τοῦ ρόλου τους στή βελτίωση τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου σέ συγκεκριμένες καταστάσεις – ἐξελικτική προσέγγιση.	–Ἄλλοτε καί τώρα: οἱ δουλειές τῶν παλ ἀνθρώπων· οἱ πρωτόγονοι καί οἱ δουλε
	– συνειδητοποίηση τῆς ἀνθρώπινης ὑπεροχῆς καί τελειότητας ἔναντι ἄλλων ὄντων.	–Ὠφέλειες ἀπό τή χρήση ὀργάνων καί μη ἄνεση ἐργασίας, ταχύτητα παραγωγῆς, δεσματικότητα (π.χ. τό ψυγεῖο, ὁ γερ

2. Πῶς λειτουργοῦν οἱ μηχανές	– Εἰσαγωγή στήν ἔννοια τῆς ἐνέργειας (ἐρευνητικά). – Γνωριμία μέ πολυπλοκότερες μηχανές καί συσκευές. – Ἐξοικείωση μέ τίς καθημερινές χρήσεις κοινῶν μηχανῶν, τῶν κινδύνων καί τῶν τρόπων ἀποφυγῆς ἀτυχημάτων. – Εὐαισθητοποίηση ἀπέναντι στίς ἐνοχλητικές χρήσεις μηχανῶν.	– Πῶς κινοῦνται οἱ μηχανές: ἐνέργεια μέ μέ ἄνεμο, μέ καύσιμα–ἄλλοτε καί τώρα πτική γνῶση). – Μηχανήματα γιά μεγάλα ἔργα: γερανοί, φεῖς (μπουλντόζες) κ.τ.ὅ. (ἐποπτική π σίαση). – Λειτουργία συσκευῶν καί μηχανῶν στό καί στό σχολεῖο. – Κίνδυνοι ἀπό τίς μηχανές (κυρίως τοῦ καί προφυλάξεις. Οἱ θόρυβοι καί ἡ ρύπ τοῦ περιβάλλοντος ἀπό τούς θορύβους.
3. Πῶς λειτουργοῦν καί τί παράγουν τά ἐργοστάσια.	Οἱ στόχοι τῆς ἑνότητας Ζ3 τῆς Α΄ τάξης μέ ἰδιαίτερη προσπάθεια: – νά καταλάβει τό παιδί τή σημασία τῆς κατανομῆς καί ἐξειδίκευσης στήν ἐργασία· – ν'ἀρχίσει νά συνειδητοποιεῖ τά ὄρια τῆς ὠφέλειας καί τῆς καταστροφῆς τῆς ζωῆς ἀπό τήν κατάχρηση τῆς ἐνέργειας καί ν'ἀποκτήσει ἀνάλογες στάσεις. – νά καταλάβει πῶς λειτουργοῦν τά ὄργανα καί ν'ἀποκτήσει ὑγιεινές συνήθειες.	–'Εργαστήρια καί ἐργοστάσια τῆς περιοχῆ εὕρυνση καί ἐμβάθυνση ὅσων ἔχουν διῶ – Προϊόντα πού παίρνομε ἔτοιμα – προϊόν χρειάζονται κατεργασία σέ ἐργοστάσια τεχνίες κ.τ.λ.). – Πῶς ἐργάζονται στά ἐργοστάσια: κατα γασίας – ἐξειδίκευση – ἐποπτεία–ὡράρ – Κίνδυνοι μόλυνσης καί μέτρα ὑγιεινῆς –'Ο ἄνθρωπος, τό πιό τέλειο ἐργοστάσιο κόσμου: οἱ αἰσθήσεις (κυρίως ἡ ὅραση ἀκοή καί οἱ κινήσεις τῶν μελῶν) ἡ θρ στοιχεῖα περιγραφικά–παραστατικά) ὑγ συνήθειες–προφυλάξεις.

Η' Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Ο ΧΡΟΝΟΣ

1. Πῶς περνοῦν τά χρόνια

- Κατανόηση τῆς χρονικῆς διαδοχῆς μέ συγκεκριμένα παραδείγματα.
- Γνώση καί κατανόηση τῶν βασικῶν χρονικῶν ἐννοιῶν.
- Ἄσκηση σέ ὑπολογισμούς μέ χρονικές μονάδες καί σχετικές καταγραφές.
- Προσέγγιση τῆς ἔννοιας τῆς χρονικῆς ἐξέλιξης.

- Πῶς περνάει ὁ καιρός: ἡ διαδοχή τῶν ἡμέρ μιά μέρα μέ βάση συγκεκριμένες δραστηριότ τῶν παιδιῶν καί τῶν κατοίκων – τό ἡμερονύ ἡ διαδοχή τῶν ἡμερῶν – οἱ μέρες τῆς ἑβδομ ἡ διαδοχή τῶν ἐποχῶν – οἱ ἐποχές, οἱ μῆνε ἔτος.
- Πῶς μετράμε τό χρόνο: ἡμερολόγιο-ἡμερολ πρακτικές τεχνικές τό ρολόϊ (ἄσκηση).
- Πῶς περνοῦν τά χρόνια: Πῶς μεγαλώνουν οἱ ποι (γέννηση-παιδική ἡλικία-ἐνήφικη, γήρα πῶς μεγαλώνουν τά φυτά καί τά ζῶα (κατ'ἀν

---

2. Πῶς ἀλλάζει ὁ κόσμος

- Νά μάθουν τά παιδιά νά ἐξερευνοῦν καί νά ἀνακαλύπτουν ἀνθρώπινα δημιουργήματα τοῦ τόπου τους καί νά τά συγχρονίζουν χρονικά καί πολιτιστικά (ιστοχωρώ)
- Νά ἐμπεδώσουν χρονικές ἔννοιες τοῦ παρελθόντος καί τοῦ παρόντος μέ συγκεκριμένα γεγονότα.
- Νά εἰσαχθοῦν στήν ἔννοια τῆς πολιτιστικῆς ἐξέλιξης μέ βάση στοιχεῖα τοῦ τόπου τους.
- Νά συνδεθοῦν μέ τήν παράδοση τοῦ λαοῦ μας καί τήν ἱστορία του.

- Τί ἄλλαξε γύρω μας: Ἡ ἱστορία ἑνός σπιτι Παλιές καί καινούριες ἐνδυμασίες· παλιά κ καινούρια σπίτια, ναοί, νερόμυλοι, ἀνεμόμυλο παλιότερων ἐποχῶν· σύγχρονα ἔργα, π.χ. λι φράγματα κ.τ.ὅ.
- Τί διηγοῦνται οἱ παλιότεροι: μύθοι καί θ καί ἄλλες διηγήσεις μέ τόν ἐποικισμό καί πτυξη τῆς κοινότητας, τήν τύχη προσώπων κ μάτων τῆς περιοχῆς, τούς ἀγῶνες ἐπιβίωσης
- Ἤθη καί ἔθιμα: τραγούδια πού ἔλεγαν, παρ καί αἰνίγματα· συνήθειες φαγητοῦ, γάμου λον μυστηρίων· βουλιές πού ἔκαναν-σκεύη

(*) Βλέπε ἐνότητα Η2 τῆς Α' τάξης

3. Ἡ Ἱστορία τοῦ χωριοῦ (τῆς πόλης) μας	– Τά παιδιά συμμετρώσουν στοιχειώδεις πληροφορίες γιά τήν Ἱστορία τῆς κοινότητάς τους καί τή δράση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς. – Εἰσάγονται στήν ἔννοια τοῦ Ἱστορικοῦ χρόνου καί τῆς πολιτιστικῆς ἐξέλιξης, συνειδητοποιώντας ὅτι κάθε κοινότητα ἔχει τή δική της Ἱστορία. – Κατανοοῦν καί ἐκτιμοῦν ἀνάλογα τούς ἀγῶνες, τίς θυσίες καί τήν προσφορά ἀνθρώπων πού ἔζησαν καί ζοῦν στόν τόπο αὐτό. – Ἀναπτύσσουν θετικές στάσεις γιά τή μελλοντική ἐξέλιξη καί προκοπή τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας τους.	– Πῶς ἔγινε τό χωριό (ἡ πόλη) μας: μι Ἱστορικά ἱδρυσής του ἐπέκταση-ἀκμή παρακμή· σημερινή κατάσταση (θέση, π θυσμός, ὀνομασία κ.τ.ὅ.). Μετανάστ – Πῶς περνοῦσαν οἱ παλιοί κάτοικοι: δ λίες μέ τή φύση, μέ τά ζῶα, μέ τούς δρομεῖς· δουλειές καί ἐπαγγέλματα, ο νομική διακίνηση (εὐκολίες-δυσκολίες στέγη, θέρμανση. – Ἀγῶνες καί θυσίες: οἱ ἥρωες τῆς περ (ἀνεκδοτολογικά), μάχες καί καταστρο εὐεργέτες τῆς κοινότητας, σπουδαῖοι οἱ ἅγιοι πού λατρεύονται· μνημεῖα κα ἥρωα· τί πρέπει νά κάνουμε ἀκόμα ἐμε
4. Στά πολύ παλιά χρόνια.	– Οἱ μαθητές θά συνειδητοποιήσουν τόν ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου γιά ἐπιβίωση καί καλυτέρευση τῆς ζωῆς. – Μαθαίνουν γιά τή ζωή καί τίς ἀντιλήψεις τῶν προγόνων μας μέσα ἀπό μύθους ἢ μαρτυρίες τῆς ζωῆς (ἐποπτικά). – Μαθαίνουν γιά τίς θρησκευτικές πράξεις τοῦ ἀνθρώπου (Ἱστορικά).	– Πῶς ζοῦσαν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι: προβλ στό παρελθόν κατ' ἀναλογία μέ τό περι τῆς προηγούμενης ἑνότητας. Σκηνές ἀπό τή ζωή τους (παραστάσεις, σεις, κτλ). – Μῦθοι καί Ἱστορίες πού ἔπλαθαν: Ὁ τοῦ Προμηθέα, τῆς Δήμητρας, τοῦ Ἰκ Δαίδαλου, μερικά κατορθώματα τοῦ Ἡ τονίζεται ὁ ἀγῶνας γιά τήν ἐπιβίωση – Οἱ θεοί πού πίστευαν: Ἱστορίες καί θια τοῦ Ὀλύμπου (+) – Τί πιστεύουμε ἐμεῖς: Ἱστορία τῆς Π καί τοῦ Χριστοῦ (γέννηση-Πάθη-ἀνάστ εὐκαιριακά.

(+) Δέ ζητοῦμε νά μᾶς τά ἀποδώσουν σέ
διήγηση τά παιδιά.

ΕΥΚΑΙΡΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΤΑΞΕΩΝ*

ΕΠΟΧΙΚΕΣ	ΣΤΟΧΟΙ ΜΕΡΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
Α΄ ΕΠΟΧΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ 1. Οἱ ἐποχές τοῦ ἔτους	– Τά παιδιά μαθαίνουν νά παρατηροῦν τά φαινόμενα τῆς φύσης καί νά ἐπισημαίνουν τίς χαρακτηριστικές ἀλλαγές σέ συνάρτηση μέ τή χρονική διαδοχή. – Κατανοοῦν τίς συναρτήσεις φύσης καί ἀνθρώπου, φύσης καί λοιπῆς ζωῆς. – Ἀποκτοῦν προσωπικά βιώματα καί τά ἐκφράζουν ἐλεύθερα ἤ μέ συμμετοχή σέ σχετικές δημιουργικές ἐκδηλώσεις.	– Ὁ χρόνος πού κυλάει: Τό περιεχόμενο τῆς τητας Η.1 τῆς Α΄τάξης (συνοπτικά) καί ἐπ ση στίς περιοδικές ἀλλαγές καί στή διαδο τοῦ χρόνου. – Ἡ φύση πού ἀλλάζει: παρατηρήσιμων χαρακτηρ κῶν φαινομένων στή φύση– γενική εἰκόνα, ρα στοιχεῖα πού συνδέονται μέ τή ζωή τῶν καί τῶν ζώων (π.χ. πτῶση φύλλων, ἀποδημί πῶς εἶναι ὁ οὐρανός, ὁ ἀέρας, ὁ ἄνεμος, λιμάνι κ.ἄ). – Ὁ κόσμος πού ἀλλάζει: τί φοροῦν οἱ ἄνθρωπ τί τρῶνε, τί ἑτοιμασίες κάνουν, οἱ βιτρίν τῶν καταστημάτων, τί κάνουν τά ζῶα. Σβησίδειες καί ἐκδηλώσεις. – Πῶς βλέπουν τά παιδιά τῆς ἐποχῆς: ἀνταλλαγ προσωπικῶν ἐμπειριῶν, οἱ γιορτές τῶν παιδ πῶς ἀλλάζει ἡ ζωή τους (σχολεῖο– ἐκδρομέ Σχετικές ἐκδηλώσεις δημιουργικές, π.χ. ἀν ρύθμιση τῆς ἄνοιξης κ.τ.ὅ.

* Στόχοι καί περιεχόμενο εἶναι κοινά γιά τίς Α΄καί Β΄τάξεις.
Ἡ διαβάθμιση, ὅπου χρειάζεται, θά γίνεται στή δραστηριότητες καί στήν ἐπεξεργασία τῶν ἐννοιῶν.

2. Η ζωή καί οί άσχολίες τών κατοίκων	– Τά παιδιά μαθαίνουν νά παρατηρούν τόν κοινωνικό βίο καί νά άποκτούν έποπτική γνώση τών έργασιών τών κατοίκων σέ κάθε έποχή. – Κατανοούν καί έπισημαίνουν έπιδράσεις τών καιρικών μεταβολών στή ζωή τών [illegible] τής κοινότητας σέ[F] – Δραστηριοποιούνται γιά προσωπική συμμετοχή στήν ήμαδική καί κοινωνική ζωή. Ε συνεχίσαμε μ' αυτά στην ομάδα των μεγάλων και των φυλών.	– Καλλιέργεια τής γής (άμπελουργός): έργαλεία, δέμα, πότισμα κ.τ.ό.– περιποιήσεις τών φυτών μας (τής τάξης, τού σχολείου, τού σπιτού) – Συγκομιδή καρπών καί σχετικές άσχολίες: θερισμός, τρύγος, μάζεμα ελιάς, διακευασία κατεργασία (π.χ. κρασί, λάδι κ.τ.ό.) – Άλλες άσχολίες καί ένδιαφέροντα: προετοιμασία μετακινήσεις – μετακινήσεις, γιορταστικές συνάξεις καί άναψυχή, ήθη καί έθιμα, τραγούδια – Άσχολίες τών παιδιών: παιγνίδια, συμμετοχή στίς παραπάνω έργασίες, δικές τους έργασίες καί δραστηριότητες.
Β. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ 1. Γεγονότα άπό τή ζωή τού σχολείου	– Τά παιδιά άποκτούν στενότερο πνευματικό καί ψυχικό δεσμό μέ τό σχολείο καί έφεση γιά μάθηση. – Δίνονται εύκαιρίες γιά αύτοέκφραση, καί γιά συμμετοχή στήν ήμαδική ζωή καί δράση καί γιά σωστή ψυχαγωγία. – Καλλιεργούνται αίσθήματα καί διαθέσεις άλληλεγγύης συνεργασίας καί άγάπης μεταξύ μαθητών καί δασκάλων καί μαθητών.	Ένδεικτικά θέματα:* – Ύποδοχή πρωτοετών μαθητών– τέλος σχολικής χρονιάς – Άλλες τελετές μέ σχολικό περιεχ – Έκδρομές περίπατοι – έπισκέψεις λ.χ. έπίσ σέ μία έκθεση, άεροδρόμιο, τσίρκο κ.λ.π. – Έκδηλώσεις άλληλεγγύης: Έρανος, έπίσκεψη νών συμμαθητών, έθελοντική έργασία κ.ό. – Παρακολούθηση είδικών μορφωτικών ή ψυχαγω παραστάσεων, π.χ. προβολή ταινιών, έπίδει μηχανημάτων κ.τ.ό. – Ένδιαφέρουσες άτομικές δραστηριότητες: έντυπώσεις άπό ένα ταξίδι, μία περιπέτεια, συλλογή κ.λ.π. – Μέτρα προστασίας καί προνοίας: έμβολιασμοί άπολυμάνσεις, διακοπή μαθημάτων κ.τ.ό

* Σέ κάθε σχολείο συμβαίνουν διαφορετικά γονότα. Αύτό θά έκμεταλλευτούμε άνάλογα

2. Γεγονότα από τή ζωή τής κοινότητας	Δίνονται εύκαιρίες στούς μαθητές: – νά προσεγγίσουν μερικά από τά προβλήματα τής γειτονιάς καί νά γνωρίσουν βασικές δραστηριότητες τών κατοίκων γιά τό κοινό καλό· – νά καταναίσουν δρισμένα μέτρα κοινοτικής καί κρατικής μέριμνας· – νά ἀναπτέξουν κοινωνικά ἐνδιαφέροντα καί διαθέσεις συμμετοχής στήν κοινή προσπάθεια.	Ἐνδεικτικά θέματα: – Γιορτές καί πανηγύρια – πολιτιστικές ἐκδηλώσεις (βλ. ἐνότητα: Ἑορταστικές ἐκδηλώσεις – Δυσάρεστα γεγονότα: πυγμοί, κατολισθήσεις, ρύπανση, κεραυνοπληξία κ.τ.ὅ. α.ἀ. – Ἐγκαίνια κοινοφελῶν ἔργων καί ἄλλες κοινοτικές δραστηριότητες: διδακτήρια, ὁ καινούριος νεώς ἤ παιδική χαρά, ~~κ.λπ.~~ ἐξαγωγεῖο, ἡ γλυπτοαίθρα πώλησης κ.ἄ. – Ἐπισκέψεις σημαντικῶν προσώπων: ὁ νομάρχης, ὁ ὑπουργός, ὁ δεσπότης, ὁ ἀρχαιολόγος κ.λπ. – Δωρεές ἤ παραχωρήσεις στήν κοινότητα ἤ τό σχολεῖο μέ εἰδικές τελετές κ.ἄ.
3. Γεγονότα ἀπό τή ζωή τοῦ λαοῦ μας	– Ἐξοικείωση μέ γεγονότα ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος. – Μύηση σέ θέματα πολιτικῆς ἀγωγῆς. – Ἀπόκτηση προσδευτικά κοινωνικῆς καί ἐθνικῆς συνείδησης.	– Ἐνδεικτικά θέματα: – Ἑορταστικές ἐκδηλώσεις (βλ. ἐνότητες Γ/γ, εὐκαιριακοῦ περιεχομένου). – Ἐπιστράτευση– πόλεμος– τοπικά ἐπεισόδια. – Ἐκλογές – δημοψηφίσματα – Ἀνακάλυψη πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν κτ. – Ἔρευνα – ἐκδηλώσεις ἀλληλεγγύης γενικώτερου ἐνδιαφέροντος. – Σεισμοί κ.τ.ὅ. (βλ. ἐνοτ. Β5)
4. Γεγονότα ἀπό τή ζωή τῆς ἀνθρωπότητας	– Ἐξοικείωση μέ τή διεθνή ἐπικαιρότητα καί τά προβλήματα τῆς ἀνθρωπότητας. – Ἀνάπτυξη πνεύματος συναδέλφωσης καί κατανόησης τῶν λαῶν.	Ἐνδεικτικά θέματα: – Ἔκτακτα φυσικά φαινόμενα (βλ. ἐνότ. Β5) – Κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης: δορυφόροι, διαστημικά ταξίδια, ἄλλες τεχνολογικές ἐπιτεύξεις, ἀνακαλύψεις στήν Ἰατρική κ.ἄ.

5. Ἔκτακτα φυσικά φαινόμενα καί γεγονότα	τά παιδιά : – ἀσκοῦνται στήν παρατήρηση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί ἐξοικειώνονται μέ τά φαινόμενα τῆς φύσης (ἐνημερωτικά). – Συνειδητοποιοῦν τήν ἐξάρτηση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τή φύση καί τίς συνέπειές της στή ζωή του. – Κατανοοῦν τούς κινδύνους ἀπό τή διατάραξη τῆς ἰσορροπίας στή φύση, καθώς καί τήν ἀνθρώπινη ἐπενέργεια πάνω σ'αὐτή.	Ἐνδεικτικά θέματα: – Οὐράνια καί μετεωρολογικά φαινόμενα: ἐκλ ψεις ἡλίου ἤ σελήνης, οὐράνιο τόξο κ.τ.ὅ – Γεωλογικές μεταβολές: σεισμοί, πλημμύρες θύελλες, κατολισθήσεις;..... – Οἰκολογικά καί ἄλλα φαινόμενα καί γεγονό τα: ρύπανση ἀτμόσφαιρας, θάλασσας (χέρσα ψάρια κ.ἄ) περιοχῶν Ἀσβέστη, σεισμῶν κ. – Σχετικοί μῦθοι: ὁ Λίτολος, οἱ κατακλυσμοί ὁ Φαέθων, ὁ Ἐγκέλαδος...

ΓΙΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

1. Θρησκευτικές γιορτές καί ἐκδηλώσεις	– Δημιουργία ἀτμόσφαιρας θρησκευτικῆς βίωσης καί συνθηκῶν δημιουργικῆς συμμετοχῆς τῶν μαθητῶν σέ σχετικές ἐκδηλώσεις. – Πρώτη γνωριμία μέ τά πρόσωπα καί τά γεγονότα τῆς θρησκείας μας. – Ἄθηση στίς λατρευτικές πράξεις τῆς ἐκκλησίας καί τίς συνήθειες τοῦ λαοῦ μας.	– Πόλοι δραστηριοτήτων εἶναι οἱ καθιερωμένε ἀπό τήν πολιτεία θρησκευτικές γιορτές Ἰδιαίτερα: – Χριστούγεννα καί Πρωτοχρονιά – Τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἀποκριᾶς καί τῆς Καθαρῆς Δευτέρας – Πασχαλινές γιορτές: Λαζάρου– Βαΐων, Μ. Ἑβδομάδα. – – γιορτές Ἁγίων.

2. Ἐθνικές γιορτές καί ἐκδηλώσεις	– Δημιουργία ἀτμόσφαιρας ἐθνικοῦ φρονηματισμοῦ καί συνθηκῶν δημιουργικῆς συμμετοχῆς τῶν μαθητῶν σέ σχετικές ἐκδηλώσεις. – Πρώτη γνωριμία μέ τά πρόσωπα καί τά γεγονότα τῆς ἐθνικῆς μας Ἱστορίας. – Καλλιέργεια ἀγάπης καί θαυμασμοῦ γιά τήν ἐθνική μας κληρονομιά.	– Πόλοι δραστηριοτήτων εἶναι οἱ καθιερωμέν ἀπό τήν πολιτεία ἐθνικές γιορτές. – 28η Ὀκτωβρίου 1940 – 25 Μαρτίου 1821 – Ἡ γιορτή τῆς σημαίας

3. Τοπικές γιορτές καί ἐκδηλώσεις (θρησκευτικές καί ἐθνικές)	– Πρώτη γνωριμία μέ τά ἱστορικά πρόσωπα ἀπό τή θρησκευτική καί ἐθνική ἱστορία τῆς ἰδιαίτερης πατρίδας τοῦ μαθητῆ. – Ἐνεργητική συμμετοχή τῶν μαθητῶν στίς κοινοτικές ἐκδηλώσεις καί ἀνάπτυξη κοινοτικοῦ πνεύματος. – Ἐξοικείωση μέ τήν παράδοση καί τά ἤθη καί ἔθιμα τοῦ λαοῦ μας.	– Ἐπίκεντρα δραστηριοτήτων εἶναι ἐπέτειοι καί ἐκδηλώσεις ἱστορικοῦ καί θρησκευτικοῦ περιεχομένου ποῦ γίνονται στήν κοινότητα περιοχή τοῦ σχολείου. Ἐνδεικτικά θέματα: – Ὁ πολιοῦχος τῆς κοινότητας – Τοπικά πανηγύρια – Ἐπέτειος ἱστορικῶν ἤ θρησκευτικῶν γεγονό τῆς περιοχῆς – μνήμη ποσόντων, ἁγίων, περ φορά εἰκόνων, μνήμη ἡρώων κ.τ.ὅ – Ἀνέγερση μνημείων, ναοῦ κ.τ.ὅ.
4. Κοινωνικές πολιτιστικές καί ἄλλες (κοινές) ἐκδηλώσεις	– Ἡ δημιουργία συνθηκῶν προβληματισμοῦ πάνω σέ κοινά θέματα ὑγείας ψυχαγωγίας, προόδων τῶν ἀνθρώπων, ἀγάπης καί κοινωνικῆς προσφορᾶς. – Ἐνημέρωση γύρω ἀπό βασικά προβλήματα τυπικοῦ καί γενικότερου ἐνδιαφέροντος καί ἀνάπτυξη θετικῶν στάσεων.	Ἐνδεικτικά θέματα: – Ἡ Ἡμέρα τῆς Ἀραιοπάρευσης – Ἡ Παγκόσμια Ἡμέρα Ὑγείας – Ἡ Ἡμέρα τοῦ πράσινου – Ἡ Γιορτή τῆς Μητέρας καί τοῦ Πατέρα – Ἡ Ἡμέρα τοῦ παιδιοῦ – Ἡ Ἑβδομάδα Προλήψεως Ἀτυχημάτων – Ἐκδηλώσεις μέ κοινωνικό, πολιτιστικό καί οἰκονομικό ἐπαγγελματικό χαρακτῆρα π.χ. γιορτή τοῦ σταφυλιοῦ ἤ κρασιοῦ, ἀναχθρη σφουγγαράδων κ.ἀ.

Ι. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

Σκοπός τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος εἶναι νά βοηθήσει τά παιδιά νά οἰκειοποιηθοῦν, στό μέτρο τῶν δυνατοτήτων τους, τόν ἐκφραστικό πλοῦτο καί τούς μηχανισμούς τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας (Σαφράκας), ὥστε νά διευκολυνθεῖ τόσο ἡ πνευματική τους συγκρότηση ὅσο καί ἡ ἀποτελεσματική ἐπικοινωνία τους μέ τό περιβάλλον.

Εἰδικότερα μέ τό γλωσσικό μάθημα ἐπιδιώκεται:

- νά συνεχιστεῖ καί στό σχολεῖο ὁ προσχολικός, φυσικός τρόπος ἐκμάθησης τῆς γλώσσας.
- νά ὀργανωθεῖ τό γλωσσικό ὑλικό πού φέρνουν μαζί τους τά παιδιά καί νά ἐμπλουτισθεῖ μέ ὅ,τι εἶναι ἀπαραίτητο τόσο γιά τίς ἀνάγκες τῆς καθημερινῆς ζωῆς ὅσο καί ἀπό γλωσσική καί εὐρύτερα μορφωτική ἄποψη.
- νά μάθουν τά παιδιά νά ἀκοῦν, νά ἐρωτοῦν, καί νά ἐκφράζονται μέ εὐχέρεια καί φυσικότητα στίς ποικίλες μορφές τῆς προφορικῆς ἐπικοινωνίας καί ἰδιαίτερα στή συζήτηση.
- νά μάθουν νά διαβάζουν μέ εὐχέρεια καί φυσικότητα καί νά κατανοοῦν αὐτά πού διαβάζουν μεγαλόφωνα ἤ σιωπηρά.
- νά συλλάβουν, διαισθητικά στήν ἀρχή καί συστηματικότερα ἔπειτα, στό μέτρο πάντα πού ἐπιτρέπουν οἱ ἀφαιρετικές τους ἱκανότητες, μέσα ἀπό τό πλῆθος τῶν συγκεκριμένων περιπτώσεων τούς κανόνες πού διέπουν τή λειτουργία τοῦ συστήματος τῆς γλώσσας, καί νά ἀσκηθοῦν νά τούς ἐφαρμόζουν στήν πράξη.
- νά ἀποκτήσουν τή δεξιότητα τῆς γραφῆς καί νά ἀσκηθοῦν προοδευτικά στό γραπτό λόγο, ὥστε νά ἐκφράζονται μέ εὐχέρεια, σαφήνεια, πληρότητα καί δημιουργικότητα.
- νά ἐθισθοῦν σέ τεχνικές μελέτης καί αὐτοάσκησης, καί στή χρήση βοηθημάτων, ὅπως εἶναι τό ὀρθογραφικό λεξικό καί τό ἐγχειρίδιο γραμματικῆς.
- νά εὐαισθητοποιηθοῦν ἀπέναντι στά λογοτεχνικά κείμενα, ἔτσι πού νά τά χαίρονται καί νά τά ἀγαπήσουν, γιά νά φτάσουν νά ἀποζητοῦν ἀπό μόνα τους τή συντροφιά τοῦ καλοῦ λογοτεχνικοῦ βιβλίου.

./.

ΦΡΑΣΗ

καθώ με το παιδί
ακροατή
βάθη ότι συ-
πηση

Τα παιδιά:

- Αποκτούν καλές συνήθειες ως ακροατές
- Αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές, ήχητικές και εννοιολογικές
- Ακολουθούν προφορικές οδηγίες
- Γράφουν με ταχύτητα και άνεση κείμενο που τους υπαγορεύεται

- Κάνουν συσχετίσεις και γενικεύσεις, συνάγουν συμπεράσματα, προβλέπουν αποτελέσματα
- Αποτιμούν και θέτουν σε κριτικό έλεγχο αυτά που άκουν
- Αναγνωρίζουν και ερμηνεύουν διαθέσεις (συναισθήματα, χιούμορ) κτλ
- Απολαμβάνουν την αισθητικά καταξιωμένη έκφραση σε περιπτώσεις απαγγελίας, αφήγησης, δραματοποίησης κτλ

Τα παιδιά:

- Αρθρώνουν, προφέρουν και τονίζουν σωστά
- Εκφράζουν τις σκέψεις, τις επιθυμίες και τα

ΦΟΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ
κοίνωση, περιγραφή,
ήγηση κτλ.
λόγος, συζήτηση,
ματοποίηση κτλ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

αἰσθήματά τους μέ σαφήνεια, φυσικότητα
καί εὐγένεια.
- Συμμετέχουν ἐποικοδομητικά σέ συζητήσεις.
- Περιγράφουν σκηνές, ἀπό τή φύση, ἐξιστοροῦν γεγονότα ἀπό τή ζωή καί τήν ἱστορία, ἀφηγοῦνται τό περιεχόμενο ἀναγνωσμάτων κτλ.
- Ἀπαγγέλλουν μέ ἐκφραστικότητα λογοτεχνικά κείμενα καί παίρνουν μέρος σέ δραματοποιήσεις καί θεατρικές παραστάσεις.

ΔΙΑ[illegible]

Τα παιδιά [illegible]

- Κατακτοῦν τό βασικό μηχανισμό τῆς ἀναγνώσης.
- Διαβάζουν φωναχτά μέ ἄνεση καί ἐκφραστικότητα, ἔτσι πού νά φαίνεται ὅτι μετέχει ὁλ[illegible] ὁ πνευματικός καί συναισθηματικός τους κόσ[illegible]
- Διαβάζουν σιωπηρά μέ εὐχέρεια, προσήλωση κα[illegible] στοχαστικότητα.
- Κατανοοῦν τά κείμενα πού διαβάζουν, στά βασικά καί στά δευτερεύοντα σημεῖα τους.
- Ἀποτιμοῦν τά κείμενα πού διαβάζουν, ἀπό τ[illegible] ὄψη τοῦ περιεχομένου καί τῆς μορφῆς.
- Ἀπομνημονεύουν μέ σωστό τρόπο μικρά κείμε[illegible] πού χρειάζεται νά συγκρατήσουν στή μνήμη τ[illegible]
- Κάνουν χρήση πρόσθετων πηγῶν πληροφοριῶν (ἐγκυκλοπαιδειῶν, λεξικῶν, καταλόγων, πινάκω[illegible] περιεχομένων κτλ).
- Ἀναγνωρίζουν καί ἀποδίδουν μέ τόν προσφο[illegible] τερο τρόπο κείμενα ἀπό διάφορα εἴδη τοῦ γου (πεζογραφία, ποίηση, θέατρο).

• ΑΝΑΓΝΩΣΗ

φωναχτή ανάγνωση
Σιωπηρή ανάγνωση
Ανάγνωση πεζού κειμένου
Ανάγνωση ποιητικού κειμένου
Ανάγνωση άλλου είδικού (λεξικών, καταλόγων, πινάκων περιεχομένων χαρτών κτλ.)

- Ἀπολαμβάνουν τά καλογραμμένα κείμενα, κάνουν μία πρώτη γνωριμία μέ τή νεοελληνική λογοτεχνία καί γίνονται φίλοι τοῦ καλοῦ βιβλίου . . . . . .

Τα παιδιά :

- Χρησιμοποιοῦν σωστά τά γραπτά σύμβολα γιά τήν ἀπόδοση τοῦ προφορικοῦ λόγου . . . . . .
- Γράφουν εὐανάγνωστα, γρήγορα καί ὀρθογραφημένα
- Χρησιμοποιοῦν σωστά τά κεφαλαῖα καί τή στίξη καί διευθετοῦν τό κείμενο σέ παραγράφους . . . . .
- Γράφουν, ἀτομικά καί ὁμαδικά, λογικές προτάσεις, τίς διευθετοῦν σέ ὁρισμένη σειρά καί τίς ὀργανώνουν σέ εὐρύτερες συνθέσεις μέ βάση ἕνα σκοπό καί ἕνα σχέδιο . . . . . .
- Χρησιμοποιοῦν τίς αἰσθήσεις, τή λογική καί τή φαντασία, γιά νά γράφουν παραστατικά αὐτά πού ἔχουν νά ποῦν . . . . . .
- Ἀσκοῦν κριτικό ἔλεγχο σ' αὐτά πού γράφουν, βῆμα πρός βῆμα καί μετά τήν ὁλοκλήρωση τοῦ γραπτοῦ.
- Βγάζουν σημειώσεις, περιλήψεις καί διαγράμματα.

- Ἀσκοῦνται στή δημιουργική γραπτή ἔκφραση (ἡμερολόγιο, σημειώματα, ἐπιστολές, ἀνακοινώσεις, περιγραφές, ἱστορίες, βιογραφίες, ἐφημερίδα, θέατρο κτλ).
- Χρησιμοποιοῦν τή γλῶσσα στήν καθιερωμένη τυπική μορφή, σύμφωνα μέ τά πρότυπα τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ καί ἀνάλογα μέ τίς ἀπαιτήσεις τοῦ συγκεκριμένου κάθε φορά εἴδους λόγου.

4. ΓΡΑΠΤΗ ΕΚΦΡΑΣΗ .

Ανακοινώσεις, σημειώματα, επιστολές κτλ.
Σημειώσεις, περιλήψεις, στενογραφήματα κτλ.
Αλληλογραφία
Αιτήσεις, δηλώσεις, πρακτικά κτλ.
Ευρετήρια, κατάλογοι, πίνακες περιεχομένων κτλ.
Έκθεση (ομαδική-ατομική, ελεύθερη-καθοδηγημένη)

. / .

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ
Εννοιολογικό λεξιλόγιο
Ορθογραφικό λεξιλόγιο

Τά παιδιά

- Ἀποσαφηνίζουν καί σταθεροποιοῦν τό λεξιλόγιο τῆς προσχολικῆς τους ἡλικίας.
- Ἐμπλουτίζουν τό λεξιλόγιό τους μέ λέξεις καί ἐκφράσεις ἐννοιολογικά ἀπαραίτητες γιά τίς ἀνάγκες τῆς καθημερινῆς ἐπικοινωνίας καί γιά τή γλωσσική καί τήν εὐρύτερη πνευματική τους καλλιέργεια.
- Ταυτίζουν τήν ἀκουστική μέ τήν ὀπτική εἰκόνα τῶν λέξεων.
- Ὁμαδοποιοῦν τίς λέξεις μέ βάση σημασιολογικές συνδέσεις (συνώνυμα, ἀντίθετα, ὁμώνυμα, ταυτόσημα, παράγωγα, μέρη τοῦ λόγου, οἰκογένειες λέξεων, ὁμοιοπαράληκτες λέξεις κτλ).
- Καταρτίζουν ἀλφαβητικά λεξιλόγια, γενικά καί εἰδικά.
- Κάνουν χρήση λεξικῶν (ὀρθογραφικῶν, ἑρμηνευτικῶν, ἐτυμολογικῶν, εἰδικῶν).
- Χρησιμοποιοῦν βασικές λέξεις στόν προφορικό καί τό γραπτό τους λόγο.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
Σύνταξη
Σημασιολογία
Φωνολογία
Μορφολογία

Τά παιδιά

- Σπουδάζουν τή δομή καί τή λειτουργία τῆς πρότασης στίς διάφορες μορφές καί τούς μετασχηματισμούς της.
- Ἀσκοῦνται στή χρήση τῶν σημείων στίξης γιά τή σωστή σήμανση τῶν προτάσεων.
- Σπουδάζουν τά μέρη τοῦ λόγου σέ συσχετισμό μέ τό λειτουργικό τους ρόλο μέσα στήν πρόταση.
- Συλλαμβάνουν τή σημασία τῶν λέξεων μέ ὅλους τούς δυνατούς τρόπους (σύνδεση τῶν λέξεων μέ τά πράγματα, συγκριτική συσχέτιση συνώνυμων καί ἀντίθετων, παραγωγή καί σύνδεση, καταληκτικές ἐνδείξεις, κυριολεκτική καί μεταφορική χρήση, συμπερα-

ζόμενα κτλ).

- Ἀσκοῦνται στὴν ὀρθογραφία λέξεων μὲ βάση τοὺς κανόνες ποὺ διέπουν τὸ θεματικὸ καὶ τὸ καταληκτικό τους μέρος.
- Ἀναγνωρίζουν, συνθέτουν καὶ σπουδάζουν εὐρύτερα σύνολα λέξεων.
- Ἀποκτοῦν γνήσιο γλωσσικὸ αἴσθημα μὲ τὴ χρήση τῆς καθιερωμένης γλώσσας κατὰ τὰ πρότυπα ποὺ πρέπει νὰ ἐνσαρκώνει ὁ προφορικὸς λόγος τοῦ δασκάλου καὶ τὰ σχολικὰ βιβλία.

ΙΙΙ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

- Τό γλωσσικό μάθημα ἀντιμετωπίζεται στή σφαιρικότητά του, κατά τρόπο δηλαδή ὥστε ὅλες οἱ διδακτικές ἐνέργειες, συγκλίνοντας, νά προάγουν τήν ἱκανότητα γιά κατανόηση καί ἔκφραση, πού εἶναι οἱ δύο ἄξονες στή διαδικασία τῆς ἐπικοινωνίας. Οἱ ἀρχές τοῦ μ[illegible] ἁπλῶς δέν ἔχουν χρονική αὐτοτέλεια, ἀλλά ἐντάσσονται διαλεκτικά στό χῶρο ἀπό τόν ἄλλο. Σταδιακά ἀπό ὅλες αὐτές τίς ἀρχές μποροῦμε νά ἐξασφαλίσουμε μιά ρέουσα διδακτική ἑνότητα, νά ἐργαστοῦμε πάνω σέ σφαιρικό τομέα [illegible] τῶν μαθητῶν, κατά τή συγκεκριμένη ἀνάγκη τῆς διδασκαλίας.

- Στό ἐπίκεντρο τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας βρίσκεται ὁ ἀπαρτισμένος λόγος, μέ μικρότερη φυσική μονάδα του τήν πρόταση. Αὐτός δέ εἶναι ἀφετηρία, σημεῖο ἀναφορᾶς καί κατάληξη τῆς διδασκαλίας.

- Ἡ ὕλη διατάσσεται ὁριζόντια καί αὐτό ἐξυπακούει ὅτι κάθε νέα γλωσσική ἑνότητα οἰκοδομεῖται ἐπάνω στίς βάσεις τῶν προηγουμένων.

- Ἡ γλωσσική διδασκαλία μεθοδεύεται ἔτσι ὥστε ὁ μαθητής μά μαθαίνει καί νά ἀσκεῖται κάνοντας ὅσο τό δυνατό λιγότερα λάθη. Ἀπαραίτητος ὅρος εἶναι κάθε διδακτική ἑνότητα νά μήν περιέχει ἄλλες δυσκολίες ἔξω ἀπό ὅσες προβλέπονται στό γλωσσικό φαινόμενο πού εἰσάγεται γιά πρώτη φορά. Ὁ ἴδιος ὁ μαθητής ἐπίσης συμμετέχει στή διόρθωση τῶν λαθῶν, μέ τήν ὁποία ὁλοκληρώνεται τό μάθημα τῆς ἡμέρας.

- Ὅ,τι διδάσκεται πρέπει μέ τήν ἄσκηση καί τήν ἐπανάληψη νά κατάληγει σέ δεξιότητες, πού θά ἔχουν τήν ἐφαρμογή τους στή γλωσσική συμπεριφορά τῶν παιδιῶν.

- Γιά τή γλωσσική διδασκαλία θά χρησιμοποιηθοῦν δύο βασικά βοηθήματα: Τό Βιβλίο γλωσσικῆς διδασκαλίας «Ἡ γλῶσσα μου» καί τό Ἀνθολόγιο.

«Ἡ γλῶσσα μου» εἶναι τό βασικό βιβλίο σπουδῆς τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας. Περιέχει σύντομα κείμενα, πού ἀντιπροσωπεύουν ὅλες τίς δυνατές χρήσεις τοῦ λόγου καί παράλληλα ἐνσωματώνουν ἀβίαστα τά στοιχεῖα τῆς γλώσσας πού πρόκειται νά διδαχθοῦν. Τά κείμενα συνοδεύονται ἀπό εἰσαγωγικές παρατηρήσεις καί ἀσκήσεις ποικίλης γλωσσικῆς ἐπεξεργασίας.

Τό Ἀνθολόγιο περιέχει κείμενα τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας καί στόχος του εἶναι νά φέρει τά παιδιά κοντά στό καλό λογοτεχνικό βιβλίο καί νά τά κάμει νά τό χαροῦν καί νά τό ἀγαπήσουν.

ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΣΤΟΧΟΙ

νάσεις,
εις,
ρφές κτλ.

ονται σ'ένα
όσμα περιγρα-
και άφηγηματι-
ήσεων τού προ-
ύ λόγου από
μιλητή:
έντυπώσεις,
ικές έμπειρίες,
θια και ίστορί-

'Ως όμιλητές τά παιδιά:
- 'Εκφράζουν τίς έντυπώσεις, τίς σκέψεις, τίς έπι-θυμίες και τά αίσθήματά τους μέ σαφήνεια, φυσικότητα και εύγένεια.
- 'Αρθρώνουν, προφέρουν και τονίζουν σωστά.

'Ως άκροατές
- Παρακολουθούν τόν όμιλητή σιωπηλά, μέ προσοχή και εύγενική πρόσήλωση.
- 'Αντιλαμβάνονται και κατανοούν αύτά πού άκούνε.
- Συγκρατούν τά βασικά σημεία τής άνακοίνωσης.
- Σχολιάζουν στό τέλος μέ έποικοδομητική διάθεση αύτά πού άκούνε.

Καί ώς άκροατές καί ώς όμιλητές:
- 'Απόσαφηνίζουν τό λεξιλόγιό τους καί τό έμπλουτίζουν μέ νέες λέξεις.
- Χρησιμοποιούν καθιερωμένους βασικούς έκφραστικούς τρόπους.

λογικές μορφές
κοινωνίας
φέρονται σέ διά-
ες περιστάσεις
ρινής έπικοινω-
ώπως είναι:
ισμοί, εύχές,
ειες, χρήση τηλε-
διευθύνσεις,
νωνίες, άγορά

- Τά παιδιά χρησιμοποιούν λεπτούς έκφραστικούς τρόπους πού πάνουν έποικοδομητική τή συνεννόηση καί εύχάριστη τή συμβίωση τών άνθρώπων.
- Δίνουν σωστά, όταν τούς ζητούνται, καί ζητούν σωστά, όταν χρειάζονται, πληροφορίες σέ διάφορες περιστάσεις τής ζωής.
- 'Εμπεδώνουν χρήσεις τού λόγου πού προσιδιάζουν σέ διάφορες περιστάσεις τής καθημερινής ζωής.
- 'Απόσαφηνίζουν τό λεξιλόγιό τους καί τό έμπλουτίζουν μέ νέες λέξεις.

Συζήτηση

Καλύπτει όλο τό φάσμα τῆς προβληματικῆς τῶν παιδιῶν καί τῆς σχολικῆς ἐργασίας καί εἶναι ἀπό τά ἀποτελεσματικότερα μέσα προσέλασης τῶν θεμάτων.

- Τά παιδιά παρακολουθοῦν τό συνομιλητή τους μέ προσοχή καί εὐγενική προσήλωση.
- Συγκρατοῦν τά βασικά σημεῖα τῆς συζήτησης.
- Παίρνουν τό λόγο ὅταν ἔρθει ἡ σειρά τους.
- Δέν ξεφεύγουν ἀπό τό θέμα τῆς συζήτησης.
- Ἀποφεύγουν τίς ἀσημαντολογίες καί τίς μακρηγορίες.
- Δέχονται τίς παρατηρήσεις, τίς ὑποδείξεις καί τήν κριτική τῶν ἄλλων καί ἀποφεύγουν τή δημιουργία τεταμένων καταστάσεων.
- Διαλέγονται μέ εὐγένεια καί ἐποικοδομητική διάθεση, μέ στόχο τήν προώθηση τοῦ θέματος πού συζητεῖται καί ὄχι τή δημιουργία ἐντυπώσεων.

Δραματοποιήσεις

Ἀπό γλωσσική ἄποψη ἡ δραματοποίηση εἶναι μιά πολύ ἀποτελεσματική, ἰδιαίτερα γιά τά μικρότερα παιδιά, τεχνική ἀναπαραγωγῆς καί βίωσης καταστάσεων προφορικῆς ἐπικοινωνίας

- Τά παιδιά οἰκειώνονται τούς ἐκφραστικούς τρόπους καί τό λεξιλόγιο, πού χρησιμοποιοῦνται σέ διάφορες περιστάσεις τῆς ζωῆς.
- Ζωντανεύουν προφορικά τό περιεχόμενο καί ἐμπεδώνουν ἔτσι τόν ἐκφραστικό πλοῦτο πρόσφορων ἀναγνωσμάτων.
- Ἀποδίδουν ποιήματα μέ ποικίλες μορφές χορικῆς ἀπαγγελίας, πράγμα πού τούς κάνει οἰκειότερη τή ρυθμική ποιητική ἔκφραση.

ΓΡΑΠΤΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ

1. Προαναγνωστικές δραστηριότητες

- Τα παιδιά επικοινωνούν με εικονογραφικές αναπαραστάσεις και σηματοδοτήσεις της πραγματικότητας οι οποίες λειτουργούν ως ενδιάμεση βάση για το πέρασμα στα γραπτά γλωσσικά σύμβολα.
- Με ερεθίσματα δείγματα από τα κυριότερα μέσα γραπτής επικοινωνίας αρχίζουν να συνειδητοποιούν τη σύνδεση ανάμεσα στην προφορική και τη γραπτή γλώσσα και μαζί την ανάγκη και τη χρησιμότητά της τελευταίας.
- Συνδέουν γραπτές λέξεις με τις αντίστοιχές τους προφορικές, στήν ἀρχή μέ τή μεσολάβηση ἀντικειμένων καί εἰκόνων ἀντικειμένων.

- Διαβάζουν κατά συμπερασμό άπλές προτάσεις, άντικρίζοντάς τες ώς σύνθεση διακεκριμένων λέξεων.
- Έξοικειώνονται μέ τή χρήση βιβλίων, τετραδίων καί γραφικής ύλης.
- Παίρνουν σωστή στάση όταν γράφουν, κρατοῦν σωστά τό μολύβι καί σύρουν γραμμές καί σχήματα σύμφωνα μέ προαναγνωστικά ὑποδείγματα.

ωγή στό βασικό
ισμό άνάγνωσης
ραφῆς

- Άναλύουν ἠχητικά προτάσεις σέ λέξεις, λέξεις σέ συλλαβές καί συλλαβές σέ φθόγγους, καί τά ταυτίζουν μέ τά άντίστοιχα γραπτά τους σύμβολα.
- Συλλαμβάνουν καί χρησιμοποιοῦν τό βασικό μηχανισμό τῆς άνάγνωσης, πού στηρίζεται στή σύνδεση φθόγγων καί γραμμάτων.
- Χρησιμοποιοῦν τά σφστά σύμβολα γιά τή γραπτή άπόδοση τῶν φθόγγων, τῶν συλλαβῶν καί τῶν λέξεων.
- Διαβάζουν μέ φυσικότητα μικρά λεκτικά σύνολα καί μεμονωμένες λέξεις καί καταλαβαίνουν αὐτά πού διαβάζουν.
- Άπομιμοῦνται, χωρίς πίεση, τόν τύπο τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβηταρίου τους, βασικά κοινό γιά τά βιβλία γλωσσικῆς διδασκαλίας ὅλων τῶν τάξεων, καί τήν τεχνική γραφῆς τῆς δασκάλας τους, κοινή ἐπίσης γιά ὅλα τά σχολεῖα.

κλήρωση καί έδραί-
τοῦ βασικοῦ μηχα-
μοῦ άνάγνωσης καί
φῆς

- Διαβάζουν μέ ἄνεση καί σχετική ταχύτητα, φανερά καί εἰωπτρά, μικρά λεκτικά σύνολα καί καταλαβαίνουν αὐτά πού διαβάζουν.
- Άποδίδουν σωστά τήν ἔνδειξη τόνου στίς λέξεις, τήν ἔμφαση τόνου στίς προτάσεις καί τά βασικά σημεῖα στίξης.
- Διαβάζουν μεγαλόφωνα καί ἐκφραστικά (α) γιά νά ἔχουν ταυτόχρονη καί ξεκάθαρη ὀπτικοακουστική ἀντίληψη τῶν λέξεων· καί (β) γιά νά ἀνακοινώσουν ἕνα κείμενο σέ ἄλλους.

- Διαβάζουν σιωπηρά μέ προσήλωση καί στοχαστικότητα (α) γιά νά ἀντλήσουν καί νά χρησιμοποιήσουν πληροφορίες καί (β) γιά προσωπική τους εὐχαρίστηση.
- Ἀντιγράφουν πιστά, εὐανάγνωστα καί μέ σχετική ταχύτητα, τηρώντας κανονικές ἀποστάσεις ἀνάμεσα στά γράμματα καί ἀνάμεσα στίς λέξεις.
- Γράφουν εὐανάγνωστα καί μέ σχετική ταχύτητα μικρές προτάσεις πού τούς ὑπαγορεύονται καί ἀποδίδουν σωστά τίς προφορικές ἐνδείξεις στίξης.
- Ἀπομνημονεύουν μέ σωστό τρόπο μικρά ἔμμετρα κείμενα γιά ἀπαγγελία, μικρούς ρόλους γιά δραματοποίηση καί μικρά λεκτικά σύνολα πού διευκολύνουν τή μάθηση.

ρίμια μέ ἁπλά
μενα διαφορετι-
γλωσσικῆς πει-
χίας

λόγοι ἀπό τήν
θημερινή ζωή, περι-
φές ἀντικειμένων
καταστάσεων ἀπό
φύση καί τή ζωή,
ριγραφές γεγονότων,
ριγραφές ἀποδεικτι-
διαδικασίας, λογο-
χνικά κείμενα: πεζογρα-
ματα καί ποιήματα,
τικά καί ἔντεχνα)

- Ἐξοικειώνονται μέ τίς προσεγγίσεις καί τούς ἐκφραστικούς τρόπους πού χρησιμοποιοῦνται σέ κείμενα πού ἀντιπροσωπεύουν ποικίλες χρήσεις τοῦ λόγου.
- Διαπιστώνουν ἄν ἕνα κείμενο εἶναι ἔμμετρο ἤ πεζό, διαλογικό ἤ περιγραφικό, εἰκονογραφημένο ἤ ὄχι κτλ.
- Ἀρχίζουν νά διακρίνουν τή γυμνή ἀπό τήν ἐμπλουτισμένη περιγραφή, τό οὐδέτερο ἀπό τό συναισθηματικό καί χιουμοριστικό γράφιμο, τό πραγματικό ἀπό τό ἐξωπραγματικό περιεχόμενο, τά γεγονότα ἀπό τίς γνῶμες.
- Διαπιστώνουν ἄν ἕνα κείμενο ἔχει ἀνακρίβειες ἤ ἀνακολουθίες.
- Ἐντοπίζουν σέ χειρόγραφα κείμενα λάθη συντακτικά, λεκτικά, ὀρθογραφικά κτλ.
- Ἀποσαφηνίζουν, ἐμπλουτίζουν καί σταθεροποιοῦν τό σχετικό λεξιλόγιο.
- Γράφουν ὀρθογραφημένα τίς σχετικές λέξεις τοῦ βασικοῦ λεξιλογίου.

Χρήση τοῦ ἀναγνωστικοῦ καί ἄλλων βοηθητικῶν βιβλίων καί πηγῶν

- Ἐπισημαίνουν τό συγγραφέα καί τόν τίτλο τῶν βιβλίων.
- Ἐθίζονται στή χρήση τοῦ πίνακα τῶν περιεχομένων.
- Εἰσάγονται στή χρήση ἀλφαβητικῶν λεξιλογίων, ἁπλῶν λεξικῶν καί παιδικῶν ἐγκυκλοπαιδειῶν.

11. ΓΡΑΠΤΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

Ἐλεύθερη ἔκφραση

- Τά παιδιά ἱκανοποιοῦν τήν ἐπιθυμία τους γι αὐτοέκφραση, ἀνακοίνωση καί ἀποδοχή.
- Διαπιστώνουν ὅτι ἐκτός ἀπό τόν προφορικό ὑπάρχει καί ὁ γραπτός τρόπος ἔκφρασης καί ὅτι μπορεῖ νά τόν χρησιμοποιοῦν μέ τήν ἴδια ἐλευθερία.
- Γράφουν καί ἀνακοινώνουν (διαβάζοντάς τα ἤ δίνοντάς τα στούς ἄλλους νά τά διαβάσουν ἤ κολλώντας τα στό χῶρο τῶν ἀνακοινώσεων) μικρά λεκτικά σύνολα γύρω ἀπό πράγμα τα πού τά ἐνδιαφέρουν(εὐχές, μηνύματα, πα τηρήσεις κτλ).
- Ὑπαγορεύουν στή δασκάλα, σέ ἀτομική ἤ ὁμα δική βάση, τίς ἐντυπώσεις τους ἀπό κάτι π παρατήρησαν ἤ ἔζησαν.
- Γράφουν τά ἴδια, σέ ἀτομική ἤ ὁμαδική βάσ καί ἀνακοινώνουν στούς ἄλλους μικρά κειμε μέ τίς ἐντυπώσεις τους ἀπό τόν κόσμο τῶν ἐμπειριῶν τους.

καθοδηγημένη
έκφραση

- Τά παιδιά παρατηροῦν μέ προσοχή τόν κόσμο πού τά περιβάλλει καί περιγράφουν πιστά αὐτά πού παρατηροῦν.
- Διαπιστώνουν ὅτι αὐτά πού ἀνακοινώνουν, ἐκτός ἀπό τό νά ἔχουν ἐνδιαφέρον γιά τούς ἄλλους [illegible] χρειάζεται νά τά ἀποδίδουν μέ παραστατικό τρόπο.
- Εὐαισθητοποιοῦνται ἀπέναντι στό ἀντικείμενό τους καί χρησιμοποιοῦν ὅσο τό δυνατόν περισσότερες αἰσθήσεις (ὅραση, ἀκοή κτλ., μυϊκή αἴσθηση) τόσο κατά τήν προσέγγισή του ὅσο καί κατά τή γραπτή του ἐξεικόνιση.
- Ἐμπλέκουν καί τόν ἑαυτό τους σ'αὐτά πού περιγράφουν ἤ ἐξιστοροῦν, εἴτε μέ τήν ἄμεση ἀνάμιξή τους στά δρώμενα εἴτε μέ τό σχολιασμό καί τή συναισθηματική τους κάλυψη.
- Ἀνακαλύπτουν καί χρησιμοποιοῦν φραστικούς τρόπους πού ζωντανεύουν τό κείμενο, ὅπως εἶναι: ἡ παρομοίωση χρωμάτων, ἡ ὁμοίμηση ἤχων, ἡ ἀναφώνηση, ἡ αὐτοερώτηση ἤ ἡ ἐρώτηση στόν ἀναγνώστη κτλ).
- Σχολιάζουν ἐποικοδομητικά τίς γραπτές δημιουργίες τῶν συμμαθητῶν τους, ἐπισημαίνοντας κυρίως τά καλά τους σημεῖα.
- Διαπιστώνουν ὅτι ἐπικοινωνοῦν καλύτερα μέ τούς ἄλλους ὅταν, σ'αὐτά πού γράφουν, χρησιμοποιοῦν τίς κατάλληλες λέξεις, καί τίς χρησιμοποιοῦν στό σωστό τύπο καί στή σωστή τους θέση (ὅταν δηλ. τά γραπτά τους εἶναι σωστά ἀπό γραμματική καί συντακτική ἄποψη).
- Τελειοποιοῦνται στή σωστή ἔκφραση καί μέ πιό μεθοδευμένες γραπτές ἐργασίες.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΑΞΗ Α'

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

(Σύνταξη, σημασιολογία, φωνολογία, μορφολογία)

Βασικές μορφές προτάσεων: Υποκείμενο-Ρήμα (ΥΡ), Υποκείμενο-Ρήμα-Αντικείμενο (ΥΡΑ), Υποκείμενο-Ρήμα-Κατηγορούμενο (ΥΡΚ)	Οι μαθητές: -Εξοικειώνονται, πρώτα προφορικά και αργότερα γραπτά, με βασικές μορφές προτάσεων ΥΡ, ΥΡΑ, ΥΡΚ (κρίσης, επιθυμίας, επιφωνηματικές, ερωτηματικές, καταφατικές, αρνητικές). -Διακρίνουν καταφατικές προτάσεις κρίσης και τις μετατρέπουν σε ερωτηματικές ή αρνητικές και το αντίστροφο.
Οι λέξεις, οι συλλαβές και τα γράμματα	-Κάνουν διάκριση ανάμεσα σε φθόγγους και γράμματα. -Αναλύουν τις λέξεις σε συλλαβές και γράμματα και τις αναδυνθέτουν. -Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν σωστά στην ανάγνωση και τη γραφή τα γράμματα του αλφαβήτου. -Αναγνωρίζουν και χρησιμοποιούν σωστά στην ανάγνωση και τη γραφή τα δίψηφα, τους συνδυασμούς, τους διφθόγγους και τα εμπλεκόμενα. -Διακρίνουν (και κρατούν όταν γράφουν) τις ακουστικές ανάμεσα στις λέξεις καθώς και ανάμεσα σε γράμματα της ίδιας λέξης. (Αποφεύγουν να χωρίζουν τις λέξεις στην άκρη της σελίδας). -Ονομάζουν τα γράμματα του αλφαβήτου και κατατάσσουν αλφαβητικά λέξεις με βάση το πρώτο τους γράμμα. -Διακρίνουν και γράφουν με κεφαλαίο το πρώτο γράμμα στην αρχή μιας περιόδου, τα ονοματεπώνυμα και τις διευθύνσεις τους, τα ονόματα των ημερών της εβδομάδας, των μηνών και των μεγάλων εορτών καθώς και τα κύρια ονόματα της αναγνωστικής ύλης.
Σημεία στίξης	-Χρησιμοποιούν την τελεία και το ερωτηματικό κατά την ανάγνωση και την γραφή. -Χρησιμοποιούν το θαυμαστικό και το κόμμα κατά την ανάγνωση.

4. Ο τόνος	-Τοποθετοῦν τὸν τόνο στὴ σωστὴ του θέση.
5. Ὀρθογραφικὰ σημεῖα: τὰ διαλυτικὰ καὶ ἡ ἀπόστροφος	-Ἀναγνωρίζουν καὶ χρησιμοποιοῦν τὰ διαλυτικὰ κατὰ τὴν ἀνάγνωση καὶ τὴ γραφή. -Διαβάζουν σωστὰ λέξεις ποὺ ἔπαθαν ἔκθλιψη, ἀποκοπὴ ἢ ἀφαίρεση μα ζὶ μ' ἐκεῖνες ποὺ ἔπονται ἢ προηγοῦνται (τ' ἄστρα, ἀπ' τὸ χωριό, μοῦ' φερε).
6. Βασικὲς προτάσεις. Τὰ μέρη τους	-Ἀναλύουν βασικοὺς τύπους προτάσεων μὲ βάση ἐρωτήσεις τοῦ τύπου "ποιός;", "τί κάνει;", "τί εἶναι;", "τί παθαίνει;", "τί;" ἢ "ποιόν;". -Κατανοοῦν τὴν πρόταση ὡς σύνθεση λέξεων σὲ ὁρισμένη σειρὰ (ὄχι ὁπωσδήποτε μία) γιὰ τὴν ἔκφραση ἑνὸς νοήματος. -Ἐξυπονοοῦν τὸ ὑποκείμενο, ὅταν δὲν ἀναφέρεται, ἀπὸ τὴν κατάληξη τοῦ ρήματος.
7. Ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία	-Χρησιμοποιοῦν τὴν προσωπικὴ ἀντωνυμία ὡς ὑποκείμενο. -Γράφουν ὀρθογραφημένα τοὺς συνατοὺς τύπους τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας.
8. Τὸ οὐσιαστικὸ καὶ τὸ ἄρθρο.	-Χρησιμοποιοῦν τὸ οὐσιαστικὸ (μαζὶ μὲ τὸ ἄρθρο) ὡς ὑποκείμενο, ἀντικείμενο καὶ κατηγορούμενο. -Διακρίνουν νοηματικὰ καὶ ὀρθογραφικὰ τὰ κύρια ἀπὸ τὰ κοινὰ οὐσιαστικὰ (βλέπε καὶ ἑνότητα 2). -Διακρίνουν καὶ χρησιμοποιοῦν:(1) ὀξύτονα ἰσοσύλλαβα οὐσιαστικὰ (μαζὶ μὲ τὸ ἄρθρο) στὴν ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ: ὁ γεωργός, οἱ γεωργοί, τὸ γεωργό, τοὺς γεωργούς, ὁ μαθητής, ἡ αὐλή, ἡ ποδιά, τὸ βουνό, τὸ παιδί. (2) παροξύτονα ἀρσενικὰ σὲ -ος καὶ οὐδέτερα σὲ -ο, ὅπως ὁ λύκος, ὁ θεός, τὸ δῶρο, τὸ δέντρο. -Μετατρέπουν βασικὲς προτάσεις τῶν τύπων ΥΡ, ΥΡΑ ἀπὸ τὸν ἑνικὸ στὸν πληθυντικό.

./.

Ρήματα πρώτης ζυγίας στόν ενεστώτα, αόριστο καί μέλλοντα μεσαίο τής ενεργητικής

- Κατανοούν τό ρόλο τού ρήματος στήν απλή πρόταση.
- Χρησιμοποιούν συχνόχρηστα ενεργητικά ρήματα τής πρώτης συζυγίας στόν ενεστώτα τής οριστικής καί γράφουν ορθογραφημένα τίς καταλήξεις.
- Διακρίνουν χονδρικά τό χρόνο τών ρημάτων.
- Μετατρέπουν ενεστωτικές προτάσεις σέ προτάσεις παρελθοντικού καί μελλοντικού χρόνου (κυρίως αορίστου καί στιγμιαίου μέλλοντα). Ορθογραφούν τό ε στίς καταλήξεις τών παρελθοντικών χρόνων τών ενεργητικών ρημάτων.
- Χρησιμοποιούν τό έχω ως κύριο ρήμα στόν παρατατικό.

Τό συνδετικό είμαι. Τό ουσιαστικό καί τό επίθετο ως κατηγορούμενα

- Χρησιμοποιούν απλές προτάσεις μέ περιφραστικό κατηγόρημα (ΥΡΚ) καί τό συνδετικό ρήμα είμαι στόν ενεστώτα καί παρατατικό τής οριστικής.
- Χρησιμοποιούν ως κατηγορούμενα: α) ουσιαστικά, β) επίθετα πού φανερώνουν χρώμα, ύλη καί άλλες αίσθητές ιδιότητες τών ουσιαστικών.
- Αναγνωρίζουν τή συμφωνία υποκειμένου καί επιθέτου ως κατηγορουμένου στό γένος, τόν αριθμό καί τήν πτώση.
- Συσχετίζουν (όπου υπάρχει αντιστοιχία) τίς καταλήξεις τών επιθέτων μέ τίς καταλήξεις τών ουσιαστικών στήν ονομαστική ενικού καί πληθυντικού.
- Μετατρέπουν απλές προτάσεις τού τύπου ΥΡΚ από τόν ενικό στόν πληθυντικό.

Τά αριθμητικά

Αναγνωρίζουν καί χρησιμοποιούν τά απόλυτα αριθμητικά από τό ένα ως τό δέκα καί από τά τακτικά από τό πρώτος ως τό έκτος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

12. Η επαυξημένη πρόταση με επιρρηματικούς και εμπρόθετους προσδιορισμούς

- Αναλύουν επαυξημένες προτάσεις με ερωτήσεις τοῦ τύπου "ποιός;", "τί κάνει;", "πότε;", "πού;", "πῶς;", "πόσο;".
- Αναγνωρίζουν τά πιό συχνόχρηστα τοπικά, χρονικά, τροπικά (ὀράτα) καί ποσοτικά (πολύ, λίγο) επιρρήματα.
- Επαυξάνουν προτάσεις μέ χρονικούς, τοπικούς καί άλλους προσδιορισμούς.
- Χρησιμοποιοῦν εμπρόθετους προσδιορισμούς μέ τό σέ (κυρίως μέ τό ἄρθρο: στόν, στήν κτλ.).
- Χρησιμοποιοῦν συχνόχρηστους εμπρόθετους προσδιορισμούς μέ τό μέ.

13. Σύνδεση προτάσεων μέ τό καί

- Αναγνωρίζουν καί συνδέουν βασικές προτάσεις μέ καί.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Δε θα διδαχτούν στα παιδιά οι γραμματικοί και συντακτικοί όροι που περιέχονται στο πρόγραμμα. Εξαίρεση θα γίνει για τους όρους: Πρόταση, λέξη, συλλαβή, γράμμα, κεφαλαίο, μικρό, τελεία, ερωτηματικό, θαυμαστικό, κόμμα, τόνος, διαλυτικά, ρήμα, κύριο όνομα· αλλά και αυτούς θα μάθουν να τους χρησιμοποιούν εμπειρικά, χωρίς να τους δώσουμε ορισμούς.

ΒΑΣΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Α

ά (επιφ.)
αγοράζω (ρ.)
άγόρι (τὸ)
άδερφός (ο)-άδερφή (ἡ)
αέρας (ο)
ακούω (ρ.)
αλεπού (ἡ)
αλλά (σύνδ.)
άλλος,-η,-ο(αντων.)
άλαγο (τὸ)
αμέσως (επίρ.)
ανάβω (ρ.)
άνθρωπος (ο)
άνοιξη (η)
από(πρόθ.)
αρέσει (ρ.)
αρνί (το)
άρρωστος, -η,-ο (επ).
άσπρος, -η, -ο (επι.)
αύγό (το)
αύλή (η)
αύριο (επίρρ.)
αυτί (τὸ)
αυτός, -ή, -ό (αντων.)
αύτοκίνητο (τὸ)
αχ (επίφ.)

Β

βάζω (ρ.)
βάφω (ρ.)
βγάζω (ρ.)
βγαίνω (ρ.)
βιβλίο (τό)
βλέπω (ρ.)
βόλος (ὁ)
βοριάς (ο)
βουνό (τὸ)
βράδυ (τὸ)
βρέχει (ρ.)
βροχή (ἡ)
βρύση (ἡ)

Γ

γάϊδαρος (ὁ)
γάλα (το)
γαλάζιος, -α,-ο (επ.)
γάτα (ἡ)
γελῶ (ρ. ως άμτβ.)
γέρος (ο)
γιά (προθ.)
γιαγιά (ἡ)
γιατί (ερωτ. καί αιτ.)
γιατρός (ὁ)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

γίνομαι (ρ.)
γιορτή (ή)
γλάστρα (ή)
γλυκός, -ιά, -ό (επ.)
γράμμα (τό)
γραμμή (ή)
γράφω (ρ)
γριά (ή)
γυρίζω (ρ)
γύρω (επίρρ.)

Δ

δασκάλα(ή)-δάσκαλος(ό)
δάσος (τό)
δάχτυλο (το)
δέκα (αριθμ.)
δε(ν) (μόριο)
δέντρο (τό)
δένω (ρ.)
δευτέρα (η)
διαβάζω (ρ)
δικός,-ή,-ό (μου,σου,του-της)(άντων.)
δίνω (ρ.)
δραχμή (ή)
δρόμος (ο)
δύο (αριθμ.)
δώδεκα (αριθμ.)
δωμάτιο (τό)
δώρο (τό)

Ε

ε (επιφ.)
(ε)βδομάδα(ή)
εγώ (άντων.)
εδώ (επίρρ.)
εικόνα (η)
είκοσι (αριθμ.)
είμαι (ρ.)
εκεί (επίρρ.)
εκείνος,-η,-ο (άντων.)
εκκλησία (η)
Ελλάδα (η)
ένας, μια, ένα (αριθμ.)
εννιά (αριθμ.)
έντεκα (αριθμ.)
έξι (αριθμ.)
εξοχή (ή)
έξω (επίρρ.)
επάνω (επίρρ.)
εφτά (αριθμ.)
έρχομαι (ρ.)-έλα(προστ.)
εσώ - εσείς
ευχαριστώ (ρ).
έχω (ρ.)

Ζ

ζέστη (η)
ζεστός, -ή,-ό (επ.)
ζωγραφίζω (ρ.)
ζώο (τό)

Η

ήλιος (ὁ)
(ἡ)μέρα (ἡ)
ἥσυχα (ἐπίρρ.)

Θ

θά (μόριο)
θάλασσα (ἡ)
θεῖος(ὁ)-θεία(ἡ)
θέλω (ρ)
θέση (ἡ)
θρανίο (τό)
θυμώνω (ρ)

Ι

Κ

καθαρός,-ή,-ό(ἐπ.)
κάθε (ἀόρ.ἀντων.)
κάθομαι (ρρ)
καί -κι (σύνδ.)
καιρός (ὁ)
κακός,-ή,-ό (ἐπ.)
καλά (ἐπίρρ.)
καλημέρα
καληνύχτα
καλοκαίρι (τό)
καλός,-ή, -ό (ἐπ.)
κανένας,καμιά,κανένα(ἀορ.ἀν
κάνω (ρ)
καράβι (τό)
καραμέλα (ἡ)
κατεβαίνω (ρ)
κάτω (ἐπίρρ.)
κεφάλι (τό)
κίτρινος,-η,-ο (ἐπ.)
κλαίω (ρ)
κλείνω(ρ)
κοιμᾶμαι (ρ)
κοιτάζω (ρ)
κόκκινος,-η,-ο (ἐπι.)
κοντά (ἐπίρρ.)
κοντός,-ή,-ό (ἐπιρ.)
κορίτσι (τό)
κότα (ἡ)
κούκλα (ἡ)
κουλούρι (το)
κρέας (τό)
Κυριακή(ἡ)
κυρία(ἡ), κύριος(ὁ)

Λ

λαγός (ὁ)
λάδι (τό)
λαμπρή (ἡ)

λέ(γ)ω (ρ.)
λίγο (ἐπίρρ.)
λουλούδι (τό)
λύκος (ὁ)
λύνω (ρ.)

Μ

μαγαζί (τό)
μαζί (ἐπίρρ.)
μάθημα (τό)
μαθητής(ὁ), μαθήτρια (ἡ)
μαλακός, ιά, -ό (ἐπ.)
μαλλιά (τά)
μαμά (ἡ)
μάνα (ἡ)
μάτι (τό)
μαῦρος, -η, -ο (ἐπ.)
μέ (πρόθ.)
μεγάλος, -η, -ο (ἐπ.)
μέλι (τό)
μερικοί, -ές, -ά (ἀντ.)
μέσα (ἐπίρρ.)
μετά (ἐπίρρ.)
μή (μορ.)
μῆλο (τό)
μήνας (ὁ)
μικρός, -ή, -ό (ἐπ.)
μιλῶ (ρ.)
μισός, -ή, -ό (ἐπ.)
μολύβι (τό)
μπαίνω (ρ.)
μπάλα (ἡ)
μπαμπάς (ὁ)
μπορῶ (ρ.)
μπροστά (ἐπίρρ.)
μύτη (ἡ)
μωρό (τό)

Ν

νά (μορ. δεικτ.)
μά (σύνδ. τελ.)
ναί (μορ.-ἐπίρρ. βεβαιωτ.)
νερό (τό)
νύχτα (ἡ)
νυχτώνει (ρ.)

Ξ

ξέρω (ρ.)
ξύλο (τό)
ξυπνῶ (ρ.)

Ο

ὁ, ἡ, τό (ἄρθρο)
οἰκογένεια (ἡ)
ὅλος, -η, -ο

ὄνομα (τό)
ὅταν (συνδ.)
οὐρανός (ὁ)
ὄχι (ἐπιρρ.)
ὀχτώ (ἀριθμ.)

Π

παιγνίδι (τό)
παιδί (τό)
παίζω (ρ.)
παίρνω (ρ.)
πάλι (ἐπίρρ. χρ.)
Παναγία (ἡ)
πάνω (ἐπίρρ.)
παπάς (ὁ)
παππούς (ὁ)
παράθυρο (τό)
παρακαλῶ (ρ.)
παραμύθι (τό)
Παρασκευή (ἡ)
Πάσχα (τό)
πατέρας (ὁ)
Πέμπτη (ἡ)
πέντε (ἀριθμ.)
περίπατος (ὁ)
περνῶ (ρ.)
περπατῶ (ρ.)
πέτρα (ἡ)
περᾶ (ρ.)
πηγαίνω (ρ.)
πηδῶ (ρ.)
πίνακας (ὁ)
πιό (ἐπίρρ.ποσ.)
πίσω (ἐπίρρ.)
πλατεία (ἡ)
πόδι (τό)
ποιός,-ά,-ό (ἐρω.ἀντων.)
πόλη (ἡ)
πολύ (ἐπίρρ.)
πόρτα (ἡ)
πόσος,-η,-ο (ἐρ. ἀντων.)
πότε (ἐπίρρ.)
πουλί (τό)
πουλῶ (ρ.)
πού (ἐπίρρ.)
πού (ἀναφ. ἀντων.)
πράσινος,-η,-ο (ἐπ.)
προσευχή (ἡ)
πρωΐ (τό)
Πρωτομαγιά (ἡ)
πῶς (ἐπίρρ. τρ. ἐρ.)

Ρ

ραδιόφωνο (τό)
ρολόι (τό)
ρωτῶ (ρ.)

Σ

Σάββατο (τό)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

σάκα (ἡ)
σαπούνι (τό)
σβήνω (ρ.)
σέ (πρόθ.)
σημαία (ἡ)
σήμερα (ἐπίρρ.)
σιγά (ἐπίρρ.)
σκάλα (ἡ)
σκληρός,-ή,-ό (ἐπ.)
σκύλος (ὁ)-σκυλί(τό)
σοκολάτα (ἡ)
σπίτι (τό)
στάση (ἡ)
στόμα (τό)
στόν, στήν, στό, στούς, στίς, στά
σύννεφο (τό)
σχολεῖο (τό)

Τ

τάξη (ἡ)
ταχυδρόμος (ὁ)
τέσσερις, τέσσερα (ἀριθμ.)
Τετάρτη (ἡ)
τετράδιο (τό)
τζάκι (τό)
τζάμι (τό)
τζίτζικας (ὁ)
τηλεόραση (ἡ)
τηλέφωνο (τό)
τί (ἀντων. ἐρωτ.)
τόπι (τό)
τότε (ἐπίρρ.)
τραγούδι (τό)
τραγουδῶ (ρ.)
τραπέζι (τό)
τρέχω (ρ.)
τρεῖς, τρία (ἀριθμ.)
Τρίτη (ἡ)
τρώγω (ρ.)
τώρα (ἐπίρρ.)

Υ

ὕστερα (ἐπίρρ.)

Φ

φαγητό (τό)
φάρμακο (τό)
φεγγάρι (τό)
φεύγω (ρ.)
φθινόπωρο (τό)
φιλῶ (ρ.)
φοβᾶμαι (ρ.)
φορά (ἡ)
φτιάνω (ρ.)
φύλλο (τό)
φυσῶ (ρ.)
φωνάζω (ρ.)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

φῶς

φωτιά (ἡ)

φωμί (τό)

Ω

(328) ὥρα (ἡ)

Χ

χαμηλά (ἐπίρρ.)

χαμηλός,-ή,-ό (ἐπ.)

χάνω (ρ.)

χαρά (ἡ)

χειμώνας (ὁ)

χελιδόνι (τό)

χέρι (τό)

χιόνι (τό)

χιονίζει (ρ.)

χορεύω (ρ.)

Χριστός (ὁ)

Χριστούγεννα (τά)

χρόνος (ὁ)

χρῶμα (το)

χτές (ἐπίρρ.)

χτίζω (ρ.)

χῶμα (τό)

χωριό (τό)

Ψ

ψαλίδι (τό)

ψάρι (τό)

ψηλά (ἐπίρρ.)

ψηλός,-ή,-ό (ἐπ.)

Τ Α Ξ Η Β΄

Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ι Κ Η

Ἐνότητες	Στόχοι
1. Βασικές μορφές προτάσεων τῶν τύπων: Ὑποκείμενο –Ρῆμα(ΥΡ), Ὑποκείμενο–Ρῆμα–Ἀντικείμενο (ΥΡΑ), Ὑποκείμενο–Ρῆμα–Κατηγορούμενο (ΥΡΚ) καί ἐπαυξημένες	Οἱ μαθητές : – Ἀναγνωρίζουν τήν ἀναγκαία ὕπαρξη τῶν βασικῶν δομικῶν στοιχείων (πού ὑπάρχουν ἤ ἐξυπακούονται) σέ βασικές μορφές προτάσεων. – Διακρίνουν βασικά εἴδη προτάσεων τῶν τύπων ΥΡ, ΥΡΑ, ΥΡΚ (κρίσης, ἐπιθυμίας, ἐπιφωνηματικές, καταφατικές ἤ ἀρνητικές, ἐρωτηματικές) καί τίς μετατρέπουν σέ ἄλλες τοῦ ἴδιου τύπου. – Ἀναλύουν βασικούς τύπους προτάσεων μέ βάση ἐρωτήσεις τοῦ τύπου "ποιός;", "τί κάνει;", "τί εἶναι;", "τί παθαίνει;", "τί;", "ποιόν;", "πότε;", "ποῦ;", "πῶς;", "πόσο;"κτλ. – Κατανοοῦν τήν πρόταση ὡς σύνθεση λέξεων μέ ὁρισμένη σειρά (ὄχι ὁπωσδήποτε μία) γιά τήν ἔκφραση ἑνός νοήματος. – Χρησιμοποιοῦν λέξεις (ἄρθρα, οὐσιαστικά, ρήματα κ.ἄ.) ἤ φράσεις, γιά νά κάνουν βασικές προτάσεις. – Ἐξυπονοοῦν τό ὑποκείμενο, ὅταν δέν ἀναφέρεται, ἀπό τήν κατάληξη τοῦ ρήματος.

2. Οἱ λέξεις καί τά γράμματα	– Ὀνομάζουν καί γράφουν γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου.
	– Κατατάσσουν ἀλφαβητικά λέξεις μέ βάση τό πρῶτο τους γράμμα.
	– Χρησιμοποιοῦν κεφαλαῖο γράμμα στήν ἀρχή περιόδων σέ ὀνόματα ἀνθρώπων, ὁδῶν, πλατειῶν, οἰκισμῶν, γεωγραφικῶν στοιχείων.
	– Ἐξοικειώνονται μέ οἰκογένειες συγγενικῶν ἐτυμολογικά καί ἐννοιολογικά λέξεων (ὑποκοριστικά – χαϊδευτικά σέ -άκι, -ίτσα, -ούλα).
	– Ἀναγνωρίζουν καί χρησιμοποιοῦν συνώνυμα καί ἀντίθετα.
	– Ἀναλύουν σύνθετες λέξεις σέ ἁπλές καί ἀντίστροφα καί χρησιμοποιοῦν κυρίως τά παρατακτικά καί τά προσδιοριστικά σύνθετα.
	– Ἐπιλέγουν τήν κατάλληλη κάθε φορά λέξη
	– Ὀνομάζουν καί χρησιμοποιοῦν σωστά στήν ἀνάγνωση καί τή γραφή τά δίψηφα, τούς συνδυασμούς, τούς διφθόγγους καί τά συμπλέγματα.
3. Συλλαβισμός	– Συλλαβίζουν λέξεις: μέ συνεχόμενα φωνήεντα, μέ ἕνα σύμφωνο ἀνάμεσα σέ δύο φωνήεντα, μέ δίψηφα καί συνδυασμούς, μέ δύο ὅμοια σύμφωνα.

4. Σημεῖα στίξης

- Χρησιμοποιοῦν τήν τελεία καί τό ἐρωτηματικό κατά τήν ἀνάγνωση καί τή γραφή.
- Χρησιμοποιοῦν τό θαυμαστικό κατά τήν ἀνάγνωση.
- Χρησιμοποιοῦν τά κόμμα
  α) γενικά κατά τήν ἀνάγνωση καί
  β) κατά τή γραφή ὅμοιων καί ἀσύνδετων μερῶν τοῦ λόγου.
- Ἀναγνωρίζουν καί χρησιμοποιοῦν τά ἀποσιωπητικά κατά τήν ἀνάγνωση.

5. Ὁ τόνος

- Τοποθετοῦν τόν τόνο στή σωστή του θέση καί κατανοοῦν τό ρόλο του.
- Τοποθετοῦν σωστά δύο τόνους στά προπαροξύτονα πού ἀκολουθοῦνται ἀπό ἐγκλιτικ

6. Ὀρθογραφικά σημεῖα: τά διαλυτικά, τό ἐνωτικό καί ἡ ἀπόστροφος

- Χρησιμοποιοῦν τά διαλυτικά κατά τή γραφή σέ ὅλες τίς περιπτώσεις.
- Ἀναγνωρίζουν καί χρησιμοποιοῦν τό ἐνωτικό σέ ἁπλές περιπτώσεις συλλαβισμοῦ.
- Διαβάζουν σωστά λέξεις μέ πάθη φθόγγων γενικά καί χρησιμοποιοῦν τήν ἀπόστροφο, ὅταν γράφουν λέξεις πού ἔπαθαν ἔκθλιψη καί ἀποκοπή.

./.

7. Τό οὐσιαστικό (μαζί μέ τό ἄρθρο) ὡς ὑποκείμενο, κατηγορούμενο καί ἀντικείμενο

- Χρησιμοποιοῦν τό οὐσιαστικό (μέ τό ὁριστικό ἤ τό ἀόριστο ἄρθρο του) ὡς ὑποκείμενο, ὡς κατηγορούμενο καί ὡς ἀντικείμενο.

- Διακρίνουν ναηματικά καί ὀρθογραφικ τά κύρια ἀπό τά κοινά οὐσιαστικά. (βλέπε καί ἐνότητα 2) καί τά χρησιμοποιοῦν ὅταν γράφουν.

- Διακρίνουν πρακτικά καί χρησιμοποιοί προφορικά καί γραπτά:

  (α) τά ὁμόηχα ἄρθρα ἡ, οἱ καί τίς ὁμόηχες καταλήξεις -ης, -οις, -ε.

  (β) τά ὁμόηχα ἄρθρα τῆς, τίς, τόν, τῶν.

  (γ) τίς καταλήξεις -οῦ καί -ούς (τοῦ γεωργοῦ, τούς γεωργούς).

- Ἀναγνωρίζουν καί χρησιμοποιοῦν:

  (α) Ὀξύτονα ἀνισοσύλλαβα ἀρσενικά σέ -ας καί -ές καί θηλυκά σέ -ά

  (β) Παροξύτονα ἰσοσύλλαβα πού δέν κα τεβάζουν τόν τόνο στή γενική (ὁ κῆπος, ἡ ἐφημερίδα, τό δέντρο

  (γ) Προπαροξύτονα ἰσοσύλλαβα σέ -ο καί οὐδέτερα σέ -ο πού δέν κατεβάζουν τόν τόνο στή γενική (ὁ λαχανόκηπος, τό σίδερο).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

./.

8. Ἀντωνυμίες

- Ἀναγνωρίζουν καί χρησιμοποιοῦν:

(α) Τίς προσωπικές ἀντωνυμίες

(β) τήν κτητική δικός, -ή, -ό (μου, σου του).

(γ) Τίς ἐρωτηματικές τι (ἄκλιτο), ποιός ποιά, ποιό καί πόσος, -η, -ο.

(δ) Τίς ἀόριστες ἕνας, μιά, ἕνα- ἄλλος, -η, -ο - κανένας, καμιά, κανένα - τίποτε - κάθε - μερικοί, -ές, -ά -κάμποσος, -η, -ο -κάτι- κατιτί.

(ε) Τή δεικτική τόσος, -η, -ο.

(στ) Τήν ἀναφορική ὅσος, -η, -ο.

9. Τό ρῆμα:
Εἰσαγωγή στίς διαθέσεις, τίς ἐγκλίσεις καί τούς χρόνους τῶν ρημάτων.

Οἱ καταλήξεις συχνόχρη- στων τύπων τῶν ρημάτων τῆς α΄ καί β΄ συζυγίας

- Κατανοοῦν τό ρόλο τοῦ ρήματος στήν πρόταση.

- Χρησιμοποιοῦν τά ρήματα τοῦ λεξι- λογίου τους στούς πιό συχνόχρηστους τύπους (χρόνους καί ἐγκλίσεις) καί ὀρθογραφοῦν τά ε, ει, στίς κατα- λήξεις.

- Κατατάσσουν τά ρήματα τοῦ βασικοῦ τους λεξιλογίου κατά ὀρθογραφικές ὁμάδες (σέ -ίζω, -ώνω κτλ).

- Μαθαίνουν τήν ὀρθογραφία τῆς κατά- ληξης -ηκα, ηκες κτλ.

./.

10. Τά ἐπίθετα ὡς κατηγορούμενα καί ὡς προσδιορισμοί.

Τά ἀριθμητικά

- Χρησιμοποιοῦν ὡς κατηγορούμενα
  α) οὐσιαστικά καί
  β) ἐπίθετα πού φανερώνουν ἁπλές ἰδιότητες τῶν οὐσιαστικῶν.
- Ἀναγνωρίζουν καί ἐφαρμόζουν, ὅταν μιλοῦν καί ὅταν γράφουν, τή συμφωνία ὑποκειμένου καί κατηγορουμένου στό γένος, τόν ἀριθμό καί τήν πτώσ
- Συσχετίζουν (ὅπου ὑπάρχει ἀντιστοιχία) τίς καταλήξεις τῶν ἐπιθέτων μέ τίς καταλήξεις τῶν οὐσιαστικῶν καί τίς γράφουν ὀρθογραφημένα.
  (α) Ὀξύτονα ἐπίθετα σέ -ος, -ή -ό καί σέ -ός, -ιά, -ό.
  (β) Παροξύτονα ἐπίθετα σέ -ος, -α, -ο.
  (γ) Προπαροξύτονα ἐπίθετα σέ -ος -η, -ο, σέ -ος, -α, -ο καί σέ -ος, -α, -ικο (ζηλιάρης, -α, -ικο).
- Χρησιμοποιοῦν ὡς κατηγορούμενα ἐπίθετα σέ περιφραστικό καί μονολεκτικό συγκριτικό βαθμό.
- Ἐξοικειώνονται μέ τήν ὀρθογραφία ὁμάδων ἐπιθέτων:
  (α) Προπαροξύτονων σέ -ινος (πράσινος)
  (β) ὀξύτονων σέ -ικός (σχολικός) καί -ωπός (κιτρινωπός) καί -ωτός (μεταξωτός)

- Ἀναγνωρίζουν καί χρησιμοποιοῦν

  (α) Τά ἀπόλυτα ἀριθμητικά καί ἀπό τά τακτικά ἀπό τό πρῶτος ὡς τό δωδέκατος.

  (β) Τά ἀριθμητικά οὐσιαστικά μονάδα ὡς ἑξάδα καί δεκάδα, δωδεκάδα καί ἑκατοντάδα.

11. Ἐπιρρηματικοί, ἐμπρόθετοι καί ἐπιθετικοί προσδιορισμοί

- Ἀναγνωρίζουν καί χρησιμοποιοῦν τά ἐπιρρήματα τοῦ λεξιλογίου τους.
- Ἐπαυξάνουν προτάσεις μέ προσδιορισμούς ἐπιρρηματικούς (τοπικούς, χρονικούς, τροπικούς καί ποσοτικούς) καί ἐμπρόθετους (κυρίως μέ τίς προθέσεις μέ καί σέ).
- Ἐπαυξάνουν προτάσεις μέ ἐπιθετικούς προσδιορισμούς καί μέ φράσεις πού λειτουργοῦν ὡς ἐπίθετα ἤ ὡς ἐπιρρήματα.
- Ἀπλουστεύουν ἐπαυξημένες προτάσεις στούς κύριους ὅρους τους.

12. Σύνδεση προτάσεων μέ τό καί

Σύνθετες προτάσεις.

- Συνδέουν κύριες προτάσεις μέ τό καί
- Συγχωνεύουν προτάσεις καί κάνουν μιά σύνθετη πρόταση μέ περισσότερα ἀπό ἕνα ὑποκείμενα, κατηγορούμενα ἤ ἀντικείμενα.

ΒΑΣΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Α

ἀγαπῶ

ἀγκαλιάζω

ἀγορά

ἄγριος, -α, -ο

ἄδειος

ἀδύνατος, -η, -ο

ἀεροπλάνο

ἄκομα

ἄκρη

ἀκριβός, -ή, -ό

ἀλλάζω

ἄν

Ἀνατολή

ἀνεβαίνω

ἀνοίγω

ἀνοιχτός, -ή, ό

ἀντίο (ἐπιφ.φρ.)

ἄντρας

ἀπαντῶ

ἀπέναντι

ἀπλώνω

ἀπόγευμα

Ἀπρίλιος- Ἀπρίλης

ἀργά

ἀργῶ

ἀριστερά

ἀριστερός, -ή ,-ό

ἀρκετά

ἀρκετός, -ή, -ό

ἀρρωσταίνω

ἀρχή

ἀρχίζω

ἄς (μόριο)

ἀστέρι

ἀστυφύλακας

ἄσχημος, -η, -ο

Αὔγουστος

ἀφήνω

ἀφοῦ (σύνδ.)

Β

βαθύς, -ιά, -ύ

βαρύς, ιά, -ύ

βιβλιοθήκη

βοηθῶ

βρίσκω

Γ

γειτονιά

γεμάτος, -η, -ο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

γεμίζω
γενέθλια
γεωργός
γῆ
γιορτάζω
γλῶσσα
γραφεῖο
γρήγορα
γυμναστική
γυναίκα
γωνιά

Δ

δείχνω
Δεκέμβριος- Δεκέμβρης
δεξιά
δεξιός, -ά, -ό
δέμα
δεύτερος, -η,-ο
διάδρομος
διάλειμμα
διαμέρισμα
διευθυντής, -ντρια
διψῶ
δόντι
δουλειά
δουλεύω
δύναμη
δυνατά
δυνατός, -ή, -ό
δύσκολος, -η, -ο

Ε

εἰσιτήριο
ἑκατό
ἔκθεση
ἔκτος, -η, -ο
ἐλαφρός, -ή, -ό
Ἑλληνόπουλο
ἔμπορος
ἐμπρός (ἐπίρρ.)
(ἐ)ξάδερφος, ξαδέρφη
ἔπειτα
ἐποχή
ἐργαλεῖο
ἐργάτης, ἐργάτρια
ἑτοιμάζω
ἕτοιμος, -η, -ο
ἔτσι (ἐπίρρ.τροπ.)
εὔκολος, -η, -α
εὐτυχῶς
ἐφημερίδα

Ζ

ζευγάρι
ζητῶ
ζωγραφιά

Η

ἤ (σύνδ.)

ἠλεκτρικό (τό)

ἠλεκτρικός, -ή, -ό

ἡμερολόγιο

ἥμερος, -η,-ο

ἡσυχία

ἤσυχος, -η,-ο

Θ

θέατρο

θεός

θερίζω

θόρυβος

θυμᾶμαι

Ι

Ἰανουάριος- Γενάρης

Ἱδρώνω

Ἰούλιος

Ἰούνιος

Ἴσιος, - ια, -ιο

Ἱστορία

Κ

καθαρίζω

καθένας, καθεμιά, καθένα (άόρ.άντων.)

καθόλου

κανούριος, -ια, -ιο

καίω

κάλαντα

καλοριφέρ

κάλτσα

κάμψος

καπέλο

καπνός

κάποιος,-α,-ο (άόρ.άντων.)

κάποτε (ἐπίρρ.)

καραγκιόζης

καρέκλα

καρναβάλι

καρφί

καρφώνω

κασετίνα

καταλαβαίνω

κατάστημα

κάτι (άντων.)

καφενεῖο

κελαηδῶ

κεντῶ

κερδίζω

κῆπος

κιλό

κινηματογράφος

κλειδί

κλειδώνω

κλειστός, -ή, -ό

κλωστή

κόβω
κοιλιά
κοκκινίζω
κόλλα
κολλῶ
κολυμπῶ
κομμάτι (τό)
κοπάδι
κορυφή
κόσμος
κουβεντιάζω
κουζίνα
κουμπί
κούνια
κουνῶ, -ιέμαι
κουράζομαι
κουτί
κρατῶ
κρεβάτι
κρεοπωλεῖο
κρύβω
κρύο
κρυφτό
κρυώνω
κύκλος
κυνηγητό
κυνηγός

Λ

λάθος
λάκκος
λάμπω
λάσπη
λάστιχο
λεμόνι
λεωφορεῖο
λίγος, -η, -ο
λιμάνι
λίμνη
λιοντάρι
λιώνω
λούζω

Μ

μαζεύω
Μάϊος - Μάης
μαθαίνω
μακρύς, -ιά, -ύ
μάλλινος, -η, -ο
μαλώνω
μανάβης
μαντίλι
Μάρτιος- Μάρτης
μαχαίρι
μεγαλώνω
μέλισσα

μένω
μέρος
μέση
μεσημέρι
μετρῶ
μοιάζω
μοιράζω
μόνος
μπακάλης
μπάνιο
μπράβο

Ν

ναύτης
νέος, -α, -ο
νησί
νικῶ
Νοέμβριος -Νοέμβρης
νοσοκομεῖο
ντουλάπι
ντύνω
νωρίς

Ξ

ξαφνικά (ἐπίρρ. τροπ.)
ξεκινῶ
ξεκουράζομαι
ξενοδοχεῖο
ξένος
ξερός, -ή, -ό
ξεχνῶ
ξινός, -ή, -ό
ξύλινος, -η, -ο

Ο

ὀδοντίατρος
Ὀκτώβριος - Ὀκτώβρης
ὁλόκληρος, -η, -ο
ὁμάδα
ὅμοιος, -α, -ο
ὅμορφος, -η, -ο
ὅμως (σύνδ.ἀντιθ.)
ὁποιὸς (ἀντων.)
ὅπως (ἐπίρρ. τροπ.)
ὄρθιος, -α, -ο
ὄροφος
ὅτι (σύνδ.)
οὔτε (συνδ.)

Π

παγωτό
παλιός, -ά, -ό
πανί
παπούτσι
παρέα
πατρίδα
πατῶ
πεινῶ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

πέμπτος, -η, -ο

περιβόλι

περιμένω

περίπτερο

πέφτω

πιάνω

πικρός, -ή, -ό

πίνω

πλάι

πλατύς, ιά, -ύ

πλέκω

πλένω

πληρώνω

πλοῖο

ποίημα

πολυκατοικία

πολύς, πολλή, πολύ

πονῶ

πορτοκάλι

ποτάμι

ποτέ

ποτήρι

ποτίζω

πρά(γ)μα

πρίν

προσέχω

προσπαθῶ

πρόσωπο

προχωρῶ

πρῶτος, -η, -ο (ἀριθμ.)

P

ράβω

ρίχνω

ρόδα

ροῦχο

Σ

σάν (ἐπίρρ. τροπ.)

σειρά

Σεπτέμβριος-Σεπτέμβρης

σηκώνω

σίδερο

σκαλίζω

σκοινί

σκοτάδι

σκουπίζω

σκύβω

σπάζω

σπρώχνω

σταματῶ

σταυρός

σταφύλι

στέκομαι

στέλνω

στενός, -ή, ό

στρατιώτης

στρογγύλος, -ή, -ό

στρώνω

συζητῶ

συναντῶ

συνοικία

σῶμα

σωρός

T

τάλιρο

ταξίδι

ταχυδρομεῖο

τελειώνω

τελευταῖος, -α, -ο

τέταρτος, -η, -ο (ἀριθμ.)

τετράγωνο

τετράγωνος, -η, -ο

τίποτε, -στα (ἀντων.)

τοῖχος

τραβῶ

τρακτέρ

τραπεζαρία

τρένο

τρίγωνο

τρίτος, -η, -ο)ἀριθμ.)

τρόλεϊ

τροχονόμος

τρύπα

τρυπῶ

τσέπη

τσιμπῶ

Υ

ὑπάλληλος

ὑπάρχει

ὑπόγειο

ὕφασμα

Φ

φαρμακεῖο

φέρνω

φέτα

φόρεμα

φορῶ

φοῦρνος

φροῦτο

φτερό

φτηνός, -ή, -ό

φυλά(γ)ω

φυτεύω

φωνή

φωτογραφία

Χ

χαιρετῶ

χαίρομαι

χαλῶ

χαρίζω

χλωρός

χοντρός, -ή, -ό

χορτάρι

χόρτο

χρυσός, -ή, ό

χρωματίζω

χτενίζω

χτυπῶ

χύνω

χωράφι

χωρίζω

χωρίς

χωροφύλακας

Ψ

ψαράς

ψάχνω

ψέμα

ψυγεῖο

Ω

ὡραῖα (ἐπίρρ.)

ὡραῖος, -α, -ο

ὡς (πρόθ. μέ τήν ἔννοια τοῦ μέχρι)

Ι. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ

Σκοπός τῶν μαθηματικῶν εἶναι νά βοηθήσει τούς μαθητές νά ἀναπτύξουν τή λογικομαθηματική σκέψη καί νά κατανοήσουν τό περιβάλον, κυρίως ἀπό τήν ἄποψη ποσοτικῶν μεγεθῶν καί σχέσεων, ὥστε ἀντιμετωπίζουν μέ ἐπιτυχία προβληματικές καταστάσεις.

Εἰδικότερα, ἡ διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν ἐπιδιώκει νά ὑποβοηθήσει τούς μαθητές ἀνάλογα μέ τή βαθμίδα τῆς νοητικῆς τους ἀναπτύξεως:

- νά ἐκμάθουν καί νά χρησιμοποιοῦν τίς διαδικασίες ταξινομήσεως, τῆς διατάξεως, τῆς ἀντιστοιχίσεως καί τῆς μετρήσεως
- νά κατανοήσουν βασικές μαθηματικές ἔννοιες ὅπως εἶναι ἡ διατήρηση τῆς ποσότητας, τό σύνολο, ἀριθμός, ὁ χρόνος, ὁ χῶρος, τό σχῆμα, οἱ ἐπιφάνειες, ὁ ὄγκος κ.ἄ. καί νά τίς χρησιμοποιοῦν καταλλήλως·
- νά ἐδραιώσουν βασικές λογικομαθηματικές δομές καί μηχανισμ
- νά ἐπισημαίνουν ἀρχικά τίς σχέσεις ἀνάμεσα στά ἀντικείμενα καί στίς πράξεις πού οἱ ἴδιοι ἐκτελοῦν πάνω σ'αὐτά, ὕστερα τίς σχέσεις ἀνάμεσα στίς ἴδιες τίς σχέσεις καί νά ἀνακαλύπτουν αὐτές τίς σχέσεις στό φυσικό καί κοινωνικό περιβάλλο
- νά ἀποκτήσουν τίς τεχνικές γιά τήν ἐκτέλεση τῶν βασικῶν μαθηματικῶν πράξεων καί τήν ἑτοιμότητα γιά ἐφαρμογή τους σέ συγκεκριμένα προβλήματα·
- Νά καλλιεργήσουν τήν ἱκανότητα γιά τή λύση προβλημάτων καί τή διάθεση γιά ἀναζήτηση περισσότερων λύσεων σέ κάθε πρόβλ
- νά ἐκμάθουν καί νά χρησιμοποιοῦν μέ ἀκρίβεια τή μαθηματική γλῶσσα (γραφικές παραστάσεις, μαθηματικούς ὅρους, ἔννοιες, σύμβολα κ.ἄ.)·
- νά χρησιμοποιοῦν τά Μαθηματικά ὡς μέσο γιά τήν καλλιέργεια καί ἀξιοποίηση τῶν δημιουργικῶν τους δυνάμεων·
- νά ἀναπτύξουν τή δύναμη συγκεντρώσεως, ἀφαιρέσεως καί γενικεύσεως, καί νά ἐθισθοῦν στήν κριτική σκέψη, στήν αὐτοπειθαρχία, στήν αὐτοπεποίθηση καί στήν ὑπευθυνότητα καί
- νά ἀποκτήσουν θετική στάση ἀπέναντι στά Μαθηματικά καί νά χαίρονται ὅταν ἐνασχολοῦνται μέ αὐτά.

./.

ΤΑΞΗ Α΄

ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

I. Βασικές προμαθηματικές διαδικασίες καί έννοιες.

II. Βασικές μαθηματικές έννοιες

III. Γραφικές παραστάσεις

IV. Μετρήσεις

V. Αριθμοί-αριθμητικές πράξεις

VI Προβληματικές καταστάσεις

VII Γεωμετρία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Η κάθε γενική ενότητα επιδιώκει νά καθορίσει ένα ποσό ύλης ώς βάση γιά τήν επιλογή καί τήν οργάνωση τών κατάλληλων δραστηριοτήτων πού πρέπει νά κάμουν οί μαθητές, προκειμένου νά οικοδομήσουν τό ανάλογο κατά γενική ενότητα γενικό πλαίσιο αναφοράς.

ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΤΑΞΗ Α'

Περιεχόμενο	Επιδιώξεις:	Περιεχόμενο	Στόχοι
Α. Προμαθηματικές διαδικασίες καί έννοιες (Ταξινόμηση, διάταξη, αντιστοίχιση ένα πρός ένα. Μέγεθος, ύψος, μήκος, χωρητικότητα. Πάνω-κάτω, δεξιά-αριστερά, μεταξύ, πολλά-λίγα, λιγότερα-περισσότερα κ.ά.).	- Νά κατανοοῦν στοιχειώδεις έννοιες χώρου. - Νά κατανοοῦν τίς έννοιες μέγεθος, ύψος, μήκος, χωρητικότητα καί τίς σχέσεις τους. - Νά ταξινομοῦν, νά αντιστοιχίζουν καί νά διατάσσουν ποικίλα αντικείμενα μέ βάση ένα χαρακτηριστικό τους.	1. Έννοιες μέσα στό χῶρο (πάνω-κάτω, δεξιά-αριστερά, ανάμεσα κ.ά). 2. Οί έννοιες: μέγεθος, ύψος, μῆκος, χωρητικότητα καί οί σχέσεις τους. 3. Ταξινόμηση (πραγμάτων μέ βάση ένα ή δύο κύρια χαρακτηριστικά τους ὅπως χρῶμα καί μέγεθος).	Οί μαθητές νά γίνουν ἱκανοί* - Νά συλλάβουν τίς βασικές σχέσεις χώρου. - Νά προσδιορίζουν τή θέση αντικειμένων μέσα στό χῶρο. - Νά συγκρίνουν μέ βάση τίς έννοιες: μέγεθος, ύψος, μῆκος, χωρητικότητα, δύο ή περισσότερα αντικείμενα. - Νά διακρίνουν μά σαφήνεια τά κύρια χαρακτηριστικά πραγμάτων. - Νά ταξινομοῦν διάφορα πράγματα.

* Μέ τόν ὅρο "ἱκανοί" ὑπονοεῖται ἡ ἀνάπτυξη ἡ πέρα ἀπό τήν ἐνδογενή, βιολογική γενικότερη σφαιρική ἀνάπτυξη τοῦ παιδιοῦ πού ἐπιτυγχάνεται μέ τίς παντοειδεῖς μαθήσεις καί ἐμπειρίες. Ἔτσι ἐδῶ στόν ὅρο αὐτό δίνεται εὐρύτερη σημασία, ὥστε νά περιλαμβάνει ἐπαύξηση τῶν φυσικῶν δεξιοτήτων τοῦ παιδιοῦ καί δημιουργία ἀντιδράσεων δημιουργικῶν, στάσεων, διαφερόντων κ.ά.

4. Ἀντιστοίχιση (πραγμάτων ἕνα πρός ἕνα)	- Νά ἀντιστοιχίζουν ἕνα πρός ἕνα διάφορα ἀντικείμενα.
5. Διάταξη (ἀνιούσα καί κατιούσα διαφόρων πραγμάτων).	- Νά διατάσσουν πράγματα ἤ τίς ἐκπροσωπήσεις τους.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	
εριεχόμενο	Ἐπιδιώξεις	Περιεχόμενο	Στόχοι
Βασικές μαθηματικές ἔννοιες (σύνολα, ἀριθμός, σχῆμα, διαστάσεις, γραφική ἀπεικόνιση τοῦ πλήθους τῶν στοιχείων στά σύνολα. (Ὧρες 13)	- Νά ἐξοικειωθοῦν μέ βασικές μαθηματικές ἔννοιες. - Νά δηλώνουν τό πλῆθος τῶν στοιχείων διαφόρων συνόλων μέ ποικίλα ἁπλά φυσικά ἤ ἄλλα μέσα.	1. Ἡ ἔννοια τοῦ συνόλου (σύνολα πραγμάτων, στοιχεῖα συνόλων, σύνολα μέ περισσότερα ἤ λιγότερα στοιχεῖα καί ἰσοδύναμα σύνολα.	- Νά ἐξοικειωθοῦν μέ τίς ἔννοιες: σύνολο καί στοιχεῖο τοῦ συνόλου. - Νά σχηματίζουν σύνολα. - Νά συγκρίνουν μεταξύ τους τά σύνολα. - Νά συγκρίνουν πληθικούς ἀριθμούς.
		2. Πληθικός ἀριθμός (Ἀρίθμηση. Ὁ πληθικός ἀριθμός ὡς βασική χαρακτηριστική ἰδιότητα τῶν συνόλων.	- Νά ἀριθμοῦν - Νά ἀντιλαμβάνονται τόν πληθικό ἀριθμό σέ συνάρτηση μέ τά στοιχεῖα τοῦ συνόλου. - Νά βρίσκουν τόν πληθικό ἀριθμό διαφόρων συνόλων.
		3. Σχήματα (στερεά γεωμετρικά σώματα, ἐπίπεδα γεωμετρικά σχήματα).	- Νά ἐπισημαίνουν τό σχῆμα ὡς χαρακτηριστική ἰδιότητα τῶν κανονικῶν στερεῶν σωμάτων. - Νά διακρίνουν τά σχήματα τοῦ κύκλου, τοῦ τετραγώνου καί τοῦ ὀρθογωνίου.
		4. *Γραφικές ἀπεικονίσεις*	- Νά ἀπεικονίζουν μέ ἁπλές γραφικές παραστάσεις τό

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	
Περιεχόμενο	Ἐπιδιώξεις	Περιεχόμενο	στόχοι
. Ἡ διαδικασία τῆς μέτρησης (ὧρες 6). Ἐμπειρικὲς μετρήσεις σὲ σχέση μὲ μῆκος, χρῆμα, χρόνο, ἐπιφάνεια, χωρητικότητα.	– Νὰ ἐκτελοῦν ἁπλὲς μετρήσεις καὶ νὰ ὁρίζουν κατὰ προσέγγιση διάφορα μεγέθη, μὲ τὴ βοήθεια αὐθαίρετων μονάδων.	1. Μῆκος–Ἐπιφάνειας Χωρητικότητα (Ἐμπειρικὲς μετρήσεις στὰ μεγέθη αὐτά). 2. Χρόνος (Ἡ ἔννοια τοῦ χρονικοῦ διαστήματος σὲ σχέση μὲ ὁρισμένα γεγονότα). 3. Χρῆμα (Δραχμή, δίδραχμο, πενταδραχμο, δεκαδραχμο, εἰκοσάδραχμο)	– Νὰ συλλάβουν διαισθητικὰ (ἐμπειρικὰ) τὴν ἔννοια τῆς αὐθαίρετης μονάδας μετρήσεως. – Νὰ μετροῦν διάφορα μεγέθη – Νὰ διακρίνουν καὶ νὰ ἐκτιμοῦ τὴ διάρκεια χρονικῶν διαστημάτων. – Νὰ διακρίνουν ἐμπειρικὰ τὰ διάφορα κέρματα καὶ νὰ συλλαμ βάνουν διαισθητικὰ τὴν ἀξία
. Οἱ ἀριθμοὶ 1–5 ἀριθμητικὲς πράξεις (ὧρες 25) (Ἀπόλυτοι καὶ τακτικοὶ ἀριθμοί, πρόσθεση, ἀφαίρεση, λύση ἀνοιχτῶν ἀριθμητικῶν προτάσεων καὶ προβλημάτων).	– Νὰ κατανοήσουν μὲ πληρότητα τὴν ἔννοια τῆς μονάδας καὶ τοὺς ἀριθμοὺς 1–5. – Νὰ ἀποφασίζουν πότε θὰ χρησιμοποιοῦν τὶς πράξεις τῆς προσθέσεως καὶ τῆς ἀφαιρέσεως ὅταν λύνουν προβλήματα μέσα στὴν πρώτη πεντάδα. – Νὰ ἐξοικειωθοῦν μὲ τὴν τεχνικὴ ἐκτελέσεως αὐτῶν τῶν πράξεων.	1. Ἀπόλυτοι καὶ τακτικοὶ ἀριθμοὶ (Οἱ ἀριθμοὶ 1–5 ὡς ἀπόλυτοι καὶ ὡς τακτικοί). 2. Πράξεις μὲ τὰ σύνολα Ἀριθμητικὲς Πράξεις (Ἕνωση συνόλων· ἡ πράξη τῆς προσθέσεως μέσα στοὺς ἀριθμοὺς 1–5).	– Νὰ κατανοοῦν τὴν ἔννοια τῆς μονάδας. – Νὰ ἀντιλαμβάνονται τὴ σχέση τῶν ἀριθμῶν 1–5 μὲ τὴ μονάδα – Νὰ διατάσσουν τοὺς ἀριθμοὺς 1–5. – Νὰ ἀντιληφθοῦν τὴν ἔννοια τῆ προσθέσεως μὲ ἀφετηρία τὴν ἕνωση τῶν συνόλων. – Νὰ ἀποφασίζουν πότε θὰ χρησι μοποιοῦν τὴν πράξη τῆς προσ θέσεως. – Νὰ ἐκτελοῦν χωρὶς σφάλματα προσθέσεις.

. / .

3. Πράξεις μέ τά σύνολα Ἀριθμητικές Πράξεις (Διαχωρισμός συνόλων· ἡ Πράξη τῆς ἀφαιρέσεως μέσα στούς ἀριθμούς 1-5).	- Νά ἀντιληφθοῦν τήν ἔννοια τῆς ἀφαιρέσεως μέ ἀφετηρία τό διαχωρισμό τῶν συνόλων. - Νά ἀποφασίζουν πότε θά χρησιμοποιοῦν τήν πράξη τῆς ἀφαιρέσεως. - Νά ἐκτελοῦν χωρίς σφάλματα ἀφαιρέσεις. - Νά ἀντιληφθοῦν τήν πράξη τῆς ἀφαιρέσεως ὡς πράξη ἀντίστροφη τῆς προσθέσεως.
4. Λύση προβλημάτων ('Απλά προβλήματα προσθέσεως καί ἀφαιρέσεως μέσα στήν πρώτη πεντάδα).	- Νά ἐπισημάνουν προβληματικές (μαθηματικές καταστάσεις καί νά ἐπινοοῦν οἱ ἴδιοι τέτοιες καταστάσεις. - Νά λύνουν προβλήματα.

---

1. 'Απόλυτοι καί τακτικοί ἀριθμοί 0-10. Οἱ ἔννοιες τοῦ μηδενός καί τῆς δεκάδας. (Οἱ ἀριθμοί 1-10 ὡς ἀπόλυτοι καί τακτικοί).	- Νά κατανοοῦν τήν ἔννοια τοῦ μηδενός καί τῆς δεκάδας. - Νά ἀντιλαμβάνονται τήν σχέση τῶν ἀριθμῶν 1-10 μέ τή μονάδα. - Νά διατάσσουν τούς ἀριθμούς 1-10 - Νά ἀναγνωρίζουν καί νά γράφουν τά ἀντίστοιχα ἀριθμητικά σύμβολα.
2. Πρόσθεση καί ἀφαίρεση (Οἱ πράξεις τῆς προσθέσεως καί τῆς ἀφαιρέσεως μέσα στούς ἀριθμούς 1-10).	- (Οἱ στόχοι ὅπως στίς παραγράφους 2 καί 3 τοῦ Δ).
3. Πολλαπλασιασμός ('Ο πολλαπλασιασμός ὡς ἕνωση ἴσων συνόλων καί ὡς.	- Νά ἀντιληφθοῦν τήν ἔννοια τοῦ πολλαπλασιασμοῦ μέ ἀφετηρία τήν ἕνωση ἴσων συνόλων.
. Οἱ ἀριθμοί 6-10 Ἀριθμητικές πράξεις. (Ὧρες 28). ('Απόλυτοι καί τακτικοί ἀριθμοί, πρόσθεση, ἀφαίρεση· οἱ ἀριθμοί 0-10· Ἔννοια τῆς δεκάδας, λύση ἀνοιχτῶν ἀριθμητικῶν προτάσεων καί προβλημάτων).	- Νά κατανοήσουν τούς ἀριθμούς 6-10 καί τήν ἔννοια τῆς δεκάδας. - Νά εἰσαχθοῦν στήν ἔννοια τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. - Νά ἀναπτύξουν τήν ἱκανότητα γιά τή λύση προβλημάτων μέσα στήν πρώτη δεκάδα. - Νά ἀποκτήσουν τήν ὑπολογιστική δεξιότητα γιά τήν ἐκτέλεση αὐτῶν τῶν πράξεων.

σύντομη πρόσθεση μέσα στήν πρώτη δεκάδα).	- Νά ἀποφασίζουν πότε θά ἐκτελοῦν τήν πράξη τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. - Νά ἐκτελοῦν χωρίς σφάλματα πράξεις πολλαπλασιασμοῦ.
4. Λύση προβλημάτων ('Απλά προβλήματα προσθέσεως, ἀφαιρέσεως καί πολλαπλασιασμοῦ μέσα στήν πρώτη δεκάδα)	- (Οἱ στόχοι ὅπως στήν παράγραφο 4 τοῦ Δ).

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Περιεχόμενο	Ἐπιδιώξεις
Γ. Οἱ ἀριθμοί 11-120 ἀριθμητικές πράξεις. (Ὧρες 30). 'Απόλυτοι καί τακτικοί ἀριθμοί,, πρόσθεση, ἀφαίρεση καί πολλαπλασιασμός. Λύση ἀνοικτῶν ἀριθμητικῶν προτάσεων καί προβλημάτων. 'Η ἔννοια τοῦ μισοῦ).	- Νά κατανοήσουν τούς ἀριθμούς 11-20 (μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση στήν ὑπέρβαση τῆς δεκάδας καί στήν ἀρίθμηση). - Νά ἀποφασίζουν μέ ἀκόμη μεγαλύτερη εὐχέρεια πότε θά ἐκτελοῦν τίς πράξεις τῆς προσθέσεως, τῆς ἀφαιρέσεως καί τοῦ πολλαπλασιασμοῦ, ὅταν λύνουν πιό σύνθετα προβλήματα. - Νά κάμουν μιά πρώτη γνωριμία μέ τήν ἔννοια τοῦ μισοῦ.

ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Περιεχόμενο	Στόχοι
1. 'Απόλυτοι καί τακτικοί ἀριθμοί 0-20 (Οἱ ἀριθμοί 1-20 ὡς ἀπόλυτοι καί τακτικοί)	-Νά ἀντιλαμβάνονται τήν σχέση τῶν ἀριθμῶν 1-20 μέ τή μονάδα καί τήν ποσοτική ὑπέρβαση τῆς δεκάδας. - Νά διατάσσουν τούς ἀριθμούς 1-20. - Νά ἀναγνωρίζουν καί νά γράφουν τά ἀντίστοιχα ἀριθμητικά σύμβολα.
2. Πρόσθεση, ἀφαίρεση καί πολλαπλασιασμός. (Οἱ πράξεις τῆς προσθέσεως, τῆς ἀφαιρέσεως καί τοῦ πολλαπλασιασμοῦ μέσα στούς ἀριθμούς 1-20)	- Οἱ στόχοι ὅπως στίς παραγράφους 2 καί 3 τοῦ Δ καί στήν παράγραφο 3 τοῦ Ε. - Νά ἀντιληφθοῦν τίς σχέσεις ἀνάμεσα στίς ἀριθμητικές πράξεις τῆς πρόσθεσεως, τῆς ἀφαιρέσεως καί τοῦ πολλαπλασιασμοῦ

3. Λύση προβλημάτων ('Απλά προβλήματα προσθέσεως, άφαιρέσεως καί πολλαπλασιαμοῦ μέσα στήν εἰκοσάδα)	(Οἱ στόχοι ὅπως στήν παράγραφο 4 τοῦ Δ.)
4. 'Η ἔννοια τοῦ μισοῦ (Τό μισό κάποιου πράγματος ἤ κάποιου μικέδους).	- Νά ἀντιληφθοῦν τήν ἔννοια τοῦ μισοῦ. - Νά ἐπισημαίνουν καί νά βρίσκουν τό μισό σέ διάφορες περιπτώσεις.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		
Περιεχόμενο	'Επιδιώξεις	Περιεχόμενο		Στόχοι
Βασικές γεωμετρικές ἔννοιες. (ὧρες 6)	- Νά ἐξοικειωθοῦν μέ ἁπλές γεωμετρικές ἔννοιες καί σχήματα. - Νά γίνουν ἱκανοί νά ἐπισημαίνουν τά γεωμετρικά σχήματα στό περιβάλλον τους.	1. Εἴδη γραμμῶν:	Καμπύλες (ἀνοιχτές-κλειστές) εὐθεῖες τεθλασμένες.	- Νά ἀποκτήσουν τήν ἔννοια τῆς καμπύλης σέ σχέση μέ τόν κύκλο. - Νά ἀναγνωρίζουν τόν κύκλον ὡς κλειστή καμπύλη καί τά τόξα του ὡς ἀνοιχτές καμπύλες. - Νά συνδυάσουν τίς εὐθεῖες καί τίς τεθλασμένες σέ σχέση μέ τό τετράγωνο - Νά ἀναγνωρίζουν καί νά σχεδιάζουν ποικίλες εὐθεῖες καί τεθλασμένες γραμμές.

./.

2. Ἡ ἔννοια διάσταση χαρακτηριζόμενη ὡς μῆκος (Σύγκριση σὲ διαστάσεις κύβου καὶ ὀρθογωνίου παραλληλεπιπέδου, ὅπως καὶ τετραγώνου καὶ ὀρθογωνίου παραλληλογράμμου).

- Νὰ διακρίνουν ὅτι ὁ κύβος ἔχει τὸ ἴδιο μῆκος ὡς πρὸς κάθε τρεῖς διαστάσεις, ἐνῶ τὸ ὀρθογώνιο παραλληλεπίπεδο δὲν ἔχει τὸ ἴδιο μῆκος στὶς τρεῖς διαστάσεις.
- Νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι τὸ τετράγωνο ἔχει καὶ τὶς δύο διαστάσεις μὲ τὸ ἴδιο μῆκος, ἐνῶ τὸ ὀρθογώνιο παραλληλόγραμμο ἔχει τὶς διαστάσεις του μὲ διαφορετικὸ μῆκος.
- Νὰ κατανοήσουν ἐποπτικὰ τὴν ἔννοια διάσταση σὰν ἰδιότητα τῶν γεωμετρικῶν σωμάτων καὶ σχημάτων.

./.

ΤΑΞΗ Β'

ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

I. Βασικές προμαθηματικές διαδικασίες καί έννοιες.

II. Βασικές μαθηματικές έννοιες.

III. Γραφικές παραστάσεις.

IV. Μετρήσεις.

V. Άριθμοί· άριθμητικές πράξεις.

VI. Προβληματικές καταστάσεις.

VII. Γεωμετρία.

VIII. Είσαγωγή στήν έννοια τῶν πιθανοτήτων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΤΑΞΗ Β

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ		ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΣΤΟΧΟΙ
Α. Προμαθηματικές διαδικασίες (Ταξινομήσεις, αντιστοιχίσεις, καὶ διατάξεις μὲ βάση δύο ἢ περισσότερα χαρακτηριστικά). (Ὧρες 8)	Νὰ ταξινομοῦν, νὰ ἀντιστοιχίζουν καὶ νὰ διατάσσουν ποικίλα πράγματα μὲ βάση περισσότερα ἀπὸ ἕνα χαρακτηριστικά τους.	1. Ταξινόμηση[1] (πραγμάτων μὲ βάση περισσότερα ἀπὸ δύο χαρακτηριστικά τους). 2. Αντιστοίχιση[1] (πραγμάτων ἕνα πρὸς ἕνα, ἕνα πρὸς δύο, ἕνα πρὸς τρία.....). 3. Διάταξη εὐθύγραμμη[1] (ἀνιοῦσα ἢ κατιοῦσα διαφόρων πραγμάτων μὲ βάση κάποιο χαρακτηριστικό, ποὺ προσφέρεται στὴ διάταξη).	Οἱ μαθητὲς νὰ γίνουν ἱκανοί: -Νὰ ἐπισημαίνουν μὲ ἀκρίβεια περισσότερα ἀπὸ δύο χαρακτηριστικά τῶν ἀντικειμένων[2] καὶ νὰ τὰ ταξινομοῦν ἀναλόγως -Νὰ ἐπιτυγχάνουν συνθετότερες ἀντιστοιχίσεις ποικίλων πραγμάτων. -Νὰ προβαίνουν σὲ ποικιλία διατάξεων πραγμάτων μὲ γνώμονα π.χ. τὸ μέγεθος (ἂν πρόκειται γιὰ πράγματα) ἢ τὴν πληθικότητα (ἂν πρόκειται γιὰ ἀριθμοὺς ἢ ὁμάδες πραγμάτων).
Β. Βασικὲς μαθηματικὲς ἔννοιες. (σύνολα, ὑποσύνολα, διαμερισμὸς συνόλων, σχῆμα, διαστάσεις, γραφικὴ ἀπεικόνιση).	-Νὰ χειρίζονται σύνολα ἀντικειμένων κατὰ ποικίλους τρόπους. -Νὰ ἐξοικειωθοῦν μὲ πιὸ σύνθετες μαθηματικὲς	1. Σύνολα, ὑποσύνολα-διαμερισμὸς συνόλων. 2. Σχήματα-διαστάσεις. Τὰ στερεὰ γεωμετρικὰ σώματα καὶ τὰ ἁπλὰ ἐπίπεδα σχήματα	-Νὰ ἀποκτήσουν τὴν ἔννοια τοῦ συνόλου καὶ νὰ προβαίνουν σὲ διαμερισμὸ συνόλων.

(1) Ὑπονοεῖται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν πραγμάτων θὰ εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ ἐκεῖνον στὴν Α΄ τάξη.

(2) Ὅπου ἀναφέρονται ἀντικείμενα ἢ πράγματα, ὑπονοοῦνται καὶ οἱ ἐκπροσωπήσεις τους.

ΑΣΚΗΣΗ 1η

Να μεταφράσετε στα ελληνικά τις παρακάτω προτάσεις:

1. Μετά τη δουλειά θα πάμε μαζί στο σπίτι του Γιάννη.
2. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
3. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
4. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
5. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
6. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
7. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
8. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
9. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
10. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.

ΑΣΚΗΣΗ 2η

Να μεταφράσετε στα ελληνικά τις παρακάτω προτάσεις:

1. Μετά τη δουλειά θα πάμε μαζί στο σπίτι του Γιάννη.
2. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
3. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
4. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
5. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
6. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
7. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
8. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
9. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.
10. Ο Γιάννης δεν ήταν στο σπίτι του όταν πήγαμε.

	-Νά διακρίνουν τήν ἀναγ-καιότητα καί τήν ἀξία τῶν μονάδων μέτρησης στή ζωή.	σχέση μέ τήν παθιερωμένη μονάδα μέτρησης. 3. Χρῆμα (Ὅπως καί στήν προηγούμενη τάξη).	-Νά διακρίνουν τά διάφορα νομίσματα καί νά συλλάβουν τήν ἀξία τους σέ σύγκριση μέ τή μονάδα τους.
.Οἱ ἀριθμοί ἀπό 20-100 (Ἀπόλυτοι καί τακτικοί ἀριθμοί,10,20,30.....100....5,10,15...100....23,35,48....100.Θεσιακή ἀξία ψηφίων,ἡ ἔννοια τῶν 1/2, 1/4,2/4,3/4). Ὧρες 24.	-Νά ἀριθμοῦν μέ ποικίλους τρόπους μέσα στήν ἑκατοντάδακαί νά δημιουργοῦν καί οἱ ἴδιοι πρότυπα ἀκολουθίας ἀριθμῶν. -Νά κατανοήσουν τήν ἔννοια τῆς ἑκατοντάδας. -Νά ἀντιληφθοῦν τόν ἀπόλυτο συσχετισμό,πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στή θέση ἑνός ἀριθμοῦ καί τήν ἀξία του (θεσιακή ἀξία τῶν ἀριθμῶν) -Νά συλλάβουν τίς ἔννοιες τοῦ μισοῦ,τοῦ τετάρτου, τῶν δύο καί τριῶν τετάρτων.	1. Οἱ ἀριθμοί ἀπό 20-100 Οἱ ἀπόλυτοι ἀριθμοί 20-100 (ὡς πληθικοί ἀριθμοί συνόλων· οἱ ἀντίστοιχοι τακτικοί ἀριθμοί). 2. Θεσιακή ἀξία ψηφίων (μέσα στήν ἑκατοντάδα). 3. Κλάσματα. (τά κλάσματα 1/2,1/4,2/4, 3/4,4/4).	-Νά ἀντιληφθοῦν τό πλῆθος πού ἐκπροσωπεῖται ἀπό τούς ἀριθμούς 1-100. -Νά ἀριθμοῦν σωστά μέσα στήν ἑκατοντάδα. -Νά δημιουργοῦν πρότυπα διαδοχῆς ἀριθμῶν. -Νά ἀντιληφθοῦν τήν ἑκατοντάδα σάν μιά ἄλλη μονάδα. -Νά ἀντιληφθοῦν τόν συσχετισμό πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στή θέση ἑνός ψηφίου καί στήν ἀξία του. -Νά ἀξιολογήσουν τίς ἔννοιες τῶν κλασμάτων 1/2,1/4,2/4,3/4, 4/4. -Νά διατάσσουν τά κλάσματα.

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Περιεχόμενο

Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την πρόσληψη 8 μελών ΕΔΙΠ στην Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, διάρκειας δύο (2) ετών, για κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (Π.Μ.Σ.) του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων

Σελίδες: 58.

Η Σύγκλητος του Μεσογειακού Πανεπιστημίου (Συνεδρίαση αριθ. 1 του Ε΄ έτους λειτουργίας του Πανεπιστημίου, 4 του Δ΄ μήνα του τρέχοντος έτους)

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 4009/2011 (Α΄ 195) «Αρχές της εκπαίδευσης της προσχολικής ηλικίας, σπουδές, επαγγελματικά δικαιώματα και άλλες ρυθμίσεις για την Ανώτατη Εκπαίδευση και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.

2. Τις διατάξεις του Ν. 4485/2017 (Α΄ 114) «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.

3. Την υπ' αριθμ. ( ) Η θετική γνωμοδότηση της Συνέλευσης του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων.

4. Την υπ' αριθμ. 1/Α΄/4-4-2019 απόφαση της Συγκλήτου του Μεσογειακού Πανεπιστημίου περί έγκρισης της προκήρυξης 8 θέσεων ΕΔΙΠ στην Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Αποφασίζει

Την προκήρυξη 8 θέσεων ΕΔΙΠ στην Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, διάρκειας δύο (2) ετών, για κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (Π.Μ.Σ.) του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων

Περιεχόμενο

Προκήρυξη 8 θέσεων ΕΔΙΠ στην Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, διάρκειας δύο (2) ετών, για κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (Π.Μ.Σ.) του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων

Σελίδες: 58.

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων

Περιεχόμενο

Προκήρυξη 8 θέσεων ΕΔΙΠ στην Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, διάρκειας δύο (2) ετών, για κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (Π.Μ.Σ.) του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων

Σελίδες: 58.

- Να μην αφήνουμε τα παιδιά μόνα τους στο σπίτι.			
- Να μη βγάζουμε τα παιδιά μόνα τους στο δρόμο.			
- Να μη μαλώνουμε τα παιδιά μπροστά στους άλλους.			
- Να μη δείχνουμε ότι δεν αγαπάμε το ένα παιδί περισσότερο από το άλλο.			
- Να προσέχουμε τα παιδιά όταν παίζουν με φωτιά.			
- Να μη βάζουμε τα παιδιά να κάνουν δουλειές πάνω από τις δυνάμεις τους.			
- Να μη δίνουμε στα παιδιά φάρμακα χωρίς γιατρικές οδηγίες.			
- Να μη βάζουμε τα παιδιά να κάνουν δουλειές που μπορούν να τις κάνουν μόνοι τους.			
- Να μη βάζουμε τα παιδιά να κάνουν δουλειές που μπορούν να τις κάνουν μόνοι τους.			

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός τῆς Αἰσθητικῆς Ἀγωγῆς εἶναι νά βοηθήσει τούς μαθητές νά ὀργανώνουν δημιουργικά καί νά ἐξωτερικεύουν μέ πληρότητα τίς προσωπικές τους ἐμπειρίες, ἰδέες καί συναισθήματα σέ ποικίλες ἐκφραστικές μορφές καί νά ἀναπτύξουν προοδευτικά τήν ἀπαραίτητη εὐαισθησία ἀπέναντι στά καλλιτεχνικά δημιουργήματα ὅπως καί σέ κάθε ἐκδήλωση τοῦ ὡραίου στή φύση καί τή ζωή.

Εἰδικότερα ἐπιδιώκεται:

- ἡ ἐνίσχυση τῆς εὐαισθησίας τοῦ παιδιοῦ ἀπέναντι στά πράγματα καί τίς μεταβολές τους καί ἡ ἀξιοποίηση τῆς παρατηρητικότητας ὥστε νά ἐμπλουτίσει τόν ἐσωτερικό του κόσμο καί νά ἀναπτύξει στενότερη καί πληρέστερη ἐπικοινωνία μέ τό περιβάλλον του·
- ἡ καλλιέργεια τῶν αἰσθήσεων καί τῶν ἀντιληπτικῶν του ἱκανοτήτων μέ τρόπο πού θά τοῦ ἐπιτρέψει νά ὀργανώνει καί νά συντονίζει τίς δυνάμεις του γιά παραγωγή δημιουργικοῦ ἔργου σέ ποικίλους ἐκφραστικούς τύπους·
- ἡ ἐνεργοποίηση τῶν δημιουργικῶν δυνάμεων ὅλων τῶν παιδιῶν σέ κάθε ἡλικία μέ τρόπο πού θά διασφαλίζεται καί θά προωθεῖται ἡ ἀπρόσκοπτη ἐξέλιξη καί ἡ καταξίωση τῶν ἀτομικῶν ἐνδιαφερόντων, κλίσεων καί δεξιοτήτων τους·
- ἡ ἐξοικείωση, καί ἡ ἀντίστοιχη ἄσκηση, μέ τά σύμβολα, τά μέσα καί τίς τεχνικές πού χρησιμοποιοῦν οἱ καλλιτέχνες στή δημιουργική τους ἐργασία, ὥστε νά ἐδραιωθεῖ, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, τό αἰσθητικό τους κριτήριο·

- ἡ ἀπόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων καί στάσεων πού εἶναι ἀναγκαῖες ὄχι μόνο γιά καλλιτεχνική ἔκφραση, ἀλλά καί γιά τήν ἐπαγγελματική ζωή καί γιά τήν ἐκτίμηση τῆς χειρωνακτικῆς ἐργασίας γενικότερα·

- ἡ γνωριμία μέ τούς καλλιτεχνικούς θησαυρούς τοῦ ἔθνους μας, ὅπως καί ἄλλων λαῶν, ὥστε νά ὁλοκληρωθεῖ σχετικά ἡ αἰσθητική ἐμπειρία καί νά γίνει ἡ τέχνη σύμβολο καί μέσο συναδελφώσεως τῶν λαῶν.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (Α)
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ - ΣΧΕΔΙΟ - ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

Ἐπιδιώξεις → ← Γενικές

- Νά μάθουν οἱ μαθητές νά διακρίνουν καί νά ἀπολαμβάνουν τά χρώματα, τά σχήματα, τήν ὑφή καί τίς ἄλλες ἰδιότητες τῶν πραγμάτων, ὅπως ἐμφανίζονται στίς διάφορες καταστάσεις καί μορφές τους, στή φύση καί στά ἀνθρώπινα ἔργα·

- νά μάθουν νά συνδέουν τίς ἰδιότητες αὐτές μέ ἀνάλογες καλλιτεχνικές ἔννοιες (χρῶμα, γραμμή, κίνηση κλπ.) καί νά ἀποκτήσουν προοδευτικά εὐαισθησία ἀπέναντι στά ποιοτικά στοιχεῖα μιᾶς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας·

- νά γνωρίσουν ὅσο γίνεται περισσότερα ὑλικά, μέσα καί τεχνικές πού χρησιμοποιοῦνται στίς εἰκαστικές τέχνες καί νά ἀσκηθοῦν στή χρήση τους, σέ ἀτομικές καί ὁμαδικές ἐργασίες·

- νά κατανοήσουν παράλληλα τις ἐκφραστικές δυνατότητες πού προσφέρουν τά διάφορα ὑλικά στις καλλιτεχνικές προθέσεις τοῦ δημιουργοῦ, ὥστε νά μποροῦν νά ἐπιλέγουν κάθε φορά τά ἀνάλογα ὑλικά καί ταυτόχρονα νά μάθουν νά ἀποτιμοῦν τόσο τις ἀτομικές τους ἱκανότητες, ὅσο καί τήν προσφορά τῶν ἄλλων.
- νά ἀσκηθοῦν στήν παραγωγή ἔργων πού θά ἀποβλέπουν τόσο στήν ἱκανοποίηση προσωπικῶν καλλιτεχνικῶν κλίσεων, ὅσο καί στήν καλλιέργεια δεξιοτήτων τοῦ χεριοῦ, χρήσιμων στις πρακτικές ἀνάγκες τῆς ζωῆς.

Δ.1. Ἐπιδιώξεις τοῦ προγράμματος Α' καί Β' τάξεων

Στις τάξεις αὐτές ἐπιδιώκουμε:

- νά βοηθήσουμε τά παιδιά νά ἱκανοποιήσουν τή φυσική τους ἀνάγκη γιά αὐτοέκφραση μέ ὅλη τή δυνατή πληρότητα, ὥστε νά αἰσθάνονται ἱκανοποίηση.
- νά τά φέρουμε μεθοδικά σέ ἐπαφή μέ τά πρῶτα ὑλικά καί τά μέσα καλλιτεχνικῆς ἔκφρασης καί ν' ἀποκτήσουν προοδευτικά τις ἀπαραίτητες δεξιότητες χρήσης τους, ὥστε νά μποροῦν νά τά μετατρέπουν σέ ἐκφραστικά μέσα.
- νά καλλιεργήσουμε τις αἰσθήσεις τους, ὥστε νά χαίρονται τή χρωματική ἁρμονία καί τό μορφικό - πλαστικό ἀποτέλεσμα.
- νά τά κάνουμε ἱκανά νά κατασκευάζουν ἁπλά ἀντικείμενα δίνοντας μορφή στις ἐπιθυμίες καί προθέσεις του.

Α.2. Μορφές καλλιτεχνικῶν δραστηριοτήτων Απ' β' τάξεως

Α.2. 1. Ζ Ω Γ Ρ Α Φ Ι Κ Η

Στόχοι

Μέ τή ζωγραφική ἐπιδιώκεται:

κυρίως ἡ ἔμπρακτη ἐξοικείωση τῶν παιδιῶν μέ τό χρῶμα καί τά ἀντίστοιχα μέσα καί ἡ ἄσκηση στήν ἱκανότητα νά ἀποδίδουν μέ τό χρῶμα τό ἐπιθυμητό ἀποτέλεσμα·

ἡ εὐαισθητοποίηση ἀπέναντι στή χρωματική ἁρμονία.

Θεματικό περιεχόμενο

- Ἐλεύθερη δημιουργία σέ ἀτομική καί ὁμαδική βάση, γιά ἔκφραση προσωπικῶν ἐμπειριῶν, ἀναγκῶν καί ἐνδιαφερόντων (προσωπική ζωή τῶν παιδιῶν).
- Θέματα ἀπό τή ζωή τοῦ σχολείου καί τῆς κοινότητας, καθώς καί ἀπό ἐπίκαιρα γεγονότα πού ἄσκησαν ἰσχυρή ἐπίδραση στό παιδί.
- Θέματα ἀπό ἄλλες σχολικές μαθήσεις καί δραστηριότητες, στά πλαίσια τῆς διαθεματικῆς προσέγγισης τῆς ὕλης, ὅπου ἡ ζωγραφική βοηθεῖ τό παιδί νά δεῖ ἕνα ἀντικείμενο ἀπό πολλές πλευρές.

Δραστηριότητες - Ὑλικά (χρώματα)

α' - Ζωγραφική μέ τέμπερες

Δημιουργικές ἀπασχολήσεις, ὅπως πιό πάνω.

./.

Ὑλικά: Τέμπερες: Προτιμοῦνται γιατί ἔχουν τήν ἰδιότητα νά στρώνονται εὔκολα καί νά χρησιμοποιοῦνται σέ διαβοχικά στρώματα. Τή διάλυση κάνει ὁ βάσκαλος καί τή μεταγγίζει σέ δοχεῖα.

Πινέλα: Προτιμοῦντει σκληρά καί χοντρά πλακέ πινέλα Νο 8,10, 12. Σέ κάθε δοχεῖο καί ξεχωριστό πινέλο.

Χαρτί: Τό μικρότερο χαρτί (γιά χρήση πάνω στό θρανί ἤ τραπέζι) εἶναι διαστάσεων 50Χ35 ἑκατοστά.

Σέ ἄλλες περιπτώσεις (ζωγραφική σέ τοῖχο, πάτωμα καβαλέτο) οἱ διαστάσεις εἶναι περίπου 70Χ50 ἑκ.

Ὁδηγίες: Οἱ μεγάλες γενικά ἐπιφάνειες στίς δύο πρῶτες τάξεις βοηθοῦν τά παιδιά νά κινηθοῦν ἐλεύθερα, καθώς ἀκόμη δέν ἔχουν ἔλεγχο τῶν μικρῶν μυῶν καί κινοῦν σχεδόν ὁλόκληρο τό βραχίονα.

Οἱ ἐπιφάνειες νά μήν εἶναι λεῖες (γλασέ), ἀλλά κάπως ἀνώμαλες καί μάτ (PISTOL PAPER, Γούτερη, ἀχυρόχαρτο κ.ἄ.). Τό χρῶμα τοῦ χαρτιοῦ δέν ἔχει σημασία. Ἀνήκει στήν προτίμηση τοῦ παιδιοῦ.

β' - Ζωγραφική μέ δαχτυλομπογιές
(Δακτυλοζωγραφική)

Ὑλικά: Ὑπάρχει ἕτοιμη μπογιά σκόνη στήν ἀγορά. Βάζομε στό χαρτί τοῦ παιδιοῦ 1-2 κουταλιές πού τίς στρώνει μέ τή παλάμη καί σχεδιάζει ἔπειτα μέ τά δάκτυλα ἤ ἄλλα ἀντικείμενα. Τά χρώματα μποροῦν νά ἀναμιχθοῦν.

Τό χαρτί ἔχει μέγεθος 50Χ35 ἑκ. περίπου.

./.

γ' - Σπογγοζωγραφική
Κατ' ἀναλογία μέ τό προηγούμενο.

Λ.2. 2. ΣΧΕΔΙΟ - ΧΗΝΟΓΡΑΦΙΑ

Στόχοι

Κύριος στόχος εἶναι ἡ ἄσκηση στή χρήση τῆς γραμμῆς ἤ τοῦ περιγράμματος καί τῶν ρυθμικῶν συνδυασμῶν γιά τή δημιουργία σχημάτων καί εἰκόνων σέ ἐπίπεδη ἐπιφάνεια.

Θεματικό περιεχόμενο

Ὅπως καί στή ζωγραφική.

Δραστηριότητες - Ὑλικά

α' Μολύβι: Πολονόϊ συνηθισμένο, περιορίζει τίς ἐκφραστικές δυνατότητες ἔκφρασης.

β' Παστέλ: Καλῆς ποιότητας κιμωλία σέ διάφορα χρώματα. Τό χαρτί προτιμότερο νά εἶναι σκοῦρο χρωματιστό μέ ἐπιφάνεια ἀνώμαλη.

γ' Λαδοπαστέλ: Δουλεύεται εὐκολότερα ἀπό τό ἁπλό παστέλ καί τό χρῶμα εἶναι πολύ λαμπρό. Πλησιάζει τή ζωγραφική.

δ' Κραγιόνια: Ἔχουν βάση τό κερί. Προτιμοῦμε ἔσπρο χαρτί.

ε' Μαρκαδόροι: Εὔχρηστο καί εὐχάριστο μέσο μέ ζωηρούς χρωματισμούς. Προτιμοῦνται οἱ χονδροί μαρκαδόροι.

στ' Κάρβουνο: Τό χονδρό κάρβουνο θεωρεῖται προτιμότερο.

ζ' Κιμωλία: Χρησιμοποιεῖται καί στόν πίνακα, ἀλλά καί σέ ἀνώμαλη ἐπιφάνεια.

Ὁδηγίες

- Ὅπως καί στή ζωγραφική, καθοριστικός παράγοντας εἶναι κι ἐδῶ τό ὑ λ ι κ ό. Ἀλλά βαθμιαῖα ἐνισχύομε τό παιδί νά πειθαρχήσε τό χῶρο καί νά πετύχει ἱκανοποιητικό τεχνικό ἀποτέλεσμα.
- Δέν ἐπιβάλλεται ἡ ὑποβάλλεται ὁρισμένη τεχνική μέ "ὑποδείγματα" καί εὔκολα τυποποιημένα σχήματα τῶν πραγμάτων. Ἀφήνομε τό παιδί νά ἀποκτήσει τή δική του πειθαρχία καί "τεχνοτροπία" ὅπως καί στή ζωγραφική.
- Ἐνθαρρύνομε ἐπίσης τήν ἀ φ η γ η μ α τ ι κ ή μέ σχέδια (γεγονότων, μικρῶν ἱστοριῶν, παραμυθιῶν κ.ἄ) σέ στύλ εἰκονογραφημένων ἱστοριῶν, ὥστε νά ὑπενδυθεῖ τό σχέδιο μέ περιεχόμενο καί νά πάρει τό βάρος προσωπικοῦ νοήματος.

Α.2. 3. Π Λ Α Σ Τ Ι Κ Η

Στόχοι

Μέ τήν πλαστική δίνομε στά παιδιά τήν εὐκαιρία νά χρησιμοποιοῦν τίς σωματικές τους δυνάμεις στή χρήση εὔπλαστων ὑλικῶν, γιά νά δημιουργοῦν τρισδιάστατες μορφές. Δίνομε ἐπίσης τή δυνατότητα γιά ἐκτενῶς δοκιμαστήν προσπάθεια δαμασμοῦ τοῦ ὑλικοῦ.

Θεματικό περιεχόμενο

Τό ἴδιο μέ τά προηγούμενα. Ἐνθαρρύνομε ἰδιαίτερα τό παιδί νά πειραματίζεται μέ τά ὑλικά, ἀνεξάρτητα ἀπό εἰδικό περιεχόμενο ἤ ἀποτέλεσμα. Χρησιμοποιοῦν διάφορα ἀντικείμενα, γιά νά δώσουν ὑ φ ή στήν ἐπιφάνεια: π.χ. ξυλαράκια γιά ραβδώσεις, κουμπιά γιά βαθουλώματα, καρφιά, νομίσματα, ὑράσματα κουπουνάρια κ.λ.π.

Δραστηριότητες – Ὑλικά

α' – Πλαστική μέ πηλό

– Τά παιδιά μποροῦν νά ἐργαστοῦν μέ δύο τρόπους: τόν ἀναλυτικό ἤ τό συνθετικό.

– Στήν πρώτη περίπτωση συμπιέζεται ὁ πηλός, ἁπλώνεται κ.λ.π. ὥστ νά πάρει τό σχῆμα πού ἐπιθυμεῖ τό παιδί. Στή δεύτερη περίπτωση τεμαχίζεται ἤ κατασκευάζονται χωριστά τά διάφορα μέρη καί μετά ἑνώνονται (συναρμολογοῦνται).

β' – Πλαστική μέ πλαστελίνη

Ἡ Πλαστελίνη πλεονεκτεῖ κατά τό ὅτι εἶναι καθαρότερο ὑλικό καί περισσότερο εὔπλαστο, ὥστε νά ἀλλάζει εὔκολα ἡ μορφή.

γ' – Πλαστική μέ ζυμάρι

Δέν εἶναι τόσο εὔχρηστο. Στό ἀλεύρι προσθέτομε ἁλάτι (2 πρός 1) καί τό ἀπαιτούμενο νερό.

Ὁδηγίες

– Εἶναι μία ἀπασχόληση πού ἀσκεῖ ἠρεμιστική ἐπίδραση στό παιδί μέσω τῆς ἐντύπωσης. Γι' αὐτό, ὅπως καί στή ζωγραφική, ἐκεῖνο πού πρωταρχικά ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἐνασχόληση τοῦ παιδιοῦ μέ τό ὑλικό καί ἡ αἰσθητηριοκινητική δραστηριότητα (ἡ διαδικασία τῆς παραγωγῆς) παρά τό αἰσθητικό ἀποτέλεσμα.

– Ὁποιοδήποτε ἀποτέλεσμα γίνεται ἀποδεκτό ὡς ἐπίτευγμα προσωπικό χωρίς νά συγκρίνεται μέ δημιουργήματα ἄλλων.

Α.2. 4. Γ Λ Υ Π Τ Ι Κ Η

Στόχοι

Οἱ ἴδιοι μέ τούς στόχους τῆς πλαστικῆς. Μέ τή γλυπτική ἐπιπλέον δίνομε εὐκαιρίες στό παιδί νά ἐργαστεῖ μέ στέρεο ὑλικό σκαλίζοντάς το (καί αὐτή ἡ διαφορά εἶναι ἀπό τήν πλαστική) καί νά γνωρίσει ἔτσι τίς δυνατότητες τῶν διάφορων φυσικῶν ὑλικῶν.

Θεματικό περιεχόμενο

Ὅπως καί στά προηγούμενα.

Δραστηριότητες – Ὑλικά (γλυπτική)

Καί στή γλυπτική τά παιδιά μποροῦν νά ἐργαστοῦν μέ δύο τρόπους: μέ τήν ἀ ν α λ υ τ ι κ ή ἤ τή σ υ ν θ ε τ ι κ ή μέθοδο.

Μέ τήν πρώτη τό ὑλικό παίρνει τήν ἐπιθυμητή φόρμα μέ ἀφαίρεση τοῦ περιττοῦ ὑλικοῦ.

Μέ τή δεύτερη τό γλυπτό σχηματίζεται μέ τή σύνδεση καί συναρμολόγηση διάφορων ὑλικῶν ἤ ἀντικειμένων.

α' – Ὑλικά μέ τήν ἀναλυτική μέθοδο (γλυπτική)

- Π έ τ ρ α: ἡ μαλακότερη τῆς περιοχῆς.
- Γ ύ φ ο ς
- Ἄλφιτο τοῦβλο: ξεραμένα τοῦβλα, πρίν ψηθοῦν, ἐφόσον εἶναι προσιτά.
- Σ α π ο ύ ν ι: δουλεύεται μέ γυαλόχαρτο καί ράσπα.
- Φλοιός πεύκου
- Κάθε εὔχρηστο ὑλικό πού ὑπάρχει στήν περιοχή καί ὅποιο προτιμᾶ τό παιδί.

β.' - Ὑλικά μέ τή συνθετική μέθοδο (Δημητρ.)

Κάθε ὑλικό πού εἶναι ἀπίνδυνο γιά τά παιδιά τῆς ἡλικίας αὐτῆς, χρήσιμο ἤ ἄχρηστο πού βρίσκεται γύρω τους (ξύλα, σπάγγοι, κουτιά, χαρτιά, βίδες, τενεκεδάκια, σύρματα, κουκουνάρια, καλαμάκια κ.λ.).

Στή μέθοδο αὐτή κατατάσσονται καί οἱ διάφορες χρηστικές κατασκευές. Ἡ τεχνολογία προσφέρει γι' αὐτό ἄφθονο, φτηνό καί εὔχρηστο ὑλικό γιά ποικίλες συναρμολογικές τεχνικές.

Ὁδηγίες

- Ὁ δάσκαλος πρέπει νά βεβαιώνεται κάθε φορά ὅτι τά ὑλικά καί μέσα πού χρησιμοποιοῦνται εἶναι ἀπίνδυνα γιά τά παιδιά.
- Ἐπίσης προσέχει νά ἐπιλέγει ὁ ἴδιος ὑλικά, μέσα καί δραστηριότητες πού νά μήν ξεπερνοῦν τίς δυνατότητες τῶν μαθητῶν τοῦ μέσου ὅρου, ὥστε νά μήν ὑπάρχουν ἀποτυχίες καί ἀποθάρρυνση.
- Πρέπει ἐπίσης νά ξέρει ὅτι ἡ ἐργασία αὐτή δέ διαρκεῖ πολύ χρόνο, γιατί τό ἐνδιαφέρον τῶν παιδιῶν γρήγορα ἐξατμίζεται.
- Ἀκόμη τό παιδί ἔχει δυσχέρειες στή χρήση ὑλικῶν καί μέσων. Δέν μποροῦν π.χ. ὅλα τά παιδιά τῆς Α' τάξης νά πολλοῦν χαρτόνια. Ὁ δάσκαλος πρέπει διακριτικά νά βοηθεῖ τά παιδιά καί, πρῶτα νά δείχνει ὁ ἴδιος πῶς γίνονται ὁρισμένα πράγματα.

Α.2. 5. Κ Ο Λ Λ Α Ζ

Στόχοι - Περιεχόμενο

Μέ τόν ὅρο Κολλάζ ἐννοοῦμε τήν ἐπικόλληση διάφορων ὑλικῶν πάνω σέ μιά ἐπίπεδη ἐπιφάνεια.
Σκοπός τῆς δραστηριότητας αὐτῆς εἶναι νά δώσουμε στά παιδιά εὐκαιρίες ἐλεύθερης δημιουργίας μέ τή χρήση ποικίλων ὑλικῶν, ἀπόκτησης

ἐμπειριῶν σχετικῶν μέ τήν ὑφή καί τίς ἰδιότητες τῶν ὑλικῶν καί ἀνάπτυξης ἱκανοτήτων γιά ἐναρμόνιση καί καλλιτεχνική πειθάρχηση σέ προδιαγραμμένο σχέδιο ἄσχετων φαινομενικά στοιχείων.

Στό ἴδιο πλαίσιο ἐνισχύονται καί προσπάθειες "ἀρτηρημένων" συνθέσεων καί ἁπλῆς διακοσμητικῆς.

Δραστηριότητες - ὑλικά (πλαστελίνη)

- Ὡς ὑλικό χρησιμοποιεῖται ὅ,τι βρίσκεται στό περιβάλλον τοῦ παιδιοῦ: ἀποκόμματα ὑφασμάτων, χρωματιστά χαρτιά, εἰκόνες ἀπό περιοδικά, ἀσημόχαρτο, περιτυλίγματα σοκολάτας, φτερά, σπόροι, ἅμμος, μακαρονάκι κ.ἄ.

- Τά πολύ μικρά ὑλικά δυσκολεύουν τό μικρό παιδί. Γι'αὐτό προτιμοῦνται τά πιό εὔχρηστα. Βοηθοῦμε τά παιδιά στό κόλλημα καί τά ἐνθαρρύνομε νά καλύπτουν ὁλόκληρη τήν ἐπιφάνεια.

4.2. 6. Τ Υ Π Ω Μ Α

Στόχοι

Μέ τή δραστηριότητα αὐτή ἐπιδιώκομε νά καλλιεργήσουμε στό παιδί τήν αἴσθηση τοῦ ρυθμοῦ πού πετυχαίνεται μέ ἐπανάληψη ἁπλῶν σχεδίων. Ἰδιαίτερα στό δισταχτικό καί ἀδέξιο παιδί ἡ πράξη αὐτή μεταδίδει τήν αἴσθηση τῆς ἐπιτυχίας, γιατί εὔκολα δημιουργεῖ ἕνα εὐχάριστο αἰσθητικό ἀποτέλεσμα μέ τή χρήση ἁπλοῦ ὀργάνου καί τήν ἐπανάληψη ἁπλῆς συγκεκριμένης δραστηριότητας.

Δραστηριότητες - Ὑλικά (πλαστελίνη)

- Κῆτρες ἀπό φιάφορα ὑλικά: ξύλα, φελλό, λάστιχο, πατάτα.

- Ἡ ἴδια δουλειά μπορεῖ νά γίνει μέ ἀντικείμενα τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος, π.χ. κουμπιά, ρόδες παιγνιδιῶν, πλευρές ἑνός καρουλιοῦ, πώματα κ.ἄ.

./.

- Ἡ μήτρα ἤ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἀντικειμένου καλύπτεται μέ χρῶμα ἤ μελάνη.
- Τό χαρτί πρέπει νά εἶναι ἀπορροφητικό.

Α.2. 7. ΚΟΥΚΛΕΣ - ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ

Στόχοι

Μέ τίς κούκλες γενικά βοηθοῦμε τά παιδιά:

νά παρατηρήσουν καί νά μελετήσουν τά χαρακτηριστικά τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου καί τή μορφή τῶν ζώων πού παρασταίνουν·

νά ἀποκτήσουν δεξιότητες σχετικές μέ τό σχεδίασμα, κόψιμο, κόλλημα, χρωμάτισμα κ.τ.λ:

νά καλλιεργήσουν τόν προφορικό λόγο καί ν' ἀποκτήσουν τήν ἑτοιμότητα καί τό θάρρος (ἰδιαίτερα τά δειλά καί ἀποκλίνοντα παιδιά νά ἐκδηλώσουν τίς σκέψεις καί τά συναισθήματά τους, ὅταν αὐτοσχεδιάζουν παίζοντας κ ο υ κ λ ο θ έ α τ ρ ο.

Θεματικό περιεχόμενο (χωρισμός)

- Δραματοποιήσεις σκηνῶν ἀπό τή σχολική ζωή.
- Δραματοποιήσεις παραμυθιῶν, ἱστοριῶν καί κειμένων ἀπό τά βιβλία τους.
- Μεταφορά ἐμπειριῶν ἀπό τή ζωή τους στήν κοινότητα.
- Ἐπινοήσεις σέ ἀτομική καί ὁμαδική βάση (αὐτοσχεδιάσεις).

Δραστηριότητες - Ὑλικά (χωρισμός)

Ὑ λ ι κ ά: Λεπτό χαρτόνι, ὕφασμα, κάλτσες, ξυλαράκια κ.τ.ο.

Δ ρ α σ τ η ρ ι ό τ η τ ε ς: Ἁπλές κατασκευές φιγούρας ἀνθρώπου ἤ ζώου:

Σχεδιάζεται, χρωματίζεται, κόβεται, κολλιέται ἡ σιλουέτα σέ μιά

βέργα καί ὑφαίνεται πίσω ἀπό ἕνα παραβάν ἤ πίνακα ἤ τραπέζι. Τό παιδί κινεῖ καί μιλάει γιά λογαριασμό τῆς κούπλας.

- Κατασκευή μόνο τοῦ κεφαλιοῦ καί κίνηση. Ὁ δείχτης τοῦ χεριοῦ μπαίνει γιά λαιμό καί ὁ ἀντίχειρας μέ τό μέσο γιά χέρια.
- Ἀντί γιά χαρτόνι ἤ ὕφασμα χρησιμοποιεῖται μικρή μπάλα, ὅπου σχεδιάζεται τό πρόσωπο, κολλᾶμε μαλλιά κ.τ.λ. Χρήση μέ τό δάκτυλο.
- Τό ζδιο μπορεῖ νά γίνει μέ κουτιά, ἀνεξάρτητα ἀπό τό σχῆμα.
- Κόβονται σιλουέτες κατά τήν παράδοση τοῦ Καραγκιόζη (χωρίς ἀρθρώσεις). Μ'αὐτές τά παιδιά παίζουν ρόλους πίσω ἀπό τό τζάμι ἤ πανί.
- Ἄλλοι τρόποι πού ἐφευρίσκει ἡ δασκάλα ἤ συμβουλεύεται ἀπό βιβλία.
- Παρακολούθηση παραστάσεων ἔντεχνου κουκλοθέατρου καί Καραγκιόζη

Α.2. 8. Μ Α Σ Κ Ε Σ

Στόχοι

Οἱ ἐπιδιώξεις εἶναι ἀνάλογες μ'ἐκεῖνες τῶν κουκλῶν.

Δραστηριότητες - Ὑλικά (χαρτόνι)

Στίς τάξεις αὐτές περιοριζόμαστε κυρίως στό στερεό χαρτί. Μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ καί πανί καί νά συνδυαστεῖ μέ ἀφαλογή ἀμφίεση, ὁπότε τά παιδιά ὑποδύονται διάφορους ρόλους.

Α.2. 9. Υ Φ Α Ν Τ Ι Κ Η

Στόχοι

Μέ τήν ὑφαντική τό παιδί α) ἀποκτᾶ χρήσιμες πληροφορίες καί γνώσε

γιά τή μετατροπή τῆς πρώτης ὕλης (μαλλιοῦ, κλωστῆς) σέ ὕφασμα καί τίς ἀνάλογες δεξιότητες,

β) διακρίνει τίς διαφοροποιήσεις πού συντελοῦνται στήν ὑφή, τούς χρωματισμούς καί τούς διακοσμητικούς συνδυασμούς μέ τήν ἀλλαγή τρόπου ὕφανσης,

γ) ἀναπτύσσει τό αἰσθητικό του κριτήριο.

Δραστηριότητες - Ὑλικά - Ὁδηγίες (ηλικίας)

- Χρησιμοποιοῦμε μαλλί, νῆμα, λωρίδες ὑφάσματος κ.τ.ἄ. Ὑποτυπώδης "ἀργαλειός" πού τόν φτιάχνομε ἐμεῖς. Γενικά βοηθοῦμε τό παιδί, γιατί ἡ δραστηριότητα αὐτή εἶναι δύσκολη γιά παιδιά τῆς ἡλικίας αὐτῆς. Καί περιοριζόμαστε σέ πολύ ἁπλές κατασκευές
- Δίνομε στό παιδί ἕναν ἀργαλειό ἀπό χαρτόνι, (15-20 ἑκ.) τετράγωνο ἤ ὀρθογώνιο, ἤ ἀπό σανίδι ἤ ἕνα σκελετό πάνω στόν ὁποῖο ἔχομε κάνει χωρίσματα ἀνά 5 χιλιοστά (μέ σχισμές ἤ καρφιά ἀνάλογη) κι ἔχομε περάσει τό νῆμα τοῦ στημονιοῦ.
- Δείχνομε πρῶτα στά παιδιά πῶς νά κρατοῦν τό ὑφάδι καί πῶς κάνομε ἕνα σχέδιο. Μετά ἀφήνομε τό παιδί ἐλεύθερο νά πειραματιστεῖ μέ τά χρώματα καί τούς συνδυασμούς.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (Β)

ΜΟΥΣΙΚΗ

1. Ἐπιδιώξεις τοῦ μαθήματος

- Νά ἀφυπνίσει τίς μουσικές δυνάμεις τοῦ παιδιοῦ καί νά τίς καλλιεργήσει ἔτσι ὥστε νά εἶναι σέ θέση νά τίς χρησιμοποιεῖ σέ ἀτομικές ἤ συλλογικές μουσικές ἐκδηλώσεος.
- Νά βοηθήσει τό παιδί νά ἀναπτύξει τή μουσική εὐαισθησία, ὥστε νά μπορεῖ νά ἀπολαμβάνει τό ρυθμό, τήν ἁρμονία, τή μελωδία, καθώς καί τήν ἰδιαίτερη ἐκφραστική δύναμη μιᾶς μουσικῆς συνθέσεως
- Νά ρευστοποιήσει τίς ἀτομικές δημιουργικές μουσικές δυνάμεις καί νά ἱκανοποιήσει τά ἐνδιαφέροντα καί τίς ἰδιαίτερες κλίσεις του.
- Νά τό ὑποβοηθήσει νά ἐξοικειωθεῖ μέ τά μουσικά σύμβολα καί ὄργανα νά τό ἀσκήσει στήν χρησιμοποίησή τους γιά τήν ἐκτέλεση ἁπλῶν μουσικῶν συνθέσεων, καί νά τό ἐνθαρρύνει στίς τυχόν ἀπόπειρές του γιά μουσικές συνθέσεις.
- Νά τοῦ ἀναπτύξει νέα ἐνδιαφέροντα καί διάθεση γιά συμμετοχή σέ ὀργανωμένες μουσικές ἐκδηλώσεις καί νά τό καταστήσει ἱκανό νά αἰσθάνεται ἀνάλογη αἰσθητική συγκίνηση.
- Νά τό φέρει σέ ἐπαφή μέ τούς μουσικούς θησαυρούς τοῦ λαοῦ μας καί τῶν ἄλλων λαῶν, ἔτσι ὥστε, ὄχι μόνον νά αἰσθάνεται τήν ἀνάλογη αἰσθητική συγκίνηση, ἀλλά νά ἐκτιμᾶ σωστά τίς ποικίλες μουσικές δημιουργίες καί νά τίς χρησιμοποιεῖ ὡς μέσο γιά τήν ἐπικοινωνία καί συναδέλφωση τῶν λαῶν.

2. Ἐπιδιώξεις Προγράμματος Α΄ καί Β΄ τάξεων

Στίς τάξεις αὐτές ἐπιδιώκουμε νά ἀποκτήσει τό παιδί τά πρῶτα μεθοδευμένα μουσικά βιώματα μέ τρόπο ὥστε:

./.

- νά ἀφομοιώσει, προοδευτικά μέ συστηματική ἀκρόαση, τούς κατάλληλους ἤχους καί, ἀργότερα, τήν κατάλληλη μουσική·
- νά ἐδραιώσει, μέ ρυθμική ἄσκηση, τή σωστή λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς·
- νά ἀποκτήσει τήν ἱκανότητα γιά σωστή τοποθέτηση τῆς φωνῆς στό τραγούδι·
- νά γίνει ἱκανό, μέ τή χρήση διαφόρων ἠχητικῶν ἀντικειμένων καί ὀργάνων, γιά ρυθμική συνοδεία καί ρυθμικό αὐτοσχεδιασμό·
- νά εἶναι σέ θέση νά κάνει ἔμπρακτη ἐφαρμογή τῶν μουσικῶν ἐμπειριῶν καί δεξιοτήτων σέ δημιουργικές ἐργασίες τῆς τάξης.

Β.3. Μορφές μουσικῶν δραστηριοτήτων Α' καί Β' τάξεων.

Οἱ βασικές μορφές εἶναι: ἀκρόαση, ρυθμική κίνηση, τραγούδι, παίξιμο ὀργάνου, μουσική γραφή καί ἀνάγνωση, μουσική σύνθεση ἤ μουσικές δημιουργίες.

Οἱ δραστηριότητες αὐτές ἐντάσσονται σ' ἕνα σχῆμα πού ἀντιπροσωπεύουν 4 β α σ ι κ έ ς μ ο υ σ ι κ έ ς λ ε ι τ ο υ ρ γ ί ε ς:

α) ἀκρόαση (φωνῆς - ὀργάνου μουσικοῦ, φωνῆς καί ὀργάνου),

β) ἐκτέλεση (τραγούδι, ὄργανο, ἀνάγνωση μουσικῶν συμβόλων),

γ) ρυθμική κίνηση καί

δ) δημιουργικές ἐργασίες.

Ἰδιαίτερα γιά τίς Α΄ καί Β΄ τάξεις παίρνουν τίς ἑξῆς μορφές καί περιεχόμενο.

α. Ἀκροαστική ἄσκηση

Στόχοι:

- Πρώτη ἐξοικείωση τοῦ παιδιοῦ μέ τούς φυσικούς καί τεχνητούς ἤχους γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς μουσικῆς του αἴσθησης.

Δραστηριότητες

Ἄσκηση στήν ἀκρόαση καί διάκριση φυσικῶν καί μουσικῶν ἤχων, Τό ζδιο σέ συνδυασμό μέ ρυθμικές κινήσεις.

Ἀκρόαση κατάλληλων γιά τήν ἡλικί μελωδιῶν, ὅπως: νανουρίσματα, ταχ ρίσματα καί ἄλλα ἁπλά δημοτικά τρ γούδια, ἁπλά χαρούμενα ἐμβατήρια, ἔντεχνα παιδικά τραγούδια, ξένες λαϊκές μελωδίες καί τεμάχια χαρακτηριστικά γιά τό ρυθμό καί τό μέ ἀπό κλασική μουσική.

Διάκριση ἤχων ὀργάνων μέ τά ὁποῖα ἐκτελοῦνται ὁρισμένα τραγούδια (κυρίως ἀπό τίς κασέτες).

Σημείωση: Φυσικοί ἤχοι: ἀέρας, πλατάγισμα φτερῶν, τρίψιμο ξερῶν φύλλων, χτυπήματα στό τραπέζι, ἤχοι μηχανῶν κ.τ.ἄ.

β. Ρυθμική Ἄσκηση καί κίνηση

Στόχοι:

- Πρώτη ἐξοικείωση μέ τό ρυθμό

Δραστηριότητες

Μιμητικές κινήσεις ἤχων ἀπό τή

./.

διάκριση ρυθμικῶν ἤχων καί ἀπόλαυσή τους.

-Ἀνάπτυξη ἱκανότητας τῶν παιδιῶν γιά πειθάρχηση τῆς κινητικότητάς τους καί τόν ἔλεγχο τῶν βασικῶν τους κινήσεων μέσα στό χῶρο.

-Ὑποβοήθηση γιά ἐλεύθερη ρυθμική ἔκφραση καί ρύθμιση τῆς ἀναπνοῆς τους γιά τήν τοποθέτηση τῆς φωνῆς στό τραγούδι.

ζωή (π.χ. καλπασμός ἀλόγων, λειτουργίας μηχανῶν κ.ἄ). Αὐτοσχέδιες (αὐθόρμητες ἐκφραστικές κινήσεις-ρυθμισμένες κινήσεις μέ στόχο τόν ἔλεγχο τῶν σωματικῶν κινήσεων (βάδισμα, τρέξιμο, πηδήματα κ.τ.λ.). Ἐπίσης χτυπώντας παλαμάκια ἤ βαδίζοντας ἀκολουθοῦν ρυθμούς(μουσικούς ἤ ἄλλους). Ρυθμικά μουσικά παιγνίδια καί ἁπλοί λαϊκοί χοροί (βηματισμοί).

γ. Μουσική ἐκτέλεση

Στόχοι

-Τά παιδιά ἐξοικειώνονται μέ τούς ἤχους διαφόρων ἠχητικῶν ὀργάνων καί ἀσκοῦνται στή διάκρισή τους καί τή σωστή παραγωγή ρυθμικῶν ἤ μελωδικῶν ἤχων.

-Ἀσκοῦνται στή σωστή λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς, πού θά τά βοηθήσει νά βροῦν στό λάρυγγά τους τή φυσιολογική θέση τῆς φωνῆς τους στό τραγούδι.

Δραστηριότητες

-Περιλαμβάνονται δύο βασικές μουσικές δραστηριότητες: τραγούδι καί χρήση ἠχητικῶν ὀργάνων.

-Χρήση διαφόρων ἠχητικῶν ἀντικειμένων καί ὀργάνων(χαρτιοῦ, ξερῶν φύλλων, ξύλων, κουταλιῶν, κουδουνιῶν κ.ἄ. -χρήση μουσικῶν ὀργάνων

-Συνδυασμός τῶν ἀνωτέρω μέ τήν ἀκρ ση καί τή ρυθμική κίνηση.

-Ἀπομίμηση ἤχων (φωνῶν, ὀργάνων μ σικῶν καί ἄλλων) καί σέ συνδυασμό τίς προηγούμενες δραστηριότητες.

-Φωνητική ἀπόδοση ἀνάλογων μέ τήν ηλικία τραγουδιῶν*

*Τά τραγούδια περιέχονται στίς Μεθόδους, τῶν ὁποίων ἡ χρήση εἶναι ὑποχρεωτική. Εἶναι μέρος τοῦ Προγράμματος. Ὑπάρχουν δύο :Γιά τήν Α΄ τάξη (1979)καί συμπληρωματική γιά τήν Α΄καί εἰσαγωγική γιά τήν Β΄τάξη (1982) ἀπό τόν ΟΕΔΒ, πού θά σταλοῦν σέ ὅλα τά σχολεῖα(Η πρώτη ἔχει κιόλας σταλεῖ).

Μεθόδοι:

-Καλλιεργοῦν τίς φωνητικές καί ἀκουστικές ἱκανότητες καί τήν εὐαισθησία ἀπέναντι στίς μουσικές δημιουργίες.

-Μουσικά παιγνίδια καί χοροί (ρυθμικοί βηματισμοί).

-Ἀπόδοση μελωδιῶν καί τραγουδιῶν μέ ἀνάλογα ὄργανα τάξης.

δ. Δημιουργικές ἐργασίες

Στόχοι

Δίνονται εὐκαιρίες στά παιδιά:

-νά ὁλοκληρώσουν τήν αἰσθητική τους ἐμπειρία μέ ἔμπρακτη ἐφαρμογή τῶν ἀποκτημένων μουσικῶν δεξιοτήτων στίς ἄλλες δημιουργικές ἐργασίες τῆς τάξης.

-νά ἀνακαλύψουν τήν ἀτομικότητά τους μέσα ἀπό τίς δραστηριότητες αὐτές.

-νά ὁλοκληρώσουν τή μόρφωσή τους.

Δραστηριότητες

-Στοιχειώδεις αὐτοσχεδιάσεις τραγουδιῶν ἤ μελωδιῶν (μέ φωνή ἤ ὄργανα), συνοδεία τραγουδιοῦ μέ παλαμάκια, κρουστά ὄργανα κ.τ.ὅ., τοποθέτηση ἁπλῶν ποιημάτων σέ μελωδίες γνωστές ἤ αὐτοσχέδιες, μουσικά παιγνίδια.

-Συμμετοχή, ἀτομική ἤ ὁμαδική, σέ ἑορταστικές ἐκδηλώσεις τοῦ σχολείου μέ μουσικές δραστηριότητες (τραγούδι, συνοδεία μέ ἠχητικά ὄργανα σέ παραστάσεις ἀπό σκηνῆς κ.τ.ὅ.).

-Ὑπόδυση ρόλων σέ ἐλεύθερα δραματοποιημένα μουσικά παιγνίδια, στήν αἴθουσα ἤ στήν αὐλή. Τραγούδια μέ διάλογο.-Μουσική ὑπόκρουση καί τραγούδι σέ παραστάσεις κουκλοθεάτρου κ.τ.ὅ.

-Καταγραφή ἤχων, μελωδιῶν, τραγουδιῶν τῶν παιδιῶν κ.ἄ.(σύμφωνα μέ τό ἀνωτέρω) σέ μαγνητόφωνα.

-Ἄσκηση στή ρυθμική ἀπόδοση κινήσεων μέ συνοδεία πιάνου καί ἄλλων ὀργάνων.

Β. 4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Ἡ μουσική παιδεία ἴσαμε σήμερα στηριζόταν σχεδόν ἀποκλειστικά στό περιστασιακό τραγούδι, πού ὑπηρετοῦσε ἀνάγκες τοῦ λοιποῦ σχολικοῦ προγράμματος.

- Ἔτσι ἡ αἰσθητική πλευρά τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς ἀγνοήθηκε καί καταστρατηγήθηκε, καθώς ἡ ἐπιλογή τῶν τραγουδιῶν ἀπό τούς δασκάλους γινόταν μέ προσωπικά κριτήρια καί ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες καί τό ὅλο πνεῦμα ἐργασίας τοῦ σχολείου, ἐνῶ ἄλλες πρωτογενεῖς καί βασικοί παράγοντες τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος ἔμεναν ἔξω ἀπό τό διδακτικό πλαίσιο.

- Στό πρόγραμμα τοῦτο τό βάρος πέφτει στήν καλλιέργεια πρωταρχικά τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος τοῦ παιδιοῦ μέσω τῶν κατάλληλων ἤχων καί ρυθμῶν καί τήν προσωπική συμμετοχή τοῦ παιδιοῦ στίς ἀντίστοιχες δραστηριότητες. Τό τραγούδι δέν εἶναι παρά ἕνα μέρος τῆς μουσικῆς ἀγωγῆς καί συνδυάζεται μέ τήν κίνηση, τό παιγνίδι καί τή δημιουργική ἔκφραση.

- Γιά τό λόγο αὐτό πρέπει ὁ δάσκαλος νά δώσει τήν ἴδια βαρύτητα στίς τέσσερις κατηγορίες τῶν μουσικῶν δραστηριοτήτων πού περιγράψαμε (Μορφές μουσικῶν δραστηριοτήτων) χρησιμοποιώντας ὅλα τά μέσα πού τοῦ προσφέρει ἡ σύγχρονη τεχνική.

- Ἡ δουλειά τοῦ δασκάλου, στίς τάξεις αὐτές, δέ θά κριθεῖ ἀπό τό πλῆθος ἀλλά ἀπό τήν ποιότητα τῶν τραγουδιῶν πού ἔμαθε στά παιδιά καί ἀπό τή γενικότερη εὐαισθησία πού ἀπόκτησαν ἀπέναντι στόν ἦχο, τό ρυθμό καί τήν ἀτομική δημιουργική ἔκφραση.

./.

- Γιά νά γίνει σωστή ἀρχή καί ἐπιτυχής ἐφαρμογή τοῦ Προγράμματος χρειάζεται ἀλλαγή στή σφάση τοῦ δασκάλου ἀπέναντι στό μάθημα αὐτό. Ἀπαιτεῖται πρῶτα νά δεῖ τό μάθημα ὡς αὐτοτελή μαθητική δραστηριότητα πού συνάπτεται μέ βαθύτερες βιολογικές ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου, ἀνεξάρτητα ἀπό ἄλλες σκοπιμότερες διδακτικές. Ἡ αἴσθηση τοῦ ρυθμοῦ, ἡ μελωδική ἔκφραση, τό τραγούδισμα κ.λ.π. εἶναι ἔμφυτα στόν κάθε ἄνθρωπο. Δέ χρειάζεται νά τά συνδέσουμε ἀπαραίτητα μέ ἄλλα μαθήματα ἤ νά γίνουν ὑπηρετικά αὐτῶν, π.χ. μέ τό γλωσσικό μάθημα ἤ μέ τή Μελέτη τοῦ περιβάλλοντος.

Ἀπαιτεῖται ἀκόμη ἡ προμήθεια ὀργάνων τῆς τάξης καί διάφορων ἠχητικῶν ἀντικειμένων πού θά χρησιμοποιοῦν οἱ μαθητές ἄνετα (τρίγωνο, ντέφι, κύμβαλα, καστανιέτες, κουδουνάκια, μαράκες, κυλινδρικά ξύλα ἤ καλάμια, ταμπούρλα, ξυλόφωνο καί πιθανόν ὄργανα πού γνωρίζουν νά παίζουν οἱ μαθητές). Καί νά ἀντιμετωπίσει ὁ δάσκαλος αὐτές τίς δραστηριότητες βασικῆς σημασίας για τη μουσική αγωγή των παιδιών. Καί βέβαια μιά μεθοδική καί μιά μουσική καλλιέργεια πού δέν εἶναι δοσμένη σέ ὅλους μας, οὔτε ἀπό τή φύση οὔτε ἀπό τήν ἀγωγή πού λάβαμε.

- Γιά νά βοηθήσουμε τό δύσκολο ἀκριβῶς σ' αὐτό τό λεπτό ἔργο ἀποφασίσαμε, μεταβατικά καί ὡς πρῶτο βῆμα, νά τοῦ προσφέρουμε τήν πείρα καί τή γνώση τῶν εἰδικῶν μουσικολόγων καί μουσικοπαιδαγωγῶν μέ εἰδικές ἐργασίες.

Ἡ πρώτη προσπάθεια ἔγινε μέ τό τραγούδι, στό ὁποῖο ἐνσωματώνονται καί ἄλλες μουσικές δραστηριότητες, ὅπως ὁ ρυθμός, ἡ κίνηση, ἡ φωνητική ἄσκηση, ἡ ἀκρόαση, τό παιγνίδι.

Δύο Μέθοδοι θά δοθοῦν στά σχολεῖα, ὅπου:

α) ἀναλύεται ἡ ἔννοια, ἡ σημασία καί ὁ τρόπος διδασκαλίας τοῦ τραγουδιοῦ στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις.

β) ἑρμηνεύονται οἱ φυσιολογικές λειτουργίες τοῦ τραγουδιοῦ.

γ) προσφέρονται ὑποδειγματικοί τρόποι διδ/λίας

δ) καταχωρίζονται κατάλληλα τραγουδάκια, γιά τίς τάξεις αὐτές, συνοδευμένα ἀπό εἰδικές κασέτες, ὅπου ἔχουν μαγνητοφωνηθεῖ ὅλα τά τραγούδια.

- Ἡ σειρά τῶν τραγουδιῶν ἔγινε μέ βάση καθαρά μουσικά κριτήρια, ὅπου ἐλήφθησαν ὑπόψη οἱ δυνατότητες τοῦ παιδιοῦ, ἡ σωστή διαβάθμιση τῶν μουσικῶν μέτρων καί τόνων καί ἡ ἀνάγκη γιά βαθμιαία μεθοδική εἰσαγωγή στή μουσική αἴσθηση καί ἐμπειρία.

- Γι'αὐτό τηρήθηκε ἡ ἀρχή ἀπό τά ἁπλά στά σύνθετα κι ἀπό τά γνωστά στά ἄγνωστα. Ἔτσι ἔχομε ἄφθονες δημοτικές μελωδίες καί παιγνίδια, παράλληλα μέ ἔντεχνα τραγούδια, διαλεγμένα ἐπίσης μέ τά ἴδια κριτήρια.

- Ἡ χρήση τῆς μεθόδου καί ἡ διδ/λία τῶν τραγουδιῶν - παιγνιδιῶν εἶναι ὑποχρεωτική, γιατί ἀποτελοῦν συμπλήρωμα τοῦ Προγράμματος καί γιατί μόνο ἔτσι θά ἐπιδιωχθοῦν οἱ σκοποί τοῦ Προγράμματος.
Τά τραγούδια εἶναι ἀρκετά γιά τή σωστή μουσική ἀγωγή τοῦ παιδιοῦ.

Λίγα ἀκόμα, πολύ λίγα συμπληρωματικά τραγούδια, γιά νά καλυφτοῦν ἴσως ὁρισμένες ἄλλες ἀνάγκες τῆς ζωῆς, θά ἐπιλέξει ὁ δάσκαλος μέ πολύ προσοχή ἀπό αὐτά πού κυκλοφοροῦν στήν ἀγορά καί μέ βάση τίς παραπάνω ἀρχές.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ι. ΣΚΟΠΟΣ

Η φυσική Αγωγή στό Δημοτικό Σχολεῖο ἔχει ὡς σκοπό νά βελτ
ώσει τήν ψυχοσωματική διάπλαση τοῦ μαθητῆ, νά τοῦ καλλιεργήσει
τίς κινητικές του δυνατότητες καί κλίσεις καί νά τόν βοηθήσει,
ὥστε νά ἐνταχθεῖ ὡς δημιουργικό μέλος στό κοινωνικό σύνολο.

Εἰδικότερα μέ τή φυσική Ἀγωγή ἐπιδιώκεται:

1. Η προαγωγή καί ἡ βελτίωση τῆς ὑγείας.
2. Η καλυτέρευση τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ.
(ἀναπνοή καί κυκλοφορία-αὔξηση τῆς ἀντοχῆς).
3. Η ἀνάπτυξη τῆς δύναμης τῶν μυῶν (δύναμη, ἀνθεκτικότητα, ἐκ-
κρηκτικότητα, ἐλαστικότητα).
4. Η βελτίωση τῆς ταχύτητας (καλύτέρευση τῆς ἔμφυτης ταχύτητας
5. Η βελτίωση τῆς εὐκινησίας τῶν ἀρθρώσεων.
6. Η καλλιέργεια τῆς νευρομυϊκῆς συνεργείας καί τῆς μυϊκῆς συν
μογῆς (ὀρθή κινητική ἔκφραση, σύμμετρη καί ἁρμονική διάπλαση
τοῦ σώματος, καλή μυϊκή αἴσθηση, μικρός χρόνος ἀντιδράσεως).
7. Η ἀνάπτυξη τῆς ἀγάπης γιά τόν ἀθλητισμό καί ἡ καλλιέργεια
τοῦ ἀθλητικοῦ πνεύματος.
8. Η καλλιέργεια τῆς ἀγάπης γιά τή φύση καί ἡ ὀρθή χρησιμοποίη
ση τῶν στοιχείων της στήν ἄθληση καί τή ζωή.
9. Η ἀνάπτυξη τῆς συνείδησης τῆς ὑποκειμενικῆς καί τῆς ἀντικει
μενικῆς πραγματικότητας.
10. Η καλλιέργεια τῶν ψυχικῶν, ἠθικῶν καί κοινωνικῶν ἀρετῶν (αὐ
πεποίθηση, πρωτοβουλία, θάρρος, πειθαρχία, συνεργασία, ἀλτρ
σμός).
11. Η ἀνάπτυξη τῶν διανθρώπινων σχέσεων μεταξύ τῶν μαθητῶν καί
τοῦ ἄλλου κόσμου.

ΙΙ. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

- Η ἁπλή φυσική κίνηση (βαδίσεις, τρέξιμο, ἀναπηδήσεις, αἰωρήσει
περιφορές, ταλαντεύσεις, ἀναρριχήσεις, κυβιστήσεις, ἐρπισμοί
κτλ).
- Η καθορισμένη κινητική καί καλαισθητική δραστηριότητα.
(ἐλεύθερη καί ἐνόργανη γυμναστική μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση στήν κ

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ι. ΣΚΟΠΟΣ

Ἡ Φυσική Ἀγωγή στό Δημοτικό Σχολεῖο ἔχει ὡς σκοπό νά βελτ
ώσει τήν ψυχοσωματική διάπλαση τοῦ μαθητῆ, νά τοῦ καλλιεργήσει
τίς κινητικές του δυνατότητες καί κλίσεις καί νά τόν βοηθήσει,
ὥστε νά ἐνταχθεῖ ὡς δημιουργικό μέλος στό κοινωνικό σύνολο.

Εἰδικότερα μέ τή φυσική Ἀγωγή ἐπιδιώκεται:

1. Ἡ πρόσπιση καί ἡ βελτίωση τῆς ὑγείας.
2. Ἡ καλυτέρευση τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν τοῦ ὀργανισμοῦ.
(ἀναπνοή καί κυκλοφορία-αὔξηση τῆς ἀντοχῆς).
3. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς δύναμης τῶν μυῶν (δύναμη, ἀνθεκτικότητα, ἐκ-
κρηκτικότητα, ἐλαστικότητα).
4. Ἡ βελτίωση τῆς ταχύτητας (καλύτέρευση τῆς ἔμφυτης ταχύτητα
5. Ἡ βελτίωση τῆς εὐκινησίας τῶν ἀρθρώσεων.
6. Ἡ καλλιέργεια τῆς νευρομυϊκῆς συνεργείας καί τῆς μυϊκῆς συν
μογῆς (ὀρθή κινητική ἔκφραση, σύμμετρη καί ἁρμονική διάπλασ
τοῦ σώματος, καλή μυϊκή αἴσθηση, μικρός χρόνος ἀντιδράσεως).
7. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἀγάπης γιά τόν ἀθλητισμό καί ἡ καλλιέργεια
τοῦ ἀθλητικοῦ πνεύματος.
8. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀγάπης γιά τή φύση καί ἡ ὀρθή χρησιμοποίη
ση τῶν στοιχείων της στήν ἄθληση καί τή ζωή.
9. Ἡ ἀνάπτυξη τῆς συνείδησης τῆς ὑποκειμενικῆς καί τῆς ἀντικε
μενικῆς πραγματικότητας.
10. Ἡ καλλιέργεια τῶν ψυχικῶν, ἠθικῶν καί κοινωνικῶν ἀρετῶν (αὐ
πεποίθηση, πρωτοβουλία, θάρρος, πειθαρχία, συνεργασία, ἀλτρ
σμός).
11. Ἡ ἀνάπτυξη τῶν διανθρώπινων σχέσεων μεταξύ τῶν μαθητῶν καί
τοῦ ἄλλου κόσμου.

ΙΙ. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

- Ἡ ἁπλή φυσική κίνηση (βαδίσεις, τρέξιμο, ἀναπηδήσεις, αἰωρήσε
περιφορές, ταλαντεύσεις, ἀναρριχήσεις, κυβιστήσεις, ἑρπισμοί
κτλ).
- Ἡ καθορισμένη κινητική καί καλαισθητική δραστηριότητα.
(ἐλεύθερη καί ἐνόργανη γυμναστική μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση στήν κ

λιέργεια τοῦ ρυθμοῦ, τήν ἀνάπτυξη τῆς δύνάμεως τῶν μυῶν καί τήν εὐκινησία τῶν ἀρθρώσεων).

- Τό παιγνίδι σέ ὅλες του τίς μορφές καί τίς ποικιλίες.
- Οἱ ἀθλοπαιδιές
- Ὁ κλασικός ἀθλητισμός, ἡ κολύμβηση καί οἱ λοιπές ἀθλητικές ἐκδηλώσεις.
- Ἡ φυσιολατρική καί ἡ ὀρειβατική ἐκδήλωση.
- Ὁ χορός.

Οἱ φάσεις ἐξέλιξης καί οἱ δραστηριότητες κατά τάξεις

Οἱ μαθητές τῶν τάξεων αὐτῶν βρίσκονται πρός τό τέλος μιᾶς σημαντικῆς ἀναπτυξιακῆς φάσης μέ κύρια χαρακτηριστικά τήν καλή κυκλοφορία τοῦ αἵματος, τή μεγάλη κινητικότητα, τήν ἀδυναμία γι πολύωρη συγκέντρωση στό ἴδιο θέμα, τήν ἔντονη ἐπιθυμία γιά συνε χή ἀλλαγή τῶν κινητικῶν δραστηριοτήτων, τήν τονισμένη ἀτομικότη καί τή μετάβαση ἀπό τό παιγνίδι στή μάθηση.

Ἰδιαίτερη προσοχή δίνεται ἐδῶ στήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπιδεξιότη τῶν παιδιῶν, στήν ὀρθοσωμία τους, τή διεύρυνση τοῦ θώρα καί τήν καλή ἀναπνοή. Ἡ διδασκαλία τῶν πνευματικῶν παιγνιδιῶν χίζει ἐπίσης ἐδῶ, ἐνῶ στά ὁμαδικά παιγνίδια θεσπίζονται καί ἐφαρμ ζονται κανονισμοί καί διδάσκεται ὁ σωστός τρόπος παιξίματος. Στί τάξεις αὐτές τέλος γίνεται ἡ πρώτη γνωριμία τῶν παιδιῶν μέ τόν ἀ θλητισμό, πού στήν κολύμβηση καί τήν ἐνόργανη γυμναστική προχωρ στή διδασκαλία τῆς τεχνικῆς τῶν διαφόρων ἀθλημάτων.

- Ἁπλές, χαρούμενες, ρυθμικές καί ἐναλλασσόμενες μορφές κινη τικῶν δραστηριοτήτων καί παιγνιδιῶν μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση στ καλλιέργεια τοῦ ρυθμοῦ καί τήν αὐτοέκφραση τῶν μαθητῶν.
- Δραστηριότητες γιά τήν εἰσαγωγή στίς βασικές ἀρχές τῆς τεχ νικῆς τῶν ἀθλοπαιδιῶν.
- Δραστηριότητες γιά τήν εἰσαγωγή στίς βασικές ἀρχές τοῦ κλα κοῦ ἀθλητισμοῦ καί τῶν λοιπῶν ἀθλητικῶν ἐκδηλώσεων.
- Κολύμβηση (ὅπου οἱ συνθῆκες τό ἐπιτρέπουν. Ἐξοικείωση μέ τ νερό, ἐπίπλευση, εἰσαγωγή στή βασική τεχνική τοῦ ὕπτιου καί τοῦ πρόσθιου).
- Ἁπλές φυσιολατρικές ἐκδηλώσεις.
- Χορεί (εἰσαγωγή στούς πανελλήνιους καί τούς τοπικούς χορούς

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Προγραμματισμός τῆς Φυσικῆς Ἀγωγῆς. Ἐτήσιος, ἑβδομαδιαῖος, μερήσιος.

Ψυχοσωματική προετοιμασία. Προασκήσεις.

Οἱ γυμναστικές ἀσκήσεις τοῦ Προγράμματος. Παιγνιώδεις, ἐλεύθερες, συναθλήσεις καί ἀσκήσεις μέ φορητά ἤ σταθερά ὄργανα.

Παιδαγωγικά παιχνίδια.

Γνωριμία μέ τίς ἀθλοπαιδιές.

Γνωριμία μέ τόν κλασικό ἀθλητισμό.

Εἰσαγωγή στήν πολύμβηση

Ἐπαφή μέ τή φύση (φυσιολατρεία) καί τά ἀγωνίσματα τῆς ὑπαίθρου.

Εἰσαγωγή ἑλληνικούς χορούς.

6) Εἰσαγωγή στήν Κολύμβηση

α) Νά ἐξοικειωθοῦν οἱ μαθητές μέ τό ὑγρό στοιχεῖο.

β) Νά γνωρίσουν τά βασικά εἴδη κολυμβήσεως.

7) Ἐπαφή μέ τή φύση (φυσιολατρία) καί ἀγωνίσματα ὑπαίθρου.

α) Νά γνωρίσουν καί νά ἀγαπήσουν οἱ μαθητές τό φυσικό περιβάλλον.

β) Νά ἔλθουν σέ πρώτη γνωριμία μέ τούς χώρους, τίς ἐγκαταστάσεις καί τά χρησιμοποιούμενα ὄργανα τῶν φυσιολατρικῶν ἤ ὑπαίθριων ἀθλητικῶν ἐκδηλώσεων τῆς περιοχῆς.

8) Εἰσαγωγή στούς Ἑλληνικούς χορούς.

α) Νά γνωρίσουν οἱ μαθητές τούς βασικούς βηματισμούς τῶν πανελλήνιων χορῶν καθώς καί τῶν ἁπλῶν χορῶν τῆς περιοχῆς τοῦ σχολείου.

ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ – ΣΤΟΧΟΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

I) Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Ἡ ψυχοσωματική προετοιμασία ἔχει σκοπό νά δημιουργήσει στούς μαθητές τίς κατ
λήλες ἐκεῖνες ψυχολογικές καί βιοκινητικές προϋποθέσεις, ὥστε νά μποροῦν αὐτοί νά μετέ
χουν στό μάθημα μέ προθυμία καί χαρά, χωρίς τόν κίνδυνο νά ὑποστοῦν σωματικές κακώσεις ἀπό τήν αἰφνίδια ἔνταση στίς προσπάθειές το

Ἡ προετοιμασία αὐτή γίνεται στήν ἀρχή τοῦ μαθήματος, διαρκεῖ λίγα μόνο λεπτά 3 ἕως 5-καί εἶναι ἀνάλογη σέ μορφή καί ἔντα μέ τίς καιρικές συνθῆκες, τά γυμναστικά μέσ πού ὑπάρχουν καί τό κινητικό ἔργο πού θά ἀκ λουθήσει.

Ἡ προετοιμασία περιλαμβάνει μικρές καί ἁπλ μορφές ἀσκήσεων ἀπό ὁλόκληρο τόν κύκλο

./.

τῶν δραστηριοτήτων,κυρίως ὅμως ἁπλές δρομικές δραστηριότητες μέ παράλληλες ἐλεύθερες κινήσεις τῶν χεριῶν καί τοῦ κορμοῦ ἤ ἕνα ἁπλό δρομικό παιγνίδι.

Ἐνδεικτικές δραστηριότητες ἀπό τίς ὁποῖες μπορεῖ ὁ δάσκαλος νά ἀντλήσει ἰδέες γιά τήν προετοιμασία τῶν μαθητῶν του εἶναι :

Ἁπλό τρέξιμο στό χῶρο χωρίς γραμμές μέ προσπάθεια ὁ ἕνας νά μήν ἀκουμπᾶ τόν ἄλλο -Ἁπλό τρέξιμο μέ κράτημα τῶν χεριῶν στά πλάγια,μέ κίνηση τῶν χεριῶν πάνω καί κάτω,ὅπως τά πουλιά, μέ περιφορές τῶν χεριῶν ἐλεύθερες ἐμπρός καί ὀπίσω -Ἁπλό τρέξιμο ἐμπρός μέ ἐναλλαγές τρεξίματος πρός τά πλάγια ἤ ὀπίσω -Ἁπλό τρέξιμο ἐμπρός μέ ἐνδιάμεσα κατά διαστήματα βαθειά καθίσματα καί διπλώσεις - Τρέξιμο δύο δύο πιασμένοι ἀπό τό χέρι ἤ χωρίς κράτημα ὁ ἕνας πίσω ἀπό τόν ἄλλο,μέ ἀλλαγές θέσεως μετά ἀπό παράγγελμα κλπ. -Ἁπλό παιγνίδι ἀπό τόν κύκλο τῶν σκυταλοδρομιῶν ἤ τῶν λοιπῶν ψυχαγωγικῶν παιγνιδιῶν ὅπως π.χ. σκυταλοδρομία μέ μεταφορά ἤ κύλισμα μιᾶς μπάλας σκυταλοδρομία μέ ἐνδιάμεση παράκαμψη ἤ ὑπερπήδηση ἐμποδίων,μέ ἅπλωμα καί μάζεμα μικρῶν ἀντικειμένων κλπ -Ἁπλό παιγνίδι ὅπως ὁ ποντικός καί ἡ γάτα,ἡ κλῶσσα καί τό γεράκι,ὁ κύκλος στόν ἀέρα,οἱ φωλίτσες κλπ - Τρέξιμο μέ παράλληλες μιμητικές κινήσεις ἀπό τά ζῶα,τά ἐπαγγέλματα τῶν ἀνθρώπων,τίς κινήσεις τῶν δέντρων,τῶν κυμάτων κλπ.

2) Γυμναστικές Ἀσκήσεις τοῦ προγράμμα-

Οἱ γυμναστικές ἀσκήσεις ἔχουν κινησιολογική βάση τή φυσική κίνηση καί μορφή φυσικῆς δραστη-

τος

ριότητας. Ένας από τούς βασικούς στόχους τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων εἶναι ἡ ρυθμική ἀγωγή τῶν μαθητῶν, γιαυτό ὁ ρυθμός παίζει πρωταρχικό ρόλο στίς διάφορες δραστηριότητες καί ἡ καλλιέργειά του ἐπιδιώκεται ἀπό τό δάσκαλο ἤ πολλάκις ἀφήνεται νά προέλθει ἀπό τά ἴδια τά παιδιά.

Στίς γυμναστικές ἀσκήσεις περιλαμβάνονται οἱ ἐλεύθερες ἀσκήσεις, οἱ συνασκήσεις, οἱ ἀσκήσεις μέ μικρά φορητά γυμναστικά ὄργανα καί οἱ ἀσκήσεις στά σταθερά ὄργανα.

Οἱ ἐλεύθερες ἀσκήσεις περιλαμβάνουν : α) Μετατοπίσεις ὅλων τῶν εἰδῶν, ἁπλό τροχάδην μέ ἀλλαγές κατευθύνσεων, τροχάδην μέ συνδυασμό ἀναπηδήσεων καί ἁπλῶν κινήσεων τῶν χεριῶν καί τοῦ κορμοῦ. β) Ἁπλές ἀναπηδήσεις καί ἅλματα σέ ὅλη τους τήν ποικιλία, σέ συνδυασμό μέ μετακίνηση στό χῶρο, μέ παράλληλες κινήσεις τῶν χεριῶν καί τοῦ κορμοῦ. γ) Ἁπλές ἀσκήσεις γιά τήν τόνωση τῆς ὀρθοσωμικότητας, κυρίως ἀσκήσεις ἀπό τό ὀκλαδόν ἤ τήν πρηνή θέση.

Οἱ συνασκήσεις περιλαμβάνουν ὅλο τόν κύκλο τῶν ἐλεύθερων ἀσκήσεων μέ ταυτόχρονη τή βοήθεια καί τή συμμετοχή τοῦ συνασκούμενου.

Οἱ ἀσκήσεις μέ τά μικρά φορητά ὄργανα περιλαμβάνουν ὅλο τόν κύκλο τῶν ἐλεύθερων ἀσκήσεων μέ ταυτόχρονη χρησιμοποίηση γυμναστικῶν ὀργάνων, ὅπως μπάλες ὅλων τῶν εἰδῶν, στεφάνια, σχοινάκια, κορίνες, κοντούς, κορδέλες κλπ.

Οἱ ἀσκήσεις στά σταθερά γυμναστικά ὄργανα περιλαμβάνουν παιγνιώδεις μορφές ἀσκήσεων στά ὄργανα αὐτά καί κυρίως δραστηριότητες γνωριμίας, ὅπως ἁπλές ἀναρριχήσεις, στηρίξεις, διαπεράσεις,

ἐξαρτήσεις, ἰσορροπίες, ἀναρτήσεις, ὑπερπηδήσεις, κυβιστήσεις κλπ.

3) Παιδαγωγικά παιγνίδια

Τά παιγνίδια καί ἡ παρουσία ὅλων τῶν δραστηριοτήτων μέ παιγνιώδη μορφή ἀποτελοῦν βασική καί πολλές φορές τή μοναδική ἐργασία στίς Α΄ καί Β΄τάξεις.

Μέ τά παιγνίδια οἱ μαθητές ἐντάσσονται ὁμαλά στήν ὁμάδα καί παράλληλα ἀφήνονται ἐλεύθεροι νά ἐκφρασθοῦν, νά ἐκδηλώσουν τίς κλίσεις τους, τίς δυνατότητές τους, νά αὐτενεργήσουν καί νά ἀναπτύξουν πρωτοβουλίες.

Τά παιγνίδια ὅταν προορίζονται γιά τό εἰσαγωγικό μέρος εἶναι μικρά καί χαρούμενα, διαρκοῦν 3-~~5~~ 5 λεπτά καί συνήθως εἶναι δρομικά παιγνίδια, ὅπως π.χ. ἁπλές σκυταλοδρομίες, ὥστε νά προσφέρουν στούς μαθητές τήν ἀπαραίτητη κίνηση καί ἐνεργητικότητα πού θά τούς βοηθήσει γιά τή συνέχιση τοῦ μαθήματος.

Τά παιγνίδια, ὅταν προορίζονται γιά τό κύριο μέρος, εἶναι μεγαλύτερης διάρκειας ἤ περισσότερα στόν ἀριθμό, καλύπτουν ὁλόκληρη τήν ὥρα καί συμβάλλουν στήν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τοῦ μαθήματος.

Ἡ ἐπιλογή τῶν παιγνιδιῶν γίνεται ἀπό ὁλόκληρο τόν κύκλο τους, ἀπό τά δρομικά καί τά ἀγωνιστικά, ἀπό τά παιγνίδια μέ χρησιμοποίηση μικρῶν ἤ μεγάλων γυμναστικῶν ὀργάνων, ἀπό τά παιγνίδια εὐστροφίας, ἀντίληψης, ἱκανότητας κλπ.

4) Γνωριμία μέ τίς ἀθλοπαιδιές

Οἱ ἀθλοπαιδιές - Μπάσκετ, Βόλεϋ, Ποδόσφαιρο, χειροσφαίριση - παρουσιάζονται στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις μέ τήν πιό ἁπλή μορφή τους.

Γιά τό σκοπό αὐτό στίς περιπτώσεις πού ὁ δάσκαλος χρησιμοποιεῖ δραστηριότητες μέ μπάλες μέ πολλή προσοχή, μέ μεγάλη μεθοδικότητα καί μέ πολύ μικρούς στόχους παρουσιάζει στούς μαθητές τά πρῶτα στοιχεῖα τῆς τεχνικῆς τῶν ἀθλοπαιδιῶν ὅπως τό κράτημα τῆς μπάλας, τήν ὑποδοχή της, τό προχώρημα μέ αὐτή καί τήν ἁπλή μεταβίβαση.

Μέ τήν προσθήκη ἐπίσης στόν τρόπο διεξαγωγῆς τῶν παιγνιδιῶν περιορισμῶν, παραλλαγῶν ἤ ἁπλῶν κανόνων, ὅπως π.χ. τό κτύπημα τῆς μπάλας στό ἔδαφος κάθε τρία ἤ δύο βήματα στίς μετακινήσεις, τό κτύπημα τῆς μπάλας σέ πίνακα καί τό πιάσιμό της στόν ἀέρα κλπ, γίνεται ἡ γνωριμία τῶν μαθητῶν μέ τίς ἀθλοπαιδιές καί τούς κανονισμούς τοῦ παιξίματός τους.

ϛ) Γνωριμία μέ τόν κλασικό ἀθλητισμό

Ὁ κλασικός ἀθλητισμός παρουσιάζεται στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις μέ ἁπλή, παιγνιώδη καί κατά τό δυνατό δμαδική μορφή.

Γιά τό σκοπό αὐτό ὁ δάσκαλος χρησιμοποιεῖ ἀνάλογες μέ τίς δυνατότητες τῶν μαθητῶν δρομικές, ἁλματικές καί ριπτικές δραστηριότητες, ὥστε νά δίνεται τακτικά ἡ εὐκαιρία σ' αὐτούς, ἁβίαστα καί φυσικά, νά τρέξουν, νά πηδήσουν καί νά ρίξουν.

Οἱ δρόμοι εἶναι περιορισμένης ἀποστάσεως - 20 ἕως 30 μ.- μέ ἐνδιάμεσες καί συχνές πάντα ἀναπαύσεις πρίν ἀπό κάθε νέα προσπάθεια. Τά ἅλματα σέ μῆκος καί σέ ὕψος εἶναι ἁπλά, φυσικά καί ἁβίαστα. Οἱ ρίψεις τέλος γίνονται πάντα μέ μικρά ἐλαστικά ὄργανα καί φυσικά μέ διδακτική μέθοδο πού νά ἀποκλείει κάθε κίνδυνο γιά τούς μαθητές.

6) Εἰσαγωγή στήν κολύμβηση.

Ἡ κολύμβηση παρουσιάζεται στίς Α΄καί Β΄τάξεις

Γι' αὐτό ἐκεῖ πού ὑπάρχουν οἱ ἀνάλογες προϋποθέσεις - κολυμβητική δεξαμενή - οἱ μαθητές μποροῦν μέ κατάλληλη διδασκαλία νά καλύφουν τό στάδιο τῆς ἐξοικείωσης μέ τό ὑγρό στοιχεῖο, νά μάθουν νά ἐπιπλέουν καί ἀκόμη νά μάθουν τά ἁπλά εἴδη κολύμβησης μέ μιά βασική τεχνική.

7) Ἐπαφή μέ τή φύση καί τίς δραστηριότητες στό ὕπαιθρο.

Ἡ ἐπαφή τῶν μαθητῶν μέ τή φύση καί ἡ ἄσκησή τους σέ φυσικό περιβάλλον ἔχει μιά ξεχωριστή θετική ἐπίδραση στή διαμόρφωση τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματός τους.

Γιά τό σκοπό αὐτό ἐπιδιώκεται ἀπό τό δάσκαλο ἡ δραστηριοποίηση τῶν μαθητῶν του στό ὕπαιθρο καί ἡ χρησιμοποίηση κατά τό δυνατό μέσων πού προσφέρονται ἀπό αὐτό - δάσος, κορμοί δέντρων, ἀνώμαλο ἔδαφος κλπ -. Ἔτσι γνωρίζουν οἱ μαθητές τή φύση, ἀποκτοῦν καί ἀναπτύσσουν φυσικές ἐπιδεξιότητες καί παράλληλα προετοιμάζονται γιά τά ἀθλήματα στό ὕπαιθρο, τήν ὀρειβασία, τή χιονοδρομία κλπ.

8) Ἑλληνικοί χοροί.

Οἱ ἑλληνικοί χοροί διατηροῦν τήν ἐπαφή τῶν μαθητῶν μέ τήν παράδοση καί καλλιεργοῦν τό ρυθμό. Γιά τό σκοπό αὐτό στίς Α΄καί Β΄τάξεις διδάσκονται βασικές μορφές ἁπλῶν χορῶν.

ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ ΓΥΜΝΑΣΕΙΣ

Γιά νά ἔχει μιά ἡμερήσια γύμναση τά ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα πρέπει νά ἑτοιμάζεται ἔγκαιρα καί κυρίως νά θέτει ἕναν ἀντικειμενικό σκοπό.

Γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ καλό εἶναι νά χρησιμοποιοῦνται ποικίλες δραστηριότητες, πού σέ κάθε περίπτωση θά εἶναι ἀνάλογες σέ ἔνταση μέ τήν ἡλικία τῶν μαθητῶν, τή γυμναστική τους πρόοδο καί τά μέσα πού διαθέτει τό σχολεῖο.

Ἡ ἡμερήσια γύμναση χωρίζεται σέ τρία μέρη.

Ι) Στό εἰσαγωγικό ἤ τήν ψυχοσωματική προετοιμασία, μέ τό ὁποῖο ἐπιδιώκεται ἡ ὁμαλή καί εὐχάριστη συμμετοχή τῶν μαθητῶν στό μάθημα.

2) Στό κύριο μέρος, μέ τό ὁποῖο ἐπιδιώκεται ἡ δραστηριοποίηση τῶν μαθητῶν, ἡ γύμνασή τους καί ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τοῦ μαθήματος καί 3) Στό μέρος τῆς ἀποκαταστάσεως, μέ τό ὁποῖο ἐπιδιώκεται ἡ ἐπαναφορά τῶν μαθητῶν στήν ἤρεμη καί φυσιολογική κατάσταση πού εἶχαν πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τοῦ μαθήματος.

Πολλές φορές ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες διεξαγωγῆς τοῦ μαθήματος, ὅπως εἶναι ὁ καιρός, τό εἶδος τῆς ἡμερήσιας γύμνασης, ἡ κινητική κατάσταση τῶν μαθητῶν κλπ, ἡ σωματοψυχική προετοιμασία καί ἡ ἀποθεραπεία μποροῦν νά παραλείφθοῦν ἤ νά ταυτισθοῦν μέ τό κύριο μέρος. Στίς περιπτώσεις αὐτές προσέχεται πάντα ἰδιαίτερα ἡ ὁμαλή ἔναρξη τοῦ μαθήματος, ἡ πρόθυμη καί λειτουργικά ὀρθή συμμετοχή τῶν μαθητῶν στό μάθημα καί ἡ φυσιολογική ἀποκατάστασή τους.

Οἱ βασικοί στόχοι πού μποροῦν νά ἐπιδιωχθοῦν μέ τίς ἡμερήσιες γυμνάσεις στίς Α΄ καί Β΄ τάξεις περιορίζονται στούς ἑξῆς.

Ι) Μέριμνα γιά τήν ὀρθοσωμικότητα. 2) Ἀνάπτυξη τῶν ζωτικῶν λειτουργιῶν τῆς ἀναπνοῆς καί τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, συνεπῶς καί τῆς ἀντοχῆς 3) Ἀνάπτυξη τῆς εὐκινησίας καί τῆς εὐλιγισίας 4) Ἀνάπτυξη τῆς δύναμης 5) Καλλιέργεια τοῦ ρυθμοῦ καί τῆς αἴσθησης τοῦ χώρου καί 6) Ἀνάπτυξη δεξιοτήτων καί ἱκανοτήτων, ὅπως ἡ δρομική, ἡ ριπτική, ἡ ἁλματική κλπ.

Σέ ὅλες τίς περιπτώσεις, γιά ὅλους τούς σκοπούς, πρωταρχικῆς σημασίας εἶναι ἡ μέριμνα γιά τήν παράλληλη ψυχική καί πνευματική συμμετοχή καί καλλιέργεια τῶν μαθητῶν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΕΩΝ

Ἡμερήσια γύμναση Ιη.

Σκοπός : Μφιμνα γιά τήν ὀρθοσωμικότητα.

Διάρκεια μαθήματος : 40'

Χῶρος : Προαύλιο σχολείου

Μέσα : Τρεῖς ἐλαστικές μπάλες

Μαθητές : 36 ἀγόρια καί κορίτσια

Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Δραστηριότητα Ι. Ἁπλό τροχαδάκι σέ ὁλόκληρο τό χῶρο, χωρίς γραμμές, μέ προσπάθεια ὁ ἕνας μαθητής νά μήν ἀγγίζει τόν ἄλλο. Μέ τό παράγγελμα (παλαμάκι) οἱ μαθητές ἔρχονται στό ὁκλαδόν μέ τεντωμένη τή ράχη. (ἐπαναλ. 4 φορές).

Δραστηριότητα 2. Τό ἴδιο ἁπλό τροχαδάκι ὅπως καί προηγουμένως μέ τήν προσθήκη πῶς οἱ μαθητές φέρνουν τά χέρια τους στήν ἔκταση καί τά κινοῦν πάνω κάτω, ὅπως τά πουλιά τά φτερά τους. Μέ τό παράγγελμα στό ὁκλαδόν μέ τεντωμένη τή ράχη. (ἐπαναλ. 4 φορές).

Δραστηριότητα 3. Ἀπό τό ὁκλαδόν πλέξιμο τῶν χεριῶν ἐμπρός πάνω ἀπό τά πόδια (πλέκουν τά δάκτυλα καί οἱ παλάμες κοιτάζουν τό πρόσωπο). Ἀπό τή θέση αὐτή ἀνάταση μέ ταυτόχρονη ἔκταση τοῦ κεφαλιοῦ ἐπάνω καί πίσω καί κοίταγμα τῶν χεριῶν. Τά χέρια κάτω. (ἐπαναλ. 4 φορές).

Κύριο μέρος

Παιγνίδι Ι. Ἡ μπάλα πάνω ἀπό τά κεφάλια.

Οἱ μαθητές χωρίζονται σέ τρεῖς ὁμάδες πού ἡ κάθε μιά σχηματίζει φάλαγγα μέ ἀπόσταση ἀπό μαθητή σέ μαθητή 50 ἑκ. Ὁ πρῶτος κάθε ὁμάδας κρατάει μιά μικρή λαστιχένια μπάλα καί μέ τό παράγγελμα τή δίνει, δέν τή πετάει, στόν ἑπόμενο

πάνω ἀπό τό κεφάλι του μετά ἀπό ἀνάταση καί ἔκταση τοῦ κορμοῦ. Τό ἴδιο ἐπαναλαμβάνεται ἀπό ὅλους τῆς σειρᾶς μέχρι νά φθάσει ἡ μπάλα στόν τελευταῖο πού πιάνοντάς την τρέχει, ἔρχεται πρῶτος στή γραμμή του καί δίνει τήν μπάλα στόν ἐπόμενο.

Τό παιγνίδι συνεχίζεται μέχρι νά φθάσουν οἱ τρεῖς πρῶτοι καί πάλι στή θέση τους.

Παιγνίδι 2. Ἡ μπάλα κάτω ἀπό τό τούνελ.

Οἱ μαθητές παραμένουν στίς ἴδιες γραμμές, ἀραιώνουν λίγο περισσότερο καί ἔρχονται στή διάσταση. Ὁ πρῶτος πού ἔχει τήν μπάλα τήν ἀκουμπᾶ στό ἔδαφος καί τή σπρώχνει κάτω ἀπό τά πόδια πρός τό τέλος τῆς γραμμῆς. Γιά τό σκοπό αὐτό βοηθοῦν, ὅσες φορές χρειασθεῖ, καί οἱ ἄλλοι. Ὁ τελευταῖος πιάνει τήν μπάλα, τρέχει μέ αὐτή ἐμπρός, ἔρχεται πρῶτος στή γραμμή του καί ἐπαναλαμβάνει τήν ἐνέργεια τοῦ προηγούμενου.

Τό παιγνίδι συνεχίζεται μέχρι νά φθάσουν οἱ τρεῖς πρῶτοι καί πάλι στή θέση τους.

Δραστηριότητα 4. Οἱ μαθητές ἀραιώνουν ἐλεύθερα στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα ἔρχονται στό ὁμαλόν μέ μέτωπο πρός τό δάσκαλο. Ἀπό τή θέση μέ παράγγελμα κτυποῦν τά χέρια τους δυό φορές στά πλάγια στό ἔδαφος καί δυό φορές πάνω ἀπό τό κεφάλι τους (ἐπαναλ. 4 φορές)

Δραστηριότητα 5. Οἱ μαθητές βαδίζουν ἐλεύθερα στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα φέρνουν τά χέρια τους στήν ἀνάταση καί προσπαθοῦν πότε μέ τό ἕνα χέρι καί πότε μέ τό ἄλλο νά φθάσουν ψηλότερα (ἡ προσπάθεια μοιάζει σάν νά θέλουν νά πιάσουν κάτι πού εἶναι κρεμασμένο ψηλά (ἐπαναλ. 8 φορές

'Αποκατάσταση

Παιγνίδι 3. "Ελα κοντά καί φύγε πάλι.

Οί μαθητές κινοῦνται, βαδίζουν ἤ τρέχουν ἐλεύθερα στό χῶρο. Μέ τό παράγγελμα προσπαθοῦν γρήγορα νά πλησιάσουν τό δάσκαλό τους. Μέ τό ἐπόμενο ὅμως παράγγελμα ἀπομακρύνονται πάλι ἀπό αὐτόν καί τό παιγνίδι συνεχίζεται γιά λίγα μόνο λεπτά μέ αὐτόν τόν τρόπο.

Σημείωση. Στή γύμναση αὐτή γίνονται τακτικές ἀλλά πολύ προσεκτικές ὑπομνήσεις γιά τήν καλή θέση τοῦ σώματος καί τό τέντωμα τῆς σπονδυλικῆς στήλης ἀπό τό ὀκλαδόν.

Στήν περίπτωση πού τό σχολεῖο διαθέτει γυμναστικά ὄργανα ἤ παιδική χαρά, καλό εἶναι οἱ μαθητές νά ἀσκοῦνται σέ ἁπλές ἐξαρτήσεις, ἀναρριχήσεις καί στηρίξεις.

Ἡ ἔνταση τοῦ προγράμματος καθορίζεται ἀπό τό δάσκαλο μέ τήν ἐπανάληψη τῶν δραστηριοτήτων, τήν προσθήκη δυσκολιῶν σ'αὐτές ἤ τήν παρουσίαση νέων δραστηριοτήτων.

Ἡμερήσια Γύμναση 2η

Σκοπός : Ἀνάπτυξη τῶν ζωτικῶν λειτουργιῶν τῆς ἀναπνοῆς καί τῆς κυκλοφορίας.

Μέσα : Δώδεκα τοπάκια ἤ ξύλινοι κύβοι. Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Δραστηριότητα Ι. Ἁπλό τροχαδάκι σέ ὁλόκληρο τό χῶρο, χωρίς γραμμές, μέ προσπάθεια ὁ ἕνας μαθητής νά μήν ἀγγίζει τόν ἄλλο. Μέ τό παράγγελμα (παλαμάκι) ἁπλό περπάτημα καί πιάσιμο τοῦ χεριοῦ ἑνός συμμαθητοῦ-δύο, δύο -Μέ τό παράγγελμα τροχαδάκι δύο, δύο. Ἐναλλαγές περπατήματος καί τροχαδάκι μέ παράγγελμα.

Κύριο Μέρος

Παιγνίδι Ι. Ἁπλή σκυταλοδρομία.

Οἱ μαθητές χωρίζονται σέ τρεῖς ὁμάδες - φάλαγγες - πού τοποθετοῦνται ἡ μιά δίπλα στήν ἄλλη μέ κοινό μέτωπο. Ἐμπρός ἀπό τούς 3 πρώτους καί σέ ἀπόσταση 15-20μ. χαράσσονται δύο παράλληλες γραμμές. Μέ τό παράγγελμα ξεκινοῦν οἱ τρεῖς πρῶτοι, τρέχουν, περνοῦν καί τή δεύτερη γραμμή, ἐπιστρέφουν καί ἀκουμποῦν μέ τό δεξί τους χέρι τό δεξιό χέρι τοῦ ἑπόμενου τῆς σειρᾶς τους καί πηγαίνουν στό ὀκλαδόν στό τέλος τῆς γραμμῆς. Οἱ δεύτεροι καί ὅλοι οἱ ἑπόμενοι ἐπαναλαμβάνουν τό ἴδιο μέχρι νά φθάσουν οἱ τρεῖς πρῶτοι καί πάλι στή θέση τους.

Παιγνίδι 2. Σκυταλοδρομία μέ παρακάμψεις - ΖΙΚ ΖΑΚ.

Παρόμοια μέ τήν προηγούμενη σκυταλοδρομία μέ τήν προσθήκη στό μῆκος τῆς ἀποστάσεως πού τρέχει κάθε μαθητής 3-4- μικρῶν ἀντικειμένων, ὥστε οἱ μαθητές νά ὑποχρεώνονται νά τά παρακάμπτουν τρέχοντας ΖΙΚ ΖΑΚ.

Παιγνίδι 3. Σκυταλοδρομία μέ μάζεμα καί ἄπλωμα ἀντικειμένων.

Παρόμοια μέ τήν προηγούμενη σκυταλοδρομία μέ τήν παραλλαγή πώς ὁ πρῶτος μαθητής κρατάει δύο τοπάκια, τά τοποθετεῖ σέ δύο σημειωμένα μέρη τῆς ἀπόστάσεως πού τρέχει, περνάει τή γραμμή καί ἐπιστρέφει γιά νά ἀ-

./.

κουμπήσει τό χέρι τοῦ ἑπόμενου.

Ὁ δεύτερος τρέχει περνάει τή γραμμή καί ἐπιστρέφοντας συλλέγει τά δύο τοπάκια πού μέ τή σειρά του τά δίνει στόν τρίτο. Ὁ τρίτος κάνει ὅ,τι καί ὁ πρῶτος καί ἡ σκυταλοδρομία συνεχίζεται μέχρι νά φθάσουν οἱ τρεῖς πρῶτοι καί πάλι στή θέση τους.

Δραστηριότητα 2. Ἁπλό τροχαδάκι μέ ἐναλλαγές περπατήματος καί παράλληλες περιφορές τῶν χεριῶν ἀπό ἐμπρός πρός τά πίσω.

Σημείωση

Ὁ δάσκαλος ρυθμίζει ἀνάλογα τήν ἀπόσταση τοῦ δρόμου στίς σκυταλοδρομίες καθώς καί τίς ἐπαναλήψεις σ' αὐτές, ἔτσι ὥστε οἱ μαθητές νά λαχανιάζουν ἀρκετές φορές.

Φυσικά μετά ἀπό κάθε παρόμοια προσπάθεια καί πρίν ἀρχίσει ἡ νέα πρέπει νά μεσολαβεῖ χρόνος γιά νά μποροῦν οἱ μαθητές νά ἀναλάβουν.

Ἡμερήσια Γύμναση 3η

Σκοπός: Ἀνάπτυξη τῆς εὐκινησίας καί τῆς εὐλυγισίας.

Μέσα : Μία μικρή κορδέλα γιά τόν κάθε μαθητή μήκους 20-25 ἑκατοστῶν

Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Παιγνίδι Ι. Οἱ κορδέλες

Σέ κάθε μαθητή δίνεται ἀπό μιά κορδέλα πού τήν τοποθετεῖ στό πίσω μέρος τῆς πλάτης του στηρίζοντάς την μέ τό σῶρτ του.

Μέ τό παράγγελμα τοῦ δασκάλου οἱ μαθητές σκορπίζονται τρέχοντας στό χῶρο, ἐνῶ παράλληλα ὁ καθένας προσπαθεῖ νά πάρει καί νά μαζέψει ἀπό τούς συμμαθητές του ὅσες κορδέλες μπορεῖ περισσότερες.

./.

Τό παιγνίδι τελειώνει μέ τό παράγγελμα τοῦ δάσκαλου πού συγκεντρώνει τούς μαθητές καί τούς μετράει τίς κορδέλες.

Δραστηριότητα Ι. Οἱ μαθητές περπατοῦν ἐλεύθερα στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα προσπαθοῦν γρήγορα νά συσπειρωθοῦν - νά γίνουν ὅσο τό δυνατό μικρότεροι. (κάθονται στό ἔδαφος, λυγίζουν τά πόδια τους, τά κρατοῦν μέ τά χέρια τους καί ἀκουμποῦν τό κεφάλι στά γόνατα).

Μέ τό ἑπόμενο παράγγελμα σηκώνονται γρήγορα καί προσπαθοῦν μέ ἀκροστασία τῶν ποδιῶν, τέντωμα τοῦ κορμοῦ καί ἀνάταση τῶν χεριῶν νά γίνουν ὅσο τό δυνατό ὑψηλότεροι, μεγαλύτεροι, καί νά βαδίσουν (ἐπανάληψη 6 φορές).

Δραστηριότητα 2. Οἱ μαθητές περπατοῦν στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα ἔρχονται στό βαθύ κάθισμα καί ἀναπηδοῦν ὅπως τά βατραχάκια 4 φορές. Μέ τό ἑπόμενο παράγγελμα σηκώνονται καί περπατοῦν. (Ἐπανάληψη 4-6- φορές.

Δραστηριότητα 3. Οἱ μαθητές περπατοῦν ἐλεύθερα στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα ἔρχονται στό βαθύ κάθισμα, τοποθετοῦν τά χέρια τους στό ἔδαφος καί περπατοῦν μέ χέρια καί πόδια.(Ἐπανάληψη 4 φορές).

Παιγνίδι 2. Κυνηγητό κατά ζεύγη.

Κάθε μαθητής τρέχει πίσω ἀπό ἕνα συμμαθητή του προσπαθώντας νά τόν ἀκολουθεῖ στήν πορεία του.Μέ τό παράγγελμα τοῦ δάσκαλου ἀλλάζουν γρήγορα μέτωπο καί συνεχίζουν ἀντιθέτως.

Σημείωση:

Οἱ ἐπαναλήψεις τῶν παιγνιδιῶν καί τῶν δραστηριοτήτων καθορίζονται ἀπό τό δάσκαλο πού τονίζει τή γρήγορη ἐναλλαγή ἀπό τή μιά θέση στήν ἄλλη.

./.

'Ημερήσια Γύμναση 4η

Σκοπός. 'Ανάπτυξη τῆς δύναμης

Μέσα. Τρεῖς ἰατρικές μπάλες τῶν 3 κιλῶν.

Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Δραστηριότητα Ι. Οἱ μαθητές τρέχουν ἐλεύθερα στό χῶρο χωρίς γραμμές. Μέ τό παράγγελμα ἔρχονται στό βαθύ κάθισμα, τοποθετοῦν τά χέρια τους στό ἔδαφος καί περπατοῦν μέ χέρια καί πόδια. (ἐπανάληψη 4 φορές).

Δραστηριότητα 2. Οἱ μαθητές τρέχουν ἐλεύθερα στό χῶρο καί μέ τό παράγγελμα ἔρχονται στό βαθύ κάθισμα, τοποθετοῦν τά χέρια τους στό ἔδαφος καί προσπαθοῦν νά στηριχθοῦν γιά λίγο μόνο στά χέρια μετά ἀπό μικρή ἀναπήδηση καί σήκωμα τῶν ποδιῶν ('Επανάληψη 6 φορές).

Κύριο Μέρος

Παιγνίδι Ι. Σκυταλοδρομία μέ μεταφορά βάρους.

Οἱ μαθητές χωρίζονται σέ τρεῖς ὁμάδες πού ἡ κάθε μιά σχηματίζει φάλαγγα. Οἱ πρῶτοι κάθε γραμμῆς κρατοῦν μιά ἰατρική μπάλα βάρους 3 κιλῶν. Μέ τό παράγγελμα τρέχουν, περνοῦν τήν δεύτερη γραμμή καί ἐπιστρέφουν γιά νά δώσουν τήν μπάλλα στό δεύτερο, γιά νά συνεχισθεῖ τό παιγνίδι ὥσπου κάθε ὁμάδα θά ἔλθει πάλι στήν ἀρχική της θέση.

Παιγνίδι 2. Σκυταλοδρομία μέ ὤθηση βάρους.

Οἱ μαθητές παραμένουν στίς προηγούμενες θέσεις καί μέ τό παράγγελμα τρέχουν ἕνας ἕνας τήν ἴδια ἀπόσταση, ὠθώντας τώρα τήν μπάλα πού βρίσκεται στό ἔδαφος μέ τό χέρι.

Δραστηριότητα Ι

Οἱ μαθητές σκορπίζονται στό χῶρο καί σχηματίζουν ἀντιμέτωπα ζευγάρια μέ ἀπόσταση ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλο 50 περίπου ἑκατοστά. 'Από τή θέση αὐτή λυγίζουν τά δάκτυλα τῶν χεριῶν τους καί κρατοῦν τούς συμμαθητές τους. Μέ τό παράγγελμα ὁ ἕνας ἔρχεται στό κάθισμα τό βαθύ, ἐνῶ ὁ ἄλλος τόν ὑποβοηθεῖ. 'Από ἐκεῖ κάνουν συνέχεια ἀλλαγές (ἐπανάληψη 6 φορές).

./.

Δραστηριότητα 2.

Οἱ μαθητές παραμένουν στήν ἴδια θέση, κρατιοῦνται μέ τήν ἴδια λαβή καί μέ τό παράγγελμα προσπαθοῦν νά ἔλθουν τό συμμαθητή τους γιά λίγο (ἐπανάληψη 6 φορές).

Δραστηριότητα 3

Οἱ μαθητές τοποθετοῦνται ἀπέναντι ἀπό ἕνα τοῖχο ἤ γύρω ἀπό μεγάλα δέντρα σέ ἀπόσταση πού νά ἀκουμποῦν σ'αὐτά μέ τίς παλάμες τους. Μέ τό παράγγελμα ὠθοῦν τόν τοῖχο ἤ τά δέντρα, σάν νά θέλουν νά τά μετακινήσουν. Σταματοῦν καί ἐπαναλαμβάνουν 6 φορές.

Δραστηριότητα 4

Ἁπλό τροχαδάκι στό χῶρο.

Σημ. Ὁ δάσκαλος ρυθμίζει ἀνάλογα τό βάρος τῶν ὀργάνων πού μεταφέρουν οἱ μαθητές καί τόν ἀριθμό τῶν ἐπαναλήψεων τῶν προσπαθειῶν.

Στήν περίπτωση πού τό σχολεῖο διαθέτει γυμναστικά ὄργανα ἤ παιδική χαρά οἱ δραστηριότητες μέ ἀντίσταση ποικίλουν ἀνάλογα.

Ἡμερήσια Γύμναση 5η

Σκοπός. Ἀνάπτυξη δεξιοτήτων καί ἱκανοτήτων (ἄσκηση γιά τήν καλή χρησιμοποίηση τῆς μπάλας).

Μέσα. Μιά λαστιχένια μπάλα (τόπι) γιά τόν κάθε μαθητή.

Ψυχοσωματική προετοιμασία.

Δραστηριότητα 1. Οἱ μαθητές τρέχουν ἐλεύθερα στό χῶρο κρατώντας ἀπό μιά λαστιχένια μπάλα. Μέ τό παράγγελμα παραμένουν στή θέση πού βρίσκονται, πετοῦν τήν μπάλα λίγο ψηλά, τήν ἀφήνουν νά κτυπήσει στό ἔδαφος καί τήν πιάνουν (ἐπανάληψη 6 φορές)

Δραστηριότητα 2. Ἡ προηγούμενη ἄσκηση μέ τήν διαφορά πώς οἱ μαθητές προσπαθοῦν νά πιάσουν τήν μπάλα στόν ἀέρα, προτοῦ νά κτυπήσει αὐτή στό ἔδαφος (ἐπανάληψη 6 φορές).

Δραστηριότητα 3. Οἱ μαθητές λυγίζουν τά γόνατα, τοποθετοῦν τήν μπάλα στό ἔδαφος καί προσπαθοῦν κυλώντας την, πότε μέ τό ἕνα χέρι καί πότε μέ τό ἄλλο, νά προχωρήσουν ἐλεύθερα στό χῶρο.

Κύριο μέρος

Δραστηριότητα 4. Οἱ μαθητές βαδίζουν ἐλεύθερα στό χῶρο κρατώντας τή μπάλα πού κατά διαστήματα τήν κτυποῦν πάνω καί τήν ξαναπιάνουν.

Ἡ ἴδια ἄσκηση ἐπαναλαμβάνεται μέ ταυτόχρονο τροχαδάκι (ἐπανάληψη 8 φορές).

Δραστηριότητα 5. Οἱ μαθητές λυγίζουν λίγο τά γόνατά τους, ἀκουμποῦν τήν μπάλα στό ἔδαφος καί κυλώντας την μέ τό ἕνα ἤ τό ἄλλο χέρι διαγράφουν κύκλους γύρω ἀπό τά πόδια τους (ἐπανάληψη 8 φορές).

Δραστηριότητα 6. Οἱ μαθητές σχηματίζουν ζευγάρια ὁ ἕνας ἀντιμέτωπος ἀπό τόν ἄλλο σέ ἀπόσταση 50 ἑκ. Ἀπό τή θέση αὐτή προσπαθοῦν μέ ὁποιο τρόπο θέλουν νά δώσουν τήν μπάλα τους στό συμμαθητή τους καί νά πάρουν τή δική του (ἐπανάληψη 8 φορές).

Δραστηριότητα 7. Οἱ μαθητές παραμένουν ζευγάρια, ἀραιώνουν 1,50 ~~ἑως~~ 2 μ. ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλο καί προσπαθοῦν νά κυλίσουν τήν μπάλα τους στό συμμαθητή τους καί νά δεχτοῦν τή δική του. (ἐπανάληψη 8 φορές).

./.

Δραστηριότητα 8. Οἱ μαθητές ἀφήνονται ἐλεύθεροι νά κινηθοῦν στό χῶρο καί νά χρησιμοποιήσουν τίς μπάλες τους ἐλεύθερα.

Σημ. Ὁ δάσκαλος ἀνάλογα μέ τήν πρόοδο τῶν μαθητῶν του ρυθμίζει τίς ἐπαναλήψεις τῶν δραστηριοτήτων, τήν πρόσθεση ἄλλων στίς ἡμερήσιες γυμνάσεις ἤ τήν αὔξηση τῶν δυσκολιῶν σ'αὐτές.

Σέ ὅλες τίς ἡμερήσιες γυμνάσεις καί τίς ἀνάλογες δραστηριότητες δίνεται ἰδιαίτερη προσοχή γιά τήν καλλιέργεια στούς μαθητές τοῦ ρυθμοῦ καί τῆς αἴσθησης τοῦ χώρου.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΞΑΘΕΣΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΑΞΕΙΣ	
	Α΄	Β΄
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	4	4
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	9	9
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	4	4
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	4	4
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	2	2
ΩΡΕΣ ΚΥΡΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	23	23

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΝΤΑΘΕΣΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΑΞΕΙΣ	
	Α΄	Β΄
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3	
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	8	8
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	3/2	3/2
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	4/2	
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	2/2	
ΩΡΕΣ ΚΥΡΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	25	

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΕΤΡΑΘΕΣΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΑΞΕΙΣ	
	Α΄	Β΄
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3	
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	8	8
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	3/2	3/2
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	4/2	
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	2/2	
ΩΡΕΣ ΚΥΡΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	25	

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΡΙΘΕΣΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΑΞΕΙΣ	
	Α΄	Β΄
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3	
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	8	8
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	3/2	3/2
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	4/2	
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	2/2	
ΩΡΕΣ ΚΥΡΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	25	

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΘΕΣΙΟΥ(1)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΑΞΕΙΣ	
	Α΄	Β΄
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	4/2	
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	6	6
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	3/2	3/2
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (ΜΟΥΣΙΚΗ)	2/2	
(ΤΕΧΝΙΚΑ: ΣΙΩΠΗΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ)		
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	2/2	
ΩΡΕΣ ΚΥΡΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	19	

(1) Συνδιδάσκονται καί οἱ τρεῖς πρῶτες τάξεις.
Τό πρόγραμμα τῆς Γ΄ τάξης μένει ὅπως εἶναι.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΟΝΟΘΕΣΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΑΞΕΙΣ	
	Α΄	Β΄
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2/2	
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	6/2	6/2
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	2/2	2/2
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (ΜΟΥΣΙΚΗ)	1/2	
(ΤΕΧΝΙΚΑ: ΣΙΩΠΗΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ)		
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	1/2	
ΩΡΕΣ ΚΥΡΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	10	

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκε τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ἡ Γραμματέας

Π. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 26

Σήμερα 6 Μαΐου 1982, ημέρα Πέμπτη καί ὥρα 10 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δ. Ἀνδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Βιβλίο Μαθηματικῶν Α΄τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου:

α) γιά τό μαθητή: Εἰσηγητής: Διον. Μελάς.

β) γιά τό δάσκαλο: Εἰσηγητής: Κων. Πασσάκος

Θ Ε Μ Α 2ο.- Βιβλίο "Μελέτη Περιβάλλοντος" γιά τό μαθητή τῆς Α΄τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου. Εἰσηγητής: Ἀρ. Βουγιούκας.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης γιά τό Γ΄τρίμηνο τοῦ διδακτικοῦ ἔτους 1981-82. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Βιβλίο Μαθηματικών Α΄τάξεως Δημοτικού Σχολείου:

α) γιά τό μαθητή.

'Ο Εισηγητής τού θέματος Σύμβουλος Β΄Διον. Μελάς είπε τά έξής:

"Έχουμε στά χέρια μας τά πρακτικά τής Α΄ βάθμιας 'Επιτροπής πού μάς διαβίβασε τό Τμήμα 'Εφαρμογής Προγραμμάτων μέ τό έγγραφό του Γ1/122/6-5-1982.

Στήν 1η πράξη τής 'Επιτροπής (3-5-1982) άναφέρεται ότι τό βιβλίο πληρεί τούς τυπικούς όρους καί μπορεί νά μπεί σέ ούσιαστική κρίση. Εισηγητές όρίστηκαν ή κ. Κ. Δικαιάκου καί ό κ. Π. Δάλλας.

Οί εισγητές συνέταξαν τήν έκθεσή τους γιά τό δοκίμιο όπου άναλυτικά άναφέρουν τίς άπόψεις τους γι'αύτό.

Οί συγγραφείς στήν άπάντησή τους συμφωνούν μέ τίς άπόψεις τών εισηγητών.

'Η 'επιτροπή μέ τή δεύτερη πράξη της στίς 5 Μαΐου 1982, άφού έλαβε ύπόψη τήν εισηγητική έκθεση καί τήν άπάντηση τών συγγραφέων, προτείνει άφού γίνουν οί διορθώσεις στό δοκίμιο νά προωθηθεί στόν ΟΕΔΒ γιά έκδοση.

Πρόταση. Νά γίνουν δεκτές οί προτάσεις τής 'Επιτροπής καί νά έγκριθεί τό δοκίμιο κατάλληλο γιά τούς μαθητές τής Α΄τάξης.

'Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση, ύστερα άπό τήν όποία τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη του:

α) Τό έγγραφο Γ1/122/6-5-1982 τής Δ/νσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Δημοτ. 'Εκπ/σεως τού ΥΠΕΠΘ καί τά συνημμένα σ'αύτό πρακτικά τής 'Επιτροπής Κρίσεως τού βιβλίου τών Μαθηματικών γιά τό μαθητή τής Α΄τάξεως Δημοτικού Σχολείου.

β) Τό παραπάνω βιβλίο τών Μαθηματικών,

γ) Τήν εισήγηση τού Συμβούλου Β΄Διον. Μελά, καί

δ) Τή συζήτηση, πού άκολούθησε τήν εισήγηση,

α π ο φ α ί ν ε τ α ι ό μ ό φ ω ν α:

α) 'Εγκρίνει τήν πράξη τής 'Επιτροπής κρίσεως τού βιβλίου τών Μαθηματικών τής Α΄ τάξεως Δημοτικού Σχολείου γιά τό μαθητή,

β) Κρίνει τό βιβλίο πρωτότυπο καί ότι άνταποκρίνεται σέ ύψηλό βαθμό στίς άπαιτήσεις τής σύγχρονης Παιδαγωγικής καί

. / .

γ) Προτείνει τήν έκτύπωση τοῦ βιβλίου ἀπό τόν ΟΕΔΒ γιά χρήση του ἀπό τούς μαθητές τῆς Α΄τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, καί

δ) Προτείνει ή ἀμοιβή τῶν συγγραφέων τοῦ βιβλίου νά γίνει σύμφωνα μέ τήν ὑπ'ἀριθμ. Γ1/44/23-3-1982 ἀπόφαση τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων.

Ἡ συζήτηση γιά τό θέμα αὐτό ἀναφέρεται στό βιβλίο τῶν Μαθηματικῶν τῆς Α΄τάξεως Δημοτικοῦ γιά τό δάσκαλο, ὕστερα ἀπό σύντομη συζήτηση, ἀποφασίστηκε νά ἀναβληθεῖ γιά τήν ἐπόμενη συνεδρίαση.

Θ έ μ α 2ο.- Βιβλίο "Μελέτη Περιβάλλοντος" γιά τό μαθητή τής Α΄τάξεως Δημοτικού Σχολείου.

'Ο Εἰσηγητής τού θέματος Εἰδικός Σύμβουλος τού ΚΕΜΕ 'Αρ. Βουγιούκας εἶπε τά ἑξῆς:

Τό Τμῆμα 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων τού 'Υπουργείου Παιδείας διαβίβασε τά Πρακτικά τῆς Πρωτοβάθμιας 'Επιτροπῆς γιά τήν κρίση τού βιβλίου "Μελέτη τού Περιβάλλοντος, Πρώτη τάξη" τού Ι. Γεωργοκώστα, Θρ. Μπέλλα καί Ν. Σκόπα, μέ τό ἔγγραφό του Γ1/121/6-5-1982.

Στήν 1η Πράξη τῆς 'Επιτροπῆς (3-5-1982) ἀναφέρεται ὅτι τό βιβλίο καλύπτει τούς τυπικούς ὅρους καί μπορεῖ νά μπεῖ σέ οὐσιαστική φάση. Εἰσηγητές ὁρίστηκαν ὁ 'Αθαν. Μέρμηγκας καί ὁ Γ. Οἰκονόμου.

Οἱ εἰσηγητές συνέταξαν τήν ἔκθεσή τους γιά τό δοκίμιο, πού τό θεωροῦν ἐπιστημονικά, παιδαγωγικά, ψυχολογικά καί διδακτικά ἄρτιο βοήθημα γιά τό μαθητή καί εἰσηγοῦνται τήν ἔγκρισή του ὅπως εἶναι.

Οἱ συγγραφεῖς στήν ἀπάντησή τους συμφωνοῦν μέ τό περιεχόμενο τῆς εἰσήγησης, ἀφοῦ, ἄλλωστε, δέν διατυπώνονται σ'αὐτήν ἐπικρίσεις γιά ἐλαττώματα, παραλεῖψεις κτλ. τού βιβλίου.

'Η 'Επιτροπή μέ τή δεύτερη Πράξη της (5-5-1982), ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη της τίς κείμενες διατάξεις, τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, τήν ἔκθεση τῶν εἰσηγητῶν καί τήν ἀπάντηση τῶν συγγραφέων, ὁμόφωνα ἀποφαίνεται ὅτι τό βιβλίο εἶναι κατάλληλο ἀπό κάθε ἄποψη καί προτείνει τήν ἔκδοσή του ἀπό τόν ΟΕΔΒ.

Πρότασή μου εἶναι νά γίνει δεκτή ἡ κρίση τῆς 'Επιτροπῆς καί νά ἐγκριθεῖ τό βιβλίο, προκειμένου νά ἐκδοθεῖ ἀπό τόν ΟΕΔΒ γιά χρήση του ἀπό τούς μαθητές τῆς Α΄ τάξης τού δημοτικού.

'Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση, μεταξύ τῶν μελῶν, ὕστερα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ1/121/6-5-1982 τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Δημοτικῆς 'Εκπ/σεως τού ΥΠΕΠΘ καί τά συνημμένα σ'αὐτό πρακτικά τῆς 'Επιτροπῆς κρίσεως τού βιβλίου "Μελέτης Περιβάλλοντος" γιά τό μαθητή τῆς Α΄ τάξεως Δημοτικού Σχολείου,

β) Τό παραπάνω βιβλίο Μελέτης Περιβάλλοντος,

γ) Τήν εἰσήγηση τού Εἰδικού Συμβούλου 'Αρ. Βουγιούκα, καί

δ) Τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

../.

Θ έ μ α 3ο.- 'Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης γιά τό Γ΄τρίμηνο τοῦ διδακτικοῦ ἔτους 1981-1982.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος καί Προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασ. Κονιδιτσιώτης ἐνημέρωσε τό Τμῆμα σχετικά μέ τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως καί διάβασε τό ἀριθ. 46/1-4-1982 ἔγγραφο τοῦ Διευθυντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης, πού ἀναφέρεται σέ προτάσεις ἀναθέσεως διδασκαλίας γιά τό Γ΄τρίμηνο στήν παραπάνω Σχολή καί προτείνει νά γίνουν δεκτές οἱ προτάσεις τοῦ Διευθυντῆ Σπουδῶν.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) τό ἔγγραφο 46/1-4-82 τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης, β) τήν εἰσήγηση τοῦ θασ. Κονιδιτσιώτη καί γ) τή συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

νά γίνουν δεκτές οἱ προτάσεις τοῦ Διευθυντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης γιά τά πρόσωπα πού θά διδάξουν στή ΣΕΛΔΕ, τά μαθήματα καί τίς ὧρες διδασκαλίας.

Δηλαδή προτείνει νά γίνει ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης γιά τό Γ΄τρίμηνο τοῦ διδακτικοῦ ἔτους 1981-1982 στούς παρακάτω ἐκπαιδευτικούς:

Α΄ Γιά τά Κοινά μαθήματα σέ διδασκάλους καί νηπιαγωγούς.

1. Σωκράτη Δεληβογιατζή, διδάκτορα φιλοσοφίας, ἐπιμελητή τῆς Β΄τακτικῆς ἕδρας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Σύγχρονες Φιλοσοφικές κατευθύνσεις" γιά 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα.
2. Νικόλαο Τερζῆ, 'Υφηγητή στήν ἕδρα τῆς Παιδαγωγικῆς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος "'Η Κοινωνιολογία τῆς 'Αγωγῆς" γιά 3 ὧρες τήν ἑβδομάδα.
3. 'Αχιλλέα Καψάλη, διδάκτορα φιλοσοφίας, ἐπιμελητή μέ ἐντολή διδασκαλίας στήν ἕδρα τῆς Ψυχολογίας τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος " Ψυχολογία τῆς σχολικῆς ἡλικίας", γιά 3 ὧρες τήν ἑβδομάδα.
4. Εὐθαλία Στεφανίδου-Δημητρακοπούλου, πτυχιοῦχο Φιλολογίας μέ σπουδές 'Ιστορίας τῆς Τέχνης στό Πανεπιστήμιο τῶν Παρισίων (Σορβόνη Ι καί IV) τοῦ μαθήματος" Αἰσθητική 'Αγωγή τοῦ παιδιοῦ" γιά 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Κ.Ε.Μ.Ε.

./.

5. Γεώργιο Πάσχο, διδάκτορα τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Χαϊδεμβέργης, ἐντεταλμένο ὑφηγητή γιά τήν πολιτική ἐπιστήμη στή Νομική Σχολή τοῦ Α.Π.Θ. γιά τήν διδασκαλία τοῦ μαθήματος" Στοιχεῖα τοῦ Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος", γιά 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα.

Β΄ Γιά τά μαθήματα πού θά διδαχθοῦν μόνο στούς διδασκάλους:

1. Σταῦρο Ἀνδρουλιδάκη, καθηγητή Κ.Α.Τ.Ε.Ε. μέ σπουδές στό Πανεπιστήμιο τῆς Καλιφόρνιας τῶν Η.Π.Α. (MASTER στήν ἐκπ/ση)γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος" Τά μέσα διδασκαλίας", γιά 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα.
2. Ἰωάννη Σεραφειμίδη, καθηγητή Σωματικῆς Ἀγωγῆς στήν Ε.Β.Σ.Α. Θεσ/νίκης, πτυχιοῦχο Ἀκαδημίας Σωμ. Ἀγωγῆς καί Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας, γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Φυσική Ἀγωγή στό Δημοτικό Σχολεῖο", γιά 3 ὧρες τήν ἑβδομάδα.

Γ΄ Γιά τά μαθήματα πού θά διδαχθοῦν μόνο στίς νηπιαγωγούς.

1. Αἰκατερίνη Κοσμᾶ, καθηγήτρια Παιδαγωγικῶν τῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν Θεσ/νίκης, κάτοχο LICENCE ES SCIENCES τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γενεύης γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Τό διδακτικό ὑλικό στό Νηπιαγωγεῖο", γιά 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα.
2. Ἀγγελική Τσαπακίδου, καθηγήτρια Σωματικῆς Ἀγωγῆς στή Σχολή Νηπιαγωγῶν Θεσ/νίκης, γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Φυσική Ἀγωγή τῶν νηπίων", γιά 3 ὧρες τήν ἑβδομάδα.

Δ΄ Γιά τίς διδακτικές ἀσκήσεις καί παρακολουθήσεις λειτουργίας Σχολείων.

1. Πέτρο Πέτρου, κάτοχο M.ED, Ἐπιθ/τή Α΄ Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως, γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Διδακτικές ἀσκήσεις καί παρακολουθήσεις λειτουργίας Δημοτικῶν Σχολείων", (γιά τό τμῆμα τῶν δασκάλων), γιά 5 ὧρες τήν ἑβδομάδα.
2. Δημήτριο Θωΐδη, διδάκτορα Φιλοσοφίας, τ. Γενικό Δ/ντή Σχολῆς Νηπιαγωγῶν Θεσ/νίκης γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Διδακτικές ἀσκήσεις καί παρακολουθήσεις λειτουργίας Νηπιαγωγείων", (γιά τό τμῆμα τῶν Νηπιαγωγῶν) γιά 3 ὧρες τήν ἑβδομάδα.
3. Αἰκατερίνη Κοσμᾶ (βλ. Γ΄, 1), γιά τή διδασκαλία τοῦ μαθήματος "Διδακτικές ἀσκήσεις καί παρακολουθήσεις λειτουργίας Νηπιαγωγείων" (γιά τό ἴδιο τμῆμα Νηπιαγωγῶν πού ἀναφέρθηκε παραπάνω) γιά 2 ὧρες τήν ἑβδομάδα.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΤΑΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 27/1982

Σήμερα 10 Μαΐου 1982, ἡμέρα Δευτέρα καί ὥρα 11 πρωινή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β΄, Ἀρ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί Ἰω. Χριστιάς, Εἰσηγητής.

Χρέη Γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητείου.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ Σύμβουλοι Β΄ Δημ. Ἀνδριόπουλος καί Διον. Μελάς, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο – Βιβλίο Μαθηματικῶν Α΄τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου γιά τό δάσκαλο. Εἰσηγητής: Κων. Πασσάκος.

Θέμα 2ο – Βιβλίο Γλωσσικῆς διδασκαλίας Α΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου γιά τό μαθητή. Εἰσηγητής: Ἀντ. Μπενέκος.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, ἄρχισε ἡ ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Βιβλίο Μαθηματικών Α΄τάξεως Δημοτικού Σχολείου γιά τό δάσκαλο.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Σύμβουλος Β΄Κων. Πασσάκος εἶπε:

Ὕστερα ἀπό Πρόταση τοῦ ΚΕΜΕ μέ ἐντολή τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων (Γ1/44/23-3-82) ἀνατέθηκε σέ ὁμάδα ἐργασίας ἐκπαιδευτικῶν ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου Μαθηματικῶν Α΄τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου γιά τόν μαθητή καί γιά τόν δάσκαλο. Ἡ ὁμάδα ἀφοῦ ἐργάστηκε ἐπίπονα, μέ ὑποδειγματική ἐπιμέλεια, ἐργατικότητα καί ἐνδιαφέρον, πρέπει νά ὁμολογηθεῖ, περάτωσε τό ἔργο αὐτό πού παρουσιάζουμε σήμερα στό Τμῆμα γιά ἔγκριση. Τό ὅλο σῶμα τοῦ βιβλίου ἐκτείνεται σέ 168 χειρόγραφες μεγάλου μεγέθους σελίδες καί ἀποσκοπεῖ νά εἶναι ἕνα μέσο στά χέρια τοῦ δασκάλου γιά τό βῆμα πρός βῆμα διδασκαλία τοῦ μαθήματος στήν Α΄τάξη. Ἀναλυτικότερα ἔχουμε νά ἐκθέσουμε τά ἀκόλουθα σχετικά:

1. Ἡ ἐργασία πού ἔχουμε τώρα μπροστά μας ἀποτελεῖ τό πρῶτο ἀπό τά δύο τεύχη καί περιλαμβάνει τίς τέσσερες ἀπό τίς ἑπτά συνολικά γενικές ἑνότητες ὕλης τοῦ μαθήματος αὐτοῦ γιά τήν Α΄τάξη. Θά ἀκολουθήσει ἡ γραφή καί τοῦ Β΄τεύχους γιά νά ὁλοκληρωθεῖ ἡ ἐργασία.

2. Στήν ὅλη ἐργασία προτάσσεται ἕνας πρόλογος 12 σελίδων ὅπου ἐπεξηγεῖται ἡ ψυχολογική θεμελίωση τοῦ περιεχομένου καί ὅπου παρουσιάζεται καί ἀναλύεται ἡ νέα ἀντιμετώπιση σχετικά μέ τή διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν στήν Α΄τάξη.

3. Τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου ἀντιστοιχεῖ πιστά πρός τό Νέο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα πού ἔχει ἑτοιμαστεῖ ἀπό τό ΚΕΜΕ καί πρόκειται νά δημοσιευθεῖ καί νά μπεῖ σέ ἐφαρμογή στά σχολεῖα ἀπό τό ἑπόμενο σχολικό ἔτος. Στή πραγματικότητα τό βιβλίο αὐτό περιλαμβάνει, τά μέρη ἐκεῖνα τοῦ Σχολικοῦ Προγράμματος, δηλαδή τίς διδακτικές ἐνέργειες-μαθητικές δραστηριότητες καθώς καί τήν ἀξιολόγηση, πού γιά λόγους τυπικούς ἤ ἄλλους δέν ἦταν δυνατόν νά συμπεριληφθοῦν στό ἐπίσημο κείμενο τοῦ προγράμματος. Ἔτσι στό βιβλίο αὐτό ἀναπτύσσεται τό περιεχόμενο τοῦ μαθήματος, ἀναλύονται οἱ ἔννοιες, δίνονται μεθοδικές ὁδηγίες καί γενικά καθοδηγεῖται ὁ δάσκαλος συστηματικά στή καθημερινή ἐργασία του στό σχολεῖο πάνω στό μάθημα τῶν μαθηματικῶν.

4. Ὑπάρχει μιά πλήρης ἀντιστοιχία τῶν ἐπί μέρους μέ τό βιβλίο τοῦ μαθητή, ὥστε νά εἶναι πλήρης ἡ διευκόλυνση πού παρέχεται στό δάσκαλο.

5. Δέν παραλείπεται νά καταγράφονται σέ καθεμιά ἐπί μέρους ἑνότητα οἱ στόχοι στούς ὁποίους ἀποβλέπει γιά τούς μαθητές, ὅπως ἐπίσης νά ἀναγράφεται μέ κάθε λεπτομέρεια τό ὑλικό καί τά μέσα πού εἶναι ἀναγκαῖα γιά τή καθεμιά ξεχωριστή μάθηση.

6. Συστηματικά ἀναγράφονται ὅσα εἶναι ἀπαραίτητα γιά νά κατανοεῖ ὁ δάσκαλος τίς καινούργιες μαθηματικές ἔννοιες πού πρέπει βαθμηδόν νά κατακτήσουν οἱ μαθητές.

'Ακόμα γιά καθεμιά ἐνότητα ἀναπτύσσεται μέ ἐπάρκεια ὁ τρόπος ἀξιολογήσεως πού θά χρησιμοποιήση ὁ δάσκαλος μέ βάση τά ἀντίστοιχα κριτήρια ἀξιολογήσεως πού περιλαμβάνει τό βιβλίο τοῦ μαθητῆ.

7. Τό βιβλίο εἶναι γραμμένο ἔτσι πού νά βοηθεῖ ἄμεσα καί μέ συγκεκριμένο πάντοτε τρόπο τόν ἐκπαιδευτικό. 'Εν τούτοις, ἀποφεύγεται συστηματικά νά ἔχει τή μορφή διδακτικοῦ συνταγολογίου καί ἀντίθετα ἀφήνει πλατιά περιθώρια καί παροτρύνει τό δάσκαλο σέ πρωτοβουλίες, ὥστε νά προχωρήσει πέρα κι ἀπ'αὐτό.

8. Εἶναι δίκαιο νά ὁμολογηθεῖ πώς ἡ ἐργασία αὐτή ἀποτελεῖ πραγματικά μιά πρωτοτυπία γιά τά ἑλληνικά ἐκπαιδευτικά πράγματα.

9. 'Η ὀρθή ἀξιοποίηση αὐτοῦ τοῦ ἔργου ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικά ἀπό τή χρήση πού θά κάμη ὁ δάσκαλος τῆς Α'τάξεως, πού γιά τό σκοπό αὐτό ἐπιβάλλεται νά καθοδηγηθεῖ, νά ἐνθουσιαστεῖ καί νά παρακολουθηθεῖ παιδαγωγικά.

'Η ὁμάδα ἐργάστηκε μέ τόν ἀκόλουθο τρόπο:

'Αρχικά συζητούσαμε μαζί γιά τόν τρόπο καί πορεία τοῦ καθενός ξεχωριστοῦ τμήματος. Στή συνέχεια οἱ τρεῖς ἐκπαιδευτικοί ἔγραφαν τά δοκίμια. Μετά σέ συζήτηση μέ τόν εἰδικό μαθηματικό γινόταν ὁ ἔλεγχος τῶν μαθηματικῶν ὅρων καί τῶν διατυπώσεων ἀπό μαθηματικῆς πλευρᾶς. Τέλος μαζί σέ κοινές συναντήσεις μελετούσαμε τό καθένα ξεχωριστό κείμενο καί ἐπιφέραμε τυχόν βελτιώσεις, τροποποιήσεις, ἀφαιρέσεις ἤ προσθέσεις νέων στοιχείων, ὁπότε καί ἔπαιρνε τήν τελική μορφή του.

Εἰσηγοῦμαι νά ἐγκριθεῖ τό βιβλίο ἀπό τό Τμῆμα ὅπως ἔχει μέ τήν ἐπιφύλαξη τυχόν διορθώσεων πού θά κριθοῦν ἀναγκαῖες κατά τή διάρκεια τῆς ἐκτυπώσεώς του.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Θ'Κων/νου Πασσάκου στό σύνολό της.

Θ έ μ α 2ο.- Βιβλίο Γλωσσικής διδασκαλίας Α΄τάξεως Δημοτικού Σχολείου γιά τό μαθητή.

Ό Εἰσηγητής τοῦ θέματος Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ Ἀντώνης Μπενέκος εἶπε τά ἑξῆς:

Ἡ Διεύθυνση Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μέ τό ἔγγραφο τοῦ Γ1/125/7-5-1982 διαβίβασε τά Πρακτικά τῆς Πρωτοβάθμιας Ἐπιτροπῆς γιά τήν κρίση τοῦ βιβλίου "Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ βιβλίο γλωσσικῆς διδασκαλίας γιά τήν Α΄δημοτικοῦ" Μέρος Α΄ καί Β΄τῶν Ἀρ. Βελαλίδη, Κ. Καλαπανίδα καί Ν. Κανάκη.

Στήν 1η πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς (5-5-1982) ἀναφέρεται ὅτι τό βιβλίο καλύπτει τούς τυπικούς ὅρους καί μπορεῖ νά μπεῖ σέ οὐσιαστική φάση. Εἰσηγητές ὁρίστηκαν ὁ Ἀθαν. Μερμηγκας καί ὁ Γ. Οἰκονόμου.

Οἱ Εἰσηγητές συνέταξαν τήν ἔκθεσή τους γιά τό δοκίμιο, πού τό θεωροῦν ἐπιστημονικά, παιδαγωγικά, ψυχολογικά καί διδακτικά ἄρτιο βοήθημα γιά τό μαθητή καί εἰσηγοῦνται τήν ἔγκρισή του ὅπως εἶναι.

Οἱ συγγραφεῖς στήν ἀπάντησή τους συμφωνοῦν μέ τό περιεχόμενο τῆς εἰσήγησης, ἀφοῦ, ἄλλωστε, δέ διατυπώνονται σ'αὐτήν ἐπικρίσεις γιά ἐλαττώματα, παραλεῖψεις κτλ. τοῦ βιβλίου.

Ἡ Ἐπιτροπή μέ τή δεύτερη πράξη της (7-5-1982), ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη τίς κείμενες διατάξεις, τό ἀναλυτικό πρόγραμμα, τήν ἔκθεση τῶν εἰσηγητῶν καί τήν ἀπάντηση τῶν συγγραφέων, ὁμόφωνα ἀποφαίνεται ὅτι τό βιβλίο εἶναι κατάλληλο ἀπό κάθε ἄποψη καί προτείνει τήν ἔκδοσή του ἀπό τόν ΟΕΔΒ.

Πρόταση μου εἶναι νά γίνει δεκτή ἡ κρίση τῆς Ἐπιτροπῆς καί νά ἐγκριθεῖ τό βιβλίο προκειμένου νά ἐκδοθεῖ ἀπό τόν ΟΕΔΒ γιά χρήση του ἀπό τούς μαθητές τῆς Α΄τάξης τοῦ Δημοτικοῦ.

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν, ὕστερα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) τό ἔγγραφο Γ1/125/7-5-1982 τῆς Διευθύνσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τά συνημμένα σ'αὐτό πρακτικά τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου "Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ" γιά τό μαθητή τῆς Α΄τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου,

β) τό παραπάνω βιβλίο,

γ) τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου Ἀντ. Μπενέκου καί

δ) τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του

Αποφαίνεται ομόφωνα:

1. Εγκρίνει την πράξη της Επιτροπής κρίσεως του βιβλίου "Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ". Βιβλίο γλωσσικής διδασκαλίας για το μαθητή της Α΄τάξεως Δημοτικού Σχολείου, Μέρος Α΄και Β΄.
2. Κρίνει το βιβλίο πρωτότυπο και ότι ανταποκρίνεται σε υψηλό βαθμό στις απαιτήσεις της σύγχρονης Παιδαγωγικής.
3. Προτείνει την έκδοση του βιβλίου από τον ΟΕΔΒ για χρήση του από τους μαθητές της Α΄τάξεως Δημοτικού Σχολείου κατά το σχολικό έτος 1982-1983, και
4. Προτείνει η αμοιβή των συγγραφέων του βιβλίου να γίνει σύμφωνα με την αριθ. Γ1/43/23-3-1982 απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Αφού εξαντλήθηκαν τα θέματα της ημερήσιας διατάξεως, τελείωσε η συνεδρίαση.

Ο Προεδρεύων

Β. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Η Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 28

Σήμερα 11 Μαΐου 1982, ημέρα Τρίτη καί ώρα 12 μεσημβρινή, τό Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγ. Παρασκευή Αττικής) μέ προεδρεύοντο τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αρ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Εἰσηγητής τοῦ ΚΕΜΕ Ι. Χριστιάς, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ακώλυτη προαγωγή μαθητῶν.

Εἰσηγητής: Διον. Μελάς.

Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος Σύμβουλος Β΄Διονύσιος Μελάς εἶπε τά ἑξῆς:

" Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ἔγγραφό του Γ1/85/9-4-1982 παρακαλεῖ νά ἔχει τίς ἀπόψεις μας καί συγκεκριμένες προτάσεις γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν περιπτώσεων μαθητῶν πού προάγονται ἀπό τή μιά τάξη στήν ἄλλη ἀλλά ὕστεροῦν σέ βαθμό ὥστε νά μήν μποροῦν νά παρακολουθήσουν τά μαθήματα τῆς νέας τάξης.

Τό μέτρο τῆς ἀκώλυτης προαγωγῆς τῶν μαθητῶν στό δημοτικό σχολεῖο πού καθιερώθηκε μέ τό Π.Δ. 497/1981, εἶναι κατά τή γνώμη μου καταρχήν σωστό. Γεγονός ὅμως εἶναι ὅτι δέν ὑπῆρξε ἡ κατάλληλη ὑποδομή γιά τήν ἐπιτυχή ἐφαρμογή τοῦ μέτρου.

. / .

Πρώτα πρώτα δέν είχαμε δεδομένα οὔτε ἀπό μιά στοιχειώδη ἔρευνα γιά τήν ὀρθότητα, τίς ἐπιπτώσεις ἤ τίς προϋποθέσεις γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ μέτρου. Ὁρισμένα βασικά δεδομένα, πού ζήτησε τό Τμῆμα Δημοτικῆς μέ τήν Πράξη του 53/1981 ποτέ δέν ἔφτασαν στά χέρια μας.

Δεύτερο, στίς Ὁδηγίες πού στείλαμε σ'ὅλους τούς δασκάλους μιλοῦσαμε γιά ὑποβοήθηση τῶν μαθητῶν πού ὑστεροῦσαν. Ὅμως σέ μιά πληθωρική τάξη, μέ τίς σχετικά λίγες ὧρες παραμονῆς στό σχολεῖο, μέ τό παραφορτωμένο σέ ὕλη πρόγραμμα καί τήν ἔλλειψη ὑποβοήθησης τῶν δασκάλων μέ ὑλικό ἡ κατάσταση δέν ἦταν εὔκολο νά ἀλλάξει. Ἔτσι τά παιδιά, πού γιά ὁποιοδήποτε λόγο ὑστεροῦσαν, ἐξακολούθησαν νά ὑστεροῦν μέ ἀποτέλεσμα νά πᾶνε στήν παραπάνω τάξη γιά νά ἀντιμετωπίσουν ἀκόμη μεγαλύτερες δυσκολίες ἀπό ὅσες εἶχαν στήν προηγούμενη.

Τρίτο δέ μελετήθηκε ἀρκετά τό θέμα τῆς πρώτης ἐγγραφῆς στό δημοτικό σχολεῖο παιδιῶν 5 1/2 χρονῶν. Ἡ ἐμπειρία πολλῶν δασκάλων λέει ὅτι μεγάλος ἀριθμός ἀπ'αὐτά τά παιδιά ἔρχονται στό σχολεῖο ἀνέτοιμα νά παρακολουθήσουν τό πρόγραμμα πού ἰσχύει. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι εἴτε νά κουράζονται ὑπερβολικά, γιά νά φτάσουν στό ἐπίπεδο τῶν ἄλλων, εἴτε νά παραιτοῦνται ἀπό κάθε προσπάθεια, νά ὑποτιμοῦν τίς δυνατότητές τους καί νά ἀπεχθάνονται τό σχολεῖο.

Προτάσεις:

1. Βραχυπρόθεσμα, καί γιά νά ἀντιμετωπιστοῦν οἱ περιπτώσεις τῶν μαθητῶν πού ὑστεροῦν ἐφέτος, νομίζω ὅτι εἶναι σκόπιμο νά προαχθοῦν στήν παραπάνω τάξη ἀλλά ἀπό τόν ἐρχόμενο Σεπτέμβρη νά ἰσχύσει γι'αὐτά ἕνα εἰδικό πρόγραμμα.

Στά μεγάλα σχολεῖα νά γίνουν ἰδιαίτερα τμήματα μέ τά παιδιά πού ὑστεροῦσαν τόν προηγούμενο χρόνο. Τά τμήματα αὐτά νά εἶναι μικρά καί εὐέλικτα- νά δέχονται μαθητές πού ὑστεροῦν σέ ἕναν ἤ περισσότερους τομεῖς καί νά ἀποδίδουν στίς κανονικές τάξεις τά παιδιά ἐκεῖνα πού ξεπέρασαν τή δυσκολία στόν τομέα ἤ τούς τομεῖς πού ὑστεροῦσαν. Ἐδῶ χρειάζεται νά διαλέγεται ὁ δάσκαλος πού καί γνώσεις ἔχει καί ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον νά βοηθήσει τά παιδιά πού ὑστεροῦν.

Στά ὀλιγοθέσια σχολεῖα τό πρόβλημα μπορεῖ νά λυθεῖ μέ τήν παρακολούθηση ἀπό τό παιδί τοῦ μαθήματος ἤ τῶν μαθημάτων τῆς προηγούμενης τάξης καί γιά ὅσον καιρό ὑστερεῖ.

Καί στίς δύο περιπτώσεις πρέπει νά δοθοῦν στό δάσκαλο τά μέσα ἤ τουλάχιστον ὁδηγίες γιά κάποια ἐξατομίκευση τῆς διδασκαλίας.

Ἡ ἐξατομίκευση τῆς διδασκαλίας σκόπιμο εἶναι νά ἐφαρμόζεται παντοῦ ἀλλά εἶναι ἰδιαίτερα ἀπαραίτητο νά ἐφαρμόζεται στίς δύο πρῶτες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ. Ἄν τό παιδί δέν κατακτήσει τό μηχανισμό τῆς ἀνάγνωσης καί τίς βασικές μαθηματικές ἔννοιες σ'αὐτές τίς τάξεις, ποτέ δέ θά μπορέσει νά παρακολουθήσει τίς μεσαίες καί τίς ἀνώτερες τάξεις μέ τό πιό ἀπαιτητικό πρόγραμμα. Ἀκόμη, ἄν τό παιδί ἐξακολουθεῖ νά ὑστερεῖ, παρά τήν ὑποβοήθησή του ἀπό τό σχολεῖο, τό πρόβλημά του θά εἶναι εὐρύτερο καί πρέπει νά ἀντιμετωπιστεῖ ἀπό εἰδικούς.

2. Μακροπρόθεσμα, γιά ὁριστική ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος τῶν παιδιῶν πού ὑστεροῦν στίς δύο πρῶτες τάξεις εἶναι ἀπαραίτητο ἀρχικά νά γίνουν σχετικές ἔρευνες γιά τόν ἐντοπισμό τῶν αἰτίων πού προκαλοῦν τήν καθυστέρηση σ'αὐτά τά παιδιά. Τέτοια αἴτια πού ἐνδέχεται νά ἐξεταστοῦν εἶναι: (α) Ἡ ἐγγραφή μαθητῶν 5 1/2 ἐτῶν στήν πρώτη τάξη· (β) ἡ φοίτηση στό νηπιαγωγεῖο· (γ) ὁ ἀριθμός τῶν μαθητῶν σέ μιά αἴθουσα (δ) ἡ "ἑτοιμότητα" τῶν μαθητῶν νά παρακολουθήσουν ἕνα πρόγραμμα.

Ἰδιαίτερη φροντίδα πρέπει νά ληφθεῖ γιά τά παιδιά πού χρακτηρίζονται ὡς ἀποκλίνοντα ἤ καθυστερημένα. Γι'αὐτά τά παιδιά ἡ φοίτηση στήν κανονική τάξη καί ἡ ἀπόρριψή τους, χωρίς τήν εἰδική βοήθεια πού χρειάζονται, μόνο καινούρια προβλήματα μπορεῖ νά προσθέσει.

Τέλος νομίζω ὅτι ἕνα τέστ (κριτήριο) ἑτοιμότητας γιά τά παιδιά πού ἐγγράφονται στήν πρώτη καί τή δεύτερη τάξη θά ἀποτελοῦσε ἕναν ὁδηγό γιά τή συστηματικότερη ὑποβοήθηση κάθε παιδιοῦ ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες καί τίς δυνατότητές του.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία διατυπώθηκαν ἀπό τά μέλη τοῦ Τμήματος οἱ παρακάτω ἀπόψεις:

Οἱ Σύμβουλοι Β'Κων/νος Πασσάκος καί Ν. Βλουτίδης εἶπαν:

Ἀρχικά ἐπιθυμοῦμα νά ὑπενθυμίσουμε ὅτι καί ἄλλοτε τό Τμῆμα εἶχε ἀσχοληθεῖ μέ τό ἴδιο θέμα ὅταν ἡ προηγούμενη Κυβέρνηση ἔθεσε σέ ἐφαρμογή ὁρισμένα μέτρα μιά τήν ἐκπαίδευση, μεταξύ τῶν ὁποίων καί τό παραπάνω. Τό Τμῆμα τότε κατά πλειοψηφία γνωμοδότησε ὅτι ἀντί γιά μιά ἐσπευσμένη καί ἀδοκίμαστη ἐφαρμογή νέων μέτρων στά σχολεῖα καί μάλιστα αὐτό τῆς καθολικῆς καταρτήσεως τῶν ἀπορρίψεων τῶν μαθητῶν, τό Ὑπουργεῖο πρέπει νά μελετήσει προσεκτικά τό ὅλο θέμα (Πρακτ. 68/30-10-80). Ἡ

γνωμοδότηση τοῦ τμήματος δέν εἰσακούστηκε τότε. Ἤδη ἀπό τό ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου πληροφορούμεθα ὅτι τό παραπάνω μέτρο μέ τή γενική ἐφαρμογή του στά Σχολεῖα ἔχει δημιουργήσει προβλήματα. Εἶναι ἀναγκαῖο νά ἐπισημανθοῦν τά ἀκόλουθα σχετικά μέ τό συζητούμενο θέμα:

1. Ἀναμφισβήτητα ὑπάρχουν ἀτομικές διαφορές καί στό ρυθμό καί στό τρόπο ἀκόμα ὡριμάσεως μεταξύ τῶν μαθητῶν καί ἐπίσης εἰδικότερα ὑπάρχουν διαφορές στήν "ἑτοιμότητα" (READINESS) γιά τίς ποικίλες σχολικές μαθήσεις.

2. Σάν πρόβλημα ὑπάρχει στήν ἐκπαίδευσή μας ἡ ἡλικία εἰσόδου τῶν παιδιῶν στό Δημοτικό Σχολεῖο. Ἡ ἡλικία τῶν 5 1/2 ἐτῶν σάν ἱκανοποιητικό χρονικό ὅριο καθορίστηκε πρίν ἀπό χρόνια αὐθαίρετα, χωρίς νά προηγηθεῖ κανενός εἴδους σχετική μελέτη.

3. Παρά τίς ἀξιόλογες προσπάθειες τῶν τελευταίων ἐτῶν γιά ὀργάνωση τῆς Εἰδικῆς Ἀγωγῆς στή χώρα μας, ὅπου ἔχουν γίνει σημαντικά βήματα, ἔν τούτοις αὐτή ἀπέχει πολύ, ὥστε νά εἶναι σέ θέση νά βοηθήσει ὅπως πρέπει τό σύνολο τῶν ἀποκλινόντων μαθητῶν. 4. Ἄν καί στίς τελευταῖες δυό δεκαετίες, σταθερά ἡ ἀναλογία δασκάλου-μαθητῶν στό ἐκπαιδευτικό μας σύστημα γίνεται περισσότερο ἱκανοποιητική παιδαγωγικά, ὅμως εἶναι γνωστό πώς ἐξακολουθοῦν, κυρίως στά ἀστικά κέντρα καί μάλιστα στά μεγαλύτερα ἀπ'αὐτά, νά ὑπάρχουν πληθωρικές τάξεις. Ἡ πραγματικότητα αὐτή δυσχεραίνει πολύ τή προσπάθεια τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ γιά ἐξατομικευμένη ἀγωγή καί διδασκαλία μέ τήν ὁποία, ὅλοι βέβαια οἱ μαθητές μά περισσότερο οἱ ὑστεροῦντες, θά μποροῦσαν νά ἐπωφεληθοῦν περισσότερο. 5. Δέν εἶναι ὀρθό ὅτι ὅλοι ἀνεξαίρετα οἱ ἀπορριπτόμενοι μαθητές δέν ὠφελοῦνται ἀπό τήν ἀπόρριψη: Τοῦτο μᾶλλον ἐξαρτᾶται ἀπ'τή φύση τῶν ἐπί μέρους περιπτώσεων, ἀπό τή στάση τῶν μαθητῶν αὐτῶν ἀπέναντι σ'αὐτό τό γεγονός καί ἴσως πάνω ἀπ'ὅλα ἀπό τό εἶδος τῆς παιδαγωγικῆς μεταχειρίσεως αὐτῶν τῶν μαθητῶν ἀπό τούς δασκάλους των. 6. Δέν γνωρίζουμε ἀκριβῶς πόσοι ὅμως φαίνεται πώς τουλάχιστον σημαντικός ἀριθμός ἐκπαιδευτικῶν εἶναι δυσαρεστημένοι ἀπό τό μέτρο τῆς ἀκόλουθης προαγωγῆς καί ὑποθέτουμε πώς δέν θά εἴμαστε ἀντικειμενικοί ἄν αὐτό τό σχετίσουμε ὁπωσδήποτε μέ ἐπιθυμία καί τάση ἀσκήσεως ἐξουσίας ἀπό μέρους τους. (Σχετική εἶναι καί ἡ ἀναφορά τοῦ Συλλόγου τῶν διδασκόντων στό 94ο Δημ. Σχολεῖο Ἀθηνῶν, διαβιβάστηκε πρόσφατα στό ΚΕΜΕ)

7. Ἡ ἀπόρριψη ὁπωσδήποτε δέν ἀποτελεῖ εὐχάριστο γεγονός γιά τόν μαθητή. Ἄν πρόκειται νά ἀποκρυσταλλωθεῖ σέ "τραυματική ἐμπειρία", ἐξαρτᾶται ἀπό τό ἄν

τό περιβάλλον του (δάσκαλοι- γονεῖς) παραλεῖψει νά τόν βοηθήσει νά πάρει σωστή ἐποικοδομητική καί θετική στάση ἀπέναντι στό γεγονός καί ἄν στή συνέχεια δέν βοηθηθεῖ ἀπ'ὅσης κατάλληλα, ὥστε νά δοκιμάζει τήν αἴσθηση τῆς ἐπιτυχίας στίς προσπάθειές του. 'Εξάλλου ἔχουμε νά σκεφθοῦμε μήπως πραγματικά θά δοκιμάζει καθημερινά τή "τραυματική ἐμπειρία" ὁ μαθητής πού προάγεται στή παραπάνω τάξη χωρίς ἐκεῖ νά μπορεῖ διόλου νά σηκώνει τό ἀβάστακτο γι'αὐτόν βάρος τῶν νέων ἀνώτερων μαθήσεων καί ἔτσι νά μειώνεται διαρκῶς ἀπέναντι τῶν συμμαθητῶν του μέ τίς συνεχεῖς ἀποτυχίες του.

8. 'Εκφράζουμε τό φόβο πώς εἶναι πιθανόν, νά ἀτονήσει μᾶλλον τό διαφέρον τῶν δασκάλων γιά τούς ὑστεροῦντες μαθητές μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ συστήματος τῆς ἀδιάκριτης καί καθολικῆς προαγωγῆς τῶν μαθητῶν μιά καί θά σκέπτονται πώς ἔτσι κι'ἀλλιῶς ὅλοι οἱ μαθητές θά προάγονται. Εἶναι μᾶλλον πιθανότερο πώς θά δείξουν περισσότερο διαφέρον καί θά κάμουν ἐντονότερες προσπάθειες στή περίπτωση πού γνωρίζουν πώς ἔχουν τή δυνατότητα ἀπορρίψεως. 'Ο δάσκαλος πράγματι δέν ἐπιθυμεῖ νά ἀπορρίπτονται οἱ μαθητές.

Γιά ὅλα αὐτά εἰσηγούμαστε τά ἀκόλουθα:

1. Νά σταματήσει νά ἰσχύει ἡ ἀκόλυτη προαγωγή τῶν μαθητῶν ἀδιάκριτα. 'Ο δάσκαλος νά χρησιμοποιεῖ τήν ἀπόρριψη σάν ἔσχατο μέσο ἀφοῦ πεισθεῖ πώς αὐτό πράγματι θά ὠφελήσει οὐσιαστικά τόν μαθητή παρά ἡ προαγωγή του, πού θά διαιωνίζει μιά προβληματική σ'αὐτόν κατάσταση καί ἀφοῦ βέβαια ἔχει κάμει κάθε δυνατή παιδαγωγική προσπάθεια νά βοηθήσει τόν ὑστεροῦντα μαθητή.

2. Παράλληλα νά ὀργανωθεῖ στά σχολεῖα μας γιά μερικά σχολικά χρόνια (π.χ. 2-4) μιά συστηματική μελέτη, πού τά πορίσματά της νά φωτίσουν θετικά τό θέμα τῆς ἀκόλυτης ἤ μή ἀκόλυτης προαγωγῆς τῶν μαθητῶν στό Δημοτικό Σχολεῖο. Σέ ἀναφορά μέ τό θέμα τῆς ἡλικίας τῶν παιδιῶν εἰσόδου στό Σχολεῖο, πού φαίνεται νά συναρτᾶται μέ τό ζήτημα τῆς ἀκόλυτης ἤ μή προαγωγῆς τους, δηλώνουμε πώς δέν εἶναι δυνατόν σ'αὐτή τή συνεδρίαση νά τό ἀντιμετωπίσουμε σοβαρά μέ τή σπουδαιότητα πού ἔχει. Οὔτε σχετικό ἐρώτημα ἀπό τό 'Υπουργεῖο μᾶς ἔγινε, κι οὔτε ἔχει προηγηθεῖ πάνω σ'αὐτό κάποια σοβαρή μελέτη καί ἔρευνα ἐδῶ στή δική μας πραγματικότητα. Πάντως φρονοῦμε πώς ἐπιβάλλεται τό 'Υπουργεῖο νά θέσει σέ συστηματική μελέτη τό ὅλο πρόβλημα τῆς ἡλικίας γιά εἴσοδο τῶν μαθητῶν στό σχολεῖο.

'Ο Εἰδικός Σύμβουλος 'Αρ. Βουγιούκας ὑποστηρίζει ἀνεπιφύλακτα τήν ἀκώλυτη προαγωγή τῶν μαθητῶν σέ ὅλες τίς τάξεις, μέ τήν ἀκόλουθη ἐπιχειρηματολογία:

Τά παιδιά πού παρουσιάζουν προβλήματα στό σχολεῖο εἶναι βασικά δύο κατηγοριῶν:

1. Παιδιά μέ καταστατικές ἀνεπάρκειες τέτοιες πού δέν μποροῦν μέ κανέναν τρόπο νά τά βγάλουν πέρα μέ τίς σχολικές ἀπαιτήσεις. Τά παιδιά αὐτά δέ θά ἔπρεπε κάν νά φοιτοῦν σέ κανονικά σχολεῖα, ἀλλά νά εἶχε ἔγκαιρα διαγνωστεῖ ἡ ἀνεπάρκειά τους ἀπό 'Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα καί νά τά ἀναλάμβαναν ἀπό τήν ἀρχή εἰδικά ἱδρύματα. Δυστυχῶς ἐλάχιστα εἶναι καί τά 'Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα καί τά εἰδικά ἱδρύματα, μέ ἀποτέλεσμα τά περισσότερα ἀπό τά παιδιά αὐτά, ἰδίως στίς ἐπαρχίες, νά πηγαίνουν σέ κανονικά σχολεῖα. Αὐτά τά παιδιά, ἄν μείνουν στήν ἴδια τάξη, ὄχι μόνο δέν ἔχουν τίποτα νά ὠφεληθοῦν ἀλλά καί ἐπιβαρύνονται μέ τραυματικές ἐμπειρίες καί τό στίγμα τῆς ἀνικανότητας πού ἀποκομίζουν.

2. Παιδιά πού οἱ δυσκολίες τους ὀφείλονται σέ ἀνωριμότητα, εἴτε γιατί πᾶνε πενταμισάρικα στό σχολεῖο εἴτε γιατί παρουσιάζουν βραδύτερο ρυθμό ἀνάπτυξης. Αὐτά τά παιδιά χρειάζεται νά τά προσέξει ἰδιαίτερα ὁ δάσκαλός τους, μέ ὑπομονή, κατανόηση καί συγκεκριμένη βοήθεια, εἴτε προαχθοῦν εἴτε μείνουν στήν ἴδια τάξη. "Αν προαχθοῦν, οἱ ὅροι βελτίωσής τους εἶναι καλύτεροι. 'Ακόμα καί ἄν, στό τέλος τῆς χρονιᾶς δέν καλύπτουν τό μίνιμουμ τῶν ἀπαιτήσεων γιά τήν τάξη τους, μποροῦν νά ἀναπληρώσουν τά κενά στήν ἀρχή τῆς ἑπόμενης τάξης. Μένοντας ὅμως στήν ἴδια τάξη θά ἔχουν τέτοιο πληγωμένο αὐτοσυναίσθημα, ὥστε κινδυνεύουν νά παραιτηθοῦν ἀπό κάθε προσπάθεια. 'Η πεῖρα, ἄλλωστε, τοῦ παρελθόντος λέει ὅτι τέτοια παιδιά ἔμειναν πάλι καί πάλι σύραγοί τῆς τάξης τους. "Ενα συγκεκριμένο μέτρο πού θά εὐνοοῦσε αὐτά τά ἀνώριμα παιδιά-καί γενικότερα θά ἔκανε ἀποτελεσματικότερη καί σχολική μάθηση γιά ὅλα τά παιδιά-εἶναι νά αὐξηθεῖ τό κατώτατο ὅριο ἡλικίας

./.

γιά τήν εἰσαγωγή τῶν παιδιῶν στό δημοτικό σχολεῖο ἀπό τά πεντάμισι στά ἕξι χρόνια.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'τοῦ ΚΕΜΕ, παρατηρεῖ ὅτι τό ποσοστό τῶν μαθητῶν πού ἀπορρίπτονταν κάθε χρόνο εἶναι πάρα πολύ μικρό, τόσο, ὥστε, κατά μέσον ὅρο, νά ἀντιστοιχεῖ σέ κάθε δασκάλα ἤ δάσκαλο τῆς κάθε τάξεως ἕνας περίπου μαθητής.

Τό ποσοστό αὐτό συνηγορεῖ ὑπέρ τῆς ἀπόψεως ὅτι ὁ κάθε δάσκαλος εἶναι δυνατόν νά ὑποβοηθήσει ἕνα μαθητή, ἀπό τήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ἀτομικά, μέσα στό σχολεῖο, ὥστε νά μήν εἶναι ἀνάγκη νά ἀπορριφθεῖ.

Εἶναι βέβαιο, ὅτι, ἄν ὁ δάσκαλος γνωρίζει ὅτι δέν ἔχει δικαίωμα νά ἀπορρίπτει μαθητές, θά κάνει τό καλλίτερο δυνατό γιά τήν ἀτομική του ὑποβοήθηση στή γλωσσική κυρίως διδασκαλία καί στά μαθηματικά.

Τό Τμῆμα Δημοτικῆς εἶναι σέ θέση, ἄν ἡ Διοίκηση τοῦ Ὑπουργείου ἔχει τή γνώμη ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο, νά συντάξει ὁδηγίες γιά τούς δασκάλους γιά τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο εἶναι πρακτικά δυνατόν νά ὑποβοηθηθοῦν οἱ μαθητές πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους καί στά δύο (2) κύρια μαθήματα: γλῶσσα καί μαθηματικά.

Ὡς πρός τό ζήτημα τῆς σχολικῆς ὡριμότητας, παρατηρεῖ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά ἐγγράφονται τά παιδιά στό σχολεῖο μετά τήν συμπλήρωση τοῦ ἕκτου ἔτους τῆς ἡλικίας τους καί γιά λόγους ψυχολογικούς, παιδαγωγικούς καί διδακτικούς.

Δευτερολογῶντας ὁ Σύμβουλος Β'καί εἰσηγητής τοῦ θέματος Διον. Μελάς πρόσθεσε:

Ἡ πρόταση νά ἐπανέλθει τό καθεστός ἐγγραφῆς τῶν παιδιῶν στήν Α' τάξη μέ τή συμπλήρωση τῶν 6 χρόνων τῆς ἡλικίας τους εἶναι αὐθαίρετη, ὅπως αὐθαίρετη ἦταν καί τό 1964 ἡ πρώτη ἐγγραφή στά 5 1/2. Οἱ μεταβολές πλέον πρέπει νά εἶναι ἀποτέλεσμα ἔρευνας καί ὄχι ἐσπευσμένων ἀποφάσεων. Ἕνα τέτοιο μέτρο ἔχει μεγάλες κοινωνικές προεκτάσεις ἐφόσον ἕνας μεγάλος ἀριθμός παιδιῶν θά μένουν γιά ἀρκετό ἀκόμη χρόνο ἐκτός σχολείου, ἀφοῦ ξέρουμε ὅτι τά νηπιαγωγεῖα καλύπτουν μόνο τό 50% ἐκείνων πού ἔχουν δικαίωμα φοίτησης.

Γι'αὐτό τό λόγο κυρίως ὑποστηρίζω ὅτι εἶναι δυνατή καί πρέπει νά γίνει μιά ἔρευνα, γιά νά διαπιστωθεῖ ἡ δυνατότητα καί ἡ παιδαγωγική σκοπιμότητα τῆς μετάθεσης τῆς πρώτης ἐγγραφῆς στά 6 χρόνια τῆς ἡλικίας καί νά μήν ἀποφασίζουμε τώρα καί χωρίς ἀντικειμενικά δεδομένα κάτι τέτοιο.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ1/85/9-4-1982 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ,

β) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Διον. Μελᾶ, καί

γ) Τίς ἀπόψεις τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος, πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση τοῦ θέματος,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Α. Ὁ μ ό φ ω ν α

1) Νά μελετηθεῖ τό ζήτημα μέ βάση τά στοιχεῖα πού εἶναι δυνατόν νά ὑποβληθοῦν στό Τμῆμα μέ τή λήξη τοῦ σχ. ἔτους.

2) Νά μελετηθεῖ γενικότερα τό ζήτημα τῆς σχολικῆς ὡριμότητας.

Β. Κ α τ ά π λ ε ι ο ψ η φ ί α:

1) Νά γίνεται ἀκώλυτη προαγωγή τῶν μαθητῶν γιά τούς λόγους πού ἀναφέρονται στή συζήτηση.

Μειοψηφοῦν οἱ Σύμβουλοι Ν. Βλουτίδης, Δ. Μελᾶς, καί Κ. Πασάκος.

2) Νά ἐγγράφονται τά παιδιά στό Δημοτικό Σχολεῖο μετά τή συμπλήρωση τοῦ ἕκτου ἔτους τῆς ἡλικίας.

Μειοψηφοῦν οἱ Σύμβουλοι Ν. Βλουτίδης, Δ. Μελᾶς καί Κ. Πασάκος.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκε τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

Β. Κονιδιτσιώτης

Ἡ Γραμματέας

Παπαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 29

Σήμερα 13 Μαΐου 1982, ήμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11 πρωΐνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἀγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικός Σύμβουλος, καί Ι. Χριστιάς Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Εἰδικός Σύμβουλος Ἀριστ. Βουγιούκας, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση γιά τό σχέδιο Π. Δ/των:

α) "Περί Ἱδρύσεως καί προαγωγῆς Δημοτικῶν Σχολείων". Εἰσηγητής: Κων. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

β) "Περί Ἱδρύσεως Νηπιαγωγείων". Εἰσηγητής: Ἰω. Χριστιάς, Εἰσηγητής.

γ) "Περί καταργήσεως - ὑποβιβασμοῦ- συγχωνεύσεως καί διαιρέσεως Δημοτικῶν Σχολείων". Εἰσηγητής: Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄.

δ) "Περί καταργήσεως- ὑποβιβασμοῦ- συγχωνεύσεως καί διαιρέσεως Νηπιαγωγείων". Εἰσηγητής: Δ. Ἀνδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση γιά τό σχέδιο Ὑπουργικῆς Ἀποφάσεως "Περί συνθέσεως Ἐπιτροπῆς διεξαγωγῆς διαγωνισμοῦ γιά τή μετεκπαίδευση στό Μ.Δ.Δ.Ε." Εἰσηγητής: Κων. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Ἀμοιβή συγγραφέων μεθόδου διδασκαλίας τραγουδιῶν. Εἰσηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Γνωμοδότηση στά σχέδια Προεδρικών Διαταγμάτων:

α) "Περί Ιδρύσεως καί προαγωγής Δημοτικών Σχολείων".π

Ο Εισηγητής Κων. Πασσάκος είπε σχετικά με τό θέμα αύτό τά έξής:

" Τό ΥΠΕΠΘ με τό Δ/249/29-4-1982 έγγραφό του διαβιβάζει τό παραπάνω σχέδιο στό ΚΕΜΕ γιά σχετική γνωμοδότηση. Λόγω τού "έξαιρετικώς επείγοντος" - όπως ύπήρχε ή σχετική άναφορά στό έγγραφο- καί επομένως τού πολύ περιορισμένου χρόνου γιά μελέτη τού σχεδίου, σέ συνάρτηση με τά λοιπά παραστατικά στοιχεία τών φακέλων, μόνο δειγματοληπτικά μπορέσαμε νά έξετάσουμε τά σχετικά στοιχεία. Γενικά διαπιστώνουμε ότι οί προαγωγές καί Ιδρύσεις σχολείων πραγματοποιούνται με βάση τίς γενόμενες όρθές προτάσεις τών κατά τόπους επιθεωρητών. Ειδικότερα όμως παρατηρούμε πώς σέ πολλές περιπτώσεις οί προαγωγές Σχολείων δέν γίνονται σύμφωνα με τίς παραπάνω προτάσεις πού κατά κανόνα στηρίζονται στίς άποκτήσεις τού βασικού Νόμου Εκπαιδεύσεως 309/1976. Ενδεικτικά άναφέρουμε 1) Τό 2ο Δ.Σ. Ν. Αρτάκης Χαλκίδος προτείνεται όρθά νά προαχθεί άπό 7σιο σέ δεκαθέσιο καθόσον έχει ήδη 286 μαθητές με τάση συνεχή αύξήσεώς τους. (Ο Νόμος Άρθρο 12) προβλέπει 271-300 μαθητές γιά τό 10σιο. Παρά ταύτα προάγεται σέ 8σιο. 2) Τό 1ο Δ.Σ. Ναυπλίου προτείνεται όρθά νά προαχθεί άπό 10σιο σέ 12σιο καθόσον έχει ήδη 350 μαθητές (Γιά τό 12σιο ό Νόμος όρίζει 331-360 μαθητές). Εν τούτοις προάγεται σέ 11σιο. 3) Παρόμοια τό 21ο Δ.Σ. Καλαμάτας πού έχει 341 μαθητές καί προτείνεται νά προαχθεί σέ 12σιο προάγεται πραγματικά με'τό διάταγμα σέ 11σιο. Τό ίδιο πράγμα συμβαίνει καί γιά πολλά άλλα σχολεία. Επειδή ένας άπαραίτητος όρος καλής λειτουργίας τών σχολείων καί προπάντων άποτελεσματικής καί ποιοτικά βελτιωμένος εκπαιδεύσεως τών παιδιών τού λαού μας, είναι ό κανονικός άριθμός μαθητών σέ καθεμιά σχολική τάξη, εισηγούμαστε τό Υπουργείο νά έξασφαλίσει τίς προϋποθέσεις ώστε νά γίνεται , χωρίς άναβολή γιά τό μέλλον, κανονικά ή προαγωγή τών Σχολείων, με βάση τά όριζόμενα άπό τό Νόμο εκπαιδεύσεως, πού γενικά συμφωνούν θά μπορούσαμε νά ποϋμε με τίς όρθές παιδαγωγικές άπαιτήσεις.

Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση, ύστερα άπό τήν όποία τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη του: 1) Τό παραπάνω σχέδιο Π. Δ/τος, 2) τήν εισήγηση τού Κων/νου Πασσάκου καί 3) τίς άπόψεις τών μελών του, πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση τού θέματος,

άποφαίνεται όμόφωνα:

Κάνει δεκτό τό σχέδιο Π.Δ/τος "Περί Ιδρύσεως καί προαγωγής Δημοτικών Σχολείων" όπως έχει.

β) "Περί Ιδρύσεως Νηπιαγωγείων".

Ο Εισηγητής του θέματος Ιω. Χριστιάς είπε τά έξής:

Η Δ/νση Διοικ. Υποθ. Τμήμα Α΄του ΥΠΕΠΘ με τό Δ/249/29-4-82 έγγραφο διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ σχέδιο Προεδρικού Δ/τος γιά γνωμοδότηση σύμφωνα με τίς διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 του Ν. 186/1975.

Με τό παραπάνω σχέδιο Π. Δ/τος, πού εκδίδεται κατά εξουσιοδότηση του Ν. 309/1976 "Περί οργανώσεως καί διοικήσεως τής Γενικής Εκπαιδεύσεως", Ιδρύονται σέ διάφορες εκπαιδευτικές περιφέρειες τής χώρας 173 νηπιαγωγεία, άπό τά οποία 172 είναι 1/θέσια καί ένα 2/θέσιο. Μέ τήν ίδρυση τών νηπιαγωγείων αύτών αύξάνονται οί θέσεις τών νηπιαγωγών κατά 174 πού κατανέμονται σέ 35 Νηπιαγωγών Α΄καί 139 Νηπιαγωγών.

"Υστερα άπό δειγματοληπτική μελέτη τών παραστατικών στοιχείων, πού συνυποβλήθηκαν άπό τήν άρμόδια Δ/νση, διαπιστώθηκε ότι ή ίδρυση τών νηπιαγωγείων αύτών καλύπτει άμεσες άνάγκες καί ότι έγιναν σύμφωνα μέ τίς προτάσεις τών περιφερειακών εκπαιδευτικών όργάνων. Προτείνω λοιπόν νά γίνει δεκτό τό παραπάνω σχέδιο Π. Δ/τος ώς έχει.

Στή συνέχεια ό Σύμβουλος Κων. Πασσάκος είπε:

" Σέ άναφορά μέ τό σχέδιο διατάγματος γιά τήν ίδρυση Νηπιαγωγείων παρατηρούμε ότι ένώ γενικά γίνονται οί προτεινόμενες ίδρύσεις νέων Νηπιαγωγείων δέν έγινε όμως ούτε μιά προαγωγή μονοθεσίου Νηπιαγωγείου σέ διθέσιο, άν καί ύπάρχει σέ πολλές περιπτώσεις ό προβλεπόμενος άριθμός μαθητών (πάνω άπό 30). Δεδομένης τής μεγίστης άξίας τής προσχολικής άγωγής, καί μάλιστα πρός τή κατεύθυνση παροχής ίσων εκπαιδευτικών εύκαιριών σέ όλα τά έλληνόπουλα, θεωρούμε πολύ άναγκαίο τήν προαγωγή τών σχολείων τών νηπίων, γιατί έτσι θά είναι δυνατόν καί νά γίνει ή διάκριση τών μικρών παιδιών σέ δυό βαθμίδες - άπό $3^1/2 - 4^1/2$ έτών καί άπό $4^1/2 - 5^1/2$ έτών- σύμφωνα μέ τή σύγχρονη παιδαγωγική δεοντολογία καί τό βασικό σκοπό τής προσχολικής άγωγής".

Τελικά τό Τμήμα, καί ύστερα άπό συζήτηση, άφού έλαβε ύπόψη του: 1) τό παραπάνω σχέδιο Προεδρικού Δ/τος, 2) τήν εισήγηση του Ι. Χριστιά, καί 3) τίς άπόψεις τών μελών του, πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση,

άποφαίνεται όμόφωνα

Κάνει δεκτό τό σχέδιο Π. Δ/τος "Περί Ιδρύσεως Νηπιαγωγείων" όπως έχει.

./.

γ) "Περί καταργήσεως – ὑποβιβασμοῦ – συγχωνεύσεως καί διαιρέσεως Δημοτικῶν Σχολείων".

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Ν. Βλουτίδης εἶπε τά ἑξῆς:

"Ὑστερα ἀπό δειγματοληπτική μελέτη τῶν παραστατικῶν στοιχείων, διαπιστώθηκε ὅτι ἔγιναν κανονικά καί σύμφωνα μέ τίς σχετικές προτάσεις τῶν ἁρμοδίων Ἐκπ/κῶν ἀρχῶν οἱ μεταβολές πού ἀναφέρονται στήν κατάργηση, ὑποβιβασμό, συγχώνευση καί διάρεση τῶν Δημοτικῶν Σχολείων. Μέ τίς μεταβολές αὐτές μειώνονται κατά 513 οἱ ὀργανικές θέσεις τοῦ κλάδου τῶν δασκάλων. Σχετικά εἰσηγοῦμαι νά γίνει δεκτό ὡς ἔχει τό Σχέδιο Π.Δ. μέ τήν ἀκόλουθη μόνο παρατήρηση:

Β'Ἐκπ/κή Περιφ. Εὐρυτανίας

Ἀντί 1/θέσιο Δ.Σ. Σιβίστας, νά γραφεῖ 1/θέσιο Δ.Σ. Σιβίστας.

Τό Τμῆμα ὕστερα ἀπό συζήτηση, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: 1) τό παραπάνω σχέδιο Π. Δ/τος, 2) τήν εἰσήγηση τοῦ Ν. Βλουτίδη καί 3) τή συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

Κάνει δεκτό τό σχέδιο Π. Δ/τος "Περί καταργήσεως – ὑποβιβασμοῦ– συγχωνεύσεως καί διαιρέσεως Δημοτικῶν Σχολείων" ὅπως ἔχει, μέ τήν παρατήρηση: στή Β'Ἐκπαιδευτική Περιφέρεια Εὐρυτανίας ἀντί 1/θέσιο Δημοτικό Σχολεῖο Σιβίστας, νά γραφεῖ 1/θέσιο Δημοτικό Σχολεῖο Σιβίστας.

δ) "Περί καταρτήσεως – ὑποβιβασμοῦ – συγχωνεύσεως καί διαιρέσεως Νηπιαγωγείων".

Ὁ εἰσηγητής Δ. Ἀνδριόπουλος εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά παρακάτω:

Ἡ Δ/νση Διοικητικῶν Ὑποθέσεων τοῦ ΥΠΕΠΘ μέ τό ἔγγραφο της Δ/249/29-4-1982 μᾶς διαβίβασε σχέδιο Προεδρικοῦ Δ/τος "Περί καταργήσεως – ὑποβιβασμοῦ– συγχωνεύσεως καί διαιρέσεως Νηπιαγωγείων".

Μέ τό σχέδιο αὐτό τοῦ Π. Δ/τος καταργοῦνται 30 Νηπιαγωγεῖα, ὑποβιβάζονται 13, συγχωνεύονται 16 καί διαιρεῖται 1.

"Ὑστερα ἀπό δειγματοληπτική μελέτη τῶν παραστατικῶν στοιχείων, πού συνηποβλήθηκαν ἀπό τήν ἁρμόδια Δ/νση, διαπιστώθηκε ὅτι ἔγιναν κανονικά καί σύμφωνα μέ τίς σχετικές προτάσεις τῶν ἁρμόδιων Ἐκπ/κῶν ὀργάνων οἱ μεταβολές πού ἀναφέρονται στήν κατάργηση, ὑποβιβασμό, συγχώνευση καί διάρεση τῶν Νηπιαγωγείων. Προτείνω νά γίνει δεκτό τό παραπάνω σχέδιο τοῦ Π. Δ/τος ὡς ἔχει.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: 1) τό Σχ. Π.Δ/τος "Περί καταργήσεως ὑποβιβασμοῦ - συγχωνεύσεως καί διαιρέσεως Νηπιαγωγείων" 2) Τήν εἰσήγηση τοῦ Δημ. Ἀνδριόπουλου καί 3) Τή συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Κάνει δεκτό τό σχ. Π. Δ/τος "Περί καταργήσεως ὑποβιβασμοῦ - συγχωνεύσεως καί διαιρέσεως Νηπιαγωγείων" ὅπως ἔχει.

Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση γιά τό σχέδιο Ὑπουργικῆς Ἀποφάσεως "Περί συνθέσεως Ἐπιτροπῆς διεξαγωγῆς διαγωνισμοῦ γιά τή μετεκπαίδευση στό Μ.Δ.Δ.Ε."

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Κων. Πασσάκος εἶπε τά ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό Γ3/91/30-4-1982 ἔγγραφό του διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ γιά γνωμοδότηση σχέδιο Υ.Α. πού ἀφορᾶ στή σύνθεση τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ διαγωνισμοῦ δασκάλων γιά τή μετεκπαίδευση στό Μ.Δ.Δ.Ε. καί ἀναφέρεται σέ τροποποίηση προηγούμενης σχετικῆς ὑπουργικῆς ἀποφάσεως. Ὕστερα ἀπό προσεκτική ἐξέταση τοῦ θέματος εἰσηγούμαστε πρός τό Τμῆμα τά ἀκόλουθα:

Ἄρθρο 1. α) Στή Κεντρική Ἐπιτροπή διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ νά περιληφθεῖ καί ἕνα 1ο μέλος προερχόμενο ἀπό τό ἐποπτικό προσωπικό τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, δηλαδή ἕνας ἐπιθεωρητής Α΄. Παρόμοια νά γίνει καί γιά τήν Ὑποεπιτροπή τῆς Θεσσαλονίκης. β) Ἡ μέχρι τώρα πεῖρα ἔχει δείξει πώς δέν εἶναι διόλου ἀπαραίτητο οὔτε ἀναγκαῖο νά πηγαίνη στή Θεσσαλονίκη μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς. Τά θέματα πού εἶναι ἴσως τό σοβαρότερο μέρος τοῦ διαγωνισμοῦ, καθορίζονται ἀπό τή Κεντρική Ἐπιτροπή στήν Ἀθήνα καί διαβιβάζονται ἀμέσως μετά τηλεφωνικά στή Θεσσαλονίκη. Ἡ διεξαγωγή ἐκεῖ τοῦ διαγωνισμοῦ εἶναι θέμα σχεδόν καθαρά τεχνικό. Ὅσο γιά τή μεταφορά τῶν γραπτῶν στό Ὑπουργεῖο αὐτό κάλιστα μπορεῖ νά τό πραγματοποιήση ὑπεύθυνα ἕνα ἀπό τά ἐκεῖ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς. Ἔτσι ἀποφεύγονται καί περιττές δαπάνες.

Ἄρθρο 2. α) Οἱ προβλεπόμενες χρονικές προθεσμίες μέσα στήν ὑπουργική ἀπόφαση φρονοῦμε πώς εἶναι δυνατό νά συντομευθοῦν. Ἔτσι ἄν ἡ σχετική ἐγκύκλιος σταλεῖ ἀπό τό Ὑπουργεῖο στήν ἀρχή τοῦ σχολικοῦ ἔτους τό μήνα Σεπτέμβριο, εἶναι δυνατόν ἡ ὅλη διαδικασία νά συντομευθεῖ, ὥστε οἱ ἐνδιαφερόμενοι νά γνωρίζουν ὁριστικά γιά τή πρόσκλησή τους στό διαγωνισμό ὡς τό πολύ τά τέλη Φεβρουαρίου καί νά μήν ἀδημονοῦν περισσότερο. β) Ἡ διαδικασία μπορεῖ νά ἁπλοποιηθεῖ περισσότερο ἄν τήν πρόκριση τήν πραγματοποιήσουν τά κατά τόπους Π.Υ.Σ.Δ.Ε. καί οἱ τυχόν ἐνστάσεις ὑποβληθοῦν στό Κ.Υ.Σ.Δ.Ε. Δέν βλέπουμε κανένα οὐσιαστικό λόγο συγκεντρώσεως ἑνός πολύ μεγάλου συνήθως ἀριθμοῦ δικαιολογητικῶν τῶν ὑποψηφίων στό Κ.Υ.Σ.Δ.Ε. Πρόκειται μᾶλλον γιά ἄσκοπη γραφειοκρατική διαδικασία. γ) Οἱ ὀνομαστικές καταστάσεις τῶν ὑποψηφίων ἐκπαιδευτικῶν πού συντάσσονται ἀπό τόν καθένα ἐπιθεωρητή νά δια-

λαμβάνουν καί τό στοιχεῖο προακτέος ἤ μή προακτέος. Εἶναι εὐνόητο πῶς στή δεύτερη περίπτωση δέν νοεῖται πρόσκληση γιά τό διαγωνισμό.

Τό Τμῆμα ὕστερα ἀπό συζήτηση, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη:

α) τό σχέδιο τῆς 'Υπουργικῆς 'Αποφάσεως "Περί συνθέσεως 'Επιτροπῆς διεξαγωγῆς διαγωνισμοῦ γιά τή μετεκπαίδευση στό Μ.Δ.Δ.Ε.",

β) τήν εἰσήγηση τοῦ Κων. Πασσάκου καί γ) τίς ἀπόψεις τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος, πού διατυπώθηκαν κατά τή συζήτηση τοῦ θέματος,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Κων. Πασσάκου στό σύνολό της.

Θ έ μ α 3ο.- Ἀμοιβή συγγραφέων Μεθόδου Διδασκαλίας Τραγουδιῶν.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Βασίλειος Κονιδιτσιώτης προτείνει στό Τμῆμα τόν καθορισμό τῆς ἀμοιβῆς τῶν τριῶν (3) Μουσικολόγων πού, σύμφωνα μέ τήν 17/82 πράξη τοῦ Τμήματος θά ἀναλάβουν τή συγγραφή τῆς Μεθόδου Διδασκαλίας Τραγουδιῶν γιά τήν Α΄ καί εἰσαγωγικά καί τή Β΄τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου κ. Μαζαράκη Δ., Κεφάλου - Χόρς Ε. καί Δημητράτου Β΄.

Ἐνημερώνει τό Τμῆμα ὅτι ἡ ἀπαίτηση τῶν τριῶν (3) Μουσικολόγων γιά τή συγγραφή τῆς Μεθόδου καί τήν ἠχοληψία ἀνέρχεται σέ τριακόσιες χιλιάδες δραχμές (300.000).

Τό Τμῆμα ἔπειτα ἀπό διεξοδική συζήτηση

ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Προτείνει ὡς ἀμοιβή τῶν τριῶν συγγραφέων γιά δικαιώματα συγγραφῆς καί ὑποβοήθηση τῆς ἠχοληψίας τό ποσόν τῶν τριακοσίων χιλιάδων δραχ. (300.000).

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 30

Σήμερα 18 Μαΐου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11 πρωινή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικός Σύμβουλος, καί Ἰω. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Εἰδικός Σύμβουλος Ἀρ. Βουγιούκας, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο – Ὑπόθεση συγγραφέων Ἱστορίας Ε΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου τοῦ Γ. Σαλβαρᾶ καί Ν. Νικολόπουλου.
Εἰσηγητές: Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Διον. Μελάς.

Θέμα 2ο – Ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ Ἰωαννίνων.
Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θέμα 1ο - Ὑπόθεση συγγραφέων Ἱστορίας Ε΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου τῶν Γ. Σαλβαρᾶ καί Ν. Νικολόπουλου.

Ὁ πρῶτος εἰσηγητής τοῦ θέματος Βασ. Κονιδιτσιώτης εἶπε τά ἑξῆς:

Μέ τό ἔγγραφο Γ1/62 τῆς 14-4-82 τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων ζητεῖται γνωμοδότηση τοῦ ΚΕΜΕ σχετικά μέ τήν ὑπόθεση τῆς συγγραφῆς μέ ἀνάθεση τῆς Ἱστορίας τῆς Ε΄ τάξεως Δημοτικοῦ ἀπό τούς κ. Γιάννη Σαλβαρᾶ καί Νίκο Νικολόπουλο.

Στό ἔγγραφο μνημονεύεται τό προηγούμενο ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου μέ ἀρ. Γ/2380 τῆς 10-4-1981, μέ τό ὁποῖο ἔγινε ἀναπομπή τῆς πράξης 7/1981 τοῦ Τμήματος Δ.Ε. στό ἐκ Συμβούλων Α΄ Τμῆμα Γενικοῦ Προγραμματισμοῦ καί Συντονισμοῦ τοῦ ΚΕΜΕ γιά ἐπανεξέταση καί λήψη ἀποφάσεως στό μέρος αὐτῆς πού ἀφορᾶ τό βιβλίο "Ἱστορία Ε΄ τάξεως Δημοτικοῦ" τῶν συγγραφέων κ. Γιάννη Σαλβαρᾶ καί Νίκου Νικολόπουλου, σύμφωνα μέ τή διάταξη τῆς παρ. 4 τοῦ ἄρθρου 80 τοῦ Ν. 309/76 "περί Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως". Διαβιβάζονται συνημμένα καί οἱ πράξεις 3/16-1-81 καί 5/19-1-81 πού ἀναφέρονται στό ἴδιο θέμα, καθώς καί ἡ τελική Πράξη κρίσεως τοῦ βιβλίου.

Ἐπειδή τό Τμῆμα Γενικοῦ Προγραμματισμοῦ καί Συντονισμοῦ τοῦ ΚΕΜΕ, πού εἶναι σύμφωνα μέ τό Νόμο τό μόνο ἁρμόδιο ὄργανο γιά τήν ἐξέταση τῆς ἀναπομπῆς δέν λειτουργεῖ τό ζήτημα παραπέμπεται ἀπό τόν κ. Πρόεδρο τοῦ ΚΕΜΕ στό Τμῆμα Δ.Ε. μέ ἡμερομηνία 23-4-82 καί ἀρ. Πρωτ. ΚΕΜΕ 1859.

Ἔπειτα ἀπό προσεκτική διερεύνηση τοῦ θέματος ἀπό οὐσιαστική ἄποψη, ἀλλά καί ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐκπαιδευτικῆς νομοθεσίας προκύπτουν τά ἑξῆς:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΕΜΕ

Στούς συγγραφεῖς ἐκπαιδευτικούς κ. Γιάννη Σαλβαρᾶ καί Νίκο Νικολόπουλο ἔγινε ἀνάθεση συγγραφῆς τοῦ βιβλίου Ἱστορίας τῆς Ε΄ Δημοτικοῦ μέ τήν Ἀπόφαση ἀρ. Γ.6818 τῆς 14-4-1980.

Ἔπειτα ἀπό τή συγγραφή του, τό βιβλίο ὑποβλήθηκε γιά κρίση σέ πρωτοβάθμια πενταμελή ἐπιτροπή, πού ἔκρινε τό βιβλίο ὁμόφωνα κατάλληλο γιά ἐκτύπωση καί χορήγηση στούς μαθητές.

Ἀκολούθησε δευτεροβάθμια κρίση ἀπό τό Τμῆμα Δ.Ε. τοῦ ΚΕΜΕ, πού ἔκρινε μέ πλειοψηφία 3 ψήφων (2 ὅτι τό βιβλίο δέν εἶναι κατάλληλο γιά ἐκτύπωση καί χορήγηση στούς μαθητές.

Ἔπειτα ἔγινε ἡ ἀναπομπή ἀπό τό Ὑπουργεῖο στό Τμῆμα Γενικοῦ Προγραμματισμοῦ καί Συντονισμοῦ, ὅπως ἀναφέρθηκε καί πιό πάνω.

Ἀπό τή διερεύνηση τῆς ἐκπαιδευτικῆς νομοθεσίας προκύπτει σαφῶς, ὅτι, ἀφοῦ δέ λειτουργεῖ τό Τμῆμα Γενικοῦ Προγραμματισμοῦ καί Συντονισμοῦ, δέν ὑπάρχει ἁρμόδιο ὄργανο στό ΚΕΜΕ γιά ἐπανεξέταση τοῦ ζητήματος, ἀφοῦ οὔτε τό Τμῆμα Δημοτικῆς οὔτε ἡ Ὁλομέλεια ἔχουν ἀπό τήν κείμενη ἐκπαιδευτική νομοθεσία τέτοια ἁρμοδιότητα.

Σύμφωνα μέ ὑπόμνημα τῶν συγγραφέων πού παρέλαβα σήμερα, Τρίτη 18-5-82, ὑπάρχει στήν ἑλληνική νομοθεσία νομική κάλυψη τοῦ αἰτήματός τους ἐπειδή ἡ Ἀπόφαση τοῦ ΥΠ.Ε.Π.Θ. ἀναθέτει τή συγγραφή ἔναντι ἀποζημιώσεως, ἔπειτα ἀπό ἀνακοίνωση ἀπό τά μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως, ὑποβολή αἰτήσεων τῶν ἐνδιαφερομένων, ἀναφορά τῶν προσόντων τους καί ἐπιλογή τους ἀπό τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ΚΕΜΕ.

Στό ὑπόμνημά τους αὐτό οἱ συγγραφεῖς ἐπικαλοῦνται τά ἄρθρα τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα 681, 688, 694, 700, 288 καί 323 καθώς καί νομολογία δικαστηρίων καί ζητοῦν νά τούς καταβληθεῖ ἀμοιβή - ἀποζημίωση ἰσόποση μέ ἐκείνη πού δόθηκε στούς συγγραφεῖς τῶν βιβλίων πού τυπώθηκαν.

./.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά προτείνω νά γίνει ἐξέταση τοῦ θέματος ἀπό εὐρύτερη νομική ἄποψη:

Στή συνέχεια ὁ δεύτερος Εἰσηγητής Διον. Μελάς εἶπε:

Τό ὑπόμνημα τοῦ κ. Νικολόπουλου μέ τή νομολογία σχετικά μέ τίς ἐργασιακές σχέσεις καί τήν ἀνάθεση ἔργου μέ ἔπεισαν ὅτι οἱ συγγραφεῖς τοῦ δοκιμίου τῆς Ἱστορίας Ε΄ δημοτικοῦ δικαιοῦνται νά πάρουν μιά ἀποζημίωση ἄσχετα μέ τό γεγονός ὅτι ἡ διαδικασία κρίσης ἀκόμη ἐκκρεμεῖ.

Νομίζω, ὅτι ἡ Διοίκηση, ἀφοῦ ἐξετάσει καί τυχόν ἄλλη νομολογία σχετική μέ τό θέμα, πρέπει νά προχωρήσει στήν ἀποζημίωση τῶν Συγγραφέων Γ. Σαλβαρᾶ καί Ν. Νικολόπουλου.

Ἀκολούθησε συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν τίς ἀπόψεις τους. Εἰδικότερα:

Ὁ Εἰδικός Σύμβουλος Ἀντ. Μπενέκος θεωρεῖ ὅτι εἶναι ἄδικο νά μήν ἀμείβεται ὁ συγγραφέας βιβλίου πού τή συγγραφή του τήν ἔκανε ὕστερα ἀπό εἰδική ἀνάθεση τῆς πολιτείας. Γιατί ὁ συγγραφέας ἔχει ἐκτελέσει τό ἔργο πού ἀνατέθηκε σύμφωνα μέ τίς προδιαγραφές.

Ἡ ποιοτική ἀξιολόγηση εἶναι ἄλλη ὑπόθεση.

Στή συγκεκριμένη περίπτωση τό δοκίμιο κρίθηκε κατάλληλο ἀπό τήν Εἰδική Ἐπιτροπή.

Δηλαδή καί τίς προδιαγραφές καλύπτει καί τήν ποιοτική στάθμη, κατά μία ἄποψη.

./.

Ἔπειτα ὁ νόμος δέν περιλαμβάνει σαφή ρήτρα, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ὁ συγγραφέας πληρώνεται μόνο ἄν τό δοκίμιο κριθεῖ κατάλληλο γιά σχολική χρήση.

Πολλές φορές στό παρελθόν βιβλία πού κρίθηκαν ἀκατάλληλα γιά χρήση ἀπό τούς μαθητές, ἔπαιρναν Β΄ καί Γ΄ βραβεῖο ἤ ἔπαινο καί οἱ συγγραφεῖς τους ἀμείβονταν ἀνάλογα.

Γιατί στήν περίπτωση τῆς ἀνάθεσης νά μή δοθεῖ ἀνάλογη ἀμοιβή, ἀφοῦ τό δοκίμιο θά μποροῦσε νά ἀξιολογηθεῖ μέ ἀντίστοιχη κλίμακα;

Ἄς σημειωθεῖ ὅτι ἡ ἀνάθεση γίνεται σέ πρόσωπο πού ἐκ προοιμίου θεωρεῖται ἀπό τήν πολιτεία ἱκανό γι' αὐτή τή δουλειά.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

Τό ἔγγραφο Γ1/62/14-4-82 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ καί τή συνημμένη σ' αὐτό ἀναφορά τῶν συγγραφέων τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου "Ἱστορία Ε΄ τάξ. Δημοτικοῦ" τῶν Γιάννη Σαλβαρᾶ καί Νίκου Νικολόπουλου καθώς καί ὅλα τά σχετικά μέ τό θέμα αὐτό,

β) Τίς εἰσηγήσεις τῶν Βασ. Κονιδιτσιώτη καί Διον. Μελᾶ καί

γ) Τίς γνῶμες τῶν μελῶν του, πού ἀναπτύχθηκαν κατά τή συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

Νά γίνει ἐξέταση τοῦ θέματος, πού ἀφορᾶ τούς συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου "Ἱστορία Ε΄ τάξεως Δημοτικοῦ" Γιάννη Σαλβαρά καί Ν. Νίκο Νικολόπουλο, ἀπό εὐρύτερη νομική ἔποψη.

Θ έ μ α 2ο – 'Ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος καί προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασίλειος Κονιδιτσιώτης ἐνημέρωσε τό Τμῆμα σχετικά μέ τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως καί διάβασε τό ἔγγραφο ἀριθμ.75/29-4-82 τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων, πού ἀναφέρεται σέ πρόταση γιά ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων, γιά τό χρονικό διάστημα ἀπό 26-4-82 μέχρι καί 30-6-1982 τοῦ διδακτικοῦ ἔτους 1981-1982, στήν παραπάνω Σχολή καί εἰσηγεῖται νά γίνει δεκτή ἡ πρόταση τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν, ὅπως ἔχει, γιά τά πρόσωπα πού θά διδάξουν, τά μαθήματα καί τίς ὧρες διδασκαλίας.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο 75/29-4-82 τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων,

β) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄ Βασιλείου Κονιδιτσιώτη, καί

γ) Τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Κάνει δεκτή τήν πρόταση τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων στό σύνολό της. Δηλαδή προτείνει νά γίνει ἀνάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στή ΣΕΛΔΕ 'Ιωαννίνων, γιά τό χρονικό διάστημα ἀπό 26-4-1982 μέχρι καί 30-6-1982 τοῦ διδακτικοῦ ἔτους 1981-82, στούς παρακάτω ἐκπαιδευτικούς:

1. Στό Θεόδωρο Νταλάκα τό μάθημα "Ψυχολογία Σχολικῆς 'Ηλικίας" γιά 17 ὧρες,
2. Στόν Κων/νο Δήμα τό μάθημα "Αἰσθητική 'Αγωγή" (θεωρητικό μέρος) γιά 17 ὧρες, καί
3. Στήν 'Ισμήνη Κυριακοπούλου-Τσιάντα τό μάθημα "Φυσική 'Αγωγή στό Δημοτικό Σχολεῖο" γιά 18 ὧρες.

./.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Θ έ μ α 1ο – Βιβλίο "Μελέτη Περιβάλλοντος" τῆς Α΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου γιά τό δάσκαλο.

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος Ἀντ. Μπενέκος καί Ἰω. Χριστιάς ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν κοινή εἰσήγησή τους, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

1. Τό βιβλίο τοῦ Δασκάλου γιά τή Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος ἀποτελεῖται ἀπό δύο μέρη.
Στό πρῶτο περιέχονται οἱ γενικές ἀρχές πού διέπουν τό μάθημα καί ὁδηγίες γιά τή χρήση του ἀπό τό δάσκαλο, ὥστε νά ὑλοποιηθεῖ τό πνεῦμα τοῦ Προγράμματος καί νά ἀξιοποιηθεῖ μέ τόν καλύτερο δυνατό τρόπο τό βιβλίο γιά τό μαθητή, πού ἔγραφε ἡ ἴδια ἡ ὁμάδα.

Ὑποδιαιρεῖται γι' αὐτό σέ 3 μέρη:

1) Τί εἶναι τό βιβλίο τοῦ δασκάλου
2) Πῶς εἶναι δομημένο
3) Πῶς θά χρησιμοποιεῖται

2. Στό β΄ μέρος περιέχονται ὁδηγίες εἰδικοῦ περιεχομένου γιά τό δάσκαλο καί γιά κάθε θέμα – μάθημα ξεχωριστά, ὅπως ἀκριβῶς εἶναι σχεδιασμένο καί τό βιβλίο τοῦ μαθητῆ. Δηλαδή σέ κάθε μάθημα ἀντιστοιχεῖ καί ἕνα φύλλο ἐργασίας γιά τό δάσκαλο, ὅπου περιλαμβάνονται οἱ <u>εἰδικοί στόχοι</u>, <u>διδακτικές ἐνέργειες τοῦ δασκάλου</u>, <u>δραστηριότητες τῶν μαθητῶν</u> καί, ὅπου χρειάζεται, <u>παρατηρήσεις</u> διάφορες.

3. Τήν εὐθύνη τοῦ πρώτου μέρους ἔχουν οἱ Μπενέκος καί Χριστιάς. Τό δεύτερο μέρος ἔγινε μέ κοινή συνεργασία τῆς ὁμάδας στήν ὁποία ἀνατέθηκε ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου τοῦ μαθητῆ (Ι. Γεωργοκώστας, Θρ. Μπέλλας, Ν. Σκόπας) καί τῶν μελῶν τοῦ Κ.Ε.Μ.Ε. Α. Μπενέκου καί Ι. Χριστιά πού εἶχαν καί τή γενική ἐποπτεία καί τελική εὐθύνη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

4. Ἔχει προγραμματιστεῖ, μέ συμφωνία τῶν ἁρμόδιων παραγόντων τοῦ Ο.Ε.Δ.Β., νά ἐνσωματωθοῦν στό βιβλίο τοῦ δασκάλου σέ μικρογραφία καί τά θέματα - μαθήματα τοῦ βιβλίου τοῦ μαθητῆ.

5. Πιστεύεται ὅτι, στά περιθώρια πού εἴχαμε, ἔγινε καλή δουλειά καί θά ἀποτελέσει ἕνα ἀποφασιστικό βῆμα στήν ἀλλαγή τοῦ διδακτικοῦ κλίματος στό μάθημα αὐτό (Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος) πρός ὅ,τι θεωρεῖται σήμερα παιδαγωγικά ὀρθό.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Ἀντ. Μπενέκου καί Ἰ. Χριστιᾶ καί προτείνει τήν ἐκτύπωση ἀπό τόν ΟΕΔΒ, γιά τό σχολικό ἔτος 1982-83, τοῦ πρώτου τεύχους τοῦ βιβλίου "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος", Α΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου, γιά τό δάσκαλο.

Θ έ μ α 2ο – Συμπληρωματική ἀνάθεση διδασκαλίας μαθήματος στή ΣΕΛΔΕ Θεσσαλονίκης γιά τό Β΄ τρίμηνο τοῦ διδακτικοῦ ἔτους 1981 – 1982.

Ὁ προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασίλειος Κονιδιτσιώτης ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τό περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου ἀριθμ. 59/10-5-82 τοῦ Δ/ντῆ Σπουδῶν ΣΕΛΔΕ Θεσ/νίκης πού ζητεῖ νά γίνει συμπληρωματική διάθεση διδασκαλίας στόν καθηγητή τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Θεσ/νίκης Στέργιο Δερβίση γιά τό μάθημα " Ἡ ὀργάνωση καί διοίκηση τῆς ἐκπαιδεύσεως – Ὀργάνωση τάξεως καί σχολείου", ὁ ὁποῖος δίδαξε τό μάθημα αὐτό στό Β΄ τρίμηνο τοῦ διδακτικοῦ ἔτους 1981 – 82 γιά δύο (2) ὧρες.

Ἐπειδή λόγω ἀβλεψίας παρέλειψαν στό σχετικό ἔγγραφο πού μᾶς ὑπέβαλαν τότε (ἀριθ. ἐγγράφου 7/15-1-1982) νά συμπεριλάβουν καί τόν παραπάνω ἐκπαιδευτικό, παρακαλοῦν νά γίνουν οἱ ἀπαραίτητες ἐνέργειες ὥστε νά μπορέσει νά ἀποζημιωθεῖ ὁ ἀναφερόμενος καθηγητής.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

Κάνει δεκτή τή συμπληρωματική πρόταση τοῦ Διευθυντῆ Σπουδῶν τῆς ΣΕΛΔΕ Θεσ/νίκης γιά τήν ἀνάθεση διδασκαλίας στόν καθηγητή τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Θεσ/νίκης Στέργιο Δερβίση τοῦ μαθήματος "Ἡ ὀργάνωση καί διοίκηση τῆς ἐκπαιδεύσεως – Ὀργάνωση τάξεως καί σχολείου" κατά τό Β΄ τρίμηνο τοῦ διδακτικοῦ ἔτους 1981 – 1982.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 32

Σήμερα 1 'Ιουνίου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 12 μεσημβρινή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. 'Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β' καί 'Αρ. Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ : 'Αντ. Μπενέκος, Εἰδικός Σύμβουλος, καί Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής, γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θέμα 1ο – 'Αλλαγές στά ἐγχειρίδια Γραμματικῆς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος). Εἰσηγητής: Διον. Μελάς.

Θέμα 2ο – Νέος τρόπος δοκιμῆς ἀφαιρέσεως ἀριθμῶν. Εἰσηγητής: Κων. Πασσάκος.

Θέμα 3ο – 'Ανακοινώσεις.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο - Ἀλλαγές στά ἐγχειρίδια Γραμματικῆς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου (ἐνημέρωση τοῦ Τμήματος).

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Διον. Μελάς, ἀφοῦ ἐνημέρωσε τό τμῆμα γιά τίς ἀλλαγές πού πρέπει νά γίνουν στά ἐγχειρίδια τῆς Γραμματικῆς τοῦ Δημοτικοῦ , παρουσίασε τό κείμενο μέ τίς ἀλλαγές αὐτές καί εἶπε ὅτι πρέπει νά ἐκτυπωθοῦν σέ φυλλάδιο καί νά ἀποσταλοῦν στούς δασκάλους ὅλων τῶν σχολείων.

Τό κείμενο μέ τίς ἀλλαγές ἔχει ὡς ἑξῆς:

./.

ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Με την καθιέρωση του μονοτονικού συστήματος εγιναν ορισμένες αλλαγές στα εγχειρίδια της Γραμματικής του δημοτικού. Οι αλλαγές αυτές δεν πέρασαν στα εγχειρίδια γιατί στο μεταξύ είχε πραγματοποιηθεί η ανατύπωσή τους για τον ερχόμενο σχολικό χρόνο. Παρακάτω κοινοποιούμε αυτές τις αλλαγές και παρακαλούμε το δάσκαλο να τις έχει υπόψη του και να τις τηρήσει κατά τη διδασκαλία του.

Α. Νεοελληνική Γραμματική της Ε΄και Στ΄ δημοτικού

Σελ. 31 "Χρόνος των συλλαβών" δε θα διδάσκεται.
'Ασκηση 3 δε θα διδάσκεται.

" 32 Ο τίτλος θα γίνει " Ο ΤΟΝΟΣ".
Διαγράφεται η παράγραφος "Τόνο βάζουμε και στις περισσότερες μονοσύλλαβες λέξεις".
Η δεύτερη σειρά από το τέλος τροποποιείται ως εξής:
"Ως τονικό σημάδι χρησιμοποιείται η οξεία (΄)." καί φυσικά διαγράφεται το παράδειγμα "μᾶς".

"33,34,35 Διαγράφονται οι "Κανόνες Τονισμοῦ".

" 36 Διαγράφονται: η παράγραφος 5, τα δ), ε) και οι άτονες λέξεις και απο τις Ασκήσεις οι 1 και 2.

" 37 Δε θα διδάσκονται οι εγκλιτικές λέξεις.

" 38 Διαγράφεται το κείμενο και η άσκηση 1.

" 38,39 Διαγράφονται "Τα πνεύματα".

" 39 Ο τίτλος γίνεται "Η θέση του τόνου".
Διαγράφεται η δεύτερη παράγραφος από το τέλος.

" 40 Η άσκηση 1 γίνεται "Βάλε τόνο:"
Η άσκηση 2 διαγράφεται.

"120,121 Διαγράφεται "Τονισμός των αρσενικών ουσιαστικών".

121 Διαγράφεται η τελευταία άσκηση.

" 127 Η "Ορθογραφία" διατυπώνεται ως εξής:
" Τα θηλυκά σε -ω γράφονται με - ω : Καλυψώ".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.Ε.Μ.Ε.

./.

Σελ. 128 Γιά τον τονισμό δε θα διδάσκεται.

" 130, 131 "Ο τονισμός των θηλυκών" δε θά διδάσκεται.

131 Δε θα διδάσκεται η Άσκηση 2.

" 142 " Ο τονισμός των ουδετέρων" δε θα διδάσκεται.

Δε θα διδάσκεται η Άσκηση 2.

" 145 Η "Ορθογραφία" δε θα διδάσκεται.

" 149 Η " Ορθογραφία" δε θα διδάσκεται.

" 163 Η " Ορθογραφία" δε θα διδάσκεται.

" 177 Δε θα διδάσκεται η παράγραφος 6.

" 192 Η δεύτερη περίπτωση της "Ορθογραφίας διατυπώνεται ως εξής:

. Η αναφορική αντωνυμία που ισοδυναμεί με την αντωνυμία ο οποίος, -α, -ο,

Η τρίτη διαγράφεται.

" 245 Δε θα διδάσκεται "Ο τόνος στα ρήματα",

Δε θα διδάσκεται η Άσκηση 1.

" 270 Δε θα διδάσκεται ο "Τονισμός των επιρρημάτων".

" 274 Η Ορθογραφία του "πως" και "που" να διατυπωθεί ως εξής:

. Το πως χωρίς τόνο είνει ειδικός σύνδεσμος....
. Τό πώς με τόνο είναι τροπικό επίρρημα....
. Η αναφορική αντωνυμία που δεν παίρνει τόνο....
. Ο ειδικός σύνδεσμος που δεν παίρνει τόνο....
. Το ερωτηματικό πού παίρνει τόνο....

" 284, 285 Διαγράφεται "Λέξεις που παίρνουν δασεία".

Β. Γραμματική της δημοτικής για την Δ' τάξη

Σελ. 9, 10 Δε θα διδάσκονται ο χρόνος των φωνηέντων και οι ασκήσεις 7 και 8.

" 10 Διαγράφεται η ερώτηση 3.

" 11 Δε θα διδάσκονται οι δύο τελευταίες σειρές για το χρόνο των δίψηφων φωνηέντων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.Ε.Μ.Ε. ΝΟΜΟΣ

./.

Σελ. 20 Δε θα διδάσκονται ο χρόνος των συλλαβών και οι ασκήσεις 20 καί 21.

" 21 Διαγράφεται η ερώτηση 3.

" 21 Ο τίτλος ΤΟΝΟΙ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΑ γίνεται Ο ΤΟΝΟΣ

Διαγράφεται η παράγραφος: "Τόνο παίρνουν και οι περισσότερες μονοσύλλαβες λέξεις".

Επίσης δε θα διδάσκεται η περισπωμένη ως τόνος.

" 22 Δε θά διδάσκονται οι κανόνες τονισμού.

" 23,24 Δε θα διδάσκονται οι άτονες λέξεις,

Το πνεύμα, που βάζουμε πνεύμα, Δασυνόμενες λέξεις,

" 25 Διαγράφονται η άσκηση 23 και οι ερωτήσεις.

" 41, 42 Δε θα διδάσκονται οι κανόνες τονισμού των ουσιαστικών.

" 43 Διαγράφονται η άσκηση 43 και οι ερωτήσεις.

" 45 Διαγράφεται η οδηγία στην άσκηση 45.

Η εντολή της άσκησης 45 να διατυπωθεί ως εξής:

"Συμπλήρωσε τις καταλήξεις και βάλε τον τόνο εκεί που πρέπει:"

" 58 Διαγράφεται η φράση της δεύτερης σειράς:

"(και παίρνουν περισπωμένη)".

" 63, 64 Διαγράφεται η τελευταία παράγραφος: "Τα θηλυκά επίθετα....." και η άσκηση 64.

" 76 Από την "Ορθογραφία αριθμητικών" διαγράφεται το 1).

" 117, 118 Δε θα διδάσκονται οι "Κανόνες τονισμού των ρημάτων".

" 119 Διαγράφονται οι παράγραφοι 1) και 2) από την "Ορθογραφία των επιρρημάτων".

Γ. <u>Η γλώσσα μου, Γραμματική Γ' δημοτικού</u>

Σελ. 17, 18 Δε θα διδάσκεται ο χρόνος των φωνηέντων,

" 37, 38 Δε θα διδάσκεται ο χρόνος των συλλαβών.

" 39 Δε θα διδάσκονται οι τόνοι.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

./.

Σελ. 40 Απο τις ασκήσεις διαγράφονται οι 2 και 3 και από την πρώτη διαγράφεται η λέξη οξεία.

Από την "Ονομασία των λέξεων από τον τόνο τους" διαγράφεται η πρώτη παράγραφος καθώς και οι στήλες Δ και Ε.

" 41 Στους ορισμούς Α, Β και Γ αντί "παίρνουν οξεία" λέμε τονίζονται.

" 41 Διαγράφονται οι Δ και Ε ομάδες.

Στην άσκηση 1 αντί "πέντε" γράφουμε "τρεις" στήλες.

" 42, 43 Δε θα διδάσκονται οι κανόνες τονισμού.

" 44, 45 Δε θα διδάσκονται οι άτονες λέξεις και οι ασκήσεις.

" 46 Διαγράφονται οι ασκήσεις.

" 47, 48 Δε θα διδάσκονται τά πνεύματα και οι λέξεις που παίρνουν δασεία.

" 54 Διαγράφεται ότι αναφέρεται στο χρόνο των φωνηέντων και των συλλαβων και στους τόνους.

" 55 Διαγράφονται οι έννοιες τόνοι, πνεύματα, μακρόχρονα, βραχύχρονα.

" 118 Διαγράφεται η άσκηση 2.

" 127 Διαγράφονται η 8η και η 10η ερώτηση.

" 156 Δε θα διδάσκονται οι παρατηρήσεις στον τονισμό των ρημάτων.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

Ἀποδέχεται τό κείμενο μέ τίς παραπάνω ἀλλαγές ὅπως ἔχει καί προτείνει τήν ἐκτύπωσή του σέ φυλλάδιο καί τήν ἀποστολή του σέ ὅλους τούς δασκάλους γιά νά τό ἔχουν ὑπόψη τους καί τό τηρήσουν κατά τή διδασκαλία.

Θ έ μ α 2ο - Νέος τρόπος δοκιμῆς ἀφαιρέσεως ἀριθμῶν.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Κων. Πασσάκος εἶπε τά ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό Γ1/825/15-4-1982 ἔγγραφό του διαβιβάζει ἔγγραφο τοῦ Δ/ντῆ Δημ. Σχολείου Ὀμβριακῆς Δομοκοῦ μέ τό ὁποῖο ὑποβάλλεται ἀναφορά τοῦ διδ/λου τοῦ ἴδιου Σχολείου Χρ. Κραββαρίτη. Σ'αὐτή ἐκτίθεται ἕνας "νέος τρόπος δοκιμῆς ἀφαιρέσεως ἀκεραίων καί δεκαδικῶν ἀριθμῶν" στόν ὁποῖο, ὅπως δηλώνει, κατέληξε ὁ ἴδιος "ἔπειτα ἀπό ἐπίμονες καί ἐντατικές προσπάθειες γύρω ἀπό τό θέμα" καί ὁ ὁποῖος εἶναι παρόμοιος μέ τό χρησιμοποιούμενο τρόπο δοκιμῆς τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. Ὕστερα ἀπό τή προσεκτική μελέτη τοῦ τρόπου αὐτοῦ κάνουμε τίς ἀκόλουθες διαπιστώσεις:

1. Ὁ κ. Χρ. Κραββαρίτης ἐμπειρικά, ὅπως ὑπονοεῖ, ὁδήγησε στό τρόπο αὐτό. Ὅμως ἡ θεωρητική βάση, προκειμένου γιά ἀντικείμενα Μαθηματικῶν, εἶναι ἀπαραίτητη. Ὡστόσο ὁ τρόπος αὐτός στηρίζεται σέ κάποια θεωρητική βάση καί αὐτή εἶναι ὁ χαρακτήρας τῆς διαιρετότητας τῶν ἀριθμῶν, πού χειριζόμαστε στή Πράξη τῆς ἀφαιρέσεως (Μειωτέος, Ἀφαιρετέος, Ὑπολοιπον). Περισσότερο συγκεκριμένα ἐάν α-β=γ ⇒ α= β+ γ (2) (ὅπου α=μειωτέος, β=ἀφαιρετέος, καί γ=ὑπόλοιπο). Ἐάν τώρα τά δύο μέλη τῆς ἐξισώσεως (2) τά διαιρέσουμε μέ τό 9 καί προκύπτει ἀπ'τίς δυό διαιρέσεις τό ἴδιο ὑπόλοιπο, τότε ἡ πράξη εἶναι σωστή. Ὑπάρχει, ἐν τούτοις, κάτι τό ἐπισφαλές μ'αὐτό τό τρόπο. Ἐάν τύχει κατά λάθος ὁ μαθητής νά βρεῖ στή πράξη ἀφαιρέσεως πού ἐκτελεῖ, ἕν α ὑπόλοιπο μεγαλύτερο τοῦ πραγματικοῦ κατά κάποιο πολλαπλάσιον τοῦ 9 τότε ἡ μέν δοκιμή πού θά κάνουμε θά δείχνει πώς ἡ πράξη εἶναι σωστή, πού στή πραγματικότητα ὅμως εἶναι λανθασμένη.

2. Ὁ μαθητής μέ τό νέο τρόπο ἔχει νά κάμει καί περισσότερη καί περισσότερο πολύπλοκη ἐργασία, προσθέτοντας τά ψηφία τῶν ὅρων τῆς ἀφαιρέσεως, ὅπου εἶναι δυνατόν νά κάμει λάθη.

3. Ὁ μαθηματικά ὀρθός τρόπος δοκιμῆς τῆς ἀφαιρέσεως εἶναι ὁ χρησιμοποιούμενος γιατί στηρίζεται στή βασική ἰδιότητα τῆς πράξεως αὐτῆς, ὡς ἀντίστροφη τῆς προσθέσεως. Ἄλλωστε ἐκτελεῖται καί ταχύτερα καί εὐκολότερα ἀπό τό προτεινόμενο.

Ἔτσι δέν μποροῦμε νά εἰσηγηθοῦμε καί νά συστήσουμε "τή χρησιμοποίηση αὐτῆς (τῆς δοκιμῆς) στά νέα βοηθητικά βιβλία ἀριθμητικῆς πού θά κυκλοφορήσουν" κατά τήν ἐπιθυμία τοῦ αἰτοῦντος. Γιά ὅλα τά παραπάνω πού ἀναφέρθηκαν ἐπαινοῦμε μέν τή διάθεση καί τή προσπάθεια τοῦ κ. Κραββαρίτη γιά κάποια προσφορά, δέν κρίνουμε ὅμως κατάλληλο τό προτεινόμενο τρόπο του γιά χρήση ἀπό τούς μαθητές καί γιατί εἶναι λιγότερο πρακτικός καί εὔκολος ἀπό τό χρησιμοποιούμενο γενικά καί γιατί εἶναι ἐπισφαλής καί γιατί τέλος ὁ χρησιμοποιούμενος ὡς τώρα εἶναι ὁ μαθηματικά ὀρθός τρόπος δοκιμῆς τῆς πράξεως τῆς ἀφαιρέσεως.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

- Ἐπαινεῖ τή διάθεση καί τήν προσπάθεια τοῦ δι/λου τοῦ δημοτικοῦ Σχολείου Ὀμβριακῆς Δομοκοῦ γιά κάποια προσφορά.
- Δέν κρίνει κατάλληλο τόν προτεινόμενο "νέο τρόπο δοκιμῆς ἀφαιρέσεως ἀκεραίων καί δεκαδικῶν ἀριθμῶν", γιά τή χρήση του ἀπό τούς μαθητές, γιατί: α) εἶναι λιγότερο πρακτικός καί εὔκολος ἀπό τό χρησιμοποιούμενο γενικά, β) εἶναι ἐπισφαλής, καί γ) ὁ χρησιμοποιούμενος ὡς τώρα εἶναι ὁ μαθηματικά ὀρθός τρόπος δοκιμῆς τῆς πράξεως τῆς ἀφαιρέσεως.

Θ έ μ α 3ο - Ἀνακοινώσεις

Οἱ ἁρμόδιοι γιά τή συγγραφή τῶν βιβλίων τῆς Α΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου Κων/νος Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, καί Ἀριστείδης Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος, ἐνημέρωσαν τό Τμῆμα σχετικά μέ τήν πρόοδο τῶν ἐργασιῶν γιά τά βιβλία.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 33

Σήμερα 8 'Ιουνίου 1982, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 11.30 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. 'Ανδριόπουλος, Κων. Πασσάκος, Σύμβουλοι Β', 'Αρ. Βουγιούκας, 'Αντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί 'Ιω. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκαν στή συνεδρίαση οἱ: Νικ. Βλουτίδης καί Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β', γιατί εἶχαν ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

"Ιδρυση Σχολῆς 'Επιμορφώσεως Λειτουργῶν Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως στή Λαμία. Εἰσηγητής: Δημ. 'Ανδριόπουλος.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τοῦ θέματος τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Ο ἁρμόδιος εἰσηγητής γιά τό θέμα Δημ. 'Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

I. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ὁ Σύλλογος Δασικῶν καί Νηπιαγωγῶν Φθιώτιδας μέ ὑπόμνημα πού ἐστειλε στό ΥΠΕΠΘ, ζητεῖ τήν ἵδρυσηΣΕΛΔΕ στή Λαμία. Οἱ λόγοι τούς ὁποίους ἐπιπαλεῖται εἶναι:ἡ ἐπανοποίηση τῶν ἐπιμορφωτικῶν ἀναγκῶν τῶν δασικῶν καί νηπιαγωγῶν τῶν νομῶν Φθιώτιδας, Βοιωτίας, Εὐβοίας, Φωκίδας, Εὐρυτανίας, καθώς καί τῶν γεωγρ. περιοχῶν πού γειτνιάζουν μέ τή Φθιώτιδα, ὁ μεγάλος ἀριθμός (700) τῶν δασικῶν πού ὑπηρετοῦν στό Ν. Φθιώτιδας, ἡ ὑποδομή πού παρέχεται ἀπό τήν Π. Ἀκαδημία Λαμίας ἀπό ἄποψη διδακτικοῦ προσωπικοῦ καί κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων, ἡ μικρή ἀπόσταση μεταξύ Λαμίας καί Ἀθήνας, πού θά διευκολύνει τή μετακίνηση παιδαγωγῶν καί ἄλλων ἐπιστημόνων γιά νά διδάξουν στή σχολή καί τέλος τό ὅτι ἡ ἱδρυσή της θά ὑπηρετήσει τίς ἀποκεντρωτικές προσπάθειες τῆς πολιτείας, ὅπως αὐτές διαγράφονται μέσα στό εὐρύτερο κυβερνητικό πρόγραμμα.

ΙΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΗ

1. Ἐπειδή, σέ κάθε προσδευτικό ἐκπαιδευτικό σύστημα, ἡ προσφορά ὅσο γίνεται μεγαλύτερης καί ποιοτικά καλύτερης ἐπιμόρφωσης στό μεγαλύτερο συνατό ἀριθμό ἐκπαιδευτικῶν, ἀποτελεῖ γενική καί πάγια ἀρχή.

2. Ἐπειδή οἱ ΣΕΛΔΕ εἶναι εὔλογο ὅτι θά ἐξακολουθοῦν νά λειτουργοῦν, ἔστω μέ ὁρισμένες ἀπαραίτητες δομικές καί λειτουργικές ἀλλαγές καί μέχρι τήν ἔναρξη λειτουργίας τῶν παιδαγωγικῶν Σχολῶν, πού τήν ἱδρυσή τους ἔχει ἡ Κυβέρνηση ἐξαγγείλει (μεταβατικό στάδιο).

3. Ἐπειδή, ἀπό τή μέχρι τώρα λειτουργία τῶν 5 ΣΕΛΔΕ συνάγεται ὅτι τά ἀποτελέσματα εἶναι ἱκανοποιητικά.

4. Ἐπειδή, διαπιστώνεται ὅτι ὁρισμένα προβλήματα πού ἔχουν ἀναφύει σχετικά μέ τήν ἐπάνδρωση τῶν ΣΕΛΔΕ, τελικά ἔχουν λυθεῖ μέ κατάλληλους συνδυασμούς καί χειρισμούς.

5. Ἐπειδή τέλος, θεωρῶ ἰσχυρούς τούς λόγους πού οἱ ἐκπαιδευτικοί τοῦ Ν. Φθιώτιδας ἐπικαλοῦνται,

π ρ ο τ ε ί ν ω

Τό Τμῆμα Δ,Ε, νά εἰσηγηθεῖ στόν κ. Ὑπουργό Ἐθν. Παιδείας νά ἱδρύσει τή ΣΕΛΔΕ Λαμίας.

Τό Τμῆμα ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β' Δημ. Ἀνδριόπουλου ὅπως

Έχει.

Αφοῦ ἐξαντλήθηκε τό θέμα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ο Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΤΑΡΤΖΙΩΡΗΣ

Η γραμματέας

ΠΑΡΔ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 34

Σήμερα 15 'Ιουνίου 1982, ήμέρα Τρίτη καί ὥρα 12 μεσημβρινή, [illegible] τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β' Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. 'Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β'' Αρ. Βουγιούκας, 'Αντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί 'Ιω. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Βιβλίο τοῦ δασκάλου γιά τά γλωσσικά μάθημα, πρῶτο τεῦχος, εἰσηγητής: 'Αρ. Βουγιούκα
2. Πρόταση τῆς Διευθ. 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ σχετικά μέ τήν κοινοποίηση τῶν γνωμοδοτήσεων τοῦ ΚΕΜΕ, εἰσηγητής: Διον Μελάς.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Θ έ μ α 1ο - Βιβλίο τοῦ δασκάλου γιά τό γλωσσικό μάθημα, πρῶτο τεῦχος.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος 'Αρ. Βουγιούκας εἶπε τά ἑξῆς:

"Οπως καί τό ἀντίστοιχο βιβλίο γιά τό μαθητή, τό βιβλίο τοῦ δασκάλου χωρίζεται σέ τρία μέρη καί θά χρειαστεῖ, γιά λόγους ἐπίσης χρονικῆς στενότητας, στήν πρώτη ἔκδοση νά βγεῖ σέ τρία τεύχη. Στίς ἑπόμενες ἐκδόσεις τά τρία τεύχη εἶναι καλύτερα νά συμπεριληφθοῦν σέ ἕναν τόμο. Στό βιβλίο τοῦ δασκάλου προβλέπεται νά περιληφθοῦν σέ συνοπτική μορφή καί οἱ σελίδες τοῦ βιβλίου τοῦ μαθητῆ κατά μαθήματα.

Σ'αὐτό τό πρῶτο τεῦχος τοῦ βιβλίου τοῦ δασκάλου προτάσσεται συνοπτική εἰσαγωγή, ὅπου γίνεται λόγος: γιά τίς βασικότερες ἀρχές πού διέπουν τό γλωσσικό μάθημα στή νέα του προσέγγιση· γιά τά βιβλία τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος, πού εἶναι "'Η γλῶσσα μου" καί τό 'Ανθολόγιο· γιά τά τρία μέρη στά ὁποῖα χωρίζεται τό γλωσσικό μάθημα τῆς Α'τάξης καί τό βιβλίο "'Η γλῶσσα μου" καί πού εἶναι (α) Τό προαναγνωστικό καί προγραφικό στάδιο, (β) Τό στάδιο ἐκμάθησης τοῦ βασικοῦ μηχανισμοῦ ἀνάγνωσης καί γραφῆς, (γ) Τό στάδιο ἐμπέδωσης καί ἐμπλουτισμοῦ τοῦ βασικοῦ μηχανισμοῦ τῆς γλώσσας· καί, τέλος, γιά τό βιβλίο τοῦ δασκάλου.

Μετά τήν εἰσαγωγή ἀκολουθοῦν:

I. 'Επιδιώξεις καί διάρκεια τοῦ προαναγνωστικοῦ καί προγραφικοῦ σταδίου

II. Διαίρεση, περιεχόμενο καί διδακτικές ἐνέργειες.

Τό βιβλίο τοῦ δασκάλου παρακολουθεῖ καί περιγράφει τό προαναγνωστικό στάδιο στίς τρεῖς φάσεις του, πού εἶναι:

1) 'Η φάση ἐνεργοποίησης τῶν παιδιῶν στό χῶρο τῆς προφορικῆς ἐπικοινωνίας, χωρίς βιβλίο

2) 'Η φάση τῶν εἰκόνων γιά συζήτηση καί τῶν προασκήσεων γραφῆς πού τίς συνοδεύουν καί

3) 'Η φάση γνωριμίας μέ γράμματα καί μέ δίγραμματες καί τριγράμματες συλλαβές - λέξεις.

ΔΗΜΟΚΡ

Σέ κάθε φάση γίνεται ἀναφορά στίς ἀντίστοιχες ἐπιδιώξεις καί τούς εἰδικότερους στόχους καί περιγράφονται ἐνδεικτικά οἱ προσφορότερες διδακτικές ἐνέργειες καί μαθητικές δραστηριότητες γιά τήν ὑλοποίησή τους.

Ἡ ἔκταση τοῦ βιβλίου, μαζί μέ τίς ἐνσωματωμένες σελίδες τοῦ τεύχους γιά τό μαθητή, ὑπολογίζεται περίπου σέ 3 δεκαεξασέλιδα.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου Ἀριστ. Βουγιούκα καί προτείνει τήν ἐκτύπωση ἀπό τόν ΟΕΔΒ, γιά τό σχολικό ἔτος 1982-1983, τοῦ πρώτου τεύχους τοῦ βιβλίου τοῦ δασκάλου γιά τό γλωσσικό μάθημα.

Θ έ μ α 2ο Πρόταση τῆς Διευθύνσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων τοῦ ΥΠΕΠΘ σχετικά μέ τήν κοινοποίηση τῶν γνωμοδοτήσεων τοῦ ΚΕΜΕ.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος Διον. Μελάς εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

Σέ ἔγγραφο του ὁ ὑφυπουργός Παιδείας ζητάει ἀπό τό ΚΕΜΕ νά ἐξεταστεῖ ἡ δυνατότητα γιά τήν ἀποφυγή περιττῆς ἀλληλογραφίας, νά κοινοποιεῖ ἡ διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων ΜΕ τό πλῆρες σκεπτικό τῆς γνωμάτευσης γιά τά βιβλία πού ὑποβάλλονται ὡς ἐλεύθερα βοηθήματα χωρίς προηγούμενη ἔγκριση τοῦ ΚΕΜΕ.

Τό θέμα βέβαια ἀφορᾶ ἐξ ἴσου καί τό τμῆμα Δημοτικῆς καί τήν ἀντίστοιχη Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων.

Νομίζω ὅτι εἶναι σκόπιμη ἡ ἀποφυγή περιττῆς ἀλληλογραφίας καί περιττῶν συζητήσεων γιά κάτι πού ἀποτελεῖ δικαίωμα τοῦ πολίτη νά πληροφορεῖται χωρίς πολλές διατυπώσεις.

Γι'αὐτό προτείνω τό τμῆμα νά γνωματεύσει θετικά, νά κοινοποιεῖ δηλ. ἡ Διεύθυνση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕ τίς γνωματεύσεις αὐτές χωρίς προηγούμενη ἔγκρισή του.

Τό τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

ὅτι δέν ἔχει ἀντίρρηση, γιά τήν ἀποφυγή περιττῆς ἀλληλογραφίας, νά χορηγεῖται χωρίς ἔγκριση τοῦ ΚΕΜΕ ἀντίγραφο τῶν πράξεών του στούς ἐνδιαφερομένους.

'Αφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ τμήματος.

'Η Γραμματέας

Παιδαδημητρίου

Παρ. Παπαδημητρίου

'Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 35

Σήμερα 18 'Ιουνίου 1982, ημέρα Παρασκευή καί ὥρα 12 μεσημβρινή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσασυνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. 'Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, 'Αρ. Βουγούκας, 'Αντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι,καί 'Ιω. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση στό σχέδιο Π. Δ/τος γιά τήν "ἵδρυση, προαγωγή Εἰδικῶν Δημοτικῶν Σχολείων καί ἵδρυση Εἰδικῶν Νηπιαγωγείων Εἰσηγητής:Κων. Πασσάκος.

Θ Ε ΔΜ Α 2ο.- Αἴτηση τοῦ 'Απόστολου Νικολακάκου, καθηγητῆ Μαθηματικῶν γιά τή χορήγηση πρακτικῶν τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς 'Εκπ/σεως πού ἀναφέρονται στά ἀναλυτικά προγράμματα. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

Θ έ μ α 1ο.- Γνωμοδότηση ἐπί σχέδιο Π. Δ/τος γιά τήν ""Ἵδρυση, προαγωγή Εἰδικῶν Δημοτικῶν Σχολείων καί ἵδρυση εἰδικῶν Νηπιαγωγείων".

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος Κων. Πασσάκος ἔθεσε ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν εἰσήγησή του πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Τό ΥΠΕΠΘ μέ τό ἔγγραφό του Δ/4/489/4-6-1982 διαβιβάζει σχέδιο Προεδρικοῦ Διατάγματος γιά τήν ἵδρυση νέων καί προαγωγή Εἰδικῶν Δημοτικῶν Σχολείων καί Νηπιαγωγείων. Σύμφωνα μ'αὐτό:
1.α)'Ιδρύονται 13 διθέσια, 5 τριθέσια καί 2 ἑξαθέσια Δημοτικά Σχολεῖα Εἰδικῆς ἀγωγῆς γιά νοητικά καθυστερημένα παιδιά. β) 'Ιδρύεται ἕνα διθέσιο εἰδικό δημοτικό σχολεῖο γιά σωματικά ἀνάπηρα παιδιά. Συνολικά ἱδρύονται 21 εἰδικά δημοτικά σχολεῖα διαφόρων τύπων.
2. Προάγονται τά ἀκόλουθα συνολικά 5 εἰδικά δημοτικά Σχολεῖα: 1) ἑξαθέσιο προάγεται σέ 9/σιο, ἕνα 4/σιο σέ 6/σιο, δύο 2/σια σέ 3/σια καί ἕνα 1/σιο σέ 2/σιο. 3. 'Ιδρύονται δύο Νηπιαγωγεῖα Εἰδικῆς 'Αγωγῆς: "Ενα μονοθέσιο γιά κωφά καί βαρήκοα νήπια καί ἕνα μονοθέσιο γιά σωματικά ἀνάπηρα νήπια (καί τά δύο στή Θεσσαλονίκη). Τά ἀναφερόμενα εἰδικά σχολεῖα ἱδρύονται σέ πρωτεύουσες Νομῶν κυρίως.

Γιά ὅλα ὑπάρχουν οἱ εἰδικές ἀπαιτούμενες προτάσεις τῶν οἰκείων ἐπιθεωρητῶν. Μάλιστα προτείνεται ἡ ἵδρυση καί προαγωγή περισσοτέρων ἀπό τά παραπάνω εἰδικῶν σχολείων. Εἰσηγούμαστε γιά γνωμοδότηση στό Διάταγμα ὅπως ἔχει. Προσθέτουμε ἀκόμα πώς μέ ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση βλέπουμε τήν ἀνάπτυξη τῆς Εἰδικῆς 'Αγωγῆς καί εὐχόμαστε μέ τή δημιουργία νέων εἰδικῶν σχολείων τήν ἐπέκτασή της στό ὄχι μακρινό μέλλον, ὥστε νά καλυφθοῦν ὅλες οἱ ὑπάρχουσες ἀνάγκες τῆς ἀγωγῆς στό λεπτό αὐτό ὅσο καί σοβαρό τομέα 'Εκπαιδεύσεως.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) Τό ἔγγραφο Δ/4/489/4-6-1982 τῆς Δ/νσεως Διοικητικῶν 'Υποθέσεων τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τό συνημμένο σ'αὐτό σχέδιο Π. Δ/τος γιά τήν ""Ἵδρυση, προαγωγή εἰδικῶν Δημοτικῶν Σχολείων καί ἵδρυση Νηπιαγωγείων", β) τήν εἰσή-

γηση τοῦ Συμβούλου Β' Κων/νου Πασσάκου καί τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

- Κάνει δεκτό τό σχ. Π. Δ/τος γιά τήν "Ἵδρυση, προαγωγή Εἰδικῶν Δημοτικῶν Σχολείων καί ἵδρυση Εἰδικῶν Νηπιαγωγείων" ὅπως ἔχει.
- Βλέπει τήν ἀνάπτυξη τῆς Εἰδικῆς Ἀγωγῆς μέ ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση καί εὔχεται τήν ἐπέκτασή της μέ τή δημιουργία νέων Εἰδικῶν Σχολείων, ὥστε νά καλυφθοῦν ὅλες οἱ ὑπάρχουσες ἀνάγκες τῆς ἀγωγῆς αὐτῆς.

Θ έ μ α 2ο.- Αἴτηση τοῦ 'Απόστολου Νικολακάκου, καθηγητῆ Μαθηματικῶν γιά τή χορήγηση πρακτικῶν τοῦ Τμήματος Δημ. 'Εκπ/δεως πού ἀναφέρονται στά ἀναλυτικά προγράμματα.

'Ο Προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασ. Κονιδιτσιώτης εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

'Η Δ/νση 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων Δ.Ε. καί Προσχολικῆς 'Αγωγῆς μέ τό ἔγγραφό της Γ1/100/5-5-1982 μᾶς διαβιβάζει αἴτηση τοῦ 'Απόστολου Νικολακάκου, καθηγητῆ Μαθηματικῶν τοῦ Λυκείου Παλαιοῦ Ψυχικοῦ, ὁ ὁποῖος ζητεῖ νά τοῦ χορηγηθοῦν ἀντίγραφα τῶν πρακτικῶν τοῦ Τμήματος Δ.Ε., πού ἀναφέρονται στά ἀναλυτικά προγράμματα, προκειμένου νά χρησιμοποιήσει αὐτά γιά τήν ἐκπόνηση διδακτορικῆς διατριβῆς του στή διδακτική τῶν Μαθηματικῶν στό Πανεπιστήμιο 'Ερλάγκεν.

Νομίζω ὅτι ἡ χορήγηση ἀντιγράφου τῶν πρακτικῶν μας δέ θά ἐξυπηρετήσει τόν ἐνδιαφερόμενο στό σκοπό του, γιατί τό ἐφαρμοζόμενο σήμερα στά Δημοτικά Σχολεῖα ἀναλυτικό πρόγραμμα εἶναι μεταβατικό καί τά σχετικά πρακτικά τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως δέν ἀναφέρονται μέ λεπτομέρειες στίς συζητήσεις. 'Επομένως τόσο τό ἀναλυτικό πρόγραμμα ὅσο καί τά πρακτικά δέν εἶναι δυνατό νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς βάση μελέτης. Βάσει μελέτης ὅμως μπορεῖ νά ἀποτελέσει γιά τόν ἐνδιαφερόμενο τό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα γιά τίς Α΄καί Β΄ τάξεις Δημοτικοῦ Σχολείου, πού θά δημοσιευθεῖ σύντομα.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β΄Βασιλείου Κονιδιτσιώτη.

'Αφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

'Η Γραμματέας

Παπαδημητρίου

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

'Ο Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

Π Ρ Α Ξ Η 36

Σήμερα 24 Ἰουνίου 1982, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.30΄ πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί Ἰω. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Ἀναμορφωτικό Γ΄Δημοτικοῦ γιά τά Ἑλληνόπουλα τῆς Δ. Γερμανίας.

Εἰσηγητής: Διον. Μελάς.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Ἀνακοινώσεις.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- 'Αναγνωστικό Γ'Δημοτικοῦ γιά τά 'Ελληνόπουλα τῆς Δ. Γερμανίας.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος Διονύσιος Μελάς εἶπε τά ἑξῆς:

Οἱ συγγραφεῖς Α. Σκλήρης καί Η. Σχίζας ὑποβάλλουν διορθωμένα, σύμφωνα μέ τίς ὑποδείξεις τοῦ Τμήματος, τό πρῶτο καί τό δεύτερο τεῦχος τοῦ δοκιμίου τά 'Ελληνικά μου τῆς Γ'δημοτικοῦ γιά τά 'Ελληνόπουλα τῆς Δυτικῆς Γερμανίας.

Τό τελικό κείμενο παρουσιάζει τά ἑξῆς χαρακτηριστικά:

1. "Εχει ἐλαττωθεῖ κατά 37 κείμενα. Εἰδικότερα ἀπό τά 64 κείμενα τοῦ πρώτου μέρους ἀφαιρέθηκαν 6 καί ἀπό τά 44 τοῦ δεύτερου μέλους ἀφαιρέθηκαν 31. 'Η ἀφαίρεση τόσων πολλῶν κειμένων ἀπό τό δεύτερο μέρος ὑπαγορεύθηκε ἀπό τή δυσκολία ἤ τήν ἀκαταλληλότητα τῶν κειμένων γι' αὐτή τήν τάξη καί ἀπό τήν ὕπαρξη τοῦ 'Ανθολογίου πού πρέπει νά προωθηθεῖ καί στά 'Ελληνόπουλα πού φοιτοῦν σέ σχολεῖα τοῦ ἐξωτερικοῦ.

2. "Εχουν διατυπωθεῖ οἱ βασικοί κανόνες τοῦ μονοτικοῦ καί ἀναμένεται ὅτι ὅλο τό βιβλίο θά γραφτεῖ στό μονοτονικό, ὅπως ὅλα τά σχολικά βιβλία στό ἑξῆς:

3. 'Η Γραμματική, πού προβλέπει τό μεταβατικό 'Αναλυτικό Πρόγραμμα, δίνεται συστηματικά μέ ἐπιτυχεῖς γενικά ἀσκήσεις. Συστηματικά δίνονται καί οἱ ἐρωτήσεις γιά κατανόηση, καθώς καί οἱ ἄλλες δραστηριότητες γιά σφαιρική ἐπεξεργασία τῶν κειμένων.

Γενικά, νομίζω ὅτι ἔχει γίνει ἕνα κάπως ικανοποιητικό βιβλίο γλωσσικῆς διδασκαλίας, πού θά προσφέρει στόν τομέα του τουλάχιστον μέχρι νά ὑλοποιηθεῖ τό νέο πρόγραμμα καί γιά τήν τάξη αὐτή.

Προτείνω νά γνωμοδοτήσει τό Τμῆμα θετικά νά προωθηθεῖ τό βιβλίο τά 'Ελληνικά μου τῆς Γ' δημοτικοῦ τῶν Σκλήρη καί Σχίζα στόν ΟΕΔΒ γιά ἔκδοση.

./.

'Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση κατά τήν όποία τά μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν τή γνώμη τους. Εἰδικότερα ὁ εἰδικός Σύμβουλος 'Αρ. Βουγιούκας εἶπε: "Τό βιβλίο δέ βρίσκεται στό ὕψος τῶν δύο προηγουμένων 'Αναγνωστικῶν.

Τά περισσότερα κείμενά του εἶναι πολύλογα καί ἀνιαρά καί οἱ ἐργασίες πού τά συνοδεύουν συμβατικές σέ μεγάλο βαθμό. Γενικά, πρόκειται γιά βιβλίο ἁπλῶς ἀνεκτό.

Μέ τή γνώμη τοῦ 'Αρ. Βουγιούκα συμφώνησε καί ὁ Εἰδικός Σύμβουλος 'Αντ. Μπενέκος.

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου Β'Διονυσίου Μελᾶ καί β) τίς γνῶμες τῶν μελῶν του, πού ἀναπτύχθηκαν κατά τή συζήτηση,

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα:

Κρίνει κατάλληλο τό 'Αναγνωστικό τῆς Γ'Δημοτικοῦ γιά τά 'Ελληνόπουλα τῆς Δ. Γερμανίας τῶν συγγραφέων 'Αναστ. Σκλήρη - 'Ηλία Σχίζα καί προτείνει τήν προώθηση τοῦ βιβλίου στόν ΟΕΔΒ γιά ἔκδοση.

Θέμα 2ο.- 'Ανακοινώσεις.

'Ο Σύμβουλος Β'Κων. Πασσάκος ἀνακοίνωσε στό Τμῆμα τό περιεχόμενο ὑπομνήματος τοῦ Κων. Εὐμορφόπουλου, Μαθηματικοῦ Λυκειάρχη, ἀδιοκτήτη Ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων "'Ο 'Απολλώνιος" μέ σκέψεις του πού ἀναφέρονται: 1) στή διδακτέα ὕλη, 2) στίς ὧρες διδασκαλίας καί 3) στήν ἐπιμόρφωση τῶν δασκάλων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου.

Τό παραπάνω ὑπόμνημα διαβιβάστηκε στό ΚΕΜΕ μέ τό ὑπ'ἀριθμ. 8280/14-5-82 ἔγγραφο τοῦ Γραφείου τοῦ κ. 'Υπουργοῦ.

'Αφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

'Η Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

'Ο Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πράξη 37

Σήμερα 30 Ἰουνίου 1982, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 12 μεσημβρινή τό Τμῆμα Δημ. Ἐκπ/σεως τοῦ Κέντρου Ἐκπ/κῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἀγ. Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ : Δημ. Ἀνδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί Ἰωάννης Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Θέματα ἡμερήσιας διάταξης

Θέμα 1ο.- Βιβλίο δασκάλου "Νεοελληνική Γλῶσσα, Β΄ τεῦχος".
Εἰσηγητές: Ἀριστ. Βουγιούκας, Διον Μελάς.

Θέμα 2ο.- Βιβλίο Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος, Δ΄ Τάξεως, γιά τούς Ἕλληνες μαθητές τῆς Δ. Γερμανίας.
Εἰσηγητής: Ἰ. Χριστιάς.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε.

. / .

Θέμα 1ο: Βιβλίο δασκάλου " Νεοελληνική Γλώσσα, Β' τεύχος ".

Ο πρώτος εισηγητής τοῦ θέματος Αρ. Βουγιούκας Εἶπε:

Τό Β' τεύχος τοῦ βιβλίου γιά τό δάσκαλο, πού καλύπτει τό στάδιο ἐκμάθησης τοῦ βασικοῦ μηχανισμοῦ ἀνάγνωσης καί γραφῆς, περιλαμβάνει:

1. Ἕνα σύντομο κεφάλαιο ὅπου: διατυπώνονται οἱ βασικές ἐπιδιώξεις τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος κατά τό στάδιο αὐτό· περιγράφεται συνοπτικά τό περιεχόμενο (κείμενα καί ἐργασίες) στό βιβλίο τοῦ μαθητῆ, οἱ ἀρχές πού τό διέπουν καί ἡ προσφορότερη διδακτική μέθοδος· καί, τέλος, ὑπολογίζεται περίπου ἡ διάρκεια τοῦ σταδίου αὐτοῦ σέ συσχετισμό μέ τό διαθέσιμο χρόνο (9 ὧρες τήν ἑβδομάδα).

2. Ἕνα ἐνδεικτικό διάγραμμα διδασκαλίας, μέ διδακτικές ἐνέργειες καί μαθητικές δραστηριότητες πού μπορεῖ νά ἔχουν γενική ἐφαρμογή σέ ὅλες τίς ἑνότητες αὐτοῦ τοῦ σταδίου, ὥστε νά μή χρειάζεται νά ἐπαναλαμβάνονται ἀπό μάθημα σέ μάθημα.

3. Τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ βιβλίου καταλαμβάνουν οἱ "Συμπληρωματικές ὑποδείξεις", χωριστές γιά κάθε μάθημα. Οἱ ὑποδείξεις αὐτές ἀναφέρονται σέ διδακτικές ἐνέργειες καί μαθητικές δραστηριότητες πού δέν καλύπτονται ἀπό τό γενικό διάγραμμα διδασκαλίας καί ἀπό τίς ἐργασίες πού συνοδεύουν τά κείμενα ἤ σέ σημεῖα τοῦ κειμένου καί τῶν ἐργασιῶν πού χρειάζονται ὁρισμένες διευκρινίσεις.

Στή συνέχεια ὁ δεύτερος εἰσηγητής Διον. Μελάς εἶπε τά ἑξῆς:

"Σκόπιμο εἶναι νά διατίθεται ὁρισμένος χρόνος κάθε βδομάδα γιά τήν ἀξιολόγηση τοῦ μαθήματος καί ἄλλες δραστηριότητες γιά ἐπανάληψη καί ἐμπέδωση.

Τήν εὐκαιρία αὐτή τή δίνει ἡ ἕνατη ὥρα πού διατίθεται κάθε βδομάδα γιά τό γλωσσικό μάθημα καί ἡ ὁποία σκόπιμο εἶναι νά τοποθετηθεῖ τήν Παρασκευή. Οἱ διδακτικές ἐνέργειες καί μαθητικές δραστηριότητες πού μπορεῖ νά γίνουν σ' αὐτή τήν ὥρα εἶναι οἱ ἑξῆς:

1) Νά δοθεῖ βοήθεια σέ παιδιά πού παρουσιάζουν κάποια ἀδυναμία σέ ὁρισμένο ἀντικείμενο.

2) Νά γίνει ἄσκηση μέ τό λεξιλόγιο καί χρήση του μέ μεμονωμένες λέξεις, φράσεις καί μικρά κείμενα πού θά γράφουν τά παιδιά μόνα τους ἤ καθ' ὑπαγόρευση.

3) Νά διαβαστοῦν κείμενα, φράσεις ἤ λέξεις πού διδάχτηκαν μέσα στή βδομάδα.

4) Νά ὁλοκληρωθοῦν τά μαθήματα τῆς ἑβδομάδας, πού ἔμειναν τυχόν ἀτελείωτα, μέ δραστηριότητες πού δίνονται στά βιβλία τοῦ δασκάλου καί τοῦ μαθητῆ ἤ ἐπινοοῦνται ἀπό τό δάσκαλο".

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

κρίνει κατάλληλο τό βιβλίο γιά τό δάσκαλο τῆς Α΄τάξεως Δημοτικοῦ " Νεοελληνική Γλῶσσα, Β΄ τεῦχος " καί προτείνει τήν προώθησή του στόν ΟΕΔΒ γιά ἔκδοση.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε. - ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Θέμα 20ο.-Βιβλίο Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος Δ΄ τάξεως,γιά τούς μαθητές τῆς Δ. Γερμανίας.

Ὁ εἰσηγητής τοῦ θέματος Ἰ. Χριστιάς εἶπε τά ἑξῆς:

Μέ τό Φ.817.3/35/2/4720/30-11-81 ἔγγραφο τῆς Δ/νσεως Ε.Ε.Ε. τοῦ ΥΠΕΠΘ διαβιβάστηκαν στό ΚΕΜΕ γιά κρίση δύο δοκίμια διδακτικῶν βιβλίων "Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος"γιά τίς Γ΄ καί Δ΄ τάξεις καί γιά τούς Ἕλληνες μαθητές στή Δυτ. Γερμανία. Μέ τήν 20/1-4-82 πράξη του τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἔκρινε,ὕστερα ἀπό εἰσήγησή/μου,ὡς κατάλληλο τό βιβλίο τῆς Γ΄ τάξης.Στό χρονικό διάστημα πού μεσολάβησε ἑτοιμάστηκε τό βιβλίο τῆς Δ΄τάξεως γιά τό ὁποῖο θά εἰσηγηθῶ σήμερα.

Καί τό βιβλίο αὐτό γράφτηκε ἀπό τήν ἐκπαιδευτικό κ. Μαρία Καζάζη - Πατηνιώτη,ὕστερα ἀπό ἀνάθεση πού ἔγινε σ' αὐτή μέ τή Φ.814.131/643/2/8269/22-12-79 ὑπουργική ἀπόφαση καί κατά τίς διατάξεις τῆς 827.2/1/9067/29-1-74 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας "Περί τοῦ τρόπου τῆς ἀπ' εὐθείας,ἄνευ διαγωνισμοῦ,ἀναθέσεως τῆς συγγραφῆς .....διδακτικῶν,μορφωτικῶν καί ἄλλων βιβλίων..... διά τούς μαθητές τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ λειτουργούντων Ἑλληνικῶν σχολείων ".

Ἐπιθυμῶ νά ἐπαναλάβω καί στήν εἰσηγησή μου αὐτή ὅτι μέ τό βιβλίο τῆς Δ΄ τάξεως συμπληρώνεται ἡ σειρά ἀπό τέσσερα βιβλία γιά τό μάθημα τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος πού προορίζονται γιά τούς Ἕλληνες μαθητές οἱ ὁποῖοι φοιτοῦν στίς Α΄,Β΄,Γ΄,καί Δ΄ τάξεις σέ Ἑλληνικά σχολεῖα τῆς Δυτ. Γερμανίας.Μέ τά βιβλία αὐτά,ἐφόσον ἐκδοθοῦν,θά καλυφτεῖ ἕνα σοβαρό κενό στή διδασκαλία τοῦ μαθήματος στά ἐκεῖ Ἑλληνικά σχολεῖα,ἀφοῦ δέν ὑπάρχουν σχετικά βιβλία καί αὐτά πού χρησιμοποιοῦνται σήμερα δέν ἀνταποκρίνονται στίς ἀπαιτήσεις τοῦ μαθήματος αὐτοῦ οὔτε στίς ἀνάγκες ἐκπαίδευσης τῶν παιδιῶν πού ζοῦν στή χώρα αὐτή.Μέ τό "διαπολιτιστικό" τους περιεχόμενο τά παραπάνω βιβλία θά βοηθήσουν τά παιδιά ὄχι μόνον νά γνωρίσουν τό περιβάλλον στό ὁποῖο ζοῦν καί νά προσαρμοστοῦν σ' αὐτό,ἀλλά καί νά διατηρήσουν ταυτόχρονα ἄμεση ἐπαφή μέ τόν Ἑλληνικό τρόπο ζωῆς καί τό περιβάλλον τῆς πατρίδας τους."Ἔτσι,παρά τίς ἐλλείψεις καί τά τυχόν ἐπουσιώδη μειονεκτήματα πού μπορεῖ νά ἔχουν,ὅπως ἄλλωστε συμβαίνει μέ κάθε διδακτικό βιβλίο ἑλληνικό καί ξένο,ἔχω τή γνώμη,ὅτι στό σύνολό τους θά προσφέρουν σημαντική βοήθεια στήν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν μας πού μεγαλώνουν στή ξένη αὐτή χώρα.

Καί τό βιβλίο τῆς Δ΄ τάξεως γράφτηκε μέ βάση εἰδικό θεματολόγιο πού συντάχθηκε ἀπό τό γραφεῖο Μελετῶν τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας τῆς Βόννης ὑπό τήν ἐποπτεία τοῦ κ. Κ. Χάρη, Ἐπόπτη τότε στή Βόννη, καί ἐγκρίθηκε ἀπό τό ΚΕΜΕ. Γιά νά μήν ὑπάρξουν παρανοήσεις πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι τό βιβλίο αὐτό, ὅπως καί τά ἄλλα τῆς σειρᾶς, προορίζεται γιά τούς Ἕλληνες μαθητές τῆς Δυτ. Γερμανίας πού ἔχουν ἱκανοποιητικό ἑλληνόγλωσσο πρόγραμμα (γιά τό συγκεκριμένο μάθημα κατά περίπτωση, ἀπό 70-100 ὧρες ~~ἐβδομαδιαίως~~ ἐτησίως) καί ὄχι γιά ἐκείνους πού εἶναι ἐνσωματωμένοι στά γερμανικά σχολεῖα καί τό ἀπόγευμα φοιτοῦν γιά λίγες ὧρες στά λεγόμενα Τμήματα Μητρικῆς γλώσσας.

Ἀπό τή μελέτη ~~τῶν~~ σχετικῶν ἐγγράφων, τῶν προδιαγραφῶν συγγραφῆς, τοῦ σχετικοῦ θεματολογίου καί τοῦ δοκιμίου πού ὑποβλήθηκε, κατέληξα στά ἑξῆς:

Α. Γενικές παρατηρήσεις.

α. Ἡ συγγραφέας κ. Μαρία Καζάζη - Πατηνιώτη τήρησε ὅλες τίς τυπικές προδιαγραφές συγγραφῆς τοῦ βιβλίου.

β. Τό βιβλίο ἀνταποκρίνεται σέ ἱκανοποιητικό βαθμό στό σκοπό γιά τόν ὁποῖο γράφτηκε, ἀφοῦ βέβαια διορθωθεῖ καί βελτιωθεῖ. Γενικά τόσο ἡ ἐπιλογή καί ἡ διάρθρωση τοῦ περιεχομένου ὅσο καί ἡ διδακτική προσέγγιση τῶν θεμάτων, παρόλο ὅτι οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ θεματολογίου δημιουργοῦσαν σοβαρά προβλήματα καί παρόλο ὅτι γιά πρώτη φορά γράφεται στά ἑλληνικά τέτοιο βιβλίο, γίνονται μέ βάση τή σύγχρονη ἀντίληψη γιά τό μάθημα τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος. Ἀκόμη τά λάθη καί τά μειονεκτήματα πού παρουσιάζει τό βιβλίο μποροῦν ὡς ἕνα βαθμό νά διορθωθοῦν.

Β. Εἰδικές παρατηρήσεις.

α. Τό δοκίμιο πού ὑποβλήθηκε ἔχει ἔκταση 180 σελ. ἤτοι 11 τυπογραφικά, ὅπως προβλέπεται ἀπό τίς προδιαγραφές συγγραφῆς. Ἡ ἔκταση αὐτή φαίνεται καί εἶναι ὑπερβολική γιά ἕνα βιβλίο τῆς Δ΄ τάξης, πού προορίζεται μάλιστα γιά Ἕλληνες μαθητές στή Δυτ. Γερμανία. Ἂν ληφθεῖ ὅμως ὑπόψη ὅτι στήν ἔκταση αὐτή ἐνσωματώνεται καί ἡ εἰκονογράφηση, πού καλύπτει περισσότερο ἀπό τά 2/5 τῆς ὅλης ἔκτασης, ὅτι μέ τίς διορθώσεις καί τίς βελτιώσεις πού ἔγιναν, ὅπως θά δοῦμε πιό κάτω, ἡ ὅλη ἔκταση περιορίστηκε καί ὅτι ἀπό ~~τίς~~ 32 σελίδες πού ἀφιερώνονται γιά τήν ἐξέταση τῶν ὁμόσπονδων χωρῶν τῆς Δυτ. Γερμανίας ὁ δάσκαλος θά διδάξει κατά περίπτωση 4-5 σελίδες, τότε ἡ ἔκταση τοῦ βιβλίου περιορίζεται σέ λογικά γιά τήν τάξη αὐτή ὅρια.

β. Τό περιεχόμενο τοῦ βιβλίου ἀποτελεῖται ἀπό τίς ~~τέσσε~~ ἑξῆς

ρις περιοχές μάθησης: κοινωνικό περιβάλλον, οἰκονομική ζωή, γεωφυσικό περιβάλλον, φυσικές ἐπιστῆμες. Τά θέματα κάθε περιοχῆς ἔχουν ἐπιλεγεῖ κατά κανόνα κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε νά εἶναι προσιτά στά παιδιά καί νά ἀνταποκρίνονται στίς ἀνάγκες καί τίς δυνατότητές τους.

γ. Ἡ εἰκονογράφηση ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο λειτουργικό μέρος κάθε διδακτικῆς ἑνότητας. Κατά κανόνα ἔχει ἐπιλεγεῖ μέ προσοχή καί σκοπό ἔχει νά βοηθήσει τό μαθητή στήν κατανόηση τοῦ θέματος διδασκαλίας καί στήν ἄσκηση δραστηριοτήτων πού ἔχουν σχέση μέ τή φύση τοῦ μαθήματος.

δ. Τά θέματα διαπραγματεύονται μέ ἁπλό, ἐπαγωγικό καί κατανοητό γιά τούς μαθητές τρόπο. Ἡ παρουσίαση καί ἡ δομή τῶν διδακτικῶν ἑνοτήτων παραινοῦν τά παιδιά γιά ἀτομικά ἔργεια, γιά δημιουργική μάθηση καί γιά ἄσκηση δραστηριοτήτων, πού κατά τή σύγχρονη ἀντίληψη ἀποτελοῦν τήν οὐσία τοῦ μαθήματος τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος. Ἀξιοσημείωτο εἶναι ὅτι τό βιβλίο εὐνοεῖ τήν ἄσκηση τοῦ μαθητῆ στόν προφορικό καί στό γραπτό λόγο, κάτι, πού ἄν τό ἐκμεταλλευτεῖ κατάλληλα ὁ δάσκαλος, εἶναι πολύ σημαντικό γιά τά παιδιά αὐτά πού ὁπωσδήποτε ἔχουν γλωσσική δυσκολία. Κεντρικός ἄξονας διαπραγμάτευσης κάθε διδακτικῆς ἑνότητας εἶναι βασικές ἔννοιες. Οἱ ἔννοιες αὐτές ἀποτελοῦν κλειδιά γιά τήν κατανόηση τοῦ θέματος καί τήν προαγωγή τῶν μαθητῶν (γνώσεις, ἱκανότητες, δεξιότητες, στάσεις).

ε. Ἀπό διδακτική ἄποψη τό βιβλίο παρουσιάζει σέ ἀρκετά σημεῖα πρωτοτυπία, ἐφευρετικότητα καί φαντασία στή διαπραγμάτευση τῶν θεμάτων, ἐνῶ ταυτόχρονα δίνει ἐρεῖσματα στό δάσκαλο γιά τήν καλύτερη ὀργάνωση καί διεξαγωγή τῆς διδασκαλίας του. Ὅπου στίς ἑνότητες γίνεται ἀναφορά στήν ἑλληνική πραγματικότητα, αὐτό γίνεται συνήθως μέ τρόπο εὔστοχο.

στ. Οἱ ἀσκήσεις εἶναι ἐνσωματωμένες στό κείμενο τῶν ἑνοτήτων καί εἶναι κατά κανόνα δημιουργικές.

ζ. Τά μειονεκτήματα τοῦ βιβλίου εἶναι κυρίως: Τά γλωσσικά λάθη (ἄστοχη διατύπωση, πλατειασμοί κ. ἄ.), ἡ ὑπερβολική ἔνταση χωρίς λόγο ὁρισμένων ἑνοτήτων, ἡ περιττή καί δύσκολη ὕλη καί μερικές ἐπιστημονικές ἤ διδακτικές ἀσάφειες.

η. Ἡ συγγραφέας ὑπέβαλλε, σύμφωνα μέ τούς ὅρους συγγραφῆς τῶν βιβλίων, καί ἕνα φυλλάδιο μέ ὁδηγίες γιά τό δάσκαλο πού ἀναφέρονται στή διδασκαλία τοῦ μαθήματος καί τή χρήση τῶν βιβλίων.

./.

Οἱ ὁδηγίες αὐτές εἶναι πολύ γενικές καί ὁπωσδήποτε δέν καλύπτουν οὔτε θά μποροῦσαν νά καλύψουν τίς ἀνάγκες τοῦ μαθήματος. Ἄλλωστε ἡ ἀνάγκη αὐτή θά μποροῦσε νά καλυφτεῖ, ὅπως καί ὁ συντάκτης τῶν προδιαγραφῶν συγγραφῆς τῶν βιβλίων ἀφήνει νά ξένοηθεῖ, μέ βιβλίο τοῦ δασκάλου. Ὅμως καί ὅπως εἶναι ἐπεξηγοῦν μερικά βασικά θέματα καί εἶναι χρήσιμες στό δάσκαλο, ἰδιαίτερα σ' αὐτόν πού γιά πρώτη φορά θά διδάξει τό μάθημα αὐτό μέ τό νέο περιεχόμενό του.

Ἀφοῦ διαπίστωσα ὅτι τό βιβλίο, ἐφόσον διορθωθεῖ καί βελτιωθεῖ, μπορεῖ νά ἀνταποκριθεῖ στό σκοπό γιά τόν ὁποῖο γράφτηκε, προχώρησα στή διόρθωση τοῦ κειμένου καί στή βελτίωσή του.

Εἰδικότερα ἔγιναν οἱ ἑξῆς διορθώσεις καί βελτιώσεις:

α) Διορθώθηκαν τά κείμενα, ὅσο αὐτό ἦταν δυνατόν, γλωσσικά (βλ. διορθώσεις στό κείμενο τοῦ δοκιμίου).

β) Διορθώθηκαν καί βελτιώθηκαν οἱ διδακτικές ἑνότητες ἀπό διδακτική ἄποψη.

γ) Περικόπηκε περιττή ὕλη, ὅπου χρειάστηκε, συμπτύχθηκε καί σέ πολλά σημεῖα ἔγιναν ἀλλαγές, βελτιώσεις καί προσθῆκες, ὥστε τό βιβλίο νά γίνει περισσότερο λιτό καί προσιτό στούς μαθητές.

δ) Τό ὅλο περιεχόμενο τοῦ βιβλίου ταξινομήθηκε σέ 55 διδακτικές ἑνότητες. Ἡ ταξινόμηση αὐτή ἔγινε μέ τέτοιο τρόπο ὥστε νά βελτιωθεῖ ἡ δομή τοῦ βιβλίου καί ἀπό διδακτική ἄποψη νά γίνει τό ἴδιο προσφορότερο.

ε) Διορθώθηκε τό κείμενο τοῦ φυλλαδίου μέ τίς ὁδηγίες καί ὅπου χρειάστηκε ἔγιναν βελτιώσεις καί συμπληρώσεις.

Γιά νά κερδισθεῖ χρόνος καί ἐπειδή ἦταν ἀπαραίτητο νά διευκρινιστοῦν ὁρισμένα σημεῖα, κάλεσα τή συγγραφέα καί τῆς ἔθεσα ὑπόψη ὅλες τίς μεταβολές πού πρότεινα. Ἡ κ. Καζάζη συμφώνησε νά γίνουν οἱ ἀλλαγές πού πρότεινα καί μέ τή συνεργασία της τό βιβλίο διορθώθηκε καί βελτιώθηκε σημαντικά, ὥστε νά εἶναι σήμερα ἕτοιμο νά σταλεῖ γιά ἐκτύπωση. Οἱ διορθώσεις καί οἱ βελτιώσεις πού προτάθηκαν ἀπό μένα καί ἄλλες πού προέκυψαν ἀπό τή συνεργασία μέ τή συγγραφέα φαίνονται στό κείμενο τοῦ πρωτοτύπου. Καί τά δύο ἀντίτυπα καταθέτω σήμερα στό Τμῆμα.

Ὕστερα ἀπό τά παραπάνω προτείνω:

α) Νά κριθεῖ ὡς κατάλληλο τό βιβλίο τῆς κ. Μαρίας Καζάζη - Πατηνιώτη "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος Δ' τάξεως γιά τούς Ἕλληνες μαθητές στή Δυτ. Γερμανία" καί νά ἐκτυπωθεῖ γιά χρήση ἀπό τούς μαθητές αὐτούς.

β) Νά παρακολουθήσει ἡ συγγραφέας ἀπό κοντά τήν ἐκτύπωση

τοῦ βιβλίου καί νά συνεργαστεῖ τόσο γιά τήν εἰκονογράφηση ὅσο καί γιά τήν τελική διόρθωση τοῦ δοκιμίου ἀπό τούς φιλόλογους.

γ)Νά τυπωθεῖ ἕνα κοινό φυλλάδιο γιά τίς τάξεις Γ΄ καί Δ΄ μέ τίς ὁδηγίες γιά τό δάσκαλο.

δ)Νά δοθεῖ τό χρηματικό ποσό πού προβλέπεται ἀπό τήν ἀπόφαση ἀνάθεσης γιά ἀποζημίωση τῆς συγγραφέα.

Τό Τμῆμα ,ὕστερα ἀπό διεξοδική συζήτηση καί ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:α)Τό ἔγγραφο Φ.817.3/35/Ζ/4720/30-11-81 τῆς Ὑπηρεσίας Ε.Ε.Ε. καί Ξ. καί Μ. Σχολείων,β)Τό βιβλίο "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος,Δ΄ τάξεως ",γιά τούς "Ελληνες μαθητές τῆς Δ. Γερμανίας τῆς Μαρίας Καζάζη - Πατηνιώτη, γ)τήν εἰσήγηση τοῦ Ι. Χριστιᾶ, καί δ)τή συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α :

Κάνει δεκτή στό σύνολό της τήν εἰσήγηση τοῦ Ἰω. Χριστιᾶ γιά τό βιβλίο " Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος,Δ΄ τάξεως" τῆς Μαρίας Καζάζη - Πατηνιώτη,γιά τούς "Ελληνες μαθητές στή Δ. Γερμανία.

Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως,τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
Κ.Ε.Μ.Ε. - Δ.Ι.Τ.Ε.

ΘΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΝ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 38

Σήμερα 7 Ἰουλίου 1982, ἡμέρα Τετάρτη καί ὥρα 12 μεσημβρινή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ: Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀρ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι καί Ι. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Δέν παραβρέθηκε στή συνεδρίαση ὁ Σύμβουλος Β΄Δημ. Ἀνδριόπουλος, γιατί εἶχε ἄλλη ὑπηρεσιακή ἀπασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Διαμαρτυρία γονέων καί κηδεμόνων Καλύμνου γιά τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν.
Εἰσηγητής: Ἀρ. Βουγιούκας.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Εἰδική διδασκαλία Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς στά Σχολεῖα.
Εἰσηγητής: Ἀρ. Βουγιούκας.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΕΜΕ

Θ έ μ α 1ο.- Διαμαρτυρία γονέων καί κηδεμόνων Καλύμνου γιά τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν.

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος Ἀρ. Βουγιούκας εἶπε:

"Γονεῖς καί κηδεμόνες τῆς νήσου Καλύμνου" ἀπευθύνονται μέ ἐπιστολή τους στόν Ὑπουργό Παιδείας καί διαμαρτύρονται γιά τήν ἀφαίρεση ὕλης ἀπό τή διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν στό δημοτικό σχολεῖο, γιά τή σύμπτυξη ὕλης θρησκευτικῶν καί Ἱστορίας καί γιά τή μείωση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τοῦ μαθήματος.

Στίς ἐνστάσεις τῶν γονέων κτλ. σημειώνω τίς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

1. Εἶναι ἀπολύτως ἀνακριβές ὅτι ἔγινε μείωση τῶν ὡρῶν διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν, ἐνῶ ἡ καθιέρωση τῆς πενθήμερης ἐργασίας στό σχολεῖο ἐπέβαλε τήν ἀναλογική μείωση ὡρῶν σέ ὅλα τά μαθήματα.

2. Ἡ ἀφαίρεση ὕλης θρησκευτικῶν ἀπό τά βιβλία ἔγινε μέ ὁμοφωνία τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος ὅτι ἡ ὕλη αὐτή δέν εἶναι βασικῆς σημασίας γιά τό θρησκευτικό μάθημα.

3. Ἡ σύμπτυξη ὁρισμένης θρησκευτικῆς καί Ἱστορικῆς ὕλης θεωρήθηκε ἀπό τό Τμῆμα ὅτι ὑπηρετεῖ καλύτερα καί τά δύο μαθήματα ἀπό διδακτική ἄποψη.

4. Οἱ 3.000 περίπου ὑπογραφές πού συνοδεύουν τό δακτυλογραφημένο κείμενο δημιουργοῦν πολλά ἐρωτηματικά, καθώς εἶναι καταχωρισμένες σέ χαριστές κόλλες, χωρίς ἀρίθμηση, καί κυρίως καθώς πολλές ἀπό αὐτές φαίνεται νά εἶναι γραμμένες μέ τό ἴδιο χέρι.

Τό Ὑπουργεῖο ζητεῖ νά ἐνημερώσουμε τούς ἐνδιαφερομένους. Αὐτό μπορεῖ νά γίνει μέ μιά ἀπάντησή τοῦ ΚΕΜΕ πού θά περιέχει τίς παραπάνω παρατηρήσεις. Ἀλλά ὑπάρχει πρόβλημα μέ τούς παραλήπτες, πού ὑπογράφουν ἀορίστως ὡς "Γονεῖς καί κηδεμόνες τῆς νήσου Καλύμνου" χωρίς ἄλλα στοιχεῖα καί χωρίς διεύθυνση.

Σχετικό ἀπόσπασμα τῆς σημερινῆς πράξης θά πρέπει νά σταλεῖ στό Γραφεῖο τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

α) Κάνει δεκτή τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου Ἀριστ. Βουγιούκα καί*

β) Νά γίνει ἀπάντηση στούς γονεῖς καί κηδεμόνες τῆς νήσου Καλύμνου μέ τίς παραπάνω παρατηρήσεις τοῦ εἰσηγητή τήν ὁποία νά παρακληθεῖ ὁ Ἐπιθεωρητής Δ.Ε. Καλύμνου να μοινοποιήσει στους ἐνδιαφερομένους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΕΜΕ

Θ έ μ α 2ο.- Ειδική διδασκαλία 'Ιστορίας τοῦ 'Ελληνισμοῦ τῆς 'Ανατολῆς στά Σχολεῖα.

'Ο εἰσηγητής τοῦ θέματος 'Αρ. Βουγιούκας εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς: ΣΧΕΤ. ΓΙ/94/15-4-1982/Υπ. Παιδείας Δ/νση 'Εφ. Προγρ. Δημ. 'Εκπ/σεως καί Προσχολ. 'Αγωγῆς /Α'

'Η κ. 'Ισαβέλλα Μαλόβρουβα, διευθύντρια τοῦ περιοδικοῦ "Σμύρνα" "Μικρασιατικά" ἀπευθύνεται μέ ἐπιστολή της στόν 'Υπουργό Παιδείας μέ τό αἴτημα" νά δημιουργηθεῖ στά σχολεῖα εἰδική διδασκαλία 'Ιστορίας τοῦ 'Ελληνισμοῦ τῆς 'Ανατολῆς καί νά διδάσκονται παράδοση, ἤθη καί ἔθιμα κτλ. ἀπό ἐπιλεγμένα βιβλία Μικρασιατῶν".

Τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ θά ἔχει ὑπόψη του τήν εἰσήγηση τῆς κ. Μαλόβρουβα κατά τή σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί τή συγγραφή τῶν νέων βιβλίων τοῦ δημοτικοῦ. "Ας σημειωθεῖ πάντως ὅτι γιά τό θέμα τοῦ μικρασιατικοῦ ἑλληνισμοῦ καί σήμερα, ἐκτός ἀπό τήν ἀναφορά πού γίνεται στό βιβλίο τῆς 'Ιστορίας τῆς ΣΤ' δημοτικοῦ, ἔχουν περιληφθεῖ σχετικά κείμενα στό 'Αναγνωστικό τῆς "Εκτης καί στό τρίτο μέρος τοῦ 'Ανθολογίου. Τό θέμα ἀφορά καί τό Τμῆμα Μέσης τοῦ ΚΕΜΕ.

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό συζήτηση,

α π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

'Αποδέχεται τήν εἰσήγηση τοῦ Εἰδικοῦ Συμβούλου 'Αρ. Βουγιούκα ὅπως ἔχει.

'Αφοῦ ἐξαντλήθηκαν τά θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως, τελείωσε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος.

'Ο Πρόεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

'Η Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 39

Σήμερα 9 'Ιουλίου 1982, ἡμέρα Παρασκευή καί ὥρα 12 μεσημβρίνη, τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ : Δημ. Ἀνδρίδπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, 'Αρ. Βουγιούκας, 'Αντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί 'Ιω. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

'Ανατύπωση διδακτικῶν βιβλίων γιά τό σχολικό ἔτος 1983-1984. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης καί 'Ιω. Χριστιάς.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

'Ο δεύτερος ἀπό τούς εἰσηγητές 'Ιω. Χριστιάς εἶπε σχετικά μέ τό θέμα τά ἑξῆς:

Πρόκειμένου τό ΥΠΕΠΘ νά προγραμματίσει ἔγκαιρα τήν ἔκδοση τῶν διδακτικῶν βιβλίων τοῦ δημοτικοῦ γιά τό σχολ. ἔτος 1983-84, ἐρωτᾶ τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ.

α. Ποιά βιβλία θά γραφοῦν ἀπό τήν ἀρχή μέ βάση τό νέο 'Αναλυτικό Πρόγραμμα τῶν τάξεων Α΄καί Β΄, καί

β. 'Από τά ἤδη κυκλοφοροῦντα βιβλία ποιά θά ἐπανεκδοθοῦν, ὕστερα ἀπό διορθώσεις, βελτιώσεις καί μεταβολές γιά ἐκσυγχρονισμό τους.

'Ως πρός τό πρῶτο ἐρώτημα ἔχω νά πῶ τά ἑξῆς: Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πρέπει, ἐφόσον ἀπό μεταξύ δέν τροποποιηθεῖ ὁ νόμος γιά τά διδακτικά βιβλία – κάτι πού θεωρῶ, γιά λόγους πού εἶναι γνωστοί ἀπό Τμῆμα, πολύ ἀπαραίτητο νά γίνει– νά γραφοῦν καί τά βιβλία τῆς Β΄ τάξεως μέ βάση τό νέο 'Αναλυτικό Πρόγραμμα καί νά εἶναι ἕτοιμα γιά τό σχολικό ἔτος 1983-84. Τά βιβλία αὐτά εἶναι: 'Αναγνωστικό, Μαθηματικά καί Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος. 'Η συγγραφή τῶν παραπάνω βιβλίων εἶναι μέσα στίς

δυνατότητες τοῦ Τμήματος μέ τίς ὁμάδες πού σήμερα ὑπάρχουν.

Ὅσο ἀφορᾶ τά βιβλία Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος τῆς Β΄τάξεως (βιβλίο γιά τό μαθητή καί βιβλίο γιά τό δάσκαλο) ὡς μέλος τῆς ὁμάδας, πού ἔχει τήν εὐθύνη γιά τή συγγραφή τῶν βιβλίων αὐτῶν, μπορῶ νά πῶ μέ βεβαιότητα ὅτι εἶναι δυνατόν νά γραφοῦν καί νά εἶναι ἕτοιμα γιά τό σχολικό ἔτος 1983-84. Θεωρῶ ὅμως ἀπαραίτητο νά ἀρχίσει ἀπό τόν προσεχή Σεπτέμβριο παράλληλα καί ἡ συγγραφή τῶν βιβλίων Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος γιά τίς τάξεις Γ΄καί Δ΄. Καί αὐτό γιά δύο λόγους. Γιά νά ἐπιταχυνθεῖ ὁ ρυθμός συγγραφῆς τῶν βιβλίων καί γιά νά ὑπάρξει χρόνος νά ἀντιμετωπιστοῦν οἱ δυσκολίες πού παρουσιάζει ἡ συγγραφή τῶν βιβλίων αὐτῶν. Γιά τό σκοπό αὐτό χρειάζεται νά ὁλοκληρωθεῖ ἡ σύνταξη τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ μαθήματος (θά ἀπαιτηθεῖ χρόνος περίπου δύο μηνῶν) καί νά συσταθεῖ δεύτερη ὁμάδα ἀπό ἱκανά πρόσωπα, στά ὁποῖα θά ἀνατεθεῖ ἡ συγγραφή τῶν βιβλίων.

Μέ ἐπιφύλαξη θά ἔλεγα ὅτι θά ἦταν δυνατόν νά γραφεῖ καί νά εἶναι ἕτοιμο γιά τό σχολικό ἔτος 1983-84 καί τό βιβλίο τῆς Γ΄τάξεως, μέ τίς ἑξῆς ὅμως προϋποθέσεις:

α. Νά γίνει ἀνάθεση σέ πρόσωπα πού τό Τμῆμα καί οἱ ὑπεύθυνοι, τῆς ὁμάδας θεωροῦν ὅτι εἶναι ἱκανά νά βοηθήσουν οὐσιαστικά στή συγγραφή τοῦ βιβλίου.

β. Νά βρεθεῖ τρόπος νά ἀξιοποιηθεῖ ἀπό τό Τμῆμα ἀτομική ἐργασία πού ἔχει ἕτοιμη ὁ κ. Μπενέκος γιά τό βιβλίο τοῦ μαθητῆ τῆς Β΄τάξεως, ὥστε νά ἐξοικονομηθοῦν χρόνος καί δυνάμεις, ἀλλά καί ἡ ποιότητα τοῦ βιβλίου νά ἐξασφαλίστεῖ, ἀφοῦ εἶναι γνωστό ὅτι δέν ἔχουμε ἀνθρώπους πού νά ἔχουν ἀσχοληθεῖ μέ τή σύγχρονη προβληματική τοῦ μαθήματος αὐτοῦ.

γ. Σέ περίπτωση πού δέν θά εἶναι ἕτοιμο νά κυκλοφορήσει τό βιβλίο γιά τό σχολικό ἔτος 1983-84, νά ληφθεῖ πρόνοια νά ἀνατυπωθοῦν τήν προσεχή ἄνοιξη τά βιβλία πού χρησιμοποιοῦνται σήμερα στή Γ΄ τάξη (Γεωγραφία, Φυσ. Ἱστορία).

Ὡς πρός τό δεύτερο ἐρώτημα νομίζω ὅτι πρέπει νά ἀνατυπωθοῦν τά βιβλία τῶν ὑπόλοιπων τάξεων πού χρησιμοποιοῦνται σήμερα μέ διορθώσεις καί βελτιώσεις, ὅπως γίνεται κάθε χρόνο. Βέβαια μερικά ἀπό τά βιβλία αὐτά δέν ἱκανοποιοῦν καί θά μποροῦσε νά προτείνει κανείς τήν ἀντικατάστασή τους. Κάτι τέτοιο ὅμως πού εἶναι ἀνάγκη νά γίνει μέχρι τόν προσεχή χειμώνα, θά ἦταν ἔξω ἀπό τίς δυνατότητες τοῦ Τμήματος καί τό βασικότερο θά καθυστεροῦσε τή συγγραφή τῶν βιβλίων πού γίνεται μέ βάση

τό ἀναλυτικό πρόγραμμα. Κατά τήν ὅποψή μου ἄμεση προτεραιότητα πρέπει νά δοθεῖ στήν ὁλοκλήρωση τοῦ νέου ἀναλυτικοῦ προγράμματος καί στή συγγραφή νέων βιβλίων μέ βάση τό πρόγραμμα αὐτό. Ἄλλωστε μέ τίς διαδικασίες συγγραφῆς καί κρίσης, πού προβλέπονται ἀπό τούς ἰσχύοντας νόμους γιά τά διδακτικά βιβλία, δέν εἶναι δυνατόν στό διάστημα ἑνός ἔτους νά γραφοῦν βιβλία πολύ περισσότερα βιβλία ποιότητας.

Στή συνέχεια ὁ Σύμβουλος Β΄Δ/νσεως Μελάς εἶπε:

" Συμφωνῶ μέ τήν πρόταση τοῦ κ. Χριστιά νά προχωρήσουμε μέ γρηγορότερο ρυθμό καί νά ἀναλάβουμε παράλληλα μέ τά βιβλία τῆς δευτέρας καί τά βιβλία τῆς τρίτης τάξης καί γιά τή Νεοελληνική γλῶσσα μέ τίς ἐξῆς προϋποθέσεις.

α) Ὅτι θά προχωρήσει τό Τμῆμα στήν κατάρτιση τοῦ Α.Π. γιά τίς τάξεις Γ΄καί Δ΄ καί

β) Ὅτι θά διοσπαστοῦν καί ἄλλοι συνεργάτες πού θά ἀποτελέσουν μιά καινούρια ὁμάδα ἐργασίας.

Μέ τίς σημερινές δυνατότητες φαίνεται ὅτι ἡ ὁλοκλήρωση τῶν προγραμμάτων καί τῶν βιβλίων γλωσσικῆς διδασκαλίας δέν πρόκειται νά τελειώσει πρίν περάσει μιά τετραετία, χρόνος ὑπωσδήποτε πολύς γιά ἕνα πρόγραμμα στή σημερινή ἐποχή".

Ἐπειτα ἀπ'αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρίαση τοῦ Τμήματος καί ἡ συζήτηση θά συνεχιστεῖ στήν ἐπόμενη συνεδρίαση.

Ὁ Προεδρεύων

Β. ΚΟΝΤΑΪΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 40

Σήμερα, 13 Ἰουλίου 1982, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11 πρωϊνή, τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ : Δημ. Ἀνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀρ. Βουγιούκας, Ἀντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι καί Ἰω. Χριστιάς, Εἰσηγητής.

Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Λειτουργία Ἰδιωτικοῦ Σχολείου ὡς σχολείου "ἀντιαυταρχικῆς ἀγωγῆς πειραματικοῦ τύπου". Εἰσηγητής: Νικ. Βλουτίδης.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Διδακτικά βιβλία γιά τά Ἑλληνόπουλα τῆς Αὐστραλίας. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Διον. Μελάς.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Συνέχεια συζητήσεως στό θέμα: Ἀνατύπωση διδακτικῶν βιβλίων γιά τό σχολικό ἔτος 1983-1984. Εἰσηγητές: Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Ἰω. Χριστιάς.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Βιβλίο "Μελέτη Περιβάλλοντος" Α΄τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου, μέρος Β΄. Εἰσηγητής: Ἀριστ. Βουγιούκας.

Ἀφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

./.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε.

θ έ μ α 1ο.- Λειτουργία 'Ιδιωτικοῦ Σχολείου ὡς σχολείου "ἀντιαυταρχικῆς ἀγωγῆς πειραματικοῦ τύπου".

'Ο εἰσηγητής Ν. Βλουτίδης εἶπε σχετικά μέ τό θέμα αὐτό τά ἑξῆς:

'Ο κ. 'Υφυπουργός Παιδείας μέ ἔγγραφό του ἀριθ. Δ5/684/28-5-82 διαβιβάζει στό ΚΕΜΕ αἴτηση τῆς Παρασκευῆς Τσαμτσούρη- 'Ανεστοπούλου φιλολόγου, καθηγήτριας- ἰδιοκτήτριας τοῦ ὁμώνυμου 'Ιδιωτικοῦ Σχολείου (Νηπιαγωγεῖο - Δημοτικό - Γυμνάσιο) γιά νά γνωμοδοτήσει γιά τή λειτουργία τῶν Σχολείων της ὡς σχολείων "'Αντιαυταρχικῆς 'Αγωγῆς Πειραματικοῦ Τύπου". Τά σχολεῖα τῆς κ. 'Ανεστοπούλου, λειτουργοῦν ἀπό τό σχολ. ἔτος 1953-54.

Σύμφωνα μέ τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3 παρ. 3 τοῦ Ν. 682/77 ἡ ἵδρυση καί λειτουργία πειραματικοῦ τύπου ἰδιωτικῶν σχολείων γίνεται μέ ἀπόφαση τοῦ 'Υπουργοῦ 'Εθνικῆς Παιδείας, πού καθορίζει τό ἀναλυτικό, τό ὡρολόγιο πρόγραμμα, τίς μεθόδους διδασκαλίας καί τά τυχόν πρόσθετα προσόντα τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Σχετικά, πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι δέν ὑποβάλλεται κανένα στοιχεῖα πού ν'ἀφορᾶ στό ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα τῶν σχολείων τῆς κ. 'Ανεστοπούλου, στίς στάσεις ἀντιαυταρχικῆς ἀγωγῆς τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ἔναντι τῶν μαθητῶν, στούς τρόπους καί μεθόδους πού εἶναι δυνατό νά χρησιμοποιηθοῦν κατά τήν ἄσκηση τῆς ἀγωγῆς αὐτῆς, ἀλλ' οὔτε γίνεται καμμιά ἀναφορά στίς ἐνδεχόμενες παρεκκλίσεις ἀπό τό ἀναλυτικό καί ὡρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας (ἄρθρο 4, παρ. 2 Ν. 682/77) τοῦ Νηπιαγωγείου, Δημοτικοῦ καί Γυμνασίου. 'Η ἔλλειψη τῶν στοιχείων αὐτῶν ἐπισημάνθηκε στήν κ. 'Ανεστοπούλου. Στή νέα αἴτησή της πού θά ὑποβάλλει θά στοχεύει στήν ἐφαρμογή πειραματικοῦ προγράμματος ἀντιαυταρχικῆς ἀγωγῆς γιά τήν Α'καί Β'τάξη τοῦ Δημοτικοῦ της σχολείου.

'Επειδή δέν ὑποβλήθηκαν τά στοιχεῖα πού ἀπαιτοῦνται ἀπό τίς σχετικές διατάξεις τοῦ Νόμου 682/77, ἔχω τή γνώμη ὅτι δέν εἶναι δυνατή ἡ λειτουργία τοῦ 'Ιδιωτικοῦ Σχολείου τῆς κ. 'Ανεστοπούλου ὡς σχολείου ἀντιαυταρχικῆς ἀγωγῆς πειραματικοῦ τύπου. Τό θέμα πρέπει νά ἐπανεξετασθεῖ ὅταν ἔλθει στό Τμῆμα γιά συζήτηση ἡ νέα αἴτησή της.-

'Ακολούθησε συζήτηση ὕστερα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του: α) τό ἔγγραφο Δ5/684/28-5-1982 τῆς Διευθύνσεως 'Ιδιωτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς καί Προσχολικῆς 'Αγωγῆς τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τή συνημμένη σ'αὐτό αἴτηση τῆς Παρασκευῆς Τσαμτσούρη - 'Ανεστοπούλου, β) τήν εἰσήγηση τοῦ Συμβούλου

Νικ. Βλουτίδη καί γ) τή συζήτηση μεταξύ τῶν μελῶν του,

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α

- Ἀναβάλλει τή λήψη ἀποφάσεως, ἐπειδή δ' ἐν ἔχουν ὑποβληθεῖ τά ἀπαιτούμενα στοιχεῖα πού ὁρίζει ὁ Νόμος 862/1977.
- Τό θέμα μπορεῖ νά ξανασυζητηθεῖ, ὅταν ἡ ἐνδιαφερομένη ὑποβάλει νέα αἴτηση μέ τά στοιχεῖα πού ὁρίζει ὁ Νόμος.

Θ έ μ α 2ο.- Διδακτικά βιβλία γιά τά 'Ελληνόπουλα τῆς Αὐστραλίας.

Οἱ εἰσηγητές τοῦ θέματος Βασ. Κονιδιτσιώτης καί Διον. Μελάς ἔθεσαν ὑπόψη τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος τήν κοινή εἰσήγησή τους, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μέ τήν Πράξη 72/81 τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως εἶχε γνωματεύσει γιά τά ἀναγνωστικά Δ΄καί Ε΄δημοτικοῦ ~~τεύχη~~ πού χρησιμοποιοῦνται δοκιμαστικά γιά τά 'Ελληνόπουλα τῆς Αὐστραλίας.

'Ο Σύμβουλος 'Εκπαιδεύσεως στό Γεν. Προξενεῖο τῆς 'Ελλάδας στό Σίδνεϋ μέ τό ἔγγραφό του 73/27-4-82 ἔστειλε στό 'Υπουργεῖο Παιδείας μιά σειρά ἀναγνωστικῶν τῶν τάξεων Β΄, Γ΄, Δ΄, Ε΄ καί Στ΄ καί μιά σειρά 'Ιστορίας - θρησκευτικῶν τῶν τάξεων Γ΄, Δ΄, Ε΄ καί Στ΄, πού συνέγραψαν ὁμάδες ἐργασίας τῶν Γραφείων Συμβούλων 'Εκπαιδεύσεως Αὐστραλίας.

'Εκεῖνο πού ζητοῦν εἶναι νά ἀναλάβει ὁ ΟΕΔΒ τήν ἐκτύπωσή του γιά δοκιμαστική χρήση ἤ νά βοηθήσει οἰκονομικά τούς ἐκεῖ ἁρμόδιους φορεῖς νά τό ἐκδόσουν στήν Αὐστραλία.

Κατ'ἀρχήν νομίζουμε ὅτι εἶναι ἀξιέπαινη ἡ προσπάθειά τους νά συντάξουν βιβλία περιεκτικά καί κατάλληλα γιά τίς ἀνάγκες καί τά ἐνδιαφέροντα τῶν παιδιῶν τῆς Αὐστραλίας. Βρίσκουμε σκόπιμη τή δοκιμαστική ἐφαρμογή τους πρίν εἰσαχθοῦν ὡς ἐπίσημα ἐγχειρίδια γιά τούς ἐκεῖ μαθητές. Νομίζουμε ὅμως ὅτι, ἐπειδή πρόκειται γιά δοκιμαστική χρήση, θά ἦταν σκόπιμο, ἀφοῦ γίνουν μικρές διορθώσεις, νά γίνει ἀνατύπωση τῶν δοκιμίων, ὅπως εἶναι σήμερα. Τόν χρόνου, κι ἀφοῦ συγκεντρωθοῦν τά συμπεράσματα ἀπό τήν πρώτη ἐφαρμογή, νά γίνουν οἱ τελικές διορθώσεις καί τότε νά προχωρήσουμε στήν ἐκτύπωσή του ἀπό τήν ἀρχή. Εἶναι σκόπιμο βέβαια καί γιά τήν ἀνατύπωσή του νά βοηθήσει οἰκονομικά τό ΥΠΕΠΘ ἐφόσον οἱ τοπικοί φορεῖς δέν μποροῦν νά ἀναλάβουν αὐτά τά ἔξοδα γιά ἄλλη μιά φορά.

'Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση ἐ κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος διατύπωσαν τή γνώμη τους. Εἰδικότερα ὁ 'Αρ. Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, εἶπε σχετικά μέ τό ἀναγνωστικό τῆς Β΄ τάξεως Δημοτικοῦ:

"Τό βιβλίο αὐτό ἀποτελεῖ μία προσπάθεια γιά προσαρμογή τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος στά περιορισμένα χρονικά πλαίσια διδασκαλίας τῶν ἑλληνικῶν σχολείων τῆς Αὐστραλίας. Περιλαμβάνει μικρά κείμενα πού συνοδεύονται μέ ἐρωτήσεις πάνω στό περιεχόμενο τῶν κειμένων καί ἐργασίες.

Οι ανώνυμοι συγγραφείς τους δέ φαίνεται νά ἔλαβαν ὑπόψη τους τό ἀντίστοιχο βιβλίο πού ἔχουμε στήν Ἑλλάδα. Τά κείμενα πλαισιώνονται μέ μαυρόασπρες εἰκόνες καί σκίτσα.

Τά κείμενα ἀναφέρονται στή ζωή τοῦ παιδιοῦ στό σπίτι, τό σχολεῖο καί τό κοινωνικό του περίγυρο. Ἀλλά εἶναι γενικά κείμενα συμβατικά, στεγνά, χωρίς φαντασία καί χιοῦμορ. Τά ἀνέκδοτα πού παρεμβάλλονται καί ὑποτίθεται ὅτι σκοπεύουν στήν ψυχαγωγία τῶν παιδιῶν, ἔχουν ἀμφίβολης ποιότητας χιοῦμορ καί πολλά ἀπό αὐτά εἶναι πέρα ἀπό τίς δυνατότητες τῶν παιδιῶν. Τά ποιήματα, τέλος, εἶναι στιχουργήματα χωρίς ἴχνος ποιητικῆς πνοῆς καί τά περισσότερα ἁπλοϊκά καί ἄβγκιμα.

Οι ἐργασίες πού συνοδεύουν τά κείμενα περιορίζονται στό μεγαλύτερο μέρος τους σέ ὀρθογραφική ἄσκηση τῶν παιδιῶν, ἀλλά καί αὐτό γίνεται χωρίς σύστημα. Δέν εἰσάγεται σ' αὐτές ἕνα διαβαθμισμένο βασικό λεξιλόγιο, καί μερικές φορές ζητεῖται ἀπό τά παιδιά νά γράψουν λέξεις πού δέν πρόκειται νά χρησιμοποιήσουν σέ γραπτό τους κείμενο, π.χ. τά ὀνόματα τῶν γραμμάτων (ἄλφα, βῆτα κτλ.) καί τῶν ἀριθμῶν (ἀπό 10-20) ἤ τούς ζητεῖται νά γράψουν λέξεις πού τούς εἶναι ἄγνωστες ὀρθογραφικά.

Γενικά, πρόκειται γιά μιά ἀστοχημένη προσπάθεια συγκρότησης ἑνός βιβλίου στά μέτρα τῶν παιδιῶν τῆς Β' Δημοτικοῦ, τόσο ἀπό τήν ἄποψη τῶν κειμένων ὅσο καί τῶν ἐργασιῶν πού τά συνοδεύουν".

Τελικά τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) τό ἔγγραφο Φ.817.3/10/ΖΙ/1627, 2101/30-6-1982 τῆς Δ/νσεως Ἐκπαιδεύσεως Ἑλληνοπαίδων τοῦ ἐξωτερικοῦ καί τά συνημμένα σ'αὐτό ἔγγραφα τοῦ Συμβούλου Ἐκπαιδεύσεως Αὐστραλίας,

β) τό βιβλίο πού συνέγραψαν οἱ ὁμάδες ἐργασίας τῶν Γραφείων τῶν Συμβούλων Αὐστραλίας,

γ) τήν εἰσήγηση τῶν Συμβούλων Βασ. Κονιδιτσιώτη καί Διον. Μελᾶ καί

δ) τίς γνῶμες τῶν μελῶν του

ἀποφαίνεται ὁμόφωνα

1. Κρίνει τά βιβλία κατάλληλα νά χρησιμοποιηθοῦν δοκιμαστικά, μόνο γιά φέτος, στά Ἑλληνικά Σχολεῖα τῆς Αὐστραλίας καί

2. Προτείνει τήν ἐκτύπωσή τους ἀπό τόν ΟΕΔΒ ἤ νά διατεθεῖ ἡ σχετική πίστωση γιά τήν ἐκτύπωσή τους στήν Αὐστραλία.

./.

Θ έ μ α 3ο.- Συνέχεια συζητήσεως στό θέμα: 'Ανατύπωση βιβλίων γιά τό σχολικό έτος 1982-1983.

'Ο Εἰσηγητής τοῦ θέματος Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, παρατηρεῖ ὅτι στό 1ο ἐρώτημα τοῦ Δ/ντῆ τῆς Δ/νσεως 'Εφαρμογῆς Προγραμμάτων ΔΕΠΑ:

Ποιά βιβλία θά γραφτοῦν ἀπό τήν ἀρχή πρέπει νά δοθεῖ ἡ ἑξῆς ἀπάντηση: α) εἶναι δυνατόν νά γραφτεῖ ἀπό τήν ἀρχή τό 'Αναγνωστικό τῆς Β΄τάξεως, ἄν γίνει ἀνάθεση συγγραφῆς στήν ἴδια ὁμάδα ἐργασίας πού ἔγραψε ἤδη τό 'Αναγνωστικό τῆς Α΄τάξεως καί β) εἶναι δυνατόν νά γραφτοῦν ἀπό τήν ἀρχή τά βιβλία: Φυσιογνωστικά Γ΄καί Γεωγραφία Γ΄ τάξεως, ἄν γίνει ἀνάθεση συγγραφῆς βιβλίων Μελέτης Περιβάλλοντος γιά τή Γ΄τάξη. 'Η ἔγκαιρη συγγραφή τους εἶναι δυνατή καί ἀπαραίτητη.

Στό 2ο ἐρώτημα: Ποιά βιβλία θά ἐπανεκδοθοῦν ὕστερα ἀπό διορθώσεις, βελτιώσεις καί μεταβολές γιά ἐκσυγχρονισμό τους πρέπει νά δοθεῖ ἡ ἑξῆς ἀπάντηση: α) ὅλα τά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ πρέπει νά ἐκτυπωθοῦν μέ τή νέα μορφή τοῦ τονικοῦ συστήματος, β) ὅλα τά βιβλία, ἐκτός ἀπό τά 'Ανθολόγια καί τίς Εὐαγγελικές Περικοπές, πρέπει νά θεωρηθοῦν ἀπό τούς συγγραφεῖς τους σέ συνεργασία μέ τό Τμῆμα Δημοτικῆς, ἔστω καί μόνο γιά μικροδιορθώσεις καί μικροβελτιώσεις. Αὐτό εἶναι δυνατόν νά γίνει σέ πολύ μικρό χρονικό διάστημα, ὥστε νά μήν ὑπάρξει καθυστέρηση.

'Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση κατά τήν ὁποία τά μέλη τοῦ Τμήματος εἶπαν τά ἀκόλουθα: ὁ κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος, Αρ. Βουγιουκλάκης:

Προτείνω νά ἐξεταστεῖ ἡ δυνατότητα ἀντικατάστασης ὁρισμένων ἀπό τά σημερινά βιβλία τοῦ δημοτικοῦ καί οὐσιαστικῆς βελτίωσης ἄλλων. Τά βιβλία αὐτά ἔχουν προέλθει ἀπό διαγωνισμό (καί ἐλάχιστα μέ ἀνάθεση), περνώντας ἀπό 'Επιτροπές Κρίσης καί τελικά ἀπό τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ (στό Τμῆμα δέ μετεῖχαν τότε εἰδικοί σύμβουλοι πού προέρχονται ἀπό τό Παιδαγωγικό 'Ινστιτοῦτο, ἀλλά οὔτε καί σέ κάποια ἄλλη φάση κρίσης τῶν βιβλίων αὐτῶν). 'Η γνώμη μου εἶναι ὅτι οἱ διαγωνισμοί καί οἱ ἀναθέσεις γενικά δέν ἀπέδωσαν, μέ ἀποτέλεσμα ἀρκετά ἀπό τά νέα βιβλία νά μήν εἶναι ἱκανοποιητικῆς στάθμης, ὁρισμένα μάλιστα ἀπό αὐτά νά μήν εἶναι καλύτερα ἀπό τά προηγούμενα.

Προτείνω λοιπόν:

1. 'Αναγνωστικά. Νά γίνει ἀντικατάσταση τῶν κειμένων ἐκείνων πού δέν ἔχουν ψυχολογική, κοινωνιολογική καί αἰσθητική κάλυψη, πού δέν ἔχουν δηλαδή ἀλήθεια, ζωντάνια καί πειστικότητα ἤ χωλαίνουν στό ἐκφραστικό μέρος.

2. Νά ἀποσυρθεῖ ἡ "Ἀριθμητική Γεωμετρία ΣΤ΄Δημοτικοῦ, Γ. Μέγα" πού εἶναι ἕνα βιβλίο πολύ πάνω ἀπό τό ἐπίπεδο τοῦ μέσου μαθητή αὐτῆς τῆς τάξης, τόσο στή θεωρία ὅσο καί στά προβλήματα, καί νά ἀντικατασταθεῖ μέ τό προηγούμενο βιβλίο τοῦ Ν. Διαμαντόπουλου ἤ μέ κάποιο ἄλλο ἀπό τά βιβλία πού ξεχώρισαν ἡ Ἐπιτροπή Κρίσης καί τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ (ὅπως: τό β΄Βραβεῖο Ν. Διαμαντόπουλος- Ι. Ἀραχωβίτης ἤ τό γ΄βραβεῖο Λ. Σιάκας- Κ. Τρανταφύλλου) - μέ τήν προϋπόθεση ὅτι θά τό δεῖ καί μαθηματικός τοῦ ΚΕΜΕ, γιά νά ὑποδείξει τυχόν διορθώσεις καί βελτιώσεις.

3. Νά ἐπαναφερθοῦν τά βιβλία Φυσικῆς καί Χημείας τῆς Ε΄καί τῆς ΣΤ΄Δημοτικοῦ, πού εἶχαν γίνει ἀπό ὁμάδα ἐργασίας μετά τή μεταπολίτευση καί γιά πρώτη φορά ἀνανεώνανε αὐτό τό μάθημα σύμφωνα μέ τά ξένα πρότυπα. Ὅσως χρειαστεῖ καί σ'αὐτά τά βιβλία νά γίνουν ὁρισμένες βελτιώσεις καί κυρίως ἁπλουστεύσεις. Ἐπειδή ἡ ὕλη τους δέ συμπίπτει ἐντελῶς μέ τό σημερινό Ἀναλυτικό Πρόγραμμα, νά δοθοῦν μέ τήν παρατήρηση ὅτι ἀποτελοῦν μεταβατικό στάδιο, ἐνόψει μάλιστα νέου Α.Π.

4. Νά ἀντικατασταθοῦν τά βιβλία θρησκευτικῶν ὅλων τῶν τάξεων, βιβλία πού πάσχουν εἴτε ἀπό παραγεμίσματα εἴτε εἶναι πολύ δύσκολα γιά τά παιδιά τῶν ἀντίστοιχων τάξεων, μέ ἄλλα ἁπλούστερα, εἴτε τά προηγούμενα εἴτε ἀπό αὐτά πού ξεχώρισαν οἱ Ἐπιτροπές Κρίσης καί τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ. Εἰδικά γιά τήν ΣΤ΄τάξη μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ ἡ "Κατήχηση Λειτουργική" τοῦ Ματθαίου Μουντρέ πού εἶναι πολύ συνοπτικότερο βιβλίο.

5. Νά ἀντικατασταθεῖ ἡ "Βυζαντινή καί Ρωμαϊκή Ἱστορία Ε΄Δημοτικοῦ" μέ τό ἀντίστοιχο βιβλίο τῶν Ι. Σαλβαρᾶ- Ν. Νικολοπούλου (πού γράφηκε μέ ἀνάθεση καί ἀπορρίφθηκε μέ ψήφους 3 ἔναντι 2 - πρίν τό Τμῆμα διευρυνθεῖ μέ τή συμμετοχή τῶν εἰδικῶν συμβούλων πού προέρχονται ἀπό τό Παιδαγωγικό Ἰνστιτοῦτο), πού ἀποτελεῖ μιά νέα μεθοδολογική προσέγγιση στό μάθημα τῆς Ἱστορίας καί ἀξίζει νά δοκιμαστεῖ στή σχολική πράξη.

Ὁ Προεδρεύων τοῦ Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης παρατηρεῖ τά ἑξῆς:

1. Ὡς πρός τή δυνατότητα ἀντικατάστασης ὁρισμένων ἀπό τά σημερινά βιβλία ἡ ἰσχύουσα νομοθεσία προβλέπει προκήρυξη συγγραφῆς ἤ συγγραφῆς μέ ἀνάθεση. Ἄλλος τρόπος ἀντικατάστασης διδακτικῶν βιβλίων καί εἰσαγωγῆς ἄλλων δέν προβλέπεται, ἐκτός ἄν ἡ εὐρύτερη νομική ἑρμηνεία τῆς νομοθεσίας ἐπιτρέπει κάτι τέτοιο.

. / .

2. Ως πρός τή βελτίωση τῶν σημερινῶν βιβλίων παρατηρεῖ ὅτι κάθε χρόνο γίνονται διορθώσεις καί βελτιώσεις σέ ὅλα τά βιβλία. Ὁ ΟΕΔΒ ὅμως ὡς τώρα δέν ἔκανε χρήσεις τῆς βελτιώσεις, κυρίως ὅταν συνεπάγονταν ἀναστοιχειοθέτηση καί μεγάλη δαπάνη. Ἐπομένως καί ἐφέτος οἱ συγγραφεῖς θά κληθοῦν νά κάνουν τίς ἀπαραίτητες διορθώσεις καί βελτιώσεις.

3. Τά σημερινά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ προέρχονται ἀπό πανελλήνιο διαγωνισμό πού ἀπέδωσε ὅτι ἦταν δυνατόν καλλίτερα, πού βελτιώθηκε ἔπειτα κατά πολύ ἀπό τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ.

4. Τά βιβλία αὐτά, ὅταν ἐγκρίνονταν, συγκρίνονταν ὄχι μόνο μέ ὅσα εἶχαν συνυποβληθεῖ, ἀλλά καί μέ ὅλα τά γνωστά βιβλία π.χ. τό βιβλίο τῆς Ἱστορίας τῆς Ε΄τάξης τοῦ Κ. Συγγρού, ἄν καί βραβεύτηκε, δέν δημοσιεύτηκε, ἔπειτα ἀπό πρόταση τοῦ Τμήματος καί ἀντί αὐτοῦ προτάθηκε καί χρησιμοποιεῖται τό ἀντίστοιχο βιβλίο τοῦ Α. Βουγιούκα.

5. Τό Τμῆμα Δ.Ε. πολύ δύσκολα ἐπαρκεῖ γιά ἀπασχόληση μέ τά σημερινά βιβλία, ἄν πρόκειται νά προχωρήσει μέ ταχύ ρυθμό στήν ὁλοκλήρωση τοῦ Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος Γ΄- ΣΤ΄ τάξεως καί στήν συγγραφή ἀμέσως ἀπό τώρα νέων βιβλίων Νεοελληνικῆς Γλώσσας, Μαθηματικῶν καί Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος γιά τή Β΄τάξη τουλάχιστον καί πέρα ἀπό αὐτά καί τά ἀντίστοιχα τῆς Γ΄ τάξης.

6. Πιά τά Ἀναγνωστικά εἶναι δυνατή ἡ ἐπιλογή καί διδασκαλία τῶν πιό καλῶν κειμένων, ὅπως καί κειμένων ἀπό τά Ἀνθολόγια, ὥστε νά μήν ἔχει νόημα ὁποιαδήποτε βελτίωσή τους, ἀφοῦ, ἄλλωστε εἶναι βεβλία μεταβατικά.

7. Ἡ Ἀριθμητική - Γεωμετρία τῆς ΣΤ΄ τάξης εἶναι βιβλίο πολύ ἀξιόλογο, πού γράφτηκε ἔτσι, ὥστε νά καλύψει τό μεγάλο κενό μεταξύ τῆς καθαρά πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς τῆς Ε΄ τάξης καί τῆς καθαρά θεωρητικῆς Ἀριθμητικῆς τῆς Α΄ τάξης τοῦ Γυμνασίου. Ἔπειτα μάλιστα ἀπό τίς διαδοχικές διορθώσεις καί βελτιώσεις πού τῆς ἔγιναν, ἡ Ἀριθμητική αὐτή εἶναι ἁπλή καί εὔχρηστη ἀπό τό δάσκαλο καί πολύ περισσότερο ἀπό τό μαθητή. Εἶναι δυνατόν νά ὑποστηριχτεῖ ὅτι τό βιβλίο αὐτό ἀποτελεῖ ἀπόκτημα γιά τό Δημοτικό Σχολεῖο καί ἡ ἀντικατάστασή του θά ἦταν πραγματική ἀπώλεια. Οἱ δάσκαλοί μας ἤδη τό συνήθισαν.

8. Τά βιβλία τῆς φυσικῆς - Χημείας πού ἴσχυαν πρίν τόν διαγωνισμό προϋπέθεταν πλῆθος ὀργάνων καί ἀρτιότητα ἐκπαιδεύσεως τῶν δασκάλων πού δέν ὑπάρχουν. Τά σημερινά εἶναι πιό εὔχρηστα, ἔπειτα καί ἀπό τίς διαδοχικές διορθώσεις καί βελτιώσεις πού ἔγιναν ἀπό τούς συγγραφεῖς μέ τή συνεργασία μας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΕΜΕ

9. Τά βιβλία τῶν θρησκευτικῶν ὅλων τῶν τάξεων συσχετίστηκαν, ὅπως καί ὅλα τά βιβλία, μέ ὅλα τά προηγούμενα καί ἀποτελοῦν βελτίωση καί πρόοδο συγκρινόμενα μέ αὐτά, χωρίς νά εἶναι τέλεια. Εἶναι ἄλλωστε καί αὐτά μεταβατικά.

10. 'Η Βυζαντινή 'Ιστορία Ι. Σαλβαρᾶ – Ν. Νικολόπουλου ἀποτελεῖ ὁλοκληρωτική σχεδόν ἀναμόρφωση καί ἡ διαδικασία ἔγκρισής της εἶναι σέ ἐκκρεμότητα, γιά νομική ἐρμηνεία, ὥστε ἀπό τά πράγματα εἶναι ἀδύνατη γιά τό παρόν τουλάχιστον ἡ ἀξιοποίησή της.

'Ο Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄:

" 'Η ἐντύπωσή μου εἶναι πώς τό ἔγγραφο τοῦ 'Υπουργείου ἀναφέρεται στήν ἔκδοση τῶν νέων βιβλίων γιά τήν Α΄καί ἴσως τήν Β΄τάξη, τά πρῶτα πού ἔχουν γραφεῖ καί τά δεύτερα πού θά γραφοῦν, ὅπως ἀποφάσισε τό Τμῆμα, στή συνέχεια. Δέν εἶναι νοητό νά ἀναφέρεται σέ ἄλλα διδακτικά βιβλία. "Ολα τά ἄλλα ἔχουν ἐγκριθεῖ ὕστερα ἀπό ὅλες τίς νόμιμες διαδικασίες καί τό Τμῆμα μας ἔπραξε τό πᾶν, ὥστε στό Σχολεῖο νά εἰσαχθοῦν τά σχετικά καλύτερα βιβλία ἀπό ὅσα εἶχαν ὑποβληθεῖ. Μάλιστα σταθερό γνώμονα στήν ἐργασία του εἶχε τό ὅτι κάθε νέο βιβλίο πού θά ἔμπαινε στό Σχολεῖο θά ἔπρεπε τουλάχιστο νά εἶναι ἀρτιότερο ἀπό κάθε πλευρά ἀπό ἐκεῖνο πού προϋπῆρχε. 'Εξάλλου, ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ διαδικασία γιά τή συγγραφή σχολικῶν βιβλίων προβλέπεται ἀπό τό Νόμο 309 τοῦ 76 (ἄρθρο 80) τό Νόμο 1143 τοῦ 81 (ἄρθρο 33) καί ἀκόμα τό Ν. 749 τοῦ 70. "Ετσι κάθε ἄλλη ἐνέργεια τοῦ Τμήματος – ἀντικατάσταση βιβλίων, εἰσαγωγή νέων καί τά παρόμοια– θά ἦταν ἔξω ἀπό τά ἰσχύοντα νομικά πλαίσια. Εἰδικότερα γιά τό προτεινόμενο γιά εἰσαγωγή στό Σχολεῖο βιβλίο 'Ιστορίας τῆς ΣΤ΄ τάξεως τοῦ Α. Βουγιούκα, σέ ἀντικατάσταση μ'αὐτό πού ἔχει ἐγκριθεῖ καί χρησιμοποιεῖται, πρῶτα πρῶτα θά εἶχα νά πῶ πώς δέν τό γνωρίζω καί τώρα μόλις ἀκούω πώς ὑπάρχει τέτοιο βιβλίο. "Αν καί γενικά ἐκτιμῶ πολύ τή συγγραφική ἐργασία τοῦ συναδέλφου κ. 'Α. Βουγιούκα ὅμως γνωρίζω πώς στόν ἀναφερθέντα νόμο 749 τοῦ 70 (ἄρθρο 15 παράγραφος 2) ρητά ἀναφέρεται πώς δέν ἐπιτρέπεται σέ ὑπάλληλο τῆς Κεντρικῆς 'Υπηρεσίας τοῦ ΥΠΕΠΘ νά συμμετάσχει σέ διαγωνισμό καί νά ὑποβάλει γιά ἔγκριση καί εἰσαγωγή στά σχολεῖα δικό του διδακτικό βιβλίο. 'Εξάλλου ὁ κ. Α. Βουγιούκας ἀποτελεῖ μόνιμο μέλος τοῦ Τμήματός μας καί ἡ εὐαισθησία τοῦ Τμήματος δέν βρίσκω πῶς ἐπιτρέπει τέτοια πρωτοβουλία, γιά τήν ὁποία ὁ ἀντίκτυπος στόν ἐκπαιδευτικό κόσμο κάθε ἄλλο παρά θά ἦταν εὐνοϊκός. Γιά ὅλα λοιπόν τά παραπάνω συμφωνῶ μόνον στό νά ξανατυπωθοῦν τά ὑπάρχοντα βιβλία ὅπως καί πέρισυ, ἐκτός ἀπό τά βιβλία τῆς Α΄καί Β΄ τάξεως πού θά εἶναι νέα – αὐτά πού γράφηκαν καί γράφονται

μέσα στά πλαίσια τοῦ ΚΕΜΕ καί φυσικά νά κληθοῦν οἱ συγγραφεῖς νά κάμουν κάθε δυνατή βελτίωση πού θά τούς ὑποδειχθεῖ, πράγμα πού ἄλλωστε γίνεται κατά παγία τακτική κάθε χρόνο".

Ὁκ. Β. Κονιδιτσιώτης παρατηρεῖ ὅτι τό Τμῆμα εἶναι δυνατόν νά συζητήσει στήν οὐσία τοῦ τό ζήτημα τῆς ἀντικατάστασης ἑνός διδακτικοῦ βιβλίου ἀπό ἕνα ἄλλο, παρά τό γεγονός ὅτι, ὅταν ἐκρίθησαν τά σημερινά βιβλία, λαμβάνονταν ὑπόψη σοβαρά καί ὅλα τά κυκλοφοροῦντα. Πολύ περισσότερο ἡ συζήτηση στήν οὐσία εἶναι νοητή γιά βιβλία πού κυκλοφόρησαν μετά τόν πανελλήνιο διαγωνισμό. Τό θέμα τῆς νομικῆς κάλυψης ἐνδεχομένης Ἀποφάσεως τῆς Διοικήσεως θά ἐξεταστεῖ ὁπωσδήποτε ἀπό τούς νομικούς τοῦ Ὑπουργείου, γιατί πράγματι ἡ πρώτη ἐντύπωση ὑπό τήν ἰσχύουσα νομοθεσία εἶναι ὅτι δέν προβλέπεται ἄλλη μεθόδευση πέρα ἀπό τό διαγωνισμό καί τή συγγραφή μέ ἀνάθεση. Ἄλλωστε καί διορθώσεις καί βελτιώσεις βιβλίων εἶναι δυνατές μόνο ἄν συμφωνεῖ καί ὁ συγγραφέας.

Ὁ Σύμβουλος Β΄ Δ. Ἀνδριόπουλος:

1) Ἐφόσον δέν προκύπτουν σοβαρές τεχνικές δυσχέρειες στήν ἐκτύπωση, νά γίνουν ὅπου καί στό βαθμό πού κριθεῖ ἀναγκαῖο ὁρισμένες διορθώσεις καί ἀντικαταστάσεις κειμένων στά ἀναγνωστικά.

2) Ἡ ἀριθμητική τῆς ΣΤ΄τοῦ κ. Μέγα νά μήν τυπωθεῖ, ἐπειδή, παρά τήν ἐπιστημονική της ἀκρίβεια, δέν στοιχεῖ πρός τό πνευματικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν τῆς ΣΤ΄τάξης μέ ἀποτέλεσμα νά δημιουργεῖ σοβαρά προβλήματα στήν κατανόηση τῶν μαθηματικῶν ἐννοιῶν. Ἡ ἄποψη αὐτή ἄλλωστε διατυπώθηκε στήν αἰτιολόγηση τῆς μειοψηφίας μου πρό ἐτῶν ὅταν τό Τμῆμα Δ.Ε. ἀποφάσισε τήν εἰσαγωγή της ὡς ἐγχειριδίου στό δημοτικό σχολεῖο. Σέ προσωρινή βάση καί γιά ἕνα ἴσως σχολικό ἔτος, θά ἦταν προτιμότερη ἡ χρῆση μιᾶς μέτριας ἀριθμητικῆς ἀπό μιᾶς ἐπιστημονικά καλύτερής της τῆς ὁποίας τό περιεχόμενο δέν μποροῦν νά καταφήσουν οἱ μαθητές.

Εἰδικότερα ὁ κ. Δ. Ἀνδριόπουλος ἀναφέρεται στή μειοψηφία του στήν πράξη ἀρ. 35/1979, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

Συγκεκριμένα τό βιβλίο: 1) Περιέχει ἐνότητες- "Ἴσοι καί ἄνισοι ἀριθμοί (σελ.13), βασικές ἰδιότητες καί ἰσότητα ἀκεραίων κλπ. (σ.16), Ἰδιότητες διαγραφῆς (σ.17), λόγοι δύο ὁμοειδῶν μεγεθῶν (σ.44), μερισμός (σ.48)- πού δέν προβλέπονται ἀπό τό ἐπίσημο Ἀναλυτικό Πρόγραμμα τῆς Πολιτείας. Παρότι γίνονται προσπάθειες νά αἰτιολογηθοῦν οἱ ὑπερβάσεις αὐτές, μέ τό χαρακτηρισμό τῶν ἐπιπλέον ἐνοτήτων ὡς "ἀπαραιτήτων συμπληρωμάτω

ἄλλων ἐνοτήτων, ἡ ὑπέρβαση, τυπική καί οὐσιαστική, παραμένει καί τό βιβλίο ἐπιβαρύνεται δυσανάλογα σέ σχέση μέ τό πνευματικό ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν. Κατά τή γνώμη τοῦ μειοψηφοῦντος οἱ ἑνότητες μποροῦν νά θεωρηθοῦν συμπληρώματα ἄλλων ἑνοτήτων – ὅπως αὐτό μπορεῖ νά λεχθεῖ καί γιά ἄλλη ὕλη πού περιέχεται στό 'Αναλ. Πρόγραμμα ἤ στό βιβλίο τοῦ ὑποψηφίου –, ἀλλά ὄχι "ἀπαραίτητα".

2) Περιέχει ἑνότητες οἱ ὁποῖες δέν βρίσκονται στή θέση πού πρέπει, δέν ἔχουν δηλ. τήν ὀργανική σύνδεση μέ περισσότερο συγγενεῖς μέ αὐτές ἑνότητες· π.χ. ἡ ἑνότητα "Σχέδιο ὑπό κλίμακα" δέν βρίσκεται ὅπως θά ἔπρεπε στό τέλος τοῦ κεφ. "Γραφικές παραστάσεις (ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας στή γραπτή ἀπάντησή του δέχεται τήν ἀνεπιτυχῆ τοποθέτηση τῆς ἑνότητας αὐτῆς).

3) Παρουσιάζει τή σοβαρή ἀδυναμία ὅτι εἶναι δυσανάλογο πρός τίς νοητικές ἱκανότητες καί γενικά τήν πνευματική ὡριμότητα τῶν μαθητῶν τῆς ΣΤ' τάξεως τοῦ Δημ.Σχ. Τό ὅτι τά παιδιά τῶν 11-12 ἐτῶν εἰσέρχονται στό στάδιο τῶν τυπικῶν λειτουργιῶν αὐτό δέν σημαίνει ὅτι μποροῦν νά ἀνταποκριθοῦν στίς ἀπαιτήσεις καί τίς δυσκολίες πού θά προκύψουν κατά τή διδασκαλία τῆς ὕλης ἑνός τέτοιου βιβλίου, πού ἐνδεχομένως εἶναι κατάλληλο γιά τό Γυμνάσιο. Δέν πρέπει νά παραγνωρίζεται τό γεγονός ὅτι τό στάδιο τῶν τυπικῶν λειτουργιῶν ἐκτείνεται χρονικά πέρα τοῦ 11ου ἔτους τῆς ἡλικίας καί ὅτι τό παιδί τῆς ΣΤ' τάξεως (11-12 ἐτῶν) μόλις καί εἰσέρχεται στό κατώφλι τοῦ ὑποστάδιο τῶν τυπικῶν λειτουργιῶν.

Σημειώνεται ὅτι ἡ ἴδια ἡ 'Επιτροπή κρίσεως διαπιστώνει ὅτι τό βιβλίο αὐτό "δέν ἀνταποκρίνεται πλήρως στήν ἀντιληπτική ἱκανότητα τῶν μαθητῶν τῆς ΣΤ' τάξεως". 'Ακόμη ὀρθά ἐπισημαίνουν οἱ δύο εἰσηγητές κ.κ. Φιλιππίδης καί Καλογιάννης ὅτι "οἱ κανόνες τῆς σύνθεσης μεθόδου τῶν τριῶν εἶναι "δυσπολονόητοι" (ὑπογράμμιση τοῦ μειοψηφοῦντος), ὅπως παρουσιάζονται ἀπό τό συγγραφέα, ὁ ὁποῖος παρά τίς διορθώσεις τῶν κανόνων, πού ἐπιχειρεῖ στίς σ.64, καί 67 (καί ἔτσι δέχεται τήν διαπίστωση τῶν εἰσηγητῶν), καί τήν αἰτιολόγηση πού προβάλλει δέν εἶναι πειστικός. Εἰδικότερα, ἡ ἀπάντηση πού δίνει καί ὁ ἰσχυρισμός του ὅτι ὅταν παρουσιάζει μέ μορφή προβλήματος τό γινόμενο πολλῶν παραγόντων καί τίς δυνάμεις τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν, τίς ἁπλές ἐξισώσεις α' βαθμοῦ, τίς ἀναλογίες, τά ποσοστά κλπ. οἱ δυσκολίες ἐλαττώνονται, οὐσιαστικά δέν λύνουν τό πρόβλημα.

4) 'Από ἀπόψεως γλωσσικῆς, μολονότι σέ καλή νεοελληνική γλῶσσα,

τό βιβλίο εἶναι ὑπέρανω τοῦ γλωσσικοῦ ἐπιπέδου τῶν μαθητῶν (π.χ. χρησιμοποιοῦνται ὅροι "μεταβλητές" καί "συμεταβλητές" (ὑπογράμμιση τοῦ μειοψηφοῦντος). Γενικά, τό βιβλίο τοῦ κ. Μέγα, παρά τήν πολύ καλή ἐπιστημονική του ποιότητα, παρουσιάζει τό μεγάλο ἀπό παιδαγωγικῆς καί διδακτικῆς ἀπόψεως μειονέκτημα ὅτι εἶναι δυσανάλογο πρός τίς ἱκανότητες καί τό πνευματικό ἐπίπεδο τῶν παιδιῶν τῆς ἡλικίας τῶν 11-12 ἐτῶν.

Γιά τούς παραπάνω λόγους διαφωνῶ μέ τόν κ. Εἰσηγητή καί προτείνω νά δοθεῖ στό βιβλίο τοῦ κ. Μέγα μόνον ὁ Α' ἔπαινος, κι'αὐτό ἐπειδή ὁ συγγραφέας ἐργάστηκε εὐσυνείδητα καί μᾶς παρουσίασε ἕνα πολύ καλό ἀπό ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς βιβλίο.

ΘΕΜΑ 4ο : Βιβλίο "Μελέτη Περιβάλλοντος" Α΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου, μέρος Β΄ .

Ὁ Εἰσηγητής τοῦ θέματος, Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ ΚΕΜΕ, Ἀρ. Βουγιούκας εἶπε τά ἑξῆς:

Θέτω ὑπόψη τοῦ Τμήματος:

1. Τό δοκίμιο "Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος" γιά τήν Α΄ δημοτικοῦ, γραμμένο μέ ἀνάθεση ἀπό τούς Ι. Γεωργοκώστα, Θρ. Μπέλλα καί Ν. Σκόπα, μέ τήν καθοδήγηση καί ἐποπτεία τῶν Α. Μπενέκου καί Ι. Χριστιᾶ.
2. Τίς πράξεις 3/9-7-1982 καὶ 4/13-7-82 τῆς Ἐπιτροπῆς γιά τήν κρίση τοῦ βιβλίου, πού ἀποτελεῖται ἀπό τούς Α. Βουγιούκα, Α. Μέρμηγκα καί Γ. Οἰκονόμου.
3. Τήν εἰσηγητική ἔκθεση γιά τό βιβλίο ἀπό τούς Α. Μέρμηγκα καί Γ. Οἰκονόμου.

Καί προτείνω νά γίνει δεκτή ἡ ὁμόφωνη γνωμοδότηση τῆς Ἐπιτροπῆς γιά ἔγκριση τοῦ βιβλίου (γιά τό ὁποῖο ἀποφαίνεται ὅτι "εἶναι κατάλληλο ἀπό ἐπιστημονική, παιδαγωγική καί μεθοδολογική ἄποψη") καί ἔκδοσή του ἀπό τόν ΟΕΔΒ, μέ πρόβλεψη γιά ἀμοιβή τῶν συγγραφέων σύμφωνα μέ τήν Γ1/45/23-3-1982 ἀπόφαση τοῦ Ὑφυπουργοῦ Παιδείας.

Ἀκολούθησε διεξοδική συζήτηση ὕστερα ἀπό τήν ὁποία τό Τμῆμα, ἀφοῦ ἔλαβε ὑπόψη του:

α) Τό ἔγγραφο Γ1/286/ 13 - 7 - 1982 τῆς Δ/νσεως Ἐφαρμογῆς Προγραμμάτων Δημοτικῆς Ἐκπ/σεως τοῦ ΥΠΕΠΘ καί τά συνημμένα σ' αὐτό πρακτικά τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου "Μελέτη Περιβάλλοντος" μέρος Β΄, γιά τό μαθητή τῆς Α΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου,

β) Τό παραπάνω βιβλίο Μελέτης Περιβάλλοντος,

γ) Τήν εἰσήγηση τοῦ Ἀρ. Βουγιούκα, καί

δ) Τή συζήτηση, πού ἔγινε, μεταξύ τῶν μελῶν του,

./.

ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι ὁ μ ό φ ω ν α:

α) Ἐγκρίνει τήν πράξη τῆς Ἐπιτροπῆς κρίσεως τοῦ βιβλίου "Μελέτη Περιβάλλοντος" μέρος Β΄, γιά τό μαθητή τῆς Α΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου,

β) Κρίνει τό βιβλίο κατάλληλο ἀπό ἐπιστημονική, παιδαγωγική καί μεθοδολογική ἄποψη,

γ) Προτείνει τήν ἔκδοση τοῦ βιβλίου ἀπό τόν ΟΕΔΒ γιά χρήση του ἀπό τούς μαθητές τῆς Α΄ τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου κατά τό σχολικό ἔτος 1982-1983, καί

δ) Προτείνει ἡ ἀμοιβή τῶν συγγραφέων τοῦ βιβλίου νά γίνει σύμφωνα μέ τήν Γ1/45/23-3-1982 ἀπόφαση τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων.

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συνεδρίαση

Ὁ Προεδρεύων

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΩΤΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ

ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤ. ΕΚΠ/ΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 41/1982

Σήμερα 14 'Ιουλίου 1982, ήμέρα Τετάρτη καί ὥρα 12 μεσημβρινή τό Τμῆμα Δημοτικῆς 'Εκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου 'Εκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί 'Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, 'Αγία Παρασκευή 'Αττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ : Δημ. 'Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κων. Πασσάκος, Διον. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, 'Αριστ. Βουγιούκας, 'Αντ. Μπενέκος, Εἰδικοί Σύμβουλοι, καί 'Ιω. Χριστιάς, Εἰσηγητής. Χρέη γραμματέα ἔκανε ἡ φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Συνέχεια συζητήσεως στό θέμα: 'Ανατύπωση διδακτικῶν βιβλίων γιά τό σχολικό ἔτος 1983-84. Εἰσηγητής: Βασ. Κονιδιτσιώτης καί 'Ιω. Χριστιάς.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Βιβλίο "Μαθηματικῶν" Α΄τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου γιά τό μαθητή. Εἰσηγητής: Διον. Μελάς.

'Αφοῦ διαπιστώθηκε ἀπαρτία καί ἐπικυρώθηκε ἡ προηγούμενη πράξη, τό Τμῆμα ἄρχισε τήν ἐξέταση τῶν θεμάτων τῆς ἡμερήσιας διατάξεως.

. / .

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Συνέχεια συζητήσεως στό θέμα: 'Ανατύπωση διδακτικῶν βιβλίων γιά τό σχολ. ἔτος 1983-1984.

'Ο Προεδρεύων τοῦ Τμήματος Βασ. Κονιδιτσιώτης ἀνακεφαλαιώνει ὅσα συζητήθηκαν στήν προηγούμενη συνεδρίαση καί εἰδικά παρατηρεῖ τά ἑξῆς σέ ὅσα εἶπε ὁ Σύμβουλος Δημ. 'Ανδριόπουλος.

1. Διορθώσεις καί βελτιώσεις στά 'Αναγνωστικά ἔχουν γίνει κατ'ἐπανάληψη.
2. 'Η 'Αριθμητική - Γεωμετρία τῆς ΣΤ'τάξης, ὅπως ἀνέφερα καί στίς παρατηρήσεις μου στόν Κ. Α. Βουγιούκα, ἔχει διορθωθεῖ καί βελτιωθεῖ καί ἁπλουστεύθηκε ἔτσι, ὥστε νά εἶναι εὔχρηστη καί ἀπό τό δάσκαλο καί ἀπό τό μαθητή. Θά ἦταν ἀπόλεια ἡ ἀντικατάστασή της μέ χειρότερο βιβλίο, γιατί καλλίτερο δέν ὑπάρχει.

'Επειτα τό σημερινό παιδί προηγεῖται κατά τήν πνευματική ἡλικία σχεδόν δύο (2) ἔτη ἀπό τή χρονολογική του ἡλικία καί εὔκολα εἶναι δυνατόν νά παρακολουθήσει διδασκαλία μέ βάση τό βιβλίο τοῦ Κ. Π. Μέγα.

Στή συνέχεια πῆραν τό λόγο οἱ παρακάτω Σύμβουλοι, οἱ ὁποῖοι εἶπαν:

'Ο 'Αντ. Μπενέκος:

1. Κρίνοντας τά βιβλία ὑπεύθυνα γιά πρώτη φορά ἔχω σημειώσει τή γνώμη ὅτι δέν ἱκανοποιοῦν τίς ἀπαιτήσεις τοῦ σημερινοῦ σχολείου, ὅσο χρειάζεται καί πολλά θά μποροῦσαν νά θεωρηθοῦν ἀκατάλληλα.

2. Προτείνω γι'αὐτό, ἐφόσον ὑπάρξει νομική κάλυψη, τά ἑξῆς:

α. Νά βελτιωθοῦν τά 'Αναγνωστικά ἀπό ἄποψη περιεχομένου καί ἰδιαίτερα τό 'Αναγνωστικό τῆς Ε' τάξης.

β. Νά ἀντικατασταθοῦν οἱ φυσικές τῶν τάξεων Ε'καί ΣΤ' μέ τά ἀντίστοιχα βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ πού ἐκδόθηκαν μετά τή μεταπολίτευση ἀπό εἰδική ἐπιτροπή - μέ σχετικές βελτιώσεις.

γ. Νά ἐκτυπωθεῖ ἡ 'Ελληνική 'Ιστορία (Βυζαντινή) τῆς Ε'τοῦ Σ. Σαλβαρᾶ, πού εἰσάγει μιά νέα ἀντίληψη διδακτικοῦ βιβλίου στόν τομέα αὐτό, ἀφοῦ γίνουν ὁρισμένες ἁπλουστεύσεις.

δ. Νά ἀντικατασταθεῖ ἡ 'Ιστορία (Νεώτερων Χρόνων) τῆς ΣΤ'μέ τό ἀντίστοιχο βιβλίο τοῦ Κ. Α. Βουγιούκα πού κυκλοφόρησε ἀπό μεταξύ καί χρησιμοποιεῖται ἀπό τή Σχολή Μωραΐτη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

./.

ε'. Νά ἀντικατασταθεῖ ἡ Παλαιά Διαθήκη τῆς Γ' τάξης μ'ἐκείνη τοῦ Β. Πετρούνια, πού εἶναι ἁπλή καί πιό κοντά στό παιδί.

στ. Νά ἀντικατασταθεῖ ἡ Καινή Διαθήκη τῆς Δ' μέ ἄλλο καταλληλότερο (ἴσως τοῦ Κυριαζοπούλου).

ζ. Νά ἀντικατασταθεῖ ἡ 'Αριθμητική τῆς ΣΤ' μέ ἐκείνη τοῦ Ν. Διαμαντοπούλου-'Αραχωβίτη.

'Ο Β. Κονιδιτσιώτης παρατηρεῖ τά ἑξῆς:

1. Τά σημερινά μεταβατικά βιβλία εἶναι ὅ,τι ἀπέδωσε ἕνας πανελλήνιος διαγωνισμός κατά πολύ βελτιωμένα ἀπό τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ. Βγῆκαν ἀπό τήν ἐπέτειο ἀνάγκη νά ἀντικατασταθοῦν ὅλα τά βιβλία τῆς δικτατορίας. Παρά τό ὅτι δέν εἶναι ὅλα ἱκανοποιητικά, εἶναι δυνατόν νά χρησιμοποιηθοῦν ὡς τήν ἀντικατάστασή τους ἀπό ἄλλα μέ βάση τό σχεδόν ἕτοιμο 'Αναλυτικό Πρόγραμμα.

2. 'Η νομική κάλυψη πού θέτει ὁ Α. Μπενέκος εἶναι ἀμφίβολο ἄν ὑπάρχει. 'Η ἰσχύουσα νομοθεσία προβλέπει ἀντικατάσταση διδακτικῶν βιβλίων μόνο μέ νέα προκήρυξη ἤ μέ ἀνάθεση συγγραφῆς νέων βιβλίων. Δέν προβλέπει ἀντικατάσταση μέ ἤδη κυκλοφοροῦντα παλαιά βιβλία.

3. Τά ἀναγνωστικά δέν ὑπάρχει μεγάλη ἀνάγκη νά βελτιωθοῦν, ἔπειτα καί ἀπό τίς βελτιώσεις πού τούς ἔχουν γίνει στά ἔτη πού πέρασαν. Ὁρισμένα κείμενα ἴδιως τοῦ 'Αναγνωστικοῦ τῆς Ε' εἶναι δυνατόν νά μή διδάσκονται.

4. Οἱ φυσικές Ε' καί ΣΤ' τάξεων, ἔπειτα ἀπό τίς διορθώσεις καί βελτιώσεις πού τούς ἔγιναν στά ἔτη πού πέρασαν εἶναι ἱκανοποιητικά βιβλία, ὡς ἕνα σημεῖο. Ἄλλωστε οἱ προηγούμενες φυσικές, ὅπως παρατηρεῖ καί ὁ Α. Μπενέκος, εἶναι ἀνάγκη νά βελτιωθοῦν καί οἱ προθεσμίες ἐπείγουν. 'Ο Ράθωσης δήλωσε ὅτι ἄν ἔχει τά βιβλία τό Σεπτέμβριο θά δυσκολευτεῖ πολύ γιά τήν ἔγκαιρη ἐκτύπωσή τους.

5. 'Η Βυζαντινή 'Ιστορία Ι. Σαλβαρᾶ καί Ν. Νικολόπουλου, ὅπως τόνισα καί στίς παρατηρήσεις τοῦ Α. Βουγιούκα, γιά διάφορους ἰσχυρούς λόγους εἶναι πολύ δύσκολο, ἄν ὄχι ἀδύνατο νά ἐκτυπωθεῖ, τουλάχιστον γιά τό σχ. ἔτος 1983-84.

6. 'Η 'Ιστορία τῆς ΣΤ' τάξης εἶναι δυνατόν καί σκόπιμο, ἀπό οὐσιαστική ἄποψη, νά ἀντικατασταθεῖ ἀπό τό ἀντίστοιχο βιβλίο τοῦ Α. Βουγιούκα, πού κυκλοφόρησε μετά τόν πανελλήνιο διαγωνισμό, κατά τόν ὁποῖο ἐγκρίθηκε τό σημερινό βιβλίο 'Ιστορίας τῆς ΣΤ' τάξης, ἄν δέν ὑπάρχει νομικό κώλυμα.

7. Η παλαιά Διαθήκη τοῦ Β. Πετρούνια εἶναι παλαιό βιβλίο, πού συσχετίστηκε κατά τίς κρίσεις τῶν βιβλίων τοῦ πανελλήνιου διαγωνισμοῦ καί θεωρήθηκε ὅτι ὑστερεῖ ἀπό τό σημερινό βιβλίο τῆς Π. Διαθήκης.

8) Η Καινή Διαθήκη τοῦ Κυριαζόπουλου, πού προτείνει ὁ Α. Μπενέκος νά ἀντικαταστήσει τό σημερινό βιβλίο, δέν πλεονεκτεῖ ἔναντι αὐτοῦ. Ἄλλωστε καί ὁ Α. Μπενέκος δέν εἶναι βέβαιος γιά τό ποιό βιβλίο πρέπει νά τήν ἀντικαταστήσει (Ἴσως τοῦ Κυριαζόπουλου).

9. Η Ἀριθμητική - Γεωμετρία τῆς ΣΤ΄ τάξης τοῦ Ν. Διαμαντόπουλου- Ἀραχωβίτη, μέ τήν ὁποία ὅτι Α. Μπενέκος προτείνει νά ἀντικατασταθεῖ τό σημερινό βιβλίο, δέν εἶναι βιβλίο πού μπορεῖ νά συγκριθεῖ ποιοτικά μέ τό βιβλίο τοῦ Μέγα, πού εἶναι βιβλίο οὐσιαστικά συγχρονισμένο.

Ὁ Διον. Μελάς:

Ἱστορία ΣΤ΄

Συμφωνῶ μέ τήν εἰσήγηση τοῦ Μπενέκου νά ἀντικατασταθεῖ ἡ Ἱστορία τῆς ΣΤ΄ δημοτικοῦ τῶν Διαμαντόπουλου— Κυριαζόπουλου μέ τό βιβλίο τοῦ Α. Βουγιούκα πού ἔχει ἐκδοθεῖ γιά τή Σχολή Μωραΐτη. Η ποιότητά του εἶναι ἀσύγκριτα ἀνώτερη κι ἀκόμη προσφέρεται ἀπό τό συγγραφέα δωρεάν.

Ἀριθμητική ΣΤ΄

Κατ'ἀρχήν πρότεινα νά ἐξεταστεῖ ἄν ἕνα βιβλίο πιό βατό γιά τούς δασκάλους καί τά παιδιά μπορεῖ νά βρεθεῖ σέ ἀντικατάστασή του. Μόνο σέ περίπτωση πού δέ βρεθεῖ ἕνα τέτοιο βιβλίο, πού νά εἶναι ὁπωσδήποτε ποιότητας, νά κληθεῖ ὁ συγγραφέας νά κάνει ἁπλουστεύσεις στό βιβλίο του.

Στό μεταξύ εἶχα τήν εὐκαιρία νά ἰδῶ τά πρακτικά τοῦ Τμήματος ἀναφορικά μέ τήν κρίση τῶν Μαθηματικῶν τῆς ΣΤ΄ καί νά πεισθῶ ὅτι τό δοκίμιο πού πῆρε τό δεύτερο βραβεῖο θά μποροῦσε νά γίνει ἕνα πιό καλό βιβλίο γιά δασκάλους καί μαθητές. Ἔτσι κι ἐπειδή πρέπει νά ἀκολουθήσω μιά ἀπό τίς δύο ὁμάδες ψηφίζω νά μήν πάει γιά ἀνατύπωση τό βιβλίο τοῦ Μέγα.

Ὁ Β. Κονιδιτσιώτης παρατηρεῖ τά ἑξῆς:

1. Ὁ Μελάς ὀρθά παρατηρεῖ ὅτι τό βιβλίο τοῦ Α. Βουγιούκα, πού κυκλοφόρησε μετά τόν πανελλήνιο διαγωνισμό πού ἀπέδωσε τά σημερινά βιβλία, εἶναι ποιοτικά ἀνώτερο ἀπό τό σημερινό βιβλίο. Ἄν δέν ὑπάρχει νομικό κώλυμα μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΜΕ

Ὡς πρὸς τὴ δωρεὰν χορήγησή του ἀπὸ τὸ συγγραφέα ἀπόκειται στὴ Διοίκηση νὰ ἀποφασίσει. Ἔχω, πάντως, τὴ γνώμη ὅτι ὁ συγγραφέας πρέπει νὰ ἔχει μιὰ ἀμοιβή, ἔστω καὶ συμβολική.

2. Ὡς πρὸς τὴν Ἀριθμητικὴ Γεωμετρία τῆς ΣΤ΄ τάξεως καὶ τὴν ἀντικατάστασή της ἀπὸ τὸ βιβλίο ποὺ πῆρε στὸν πανελλήνιο διαγωνισμὸ τὸ Β΄ βραβεῖο, ἔχω τὴ γνώμη ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο γιὰ πολλοὺς λόγους, ἀλλὰ κυρίως γιατὶ εἶναι πολὺ κατώτερο βιβλίο, ποὺ γιὰ νὰ ἐκδοθεῖ, ἄλλωστε, θὰ ἤθελε καὶ χρόνο πολὺ γιὰ βελτιώσεις, καὶ ἀμοιβὴ συγγραφέα καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ στοιχειοθέτηση, ποὺ συνεπάγεται μεγάλη δαπάνη. Ὅλα δὲ αὐτὰ θὰ γίνουν γιὰ ἕνα βιβλίο κατώτερης ποιότητας.

Ὁ Ν. Βλουτίδης:

1) Σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 8ο τοῦ Ν. 309/76, τὸ ἄρθρο 33 τοῦ Ν. 1143/81 καὶ τὶς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 749/70 καμμιὰ ἀλλαγὴ ἢ ἀντικατάσταση διδακτικοῦ βιβλίου δὲν εἶναι ἐπιτρεπτὴ ἂν δὲν ἔχει προκηρυχθεῖ διαγωνισμὸς ἢ ἂν δὲν ἔχει γίνει ἀνάθεση. Κατὰ συνέπεια, κάθε συζήτηση ἢ ἀπόφαση γιὰ ἀντικατάσταση διδακτικῶν βιβλίων ποὺ ἔχουν νομότυπα ἐγκριθεῖ καὶ κυκλοφοροῦν, δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει καμμιὰ νομικὴ στήριξη.

2) Τὸ Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ δεσμεύεται ἀπὸ τὶς ἀποφάσεις του σχετικὰ μὲ τὰ διδακτικὰ βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ ποὺ κυκλοφοροῦν. Δὲν εἶναι δυνατόν, γιατὶ δὲν εἶναι νομικὰ ἐπιτρεπτά, νὰ παραμερίζει καὶ νὰ θεωρεῖ ἀκατάλληλα, ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη βιβλία διδακτικὰ ποὺ ἔχουν νομότυπα ἐλεγχθεῖ καὶ ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ Τμῆμα.

3) Τὸ ἔγγραφο Γ1/261/25-6-82 τοῦ ΥΠΕΠΘ ἀναφέρεται μόνο στὴ συγγραφὴ νέων βιβλίων, γιὰ τὸ ἔτος 1983-84, καὶ γιὰ τὶς ἀπαραίτητες διορθώσεις, βελτιώσεις καὶ μεταβολὲς ποὺ πρέπει νὰ γίνουν στὰ διδακτικὰ βιβλία ποὺ κυκλοφοροῦν.

4) Ὅπως γίνεται κάθε χρόνο, νὰ κληθοῦν ἔγκαιρα οἱ συγγραφεῖς ὅλων τῶν διδακτικῶν βιβλίων τοῦ Δημοτικοῦ γιὰ νὰ κάνουν τὶς ἀναγκαῖες βελτιώσεις, διορθώσεις καὶ μεταβολές. Παράλληλα, μέσα στὸ ἔτος 1983-84 μπορεῖ νὰ συμπληρωθεῖ ἡ συγγραφὴ τῶν βιβλίων τῶν τάξεων Α΄καὶ Β΄.

5) Γιά τήν ἀντικατάσταση (ὕστερα ἀπό πρόταση συνεδέλφου) τοῦ βιβλίου τῆς Ἱστορίας τῆς ΣΤ΄ Δημοτικοῦ, ἀπό τό βιβλίο "Ἡ Ἑλλάδα στή Νεώτερη Ἐποχή" τοῦ Ἀρισ. Βουγιούκα, εἰδικοῦ Συμβούλου τοῦ ΚΕΜΕ, ὑπάρχει σοβαρό νομικό κώλυμα. Τό ἄρθρο 15 παράγ. 2 τοῦ Ν. 749/70 ἀπαγορεύει ρητά σέ ὑπαλλήλους τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ ΥΠΕΠΘ νά ὑποβάλλουν γιά ἔγκριση διδακτικά βιβλία. Ὁ Ἀρ. Βουγιούκας εἶχε ὑποβάλλει βιβλίο Ἱστορίας ΣΤ΄(ἐνδεχομένως τό ἴδιο) σύμφωνα μέ τήν προκήρυξη συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων τοῦ 1977, ἀλλά μέ ὁμόφωνη ἀπόφαση τοῦ Τμήματος (πράξη 19/1979) ἀποκλείστηκε ἀπό οὐσιαστική κρίση γιά τό λόγο ὅτι ὁ συγγραφέας "ὡς εἰδικός Σύμβουλος παρά τῷ ΚΕΜΕ ἐμπίπτει στίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15 παράγ. 2 τοῦ Ν.Δ. 749/70 δηλ. ἀνήκει στήν Κεντρική Ὑπηρεσία τοῦ ΥΠΕΠΘ".-

Ὁ Ἀ. Β. Κονιδιτσιώτης ἐπαναλαμβάνει ὅσα ἀνέπτυξε ἔπειτα ἀπό τή διατύπωση γνώμης ἀπό τόν Ἀ. Κ. Πασσάκο.

"Ἔπειτα ἀπό αὐτά, τό Τμῆμα

Α) ὁ μ ό φ ω ν α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι:

1) Νά γραφτεῖ ἀπό τήν ἀρχή τό Ἀναγνωστικό τῆς Β΄τάξεως γιά τό μαθητή καί τό δάσκαλο μέ ἀνάθεση συγγραφῆς σέ ὁμάδας ἐργασίας ἀποσπασμένη στό ΚΕΜΕ.

2) Νά γραφτεῖ ἀπό τήν ἀρχή βιβλίο Μαθηματικῶν τῆς Β΄ τάξεως γιά τό μαθητή καί τό δάσκαλο κατά τόν ἴδιο τρόπο.

3) Νά γραφτεῖ βιβλίο Μελέτης Περιβάλλοντος γιά τή Β΄τάξη γιά τό μαθητή καί τό δάσκαλο κατά τόν ἴδιο τρόπο.

4) Νά γραφτεῖ βιβλίο Μελέτης Περιβάλλοντος γιά τήν Γ΄τάξη γιά τό μαθητή καί τό δάσκαλο κατά τόν ἴδιο τρόπο. Στήν τελευταία περίπτωση νά μήν ἀνατυπωθοῦν τά βιβλία φυσιογνωστικά καί Γεωγραφία τῆς Γ΄ τάξεως.

5) Στά ὑπόλοιπα βιβλία πού θά ἀνατυπωθοῦν νά γίνουν ἀπό τούς συγγραφεῖς οἱ ἀπαραίτητες διορθώσεις καί βελτιώσεις σέ συνεργασία μέ τό Τμῆμα Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ.

Β) κ α τ ά π λ ε ι ο ψ η φ ί α ἀ π ο φ α ί ν ε τ α ι:

"Ἄν δέν ὑπάρχει νομικό κώλυμα:

1) Νά ἀντικατασταθεῖ ἡ Ἱστορία ΣΤ΄ἀπό τό ἀντίστοιχο βιβλίο τοῦ Α. Βουγιούκα, πού κυκλοφόρησε μετά τήν ἔγκριση τοῦ σημερινοῦ βιβλίου καί θεωρεῖται πολύ καλύτερο.

Μειοψηφοῦν οἱ Σύμβουλοι Ν. Βλουτίδης καὶ Κ. Πασσάκος γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἀναφέρονται στὸ πρακτικό.

2) Νὰ ἀντικατασταθεῖ ἡ 'Αριθμητική - Γεωμετρία ΣΤ' τάξεως τοῦ Π. Μέγα ἐπειδὴ θεωρεῖται ἀνώτερο ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τῶν μαθητῶν. 'Η ἀντικατάστασή του νὰ γίνει ἀπὸ τὸ βιβλίο τῶν Ν. Διαμαντοπούλου - 'Ι. 'Αραχωβίτη (Α. Βουγιούκας, Α. Μπενέκος, Δ. 'Ανδριόπουλος, Δ. Μελάς).

Μειοψηφοῦν οἱ Σύμβουλοι Ν. Βλουτίδης, Β. Κονιδιτσιώτης καὶ Κ. Πασσάκος, ποὺ θεωροῦν τὸ ἐγκεκριμένο βιβλίο πολὺ ἀξιόλογο καὶ ἀνάλογο μὲ τὶς πνευματικὲς δυνατότητες τῶν σημερινῶν παιδιῶν, ποὺ, κατὰ τὴν ψυχολογία, προηγοῦνται, ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴ ἀνάπτυξη, κατὰ δύο (2) ἔτη ἀπὸ τὴν χρονολογικὴ τους ἡλικία.

Θ έ μ α 2ο.- Βιβλίο "Μαθηματικών" Α΄τάξεως Δημοτικού Σχολείου γιά τό μαθητή.

'Ο εισηγητής τού θέματος Σύμβουλος Β΄ Διον. Μελάς είπε τά έξής:

Τό Βιβλίο γιά τό μαθητή τά Μαθηματικά μου Α΄ δημοτικού, τεύχος δεύτερο κρίθηκε άπό τήν πρωτοβάθμια έπιτροπή καί έγκρίθηκε μέ πολλούς έπαίνους γιά τήν ποιότητά του.

'Η έπιτροπή τό μελέτησε καί έκανε όρισμένες ύποδείξεις στούς συγγραφείς γιά τή βελτίωση τού δοκιμίου. Οί συγγραφείς τίς άποδέχτηκαν καί έκαμαν τίς άπαραίτητες διορθώσεις.

Βλέπω ότι τά Μαθηματικά μου τώρα μέ τήν όλοκλήρωσή του μέ τό δεύτερο τεύχος θά άποτελέσει ένα θαμάσιο βοήθημα γιά τήν άρτια έφαρμογή καί έπιτυχία τού νέου προγράμματος.

Προτείνω στό Τμήμα νά χαρακτηρίσει τά Μαθηματικά μου, β΄ τεύχος ώς ένα πάρα πολύ καλό έγχειρίδιο γιά τή διδασκαλία τών Μαθηματικών τής Α΄δημοτικού καί νά έγκρίνει τήν προσθήκη του γιά έκδοση άπό τόν ΟΕΔΒ.

'Ακολούθησε διεξοδική συζήτηση ύστερα άπό τήν όποία τό Τμήμα, άφού έλαβε ύπόψη του:

α) Τό έγγραφο Γ1/294/14-7-1982 τής Δ/νσεως 'Εφαρμογής Προγραμμάτων Δημοτικής 'Εκπ/σεως τού ΥΠΕΠΘ καί τά συνημμένα σ'αύτό πρακτικά τής 'Επιτροπής κρίσεως τού δεύτερου τεύχους τού βιβλίου τών Μαθηματικών γιά τό μαθητή τής Α΄τάξεως Δημοτικού Σχολείου,

β) Τό παραπάνω βιβλίο τών Μαθηματικών,

γ) Τήν είσήγηση τού Συμβούλου Β΄ Διον. Μελά, καί

δ) Τή συζήτηση, πού άκολούθησε τήν είσήγηση,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

α π ο φ α ί ν ε τ α ι ά μ ο ι β α ί α

α) 'Εγκρίνει τήν πράξη τής 'Επιτροπής κρίσεως τού δεύτερου τεύχους τού βιβλίου τών Μαθηματικών τής Α΄τάξεως Δημοτικού Σχολείου γιά τό μαθητή,

β) Κρίνει τό βιβλίο πολύ καλό, άπλό καί βοηθητικό, πού βαθμιαία είσάγει τά παιδιά στίς Μαθηματικές έννοιες,

γ) Προτείνει τήν έκτύπωση τού βιβλίου άπό τόν ΟΕΔΒ γιά χρήση του άπό τούς μαθητές τής Α΄τάξεως τού Δημοτικού Σχολείου, καί

δ) Προτείνει ή άμοιβή τών συγγραφέων τού βιβλίου νά γίνει σύμφωνα μέ τήν άριθμ.

./.

Γ1/44/23-3-1982 ἀπόφαση τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων.

Στό σημεῖο αὐτό τελείωσε ἡ συνεδρίαση.

Ὁ Πρόεδρος

ΒΑΣ. ΚΟΝΤΙΔΑΚΗΣ

Ἡ Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 42/1982

Σήμερα, 26 Αὐγούστου 1982 ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 11.30 πρωΐνή τό Τμῆμα Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδευτικῶν Μελετῶν καί Ἐπιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στήν αἴθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Ἁγία Παρασκευή Ἀττικῆς) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος οἱ Δημ. Ἀνδριόπουλος, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελᾶς, Σύμβουλοι Β΄, Ἀριστ. Βουγιούκας, Εἰδικός Σύμβουλος, Ἰωάν. Χριστιάς, εἰσηγητής, καθώς καί ἡ γραμματέας τοῦ Τμήματος Εὐρυδίκη Παπανικολάου.

Δέν ἔλαβαν μέρος στή συνεδρίαση οἱ κκ Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, καί Ἀν. Μπενέκος, Εἰδικός Σύμβουλος, γιατί ἀπουσιάζουν μέ κανονική ἄδεια.

Στή συνεδρίαση ἔλαβαν μέρος καί οἱ κκ Κ. Καλαπανίδας καί Θ. Μπέλλας, δάσκαλοι ἀποσπασμένοι στίς ὁμάδες ἐργασίας γιά τή συγγραφή τῶν βιβλίων.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ἐνημέρωση τῶν δασκάλων τῆς Α΄τάξεως στή χρησιμοποίηση τῶν νέων βιβλίων Νεοελληνικῆς γλώσσας, Μελέτης Περιβάλλοντος καί Μαθηματικῶν.

Εἰσηγητές: Δ. Μελᾶς, Σύμβουλος Β΄ Ἰωάν. Χριστιάς, Εἰσηγητής.

Στήν ἀρχή ἐπικυρώνεται τό πρακτικό τῆς προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια οἱ κκ Δ. Μελᾶς, Σύμβουλος Β΄καί Ἰωάν. Χριστιάς, Εἰσηγητής, θέτουν ὑπόψη τοῦ Τμήματος κοινή εἰσήγησή τους γιά τό παραπάνω θέμα, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

Γιά τήν ἐπιτυχέστερη πρώτη ἐφαρμογή τοῦ νέου προγράμματος στά σχολεῖα θεωροῦμε ἀπαραίτητη τήν ὀργάνωση σεμιναρίων γιά τήν ἀμεσότερη ἐνημέρωση τῶν δασκάλων τῶν δύο πρώτων τάξεων πάνω στό νέο ἀναλυτικό πρόγραμμα καί τά βιβλία τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας, τῶν Μαθηματικῶν καί τῆς Μελέτης τοῦ Περιβάλλοντος.

Στήν πρώτη φάση νομίζουμε ὅτι τά σεμινάρια αὐ τά πρέπει νά περιοριστοῦν στούς δασκάλους τῶν Α΄καί Β΄ τάξεων τοῦ λεκανοπεδίου τῆς Ἀττικῆς, γιατί ἤδη εἴμαστε στήν ἀρχή τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους καί ἐπί πλέον γιατί ἐκεῖνοι πού θά διδάξουν σέ μιά πρώτη φάση ἔχουν περιορισμένο χρόνο στή διάθεσή τους.

Σ'αὐτή τή φάση θά διδάξουν στά σεμινάρια τά μέλη τοῦ Τμήματος Δημοτικῆς τοῦ ΚΕΜΕ καί οἱ ἀποσπασμένοι γιά τή συγγραφή τῶν βιβλίων συνεργάτες.

Ἡ διάρκεια τοῦ σεμιναρίου θά εἶναι τριήμερη, γιά νά διατεθεῖ ἀπό μία μέρα σέ κάθε ἕνα ἀπό τά μαθήματα Νεοελληνική Γλῶσσα, Μελέτη τοῦ Περιβάλλοντος καί Μαθηματικά γιά τά ὁποῖα γράφτηκαν τά νέα βιβλία.

Στό λεκανοπέδιο Ἀττικῆς οἱ δάσκαλοι τῶν Α΄καί Β΄ τάξεων εἶναι σύμφωνα μέ πρόχειρους ὑπολογισμούς τουλάχιστον 2.500. Αὐτό σημαίνει ὅτι πρέπει νά ὀργανωθοῦν τουλάχιστον 25 τμήματα τῶν 100 ἀτόμων τό καθένα.

Εἶναι ἀπαραίτητο νά εἰδοποιηθοῦν ἀμέσως οἱ ἐπιθεωρητές, γιά νά γίνει ἐγκαίρως ἡ κατανομή τῶν τάξεων ὥστε νά εἶναι δυνατόν νά ἀρχίσουν τά σεμινάρια στίς 6 Σεπτεμβρίου. Ἀνά τρεῖς ἐπιθεωρητές γειτονικῶν περιφερειῶν θά βροῦν τούς κατάλληλους χώρους καί θά εἰδοποιήσουν τούς ἐνδιαφερομένους γιά τίς μέρες πού θά γίνει τό σεμινάριο. Οἱ ἴδιοι θά φροντίσουν οἱ δάσκαλοι νά ἔχουν στά χέρια τους ἐγκαίρως τό βιβλίο τοῦ μαθητή καί τό βιβλίο τοῦ δασκάλου, ἄν ἐν τῷ μεταξύ κυκλοφορήσει.

Ἄν δέ γίνει δυνατόν νά ὁλοκληρωθοῦν τά σεμινάρια ἀπό τίς 6 ὡς τίς 12 Σεπτεμβρίου, δηλ. πρίν ἀρχίσουν τά μαθήματα, μποροῦν νά συνεχιστοῦν καί μετά, τίς ἀπογευματικές ὧρες, ἄν αὐτό δέ συνεπάγεται δαπάνες.

Ἐπειδή ὁ περιορισμός τῆς ἐπιμόρφωσης μόνο τῶν δασκάλων τῆς Ἀττικῆς δημιουργεῖ προβλήματα, νομίζουμε ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά συνεχιστοῦν τά σεμινάρια καί στήν ἐπαρχία μέσω τῶν ἐπιθεωρητῶν ἤ ἀντιπροσώπων- δασκάλων, πού θά ἐπιμορφωθοῦν γι'αὐτό τό σκοπό ἤ μέσω τῶν ΣΕΛΔΕ.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση καί ἀνταλλάσσονται διάφορες ἀπόψεις μεταξύ τῶν μελῶν.

Τό Τμῆμα θά συνεχίσει τή συζήτηση στήν ἑπόμενη συνεδρία του.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά τελείωσε ἡ συνεδρία.

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

Ὁ Προεδρεύων

Θαδ. Κονιδιτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 43/1982

Σήμερα, 30 Αύγούστου 1982 ήμέρα Τρίτη καί ώρα 12.00 μεσημβρινή συνεδρίασε τό Τμήμα Δημοτικής Έκπαιδεύσεως τού Κέντρου Έκπαιδευτικών Μελετών καί Έπιμορφώσεως στή αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Άγία Παρασκευή Άττικής) μέ προεδρεύοντα τό Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος οί : Δημ. Άνδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Άρ. Βουγιούκας, Άντών. Μπενέκος, Είδικοί Σύμβουλοι, Ίωαν. Χριστιάς, Είσηγητής, καθώς καί ή γραμματέας τού Τμήματος Εύρυδίκη Παπανικολάου.

Δέν έλαβε μέρος στή συνεδρίαση ό Σύμβουλος Β΄. Κ. Πασσάκος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή άπασχόληση.

Στή συνεδρίαση έλαβαν μέρος καί οί Γεωργοκώστας, Άποστολίκας, Έπιθεωρητής Δ.Ε., Κ. Καλαπανίδας καί Θ. Μπέλλας, δάσκαλοι, άποσπασμένοι όλοι στήν όμάδα έργασίας γιά τή συγγραφή τών βιβλίων.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Ένημέρωση τών δασκάλων τής Α΄τάξεως στή χρησιμοποίηση τών νέων βιβλίων Νεοελληνικής γλώσσας, Μελέτης Περιβάλλοντος καί Μαθηματικών. Είσηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄(συνέχεια συζητήσεως).

Στήν άρχή έπικυρώνεται τό πρακτικό τής προηγούμενης συνεδρίας.

Στή συνέχεια ό Προεδρεύων τού Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, συνοψίζει όσα συζητήθηκαν σχετικά μέ τήν ένημέρωση τών δασκάλων τής Α΄ τάξεως στή χρησιμοποίηση τών νέων βιβλίων Νεοελληνικής γλώσσας, Μελέτης Περιβάλλοντος καί Μαθηματικών συγγραφικής ομάδας προηγούμενη συνεδρία τού Τμήματος (42/1982) καί καλεί τό Τμήμα νά συνεχίσει τή συζήτηση καί νά άποφασίσει σχετικά.

./.

'Ακολουθεῖ συζήτηση καὶ ἀνταλλάσσονται διάφορες ἀπόψεις. Εἰδικότερα:

'Ο κ. Βουγιούκας, ἔπειτα ἀπό τή διαβεβαίωση τοῦ ΟΕΔΒ ὅτι τά βιβλία τοῦ Μαθητῆ καὶ τοῦ Δασκάλου θά ἔχουν σταλεῖ στά σχολεῖα μέχρι τίς 10 Σεπτεμβρίου, δέν θεωρεῖ ἀπαραίτητη τήν ἐνημέρωση τῶν δασκάλων πάνω στόν τρόπο χρησιμοποιήσεως τῶν νέων βιβλίων μιά τούς ἑξῆς λόγους:

1. Τό βιβλίο τοῦ δασκάλου περιέχει σαφεῖς ὁδηγίες καὶ καθοδηγεῖ πολύ καλά τό δάσκαλο καὶ

2. ὁ χρόνος τῆς μιᾶς ἑβδομάδας πού θά διατεθεῖ γιά τήν ἐνημέρωση τῶν δασκάλων σ'αὐτή ἀκριβῶς τή φάση εἶναι πολύτιμος γιά τή σύνταξη τοῦ Γ'τεύχους τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας, πού ἐπείγει.

'Ο κ. Χριστιάς ἐπίσης ἔχει τή γνώμη ὅτι σ'αὐτή τή φάση δέν ἐπαρκεῖ ὁ χρόνος καὶ γενικά δέν ὑπάρχουν οἱ προϋποθέσεις γιά νά γίνει πάνω σέ σωστή βάση ἡ ἐνημέρωση τῶν δασκάλων.

'Ο κ. Καλαπανίδας, δάσκαλος ἀποσπασμένος στήν ὁμάδα ἐργασίας γιά τή συγγραφή τῶν νέων βιβλίων, λέγει τά ἑξῆς:

Νά ἐγκαινιασθεῖ μιά διαδικασία ἀμφίδρομης πληροφόρησης μεταξύ κέντρου ('Υπουργεῖο- ΚΕΜΕ) καὶ ἐπαρχίας ('Εκπ. περιφέρειες- 'Επιθεωρήσεις - σύλλογοι δασκάλων.....) ὡς ἑξῆς:

Νά καλοῦνται ἀντιπρόσωποι τῶν διδασκαλικῶν συλλόγων στήν 'Αθήνα στούς ὁποίους νά ἀνακοινώνονται σκέψεις ἤ ἀποφάσεις τοῦ 'Υπουργείου, τοῦ ΚΕΜΕ κ.λ.π. καὶ στή συνέχεια νά τά μεταφέρουν στούς δασκάλους τῆς περιφερείας τους.

Νά καλοῦνται ἀντιπρόσωποι τῶν διδ/κῶν συλλόγων γιά νά μεταφέρουν στό κέντρο σκέψεις, παρατηρήσεις, κρίσεις πάνω σέ θέματα διδακτικῆς πράξης, λειτουργίας σχολείων, ἀντιδράσεις καὶ ἀποτελέσματα ἀπό τήν ἐφαρμογή προγραμμάτων κ.λ.π.

Τοῦτο μπορεῖ νά γίνει γιά πρώτη φορά μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἔκδοσης καὶ διδασκαλίας τῶν νέων βιβλίων τῆς α'τάξης γιά ἀμφίδρομη πληροφόρηση. 'Ως χρόνο γιά τήν πρώτη ἐφαρμογή προτείνω τό Νοέμβριο, γιατί τότε θά ἔχουν γίνει παρατηρήσεις πάνω στήν διάθεση τῶν βιβλίων ἐφαρμογή τοῦ νέου προγράμματος.

'Η ἀποζημίωση τῶν δασκάλων μπορεῖ νά γίνει ἀπό τά νομαρχιακά ταμεῖα.

Οἱ δάσκαλοι γιά 2-3 μέρες μπορεῖ νά φιλοξενηθοῦν στήν "'Εθνική 'Εστία".

./.

Μέ τήν πρότασή μου

α) Δίνεται πρωτοβουλία καί ὑπευθυνότητα στούς δασκάλους.

β) Μπορεῖ νά γίνουν βραχυχρόνια σεμινάρια πάνω σέ συγκεκριμμένα θέματα.

γ) Σπουδάζουμε τούς δασκάλους στό νά μεταφέρουν ἀπόψεις, νά καταγράφουν ἀπόψεις, νά διδάσκουν σέ ἀκροατήριο μεγάλων.

δ) Ὑλοποιεῖται ἡ ἀποκέντρωση

Τό Τμῆμα, ὕστερα ἀπό τή διεξοδική συζήτηση

ὁμόφωνα ἀποφαίνεται

Ἔχει τή γνώμη ὅτι χρειάζεται ἐνημέρωση τῶν δασκάλων πού θά διδάξουν στήν Α΄τάξη, παρά τό γεγονός ὅτι τά βιβλία τοῦ μαθητή καί τοῦ δασκάλου περιέχουν ἁπλές καί σαφεῖς ὁδηγίες. Γιά τούς λόγους αὐτούς ἔχει τή γνώμη ὅτι δέν εἶναι ἀπαραίτητη καί ἡ ἀποστολή ἐγκυκλίου μέ ὁδηγίες.

Θεωρεῖ σκόπιμο, ὅταν ἐπιλεγοῦν οἱ Σχολικοί Σύμβουλοι, νά ὀργανωθεῖ μιά ὀλιγοήμερη συγκέντρωσή τους, ὥστε νά συζητηθοῦν τά προβλήματα πού προέκυψαν ἀπό τήν πράξη τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν βιβλίων τῆς Α΄τάξεως. Ἐπίσης θεωρεῖ σκόπιμο νά προταθεῖ ἀπό τούς συλλόγους ἕνας δάσκαλος, πού ἐργάστηκε στήν Α΄τάξη, γιά νά μετάσχει σέ ἕνα σεμινάριο πού θά ὀργανωθεῖ μέ τήν εὐθύνη τοῦ Τμήματος γιά τή συζήτηση τῶν προβλημάτων πού προέκυψαν ἀπό τή χρησιμοποίηση τῶν βιβλίων.

Ἔπειτα ἀπό αὐτά ἔληξε ἡ συνεδρία.

Ὁ Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ἡ Γραμματέας

Εὐρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 44/1982

Σήμερα, 31 Αυγούστου 1982 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με προεδρεύοντα τον Σύμβουλο Β' Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι: Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργικής αποφάσεως σχετικά με τους κλάδους διδασκομένων μαθημάτων, ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας, περιγράμματα διδακτέας ύλης και λοιπές λεπτομέρειες, που αφορούν στη μετεκπαίδευση "μείζονος διαρκείας" δασκάλων και νηπιαγωγών στο Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθ. Γ3/459/18-8-1982 του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση σχ. Υπουργ. αποφάσεως σχετικά με τους κλάδους διδασκομένων μαθημάτων και τις ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας στο Μ.Δ.Δ.Ε.

. / .

Ακολουθεί μία κατ'αρχήν συζήτηση και τα μέλη ανταλλάσσουν τις απόψεις τους.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση αυτού του θέματος στην επόμενη συνεδρία του θα εισηγηθεί σχετικά και ο κ. Πασσάκος.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Προέδρεών

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 45/1982

Σήμερα, 2 Σεπτεμβρίου 1982 ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.00 πρωϊνή συνεδρίασε το τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αρ. Βουγιούκας Αντών. Μπενέκος, Επίκουροι Σύμβουλοι, Ι. Χριστιάς, Επιστήμης, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο Σύμβουλος Β΄Δ. Ανδριόπουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Στη συνεδρία προσκλήθηκε και έλαβε μέρος και ο κ. Γιαννούλης, Διευθυντής του Μ.Δ.Δ.Ε.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. αποφάσεως σχετικά με τους κλάδους διδασκομένων μαθημάτων ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας, περιγράμματα διδακτέας ύλης και λοιπές λεπτομέρειες, που αφορούν στη μετεκπαίδευση "μείζονος διαρκείας" δασκάλων και νηπιαγωγών στο Μ.Δ.Δ.Δ. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Γ3/459/18-8-1982 της Δ/σεως Εφαρμογής Προγραμμάτων ΣΕΔΠ του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διαβιβάζεται στο ΚΕΜΕ (Τμήμα Δημοτικής) για γνωμοδότηση σχ. Υπουργικής Αποφάσεως με θέμα "Κλάδοι διδασκομένων μαθημάτων και ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας στο Μ.Δ.Δ.Ε και εισηγείται για το θέμα αυτό τα ακόλουθα:

. / .

" Αρχικά θα ήθελα να παρουσιάσω μια διαπίστωση σχετικά με την μάλλον υπερβολική κατά τη γνώμη μου ρευστότητα που παρουσιάζουν τα προγράμματα αυτά στα τελευταία χρόνια με τροποποιήσεις και μεταβολές διάφορες κάθε φορά. Αυτό δε το βρίσκω θετικό στοιχείο για τη μετεκπαίδευση των δασκάλων όπως φυσικά δεν είναι και θετικό τα προγράμματα να παραμένουν άκαμπτα και αμετάβλητα παρά τις νέες πραγματικότητες που παρουσιάζονται και στην επιστήμη και στην παιδεία, όταν πραγματικά αυτές παρουσιάζονται. Μια λοιπόν σχετική σταθερότητα στα Προγράμματα είναι για πολλούς λόγους και αναγκαία και ευεργετική σε αναφορά με τους στόχους των μετεκπαιδεύσεων και επιμορφώσεων των εκπαιδευτικών. Αυτό δίδλου δεν εμποδίζει, κάθε νέο στοιχείο και νέο περιεχόμενο και δεδομένα, να περνούν μέσα σ'αυτά τα προγράμματα απ'τους διδάσκοντες, οι οποίοι δεν είναι δυνατόν παρά να παρακολουθούν τις επιστημονικές και εκπαιδευτικές εξελίξεις ο καθένας στον τομέα του. Τα προτεινόμενα με το σχέδιο της Υπουργικής αποφάσεως προγράμματα σπουδών γενικά θεωρώ ότι στοχεύουν προς τις επιδιώξεις της μετεκπαίδευσεως των εκπαιδευτικών. Έχω ωστόσο τη γνώμη πως χρειάζονται ορισμένες τροποποιήσεις, τις οποίες και εισηγούμαι στο Τμήμα, ώστε πληρέστερα να πετυχαίνουν οι σκοποί. Ειδικότερα για το πρόγραμμα μετεκπαίδευσεως των δασκάλων προτείνω τα ακόλουθα:

1. Να περιληφθεί το μάθημα της φιλοσοφίας με ειδικότερο αντικείμενο: Σταθμοί στην Ιστορία της Φιλοσοφίας και σύγχρονες φιλοσοφικές κατευθύνσεις. Για τη διδασκαλία του προτείνονται 2 ώρες στο Α'εξάμηνο και 2 ώρες στο Β' εξάμηνο. Δεν χρειάζεται να πούμε - είναι σχεδόν αυτονόητο - πόσο αναγκαίος είναι ο προβληματισμός, η γνώση και η κριτική σκέψη για τους εκπαιδευτικούς μας, πάνω στα μεγάλα θέματα της φιλοσοφίας που είναι και βασικά θέματα ζωής στην ευρύτητά της μάλιστα δε στη σημερινή εποχή.

2. Να περιληφθεί το μάθημα: Σύγχρονες τάσεις της Παιδαγωγικής και προβλήματα Αγωγής για 2 ώρες στα Α'και Β'εξάμηνα επίσης. Ο εκπαιδευτικός έχει πρώτιστη ανάγκη να παρακολουθεί την εξέλιξη και τα νεότερα δεδομένα από τη μελέτη και έρευνα των προβλημάτων της αγωγής μέσα στα πλαίσια της επιστήμης της παιδαγωγικής που είναι και η κατεξοχήν επιστήμη του εκπαιδευτικού της πρωτοβάθμιας εκπαιδεύσεως. Μάλιστα αντίστοιχο μάθημα περιλαμβάνεται στο Πρόγραμμα των Νηπιαγωγών και προκαλεί απορία πώς έχει παραλειφθεί από το Πρόγραμμα των Δασκάλων.

3. Να περιληφθεί το μάθημα: ψυχολογία Ατομικών Διαφορών σε συνάρτηση με την εξατομικευμένη αγωγή. Το μάθημα αυτό, που ως επιστήμη σήμερα έχει σημαντικές αναπτύξεις, αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα της αναπτυξιακής ψυχολογίας, η οποία, κυρίως ασχο-

λείται με γενικές και καθολικές γραμμές, πλευρές και μορφές αναπτύξεως, αποτελεί την αναγκαία βάση για να στηριχθεί η εξατομικευμένη αγωγή και διδασκαλία, τελευταία αυτή εξέλιξη της σχολικής αγωγής και θεμελιώνει το σεβασμό προς τη μοναδική ατομικότητα καθενός μαθητού, πού είναι βασικό αξίωμα μιάς γνήσιας δημοκρατικής αγωγής.

Για τη διδασκαλία του μέσα στην οικονομία του όλου προγράμματος, προτείνονται 2 ώρες για το Α΄ εξάμηνο, ώστε παράλληλα σχεδόν να συμπορεύεται με τη διδασκαλία της αναπτυξιακής ψυχολογίας. Αντί για ψυχολογία της μάθησης προτείνεται τό μάθημα της Παιδαγωγικής ψυχολογίας (συμπεριλαμβανομένης και της Γνωστικής Ψυχολογίας) που έχει βέβαια σαν κεντρικό αντικείμενο τη μάθηση, αλλά που επεκτείνεται όμως και σε άλλα πρώτου βαθμού ενδιαφέροντα για τους εκπαιδευτικούς.

5. Να περιληφθεί τό μάθημα: Φυσικές επιστήμες (Νεώτερες εξελίξεις), από μία ώρα στα Β΄και Γ΄ εξάμηνα. Δεν πρέπει να απουσιάζει γιατί σε όχι λίγα απ'αυτό έχει νά μυήσει ο δάσκαλος τους μαθητές του καί μάλιστα σήμερα με τήν καταπληκτική πρόοδο αυτών των επιστημών.

6. Για να εξοικονομηθεί η διδασκαλία των μαθημάτων αυτών μέσα στα πλαίσια του διατιθέμενου χρόνου προτείνονται οι ακόλουθες μεταβολές στις ώρες διδασκαλίας άλλων μαθημάτων του Προγράμματος: Η ψυχολογία του αναπτυσσομένου ατόμου να περιορισθεί στα Α΄ και Β΄ εξάμηνα. Είναι αρκετός ο χρόνος. Βρίσκω υπερβολικό και θά γίνει ασφαλώς βαρετό το ίδιο αυτό μάθημα, όσο σπουδαίο κι άν είναι να διδάσκεται συνεχώς με δίωρο και στα δυο έτη σπουδών, όπως προτείνεται με το σχέδιο. Ανά μία ώρα στα Α΄καί Β΄ εξάμηνα είναι φρονώ αρκετός χρόνος για τα Στοιχεία της ψυχοπαθολογίας του παιδιού. Λόγω της σπουδαιότητας του μαθήματος η Γενική Διδακτική είναι αναγκαίο να διδάσκεται δυο ώρες και στο Β΄εξάμηνο, όπως συμβαίνει και με το Α΄, ενώ 4 διδακτικές ώρες, δηλαδή μια ολόκληρη ημέρα είναι αρκετή για την ειδική διδακτική και τις ασκήσεις.

7. Ορθά οι ξένες γλώσσες μπαίνουν σε προαιρετική βάση. Η υποχρεωτική διδασκαλία τους καταντούσε στη πράξη, όσο γνωρίζουμε, μιά πραγματική παρωδία διδασκαλίας και μαθήσεως ενώ σημαντικά ποσά έπρεπε να ξοδεύονται άσκοπα για πληρωμή των διδασκόντων.

Όμως για όσους μετ/νους υπάρχει πραγματική διάθεση και ζήλος καλόν είναι προτεινόμενο, να τους διαθέσουμε επιπρόσθετα με το πρόγραμμα 2 ώρες την εβδομάδα και για τα 4 εξάμηνα, για ουσιαστικούς λόγους.

./.

Με τη προτεινόμενη μορφή του προγράμματος αθροίζονται για τα τέσσερα εξάμηνα αντίστοιχα 21, 21, 20, 20 για κάθε εβδομάδα, που είναι νομίζω ένας κανονικός χρόνος διδασκαλίας και παρακολούθησεως.

Για το πρόγραμμα των Νηπιαγωγών προτείνονται οι ακόλουθες λίγες τροποποιήσεις πάνω στο σχέδιο:

1. Να περιληφθεί το μάθημα της Φιλοσοφίας όπως παρίβας προτείνεται και για το πρόγραμμα των δασκάλων, διδασκόμενο για 2 ώρες στο Γ' εξάμηνο, για τους λόγους που αναφέρθηκαν.

2. Παρόμοια η ψυχολογία μάθησης να αντικατασταθεί με τον ευρύτερο κλάδο της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας, όπου περιλαμβάνεται στη μεγαλύτερη μάλιστα έκταση και η πρώτη.

3. Να περιληφθεί το μάθημα της ψυχολογίας των Ατομικών Διαφορών (σε συνάρτηση με την εξατομικευμένη αγωγή των νηπίων) για 2 ώρες στο Γ' εξάμηνο, για τους λόγους που έχουν ήδη εκτεθεί.

4. Όπως υπάρχει στο σχέδιο Προγράμματος για τους δασκάλους να περιληφθεί και εδώ το μάθημα: Κοινωνιολογία της θρησκείας (Χριστιανισμός και σύγχρονα προβλήματα) για μία ώρα στο Α' εξάμηνο. Οι ίδιοι λόγοι που υπαγορεύουν τη διδασκαλία του στους δασκάλους, αυτοί ισχύουν και προκειμένου για τις νηπιαγωγούς.

5. Η ξένη γλώσσα να διδάσκεται και εδώ πάνω στην ίδια βάση με εκείνη που αναφέρθηκε ήδη για τους δασκάλους.

Από πλευράς ωρών διδασκαλίας ορισμένες προτεινόμενες μεταβολές είναι οι ακόλουθες: και εδώ η ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ατόμου να διδάσκεται στα δύο πρώτα εξάμηνα, αντί των τριών. Για τη ψυχοπαθολογία της Νηπιακής ηλικίας, που βασικά στοιχεία θα διδάσκονται, το δίωρο της διδασκαλίας για το Δ' μόνο εξάμηνο φαίνεται να επαρκεί. Έτσι συνολικά μένουμε στο ίδιο σύνολο ωρών εβδομαδιαίας διδασκαλίας, όπως παρουσιάζεται και στο σχέδιο του Υπουργείου.

Ακολουθεί συζήτηση κατα την οποία ο κ. Γιαννούλης και τα μέλη ανταλλάσσουν τις απόψεις τους.-

Το τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση στην επόμενη συνεδρία του.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Το σχέδιο προγράμματος που έχουμε για συζήτηση, ενώ φαίνεται ότι εξισορροπεί τις δυο αυτές πλευρές, στην πραγματικότητα είναι μονομερές. Ρίχνει το μεγαλύτερο βάρος του στο θεωρητικό και γενικό εγκυκλοπαιδικό τομέα με πολλά μαθήματα γύρω η και έξω από τη δουλειά του δασκάλου στην τάξη. Δεν τον ενημερώνει με λεπτομέρεια και σαφήνεια πάνω στο συγκεκριμένο αντικείμενο που θα διδάξει, δηλαδή στους στόχους, στο περιεχόμενο, στα μέσα που θα χρησιμοποιήσει, πώς θα το αξιολογήσει ή πώς μπορεί να το μεθοδεύσει πιο αποτελεσματικά σε συνάρτηση πάντοτε με το πρόγραμμα που υπάρχει. Μ'άλλα λόγια, ενώ το πρόγραμμα προβλέπει διεύρυνση των γνώσεων των δασκάλων γύρω από τα μαθήματα που διδάσκονται στα σχολεία, αφήνει σε μεγάλο βαθμό ακάλυπτο το ίδιο το αντικείμενο και την εφαρμογή του μαζί με τα προβλήματα που ανακύπτουν στην καθημερινή πράξη.

Βέβαια προβλέπεται η διδασκαλία της Ειδικής Διδακτικής των μαθημάτων. Όμως αυτό το μάθημα αγγίζει γενικά και "επιδερμικά" τις διάφορες περιοχές των γνώσεων που παρέχονται στο δημοτικό. Παράλληλα στο πρόγραμμα προβλέπονται μαθήματα, όπως Κοινωνιολογία της θρησκείας, Σύγχρονα Μαθηματικά κ.ά. που συνήθως έχουν μικρή σχέση με την εφαρμογή του αντικειμένου στη σχολική τάξη.

Έτσι φοβούμαστε π.χ. ότι ενώ προβλέπεται μάθημα Σύγχρονα Μαθηματικά στο πρόγραμμα και θα διδαχθεί η Ειδική Διδακτική του μαθήματος, δε θα γίνει καμία μελέτη και ανάλυση σε βάθος του συγκεκριμένου προγράμματος και του συγκεκριμένου εγχειριδίου που θα κληθούν να εφαρμόσουν οι δάσκαλοι επιστρέφοντας στο σχολείο τους.

Για τους παραπάνω λόγους προτείνουμε να πάψει να υπάρχει το μάθημα της Ειδικής Διδακτικής αυτοτελώς και να ενταχθεί στα επιμέρους μαθήματα, όπως υπάρχουν στο πρόγραμμα που προτείνουμε.

Βέβαια υπάρχει το πρόβλημα των ανθρώπων, οι οποίοι θα διδάξουν κατ'αυτό τον τρόπο, που μέχρι τώρα καλυπτόταν κάτω από το σχήμα της Ειδικής Διδακτικής. Εμείς πιστεύουμε ότι υπάρχουν ήδη σε πολλούς τομείς οι κατάλληλοι άνθρωποι που θα διδάξουν. Τώρα πάντως το πρόβλημα γίνεται εμφανές και θα αποτελέσει την αφορμή για ειδίκευση κατά τομείς.

Το Πρόγραμμα που προτείνουν για τους μετεκπαιδευόμενους στο Μ.Δ.Δ.Ε δασκάλους έχει ως εξής:

	Α	Β	Γ	Δ
I. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ (Σταθμοί στην Ιστορία της Φιλοσοφίας και σύγχρονες φιλοσοφικές τάσεις).	2	2	–	–
II. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ				
Α. 1. Σύγχρονες τάσεις της Παιδαγωγικής	2	2	–	–
2. Φιλοσοφία της Αγωγής	2	2	–	–
3. Κοινωνιολογία της Εκπ/σεως και της Αγωγής			2	2
4. Συγκριτική Παιδαγωγική			2	2
Β. Γενική Διδακτική (σύγχρονα προβλήματα- Αναλ. Πρόγραμμα)	2	2	2	–
Γ. Τα μαθήματα του δημοτικού σχολείου και η Διδακτική τους				
1. Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία	2	2	2	2
2. Μαθηματικά	2	2	–	–
3. Φυσικά	2	2	–	–
4. Ιστορία	–	–	–	2
5. Θρησκευτικά	–	–	2	–
6. Μελέτης του περιβάλλοντος- Γεωγραφία	–	–	2	2
7. Καλλιτεχνικά	–	–	2	2
8. Φυσική Αγωγή	–	–	–	2
9. Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή	–	–	2	–
III. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ				
1. Εξελικτική-Ατομικών διαφορών	2	2	–	–
2. Μάθηση (συμπεριλαμβανομένης και της Γνωστικής Ψυχολογίας)	2	2	2	2
3. Κοινωνική Ψυχολογία			2	2
4. Ψυχοπαθολογία του παιδιού	–	–	–	2
IV ΕΡΕΥΝΑ	2	2	–	–
	20	20	20	20
V ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ	2	2	2	2

Στη συζήτηση που ακολουθεί το Τμήμα αποφασίζει κατα πλειοψηφία ο τίτλος που αφορά το μάθημα της ειδικής διδακτικής να διατυπωθεί ως εξής: Τα μαθήματα του Δημοτικού Σχολείου, η διδακτική τους και πρακτικές ασκήσεις και να διατεθούν για το μάθημα αυτό στα εξάμηνα Α, Β, Γ και Δ΄, 6, 6 και 8, 8 ώρες αντίστοιχα.

Στη συνέχεια παίρνει το λόγο ο κ. Βουγιούκας και προτείνει να διαχθούν τα επί μέρους ψυχολογικά μαθήματα ως τομείς του κλάδου της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας και μέσα στα πλαίσιά της. Η πρότασή του γίνεται αποδεκτή από το Τμήμα. Επίσης το Τμήμα υιοθετεί και την πρόταση του εισηγητή του θέματος κ. Πασσάκου να περιληφθεί το μάθημα της Φιλοσοφίας με ειδικότερο αντικείμενο: Σταθροί στην Ιστορία της Φιλοσοφίας και σύγχρονες φιλοσοφικές κατευθύνσεις.

Προτείνεται ακόμη και γίνεται αποδεκτό κατα πλειοψηφία να διαγραφούν από το σχ. αποφάσεως του ΥΠΕΠΘ τα μαθήματα: Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, Κοινωνιολογία της Θρησκείας, Ιστορία του Ελληνικού Πολιτισμού και Σύγχρονα Μαθηματικά.

Δε συμφωνεί ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, ο οποίος λέγει τα εξής:

" Πρέπει να διαχθεί στους μετεκπαιδευόμενους δασκάλους και στις νηπιαγωγούς "μείζονος διαρκείας" ένα μόνο μάθημα Φιλοσοφίας και όχι δύο που προτείνονται από τον κ. Εισηγητή και που τελικά υιοθέτησε η πλειοψηφία του Τμήματος. Με τα δύο μαθήματα δίνονται πολλές ώρες στη φιλοσοφία σε σύγκριση με άλλα που είναι πιο απαραίτητα και πιό χρήσιμα για τους μετεκπαιδευόμενους. Προτείνω να διδαχθεί μόνο το μάθημα "Φιλοσοφία της Αγωγής" στους δασκάλους και στις νηπιαγωγούς με τις ώρες που προβλέπει το σχέδιο του ΥΠΕΠΘ.

Κατάπληξη προκαλεί το γεγονός να επιβαρύνεται το πρόγραμμα μετεκπαίδευσης "μείζονος διαρκείας" με έναν αφόρητο για τους μετεκπαιδευόμενους και πρωτοφανή στα προγράμματα σπουδών διδακτικό υλισμό, με το σχέδιο που υιοθετήθηκε από την πλειοψηφία του Τμήματος Δημοτικής ΚΕΜΕ των 6, 6, 8, 8 ωρών για τα τέσσερα εξάμηνα αντίστοιχα. Έτσι, δυστυχώς, φθάνουμε στο σημείο να δίνονται για το περιεχόμενο (: : :) και τη διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου σχεδόν δύο (2) ολόκληρες διδακτικές ημέρες και τρείς (3) μόνο για τη διδασκαλία όλων (: : : :) των άλλων μαθημάτων. Με το τρόπο αυτό αλλοιώνεται, δίχως βέβαια πρόθεση, ο ίδιος χαρακτήρας και ο σκοπός της μετεκπαίδευσης. Προτείνω να υιοθετηθεί το σχήμα του ΥΠΕΠΘ".

Ο κ. Πασσάκος λέγει τα ακόλουθα:

Χωρίς καμιά επιφύλαξη συμφωνώ με τη πρόταση του κ. Βουγιούκα να διδαχθούν τα επί μέρους ψυχολογικά μαθήματα ως τομείς του κλάδου της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας και μέσα στα πλαίσιά της. Είναι μιά γραμμή που ακολουθείται από πολλούς ξένους

συγγραφείς της επιστήμης της Ψυχολογίας. Προσωπικά αυτή τη γραμμή έχω και εγώ ~~προσωπικά~~ ακολουθήσει όπως φαίνεται στο επιστημονικό μου έργο ολοκάθαρα. Δεν την πρότεινα αρχικά στην εισήγησή μου έχοντας ενδοιασμούς για το κατά πόσο θα κατανοηθεί μέσα στο δικό μας το κλίμα όπου άλλη παρουσίαση είχε μέχρι σήμερα κυριαρχήσει. Ο κ. Βουγιούκας με την άποψή του με ενθαρρύνει πολύ προς αυτή τη κατεύθυνση. Άλλωστε δε προσπαθούμε τους δασκάλους μας στη μετεκπαίδευση να τους κάμουμε "καθαρούς" ψυχολόγους. Δεν είναι αυτός ο σκοπός. Θά πρέπει να δουν τα ψυχολογικά δεδομένα μέσα στη διαδικασία της σχολικής αγωγής ή αντίστροφα να κατανοήσουν τις ψυχολογικές συναρτήσεις της διδασκαλίας και της αγωγής στο σχολείο. Συμφωνώ λοιπόν στο πρόγραμμα κάτω από το γενικό μάθημα- πλαίσιο παιδαγωγική ψυχολογία να μπούν οι επί μέρους πέντε τομείς με την προσθήκη - για αποφυγή παρανοήσεων- του "όλα τα παραπάνω στα πλαίσια της σχολικής ηλικίας ή της νηπιακής ηλικίας" αντίστοιχα για το πρόγραμμα δασκάλων και νηπιαγωγών.

Η άποψη του κ. Μελά για συγχώνευση των "ειδικών μαθημάτων" μέσα στη διδασκαλία της Διδακτικής τους είναι καταρχήν σημαντική. Αναγκαία όμως γι αυτό προϋπόθεση είναι να διαθέτουμε διδάσκοντες που και πολύ καλοί επιστήμονες θα είναι στο αντικείμενό τους - Φυσική, Μαθηματικά, Φιλολογία, Θεολογία κλπ. - αλλά και με πολύ καλή επίσης κατάρτιση στη Διδακτική και στη μεθοδολογία της Διδασκαλίας πάνω στο αντικείμενο της επιστήμης της. Όμως δυστυχώς τέτοιοι είναι δυσεύρετοι για να μη πω πώς δεν υπάρχουν διόλου, όπως γνωρίζουμε κι όπως μας βεβαίωσε και ο Διευθυντής του Μ.Δ.Δ.Ε. Έτσι βρίσκω τουλάχιστο για το παρόν αδύνατη αυτή τη σύζευξη περιεχομένου επιστήμης και διδασκαλίας μαθήματος, ενώ γίνεται βέβαια η σύζευξη περιεχομένου μαθήματος και διδασκαλίας του. Έτσι δεν μπορώ να συμφωνήσω και με τη κατάργηση των "Ειδικών μαθημάτων" όπως προτείνεται από τον κ. Βουγιούκα. Η διδασκαλία αυτή των μαθημάτων ως επιστήμες- Ελληνικός Πολιτισμός, Κοινωνιολογία της θρησκείας, Σύγχρονα Μαθηματικά και ακόμα και φυσικές επιστήμες κ.ά. - θα προσφέρει στο σύγχρονο εκπαιδευτικό τα σημερινά σημαντικά δεδομένα που θα αποτελούν το αναγκαίο γνωσιολογικό πλαίσιο, ώστε και την αναγκαία ενημέρωση να έχει ο εκπαιδευτικός μας και να προσφέρει ανετότερα και επαρκέστερα τα μορφωτικά στοιχεία στους μαθητές του. Ιδιαίτερη μνεία επιθυμώ να κάμω και για την Αρχαία Ελληνική Γραμματεία. Όταν σε μεταπτυχιακό επίπεδο σε πανεπιστήμια του εξωτερικού διδάσκαμαστε τη Παιδαγωγική σοφία των ελλήνων κλασσικών της αρχαιότητας από τα κείμενά τους πώς είναι δυνατόν να αγνοηθούν και να παραμερισθούν εδώ στην Ελλάδα για τους δασκάλους μας;

Στο σημείο αυτό διακόπτεται η συζήτηση του θέματος.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα αποφασίσει σχετικά στην επόμενη συνεδρία του.

Έπειτα απο αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

Ο Προέδρευων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 47/1982

Σήμερα, 7 Σεπτεμβρίου 1982 ημέρα Τρίτη και ώρα 9.00 πρωϊνή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β' Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Κ. Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι Δ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Στη συνεδρία έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργ. Αποφάσεως σχετικά με τους κλάδους διδασκομένων μαθημάτων, ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας, περιγράμματα διδακτέας ύλης και λοιπές λεπτομέρειες, που αφορούν στη μετεκπαίδευση "μείζονος διαρκείας" δασκάλων και νηπιαγωγών στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημ. Εκπαίδεύσεως". Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Η συγγραφή διδακτικών βιβλίων του δημοτικού σχολείου.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Χορήγηση των νέων διδακτικών βιβλίων του μαθητή και του δάσκαλου της Α' τάξεως και του νέου Αναλυτικού προγράμματος της Α'και Β'τάξεως στους σπουδαστές του Α'και Β' έτους των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και τους μετεκπ δευόμενους στις ΣΕΛΔΕ και στο Μ.Δ.Δ.Ε. Εισηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Διακοπή απόσπασης Κ. Παπαμανώλη: Εισηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργικής Αποφάσεως σχετικά με τους κλάδους διδασκομένων μαθημάτων, ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας, περιγράμματα διδακτέας ύλης και λοιπές λεπτομέρειες, που αφορούν στη μετεκπαίδευση " μείζονος διαρκείας " δασκάλων και νηπιαγωγών στο Μ.Δ.Δ.Ε" (συνέχεια συζητήσεως).

Ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Β. Κονιδιταιώτης, Σύμβουλος Β', καλεί το Τμήμα να συνεχίσει τη συζήτηση πάνω στα άρθρα 2 και 3 του σχ. Υπουργ. αποφάσεως, που αναφέρονται στο αναλυτικό και ωρολόγιο Πρόγραμμα των Νηπιαγωγείων και λοιπές λεπτομέρειες που αφορούν στη μετεκπαίδευση, αντίστοιχα.

Ο κ. Βουγιούκας, ειδικός Σύμβουλος, παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής:

"Έχω τη γνώμη ότι το πρόγραμμα για τις νηπιαγωγούς δε θα πρέπει να διαφέρει από των δασκάλων παρά μόνο σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο της Διδακτικής και την Ενόργανο Μουσική.

Προτείνω λοιπόν το ακόλουθο πρόγραμμα:

Μ α θ ή μ α τ α	Ε ξ ά μ η ν α			
	Α	Β	Γ	Δ
1. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ				
Στάθμοι στην Ιστορία της φιλοσοφίας και σύγχρονες φιλοσοφικές κατευθύνσεις	–	–	2	2
2. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ	–	–	2	2
α. Φιλοσοφία της παιδείας	2	2	–	–
β. Κοινωνιολογία της παιδείας	2	2	–	–
γ. Σύγχρονες τάσεις της προσ. αγωγής	–	–	–	2
δ. Συγκριτική παιδαγωγική	–	–	2	2
ε. Ιστορία της νεοελληνικής παιδείας				
3. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	2	2	+	–
α. Αναπτυξιακή ψυχολογία	2	–	–	–
β. Ψυχολογία ατομικών διαφορών	–		–	2
γ. Κοινωνική ψυχολογία	2	2	–	–
δ. Ψυχολογία της μάθησης	–	–	2	–
ε. Ψυχοπαθολογία του παιδιού				
("Ολα τα παραπάνω μέσα στα πλαίσια της προσχολικής ηλικίας)				

	Α	Β	Γ	Δ
4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ				
α. Διδακτικά - μεθοδολογικά προβλήματα. Πρακτικές ασκήσεις	2	2	4	4
β. Διδακτικά μέσα - Παιδαγωγικό υλικό νηπιαγωγείου. Επισκέψεις	2	2	2	2
γ. Ρυθμική	-	2	2	2
δ. Αγωγή της έκφρασης	2	-	-	-
5. ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ (Εισαγωγή στην έρευνα των παιδαγωγικών και διδακτικών προβλημάτων στατιστική, διάγνωση, μέτρηση και αξιολόγηση)	2	2	2	-
6. Νεοελληνική γλώσσα και γραμματεία (με έμφαση στη λογοτεχνία της προσχ. ηλικίας)	-	-	2	2
7. Στοιχεία δημοκρατικού πολιτεύματος	-	2	-	-
8. Ενόργανη μουσική (ακροάσεις - εκμάθηση οργάνου)	2	2	-	-
	20	20	20	20
9. Ξένες γλώσσες (προαιρετικό)	2	2	2	2

Το Τμήμα αποδέχεται κατά πλειοψηφία την πρόταση του κ. Βουγιούκα.

Στη συνέχεια ο κ. Πασσάκος, που είναι και ο εισηγητής του θέματος, προτείνει στο άρθρο 3 του σχ. Υπουργ. αποφάσεως η πρώτη και δεύτερη παράγραφος "Περίγραμμα..... Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων " να αντικατασταθούν ως εξής:

" Το περίγραμμα της διδακτέας ύλης κάθε μαθήματος συντάσσεται υπεύθυνα από το διδάσκοντα καθηγητή κατα τρόπο που να ανταποκρίνεται άμεσα στο σκοπό του μαθήματος για τους μετεκπαιδευόμενους και επίσης έτσι που να αποφεύγονται ανωφελείς επικαλύψεις με άλλα συγγενή διδασκόμενα μαθήματα.

Εντός του Οκτωβρίου κοινοποιούνται απο το Διευθυντή στην αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΠΘ τα περιγράμματα όλων των μαθημάτων".

Η πρόταση του γίνεται αποδεκτή.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του

α) Το έγγραφο αριθμ. Γ3/459/18-8-1982 του Υπουργείου Εθν. Παιδείας και Θρησκ/των (Δ/νση Εφαρμ. Προγραμ. ΣΕΔΠ), β) την εισήγηση του κ. Πασσάκου και τις προτάσεις των κκ Δ. Μελά, Ι. Χριστιά και Α. Βουγιούκα και γ) τη διεξοδική συζήτηση μεταξύ των μελών

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Α. Κ α τ ά π λ ε ι ο ψ η φ ί α

Διαμορφώνει το αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα για τους μετεκπαιδευόμενους στο Μ.Δ.Ε δασκάλους και νηπιαγωγούς "μείζονος διαρκείας" ως εξής:

Ι Πρόγραμμα για τους δασκάλους "μείζονος διαρκείας"

Μαθήματα	Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας εξάμηνα			
	Α	Β	Γ	Δ
1. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ				
Σταθμοί στην Ιστορία της φιλοσοφίας και σύγχρονες φιλοσοφικές κατευθύνσεις	–	–	2	2
2. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ				
α) Φιλοσοφία της Παιδείας	–	–	2	2
β) Κοινωνιολογία της Παιδείας	2	2	–	–
γ) Σύγχρονες τάσεις της Παιδαγωγικής	2	2	–	–
δ) Συγκριτική Παιδαγωγική	–	–	–	2
ε) Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας	–	–	2	2
3. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ				
α) Αναπτυξιακή Ψυχολογία	2	2	–	–
β) Ψυχολογία ατομικών διαφορών	2	–	–	–
γ) Ψυχολογία της μάθησης	2	2	–	–
δ) Κοινωνική Ψυχολογία	–	–	–	2
ε) Ψυχοπαθολογία του παιδιού	–	–	2	–

(Όλα τα παραπάνω στα πλαίσια της σχολικής ηλικίας)

	Α	Β	Γ	Δ
4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ				
α. Προβλήματα Γενικής Διδακτικής	2	2	–	–
β. Τα μαθήματα του δημοτικού σχολείου, η διδακτική τους και πρακτικές ασκήσεις	6	6	8	8
5. ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ				
Εισαγωγή στην έρευνα Παιδαγωγικών και διδακτικών προβλημάτων, στατιστική, διαγνωστική, μέτρηση και αξιολόγηση.	2	2	2	–
6. Νεοελληνική γλώσσα και γραμματεία (με έμφαση στην παιδική λογοτεχνία)	–	–	2	2
7. Στοιχεία δημοκρατικού πολιτεύματος	–	2	–	–
Σύνολο ωρών προγράμματος	20	20	20	20
8. Ξένες γλώσσες (προαιρετικό)	2	2	2	2

Για να αποφευχθούν τυχόν παρεξηγήσεις διευκρινίζεται ότι το περιεχόμενο του κλάδου 4β του προγράμματος προτείνεται να περιλάβει τα εξής θέματα:

Αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα

περιεχόμενο και δομή των βιβλίων

Σκοποί και στόχοι του μαθήματος

Αξιολόγηση του μαθήματος και της διδασκαλίας

Μέσα διδασκαλίας

Έρευνα πάνω σε ένα θέμα ή μάθημα

Μεθοδολογία

Πρακτική άσκηση.

Πιστεύουμε ότι όλα τα μαθήματα του προγράμματος είναι εξ ίσου σπουδαία και ότι πρέπει να τους δοθεί επαρκής χρόνος για ανάπτυξη από ειδικούς στο αντικείμενο, σύμφωνα με την παραπάνω ανάλυση. Παραθέτουμε έναν πίνακα των μαθημάτων του προγράμματος του δημοτικού με τις ώρες του θεωρούμε σκόπιμο να αφιερωθούν για καθένα στη μετεκπαίδευση:

	Εξάμηνα			
	Α	Β	Γ	Δ
1. Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία			2	2
2. Μαθηματικά	2	2		
3. Φυσικά	2	2		
4. Ιστορία		2		
5. Θρησκευτικά	2			
6. Μελέτη του Περιβάλλοντος – Γεωγραφία			2	2
7. Αισθητική Αγωγή			2	2
8. Φυσική Αγωγή				2
9. Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή			2	

II Πρόγραμμα για τις νηπιαγωγούς "μεζονος διαρκείας"

Μαθήματα	Ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας εξάμηνα			
	Α	Β	Γ	Δ
1. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ				
Σταθμοί στην Ιστορία της φιλοσοφίας και σύγχρονες φιλοσοφικές κατευθύνσεις	–	–	2	2
2. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	–	–	2	2
α) Φιλοσοφία της Παιδείας	2	2	–	–
β) Κοινωνιολογία της Παιδείας	2	2	–	–
γ) Σύγχρονες παιδαγωγικές τάσεις της προσχολικής αγωγής	–	–	–	2
δ) Συγκριτική παιδαγωγική	–	–	2	2
ε) Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας				
3. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	2	2	–	–
α) Αναπτυξιακή ψυχολογία	2	–	–	–
β) Ψυχολογία ατομικών διαφορών	2	2	–	–
γ) Ψυχολογία της μάθησης	–	–	–	2
δ) Κοινωνική ψυχολογία				

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

	A	B	Γ	Δ
ε) Ψυχοπαθολογία της νηπιακής ηλικίας	–	–	2	–
(Όλα τα παραπάνω στα πλαίσια της νηπιακής ηλικίας)				
4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ				
α) Διδακτικά – μεθοδολογικά προβλήματα, πρακτικές ασκήσεις.	2	2	4	4
β) Διδακτικά μέσα. Παιδαγωγικό υλικό	2	2	2	2
νηπιαγωγείου. Επισκέψεις	–	2	2	2
γ) Ρυθμική				
δ) Αγωγή της έκφρασης (γλωσσική, τεχνική, καλλιτεχνική).	2	–	–	–
5. ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ				
Εισαγωγή στην έρευνα προβλημάτων αγωγής νηπίων, στατιστική, διαγνωστική, μέτρηση και αξιολόγηση.	2	2	2	–
6. Νεοελληνική γλώσσα και γραμματεία (με έμφαση στη λογοτεχνία της προσχολικής ηλικίας)	–	–	2	2
7. Ενόργανη μουσική – ακροάσεις– εκμάθηση οργάνου.	2	2	–	–
8. Στοιχεία δημοκρατικού πολιτεύματος	–	2	–	–
Σύνολο ωρών προγράμματος	20	20	20	20
9. Ξένες γλώσσες (προαιρετικό)	2	2	2	2

Μειοψηφούν:

1. Ο κ. Πασσάκος, για τους λόγους που ανέπτυξε στο σκεπτικό των πράξεων (45/82, 46/82) ως προς τα ακόλουθα:

Βρίσκει αναγκαίο να μείνουν τα μαθήματα Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, Κοινωνιολο-

γία της θρησκείας, Ιστορία του Ελληνικού πολιτισμού και Σύγχρονα Μαθηματικά και επίσης να προστεθεί και το μάθημα Φυσικές επιστήμες (Νεώτερες εξελίξεις) στο Προγραμμα των δασκάλων. Άλλωστε η παράλειψή τους από το πρόγραμμα θα ήταν και παράτυπη μια και η Υπουργική απόφαση γι'αυτό στηρίζεται στο βασικό νόμο 1222/72 που δεν άλλαξε ως σήμερα. Επίσης να μείνει το μάθημα Ιστορία του ελληνικού πολιτισμού και να προστεθεί και το μάθημα η Κοινωνιολογία της θρησκείας, στο πρόγραμμα των νηπιαγωγών, όπως συμβαίνει και με το πρόγραμμα των δασκάλων στο σχέδιο του Υπουργείου.

Τελικά θεωρεί υπερβολικό το χρόνο διδασκαλίας της Διδακτικής για τους δασκάλους, που όπως προτείνεται, καλύπτει μόνο αυτή δύο ημέρες ολόκληρες απο τις πέντε της εβδομάδας και για τα δυό έτη σπουδών. Αντί γι'αυτό προτείνει οι ώρες της διδακτικής των μαθημάτων να είναι τέσσερις (4) την εβδομάδα για καθένα από τα τέσσερα εξάμηνα (πέρα φυσικά των ωρών της Γενικής Διδακτικής).

2. Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β' ο οποίος προτείνει για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως 46/82, α) να διδαχθεί μόνο το μάθημα "Φιλοσοφία της Αγωγής" στους δασκάλους και τις νηπιαγωγούς με τις ώρες που προβλέπει το σχέδιο απόφασης του ΥΠΕΠΘ β) να μείνει το μάθημα "Κοινωνιολογία της Θρησκείας". Επίσης δε συμφωνεί να διατεθούν για το μάθημα της διδακτικής των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου 6, 6, 8, 8 ώρες για τα τέσσερα εξάμηνα αντίστοιχα. Προτείνει να υιοθετηθεί το σχήμα του ΥΠΕΠΘ (δηλ. Ειδική διδακτική..... Πρακτικές ασκήσεις 2, 2, 66 ώρες για τα τέσσερα εξάμηνα).

Β. Ο μ ό φ ω ν α

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 3 του σχ. αποφάσεως "Περίγραμμα..... Υπουργείου Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων" να αντικατασταθούν ως εξής:

" Το περίγραμμα της διδακτέας ύλης κάθε μαθήματος συντάσσεται υπεύθυνα απο τό διδάσκοντα καθηγητή σε συνεννόηση με το Διευθυντή κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται άμεσα στο σκοπό του μαθήματος για τους μετεκπαιδευόμενους και επίσης έτσι που να αποφεύγονται ανωφελείς επικαλύψεις με άλλα συγγενή διδασκόμενα μαθήματα.

Εντός του Οκτωβρίου κοινοποιούνται απο το Διευθυντή στην αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΠΘ τα περιγράμματα όλων των μαθημάτων".

./.

Θ έ μ α 2ο.- Η συγγραφή διδακτικών βιβλίων του δημοτικού σχολείου.

Ο Προεδρεύων του Τμήματος Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει το ερώτημα αν είναι δυνατό για το ερχόμενο σχολικό έτος να γραφούν τα βιβλία των Β΄και Γ΄και Δ΄ τάξεων Δημοτικού και καλεί το Τμήμα, να συζητήσει και να αποφασίσει σχετικά.

Στη συζήτηση που ακολουθεί διατυπώνεται ομόφωνα η άποψη να ανατεθεί στα ίδια πρόσωπα που έγραψαν τα βιβλία της Α΄τάξεως και η συγγραφή των αντίστοιχων βιβλίων της Β΄ τάξεως Δημοτικού.

Για τα βιβλία των Γ΄και Δ΄ τάξεων ο κ. Χριστιάς παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής:

Για το σχολικό έτος 1983-84 δε είναι δυνατόν να είναι έτοιμα και τα βιβλία της Γ΄ τάξης. Όμως, όσο αφορά τα βιβλία Μελέτης του Περιβάλλοντος, είναι ανάγκη να συγκροτηθεί απο τώρα, παράλληλα προς αυτή της Β΄τάξης, και ομάδα για την συγγραφή των βιβλίων των Γ΄και Δ΄ τάξεων. Η ομάδα θα βοηθήσει στην ολοκλήρωση του προγράμματος των τάξεων αυτών και στη συνέχεια θα αναλάβει την συγγραφή των βιβλίων. Θα ήθελα εδώ να τονίσω τα εξής: Άν δε συγκροτηθεί από τώρα η παραπάνω ομάδα είναι αμφίβολο ότι θα προφτάσουμε να έχουμε βιβλία για το μεθεπόμενο σχολ. έτος, επειδή τα βιβλία αυτά παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες συγγραφής και επειδή χρειάζεται αρκετός χρόνος για να προπαρασκευασθεί η ίδια η συγγραφή τους (ενημέρωση μελών, συγκέντρωση υλικού κτλ.).

Προτείνω λοιπόν παράλληλα με τη συγγραφή των βιβλίων της Β΄τάξης (για το μαθητή και το δάσκαλο) που θά γίνει με την ομάδα που υπάρχει, να γίνει απόσπαση και προσώπων που θα προτείνει το Τμήμα για τη συγκρότηση και ομάδας για τα αντίστοιχα βιβλία των Γ΄και Δ΄ τάξεων.

Ο κ. Βουγιούκας συμφωνεί με την πρόταση του κ. Χριστιά, δηλ. να συγκροτηθεί από τώρα ομάδα παράλληλα προς αυτή της Β΄ τάξεως, η οποία θα κάνει προεργασία για το βιβλία των νέων Ελληνικών της Γ΄τάξεως και θα βοηθήσει και στη σύνταξη του Α.Π. της Γ΄ τάξεως.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Α. 1) Να γραφτεί από την αρχή το Αναγνωστικό της Β΄τάξεως για το μαθητή και το δάσκαλο με ανάθεση συγγραφής στην ίδια ομάδα εργασίας που έγραψε το αντίστοιχο βιβλίο της Α΄τάξεως.

2) Να γραφτεί από την αρχή βιβλίο Μαθηματικών της Β΄τάξεως για το μαθητή και το δάσκαλο και βιβλίο Μελέτης του Περιβάλλοντος της Β΄τάξεως για το μαθητή και (τον)

και το δάσκαλο με ανάθεση συγγραφής στην ίδια ομάδα εργασίας που έγραψε τα αντίστοιχα βιβλία της Α΄ τάξεως.

β. Παράλληλα με τη συγγραφή των βιβλίων της Β΄τάξης (για το μαθητή και το δάσκαλο) να γίνει απόσπαση και προσώπων που θα προτείνει το Τμήμα για τη συγγραφή και ομάδων για τα αντίστοιχα βιβλία των Γ΄και Δ΄τάξεων.

Θ έ μ α 3ο.- ~~Χορήγηση~~ Χορήγηση των νέων διδακτικών βιβλίων του μαθητή και του δάσκαλου της Α΄ τάξεως και του νέου Αναλυτικού Προγράμματος της Α΄και Β΄ τάξεως στους σπουδαστές του Α΄και Β΄έτους των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και τους μετεκπαιδευόμενους στις ΣΕΛΔΕ και στο Μ.Δ.Δ.Ε

Ο εισηγητής του θέματος προτείνει να χορηγηθούν στους πιο πάνω σπουδαστές και μετεκπαιδευόμενους τα νέα βιβλία και το Αναλυτικό Πρόγραμμα που αναφέρονται στο θέμα, ώστε οι αρμόδιοι καθηγητές των Ελληνικών, των Φυσικών και των Μαθηματικών να τους ενημερώσουν στο περιεχόμενο και να τους υποβοηθήσουν στην αυριανή αξιοποίησή τους.

Αυτό είναι απαραίτητο, επειδή και τα νέα βιβλία του μαθητή και του δάσκαλου και το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα περιέχουν στοιχεία για πρώτη φορά εισαγόμενα στην εκπαίδευσή μας.

Το Τμήμα έπειτα από διεξοδική συζήτηση

ομόφωνα αποφαίνεται

(των νέων βιβλίων και του νέου προγράμματος)

ότι είναι αναγκαία η χορήγηση στους σπουδαστές και στους μετεκπαιδευόμενους δάσκαλους ... για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μ α 4ο.- Διακοπή απόσπασης Κ. Παπαμανώλη.

Ο εισηγητής κ. Κονιδιτσιώτης αναφέρεται στην αρχή της εισήγησης στο μικρό ιστορικό της απόσπασης στο ΚΕΜΕ Επιθεωρητών και διδασκάλων για τη συγγραφή σύγχρονων διδακτικών βιβλίων του Δημοτικού Σχολείου. Μεταξύ αυτών αποσπάστηκε και ο διδάσκαλος του 26ου Δημ. Σχολείου Πειραιώς Κ. Παπαμανώλης για τα Μαθηματικά με το έγγραφο Δ/40805 της 9-12-1982 (σχετ. Πραξ. Τμήματος 76/81).

Κατά το διάστημα της εδώ απόσπασής του αποδείχτηκε ότι ήταν δυσχερής η απόδοσή του στον τομέα της συγγραφής βιβλίων μαθητή και διδασκάλου για τα Μαθηματικά. Αυτός ήταν ο λόγος για τον οποίο χρησιμοποιήθηκε για τη συγκέντρωση υλικού συγγραφής - συνθέσεως ενός ελεύθερου βοηθήματος από τις πηγές για τους μαθητές των ανώτερων τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Έπειτα από τη συγκέντρωση ορισμένου υλικού εισηγούμαι τη διακοπή της απόσπασής του.

Το Τμήμα, μετά από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

να διακοπεί η απόσπαση του διδάσκαλου Κ. Παπαμανώλη.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 48/1982

Σήμερα, 15 Σεπτεμβρίου 1982 ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.30 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο Σύμβουλος Β΄ Δ. Ανδριόπουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Οδηγίες για τη διδασκαλία των Μαθηματικών στη Β΄ τάξη με βάση το νέο αναλυτικό πρόγραμμα. Εισηγητής: κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Απόσπαση Εκπαιδευτικών. Εισηγητές: Α. Βουγιούκας, Δ. Μελάς. Αντ. Μπενέκος, Ι. Χριστιάς.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Οδηγίες για τη διδασκαλία των Μαθηματικών στη Β΄ τάξη με βάση το νέο αναλυτικό πρόγραμμα.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, θεωρεί αναγκαία την αποστολή ειδικά στους διδάσκοντες της Β΄ τάξεως ορισμένων σημειώσεων για την υλοποίηση στη διδασκαλία των αρχικών ενοτήτων του νέου προγράμματος των Μαθηματικών στην τάξη αυτή. Οι οδηγίες αυτές είναι οι ακόλουθες:

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ
ΤΗΣ Β΄ΤΑΞΕΩΣ ΣΤΟ ΝΕΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Είναι πιθανόν να ξαφνιάσουν λίγους ή περισσότερους από σας που διδάσκετε στη Β΄τάξη ορισμένα τουλάχιστον στοιχεία απ'αυτά πού περιέχει το πρόγραμμα και ιδιαίτερα οι Γενικές Ενότητες Α΄ και Β΄. Εδώ περιλαμβάνονται αντικείμενα που δεν υπήρχαν ως τώρα στα Προγράμματα του Σχολείου. Αυτά όμως βοηθούν πολύ στην πληρέστερη κατανόηση των μαθηματικών γενικά απο τους μικρούς μαθητές. Μη ξεχνάμε πως προπαντός στις μικρές αυτές τάξεις που γίνεται η αρχή, πρέπει να παρουσιαστούν τά αντικείμενα του μαθήματος αυτού με τέτοιον τρόπο, ώστε πραγματικά να χαίρεται το παιδί, αγόρι ή κορίτσι, να ασχολείται μ'αυτά.

Ας βοηθήσουμε συστηματικά, από τα πρώτα μάλιστα βήματα, ώστε νά απαλειφθεί η αρνητική στάση που ένας αρκετά μεγάλος αριθμός παιδιών παίρνει απέναντι στα Μαθηματικά.

Φυσικά, το άριστο θα ήταν, μαζί με το πρόγραμμα, να είχατε στα χέρια σας και σεις και οί μαθητές σας τα αντίστοιχα βιβλία, όπως έγινε με την Α΄τάξη. Όμως το "επιθυμητό" δεν μπόρεσε να συμπέσει με το "εφικτό." Αυτό φαίνεται πως σίγουρα θα πραγματοποιηθεί το επόμενα σχολικό έτος. Τώρα, ότι κάνετε, θα γίνει με τον πίνακα της τάξεως, με τα τετράδιο των μαθητών, με ποικίλα αντικείμενα, με είκόνες και τα παρόμοια που γνωρίζετε.

Θεωρούμε απαραίτητο και αναγκαίο να συμβουλευτεί ο δάσκαλος το περιεχόμενο που αντιστοιχεί στις τρεις πρώτες ενότητες του προγράμματος αυτής της τάξεως (Ταξινόμηση, αντιστοίχιση, διάταξη).

Οι βασικές έννοιες ταξινόμηση, αντιστοίχιση, διάταξη, σύνολα (ένωση και διαμερισμός τους) υπάρχουν κι εδώ. Στη Β΄τάξη έχουμε επανάληψη και παραπέρα διεύρυνση αυτών των εννοιών με τον αριθμό των αντικειμένων και τις ιδιότητές τους.

Είναι φανερό πως το πρόγραμμα παρουσιάζει κυκλικό χαρακτήρα. Στην τάξη αύτή, με πιο σύνθετες δραστηριότητες των μαθητών επιτυγχάνεται η διεύρυνση των θεμελιακών αυτών εννοιών και η έμβάθυνση τους απ'αυτούς.

ο/ο

Είναι αυτονόητο πως αρχίζετε τη διδακτική εργασία με το περιεχόμενο του προγράμματος της Α΄τάξεως(α΄και Β΄ βασικές ενότητες) και προχωρείτε στα αντίστοιχα αντικείμενα της Β΄τάξεως,που είναι βασικά τά ίδια αλλά σε συνθετότερη μορφή.

Οι οδηγίες που ακολουθούν σκοπό έχουν, με τρόπο ενδεικτικό,όπως είναι φυσικό,να σας υποβοηθήσουν στην παραπέρα προσπάθειά σας.

Α΄Ταξινόμηση πραγμάτων με βάση περισσότερα από ένα χαρακτηριστικά

1ΐ Παρουσιάζουμε στα παιδιά π.χ.12 γεωμετρικά σχήματα
4 τετράγωνα από τα οποία τό καθένα έχει διαφορετικό χρώμα:μπλέ,κόκκινο,κίτρινο,πράσινο.
4 τρίγωνα με τα ίδια χρώματα
4 κύκλους με τα ίδια επίσης χρώματα

Καλούμε τους μαθητές να προσδιορίσουν δυό απο τις ιδιότητές τους: Π.χ.το σχήμα και το χρώμα
Είναι τρίγωνο με χρώμα μπλέ
Είναι τρίγωνα με χρώμα πράσινο....

Τούς υποβοηθούμε κατόπιν να τα ταξινομήσουν.
Η ταξινόμηση μπορεί να πάρει την παρακάτω μορφή.

α) Όλα τα γεωμετρικά σχήματα με χρώμα μπλέ
" " " " κόκκινο
" " " " κίτρινο
" " " " πράσινο

β) Όλα τα τετράγωνα
" τρίγωνα
Όλοι οι κύκλοι

γ) Αναπαριστούμε στόν πίνακα την παραπάνω δραστηριότητα.

μπλέ χρώμα	κόκκινο	κίτρινο	πράσινο
□	□	□	□
△	△	△	△
○	○	○	○

Οδηγούμε τα παιδιά να κάμουν τη διαπίστωση πως στις τρεις οριζόντες στήλες έχουμε όλα τα γεωμετρικά σχήματα που έχουν το ίδιο σχήμα αλλά διαφορετικό χρώμα

Στίς τέσσερις κάθετες στήλες έχουμε γεωμετρικά σώματα που έχουν το ίδιο χρώμα αλλά διαφορετικό σχήμα.

2) Σηκώνονται 12 μαθητές, 6 αγόρια και 6 κορίτσια, με τα εξής διακριτικά γνωρίσματα.

Τρία αγόρια και τρία κορίτσια κρατούν το καθένα από ένα μπαλόνι ή άλλο χαρακτηριστικό αντικείμενο (π.χ. τόπι, βιβλίο).

Ανά δυό αγόρια και δυό κορίτσια φορούν μπλούζες διαφορετικών χρωμάτων.

Για παράδειγμα δυό αγόρια και δυό κορίτσια φορούν άσπρες μπούζες.

Δυό αγόρια και δυό κορίτσια φορούν κίτρινες μπλούζες

Δυό αγόρια και δυό κορίτσια φορούν μπλέ μπούζες.

Υποβοηθούμε τους μαθητές να κάνουν την ταξινόμηση των παιδιών αύτών με βάση ορισμένα χαρακτηριστικά:

αγόρια - κορίτσια,

μέ μπαλόνι - χωρίς μπαλόνι,

μέ άσπρη μπλούζα- μέ μπλέ μπλούζα, με πράσινη μπλούζα

Αναπαριστούμε στόν πίνακα τη δραστηριότητα

Αγόρια με μπαλόνι	κορίτσια με μπαλόνι	αγόρια χωρίς μπαλόνι	κορίτσια χωρίς μπαλόνι	
				παιδιά με άσπρη μπλούζα (α)
				παιδιά με κόκκινη μπλούζα (β)
				παιδιά με μπλέ μπλούζα (γ΄)

Υποβοηθούμε τους μαθητές να διαβάσουν τη γραφική απεικόνιση, στις οριζόντιες και κάθετες στήλες.

Β΄ Σχέσεις Ισοδυναμίας

Αντιστοιχίσεις ένα με ένα, ένα με δυο ένα με τρία.....
Οι δραστηριότητες θα γίνουν (α) με πραγματικά αντικείμενα (β) με αριθμούς.
Αφού εδώ προηγηθούν ορισμένες δραστηριότητες που περιγράφονται στο αντίστοιχο μέρος του βιβλίου της Α΄τάξεως, προχωρούμε σε συνθετότερες πράξεις:

α) Σηκώνεται μιά όμάδα 6-8 αγοριών, που κρατά ένα χαρακτηριστικό αντικείμενο (φ.χ. σάκα, βιβλίο).
Επίσης μιά όμάδα 6-8 κοριτσιών χωρίς να κρατά κάποιο αντικείμενο
Με τις δυό αυτές ομάδες παιδιών γίνεται αντιστοίχιση για να διαπιστωθεί η ισοδυναμία των δυο συνόλων
-Είναι περισσότερα τα αγόρια ή τα κορίτσια; πώς το ξέρεις;
-Το κάθε αγόρι κρατάει τη σάκα του. Είναι περισσότερες οί σάκες ή τα αγόρια: πώς το ξέρεις;

Κατόπιν τα αγόρια αφήνουν τις σάκες στο πάτωμα, τη μιά πάνω στην άλλη και αποσύρονται.
Ρωτάμε: Είναι περισσότερα τα κορίτσια ή οι σάκες; πώς το ξέρεις;
Οι μαθητές πρέπει κάθε φορά να δικαιολογούν τις απαντήσεις τους.

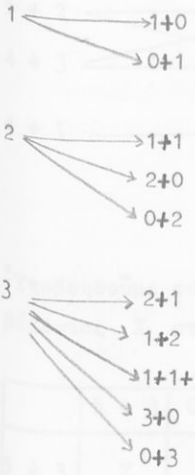
β) Παιγνίδι με κυβάκια
Ένας μπλέ κύβος άξίζει όσο δύο (ή τρεις) κόκκινοι
-Βάλτε δυό μπλέ κύβους. Με πόσους κόκκινους ισοδυναμούν;
-Τρεις μπλέ κύβοι, με πόσους κόκκινους ισοδυναμούν;
-Πάρτε 12 κόκκινους κύβους και χωρίστε τους σε τριάδες. Με πόσους μπλέ κύβους ισοδυναμούν κλπ.

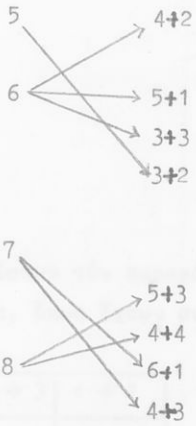
γ) Αντιστοίχιση με αριθμούς
Οι αντιστοιχίσεις αυτές μπορούν να πάρουν τις παρακάτω μορφές:

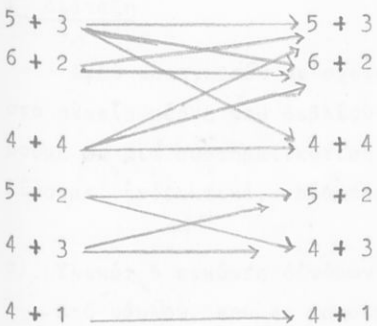
γ) Αντιστοίχιση με αριθμούς

Οἱ ἀντιστοιχίσεις αὐτές μποροῦν νά πάρουν τίς παρακάτω μορφές:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε.

Ὑποβοηθοῦμε τούς μαθητές νά συμπληρώσουν τόν παρακάτω πίνακα, βάζοντας Χ στά ἰσοδύναμα ἀθροίσματα, ὅπως ἔχουν συμπληρωθεῖ.

	5 + 3	6 + 2	4 + 4	5 + 2	4 + 3	4 + 1
5 + 3	X	X	X	-	-	-
6 + 2	X	X	X	-	-	-
4 + 4	X	X	X	-	-	-
5 + 2	-	-	-	X	X	-
4 + 3	-	-	-	X	X	-
4 + 1	-	-	-	-	-	4 + 1

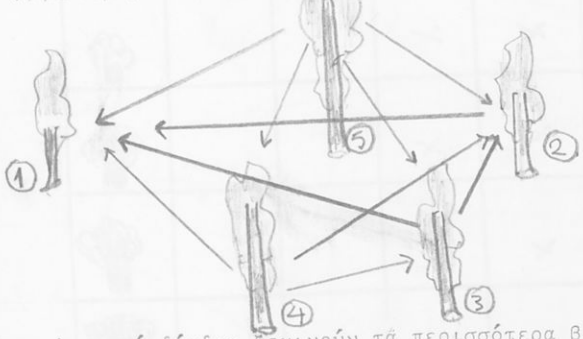

Γ΄ Διάταξη

Αφού προηγηθούν οι σχετικές δραστηριότητες, που περιγράφονται στο οικείο μέρος του βιβλίου του δασκάλου της Α΄ τάξεως, προχωρούμε σε μια συστηματικότερη μελέτη της έννοιας.
Δίνουμε, ενδεικτικά, τρία παραδείγματα.

α) Υλικό: 5 εικόνες δένδρων, που διαφέρουν στο μέγεθος, 10 κορδέλες από νάυλον, που θα χρησιμεύσουν για βέλη.

Τοποθετούμε στο φανελλοπίνακα τις εικόνες των δένδρων και καλούμε τους μαθητές να τοποθετήσουν το βέλος που ξεκινάει απο το μεγαλύτερο (ψηλότερο) και καταλήγει στο μικρότερο (χαμηλότερο).

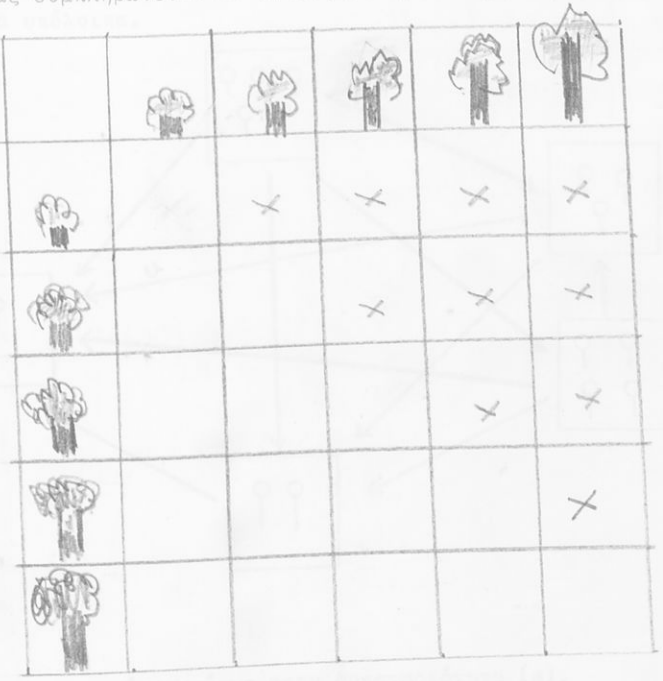
Ρωτάμε: Απο πιό δένδρο ξεκινούν τα περισσότερα βέλη;
Πόσα; Γιατί τέσσερα; κ.λ.π.

- Σε πιά δένδρα καταλήγουν τα περισσότερα βέλη; Πόσα;
Γιατί τέσσερα; κ.λ.π.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

(Τοποθετούν το 1ο βέλος (από το μεγαλύτερο προς το ~~μεγαλύτερο~~ μικρότερο), επαληθεύεται αν αυτό είναι σωστά προσανατολισμένο και στη συνέχεια, υποβοηθούνται να τοποθετήσουν τα υπόλοιπα βέλη. Διαπιστώνεται έτσι ότι τό 1ο δένδρο (το χαμηλότερο) είναι μικρότερο από τό 2ο, 3ο, 4ο, 5ο, το 2ο είναι μικρότερο από το 3ο 4ο 5ο κ.λ.π.)

Η δραστηριότητα μεταφέρεται στην παρακάτω γραφική απεικόνιση. (Ο πίνακας συμπληρώνεται σε συνεργασία με τους μαθητές).

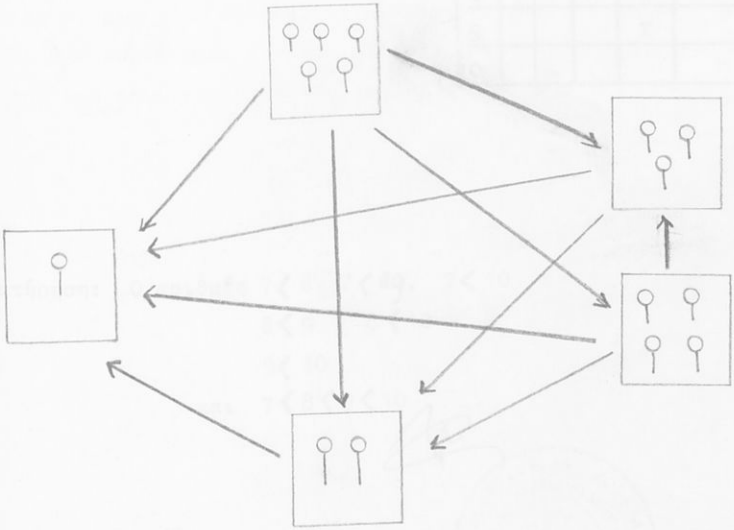
Υποβοηθούνται οι μαθητές να διαβάσουν τον πίνακα. Ακολουθεί διάταξη κατά τάξη μεγέθους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

β) Υλικό: Πέντε κάρτες, που παριστάνουν παιδιά που κρατούν μπαλόνια (ή τόπια), Δέκα κορδέλες.

Η δραστηριότητα αυτή είναι παρόμοια με την προηγούμενη (α)
Μπορεί να γίνει και στο έδαφος.

Τα παιδιά σχηματίζουν κύκλο. Η δασκάλα αφήνει τις κάρτες στο εδαφος. Τοποθετεί τα πρώτα δυό βέλη και καλεί τους μαθητές να συμπληρώσουν τα υπόλοιπα.

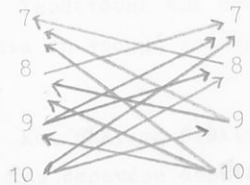

Υποβάλλονται ερωτήσεις όπως στην δραστηριότητα (α).
Ακολουθεί γραφική απεικόνιση όπως στη δραστηριότητα (α)

Πέντε παιδιά παίρνουν το καθένα από μιά κάρτα και παρατάσσονται τώρα, όχι σύμφωνα με το ανάστημα τους, αλλά σύμφωνα με τον αριθμό των μπαλονιών της κάθε κάρτας.

./.

γ) Εστω τα σύνολα των ακέραιων αριθμών 7, 8, 9, 10

Γραφική απεικόνιση

-	7	8	9	10	
7		X	X	X	
8			X	X	
9				X	
10					

Παρατήρηση: Ο αριθμός $7 < 8$, $7 < 9$, $7 < 10$

$8 < 9$ $8 < 10$

$9 < 10$

και $7 < 8 < 9 < 10$

Δεν προχωρούμε περισσότερο σε άλλες "βασικές" μαθηματικές έννοιες", όπως οι σχετικές με τα σύνολα.

Υποθέτουμε πώς όσα αναφέρθηκαν ενδεικτικά, δείχνουν με σαφήνεια τη γραμμή πού πρέπει να ακολουθήσει ο διδάσκων στην τάξη του.

Και πάλι το βιβλίο του δασκάλου της Α τάξεως θα υποβοηθήσει για την παραπέρα πορεία.

Αλλά, πιο πάνω απ'όλα, οι ικανότητές σας, οι γνώσεις σας, οι διδακτικές δεξιότητές σας καί μάλιστα η φαντασία σας, αποτελούν εγγύηση για την επιτυχία της εργασίας σας στην τάξη αυτή.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφαίνεται

δέχεται την εισήγηση του Παρσάκου, όπως έχει.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ & ΒΡΕΦΟΚΟΜΙΑΣ
Κ.Ε.Κ.Μ.Ε.

Θ ε μ α 2ο.- Απόσπαση Εκπαιδευτικών.

Επειδή τα χρονικά περιθώρια για την ολοκλήρωση της συγγραφής του τρίτου μέρους του βιβλίου "Η γλώσσα μου" Α΄δημοτικού (κείμενα, εργασίες, βιβλίο δασκάλου, εικονογράφηση) είναι πολύ περιορισμένα, οι υπεύθυνοι της ομάδας εργασίας Α. Βουγιούκας και Δ. Μελάς προτείνουν την άμεση ενίσχυσή της με απόσπαση στο ΚΕΜΕ του Αθανασίου Μπλούνα, καθηγητή Παιδαγωγικών στην Παιδαγωγική Ακαδημία Αλεξανδρούπολης.

Επίσης οι υπεύθυνοι της ομάδας για το μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος Α. Μπενέκος και Ι. Χριστιάς προτείνουν, μέχρι να βρεθούν και τα υπόλοιπα πρόσωπα για τη συγκρότηση της ομάδας, που θα εργαστεί για την ολοκλήρωση του προγράμματος και τη συγγραφή των βιβλίων της Γ΄τάξεως, να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ η κ. Μαρία Καζάζη Πατηνιώτη, φιλόλογος- παιδαγωγός, καθηγήτρια στα ΚΑΤΕΕ Αθηνών (στη σχολή ΑΣΣΕ, Τμήμα βιβλιοθηκονομίας).

Η κ. Καζάζη - Πατηνιώτη έχει ασχοληθεί με το αντικείμενο του μαθήματος της Μελέτης του περιβάλλοντος και έχει ιδιαίτερη πείρα στη συγγραφή των σχετικών βιβλίων. Η συμμετοχή της στην ομάδα θεωρείται άκρως απαραίτητη και, για να μη δημιουργηθούν προβλήματα στη σχολή στην οποία υπηρετεί όταν σε λίγες μέρες θα αρχίσει να λειτουργεί, προτείνεται η έγκαιρη απόσπασή της.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Προτείνει να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ οι Εκπαιδευτικοί Αθαν. Μπλούνας, καθηγητής Παιδαγωγικών στην Παιδαγωγική Ακαδημία Αλεξανδρούπολης και Μαρία Καζάζη - Πατηνιώτη, φιλόλογος - Παιδαγωγός - καθηγήτρια στα ΚΑΤΕΕ Αθηνών, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΡ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

ΒΑΣ. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 49/1982

Σήμερα, 17 Σεπτεμβρίου 1982 ημέρα Παρασκευή και ώρα 10.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με Προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ /τος σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία των Σχολών Επιμόρφωσης Λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσης. Εισηγητές: Β . Κονιδιτσιώτης, Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλοι Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Γ3/503/8-9-82 του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Προεδρ. Δ/τος για την οργάνωση και λειτουργία των ΣΕΛΔΕ.

Γίνεται μία κατ'αρχήν συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση στην επόμενη συνεδρία του στην οποία θα εισηγηθούν για το θέμα αυτό οι Αρ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος και Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Έπειτα από αυτά έλεύσε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 50/1982

Σήμερα, 20 Σεπτεμβρίου 1982 ημέρα Δευτέρα και ώρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με Προεδρεύοντα του Τμήματος το Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος οι: Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι, Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία των Σχολών Επιμόρφωσης Λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΣΕΛΔΕ) Εισηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης, Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλοι Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Έπειτα ο εισηγητής Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, παρατηρεί ότι το συζητούμενο Π.Δ. αποτελεί μέτρο επεκτάσεως και αναμορφώσεως του θεσμού των ΣΕΛΔΕ.

Με το νέο Π.Δ. δημιουργούνται πέντε (5) νέες ΣΕΛΔΕ: Πατρών, Λαμίας, Κατερίνης, Καβάλας και Κοζάνης, πέρα από τις επτά (7) υπάρχουσες: Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Αλεξανδρουπόλεως, Ιωαννίνων, Τρίπολης, Ηρακλείου και Λάρισας. Η δημιουργία των νέων αυτών ΣΕΛΔΕ συμπληρώνει το δίκτυο των κέντρων αυτών επιμορφώσεως στη χώρα και εισηγούμαι να γίνει δεκτή όπως είναι.

Ειδικά κατ'άρθρο, ο εισηγητής παρατηρεί τα εξής:

Άρθρο 3.

Ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας των ΣΕΛΔΕ να συντάσσεται από το ΚΕΜΕ έπειτα από προτάσεις των Διευθυντών των ΣΕΛΔΕ που ήδη γνωρίζουν τα προβλήματα λειτουργίας των Σχολών.

Άρθρο 4

Να αναμορφωθεί το άρθρο σε τρόπο, ώστε να είναι δυνατόν να διορίζονται Διευθυντές των ΣΕΔΔΕ και ομότιμοι καθηγητές ΑΕΙ, όπως και επίτιμοι ή μη Σύμβουλοι και Ειδικοί Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ και επίτιμοι ή μη Διευθυντές Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών Νηπιαγωγών.

Άρθρο 6

Στην παρ. 4, η λέξη "αντιρρήσεις" να αντικατασταθεί από τη λέξη "ενστάσεις". Στην παρ. 5, καλό είναι να ορισθεί ο αριθμός και η ιδιότητα των μελών της επιτροπής. Ως λύση προτείνω πέντε (5) πρόσωπα: Διευθυντές ΣΕΛΔΕ (1), δύο (2) καθηγητές και δύο (2) εκπρόσωποι των υποψηφίων.

Άρθρο 7.

Η παρ. 4 να τροποποιηθεί, έτσι, ώστε ο έλεγχος των απουσιών να γίνεται με τη φροντίδα του Διευθυντή από τους εκλεγμένους εκπροσώπους των σπουδαστών.

Άρθρο 8.

Το άρθρο τούτο "Διδασκόμενα μαθήματα" να συζητηθεί στην επόμενη συνεδρία, ώστε τα μέλη του Τμήματος να ετοιμαστούν καλύτερα.

Άρθρο 10

Η έκδοση των αποτελεσμάτων να γίνεται "εντός δεκαημέρου από τη λήξη των εξετάσεων", δηλα. από τις 20 ως τις 30 Ιουνίου.

Άρθρο 19

Ως άρθρο 19 να προστεθεί το άρθρο 6 του Π. Δ. 725/80 περί Γραμματείας ΣΕΛΔΕ, που αποδείχθηκε απαραίτητη για τη λειτουργία των ΣΕΛΔΕ.

Άρθρο 20

Ως άρθρο 20 να τιτλοφορηθεί το άρθρο 19.

Στο σημείο αυτό ο κ. Ανδριόπουλος παίρνει το λόγο και προτείνει να ιδρυθεί σχολή επιμόρφωσης λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσεως και στη Μυτιλήνη (άρθρο 1). Η πρότασή του γίνεται αποδεκτή από το Τμήμα.

Στη συνέχεια ο δεύτερος εισηγητής του θέματος κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', εισηγείται τα ακόλουθα:

./.

ΑΡΘΡΟ 1 Παράγρ. 1: Η ίδρυση νέων ΣΕΛΔΕ στις πόλεις Πάτρα και Λαμία κρίνεται ιδιαίτερα σκόπιμη γιατί στην Πάτρα λειτουργεί Πανεπιστήμιο και Παιδαγωγική Ακαδημία και στη Λαμία επίσης Παιδαγωγική Ακαδημία. Θα υπάρξουν μάλλον δυσχέρειες στην εξεύρεση κατάλληλου διδακτικού προσωπικού που θα προκαλέσουν προβλήματα στην ομαλή λειτουργία νέων ΣΕΛΔΕ στις πόλεις Κατερίνη, Καβάλα και Κοζάνη. Για την ίδρυση ΣΕΛΔΕ στη Μυτιλήνη (ύστερα από σχετική πρόταση) δεν υπάρχει αντίρρηση αφού λειτουργεί εκεί Παιδαγωγική Ακαδημία και αφού εξασφαλισθούν όπως και στις άλλες πόλεις οι κατάλληλες συνθήκες λειτουργίας της νέας ΣΕΛΔΕ.

ΑΡΘΡΟ 3, Παράγρ. 1: Να διαγραφούν οι λέξεις "μπορεί να" και μετά τη λέξη "Θρησκευμάτων" να προστεθεί "ύστερα από πρόταση της Ολομέλειας του ΚΕΜΕ".

Παράγρ. 2: Μετά τις λέξεις "τις ΣΕΛΔΕ" να προστεθεί "και γνωμοδότηση του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ" Μετά τη λέξη "επιστήμονες" να προστεθεί "ή προσωπικότητες των γραμμάτων και των τεχνών ανεγνωρισμένου κύρους".

ΑΡΘΡΟ 5, Παράγρ. 1: Το εδάφιο α' να διαγραφεί γιατί περιέχεται στο εδάφιο γ' και από το εδάφιο β' να διαγραφεί "στις μεθόδους διδασκαλίας" γιατί περιέχεται επίσης στο εδάφιο γ' της ίδιας παραγράφου.

ΑΡΘΡΟ 6

Παράγρ. 1: "Κατά μήνα Φεβρουάριο" να γίνει "Στο μήνα Ιανουάριο"

Παράγρ. 2: Μετά το τέλος της παραγρ. αυτής να προστεθεί νέα παράγραφος, ως εξής: " Το μήνα Φεβρουάριο οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν σχετική αίτηση προς τους οικείους Επιθεωρητές Δ.Ε."

ΑΡΘΡΟ 7

Παράγρ. 1 Να τροποποιηθεί ως εξής: "Οι καλούμενοι για επιμόρφωση μονοετούς διάρκειας οφείλουν να παρουσιασθούν στο Διευθυντή της ΣΕΛΔΕ εντός της προθεσμίας για την οποία έχουν κληθεί."

ΑΡΘΡΟ 9

Παράγρ. 4: Να τροποποιηθεί ως εξής: "Η γραπτή εξέταση γίνεται στο δεύτερο δεκαήμερο του Ιουνίου και συνίσταται στην επεξεργασία ενός θέματος από τις περιοχές της ύλης που έχει διδαχθεί και η μορφή της καθορίζεται από τον διδάσκοντα". Η φύση του κάθε μαθήματος δικαιολογεί το διαφορετικό τρόπο εξέτασης και την αποφυγή της μονομέρειας και τυποποίησης του τρόπου εξετάσεων.

Παράγρ. 6 Να διαγραφεί ολόκληρη η παράγραφος. Οι πρακτικές ασκήσεις δε βαθμολογούνται. Δεν εξυπηρετεί καμμιά σκοπιμότητα η παράγραφος αυτή.

ΑΡΘΡΟ 12

Παράγρ. 2: Αντί "της Ολομέλειας του ΚΕΜΕ" να γραφεί "του Τμήματος Δημοτικής του ΚΕΜΕ".

ΑΡΘΡΟ 15

Παράγρ. 2. Να γίνονται δεκτοί σε διαγωνισμό για μετεκπαίδευση στο Μαράσλειο Διδασκαλείο οι τελειόφοιτοι ή απόφοιτοι των ΣΕΛΔΕ ακόμα και το ίδιο διδακτικό έτος που τελειώνουν την επιμόρφωσή τους;).

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση κατά την οποία ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις και προτείνονται τροποποιήσεις πάνω σε ορισμένα άρθρα του σχ. αποφάσεως.

Ειδικότερα:

Ο κ. Πασσάκος λέγει τα εξής:

Άρθρο 1ο: Ο σκοπός των ΣΕΛΔΕ που αναφέρεται στο σχέδιο ως ".....η επιμόρφωση, θεωρητική και πρακτική.....", επιβάλλεται να γίνει πιο συγκεκριμένος, περιλαμβανόμενος μέσα στο σκοπό των επιμορφώσεων των εκπαιδευτικών γενικά. Προτείνουμε τον ακόλουθο: "Ο σκοπός των επιμορφώσεων είναι η μύηση των εκπαιδευτικών σε νέες γνώσεις, νέα δεδομένα ψυχοπαιδαγωγικών ερευνών, και νέα παιδευτικά μέσα και διαδικασίες, που θα αποβλέπει σε μιά θετική ανανέωση του διδακτικού και γενικότερα του παιδαγωγικού έργου τους".

Άρθρο 2. Η άποψή μας είναι ότι η επιμόρφωση των υπηρετούντων εκπαιδευτικών λειτουργών δεν πρέπει να υπερβαίνει το ένα διδακτικό εξάμηνο. Αυτό υποστήριξα και κατά την αρχική, πρίν από μερικά έτη, δημιουργία των ΣΕΛΔΕ. Τώρα την άποψη αυτή έχουν δικαιώσει τα ίδια τα πράγματα και έχει ομολογηθεί από πλευράς ορισμένων τουλάχιστον

διδασκόντων και υπευθύνων των ΣΕΛΔΕ. Μέσα στο ένα διδακτικό έτος η συστηματική διδασκαλία σε κάποια αναγκαία έκταση κλάδων επιστήμης είναι τελείως ανέφικτη. Αυτό πράγματι προσπαθείται χωρίς επιτυχία. Από την άλλη πλευρά ο τέτοιος προσανατολισμός της διδασκαλίας δεν επιτρέπει την άνετη μελέτη συγκεκριμένων βασικών θεμάτων σχολικής αγωγής. Έτσι διερωτάται ο καθένας τι πραγματικά παίρνουν οι εκπαιδευτικοί που τελειώνουν την επιμόρφωσή τους. Μέσα όμως στο διδακτικό εξάμηνο αλλάζει ο προσανατολισμός της επιμορφώσεως. Από κοινού διδάσκοντες και διδασκόμενοι μελετούν και οι δεύτεροι κατανοούν, σε συνάρτηση πάντα με τη σχολική πράξη, συγκεκριμένους και περιορισμένους τομείς επιστήμης, βασικά από το κύκλο επιστημών της αγωγής, μαθαίνουν και σχολιάζουν ορισμένα σημαντικά δεδομένα ψυχοπαιδαγωγικών ερευνών και αντιμετωπίζουν επίσης συγκεκριμένα θέματα και προβλήματα αγωγής και διδασκαλίας στη Πράξη. Έτσι η επιμόρφωση παίρνει μεγαλύτερη αμεσότητα και μπορούμε να υποθέσουμε πώς διοχετεύεται αποτελεσματικότερα στη σχολική πράξη. Εξάλλου με την εξάμηνη επιμόρφωση θα επιμορφώνεται κάθε σχολικό χρόνο διπλάσιος αριθμός εκπαιδευτικών. Όσο για την ταχύρρυθμη επιμόρφωση, πρέπει να δηλώνεται ότι αυτή έχει χαρακτήρα σεμιναρίου και αφιερώνεται κάθε φορά σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο που προκύπτει από τρέχουσες ανάγκες μέσα στην εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Στο σημείο αυτό διακόπτεται η συζήτηση.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση και θα αποφασίσει σχετικά στην επόμενη συνεδρία του.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 51/1982

Σήμερα, 21 Σεπτεμβρίου 1982 ημέρα Τρίτη καί ώρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με Προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Δ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας. Αντών. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής,καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Γνωμοδότηση για το σχ. Υπουργικής αποφάσεως σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία των Σχολών Επιμόρφωσης Λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσης (συνέχεια συζητήσεως) Εισηγητές: Β. Κονιδιτσιώτης, Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλοι Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το Πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται για το άρθρο 8 του σχ. αποφάσεως που αφορά τα διδασκόμενα μαθήματα στις ΣΕΛΔΕ τα ακόλουθα:

Άρθρο 8

Η παρ. 2 του άρθρου τούτου να αντικατασταθεί ως εξής:

I. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΑ

	Α	Β	Γ
α΄. Μαθήματα φιλοσοφίας και παιδαγωγικής			
1. Ιστορία της φιλοσοφίας/σύγχρονες φιλοσ. κατευθύνσεως	2	1	–
2. Θεωρία της αγωγής	1	1	1
3. Σύγχρονες παιδαγωγικές κατευθύνσεις και εκπ. συστήματα	–	1	2

4. Κοινωνιολογία της αγωγής	2	–	–
5. Ιστορία της ελλ. εκπαίδευσεως (1.800 μέχρι σήμερα)	1	1	1
β. Μαθήματα Ψυχολογίας			
1. Ψυχ. αναπτ. ανθρώπου- Γενετική ψυχολογία	2	1	–
2. Ψυχ. μάθησης – Γνωστική Ψυχολογία	2	1	–
3. Ψυχοπαθολογία του παιδιού	2	–	–
4. Θεωρία και πράξη της Ψυχοπαιδαγωγικής έρευνας	2	1	1
5. Ψυχολογία ατομικών διαφορών	–	1	1
γ' Ειδικά μαθήματα			
1. Νεοελληνική γλώσσα: Γραμματική – Σύνταξη. Ελληνική Γραμματεία, Αρχαία από μετάφραση. Νεοελληνική λογοτεχνία. Παιδική λογοτεχνία	2	2	2
2. Βασικές έννοιες από τις φυσικές επιστήμες	0	2	1
3. Βασικές έννοιες από τα μαθηματικά	0	2	1
4. Αισθητική αγωγή	1	1	1
5. Φυσική αγωγή	0	0	2
6. Στοιχεία δημοκρατικού πολιτεύματος	0	0	2
δ' Πρακτικές ασκήσεις	2	4	6
	19	19	21

II ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

1. Ερευνητική αντιμετώπιση προβλημάτων δ/λίας	2	2	0
2. Αξιολόγηση	1	1	0
3. Αναλυτικά προγράμματα	1	1	0
4. Οργάνωση και διοίκηση σχολείων	0	0	2
Σύνολο για δασκάλους	23	23	23

III ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥΣ

1. Προσχολική αγωγή	2	2	0
2. Ερευνητική αντιμετώπιση προβλημάτων προσχολικής αγωγής	2	2	0
Σύνολο για νηπιαγωγούς	23	23	21

Οι αλλαγές που προτείνονται είναι οι εξής κύριες και για τους εξής λόγους:

1) Η Ιστορία της Φιλοσοφίας είναι ανάγκη να περιλαμβάνει και τις σύγχρονες φιλοσοφικές κατευθύνσεις, πού είναι απαραίτητες για τους δασκάλους και δεν διδάσκονται σήμερα όπως πρέπει στις Σχολές εκπαιδεύσεως διδακτικού προσωπικού.

2) Οι Σύγχρονες παιδαγωγικές κατευθύνσεις και τα εκπαιδευτικά συστήματα είναι ανάγκη να διδάσκονται επειδή ούτε η Συγκριτική Παιδαγωγική διδάσκεται ούτε η θεωρία της Αγωγής (κυρίως σκοποθεσία, τελολογία και μέσα της αγωγής) δέν καλύπτει τον ευρύ χώρο της πραγματικότητας των σύγχρονων παιδαγωγικών τάσεων και της πραγματοποιήσεώς τους με τη μορφή των σημερινών εκπαιδευτικών συστημάτων των προηγμένων χωρών στον τομέα της παιδείας. Τούτο είναι αναγκαίο πολύ περισσότερο αφού το σχετικό μάθημα της Ιστορίας της Παιδαγωγικής καταργήθηκε μετά το 1.967 από τις Π. Ακαδημίες.

3) Να προστεθεί το μάθημα της Ψυχολογίας των ατομικών διαφορών ένεκα της μεγάλης σημασίας του για την ατομικοποίηση της διδασκαλίας.

4) Η παρ. 5 που αφορά στά "περιγράμματα της διδακτέας ύλης" να καταργηθεί γιατί οι διδάσκοντες είναι και ευσυνείδητα και καταρτισμένα πρόσωπα, ώστε να παρέχουν εγγύηση για τό ότι θα διδάσκουν ότι προβλέπει το πρόγραμμα.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση επί ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών.

Ο Σύμβουλος Β' κ. Δ. Ανδριόπουλος δεν θεωρεί σωστή τη σύζευξη με κοινό τίτλο των μαθημάτων φιλοσοφία και Παιδαγωγική (άρθρο 2, παραγρ. 2Ι) Η επιστημονική δεοντολογία επιβάλλει το διαχωρισμό τους σε δυό ανεξάρτητες περιοχές. Επίσης, τονίζει ότι είναι κοινή η διαπίστωση ότι οι εκπαιδευτικοί της Δημοτ. Εκπαίδευσης παρουσιάζουν πενιχρή φιλοσοφική παιδεία. Και επειδή, κατά τη γνώμη του, η φιλοσοφική Παιδεία αποτελεί στέρεη υποδομή για τη γενική μόρφωση κάθε εκπαιδευτικού και συμβάλλει αποφασιστικά στο να προβληματίζεται, να ευρίσκεται σε πνευματική εγρήγορση και κυρίως ο ίδιος να διαμορφώνει έναν σωστό προσανατολισμό, προτείνει να διδάσκονται ξεχωριστά και συστηματικά τα μαθήματα Ιστορία της Φιλοσοφίας και Σύγχρονες Φιλοσοφικές Κατευθύνσεις. Αποδίδει μεγαλύτερη σημασία στην ευρύτερη καλλιέργεια και το σωστό προσανατολισμό του εκπαιδευτικού παρά στην ικανότητά του να εκτελέσει π.χ. με ακρίβεια ένα πείραμα Φυσ. Πειραματικής. Εξάλλου, με τη διδασκαλία της Ιστορίας της φιλοσοφίας θεραπεύεται έμμεσα το κενό από τη μή διδασκαλία της Ιστορίας της παιδείας, αλλά και η ανάγκη μιάς μεγα-

λύτερης επαφής των εκπαιδευτικών της Δ.Ε με τον αρχαίο Ελληνικό Πολιτισμό.

Οι κκ Αρ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, και Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, προτείνουν το ακόλουθο πρόγραμμα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΕΛΔΕ

	Α	Β	Γ
1. Φιλοσοφία			
Σταθμοί στην Ιστορία της Φιλοσοφίας και σύγχρονες φιλοσοφικές κατευθύνσεις	–	2	2
2. Παιδαγωγικά			
α. Φιλοσοφία της Παιδείας	2	1	–
β. Κοινωνιολογία της Παιδείας	–	–	2
γ. Ιστορία της νεοελληνικής παιδείας	2	1	–
3. Παιδαγωγική Ψυχολογία			
α. Αναπτυξιακή Ψυχολογία	2	1	–
β. Ψυχολογία της μάθησης	2	1	–
γ. Ψυχοπαθολογία του παιδιού	–	–	2
4. Ψυχοπαιδαγωγική έρευνα			
Εισαγωγή στην έρευνα παιδαγ. προβλημάτων, στατιστική, διάγνωση, μέτρηση, αξιολόγηση	2	2	2
5. Νεοελληνική γλώσσα και γραμματεία	2	2	–
6. Στοιχεία δημοκρατικού πολιτεύματος	–	–	2
7. Διδακτική (μόνο για δασκάλους)			
α. Προβλήματα Γενικής Διδακτικής	2	2	–
β. Τα μαθήματα του δημοτ. σχολείου (Αναλυτικά πρόγραμμα, βιβλία, μέσα διδασκαλίας, διδακτική και πρακτ. ασκήσεις)			
• Νεοελληνική γλώσσα	2	2	–
• Μελέτη Περιβάλλοντος	–	2	–

• Γεωγραφία	–	–	2
• Φυσική Ιστορία	–	–	2
• Κοινωνική και πολιτική αγωγή	–	–	1
• Θρησκευτικά	–	–	2
• Ιστορία	–	–	2
• Μαθηματικά	2	2	–
• Φυσική και Χημεία	2	2	–
• Αισθητική αγωγή (Μουσική – Ζωγραφική)	2	2	–
• Φυσική αγωγή	–	–	2
	22	22	21

β. Μαθήματα μόνο για νηπιαγωγούς

α. Προσχολική αγωγή	2	2	2
β. Διδακτικά – μεθοδολογικά προβλήματα και πρακτικές ασκήσεις	4	4	6
γ. Διδακτικά μέσα, Παιδαγωγικό υλικό Επισκέψεις	2	2	2
δ. Ρυθμική	2	2	–
ε. Αγωγή της έκφρασης (γλωσσική, τεχνική, καλλιτεχνική)	–	2	1
	22	22	21

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων. Το σχέδιο που πρότειναν οι κκ Βουγιούκας και Μελάς γίνεται αποδεκτό από το Τμήμα κατά πλειοψηφία με ελάχιστες τροποποιήσεις. Δε συμφωνεί ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', ο οποίος λέγει τα εξής:

"ΑΡΘΡΟ 8: Από τα μαθήματα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής προτείνω την αντικατάσταση του μαθήματος "Ιστορία της Φιλοσοφίας από κείμενα" με το μάθημα "Φιλοσοφία της Αγωγής" με τις ίδιες ώρες διδασκαλίας στα τρία τρίμηνα. Από τα μαθήματα Ψυχολογίας προτείνω τη διαγραφή των παρενθέσεων στα μαθήματα α' και β' γιατί περιορίζουν μονομερώς τη ψυχολογία του αναπτυσσόμενου ανθρώπου και τη ψυχολογία της μάθησης. Οι ώρες διδασκαλίας παραμένουν οι ίδιες. Από τα ειδικά μαθήματα να διαγραφούν τα Αρχαία από μετάφραση και οι βασικές έννοιες για τις Φυσικές επιστήμες και τα Μαθηματικά γιατί αναφέρονται

./.

σε κάτι αόριστο και γενικό που δε βοηθά πρακτικά και συγκεκριμένα το δάσκαλο. Ν' αντικατασταθούν, αντίστοιχα με τα μαθήματα "Σύγχρονες εξελίξεις στη Βιολογία" και τα "Σύγχρονα Μαθηματικά" με τις ίδιες ώρες διδασκαλίας. Από τα μαθήματα μόνο για δασκάλους, ν'αντικατασταθεί το μάθημα "Ερευνητική αντιμετώπιση προβλ. δ/λίας στο δημοτικό" με το μάθημα "Προβλήματα διδακτικής των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου." "Έτσι, αντιμετωπίζονται προβληματικές και συγκεκριμένες καταστάσεις μάθησης και αποφεύγεται ο αφόρητος διδακτικός υλισμός που έγινε αποδεκτός, όπως και στο σχέδιο για το Μαράσλειο Διδασκαλείο, από την πλειοψηφία του Τμήματος Δημοτικής ΚΕΜΕ. Η υιοθέτηση τέτοιων προτάσεων είναι τουλάχιστον ανωφελής για επιμορφώσεις δασκάλων και νηπιαγωγών περιορισμένης διάρκειας. Το άρθρο 8 του σχεδίου του ΥΠΕΠΘ πρέπει να γίνει αποδεκτό, με ελάχιστες μόνο τροποποιήσεις. Οπωσδήποτε, πρέπει να είναι αποτέλεσμα των εμπειριών από την αποδοτικότητα και σκοπιμότητα των προγραμμάτων σπουδών των ΣΕΛΔΕ. Καμμιά προσθήκη άλλου μαθήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής ή Ψυχολογίας δεν πρέπει να υιοθετηθεί. Προκαλεί κατάπληξη το γεγονός να δίνονται (σχέδιο συναδέλφων που δέχτηκε το Τμήμα με ορισμένες αλλαγές) για τη διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου είκοσι εννιά (: :) (29) ώρες ενώ για όλα τα υπόλοιπα μαθήματα (Φιλοσοφία, Παιδαγωγικά, Ψυχολογία, Ψυχοπαιδαγωγική έρευνα, Νεοελληνική γλώσσα και Γραμματεία, Στοιχεία δημοκρατικού πολιτεύματος) να δίνονται είκοσι οκτώ (: : :) (28) μόνο διδακτικές ώρες.

(Μια άλλη απόδειξη του άκρατου διδακτικού υλισμού που χαρακτηρίζει το ίδιο σχέδιο: Για τα Μαθηματικά τέσσερες (4) ώρες για τη Φυσική καί Χημεία τέσσερες (4) ώρες για την Αισθητική Αγωγή τέσσερες (4) και να διατίθενται για τη θεωρία της Αγωγής, τρεις (:) 3 ώρες, την Κοινωνιολογία της Παιδείας, τρείς (:) 3 ώρες, για την Ιστορία της Νεοελληνικής Παιδείας, τρείς (:) 3 ώρες κτλ.)

Για τις Πρακτικές ασκήσεις αντί των ωρών 2, 6, 7 (κάθε τρίμηνο) που αναφέρονται στο σχέδιο ΥΠΕΠΘ, προτείνεται το σχήμα 4, 4, 4 ώρες για κάθε τρίμηνο).

Επίσης δε συμφωνεί ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', ο οποίος λέγει τα εξής:

"Άρθρο 8. Το μάθημα "Θεωρία της Αγωγής" να μείνει έτσι όπως είναι στο σχέδιο του Π.Δ. Το ίδιο ισχύει και για το μάθημα "Κοινωνιολογία της Αγωγής" ενώ δεν θεωρείται αναγκαία η προσθήκη "Κοινωνικοπολιτική διάσταση της εκπαίδευσης." Στα μαθήματα της Παιδαγωγικής απαραίτητο είναι το μάθημα "Σύγχρονες Παιδαγωγικές κατευθύνσεις και εκπαιδευτικά

συστήματα" για δυό τουλάχιστον ώρες σε ένα τρίμηνο, ενώ στα μαθήματα της Ψυχολογίας επίσης απαραίτητο είναι το μάθημα Ψυχολογία Ατομικών Διαφορών (μαθητών) για δυο επίσης ώρες σε ένα τρίμηνο, μια και το Πρόγραμμα δεν διαθέτει ευρύτερα χρονικά όρια. Οι εκπαιδευτικοί έρχονται στην επιμόρφωση να πληροφορηθούν για το τι σήμερα υπάρχει στο προσκήνιο της Παιδαγωγικής Επιστήμης και στην εκπαιδευτική πραγματικότητα άλλων χωρών. Επίσης είναι αναγκαίο να προσανατολιστούν πρός την ιδιαίτερη ατομικότητα κάθε μαθητού, να τη γνωρίσουν και να προσαρμόζουν, κατα το δυνατόν, προς αυτήν τις παιδαγωγικές και διδακτικές τους ενέργειες(εξατομικευμένη αγωγή).

Δεν συμφωνούμε με το Πρόγραμμα Διδακτικής (μόνο για δασκάλους) που προτείνεται από τους συναδέλφους κ.κ. Μελά και Βουγιούκα γιατί δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις υλοποιήσεώς του με το τρόπο που προτείνεται. Αντί γι' αυτό βρίσκουμε πως το προτεινόμενο με το σχέδιο Π.Δ. Πρόγραμμα στα μέρη του III, IV και V είναι ορθό και το υποστηρίζουμε. Ορθότερο εντούτοις είναι το μέρος του προγράμματος που αναφέρεται στα "Μαθήματα μόνο για νηπιαγωγούς" και προτείνεται από τους ίδιους παραπάνω συναδέλφους και επομένως συμφωνούμε με αυτό.

Σε αναφορά με τις ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων σύμφωνα με τα προτεινόμενα από τους ίδιους συναδέλφους Βουγιούκα και Μελά παρουσιάζεται:
Τα Παιδαγωγικά μαθήματα να παίρνουν 10 συνολικά διδακτικές ώρες στα 3 τρίμηνα, τα Ψυχολογικά μαθήματα 9 διδακτικές ώρες ενώ τα μαθήματα του Δημοτικού Σχολείου στα πλαίσια της Γενικής και ειδικής Διδακτικής να παίρνουν συνολικά 33 διδακτικές ώρες. Αυτό είναι ιδιαίτερα υπερβολικό και είναι δυνατόν να επηρεάσει προς ένα μονομερή και απεριόριστο σχεδόν "διδακτισμό" που δε μπορεί να είναι παιδαγωγικά εποικοδομητικός. Δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με αυτό.

Κάτω από τα μαθήματα της Ψυχολογίας στο πρόγραμμα να μπει μέσα σε παρένθεση η φράση "Όλα τα παραπάνω μέσα στα πλαίσια της νηπιακής και της σχολικής ηλικίας". Επίσης θεωρούμε αναγκαία την ακόλουθη σημείωση κάτω από το όλο πρόγραμμα: "Είναι αυτονόητο ότι δεν διδάσκεται συστηματικά ο καθένας κλάδος επιστήμης από τους αναφερόμενους. Αντί αυτού ο καθένας διδάσκων επιλέγει ορισμένα σημαντικά και ενδιαφέροντα στους διδασκομένους θέματα".

ΕΘΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

Άρθρο 9

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', λέγει τα εξής:

Προτείνω στα υποχρεωτικά μαθήματα για εξέταση ένα να είναι από τα Μαθήματα του δημοτικού σχολείου. Σ' αυτά τα μαθήματα θα δοθεί η ευχέρεια στους σπουδαστές να δείξουν την επίδοσή τους στην πράξη (με διδασκαλία) η διαπραγματευόμενοι ένα θέμα γύρω από τα μέσα διδασκαλίας, την έρευνα, το περιεχόμενο, την αξιολόγηση και άλλα στοιχεία που συνδέονται με ένα μάθημα.

Εξάλλου πιστεύω ότι αυτή η περιοχή, που στο σχέδιό μας ονομάσαμε τα μαθήματα του δημοτικού σχολείου, είναι το χωνευτήρι μέσα από το οποίο ο επιμορφωμένος πλέον δάσκαλος θα δείξει πόσο καλά αφομοίωσε και έβαλε σε πράξη την ύλη (και το πνεύμα) των θεωρητικών μαθημάτων.

Άρθρο 9, 4

Η γραπτή εξέταση μόνο, περιορίζει τις δυνατότητες σωστής αξιολόγησης των σπουδαστών της ΣΕΛΔΕ. Οι άνθρωποι αυτοί είναι κάπως μεγάλοι σε ηλικία και επομένως δεν έχουν μεγάλη ευχέρεια απομνημόνευσης που απαιτούν οι συνηθισμένες γραπτές εξετάσεις. Έχουν όμως κρίση και δεξιότητες αλλά και πείρα πάνω στα αντικείμενα μάθησης.

Είναι λοιπόν σκόπιμο να τους δίνεται η ευκαιρία να διαλέγουν τον τρόπο εξέτασής τους που μπορεί να είναι γραπτός, προφορικός ή πρακτικός (διδασκαλία, μικρή έρευνα ή ερευνητικού τύπου εργασία). Ο τρόπος και η μορφή του ελέγχου θα καθορίζεται σε συνεργασία του αρμόδιου καθηγητή με τους σπουδαστές ένα μήνα τουλάχιστον πριν από το τέλος της ακαδημαϊκής διδασκαλίας του μαθήματος που θα εξεταστούν.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) το έγγραφο αριθμ. Γ3/503/3-9-82 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, β) τις εισηγήσεις των κκ Β. Κονιδιτσιώτη και Ν. Θλουτίδη, γ) τις προτάσεις των κκ Βουγιούκα και Μελά και γ) τη διεξοδική συζήτηση μεταξύ των μελών

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

1. Για το άρθρο 1:

α) ο μ ό φ ω ν α , οι παράγραφοι 1, 2 και 4 να μείνουν όπως έχουν με την προσθήκη στην παράγραφο 1 να ιδρυθεί ΣΕΛΔΕ και στην Μυτιλήνη.

β) κατά πλειοψηφία η παράγρ. 2 να μείνει όπως έχει.

Μειοψήφησε ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της Πράξεως 50/82.

2. Για το άρθρο 2:

α. Κατά πλειοψηφία η παράγραφος (α) να μείνει όπως έχει.

Μειοψηφεί ο κ. Πασσάκος, ο οποίος προτείνει η επιμόρφωση υπηρετούντων εκπαιδευτικών να μην υπερβαίνει το ένα διδακτικό εξάμηνο, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως.

β. ομόφωνα, στην παράγρ. (β) η λέξη "δύο" να αντικατασταθεί με τη λέξη "τριών" και στην παράγραφο (δ) οι λέξεις "τεσσάρων εβδομάδων" να αντικατασταθούν με τις λέξεις "δύο μηνών".

3. Για το άρθρο 3, ομόφωνα μετά τις λέξεις "από το ΚΕΜΕ" να προστεθεί η φράση "έπειτα από προτάσεις των Διευθυντών των ΣΕΛΔΕ".

4. Για το άρθρο 4, ομόφωνα

α. Η παράγραφος 1 ύστερα από τις λέξεις "Εθνικής Παιδείας και θρησκευμάτων" να διατυπωθεί ως εξής: " Καθηγητές Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων ή επίτιμοι και μή Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ ή Ειδικοί Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ ή επίτιμοι και μη Διευθυντές ~~Διευθυντές~~ Παιδαγωγικών Ακαδημιών ή Εισηγητές του ΚΕΜΕ με 1ο βαθμό που προέρχονται από τη Δημοτική Εκπαίδευση ή εκπαιδευτικοί λειτουργοί εν γένει έχοντες τα απαιτούμενα επιστημονικά προσόντα, δύο χρόνια σπουδές τουλάχιστον επιπέδου MASTER στις επιστήμες της αγωγής".

β. Στην παράγραφο 2 μετά τις λέξεις "της ΣΕΛΔΕ" να προστεθεί η φράση " και σχετική γνωμοδότηση του Τμήματος Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του ΚΕΜΕ", μετά τη λέξη "Ιδρυμάτων" να προστεθούν οι λέξεις "ημεδαπής ή αλλοδαπής" και μετά τις λέξεις "Ειδικούς επιστήμονες" να προστεθούν οι λέξεις "ή προσωπικότητες των γραμμάτων".

γ. Στην παράγραφο 3 στη δεύτερη πρόταση μετά τις λέξεις "Στούς αποσπασμένους" να προστεθεί η φράση "πού διαθέτουν τά προσόντα της παραγράφου 1".

δ. Στην παράγρ. 6 μετά τις λέξεις "ή του Προέδρου" να προστεθούν οι λέξεις "ή μελών".

5. Για το άρθρο 5, ομόφωνα

α. Να διαγραφεί το εδάφιο α της παραγράφου 1 καθώς και οι λέξεις "στις μεθόδους διδασκαλίας" του εδαφίου β της ίδιας παραγράφου, γιατί περιέχονται στο εδάφιο γ.

β. Να προστεθεί νέο εδάφιο ως εξής:

" γ) Την εδαισθητοποίηση καί τών προβληματισμό πάνω σέ βασικά θέματα της εποχής μας καί τή γενικότερη καλλιέργεια τών εκπαιδευτικών".

Για το άρθρο 6, ομόφωνα

α. Στην πρώτη παράγραφο η λέξη "Φεβρουάριο" να αντικατασταθεί με τη λέξη "Ἰανουάριο".

β. Μετά το τέλος της παραγρ. 2 να προστεθεί νέα παράγραφος ως εξής: "Τό μήνα Φεβρουάριο οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑποβάλλουν σχετική αἴτηση πρός τούς οἰκείους Ἐπιθεωρητές τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως".

γ. Στην παράγραφο 3 οι λέξεις "παρ. 3" να διορθωθούν σε "παρ. 2".

δ. Στην παράγραφο 4 η λέξη "ἀντιρρήσεις" να αντικατασταθεί με τη λέξη "ἐνστάσεις".

Για το άρθρο 7, ομόφωνα

α. Η παράγρ. 1 να διατυπωθεί ως εξής: "Οἱ καλούμενοι γιά ἐπιμόρφωση μονοετοῦς διαρκείας ὀφείλουν νά παρουσιασθοῦν στό Διευθυντή τῆς ΣΕΛΔΕ ἐντός τῆς προθεσμίας γιά τήν ὁποία ἔχουν κληθεῖ".

β. Η παράγραφος 4 να διατυπωθεί ως εξής:

" Ὁ ἔλεγχος τῶν ἀπουσιῶν γίνεται μέ τή φροντίδα τοῦ διευθυντῆ καί τή βοήθεια τῶν ἐκλεγμένων ἐκπροσώπων τῶν σπουδαστῶν".

Για το άρθρο 8, κατά πλειοψηφία:

Προτείνει το ακόλουθο πρόγραμμα:

Μαθήματα	Διδακτικά τρίμηνα		
	Α	Β	Γ
1. Φιλοσοφία			
α. Σταθμοί στήν Ἱστορία της φιλοσοφίας	—	2	2
β. Σύγχρονες φιλοσοφικές κατευθύνσεις	1	—	—
2. Παιδαγωγικά			
α. Θεωρία τῆς Παιδείας	2	1	—
β. Κοινωνιολογία τῆς Παιδείας	—	—	2
γ. Ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς Παιδείας	2	1	—
δ. Σύγχρονες παιδαγωγικές κατευθύνσεις καί Ἐκπαιδευτικά συστήματα	—	—	2

./.

3. Παιδαγωγική Ψυχολογία			
α. Αναπτυξιακή Ψυχολογία	2	1	–
β. Ψυχολογία της μάθησης	2	1	–
γ. Ψυχοπαθολογία του παιδιού	–	–	1
δ. Ψυχολογία ατομικών διαφορών	–	–	2
(Όλα τα παραπάνω μέσα στά πλαίσια της νηπιακής και σχολικής ηλικίας).			
4. Ψυχοπαιδαγωγική έρευνα			
Εισαγωγή στην έρευνα παιδαγωγικών προβλημάτων, στατιστική, διάγνωση, μέτρηση, αξιολόγηση.	2	2	1
5. Νεοελληνική γλώσσα και γραμματεία	2	2	–
6. Στοιχεία δημοκρατικού πολιτεύματος	–	–	2
7. Διδακτική (μόνο γιά δασκάλους)			
α. Προβλήματα Γενικής Διδακτικής	2	2	–
β. Τα μαθήματα του δημοτικού σχολείου (Αναλυτικό πρόγραμμα, βιβλία, μέσα διδασκαλίας, διδακτική και πρακτικές άσκήσεις)			
• Νεοελληνική γλώσσα	2	2	–
• Μελέτη Περιβάλλοντος	–	2	–
• Γεωγραφία	–	–	2
• Φυσική Ιστορία	–	–	2
• Κοινωνική καί πολιτική άγωγή	–	–	1
• Θρησκευτικά	–	–	2
• Ιστορία	–	–	2
• Μαθηματικά	2	2	–
• Φυσική καί χημεία	2	2	–
• Αισθητική άγωγή (Μουσική- Ζωγραφική)	2	2	–
• Φυσική άγωγή	–	–	2
Σύνολο ώρών	23	22	23

	A	B	Γ
8. Μαθήματα μόνο για νηπιαγωγούς			
α. Προσχολική αγωγή	2	2	2
β. Διδακτικά - μεθοδολογικά προβλήματα και πρακτικές ασκήσεις	4	4	6
γ. Διδακτικά μέσα. Παιδαγωγικό υλικό. Επισκέψεις.	2	2	2
δ. Ρυθμική	2	2	-
ε. Αγωγή της έκφρασης (γλωσσική, τεχνική, καλλιτεχνική).	-	2	1
Σύνολο ωρών	23	22	23

Μετοψηφεί ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της Πράξεως. Επίσης ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, δεν συμφωνεί α) με το πρόγραμμα Διδακτικής (μόνο για τους δασκάλους). Προτείνει να υιοθετηθεί το προτεινόμενο με το σχ. Προεδρ. Δ/τος Πρόγραμμα στα μέρη του III, IV, V και β) με τις ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως.

β. Η παράγραφος 5 να διατυπωθεί ως εξής:

" Τά περιγράμματα τῆς διδακτέας ὕλης τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων καθορίζονται ἀπό το διδάσκοντα σέ συνεργασία μέ τό Διευθυντή"

Για το άρθρο 9.

ο μ ό φ ω ν α

α) στην παράγρ. 1 να διαγραφούν οι λέξεις "μέ τήν ἔναρξη τῶν μαθημάτων" και να αντικατασταθούν μέ τις λέξεις " 20 Σεπτεμβρίου"

β) Η παράγραφος 3 του σχ. να διατυπωθεί σύμφωνα με την ακόλουθη πρόταση:

Οι δάσκαλοι και οι νηπιαγωγοί να εξετάζονται υποχρεωτικά στα μαθήματα: 1. Ψυχολογία της μάθησης, 2) Σταθμοί στην Ιστορία της Φιλοσοφίας, 3) Θεωρία της Παιδείας, 4) Νεοελληνική γλώσσα και γραμματεία και 5) Προβλήματα γενικής διδακτικής (οι δάσκαλοι) και προβλήματα Προσχολικής αγωγής (οι νηπιαγωγοί) και να επιλέγουν για να εξεταστούν οι μεν δάσκαλοι ένα μάθημα από τον κύκλο της ειδικής Διδακτικής, οι δε νηπιαγωγοί ένα μάθημα από τον κύκλο μαθημάτων (β, γ, δ, ε) της παραγρ. 8 του προγράμματος που προτείνει το Τμήμα.

κατα πλειοψηφία,

η παράγραφος 4 να διατυπωθεί ως εξής:

"Η γραπτή εξέταση γίνεται στό δεύτερο δεκαήμερο τού Ιουνίου και συνίσταται στην επεξεργασία ενός θέματος από δύο πού ορίζει ο αρμόδιος καθηγητής από τις περιοχές της ύλης πού έχει διδαχθεί".

Μειοψηφεί ο κ. Βλουτίδης ο οποίος προτείνει η παράγρ. 4 του σχ. να διατυπωθεί ως εξής:

"'Η γραπτή εξέταση γίνεται στό δεύτερο δεκαήμερο τού 'Ιουνίου και συνίσταται στήν επεξεργασία ενός θέματος από τις περιοχές της ύλης πού έχει διδαχθεί και η μορφή της καθορίζεται από τον διδάσκοντα. 'Η φύση τού κάθε μαθήματος δικαιολογεί το διαφορετικό τρόπο εξέτασης και την αποφυγή της μονομέρειας και τυποποίησης τού τρόπου εξετάσεων".

ομόφωνα

α) Να διαγραφεί η παράγρ. 6 του σχ. αποφάσεως και β) στην παράγραφο 9 οι χαρακτηρισμοί " ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ" και "ΚΑΛΩΣ" να αντικατασταθούν με τους χαρακτηρισμούς "ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ" και "ΚΑΛΑ", αντίστοιχα.

10. Για το άρθρο 10 ομόφωνα

στην παράγρ. 1 η φράση "τού διδακτικού έτους" να διαγραφεί και να αντικατασταθεί από τις λέξεις " τών εξετάσεων".

11. Για το άρθρο 12 ομόφωνα

στην παράγρ. 2 οι λέξεις "της 'Ολομέλειας", να αντικατασταθούν με τη φράση "Τού Τμήματος Δημοτικής 'Εκπαιδεύσεως".

12. Για το άρθρο 13 ομόφωνα

οι λέξεις "τεσσάρων εβδομάδων" του τίτλου και της παραγρ. 1 να αντικατασταθούν από τις λέξεις "δύο μηνών".

13. Για το άρθρο 14 ομόφωνα

α) στην παράγρ. 1 οι λέξεις"δύο μηνών" (εδαφ. β) και "τεσσάρων εβδομάδων" (εδαφ. γ) να αντικατασταθούν με τις λέξεις "τριών μηνών" και "δύο μηνών" 'αντίστοιχα.

β) στην παραγρ. 5 η φράση "δύο μηνών" να αντικατασταθεί με τη φράση "τριών μηνών".

14 Για το άρθρο 15

α) κατα πλειοψηφία

η παράγραφος 2 να μείνει όπως έχει.

Μειοψηφεί ο κ. Βλουτίδης ο οποίος προτείνει να γίνονται δεκτοί σε διαγωνισμό για

μετεκπαίδευση στο Μαράσλειο Διδασκαλείο οι τελειόφοιτοι ή απόφοιτοι των ΣΕΛΔΕ ακόμα και το ίδιο διδακτικό έτος που τελειώνουν την επιμόρφωσή τους.

β) Ομόφωνα, η παράγραφος 3 να διατυπωθεί ως εξής: "Απόφοιτοι τοῦ Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπαίδευσης καθώς καί ὅσοι ἔχουν διετή τουλάχιστον μετεκπαίδευση ἀπό ἐξωτερικό δέν μποροῦν να φοιτήσουν στίς ΣΕΛΔΕ γιά ἐπιμόρφωση μονοετοῦς διάρκειας".

Ως άρθρο 19 να προστεθεί το άρθρο 6 του Π. Δ. 725/80 περί Γραμματείας ΣΕΛΔΕ.

Ως άρθρο 20 να τιτλοφορηθεί το άρθρο 19 του σχ. της απόφασης.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 52/1982

Σήμερα, 27 Σεπτεμβρίου 1982 ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με Προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ Βασ. Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση α: Ν. Βλουτίδης, Κ. Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο Σύμβουλος Β΄ Δ. Ανδριόπουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Έναρξη καί λήξη τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ καί διδακτικοῦ ἔτους, ἐορτολόγιο, ἐγγραφές, θέματα λειτουργίας, σπουδῶν και σπουδαστῶν, ἐξετάσεις, φοίτηση, πειθαρχία, τύπος και περιεχόμενο πτυχίου τῶν παιδαγωγικῶν ἀκαδημιῶν καί σχολῶν νηπιαγωγῶν".

Εισηγητές: Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος

Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το Πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια οι κκ Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, και Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, θέτουν υπόψη του Τμήματος κοινή εισήγησή τους που έχει ως εξής:

" Το ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό του Γ3/528/10-9-1982 μας έστειλε για γνωμοδότηση σχέδιο Π.Δ για σπουδαστικά θέματα Π.Α. και Σχ. Ν.

./.

Η γενική μας εκτίμηση είναι ότι πρόκειται για ένα παιδαγωγικά προωθημένο κείμενο που θα εκσυγχρονίσει τις Π.Α και τις Σ.Ν. σ'αυτό το μεταβατικό στάδιο ως την ένταξή τους στα πανεπιστήμια.

Μια γενική ακόμη παρατήρηση είναι ότι γλωσσικά και ορθογραφικά χρειάζεται κάποιον εναρμονισμό και βελτιώσεις. Οι σχετικές υποδείξεις μας περιλαμβάνονται στο αντίγραφο του σχεδίου του Π.Δ. που επισυνάπτουμε.

Ειδικότερα και κατ'άρθρο έχουμε τις εξής παρατηρήσεις:

Άρθρο 2, 8

Οι διακοπές της Αποκριάς να εναρμονιστούν με εκείνες των Α.Ε.Ι.

Άρθρο 6,

Η παράγραφος 7 γ) να φύγει. Νομίζουμε ότι τα ανώτατα ιδρύματα πρέπει να έχουν την ευελιξία και την υπευθυνότητα καταρτισμού και εφαρμογής του αναλυτικού τους προγράμματος χωρίς παραπέρα διατυπώσεις.

Η τελευταία παράγραφος αυτού του άρθρου να χωριστεί σε δυο ως εξής:

θ) Έχει την ευθύνη για την οικονομική διαχείριση της σχολής.

ι) Η Γ.Σ της σχολής.....σ'αυτό εδώ το Π. Δ.

Άρθρο 7

Στην παράγραφο 1 υπάρχει μια κατά τη γνώμη μας αντίφαση με την παράγραφο 3 του άρθρου 6. Είναι δυνατόν η Γ.Σ. της σχολής να έχει διαφορετική σύνθεση στη μια και στην άλλη περίπτωση; Πρότασή μας είναι να ισχύσει κι εδώ ότι και στα Α.Ε.Ι.

Στην παράγραφο 2 ζ) το "χωρίς" της προτελευταίας σειράς να αντικατασταθεί με το "με", Να γίνει δηλ: ζ) Εκπρόσωπος των δασκάλων..... με δικαίωμα ψήφου.

Η παρ. 4 να αντικατασταθεί με την εξής: Πρόεδρος του Συμβουλίου της σχολής είναι ο διευθυντής της σχολής.

Στην παρ. 5 το "δύο " να γίνει "τριών".

Άρθρο 8

Στο τέλος της παρ. 1 να προστεθεί η εξής περίοδος:

"Ο διευθυντής της σχολής πρέπει να έχει παιδαγωγικές σπουδές επιπέδου τουλάχιστον MASTER'S ". Κατά τη γνώμη μας είναι απαραίτητο μια παιδαγωγική σχολή να διευθύνεται οπωσδήποτε από παιδαγωγό.

Η παρ. 4 να διατυπωθεί ως εξής:

4. Ο διευθυντής εκχωρεί ορισμένα καθήκοντα στον υποδιευθυντή....."

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

Άρθρο 15, 3

Νομίζουμε ότι η αξιολόγηση του καθηγητή από τους σπουδαστές είναι πολύ λεπτό θέμα και πρέπει να προσεχτεί ιδιαίτερα. Στο σχέδιο δε διευκρινίζεται τι γίνεται το φύλλο αξιολόγησης, τι συνέπειες έχει για τον αξιολογούμενο κι αν αυτός το βλέπει. Προτείνουμε τα φύλλα αξιολόγησης να είναι ανώνυμα, να τα βλέπει μόνο ο αξιολογούμενος καθηγητής και να συμπληρώνονται με φραστικούς χαρακτηρισμούς αντί της αριθμητικής βαθμολογίας που είναι λιγάκι αυθαίρετη.

Άρθρο 16

Συμφωνούμε με την παρ. 1 του σχεδίου.

Στο τέλος της παρ. 2 προτείνουμε να προστεθεί η εξής περίοδος: "Για τον τρόπο ελέγχου των παρουσιών στα μαθήματα και τις ασκήσεις θα αποφασίζει η Γ.Σ. της σχολής.

Από την παρ. 3 να διαγραφεί η φράση. "...στη διάρκεια του τελευταίου διμήνου του διδακτικού έτους και.....". Η σχετική εμπειρία μας λέει ότι οι πρακτικές ασκήσεις συνεχίζονται σχεδόν ως τις εξετάσεις. Πώς λοιπόν θα διαπιστωθεί εγκαίρως ότι ο τάδε σπουδαστής έχει ανάγκη συμπληρωματικής πρακτικής άσκησης, ώστε να την καλύψει στο τελευταίο δίμηνο;

Από την παρ. 5 να διαγραφεί η φράση ".....των θεωρητικών μαθημάτων (πλην της Γυμναστικής, της Μουσικής, της Οικιακής οικονομίας και των Τεχνικών).....". Ασφαλώς δε θα εννοούσε ο συντάκτης τη μη συμμετοχή των σπουδαστών στις εργαστηριακές ασκήσεις των μαθημάτων αυτών, που τις απαιτούν οπωσδήποτε.

Άρθρο 17

Στην παράγραφο 1 να αντικατασταθεί ".....του ελέγχου των γνώσεων...." με "της αξιολόγησης".

Η παράγραφος 3 να αλλάξει θέση με την επόμενη.

Στην ίδια παράγραφο η λέξη "μαθήματα" να αντικατασταθεί με "θέματα".

Άρθρο 18

Στην παρ. 1, στην πρώτη σειρά ~~να προστεθεί~~ μετά τη λέξη "προφορικές" να προστεθεί "στις πρακτικές". Για εναρμόνιση με τις σχολές επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης των δασκάλων προτείνουμε την εξής τροποποίηση στη βαθμολογία και τους χαρακτηρισμούς:

Άριστα 10 και 9

Πολύ καλά 8 και 7

Καλά 6 και 5

Να διαγραφεί η παρ. 3. Εφόσον ισχύει η διαφοροποίηση των σπουδαστών με τη βαθμολογία, θα ήταν άσκοπη και άδικη η στρογγυλοποίηση.

Άρθρο 19

Παρ. 1 Προτείνουμε η τρίτη εξεταστική περίοδος να διαρκεί από τις 20 ως τις 30 Οκτωβρίου. Φοβούμαστε ότι οι μακρόχρονες περίοδοι εξετάσεων παρεμβάλλουν εμπόδια στην ομαλή ροή της ακαδημαϊκής ζωής και μάλιστα σε εποχή που γίνονται μαθήματα. Εξάλλου στην τρίτη εξεταστική περίοδο ο αριθμός των σπουδαστών είναι συνήθως περιορισμένος.

Στην παρ. 4 μας δημιουργήθηκε η απορία πώς είναι δυνατόν να παρακολουθεί μαζί με τα μαθήματα του β΄έτους και εκείνα που θα μεταφέρει από το α΄. Είναι γνωστό πόσο στριμωγμένες είναι οι ώρες των μαθημάτων κάθε έτους. Πρότασή μας είναι να διαγραφεί η φράση ".....και τα παρακολουθεί μαζί με τα μαθήματα του Β΄έτους".

Δεν έχει νόημα η παρ. 5. Προτείνουμε να διαγραφεί.

Στην παράγραφο 6 θα πρέπει να οριστεί ο τρόπος εξέτασης της εξαμηνιαίας προόδου.

Η παράγραφος 9 να μείνει, εφόσον γίνεται βελτίωση και στα Α.Ε.Ι. Φοβούμαστε όμως μήπως μια τέτοια διάταξη οδηγεί τους σπουδαστές στη βαθμοθηρία και εισάγει τη συναλλαγή στις Π.Α. και τις Σ.Ν.

Άρθρο 20

Στην παρ. 4 μετά τη λέξη "τάξη" να προστεθεί "η στα εργαστήρια".

Στην τρίτη σειρά της παραγράφου 6 μετά τη λέξη "εξέτασης" να προστεθεί "η των προόδων".

Άρθρο 21

Προτείνουμε να εφαρμοστεί κι εδώ ό,τι ισχύει για τα Α.Ε.Ι.

Αν το άρθρο παραμείνει, να βελτιωθεί ως εξής:

" Τις ποινές α, β, γ μπορεί να τις επιβάλλει το συμβούλιο της σχολής, ενώ για τις δ και ε απαιτείται έγκριση από τον υπουργό της Παιδείας". Νομίζουμε ότι είναι υπερβολικό ο υπουργός να ασχολείται με την αποβολή ενός σπουδαστή.

Στο παράρτημα Α προτείνουμε τις εξής αλλαγές στον τύπο του πτυχίου:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

κτλ.

Αριθμοί: Μητρώου σπουδαστών.....

Πτυχίου

Π Τ Υ Χ Ι Ο

Ο/η (επώνυμο).....(όνομα).....του.....

αριθ. Μητρώου αρρένων /Δημοτολογίου.....του Δήμου/της Κοινότητος.....

υπηκοότητα.....

θρήσκευμα.....

αποφάσισε στην..... Παιδαγωγική Ακαδημία/Σχολή Νηπιαγωγών. Ύστερα

από .....κτλ.

Ο διευθυντής

Ο Υποδιευθυντής

Ο Γραμματέας

Στο παράρτημα Β' προτείνουμε τις εξής αλλαγές στον τύπο αποδεικτικού:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

κτλ.

Αριθμοί: Μητρώου σπουδαστών.....

Βιβλίου πιστοπ. σπουδών.....

Αποδεικτικού.....

Πτυχίου.....

Ακαδημαϊκό έτος.....

(φωτογραφία)

κτλ. όπως στο σχέδιο

Α Π Ο Δ Ε Ι Κ Τ Ι Κ Ο

Ο/Η.....(επώνυμο)..... (όνομα).....του.....

αριθ. Μητρώου αρρένων/Δημοτολογίου.....του Δήμου/ της Κοινότητας.....

έτος γεννήσεως.....

υπηκοότητα.....

θρήσκευμα.....

έκαμε την εγγραφή του το ακαδημαϊκό έτος.....στο Β΄έτος σπουδών της.....Παιδαγωγικής Ακαδημίας/ Σχολής Νηπιαγωγών.....

Ύστερα από τις νόμιμες εξετάσεις κρίθηκε άξιος/α να πάρει το πτυχίο του/της με βαθμό.....198...

Ο Διευθυντής

Ο Υποδιευθυντής

Ο Γραμματέας

Στο παράρτημα Δ΄ προτείνουμε να διαγραφούν οι λέξεις "λαϊκή" και "και την ορθόδοξη παράδοση" στην τέταρτη και την τρίτη σειρά από το τέλος αντίστοιχα. Γνώμη μας είναι ότι η εθνική μας κληρονομία περιέχει τόσο τη λαϊκή μας κληρονομία και την ορθόδοξη παράδοση.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ειδικότερα:

Ο Προεδρεύων του Τμήματος Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, παρατηρεί ότι το Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος ρυθμίζει τη λειτουργία των Σχολών εκπαιδεύσεως διδακτικού προσωπικού, κατά τη μεταβατική περίοδο, και με βάση χρόνο φοίτησεως τα δύο (2) έτη.

Στα επί μέρους άρθρα παρατηρεί τα εξής:

Άρθρα 1 έως και 5

Δεν προτείνεται καμμία τροποποίηση.

Άρθρο 6

α) Ο τίτλος "Γενική Συνέλευση Σχολής" δεν είναι επιτυχής γιατί οι λέξεις δεν αποδίδουν την πραγματικότητα. Ίσως πιο επιτυχής να είναι ο τίτλος "Σύλλογος Σχολής" ή "Συνέλευση Σχολής".

β) Να εξετασθεί άν ο Ν. 842/71 παρέχει εξουσιοδότηση για τις ρυθμίσεις του άρθρου 6.

γ) Η παρ. 3 να προβλέψει εκπροσώπηση των σπουδαστών από τα εκλεγμένα μέλη του συλλόγου τους σε κάθε Σχολή καί μόνα αυτά.

δ) Το εδ. γ της παρ. 7 να διαγραφεί, αφού άλλωστε ποτέ δεν υπήρξαν "διατάξεις" σχετικές.

ε) Το εδ. 6 της παρ. 7 να διαιρεθεί και η δεύτερη πρόταση να γίνει εδ. ια).-

Άρθρο 7

Η παρ. 7 να προβλέπει διετή θητεία του Σ.Σ.

Άρθρο 8

Η παρ. 2 να προβλέπει διετή θητεία Δ/ντή και Υποδιευθυντή.

Άρθρα 9 έως και 14

Δεν προτείνεται καμμία τροποποίηση.

Άρθρο 15

Η αξιολόγηση των καθηγητών από τους σπουδαστές να γίνεται μόνο εφόσον οι ίδιοι επιθυμούν να κάνουν αυτοαξιολόγησή τους.

Άρθρο 16

α) Να γίνει πρόβλεψη, ώστε ο έλεγχος των απουσιών να καθορίζεται ενιαία για όλες τις Σχολές ή από τη Γ.Σ. κάθε Σχολής.

β) Η συμπλήρωση της πρακτικής άσκήσεως να γίνεται από 10 Σ/βρίου ως τις 10 Οκτωβρίου.

γ) Τις ώρες των εργαστηρίων να καθορίζει ο αρμόδιος καθηγητής σε συνεννόηση με τους σπουδαστές.

Άρθρο 17

α) Παρ. 1 Αντί "του ελέγχου των γνώσεων" να γραφτεί "της αξιολόγησης".

β) Παρ. 3. Αντί "μαθήματα" να γραφτεί "θέματα".

Άρθρο 18

Παρ. 1: Να προστεθεί και ο όρος "πρακτικές".

Άρθρο 19

Παρ. 4: Να εξεταστεί άν είναι δυνατή η παρακολούθηση των δύο (2) μαθημάτων.

Άρθρο 20

Να περιοριστεί ο αριθμός των εργασιών σε μία (1) σε κάθε έτος. Διαφορετικά θα είναι αδύνατη η κατάρτιση και η αξιολόγησή τους.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε.

./.

Άρθρο 21

Να οριστούν τα συγκεκριμένα αδικήματα ή αξιόποινες πράξεις, όπως και η προβλεπόμενη διαδικασία επιβολής ποινών, γιατί διαφορετικά θα είναι αδύνατη η επιβολή ποινής.

Επίσης ο κ. Πασσάκος Σύμβουλος Β΄, για τα άρθρα 7 και 15 του σχ. Προεδρ. Δ/τος παρατηρεί τα ακόλουθα:

Άρθρο 7. Επειδή δεν είναι νοητό να διευθύνεται μια Παιδαγωγική Ακαδημία ή Σχολή Νηπιαγωγών από πρόσωπο που δεν έχει κάμει παιδαγωγικές σπουδές και δεν είναι του Παιδαγωγικού κλάδου για το λόγο αυτό προτείνουμε το πρόσωπο του Διευθυντού καθεμιάς Σχολής να εκλέγεται αποκλειστικά από Καθηγητές αυτού του κλάδου με σπουδές εξωτερικού τουλάχιστο επιπέδου πτυχίου MASTER ή αντίστοιχου μ'αυτό.

Επειδή το Συμβούλιο της Σχολής αποτελείται από 8 μέλη προτείνουμε η αίτηση συγκλήσεώς του να υπογράφεται τουλάχιστο από 3 μέλη. Διαφορετικά αίτηση από τους δυο μόνο σπουδαστές - μέλη του Συμβουλίου είναι αρκετό για να συγκαλείται κάθε φορά το Συμβούλιο.

Άρθρο 15. Δεν διαφαίνεται ποιός είναι ο σκοπός της "αξιολογήσεως διδακτικού έργου". Η αξιολόγηση αυτή, πού πρέπει να γίνεται μέσα στα πλαίσια των ανθρωπίνων ειδικών σχέσεων μαθητών- διδασκάλου, σαν μοναδικό σκοπό επιβάλλεται να έχει την προσφορά βοήθειας στην αυτοαξιολόγηση του διδάσκοντος στην προσπάθειά του βελτιώσεως του διδακτικού έργου του.

Παράρτημα Γ΄- Επειδή η φράση ".....στην παράδοση και τις πνευματικές άξιες του τόπου μας....", που υπάρχει στη διαβεβαίωση των πρωτοετών Σπουδαστών δεν είναι απόλυτα σαφής προτείνουμε τη μετατροπή της με την ακόλουθη διατύπωση: "....στις αξίες της Ελληνορθόδοξης παράδοσης του τόπου μας.....". Παρόμοια άλλωστε αναφέρεται και στο κείμενο της διαβεβαιώσεως των πτυχιούχων.

Παράρτημα Δ΄- Αντί για τη φράση ".....εμπνεόμενοι απο την Εθνική λαϊκή μας κληρονομιά και την ορθόδοξη Παράδοση....." του κειμένου, να περιληφθεί η φράση: ".....εμπνεόμενοι απο τον Ελληνικό κλασσικό πολιτισμό, την Ορθόδοξη Παράδοση και την Εθνική λαϊκή κληρονομιά μας.....". Έτσι θεωρούμε πως καλύπτεται με πληρότητα όλος ο Πολιτισμός και Πνευματικός χώρος μας, όπου έχουν τις ρίζες τους όλες οι αξίες μας).

.. / .

Το Τμήμα δέχεται τις τροποποιήσεις που πρότεινε στο άρθρο 7 ο κ. Πασσάκος.

Για το παράρτημα Δ' που αναφέρεται στη διαβεβαίωση πτυχιούχων παιδαγωγικής ακαδημίας ή σχολής νηπιαγωγών οι απόψεις που διατυπώθηκαν συνοψίζονται στα εξής:

Οι κ.κ. Βουγιούκας, Μπενέκος και Μελάς πρότειναν στην παράγρ. 3 να διαγραφούν οι λέξεις "λαϊκή" και "και την ορθόδοξη παράδοση" στην τέταρτη και την τρίτη σειρά απο το τέλος αντίστοιχα. Οι κκ Κονιδιτσιώτης, Βλουτίδης και Ανδριόπουλος πρότειναν να μείνει όπως έχει στο σχ. Προεδρ. Δ/τος.

Ο κ. Πασσάκος πρότεινε η φράση της παραγρ. 3 "εμπνεόμενοι από την Εθνική λαϊκή μας κληρονομιά και την ορθόδοξη Παράδοση" να αντικατασταθεί με την "εμπνεόμενοι από τον Ελληνικό κλασσικό πολιτισμό, την Ορθόδοξη Παράδοση και την εθνική λαϊκή κληρονομική μας.....". Γίνεται ψηφοφορία και αποφασίζεται κατά πλειοψηφία το παράρτημα Δ' να μείνει όπως έχει στο σχ. Προεδρ. Δ/τος.

Ο κ. Πασσάκος, για να υπάρχει πλειοψηφία, συντάχθηκε με τη γνώμη των κκ Κονιδιτσιώτη, Βλουτίδη και Ανδριόπουλου.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφ. αριθμ. Γ3/528/10-9-82 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση των Α. Βουγιούκα και Δ. Μελά, γ) τις παρατηρήσεις μελών του Τμήματος και τη διεξοδική συζήτηση

Α. Ομόφωνα αποφαίνεται

Για τα άρθρα 1, 2, 3, 4 και 5 του σχ. Προεδρ. Δ/τος να μείνουν ως έχουν.

Για το άρθρο 6:

α. Να διαγραφεί το εδάφιο (γ) της παραγράφου 7, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση

β. Το εδάφιο (ι) της παραγρ. 7 να χωριστεί σε δύο ως εξής:

ι) Έχει την ευθύνη για την οικονομική διαχείριση της Σχολής.

ια) Η Γ.Σ. της Σχολής.....και δεν προβλέπονται σ'αυτό εδώ το Π.Δ.

γ. Στο εδάφιο (η) της παραγρ. 7 η λέξη "βαθμολογία" να αντικατασταθεί με τη λέξη "αξιολόγηση".

δ. Στο εδάφιο (στ') της ίδιας παραγράφου η λέξη "εσωτερικού" να αντικατασταθεί με τη λέξη "εξωτερικού".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΕΜΕ

Για το άρθρο 7:

α. Επειδή στην παραγρ. 1 υπάρχει μια αντίφαση με την παράγρ. 3 του άρθρου 6(παρουσιάζεται η Γ.Σ. της Σχολής έχει διαφορετική σύνθεση), προτείνεται να ισχύσει κι εδώ ότι και στα Α.Ε.Ι. Επίσης στην ίδια παράγραφο (1) η φράση "της Γ.Σ που εκλέγεται στο Συμβούλιο της Σχολής" να διατυπωθεί ως εξής: "της Γ.Σ στις οποίες εκλέγεται τό Συμβούλιο της Σχολής".

β. Στο εδάφιο (ζ) της παραγρ. 2 η λέξη "χωρίς" της προτελευταίας σειράς να αντικατασταθεί με το "με". Να γίνει δηλ. ζ)'Εκπρόσωπος των δασκάλων..... με δικαίωμα ψήφου.

γ. Η παράγραφος 4 να αντικατασταθεί με την εξής: "Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου της Σχολής είναι ὁ Διευθυντής της Σχολής".

δ. Στην παράγρ. 5 το "δύο " να γίνει "τριῶν".

Για το άρθρο 8:

α. Στο τέλος της παραγρ. 1 να προστεθεί η εξής περίοδος: "'Ο διευθυντής της σχολής πρέπει νά ἔχει παιδαγωγικές σπουδές ἐπιπέδου τουλάχιστον MASTER'S ".

β. Η παραγρ. 4 να διατυπωθεί ως εξής:

" 'Ο Διευθυντής ἐκχωρεῖ ὁρισμένα καθήκοντα στόν 'Υποδιευθυντή, πού τόν ἀναπληρώνει σέ περίπτωση κωλύματός του".

Για τα άρθρα 9, 10, 11, 12, 13 και 14 να μείνουν ως έχουν.

Για το άρθρο 15 Παράγρ. 3

Προτείνεται τα φύλλα αξιολόγησης να είναι ανώνυμα, να τα βλέπει μόνο ~~ούτε~~ ὁ αξιολογούμενος καθηγητής και να συμπληρώνονται με φραστικούς χαρακτηρισμούς αντί της αριθμητικής βαθμολογίας που είναι λιγάκι αυθαίρετη.

Για το άρθρο 16:

α. Το Τμήμα συμφωνεί με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτοῦ.

β. Στο τέλος της παραγράφου 2 να προστεθεί η εξής περίοδος: "Γιά τόν τρόπο ἐλέγχου τῶν παρουσιῶν στά μαθήματα καί τίς ἀσκήσεις θα ἀποφασίζει ἡ Γ.Σ. τῆς σχολῆς".

γ. Από την παράγρ. 3 να διαγραφεί η φράση "στή διάρκεια τοῦ τελευταίου διμήνου τοῦ διδακτικοῦ ἔτους καί.....".

δ. Από την παράγραφο 5 να διαγραφεί η φράση "τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων (πλήν τῆς Γυμναστικῆς, τῆς Μουσικῆς, τῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας και τῶν Τεχνικῶν)".

Για το άρθρο 17:

α. Στην παράγραφο 1 οι λέξεις "των γνώσεων" να αντικατασταθούν με τις λέξεις "της αξιολόγησης".

β. Η παράγρ. 3 να αλλάξει θέση με την επόμενη.

Στην ίδια παράγραφο η λέξη "μαθήματα" να αντικατασταθεί με τη λέξη "θέματα".

Για το άρθρο 18:

α. Στην παράγραφο 1 στην πρώτη σειρά να διαγραφούν οι λέξεις "καί στίς" και μετά τη λέξη "γραπτές" να προστεθούν οι λέξεις "καί πρακτικές".

Επίσης για εναρμόνιση με τις σχολές επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης των δασκάλων προτείνεται (~~από το Τμήμα~~) η εξής τροποποίηση στη βαθμολογία και τους χαρακτηρισμούς:

" Άριστα 10 καί 9

Πολύ καλά 8 καί 7

Καλά 6 καί 5"

β. Να διαγραφεί η παράγραφος 3. Εφόσον ισχύει η διαφοροποίηση των σπουδαστών με τη βαθμολογία, θα ήταν άσκοπη και άδικη η στρογγυλοποίηση.

10. Για το άρθρο 19:

α. Στην πρώτη παράγραφο στην τελευταία σειρά η φράση "από 10 Οκτώβρη μέχρι..... Οκτώβρη" να αντικατασταθεί με τη φράση "από 20 Οκτώβρη μέχρι 30 Οκτώβρη".

β) Στην παράγρ. 4 να διαγραφεί η φράση " καί τά παρακολουθεί μαζί μέ τά μαθήματα του Β' Έτους".

γ) Η παράγρ. 5 να διαγραφεί.

δ) Στην παραγρ. 6 θα πρέπει να οριστεί ο τρόπος εξέτασης της εξαμηνιαίας προόδου.

ε) Στην παράγρ. 8 στη δεύτερη σειρά να διαγραφεί η λέξη "προόδους".

στ) Η παράγραφος 9 να μείνει εφόσον γίνεται βελτίωση και στα Α.Ε.Ι.

Για το άρθρο 20:

α. Στην παράγρ. 4 μετά τη λέξη "τάξη" να προστεθεί "ή στά έργαστήρια".

β. Στην τρίτη σειρά της παραγράφου 6 μετά τη λέξη "έξέτασης" να προστεθεί "ή τών προόδων".

./.

12. Για το άρθρο 21:

Να εφαρμοστεί κι εδώ ό,τι ισχύει για τα Α.Ε.Ι.

13. Για το παράρτημα Α: ~~Να γίνουν οι προστεθεί τις~~ εξής αλλαγές στον τύπο του πτυχίου:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

.....ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ή

ΣΧΟΛΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Αριθμοί: Μητρώου σπουδαστών.....
Πτυχίου.....

Π Τ Υ Χ Ι Ο

Ο/Η (επώνυμο).....(όνομα).....του.....

αριθ. Μητρώου αρρένων /Δημοτολογίου.....του Δήμου/της Κοινότητας.....

Υ π η κ ο ό τ η τ α.....

Θρήσκευμα.....

σπούδασε στην .....Παιδαγωγική Ακαδημία/Σχολή Νηπιαγωγών. Ύστερα από τις νόμιμες εξετάσεις κρίθηκε άξιος για το πτυχίο αυτό με βαθμό.....και συμπεριλαμβάνεται στους πτυχιούχους των Παιδαγωγικών Ακαδημιών- Σχολών Νηπιαγωγών από το μήνα.....του έτους χίλια εννιακόσια ογδόντα.....

Ο διευθυντής

Ο υποδιευθυντής

Ο γραμματέας

Σημ: Ο Πτυχιακός βαθμός γράφεται μόνο με το λεκτικό χαρακτηρισμό (άριστα /πολύ καλά/ καλά).

Στο παράρτημα Β' Να γίνουν εξής αλλαγές στον τύπο αποδεικτικού:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

.....ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ή

..... ΣΧΟΛΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Αριθμοί: Μητρώου σπουδαστών.....

Βιβλίου Πιστοπ. Σπουδών.....

Αποδεικτικού.....

Πτυχίου.....

Ακαδημαϊκό έτος.....

(Φωτογραφία)

Βεβαιώνεται ότι.....εικονιζόμενος είναι.....ιδι... που αναφέρεται στο τίτλο.

Ο Διευθυντής

Α Π Ο Δ Ε Ι Κ Τ Ι Κ Ο

Ο/Η .....(επώνυμο).....(όνομα).....του.....

αριθμ. Μητρώου αρρένων/ Δημοτολογίου.....του Δήμου/της Κοινότητας.....

έτος γεννήσεως.....

υπηκοότητα.....

θρήσκευμα.....

έκαμε την εγγραφή του το ακαδημαϊκό έτος.....στο Β' έτος σπουδών της.....Παιδαγωγικής Ακαδημίας /Σχολής Νηπιαγωγών.....

Ύστερα από τις νόμιμες εξετάσεις κρίθηκε άξιος/α να πάρει το πτυχίο του/της με βαθμό.....

.....198

Ο διευθυντής

Ο υποδιευθυντής

Ο γραμματέας

Σημ.: Ο βαθμός θα αναγράφεται με το γενικό φυσικό χαρακτηρισμό

Β. Κατά πλειοψηφία

1. Το παράρτημα Γ΄ που αναφέρεται στη διαβεβαίωση πρωτοετών σπουδαστών να μείνει όπως έχει στο σχ. της απόφασης.

Μειοψηφεί ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, ο οποίος προτείνει η φράση "στην παράδοση και τις πνευματικές αξίες του τόπου μας" να αντικατασταθεί με την "στις αξίες της ελληνορθόδοξης παράδοσης του τόπου μας".

2. Το παράρτημα Δ΄ που αναφέρεται στη διαβεβαίωση πτυχιούχων Παιδαγωγικής Ακαδημίας ή Σχολής νηπιαγωγών να μείνει όπως έχει στο σχ. της απόφασης.

Μειοψηφούν οι κκ Α. Βουγιούκας Α. Μπενέκος, και Δ. Μελάς οι οποίοι προτείνουν στην παράγρ. 3 του παραρτήματος να διαγραφούν οι λέξεις "λαϊκή " και "και την ορθόδοξη παράδοση" για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της Πράξεως.

Γ. Το Τμήμα παρατηρεί ότι το σχ. Προεδρ. Δ/τος γλωσσικά και ορθογραφικά χρειάζεται κάποιον εναρμονισμό και βελτιώσεις. Οι σχετικές υποδείξεις περιλαμβάνονται στο αντίγραφο του σχεδίου Π.Δ που επισυνάπτεται στην πράξη αυτή.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Προεδρεύων

Ευρ. Παπανικολάου

Βασ. Κονιτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 53/1982

Σήμερα, 4 Οκτωβρίου 1982 ημέρα Δευτέρα και ώρα 12.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με Προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι Δ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωάν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση προσκλήθηκε και έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Το βιβλίο του δασκάλου (β΄τεύχος) για τα Μαθηματικά Β΄ τάξεως.

Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Αποσπάσεις εκπαιδευτικών ειδικού

Εισηγητές: Αρ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Σύμβουλοι, Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το Πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Για το πρώτο θέμα της ημερήσιας διατάξεως αναβάλλεται η συζήτηση για την επόμενη συνεδρία του Τμήματος.

Θ έ μ α 2ο.- Αποσπάσεις εκπαιδευτικών στο ΚΕΜΕ.

Οι υπεύθυνοι των ομάδων εργασίας για τα μαθήματα της Νεοελληνικής γλώσσας, της Μελέτης του Περιβάλλοντος και των Μαθηματικών προτείνουν να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ για να εργαστούν για την ολοκλήρωση του προγράμματος και τη συγγραφή των βιβλίων της Γ΄ τάξεως τα ακόλουθα πρόσωπα:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΜΕ

Οι κκ Βουγιούκας και Μελάς προτείνουν να αποσπαστούν για το γλωσσικό μάθημα οι: Χάρης Σακελλαρίου, Επιθεωρητής Δ.Ε. ΙΣΤ' Περιφ. Διαμερίσματος Δυτικής Αττικής.

Κώστας Χωρεάνθης, δάσκαλος στο 94 Δημοτ. Σχολείο Ι' Περιφ. Αθηνών.

Οι κκ Α. Μπενέκος και Ι. Χριστιάς προτείνουν να αποσπαστεί για τη Μελέτη του Περιβάλλοντος ο Λεοντάρης Αχιλλέας, δάσκαλος στο 102 Δ.Σχ. Αθηνών.

Ο κ. Πασσάκος, ύστερα από πρόταση του κ. Μαραγκουδάκη, εισηγείται να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ οι: Γ. Δήμου, δάσκαλος στο 3ο Δ.Σ. Παπάγου, Ι. Αλεξανδράκης, δάσκαλος στο Βοηθός Νυχναγωγείου στο 11ο Δ.Σ. Χαλανδρίου και Αρ. Αθανασάκης, Παιδαγωγός Β' πρότυπο Γυμνάσιο Αθηνών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ για να εργαστούν για την ολοκλήρωση του αναλυτικού προγράμματος και τη συγγραφή των βιβλίων της Νεοελληνικής γλώσσας, της Μελέτης του Περιβάλλοντος και των Μαθηματικών οι εξής εκπαιδευτικοί:

1. Χάρης Σακελλαρίου, Επιθεωρητής Δημ. Εκπ/σεως ΙΣΤ' Περιφ. Διαμερίσματος Δυτικής Αττικής.
2. Κώστας Χωρεάνθης, δάσκαλος στο 94 Δημοτ. Σχολείο Ι. Περφφ. Αθηνών.
3. Αχιλλέας Λεοντάρης, δάσκαλος στο 102ο Δημ. Σχολ. Αθηνών.
4. Γ. Δήμου, δάσκαλος στο 3ο Δ.Σ. Παπάγου
5. Ι. Αλεξανδράκης, δάσκαλος στο 11ο Δ.Σ. Χαλανδρίου.
6. Αρ. Αθανασάκης, Παιδαγωγός Β' πρότυπο γυμνάσιο Αθηνών.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Προεδρεύων

Ευρ. Παπανικολάου

Βασ. Κονιδιτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 54/1982

Σήμερα, 6 Οκτωβρίου 1982 ημέρα Τετάρτη και ώρα 12.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄ , και Ι. Χριστιάς Εισηγητής, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Θ Ε Μ Α ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Βιβλίο δασκάλου "Μαθηματικά Α΄τάξεως, Β΄ τεύχος". Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Ο εισηγητής του θέματος κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος το Β΄ τεύχος του βιβλίου των Μαθηματικών για το δάσκαλο αναλύει το περιεχόμενό του και εισηγείται την έγκρισή του για εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση,

α π ο φ α ί ν ε τ α ι ο μ ό φ ω ν α

κρίνει κατάλληλο το βιβλίο για το δάσκαλο της Α΄ τάξεως Δημοτικού "Τα Μαθηματικά μου, δεύτερο μέρος" και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχ. έτος 1982-83.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κανδηλαπτώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 55/1982

Σήμερα, 20 Οκτωβρίου 1982 ημέρα Τετάρτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή) με Προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β', Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Δ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Αρ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρία προσκλήθηκε και έλαβε μέρος και ο κ. Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.

Θ Ε Μ Α ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Επιλογή διδακτικών βιβλίων για τους σπουδαστές και σπουδάστριες των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και σχολών Νηπιαγωγών ακαδ. έτους 1982-83

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Έπειτα ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

1. Τα έγγραφα αριθμ. Γ3/388/21-7-1982 και Γ3/439/6-8-1982 του κ. Υφυπουργού Εθν. Παιδείας (Δ/νση Εφαρμ. Προγραμ. ΣΕΔΠ) με τα οποία στέλλονται στο ΚΕΜΕ τα βιβλία που υπέβαλαν συγγραφείς και εκδότες και καλείται το Τμήμα να επιλέξει τα πιό κατάλληλα προκειμένου το Υπουργείο να τα αγοράσει και χορηγήσει δωρεάν στους σπουδαστές και σπουδάστριες των παιδαγωγικών ακαδημιών και σχολών νηπιαγωγών. Στο έγγραφο τονίζεται α) ότι στην περίπτωση που τα υποβληθέντα βιβλία "δεν πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις

./.

για την έγκρισή τους "μπορεί να γίνει επιλογή" για τα μαθήματα αυτά άλλων βιβλίων από εκείνα που κυκλοφορούν ελεύθερα στο εμπόριο" και β) ότι "μπορούν να κριθούν ως κατάλληλα και περισσότερα του ενός βιβλία" εφόσον αυτά πληρούν τις βασικές προϋποθέσεις και ότι η κρίση του Τμήματος θα πρέπει να είναι αιτιολογημένη, ύστερα από γνώμη ειδικού εισηγητή.

2) Την κατάσταση των βιβλίων που υπέβαλαν οι συγγραφείς και οι εκδότες, 3) τα αποσταλέντα στο ΚΕΜΕ αντίτυπα των αντίστοιχων συγγραμμάτων και 4) το υπηρεσιακό σημείωμα με ημερομηνία 16-9-82 του κ. Προέδρου του ΚΕΜΕ με το οποίο ορίζει εισηγητές για τα βιβλία που στάλθηκαν για κρίση.

Στη συνέχεια ο κ. Κονιδιτσιώτης καλεί τους εισηγητές που έχουν οριστεί για τα μαθήματα της Φυσικής αγωγής, Τεχνικών, Μουσικής, οικιακής οικονομίας και Φιλοσοφίας να εισηγηθούν σχετικά.

Φυσική αγωγή

Ο κ. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται τα ακόλουθα:

Ο κ. Υφυπουργός με το αναφερόμενο εγγραφό του μας διαβιβάζει τα βιβλία Φυσ. Αγωγής που υποβλήθηκαν από τους συγγραφείς και εκδότες και προορίζονται για τις σχολές Νηπιαγωγών και τις Παιδ. Ακαδημίες και μας παρακαλεί να επιλέξουμε τα πιο κατάλληλα, με τον όρο πως θα πρέπει αυτά να ικανοποιούν τις σύγχρονες επιστημονικές και γλωσσικές απαιτήσεις και καθένα από αυτά να καλύπτει τη διδασκόμενη ύλη του μαθήματος.

Με βάση τις αρχές αυτές και μετά από την προσεκτική εξέταση των υποβληθέντων βιβλίων, στη μελέτη των αναλυτικών προγραμμάτων και τη γνώση των διδακτικών αναγκών του συγκεκριμένου μαθήματος εισηγούμαι στο Τμήμα τα εξής:

1) Να θεωρήσει μη κατάλληλα τα δύο βιβλία των κ. Ι. Καπνουλά "Μορφολογική και επανορθωτική γυμναστική του παιδιού" και Ι. Σεραφειμίδη "Η Φυσική Αγωγή στο σχολείο", γιατί δεν καλύπτουν την ύλη που προβλέπεται από το αναλυτικό πρόγραμμα των σχολών.

2) Να θεωρήσει κατάλληλα για επιλογή και χρησιμοποίηση από τις σχολές τα υπόλοιπα τρία βιβλία για τους λόγους που αναφέρονται στη συνέχεια για το καθένα χωριστά.

α) Τον κ. Χ. Μαρινόπουλου "Η Φυσική Αγωγή του παιδιού" για τις δυό τάξεις των Σχολών Νηπιαγωγών και τις δυό τάξεις των Παιδ. Ακαδημιών, γιατί η ύλη του καλύπτει το αναλυτικό πρόγραμμα, είναι ορθολογικά τοποθετημένη και αναπτυγμένη και θα συντελέσει στην καλή διεξαγωγή της διδασκαλίας του μαθήματος.

β) Του κ. Ιωρ. Κοντσογιάννη, "Προσαρμογή της Φυσικής Αγωγής στις αναπτυξιακές δυνατότητες παιδιών 6-12 χρόνων" για τις δυό τάξεις των Παιδαγωγικών Ακαδημιών, γιατί η ύλη του καλύπτει το αναλυτικό πρόγραμμα, είναι ορθολογικά τοποθετημένη και αναπτυγμένη με υποδείξεις και παραδείγματα και θα συντελέσει στην καλή διεξαγωγή της διδασκαλίας του μαθήματος.

γ) Των κ. Χ. Τραυλού και Δ. Πληθάκη "Σωματική Αγωγή και Αθλητισμός" για τις δύο τάξεις των Σχολών Νηπιαγωγών και τις δυό τάξεις των Παιδ. Ακαδημιών, γιατί η ύλη του καλύπτει το αναλυτικό πρόγραμμα, περιέχει κατάλληλες υποδείξεις και παραδείγματα και θα συντελέσει στην καλή διεξαγωγή της διδασκαλίας του μαθήματος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Σκορδίλη όπως έχει.

2. Τεχνικά Εισηγητές: Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ,
Αικ. Μαντωνακάκη- Χαραμόγλη, καθηγήτρια Τεχνικών μαθημάτων.

Από τους συνεισηγητές ο κ. Μπενέκος συμφωνεί με τη βασική ιδέα της ειδικού εισηγητού κας Χαραμόγλη, σχετικά με το ποια πρέπει να είναι τα βιβλία για την αισθητική αγωγή και με τις παρεπόμενες αρνητικές κρίσεις της. (Η εισήγησή της επισυνάπτεται ως παραστατικό στοιχείο στην πράξη αυτή).

Εκτιμώντας ωστόσο γενικότερα τις ανάγκες των δασκάλων στην πράξη έχει να προσθέσει τις παρακάτω παρατηρήσεις για καθένα βιβλίο χωριστά και στο σύνολό τους:

1. Κ. Ευρυγένη: Ιχνογραφία - Χειροτεχνία Β' Εκδ. Αθήνα, 1981.

Απευθύνεται αδιάκριτα σε μαθητές και σπουδαστές με σκοπό να τους δείξει πώς να αναπαρασταίνουν φωτογραφικά τα αντικείμενα του περιβάλλοντος. Απόλυτα καθοδηγημένη διδ/λία Ιχνογραφίας και Χειροτεχνίας. Για κάθε περιοχή (Σχέδιο, ζωγραφική, κ.λ.π) προηγείται σύντομη, αλλά κατατοπιστική εισαγωγή, καθώς και εισαγωγή στην Τέχνη, ευσύνοπτο και βοηθητικό για μη ταλαντούχους δασκάλους.

2. Νάνας Τσουκάτου - Κούστα: Αισθητική Αγωγή της Προσχολικής ηλικίας, Αθήνα 1979

Πρακτικές οδηγίες για την αισθητική του χώρου του νηπιαγωγείου και για διάφορες

ατασκευές που θα διδάξουν οι νηπιαγωγοί στα νήπια ή που θα είναι βοηθητικές στην όλη αιδευτική ενέργεια των νηπιαγωγών (π.χ. γιορτές, εποπτικά μέσα κ.τ.ό.). Περιλαμβάνει: ρυκλοθέατρο, χειροτεχνία, σχέδιο, ζωγραφική, μακέτες, κουκλόσπιτα κ.ά.. Αρκετά κατατοιστικό από την άποψη αυτή.

- Γιάννη Καραμπάτη:

α. Παιδαγωγικές και ψυχονοητικές ασκήσεις σχεδίου

β. Παιδαγωγικές και καλλιτεχνικές κατασκευές εποπτικών μέσων

τ. Α-Β

γ. Προοπτική

Πρόκειται για οδηγούς σχεδιάσεων και κατασκευών κατά την παραδοσιακή αντίληψη για την τέχνη: ακρίβεια σχεδίου, γεωμετρική ισορροπία, φωτογραφική απόδοση κ.τ.ό. Η αισθητική αγωγή ως δημιουργική έκφραση δεν αντιμετωπίζεται πουθενά..

Ειδικότερα:

- Το βιβλίο (α) περιέχει ελλιπή εισαγωγή στην έννοια της αισθητικής και λεπτομερείς υποδείξεις (με αναλυτικά σχέδια) διάφορων ιχνογραφικών παραστάσεων ζώων, προσώπων, αντικειμένων της φύσης (φύλλα, άνθη, λαχανικά) κ.τ.ο.

  Μπορεί να είναι χρήσιμο για κάλυψη κάποιας έλειψης μη ταλαντούχων δασκάλων όχι όμως για προαγωγή της καλλιτεχνικής αντίληψης και δημιουργίας.

- Οι δύο τόμοι (β) κινούνται στα ίδια πλαίσια. Μόνο που πρόκειται για κατασκευές που εξυπηρετούν πολλαπλώς το δάσκαλο στην όλη σχολική εργασία (κατασκευή εποπτικών μέσων κ.τ.ό.). Από την άποψη αυτή μπορεί να φανεί χρήσιμο βιβλίο.

- Η προοπτική (γ) είναι ειδικού ενδιαφέροντος και πάντως έξω από την έννοια της αισθητικής αγωγής, όπως αναπτύσσεται στο νέο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου (1982).

Προτάσεις:

Επειδή δεν έχουμε υπόψη μας καλύτερα βιβλία και για την κάλυψη μερικών αναγκών των δασκάλων προτείνω:

1. Για τις Σχολές Νηπιαγωγών την Αισθητική Αγωγή της Προσχολικής Ηλικίας της Ν. Τσουκαλά - Κούστα.

2. Για τις Παιδαγ. Ακαδημίες:

α) Ιχνογραφία – Χειροτεχνία του Κ. Ευρυγένη, (Α'έτος)

β) Παιδαγωγικές και Καλλιτεχνικές κατασκευές αισθητικής αγωγής τ.Α και Β'του Καραμπάτη. (Β'έτος)

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται δέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Μπενέκου.

3. Μουσικά Εισηγητές: Αντ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ Στεφ. Βασιλειάδης, φουάγια

Από τους εισηγητές ο κ. Α. Μπενέκος συμφωνεί βασικά με τις απόψεις του κ. Βασιλειάδη, ειδικού μουσικού, για την έννοια της μουσικής αγωγής και την αδυναμία των συγγραφέων των κρινόμενων βιβλίων να ανταποκριθούν σ'αυτή, όπως εκφράζεται στο νέο αναλυτικό των σχολείων. (Η εισήγηση του κ. Βασιλειάδη επισυνάπτεται ως παραστατικό στοιχείο).

Έχει όμως να κάνει τις παρακάτω παρατηρήσεις και προτάσεις:

1. Αγγ. Καψάσκη: Τα πρώτα μου τραγούδια
Αθήνα, 1981

Συμφωνώ ότι δεν είναι όλα τα τραγούδια ποιοτικά αποδεκτά. Ακόμη δεν έχει γίνει επιλογή κατά τάξεις (κατά ηλικία), παρά το διευκρινιστικό υπότιτλο του βιβλίου: Τα τραγούδια απευθύνονται σε όλες τις τάξεις του δημοτικού. Υπάρχει μια τοξινόμηση, διδακτικής φύσης, κατά εποχές, γιορτές κ.λ.π. Από την άποψη αυτή θα ήταν χρήσιμο όργανο στους ανειδίκευτους δασκάλους μας.

2. Αγγ. Καψάσκη: Ανθολογία σχολικών τραγουδιών Αθήνα, 1979

Τα ίδια ισχύουν και για το βιβλίο αυτό. Διδακτικά η ύλη μπορεί να καλυφτεί από το πρώτο.

Περιέχει μόνο πρακτικά μουσικά συμπληρωματικά και για μεγαλύτερα παιδιά, ύμνους και τραγούδια.

3. Ανδρ. Χαραλάμπους: Μουσική Παιδεία

Αποδέχομαι μερικά μόνο τις κρίσεις του ειδικού. Πρόκειται πραγματικά για συλλογή που έγινε με κριτήρια ανοχρονιστικά, αισθητικά και παιδευτικά και περιέχει αρκετά κακά στιχουργήματα.

Περιέχει ωστόσο και αρκετά κλασικά από την ελληνική και παγκόσμια παραγωγή. Ακόμη συνοπτικό λεξιλόγιο μουσικών όρων και σκέψεις για τη μουσική παιδεία (ακρόαση) ενδιαφέρουσες, αλλά ανεπαρκείς.

4. Μ. Κουτούγκου: Βάσεις για τη μουσική τ. Α-Β

Προσυπογράφω στις παρατηρήσεις του ειδικού. Είναι πάντως αναλυτικό και θα βοηθούσε όσους ήθελαν να ασχοληθούν ειδικότερα με τη μουσική.

5. Δ. Μούσιου: Μικρό λεξικό μουσικής Θεσ/νίκη, 1980

Ερμηνεία μουσικών όρων. Ειδικού ενδιαφέροντος/ λεξικό, που δεν κρίνεται απαραίτητο για σπουδαστές υποψήφιους δασκάλους και νηπιαγωγούς.

6. Γιάννη Ιωαννίδη: Μουσική (Θεωρία). 1978

Συμφωνώ με τον ειδικό εισηγητή

Προτάσεις:

Α. Για τις Σχολές Νηπιαγωγών (για τα 2 έτη)

α) Από τα θεωρητικά προτείνω:

1. Μουσική του Γ. Ιωαννίδη
2. Βάσεις για τη μουσική του Μ. Κουτούγκου

Αυτά υπό την προϋπόθεση ότι οι Σχολές θά αποφασίσουν να δώσουν στις σπουδάστριες βιβλία θεωρίας της μουσικής.

β) Από τις συλλογές τραγουδιών προτείνω:

1. Τα πρώτα μου τραγούδια της Α. Καψάσκη. (για τα 2 έτη)

Β. Για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες

α) Απο τα θεωρητικά προτείνω:

Τα δύο προηγούμενα κατά προτίμηση.

β) Από τις συλλογές τραγουδιών προτείνω.

1. Τα πρώτα μου τραγούδια της Α. Καψάσκη (για τα 2 έτη)
2. Μουσική Παιδεία του Ανδρ. Χαραλάμπους, εφόσον ορισμένες σχολές δείξουν ειδική προτίμηση/ γι'αυτό (για τα 2 έτη).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΕΜΕ

./.

Σημείωση: Να σταλεί επίσης και να διδαχθεί υποχρεωτικά η Μέθοδος Διδ/λίας Τραγουδιών για την Α΄τάξη και τη Β΄ (με τις κασέτες) των Δ.Β. Μαζαράκη – Ε. Κεφάλου-Χόρς- Β. Δημητράτου ΟΕΔΒ 1979.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Μπενέκου.

4. Οικιακή οικονομία

Οι κκ Β. Κονιδιτσιώτης και Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, εισηγούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Υποβάλλονται τρία (3) βιβλία:

1) Διατροφή και υγεία, Π. Τζάκου,

2) Επιβίωση, τ. 1 και 2, Α. Παπαλιού και

3) Διατροφή, Μ. Τσαμούρα – Αποστολοπούλου.

Έπειτα από μελέτη των βιβλίων, συσχέτισή τους με τα Α.Π. των Π. Ακαδημιών και των Σ. Νηπιαγωγών και συνεργασία με ειδικούς της Οικιακής Οικονομίας, θεωρούμε ότι τα βιβλία είναι όλα κατάλληλα για εγχειρίδια διδασκαλίας με επιφυλάξεις ως εξής:

1) Το βιβλίο αρ. 1: είναι παλαιά εργασία.

2) Το βιβλίο αρ. 2: περιέχει ενότητες πέρα του Α.Π., αλλά είναι σύγχρονη εργασία.

και 3) Το βιβλίο αρ. 3: παρουσιάζει μεγάλη συμφωνία με το βιβλίο αρ. 1, που είναι δυνατό να σημαίνει άντληση από τις ίδιες πηγές και είναι γραμμένο για το ευρύτερο κοινό.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα δέχεται την εισήγηση όπως έχει

5. Φιλοσοφία

Σχετικά με το εγχειρίδιο του μαθήματος

Εισαγωγή στη φιλοσοφία ο κ. Δ. Τ. Ανδρόπουλος εισηγείται τα εξής:

Από τη Γ. Δ/νση Γεν. Εκπ/σεως του ΥΠΕΠΘ διαβιβάστηκαν στο ΚΕΜΕ για κρίση τα βιβλία των Μιχ. Σπανού, Ν. Μπούσουλα και Ν. Πανταζή και, όπως προκύπτει από σχετικά παραστατικά έγγραφα, διατυπώθηκαν από τις Π. Ακαδημίες (9) προτιμήσεις για το πρώτο βιβλίο, 2 για το δεύτερο και 2 για το τρίτο. Το βιβλίο του Ν. Πανταζή είναι γραμμένο σε γλώσσα καθαρεύουσα και επομένως δεν κρίνεται, σύμφωνα με το έγγραφο του κ. Υφυπουργού Παιδείας αριθμ. Γ3/388/24-7

Τα βιβλία των Μιχ. Σπανού και Νικ. Μπούσουλα κρίνονται κατάλληλα, επειδή: γενικά η περιεχόμενη ύλη τους αντιστοιχεί προς τις προδιαγραφές του Αναλυτ. Προγράμματος των Π. Ακαδημιών, τα επιμέρους κεφάλαιά τους αναφέρονται στα βασικά προβλήματα και περιέχουν

τα απαραίτητα στοιχεία της Οντολογίας και Γνωσιολογίας, της Ηθικής και Αισθητικής, αναλύονται με σαφήνεια και σχολιάζονται έτσι ώστε οι σπουδαστές να αποκτήσουν επαρκή φιλοσοφική παιδεία και να είναι σε θέση να προβληματίζονται σε παλιά και σύγχρονα φιλοσοφικά θέματα. Επιπλέον, τα δυό βιβλία έχουν κατάλληλη βιβλιογραφία, ξένη και ελληνική.

Κρίνεται απαραίτητο να σημειωθεί ότι το βιβλίο του Ν. Μπούσουλα, πέρα από τα οριζόμενα υπό του Αναλυτ. Προγράμματος των Π.Α., περιέχει και κεφάλαια που αναφέρονται στην Τυπική Λογική, τη φιλοσοφία των Μαθηματικών, τη φιλοσοφία την Επιστημών (Ανθρώπου, Πειραματικών Επιστημών) κ.λ.π. Η υπέρβαση αυτή δεν πρέπει να θεωρηθεί μειονέκτημα, επειδή στη συγκεκριμένη περίπτωση κατά τη γνώμη μου το "πλέον", όχι μόνον δεν βλάπτει, αλλά μπορεί συχνά να συσχετιστεί με τα άλλα κεφάλαια και με επιδεξιότητα από τον διδάσκοντα να αξιοποιηθεί φιλοσοφικά, να ευρύνει και ισχυροποιήσει περισσότερο τη φιλοσοφική παιδεία των σπουδαστών. Ακόμη, πρέπει να σημειωθεί ότι το βιβλίο του Μ. Σπανού, που πέρυσι είχε με εισήγησή μου απορριφθεί, επειδή ήταν γραμμένο σε γλώσσα καθαρεύουσα, έχει μεταγλωττιστεί στη δημοτική και προσαρμοστεί στις σύγχρονες γλωσσικές απαιτήσεις. Επειδή δε το βιβλίο δεν έχει ακόμη τυπωθεί (έχουν μόνον υποβληθεί δακτυλογραφημένα τεύχη), θα πρέπει, εφόσον τελικά εγκριθεί, ο συγγραφέας να υποχρεωθεί να το προσαρμόσει γλωσσικά και στις απαιτήσεις του μονοτονικού συστήματος.

Πρόταση: Το Τμήμα Δ.Ε να θεωρήσει κατάλληλα τα βιβλία των Μιχ. Σπανού και Ν. Μπούσουλα και να εισηγηθεί στη Διοίκηση να τα εγκρίνει ως εγχειρίδια για τους σπουδαστές των Π. Ακαδημιών. Να γίνει υπόδειξη στους συγγραφείς Μιχ. Σπανό και Ν. Μπούσουλα να προσαρμόσουν γλωσσικά τα βιβλία τους σύμφωνα με το μονοτονικό σύστημα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ομόφωνα την εισήγηση όπως έχει.

Στο σημείο αυτό διακόπτεται η συνεδρίαση. Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση του θέματος στην επόμενη συνεδρία του.

Η Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

Ευρ. Παπανικολάου

Θεοδ. Κονιδιτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 56/1982

Σήμερα, 22 Οκτωβρίου 1982 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή) με Προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία, οι: Σ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αντ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση προσκλήθηκαν και παρέστησαν οι κκ Δ. Λιβέρης, Ειδικός επιστήμονας του ΚΕΜΕ, και Κων/νος Φούσκας, εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο Ειδικός Σύμβουλος Αρ. Βασιλούκας, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Επιλογή διδακτικών βιβλίων για τους σπουδαστές και σπουδάστριες των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών νηπιαγωγών ακαδ. έτους 1982-83 (συνέχεια συζητήσεως).

Θρησκευτικά. Εισηγητές: Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, Κ. Φούσκας, Εισηγητής του ΚΕΜΕ.

Μαθηματικά. Εισηγητές: Δ. Λιβέρης, Ειδικός επιστήμονας του ΚΕΜΕ, Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο εισηγητής θεολόγος κ. Κων/νος Φούσκας, λέγει τα εξής:

Μετά τα έγγραφα αριθ. πρωτ. Γ3/388/21-7-81 και Γ3/439/6-8-82 του ΥΠΕΠΘ και το υπηρεσιακό σημείωμα του κ. Προέδρου του ΚΕΜΕ με ημερομηνία 16-9-82 και τις επανειλημμένες

./.

συνεργασίες που είχα με τον Προεδρεύοντα στο Τμήμα Δ.Ε κ. Βασ. Κονιδιταιώτη και το συνεισηγητή για το ίδιο θέμα Σύμβουλο Κων/ Πασσάκο, και αφού μελέτησα τόσο τα Α.Π. των θρησκευτικών στις Παδ. Ακαδημίες (Β.Δ 343/72 ΦΕΚ 81 τ. Α' 10-1-73) όσο και τα υποβληθέντα για κρίση βιβλία,

ε ι σ η γ ο ύ μ α ι στο Τμήμα τα εξής:

5) Για το π ρ ώ τ ο (Α') έτος των Παιδ. Ακαδημιών δε βρίσκω κατάλληλο κανένα βιβλίο από αυτά που υποβλήθηκαν, γιατί κανένα δεν ανταποκρίνεται στο Α.Π. του μαθήματος. Για το λόγο αυτό προτείνω να επιλεγεί από το ελεύθερο εμπόριο η ""Εκδοσις ακριβής της "Ορθοδόξου Πίστεως" του Ιω. Δαμασκηνού, όπως εκδόθηκε σε κείμενο και μετάφραση (καλή δημοτική με ελαφρές αποκλίσεις) του Νικ. Ματσούκα από τις εκδόσεις Π. Πουρνάρα, Θεσ/νίκη 1976. Το έργο του Δαμασκηνού προβλέπεται από το Α.Π. στο τμήμα του "Εκκλ. Γραμματεία" και έτσι ή αλλιώς έπρεπε να διδαχτεί για ορισμένες ώρες. Επειδή το κλασσικό αυτό έργο του μεγαλύτερου Δογματικού της Εκκλησίας μας αποτελεί ένα ευσύνοπτο και έξοχο από κάθε άποψη εγχειρίδιο Δογματικής που υπερτερεί ασυναγώνιστα από κάθε άλλο εγχειρίδιο σύγχρονων δογματολόγων, μπορεί να διδαχτεί όλο το χρόνο κατεπιλογή του διδάσκοντος, αφού δεν έχουμε άλλο κατάλληλο βιβλίο. Η προτεινόμενη λύση είναι η καλύτερη δυνατή, γιατί προβλέπεται ν'αλλάξει σύντομα το Α.Π. των θρησκευτικών και γιατί το έργο του Δαμασκηνού θα είναι πολύτιμο βοήθημα των διδασκάλων για όλη την εκπαιδευτική τους σταδιοδρομία.

6) Για το δ ε ύ τ ε ρο (Β') έτος των Παιδ. Ακαδημιών προτείνω το βιβλίο του Κων. Αθανασόπουλου "Ορθόδοξος Λειτουργική", Αλεξ/πολις 1975, για τους εξής λόγους: α) Καλύπτει κατά τρόπο θαυμάσιο το Α.Π. του μαθήματος. β) Δεν έχει σοβαρές ελλείψεις ή λάθη επιστημονικής υφής. γ) Προσφέρεται για διδασκαλία, αφού εκθέτει με μεθοδικότητα την όλη και είναι εύπεπτο και εμχάριστο. δ) Προτείνεται από όλες σχεδόν τις Παιδ. Ακαδημίες της χώρας.

Το γλωσσικό ιδίωμα στο οποίο είναι γραμμένο το βιβλίο (μίγμα δημοτικής και απλής καθαρευούσας) δε συμφωνεί με τις σύγχρονες γλωσσικές απαιτήσεις της Παιδείας μας, αλλά αυτό δεν το θεωρώ επιχείρημα αρκετό για τον αποκλεισμό του βιβλίου, αφού αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει άλλο κατάλληλο βιβλίο για τη διδασκαλία του μαθήματος που να είναι γραμμένο σύμφωνα με τις σύγχρονες γλωσσικές απαιτήσεις.

7) Για το πρώτο (Α') έτος των Σ χ ο λ ώ ν Ν η π ι α γ ω γ ώ ν κανένα από τα προτεινόμενα βιβλία δεν ανταποκρίνεται εντελώς στο Α.Π. Ούτε όμως και στο ελεύθερο εμπόριο υπάρχει αυτή τη στιγμή βιβλίο κατάλληλο για τη διδασκαλία του μαθήματος. Το

./.

προτεινόμενο από την Αρσάκειο Ακαδημία Ψυχικού βιβλίο του Ιω. Δρούλια "Αιώνιες αναζητήσεις και ανάλογες θεωρήσεις του όντως όντος", Αθήνα 1981, ανταποκρίνεται μόνο μερικά στο Α.Π. Επειδή είναι κατά τα άλλα αξιόλογο βιβλίο, γραμμένο σε καλή δημοτική γλώσσα με ελαφρές μόνο αποκλίσεις, το προτείνω ως "κατάλληλο", με την επιφύλαξη ότι δεν εξυπηρετεί εντελώς το Α.Π. Για τους ίδιους ακριβώς λόγους και με την ίδια επιφύλαξη προτείνω και το βιβλίο του Αντ. Σοφουλάκη "Ο άνθρωπος και οι θρησκείες του", το οποίο προτείνεται από την Αρσάκειο Ακαδημία Ψυχικού και τις Σχολές Νηπιαγωγών Χανίων και Καρδίτσας.

β) Για το δεύτερο (Β΄) έτος των Σχολών Νηπιαγωγών κανένα από τα προτεινόμενα βιβλία δεν εξυπηρετεί έστω και κατελάχιστο το Α.Π. του μαθήματος. Ούτε κυκλοφορεί στο ελεύθερο εμπόριο ένα ενιαίο και κατάλληλο βιβλίο για τα τρία αντικείμενα που προβλέπει το Α.Π. Το μέρος του Α.Π. "Κείμενα του Μ. Βασιλείου και Ιω. Χρυσοστόμου, θα μπορούσε να εξυπηρετηθεί με τα βιβλία που υπάρχουν στο ελεύθερο εμπόριο: α) Μ. Βασιλείου, "Πρὸς τοὺς Νέους", μετάφραση και σχόλια Βασ. Μπιλάλη, εκδόσεφς Γρηγόρη, Αθήναι 1966. Η μετάφραση είναι επιτυχημένη και πλησιάζει πολύ στις σύγχρονες γλωσσικές απαιτήσεις. Το προτείνω ως "κατάλληλο" με επιφύλαξη μόνο για τη γλωσσική του μορφή. β) Ιω. Χρυσοστόμου, "Οἱ δύο λόγοι εἰς Εὐτρόπιον" κείμενο και νεοελληνική απόδοση του Βασ. Μουστάκη, Αθήναι 1967. Η μετάφραση είναι επιτυχημένη, γλαφυρή και πλησιάζει πολύ στις σύγχρονες γλωσσικές απαιτήσεις. Το προτείνω ως "κατάλληλο" με μικρή επιφύλαξη για τη γλωσσική του μορφή.

Έπειτα, παίρνει το λόγο ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, και λέγει τα εξής:

" Βασιζόμενοι στην ειδικότητα αλλά και γενικότερα στην όρτια επιστημονική θεολογική συγκρότηση του κυρίου εισηγητή Π.Κ. φοβόσκα προσυπογράφουμε με την ιδιότητα του συνεισηγητή την εισήγησή του.

Προτείνουμε τα δύο βιβλία κείμενα, το πρώτο ο λόγος του Μ. Βασιλείου προς τους νέους (επιμέλεια Β. Μπιλάλη) και το δεύτερο ο λόγος του Ι. Χρυσοστόμου προς Ευτρόπιον (επιμέλεια Β. Μουστάκη) να δοθεί στις σπουδάστριες του Β΄ έτους σχολών νηπιαγωγών αντίστοιχα όπως δεχθήκαμε και για τις παιδαγωγικές ακαδημίες και τα οποία αναφέρονται άλλωστε ρητά στο πρόγραμμα των σχολών με βάση το οποίο, σύμφωνα με το σχετικό έγγραφο του Υπουργείου, γίνεται η επιλογή όλων των βιβλίων. Εξάλλου τα κείμενα αυτά είναι από τα πιο αξιόλογα της Πατερικής θεολογίας και Γραμματείας. Αρκεί μόνο να αναφερθεί ότι ο

./.

λόγος του Μ. Βασιλείου μέχρι το έτος 1.500 είχε εκδοθεί σε 20 εκδόσεις. Φρονούμε ότι η μελέτη τους θα είναι οπωσδήποτε εποικοδομητική για τις σπουδάστριες.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση,

κατά πλειοψηφία αποφαίνεται

α. Προτείνει να επιλεγούν και χορηγηθούν στους σπουδαστές των Παιδαγωγικών ακαδημιών τα εξής βιβλία:

1. Έκδοσις ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως, Ιω. Δαμασκηνού (Εκδόσεις Πουρνάρα, Θεσ/νίκη 1976) για το Α΄έτος.

2. Ορθόδοξος Λειτουργική, Κ. Αθανασόπουλου για το Β΄ έτος.

Μειοψηφεί ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ο οποίος δε συμφωνεί να σταλεί στους σπουδαστές το βιβλίο του κ. Αθανασόπουλου, επειδή δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες γλωσσικές απαιτήσεις.

β. Δεν κρίνονται κατάλληλα για επιλογή τα βιβλία α) Αιώνιες αναζητήσεις και ανάλογες θεωρήσεις του όντως όντος" Ιω. Δρούλια και β) Ο άνθρωπος και οι θρησκείες του Αντ. Σοφουλάκη, επειδή δεν ανταποκρίνονται εντελώς στο αναλυτικό πρόγραμμα.

γ. Στο Β΄ έτος των σχολών νηπιαγωγών το Τμήμα δε θεωρεί απαραίτητο να σταλεί βιβλίο θρησκευτικών, επειδή η θρησκευτική αγωγή αποτελεί ένα μόνο μέρος του προβλεπόμενου για τις σχ. νηπιαγωγών μαθήματος της θρησκευτικής, εθνικής, κοινωνικής και πολιτικής αγωγής.

Μειοψηφούν οι εισηγητές κκ Πασσάκος και Κων/νος Φούσκας οι οποίοι προτείνουν να χορηγηθούν στις σπουδάστριες του Β΄ έτους τα βιβλία: α) Μ. Βασιλείου "Προς τους Νέους" μεφ. και σχόλια Βασ. Μπιλάλη και β) Ιω. Χρυσοστόμου, "Οι δύο λόγοι εις Ευτρόπιον" (κείμενο και νεοελληνική απόδοση Βασ. Μουστάκη) για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

2. Μαθηματικά

Ο κ. Λιβέρης, Μαθηματικός- Ειδικός επιστήμονας του ΚΕΜΕ, εισηγείται τα ακόλουθα:

1. Θεωρητική και εφαρμοσμένη αριθμητική, Π. Μέγα

Το κρινόμενο βιβλίο καλύπτει την ύλη των μαθηματικών, που διδάσκεται στον πρώτο χρόνο των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών.

Όσο για την αξία του βιβλίου παρατηρώ:

1ο. Μια νοιμωγραμμένη διαπραγμάτευση της ύλης του προγράμματος θα περιόριζε σημαντικά την έκταση του βιβλίου και θα καθιστούσε τη διδασκαλία του - τουλάχιστο στο ουσιαστικό περιεχόμενο της ύλης του- δυνατή στον προβλεπόμενο από το πρόγραμμα χρόνο, που δεν υπερβαίνει τις 35 ώρες διδασκαλίας.

2. Ο χαρακτηρισμός του βιβλίου ως βιβλίου θεωρητικού είναι σχεδόν αδικαιολόγητος, ενώ ένα βιβλίο, όπως αυτό, που απευθύνεται σε μετασχολικές σπουδές, θα έπρεπε να είναι θεωρητικό.

3. Ολόκληρο το βιβλίο παρουσιάζει ελλειπή φραστική διατύπωση που βλάπτει σημαντικά την αφομοίωση των εννοιών.

4. Υπάρχουν ενίοτε αφελείς αφορισμοί, αφελείς δικαιολογίες στην εισαγωγή νέων εννοιών ή άκυρη στις αποδείξεις θεωρημάτων.

Παρά τις παραπάνω παρατηρήσεις μου το κρινόμενο βιβλίο πρέπει να δοθεί για το φετινό σπουδαστικό χρόνο στους σπουδαστές του πρώτου χρόνου των Π.Α. και των Σ.Ν για τους παρακάτω λόγους:

1. Δεν υπάρχει βιβλίο στο εμπόριο, που να προσαρμόζεται στην ύλη του προγράμματος των Π.Α. και των Σ.Ν. και μάλιστα να είναι απαλλαγμένο από τα μειονεκτήματα του κρινόμενου βιβλίου. Και αυτό, γιατί δυστυχώς δεν είναι ασύνηθες ένα μαθηματικό βιβλίο να παρουσιάζει ελλιπή φραστική επένδυση και μειονεκτική εννοιολογική διατύπωση.

2. Ο διδάσκων καθηγητής ελπίζεται να αποφεύγει τις αδυναμίες του βιβλίου και ακόμη να τις διορθώνει.

3. Το κακό, που θα προέλθει από την έλλειψη διδακτικού βιβλίου για τους πρωτοετείς σπουδαστές των Π.Α. και των Σ.Ν θα είναι μεγάλο.

4. Οι ελλείψεις, που παραπάνω επισημάνθηκαν, ανταποκρίνονται σε μια εμπεριστατωμένη κριτική θεώρηση του βιβλίου.

Υστερόγραφο αισθάνομαι το καθήκον να σημειώσω, πως πρέπει από τώρα να αποφασιστεί η συγγραφή ενός βιβλίου για τις Π.Α και τις Σ.Ν που να περιλάβει και την ύλη του 1ου χρόνου σπουδών σ'αυτές τις σχολές. Η σημερινή έκταση του κρινόμενου βιβλίου είναι αρκετή για να περιληφθεί και η ύλη Άλγεβρας, που διδάσκεται στο 2ο χρόνο των παραπάνω Σχολών. Το πνεύμα, που πρέπει να διέπει μια συγγραφή μαθηματικού βιβλίου, με τον ειδικό αυτό προορισμό, χρειάζεται να συζητηθεί.

./.

2. Γεωμετρία, Γ. Τζιόλη

Ένα μαθηματικό βιβλίο, που απευθύνεται σε σπουδαστές παιδαγωγικών Ακαδημιών δηλαδή σε σπουδαστές που προορίζονται να ασκήσουν το λειτούργημα της σωστής και αποτελεσματικής διδασκαλίας των Ελληνοπαίδων, πρέπει να χαρακτηρίζεται από ακριβή μαθηματική υποδομή, παρουσιασμένη με καλλιεπή και λιτή φραστική πληρότητα. Και το κρινόμενο βιβλίο στερείται παντελώς των προϋποθέσεων ανταπόκρισης στον προορισμό του. Έτσι,

1. Μία αστάθμητη, όσον αφορά τη σημασία της, χρησιμοποίηση λέξεων χαρακτηρίζει σχεδόν ολόκληρη τη φραστική επένδυση αυτού του βιβλίου.

2. Μία αφελής διατύπωση των αριθμών εκπλήσσει τον προσεκτικό αναγνώστη του και αποκαλύπτει την αδυναμία του συγγραφέα να εκτιμήσει τη σημασία που έχει για τη σωστή υποδομή ενός μαθηματικού βιβλίου ο τρόπος οικοδόμησης των γεωμετρικών ιδεών.

3. Μία επιστημονικά ελλειπής διατύπωση των θεωρημάτων δεν παρατηρείται σπάνια, γεγονός απαράδεκτο για ένα βιβλίο που το περιεχόμενό του κυκλοφορεί, χωρίς διακοπή, περισσότερο από 2.000 χρόνια σε μεγάλη ποικιλία εκδόσεων και μετασχηματισμών.

Όσον αφορά την υπόδειξη άλλου βιβλίου Γεωμετρίας από το εμπόριο, που να ανταποκρίνεται στο πρόγραμμα των Π.Α. και των Σ.Ν. έχω να δηλώσω τα εξής:

Επειδή βιβλίο Γεωμετρίας με ειδική επιλογή θεμάτων, όπως απαιτεί το πρόγραμμα των Π.Α και των Σ.Ν., δεν υπάρχει, αλλά και δεν είναι δυνατό να υπάρξει, προτείνω δύο λύσεις από τις οποίες η 2η καλύπτει, όπως πιστεύω, το θέμα κατά τον καλλίτερο τρόπο και οριστικά.

1η λύση

Να δοθεί στους σπουδαστές των Σχολών η παλαιά γεωμετρία του αειμνήστου Νικολάου Α. Νικολάου, που αποτελούσε το βιβλίο Γεωμετρίας του κλασσικού, όπως δεν απατώμαι, 6/ταξίου Γυμνασίου από το 1965 και εφεξής για αρκετά χρόνια. Το είχε εκδόσει ο Οργανισμός διδακτικών βιβλίων. Δεν αποκλείεται η επανέκδοσή του να είναι δικαίωμα του Κράτους. Στο αντίτυπο που έχω στη βιβλιοθήκη μου βλέπω: Σύμβαση 1259/17-3-65.

Το βιβλίο αυτό αποτελεί μιά λύση ανάγκης για το παρόν και μόνο σπουδαστικό έτος και ασφαλώς η λύση αυτή είναι πολύ λιγότερο επιζήμια παρά εκείνη της απουσίας βιβλίου Γεωμετρίας.

Δεν είναι ένα βιβλίο σύγχρονης απόδοσης των γεωμετρικών ιδεών, αλλά στην εποχή του δεν ήταν βιβλίο κακό. Και ακόμη ο παραμερισμός της ύλης που δεν περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα των Π.Α και των Σ.Ν δε θα είναι πολύ δυσχερής.

2η λύση

Να μου ανατεθεί η συγγραφή του βιβλίου γεωμετρίας. Μπορώ να το παραδώσω έτοιμο για εκτύπωση μέσα σε ένα μήνα από την επόμενη μέρα της ανάθεσης. Όσο για το αποτέλεσμα ας κληθούν για μάρτυρες σε 2.500 σελίδες γεωμετρικών μου βιβλίων που κυκλοφορούν και ακόμη η γνώμη της Συγκλήτου του Ε.Μ Πολυτεχνείου, που εκφράστηκε για τα βιβλία μου γενικά σε ειδική Συνεδρία (Επισυνάπτω τη γνώμη της Συγκλήτου). Ειδικότερα τα γεωμετρικά μου βιβλία είναι γνωστά σ'όλο τον καθηγητικό κόσμο.

Η εκτύπωση του βιβλίου αυτού μπορεί να γίνει σε OFFSET, επίσης σ'ένα μήνα, ώστε στις 8.1.1983 να βρίσκεται στα χέρια των Σπουδαστών.

Η συγγραφή του βιβλίου θα γίνει από εμένα δωρεάν, να μου παραχωρηθεί μόνο ο τρόπος δακτυλογράφησής του.

3) Τα μαθηματικά εν χρήσει, K HENDERSON – R PINGRY (μετφ. Π. Παναγάκη).

Το κρινόμενο βιβλίο είναι ένα βιβλίο πρακτικής αξιοποίησης των μαθηματικών, που διδάσκονται θεωρητικά στις δύο πρώτες τάξεις σε μαθητές των δικών μας Γυμνασίων. Παρά τη χρησιμοποίηση περιορισμένης μαθηματικής ύλης το βιβλίο αυτό δεν παύει να είναι ένα βιβλίο εξαιρετικά χρήσιμο, που χαρακτηρίζει το πρακτικό πνεύμα της σπουδής στις Η.Π.Α.

Το βιβλίο αυτό θα ήταν ακόμη χρήσιμο για τον κάθε διδάσκοντα και ειδικότερα για τον διδάσκοντα δημοδιδάσκαλο. Ένα τέτοιο γεγονός θα το χαρακτήριζα ευτύχημα, γιατί θα συμπληρώνονταν η καθαρά θεωρητική διδασκαλία των Σχολείων μας με το όργανο, που θα παρουσίαζε άμεσα τη χρησιμότητα των μαθηματικών στη ζωή. Πρέπει όμως να σημειώσω ένα μοναδικό μειονέκτημα του βιβλίου, που όμως για τα Ευρωπαϊκά δεδομένα είναι μεγάλο: χρησιμοποιεί το αγγλικό σύστημα μέτρων και σταθμών.

Τελειώνοντας την κριτική μου γι'αυτό το βιβλίο,

1ον. Σημειώνω ότι με τα σημερινά δεδομένα του ακατανόητου προγράμματος των Παιδαγωγικών Ακαδημιών δεν μπορεί να αποτελέσει διδακτικό τους βιβλίο. Και,

2ον. διατυπώνω την ευχή, όπως το βιβλίο αυτό – μαθαίνω πως έχει πρόσφατες εκδόσεις με καινούργιες προσθήκες– ληφθεί σοβαρά υπόψη στη σύνταξη ενός σωστού προγράμματος παιδαγωγικών ακαδημιών και στη συγγραφή των νέων βιβλίων, που θα προορίζονται γι αυτές τις ανώτατες σχολές.

Στη συνέχεια παίρνει το λόγο ο κ. Πασσάκος Σύμβουλος Β', και λέγει τα εξής:

" Ο εισηγητής Μαθηματικός κ. Λιβέρης είναι γνωστός για το έργο του στα Μαθηματικά.

ς ειδικός είχε την κύρια ευθύνη της συντάξεως της σχετικής με τα βιβλία των Μαθηματικών
ισηγήσεως και εμείς επομένως προσυπογράφουμε το κείμενό της με δύο όμως επιφυλάξεις:
α) Δε συμφωνούμε με τη λύση του βιβλίου Γεωμετρίας Νικολάου. Πρώτον γιατί η γλώσσα του,
ιάλιστα σε συνάρτηση με το μαθηματικό περιεχόμενο του βιβλίου, θα δύσκολέψει τους σπου-
αστές στην κατανόηση. Δεύτερον γιατί δεν είναι εκπαιδευτικά ορθό να δώσουμε στα χέρια
των σπουδαστών βιβλίο που κάποτε είχε δοθεί για τους μαθητές της Μέσης Εκπαιδεύσεως.
β) Δε συμφωνούμε και με τη λύση της αναθέσεως συγγραφής βιβλίου Γεωμετρίας, άν και ο κ.
Λιβέρης είναι αξιέπαινος για τη σχετική προσφορά του. Όμως το έγγραφο του ΥΠΕΠΘ είναι
αρκετά σαφές και δεν αναφέρεται διόλου σε μια τέτοια δυνατότητα από μέρους του Τμήματος
Δημοτικής Εκπαιδεύσεως".

Το Τμήμα, ύστερα από διεξοδική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

1. Θεωρεί κατάλληλο για επιλογή και χρησιμοποίηση από τους σπουδαστές που Α΄έτους των Παιδαγωγικών ακαδημιών το βιβλίο του Π. Μένγα, " Θεωρητική και εφαρμοσμένη Αριθμητική.

2. Τα βιβλία α) Γεωμετρία, Ι. Τζιόλη και β) Μαθηματικά ἐν χρήσει, Κ. HENDERSON - R PINGRY (Μετ. Κ. Παναγάκη) δεν θεωρούνται κατάλληλα για τους σπουδαστές, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

3. Διατυπώνει την ευχή να ανατεθεί στον κ. Λιβέρη, Ειδικό Επιστήμονα του ΚΕΜΕ, η συγγραφή βιβλίου γεωμετρίας για τους σπουδαστές των παιδαγωγικών ακαδημιών. Άλλωστε ο ίδιος προσφέρεται να γράψει το βιβλίο αυτό δωρεάν.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Προεδρεύων

Ευρ. Παπανικολάου

Βασ. Κονιδιταιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 57/1982

Σήμερα, 25 Οκτωβρίου 1982 ημέρα Δευτέρα και ώρα 10.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή) με Προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστίδης, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρία ο κ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Επιλογή διδακτικών βιβλίων για τους σπουδαστές και σπουδάστριες των Παιδαγωγικών ακαδημιών και σχολών νηπιαγωγών ακαδ. έτους 1982-83. (συνέχεια συζητήσεως)

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης καλεί τους εισηγητές για τα μαθήματα της ελληνικής γλώσσας και γραμματείας, των Φυσικών επιστημών, Σχολικής νομοθεσίας, Κοινωνιολογίας, Σωματολογίας του παιδιού-υγιεινής και Παιδαγωγικών να εισηγηθούν σχετικά.

1. Ελληνική γλώσσα και γραμματεία

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος κοινή εισήγησή του με το κ. Τομπαΐδη, Φιλόλογο - εισηγητή του ΚΕΜΕ, που έχει ως εξής.

./.

" Ύστερα από μελέτη των σχετικών βιβλίων και έχοντας υπόψη τα έγγραφα αριθμ. Γ3/388/21-7-82 και Γ3/439/6-8-82 του ΥΠΕΠΘ, προτείνουμε στο Τμήμα ΔΕ του ΚΕΜΕ τα ακόλουθα:

Στο μάθημα της Ελληνικής γλώσσας και γραμματείας προτείνονται ως κατάλληλα τα δύο βιβλία του

(α) Γ. Αργυριάδη, Μαθήματα γλωσσολογίας και αγωγής του προφορικού λόγου, Φλώρινα 1981 και

(β) Γ. Αργυριάδη, Αρχαία Ελληνική γραμματεία, Φλώρινα 1980.

Τα βιβλία αυτά είναι γραμμένα σύμφωνα με το Α.Π. που ισχύει, επιστημονικά παρουσιάζουν δευτερεύουσες αδυναμίες και η γλώσσα τους είναι γενικά η κοινή νεοελληνική. Κάποια λάθη στο μονοτονικό ή ορθογραφικά μπορούν εύκολα να διορθωθούν.

Θεωρούμε ακατάλληλα τα ακόλουθα βιβλία:

(α) Λ. Σταύρου, Μεθοδολογία του γραπτού και προφορικού λόγου, γιατί, αν και περιέχει χρήσιμα στοιχεία,

(ι) καλύπτει ένα στενό μέρος του μαθήματος,

(ιι) παρουσιάζει γλωσσικές (γραμματικές και ορθογραφικές) αποκλίσεις από τη σχολική γραμματική, όπως π.χ. δεν συνδέεται, να την γράψετε, αποδεχθεί – αποδεχθούν, αντιθέτων απόψεων, αφενός.....αφετέρου προσπαθείστε, ακριβή γεγονότα, πρώτα- πρώτα, μια-δυο, παρεΰθα, κατ'ευθείαν, παρόλα τα πλεονεκτήματα κ.ά.

(β) Α.Ν. Παπανικολάου, Όμηρος ο ποιητής παιδαγωγός, Αθήνα 1981, γιατί παρέχει ξερές πληροφορίες, χωρίς σύνδεσμο μεταξύ τους, που δεν έχει αφομοιώσει ο συγγραφέας στον απαιτούμενο βαθμό, έχει ανακρίβειες και αντιφάσεις και δε συμμορφώνεται, γραμματικά και ορθογραφικά, με τη σχολική γραμματική, π.χ. γύρο από, γυιος, συντέριαξε, την χάρη, τον χρόνο, μη μπορόντας, κι'άλλα, νεόπτερη, δεν γνωρίζουμε, η παράδοση παραδέχονταν, ο ποιητής ονομάζονταν κ.ά. Σημειώνουμε ότι το Τμήμα Μέσης του ΚΕΜΕ με την πράξη του 26/82 δεν το έκρινε "χρήσιμο".

Για τη συνοπτική εξέταση της νεοελληνικής γραμματείας προτείνουμε κατά σειρά τα ακόλουθα βιβλία:

(α) Λ. Πολίτη, Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, Αθήνα 1980,

(β) Κ.Θ. Δημαρά, Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, Αθήνα 1975,

./.

(γ) Μ. Μιράγγελη, Νεοελληνική λογοτεχνία, τ.Α΄Αθήνα 1978, τ. Β΄Αθήνα 1982.

Για την παιδική λογοτεχνία προτείνουμε κατά σειρά τα ακόλουθα βιβλία:

(α) Χ. Σακελλαρίου, Ιστορία της παιδικής λογοτεχνίας, Αθήνα 1982,

(β) Β. Αναγνωστόπουλου, Τάσεις και εξελίξεις της παιδικής λογοτεχνίας στη δεκαετία 1970-1980, Αθήνα 1982".

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ομόφωνα την εισήγηση όπως έχει:

2. Φυσικές επιστήμες

Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος κατωτέρω εισήγησή του με τον κ. Παπασημακόπουλο, Φυσικό - Σύμβουλο Β΄ του ΚΕΜΕ, που έχει ως εξής:

Για τα βιβλία των παιδαγωγικών Ακαδημιών που υποβλήθηκαν για κρίση έχουμε να εισηγηθούμε τα ακόλουθα:

1. Φυσική Γ.Γ. Ελευθερίου τόμος α΄ και β΄

Και οι δύο τόμοι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος, έχουν επιστημονική θεμελίωση και είναι ενημερωμένοι με τη σύγχρονη βιβλιογραφία της Φυσικής επιστήμης. Για τους λόγους αυτούς τα βιβλία θεωρούνται κατάλληλα για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των δύο ετών.

2. Φυσική Μανθάλη Σπετσίδη τόμος 1.

Το βιβλίο είναι επιστημονικά άρτιο και περιλαμβάνει την ύλη του προγράμματος του πρώτου έτους των Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Είναι εκσυγχρονισμένο και οι έννοιες που περιέχονται αναπτύσσονται με τρόπο απλό αλλά και επιστημονικά ορθό.

Για τους λόγους αυτούς το θεωρούμε κατάλληλο για τους σπουδαστές των Π.Α. που παρακολουθούν το α΄έτος.

3. Φυσική Π.Θ. Σαραντόπουλου τόμος Α΄και Β΄

Τα βιβλία είναι καλλιγραφημένα και τυπωμένα "όφσετ".

Ανταποκρίνονται στην ύλη του προγράμματος των Π.Α και περιέχουν θεωρητικά αλλά και πρακτικά στοιχεία της Φυσικής Επιστήμης χρήσιμα για τους σπουδαστές. Χαρακτηρίζονται για τον έντονα πειραματικό τους χαρακτήρα. Για τους παραπάνω λόγους κρίνονται κατάλληλα για τη χρήση των σπουδαστών των Π.Α. και για τα δύο έτη.

4. Μαθήματα Γενικής Βιολογίας Α. Πέτζου - Δαπόντε.

Το βιβλίο είναι επιστημονικά άρτιο και καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος του αναλυτικού προγράμματος του Α΄έτους. Πρέπει να σημειωθεί ότι πολλά θέματα αναπτύσσονται με τρόπο περισσότερο εκτενή από εκείνο που θα απαιτούσαν οι σκοποί του αναλυτικού προγράμματος. Παρόλα αυτά θεωρείται κατάλληλο για τη χρήση των σπουδαστών

του Α΄έτους.

5. Γενική Βιολογία Δ.Χ. Σπανού.

Ο συγγραφέας του βιβλίου πετυχαίνει να καλύψει τις ανάγκες του αναλυτικού προγράμματος και των δύο ετών. Το βιβλίο είναι ιδιαίτερα συνοπτικό αλλά δεν παύει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του αναλυτικού προγράμματος και φυσικά και των σπουδαστών.....Για το λόγο αυτό το θεωρούμε κατάλληλο.

6. Γεωγραφία Δ. Σπανού.

Το βιβλίο στοιχεί με τη διδακτέα ύλη του προγράμματος του Α΄έτους των Π.Α. Είναι γραμμένο με τρόπο απλό και εύληπτο. Παράλληλα είναι επιστημονικά άρτιο. Όμως πολλά θέματα θα μπορούσαν να αναπτυχθούν ευρύτερα για να ικανοποιήσουν περισσότερο τα ενδιαφέροντα των σπουδαστών. Γενικά το βιβλίο θεωρείται κατάλληλο.

7. Χημεία Π. Παπαντωνίου

Τα θέματα που περιέχονται στο βιβλίο αναπτύσσονται με σαφήνεια και πληρότητα, είναι επιστημονικά άρτια και ανταποκρίνονται στις ανάγκες του αναλυτικού προγράμματος. Ιδιαίτερα έχουν γραφεί με επιτυχία τα πειράματα για τους σπουδαστές όπως άλλωστε το απαιτεί και το αναλυτικό πρόγραμμα.

Για τους λόγους αυτούς το θεωρούμε κατάλληλο για τους σπουδαστές των Π.Α. και για τα δύο έτη.

8. Σύγχρονη Χημεία των ELBERT C. WEAVER-LAURENCE S. FOSTER μετάφραση Α.Α. Μακρή.

Το βιβλίο καλύπτει τις ανάγκες του αναλυτικού προγράμματος και εκπληρώνει όλους τους σκοπούς του και για τα δύο χρόνια των Π.Α. Όμως άν και είναι επιστημονικά άρτιο και προσεγμένο δεν είναι δυνατό να το θεωρήσουμε κατάλληλο γιατί δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες γλωσσικές απαιτήσεις.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

3. Σχολική νομοθεσία

Ο κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος κοινή εισήγησή του με το κ. Θεοδωρακόπουλο, Σύμβουλο Β΄, που έχει ως εξής:

Για τα βιβλία που αφορούν το μάθημα "Οργάνωση και διοίκηση της Εκπαιδεύσεως" στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες.

./.

1. Έχουν σταλεί στο ΚΕΜΕ τα εξής δύο βιβλία:

α) Δημητρίου Κ. Παλυβού, Η νέα σχολική νομοθεσία της δημοτικής εκπαιδεύσεως Αθήναι 1981, και

β) Μανδλή Γ. Ροδιτάκη, Θέματα διοικητικής και εκπαιδευτικής νομοθεσίας, Ηράκλειο 1981.

2. Και τα δύο βιβλία είναι κατά κύριο λόγο συναγωγή διατάξεων από την εκπαιδευτική και την αντίστοιχη διοικητική νομοθεσία. Γι'αυτό κανένα δεν καλύπτει πλήρως το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος "Οργάνωσις και Διοίκησις της Εκπαιδεύσεως" όπως παρατίθεται στην περίπτωση 12 του άρθρου 4 του Β. Δ/τος 343/72 (ΦΕΚ 81Α/31-5-72) και ορίζει ότι θα διδαχθούν: "Γενικαί αρχαί οργανώσεως και διοικήσεως, εκπαιδευτική πολιτική, διοίκησις και εποπτεία δημοτικών σχολείων, προγράμματα, σχολικά βιβλία, εκπαιδευτική νομοθεσία".

3. Ωστόσο, επειδή δεν υπάρχει άλλο βιβλίο που να εξυπηρετεί τη διδασκαλία του μαθήματος, εισηγούμαι να εγκριθεί το βιβλίο του Μ.Γ. Ροδιτάκη, Θέματα διοικητικής και εκπαιδευτικής νομοθεσίας, αφού για το βιβλίο του Δ.Κ. Παλυβού, υπάρχει το τυπικό κώλυμα της γλώσσας (είναι γραμμένο στην καθαρεύουσα, βλ. έγγραφα ΥΠΕΠΘ Γ3/388/21-7-81 και Γ3/439/6-8-82).

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ομόφωνα την εισήγηση όπως έχει.

4. Κοινωνιολογία

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

1. Αντώνη Σοφουλάκη: Στοιχεία Κοινωνιολογίας του Αρχαίου Κόσμου. Χανιά 1982

Πολυγραφημένη πραγματεία από 96 σελίδες, ειδικού επιστημονικού ενδιαφέροντος. Καλύπτει ελάχιστο μέρος του Αναλυτ. Προγράμματος.

2. Σωκράτη Γκίκα: Κοινωνιολογία. Μορφές συμβιώσεως Κοινωνικά συστήματα. Κοινωνικά προβλήματα. Εκδ. "Σκέψη", Αθήνα, 1976.

Βιβλίο με προωθημένη σκέψη και προβληματισμός απ'όπου ο συγγραφέας προβάλλει τον κοινωνικό του προσανατολισμό. Δεν περιέχει μέρος της ύλης που ορίζει το Αναλ. Πρόγραμμα. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί αξιόλογη γλωσσική μορφή.

./.

3. Άρτεμης Εμμανουήλ/ Κοινωνιολογία- Βασικά προβλήματα. Πειραιεύς, 1977

Ακαδημαϊκή εργασία, που προϋποθέτει βασικότερες γνώσεις για την επιστήμη της Κοιν/λογίας, όπως η ίδια η συγγραφέας γράφει στον πρόλογό της.

Δεν περιέχει την ύλη του Αναλ. Προγράμματος.

4. Της ίδιας: Ιστορικές και επιστημονικές θεμελιώσεις της Κοινωνιολογίας, 1979

Η ανάπτυξη των θεμάτων – πολλά από τα οποία συμπίπτουν με το περιεχόμενο του Αναλ. Προγράμματος– γίνεται σε υψηλό επιστημονικό επίπεδο και διαλεκτικά. Απαιτεί μια κάποια προπαίδεια από μέρους του σπουδαστή.

5. Θεοδώρου Νταλάκα: Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία Ιωάννινα, 1982

Συνοπτική, εύληπτη και επαγωγική θεώρηση βασικών προβλημάτων της Κοινωνιολογίας. Είναι προσαρμοσμένη στο πρόγραμμα και τις παιδευτικές απαιτήσεις των σπουδαστών.

6. G SABINA (μετφρ. Μ. Κρίσπη)/ Ιστορία Πολιτικών Θεωριών.

Είναι επιστημονικά θεμελιωμένη εργασία, αλλά εκτός προγράμματος.

Πρόταση

1. Θεωρώ κατάλληλο ως διδακτικό εγχειρίδιο των σπουδαστών και σπουδαστριών των Σ.Ε.Δ.Π (Β΄έτος) το βιβλίο του Θεοδώρου Νταλάκα: " Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία". Ιωάννινα 1982. Πολύ καλό βοήθημα.

2. Ως βοηθητικό ή για όσες σχολές θα προτιμούσαν προτείνω της Αρτ. Εμμανουήλ: "Ιστορικές και επιστημονικές θεμελιώσεις της Κοινωνιολογίας 1979. Αρκετά καλό βοήθημα.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ομόφωνα την εισήγηση, όπως έχει.

5. Σωματολογία του παιδιού- Υγιεινή

Οι κκ Δ. Μελάς και Στ, Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β΄, θέτουν υπόψη του Τμήματος κοινή εισηγήσή τους που έχει ως εξής:

Α. Μπέλλου, Υγιεινή

Κοζάνη (σ. 158)

Είναι σύμφωνο με το Α.Π., απλό και εύχρηστο. Μπορεί να προταθεί ως εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Π.Α. και των σχολών νηπιαγωγών.

./.

Στ. Ι. Νικόδημου, Εξελικτική σωματολογία του παιδιού, Εκδόσεις ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ 1978 (σ. 111)

Είναι σύμφωνα με το Α.Π., περιεκτικό και επιστημονικό ελεγμένο. Μπορεί να αποτελέσει ένα καλό εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Π.Α. και των Σ.Ν.

Ι. Ν. Χαραλαμπόπουλου, Σωματολογία του παιδιού, Αθήνα, 1980 (σ. 158)

Είναι σύμφωνο με το Α.Π. και μπορεί να προταθεί ως ένα καλό εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Π.Α. και των Σ.Ν.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ομόφωνα την εισήγηση όπως έχει.

6. Παιδαγωγικά

α. Ιστορία προσχολικής αγωγής

Οι εισηγητές του θέματος κκ Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', και Ι. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

" Ύστερα από τα Γ3/388/21-7-82 και Γ3/439/6-8-82 έγγραφα του ΥΠΕΠΘ και το υπηρεσιακό σημείωμα του κ. Προέδρου του ΚΕΜΕ, με το οποίο οριστήκαμε εισηγητές και αφού μελετήσαμε τα βιβλία που υποβλήθηκαν και λάβαμε υπόψη την εισήγηση της ειδικού κ. Ε. Μιχαλοπούλου, Δ/τριας Σχ. Νηπιαγωγών, καταλήξαμε στα εξής:

1. Νηπιαγωγική, Τόμ. Α. Π. Κυριαζοπούλου- Βαληνάκη

Το βιβλίο, Νηπιαγωγική Τόμ. Α" της κ. Κυριαζοπούλου είναι θεωρητικά θεμελιωμένο, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος των σχολών Νηπιαγωγών και έχει πλούσια και σύγχρονη βιβλιογραφία. Αναλύει σε ικανοποιητικό βαθμό τα διάφορα νηπιαγωγικά συστήματα και αναφέρεται ιδιαίτερα στην εξέλιξη του Ελληνικού νηπιαγωγείου. Είναι βιβλίο κατάλληλο για χρήση των σπουδαστριών των σχολών Νηπιαγωγών στο μάθημα της Ιστορίας της προσχολικής αγωγής.

2. Σύγχρονο νηπιαγωγείο Ηλ. Ξηροτύρη

Το βιβλίο του Ηλία Ξηροτύρη "Σύγχρονο νηπιαγωγείο" ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος της Ιστορίας της προσχολικής αγωγής στις σχολές Νηπιαγωγών. Εξετάζει τα διάφορα νηπιαγωγικά συστήματα χωρίς όμως να αναφέρεται στα σύγχρονα απ'αυτά. Παρόλα αυτά και το βιβλίο αυτό μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλο για να δοθεί στις σπουδάστριες των νηπιαγωγικών Σχολών.

3. Μαθήματα και παιχνίδια, ΓΚ. PITTERSEN (μεταφ. έκδοση Ατλαντίς)

Το βιβλίο αυτό δεν έχει καμιά σχέση με το αναλ. πρόγραμμα των σχολών Νηπιαγωγών. Δίδει απλώς ορισμένα δείγματα παιδαγωγικού υλικού για τα νηπιαγωγεία. Για το λόγο αυτό δε θεωρείται κατάλληλο.

Ύστερα από τα παραπάνω προτείνουμε για το μάθημα ιστορία της προσχολικής αγωγής στις σχολές Νηπιαγωγών και το Α' έτος σπουδών:

1. Να κριθούν κατάλληλα τα βιβλία:

α. Νηπιαγωγική, τόμος Α' της Π. Κυριαζοπούλου - Βαληνάκη

β. Σύγχρονο Νηπιαγωγείο Ηλία Ξηροτύρη

2. Να κριθεί ακατάλληλο το βιβλίο "Μαθήματα και Παιχνίδια" του PITTERSEN (μετάφραση έκδοση Ατλαντίς).

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα δέχεται την εισήγηση, όπως έχει.

β. Γενική Διδακτική

Οι κκ Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β'Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, εισηγούνται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Γενική Διδακτική για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες.

Συνολικά υποβλήθηκαν στον τομέα της Γενικής Διδακτικής για τους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών επτά (7) βιβλία. Απ'ό,τι γνωρίζουμε δεν κυκλοφορούν στην αγορά κα-λύτερα απ'αυτά, από τα οποία θα μπορούσε κανείς να επιλέξει. Αυτά που κυκλοφορούν είναι παλαιότερων εκδόσεων και τα περισσότερα στην καθαρεύουσα.

Από τα βιβλία που υποβλήθηκαν:

(α) " Η εκπαιδευτική αξιολόγηση" του Ευστ. Δημητροπούλου και (β) " Τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας" των WEAVER - BOLLIGER (μετάφραση- έκδοση Ατλαντίδος) δε μπορεί να κριθούν κατάλληλα και να δοθούν στους σπουδαστές, γιατί καλύπτουν μόνο ένα θέμα της Γενικής Διδακτικής. Το τελευταίο μάλιστα και για τον πρόσθετο λόγο ότι είναι γραμμένο στην καθαρεύουσα. (γ) Το βιβλίο του Γ. Μαραγκουδάκη "Η σύγχρονη Διδακτική" πρέπει, κατά τη γνώμη μας, να κριθεί στον τομέα της Ειδικής Διδακτικής, γιατί, εκτός από το θέμα της Γενικής Διδακτικής ψυχολογική θεμελίωση της διδασκαλίας (εδώ στη Γενετική Ψυχολογία) το βάρος πέφτει κυρίως στην ειδική Διδακτική των μαθημάτων. (δ) "Οργάνωση της διδα-σκαλίας και της μάθησης γενικά" Β. Χαραλαμπόπουλου. Το βιβλίο του κ. Χαραλαμπόπουλου αποτελείται από 330 σελίδες χειρόγραφες. Κατά τη γνώμη μας το Τμήμα δε μπορεί να υπει-σέλθει στην ουσία και να το κρίνει, επειδή το βιβλίο δεν έχει εκδοθεί.

Ως προς τα άλλα βιβλία έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

1."Εισαγωγή στη Γενική Διδακτική "Ν. Γιαννούλη

Το βιβλίο του κ. Γιαννούλη "Εισαγωγή στη Γενική Διδακτική" διαπραγματεύεται τα βασικά θέματα της Γενικής Διδακτικής και ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος, που προβλέπεται για τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες, και στη δεύτερη έκδοση έχει βελτιωθεί. Παρόλο ότι μερικά θέματα δε διαπραγματεύονται με βάση τα τελευταία δεδομένα,,το βιβλίο εισάγει τους σπουδαστές στα βασικά προβλήματα της διδασκαλίας,είναι λιτά γραμμένο και για τους μαθητές κατανοητό. Θεωρείται κατάλληλο βιβλίο και μπορεί να δοθεί στους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών.

2. "Σύγχρονη Διδακτική" Στ. Δερβίση.

Το βιβλίο του κ. Στ. Δερβίση "Σύγχρονη Γεν. Διδακτική" ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναλ. προγράμματος και διαπραγματεύεται και αυτό τα βασικά θέματα της Γεν. Διδακτικής. Μερικά θέματα αναπτύσσονται, παρά τη μεγάλη έκταση του βιβλίου, με πολύ μεγάλη συντομία, ενώ σε άλλα ο συγγραφέας εμμένει σε παλαιότερες θέσεις χωρίς να αναφέρει τις νεότερες. Παρόλα αυτά και το βιβλίο του κ. Δερβίση είναι ένα βιβλίο το οποίο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του μαθήματος και μπορεί να δοθεί στους σπουδαστές ως εγχειρίδιο Γενικής Διδακτικής.

3. Προγράμματα, εκπαιδευτικοί στόχοι, μεθοδολογία " Ν. Πετρουλάκη

Το βιβλίο του κ. Πετρουλάκη περιέχει κυρίως τα θέματα του τίτλου του βιβλίου. Εντούτοις το περιεχόμενό του είναι έτσι διαρθρωμένο, ώστε να καλύπτει σ'ένα μεγάλο βαθμό την ύλη που προβλέπει το αναλυτικό πρόγραμμα της Γεν. Διδακτικής για τις Παιδ. Ακαδημίες. Χαρακτηριστικό του βιβλίου είναι ότι ορισμένα θέματα ο συγγραφέας προσπαθεί να τα προσεγγίσει από διαφορετική και σύγχρονη σκοπιά. Άλλα όμως δεν περιέχουν τα σύγχρονα δεδομένα. Παρόλο ότι ο συγγραφέας προορίζει το βιβλίο του για προχωρημένους εκπαιδευτικούς, το όλο περιεχόμενο και η δομή του είναι τέτοια ώστε και αυτό να μπορεί να αποτελέσει βασικό εγχειρίδιο Διδακτικής για τους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών.

Ύστερα από τα παραπάνω προτείνουμε:

1. Να κριθούν ακατάλληλα, επειδή δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος, τα βιβλία:

(α) " Η εκπαιδευτική αξιολόγηση" Ευστ. Δημητροπούλου

(β) "Τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας" WEAVER- BOLLINGER (εκδ. Ατλαντίς)

2. Να κριθεί στον τομέα της Ειδικής Διδακτικής "Σύγχρονη Διδακτική" του Γ. Μαραγκουδάκη.

3. Να μην κριθεί στην ουσία το βιβλίο του Β. Χαραλαμποπούλου "Οργάνωση της διδασκαλίας και της μάθησης γενικά" επειδή το βιβλίο αυτό δεν έχει εκδοθεί.

4. Να κριθούν κατάλληλα για να δοθούν στους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών (Α'έτος σπουδών) τα βιβλία:

α: "Εισαγωγή στη Γενική Διδακτική" Ν. Γιαννούλη

β. "Σύγχρονη Γενική Διδακτική" Στ. Δερβίση

γ. "Προγράμματα, εκπαιδευτικοί στόχοι, μεθοδολογία" Ν. Πετρουλάκη

Στο σημείο αυτό παίρνει το λόγο ο κ. Ανδρίδουλος, Σύμβουλος Β', και επισημαίνει ότι με ορισμένες διορθώσεις και η εργασία του κ. Β. Χαραλαμπόπουλου θα μπορούσε να θεωρηθεί ως κατάλληλο εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

Συνεχίζοντας οι κκ εισηγητές λέγουν τα εξής:

Γενική Διδακτική για τις Σχολές Νηπιαγωγών

Ύστερα από τα Γ3/388/21-7-82 και Γ3/439/6-8-82 έγγραφα του ΥΠΕΠΘ και το υπηρεσιακό σημείωμα του κ. Προέδρου του ΚΕΜΕ, με το οποίο ορισθήκαμε εισηγητές και αφού μελετήσαμε τα βιβλία που υποβλήθηκαν και λάβαμε υπόψη την εισήγηση της ειδικού κ. Ε. Μιχαλοπούλου, Δ/ντριας Σχολής Νηπιαγωγών) καταλήξαμε στα εξής:

1. Νηπιαγωγική, τόμος Β', Π. Κυριαζοπούλου - Βαληνάκη

Το βιβλίο της κ. Π. Κυριαζοπούλου " Νηπιαγωγική, Τόμ. Β'" ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος της Γεν. Διδακτικής που διδάσκεται στις σχολές Νηπιαγωγών, είναι θεωρητικά θεμελιωμένο και έχει πλούσια και σύγχρονη βιβλιογραφία. Αναφέρεται στις διάφορες μεθόδους της προσχολικής αγωγής, χωρίς να τις εξαντλεί, ίσως επειδή τις συνδέει αργότερα με την ειδική μεθοδολογία του νηπιαγωγείου. Για τους παραπάνω λόγους θεωρείται κατάλληλο να δοθεί στις σπουδάστριες των νηπιαγωγικών σχολών στο μάθημα της Γενικής Διδακτικής.

2. Η διδασκαλία στα πλαίσια του Νηπιαγωγείου Ν. Γιαννούλης - Π. Μπάρδης

Στο βιβλίο των κ. Γιαννούλη και Μπάρδη " Η διδασκαλία στα πλαίσια του νηπιαγωγείου" γίνεται αναφορά στα διάφορα μεθοδολογικά συστήματα, όχι όμως πάντα με αρκετή σαφήνεια. Ανταποκρίνεται επίσης στις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος. Και το βιβλίο αυτό είναι κατάλληλο και προτείνεται να σταλεί στις σχολές Νηπιαγωγών για χρ

των σπουδαστριών.

Ύστερα από τα παραπάνω προτείνουμε να κριθούν κατάλληλα για το μάθημα της Γενικής Διδακτικής στις σχολές Νηπιαγωγών και στο πρώτο έτος σπουδών τα εξής βιβλία:

α. "Νηπιαγωγική", τόμος Β΄, Π. Κυριαζοπούλου

β. "Η διδασκαλία στα πλαίσια του νηπιαγωγείου" Ν. Γιαννούλη - Π. Μπάρδη.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ομόφωνα την εισήγηση, όπως έχει.

γ. Ειδική διδακτική

α. Ειδική διδακτική για τις Παιδαγωγικές ακαδημίες

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Γ.Γ. Γαρεφαλάκη, Ειδική διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου.

Αθήνα, 1982 (σ. 222)

Το βιβλίο περιλαμβάνει τα μαθήματα διδακτικής που δίδαξε ο συγγραφέας στην Π.Α. της Στοκχόλμης και προσάρμοσε στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα, όπως αναφέρεται στον πρόλογο.

Είναι σύμφωνο με το σημερινό Α.Π. των παιδαγωγικών ακαδημιών κατά το μεγαλύτερο μέρος του. Ακόμη είναι περιεκτικό, λιτό, εύχρηστο, τεκμηριωμένο αν και δε συμφωνούμε με ορισμένες απόψεις του, όπως εκείνες που αναφέρονται στην ενιαία συγκεντρωτική διδασκαλία σύμφωνα με την περιορισμένη ανάπτυξη θεμάτων, όπως η Μελέτη του Περιβάλλοντος.

Μπορεί να αποτελέσει ένα καλό εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Π.Α.

Στάθη Σ. Ριμπά, Μεθοδολογία της διδασκαλίας των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου

Αθήνα, 1982 (σ. 400).

Είναι σύμφωνο με το σημερινό Α.Π. των Π.Α.

Τη θεωρητική θεμελίωσή του στηρίζει σε εκτεταμένη σύγχρονη βιβλιογραφία. Έμφαση δίνει ο συγγραφέας στο "τι", το "πώς" και το "πότε" της διδασκαλίας που άμεσα χρειάζεται ο σπουδαστής και ο πρωτοπειρος δάσκαλος. Η υλοποίηση των απόψεών του γίνεται στο παράρτημα με τις "υποδειγματικές" διδασκαλίες. Μπορεί να αποτελέσει ένα αρκετά καλό εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Π.Α.

Αρετή Καραθανάση - Κατσαούνου, Ειδική διδακτική στην πράξη Φλώρινα, 1982, (σ.263)

Είναι βασικά οι σημειώσεις των παραδόσεων της συγγραφέα πολυγραφημένες. Το περιεχόμενό τους είναι σύμφωνο με το σημερινό Α.Π. Επειδή το προόριζε για "εσωτερική χρήση", δηλ. για τις παραδόσεις της στην ακαδημία, το θεωρητικό μέρος του βιβλίου

είναι περιορισμένο. Δίνεται περισσότερο βάρος στο πρακτικό, που κατά τη γνώμη της θα βοηθήσει τους σπουδαστές, δίνοντάς τους τα απαραίτητα εφόδια, να ανταποκριθούν στο έργο τους. Για τον ίδιο λόγο νομίζω και η βιβλιογραφία της είναι περιορισμένη.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εγχειρίδιο από τους σπουδαστές των Π.Α.

Ε.Ι. Στυλιαρά, Ειδική διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου και υποδειγματικές διδασκαλίες αυτών. Θεσσαλονίκη, 1978 (σ. 318).

Αξιόλογη εργασία με θετικά στοιχεία που όμως δεν είναι εκσυγχρονισμένη. Για παράδειγμα, το γεγονός ότι οι Λεκτικές ασκήσεις, οι Ελεύθερες ανακοινώσεις και η Πραγματογνωσία αναφέρονται ως μαθήματα κι ακόμη η έκταση και η έμφαση που δίνεται στην ενιαία διδασκαλία, αποτελούν αρνητική αντιμετώπιση των θεμάτων της ειδικής διδακτικής και μπορούν να αποπροσανατολίσουν τους σπουδαστές. Δεν προτείνεται ως κατάλληλο εγχειρίδιο για τους σπουδαστές των Π.Α.

Γ.Π. Μαραγκουδάκη, Σύγχρονη διδακτική: Θεωρία και Πράξη ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ, 1981 (σ. 165)

Εξετάζει το πρόβλημα της διδασκαλίας από μια νέα οπτική γωνία που στηρίζεται στα δεδομένα της γενετικής ψυχολογίας.

Μετά τη θεωρητική στήριξη που κάνει στο πρώτο μέρος (σελ. 9-83), ακολουθεί στο βιβλίο η εφαρμογή της θεωρίας στη διδακτική πράξη, το "διδακτικό πρότυπο", όπως επιγράφεται (σ. 84-160).

Ο συγγραφέας εδώ παρουσιάζει μια νέα διδακτική τάση που θεμελιώνεται στα δεδομένα της γενετικής ψυχολογίας.

Επειδή με τα δύο μέρη του το βιβλίο του κ. Μαραγκουδάκη αγγίζει με τρόπο επιστημονικό και αποτελεσματικό θέματα διδακτικής που προβλέπει το Α.Π. στο πρώτο και το δεύτερο έτος των Π.Α.

Νομίζω ότι μπορεί να προταθεί ως απαραίτητο συμπλήρωμα για τους σπουδαστές κοντά στα εγχειρίδια της γενικής και της ειδικής διδακτικής.

R. DOTTRENS, Παιδαγωγώ και διδάσκω: Η σχολική παιδαγωγική και η ειδική διδακτική του σύγχρονου δημοτικού σχολείου. Μετάφραση Γ.Α. Βασδέκη. Αθήνα, Δίπτυχο, UNESCO, 1974 (σ. 581).

Το βιβλίο ανήκει στο χώρο της Διδακτικής (γενικής και ειδικής). Διαπνέεται από

./.

δημοκρατικότητα, παρουσιάζει πληρότητα στη θεωρητική στήριξη και στις εφαρμογές, είναι σύγχρονο.

Ως τη σελίδα 124 πραγματεύεται θέματα που το σημερινό πρόγραμμα των Π.Α. τα προβλέπει στη Γενική διδακτική. Το υπόλοιπο βιβλίο περιέχει την Ειδική διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου με πλήρη θεωρητική θεμελίωση μεθοδολογικές αρχές και πρακτικές οδηγίες για την εφαρμογή στην πράξη.

Εγγύηση ποιότητας του βιβλίου παρέχει ο κύριος συγγραφέας του και οι συνεργάτες του και δημοκρατικότητας η UNESCO για λογαριασμό της οποίας γράφτηκε.

Νομίζω ότι είναι πολύ χρήσιμο βιβλίο για τους σπουδαστές των Π.Α. και για τα δύο έτη.

Γ. Κ. Σαλβαρά, Δομική διαδικασία μάθησης στο γλωσσικό μάθημα

Εκδόσεις ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ, 1982 (σ. 79)

Εξετάζει σφαιρικά το γλωσσικό μάθημα και στηρίζει θεωρητικά το μοντέλο της δομικής διαδικασίας μάθησης, του οποίου δίνει ένα παράδειγμα εφαρμογής στην πράξη. Είναι λιγάκι φορτωμένο στο θεωρητικό μέρος, όμως η νέα αντιμετώπιση του γλωσσικού μαθήματος κάνει το βιβλίο αξιοπρόσεκτο. Μπορεί να αποτελέσει συμπλήρωμα της ειδικής διδακτικής του γλωσσικού μαθήματος.

Θ. Γέρου, Ειδική διδακτική: Γλωσσικά μαθήματα, Τόμοι 1ος και 2ος. Αθήνα, 1966 και 1967 (σ. 330)

Πρόκειται για μια εκτεταμένη θεωρητική και πρακτική αντιμετώπιση του γλωσσικού μαθήματος σε προχωρημένο επίπεδο.

Επειδή στο σημερινό Α.Π. προβλέπονται συνολικά και στα δύο έτη 26 ώρες διδασκαλίας της Ειδικής διδακτικής του γλωσσικού μαθήματος, νομίζω ότι ένα ειδικό στο αντικείμενο βιβλίο μπορεί να βοηθήσει τους σπουδαστές των Π.Α. να σπουδάσουν πιο συστηματικά το γλωσσικό μάθημα.

Η Ειδική διδακτική του Θ. Γέρου μπορεί να προταθεί ως απαραίτητο συμπλήρωμα για το ειδικό θέμα της ειδικής διδακτικής του γλωσσικού μαθήματος.

Στ. Βιτζηλαίου, Μαθηματικά του καιρού μας,

Πρώτος κύκλος μαθημάτων για παιδιά 5-7 χρονών Αθήνα, 1979 (σ. 164).

. / .

Είναι ένα πρωτότυπο βιβλίο για τον τόπο μας, καθώς συνδυάζει τη θεωρία με την πράξη πάνω στα νέα Μαθηματικά του επιπέδου του νηπιαγωγείου και της Α΄τάξης.

Το αξιόλογο αυτό βιβλίο θα μπορούσε να προταθεί ως συμπλήρωμα της διδακτικής των Μαθηματικών παράλληλα με το κρατικό βιβλίο των Μαθηματικών της Α΄δημοτικού (βιβλίο δασκάλου και βιβλίο μαθητή).

β. Ειδική διδακτική για τις σχολές νηπιαγωγών Εισηγητές:

Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄ Ε. Μιχαλοπούλου, Δ/ντρια Σχολής Νηπιαγωγών.

Ο κ. Μελάς θέτει υπόψη του Τμήματος κοινή εισήγησή τους που έχει ως εξής:

Π. Κυριαζοπούλου- Βαληνάκη, Νηπιαγωγική: Μεθοδολογία Β΄

Ειδική διδακτική (τόμος 3ος) Αθήνα, 1977 (σ. 424).

Δε δίνει συγκεκριμένα πλαίσια και κατευθύνσεις για την εφαρμογή στην πράξη των διαφόρων δραστηριοτήτων του νηπιαγωγείου. Για παράδειγμα, στα "Μαθηματικά" υπάρχουν σε λίγες σελίδες γνώμες από διάφορα συστήματα. Η αντιμετώπιση όμως αυτή δε βοηθάει τις σπουδάστριες να μορφώσουν ολοκληρωμένη γνώση και γνώμη και προπαντός να εφαρμόσουν το αντικείμενο στην Πράξη.

Όμως το βιβλίο της κ. Κυριαζοπούλου είναι θεμελιωμένο θεωρητικά, έχει πλούσια βιβλιογραφία (και σχετικά σύγχρονη), ανταποκρίνεται στο Α.Π. και αναλύει όλους τους τομείς της εργασίας στο νηπιαγωγείο.

Θεωρείται βασικό εγχειρίδιο για τις σπουδάστριες των σχολών νηπιαγωγών.

Ε. Παπαϊωάννου- Δαχρή, Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του νηπιαγωγείου, Αθήνα 1981 (σ. 280).

Ορισμένα σημεία του βιβλίου δείχνουν ότι η συγγραφέας γνωρίζει από μέσα την εργασία στο νηπιαγωγείο. Αυτό φαίνεται από τα σχεδιογράμματα ημερήσιας απασχόλησης στο νηπιαγωγείο.

Αυτά όμως τα σχεδιογράμματα μπορεί να χαρακτηριστούν ελλιπή και πολλές φορές περιοριστικά για τη νηπιαγωγό, αφού δεν αφήνουν το παιδί ελεύθερο να αυτενεργήσει και να καταλήξει σε ορισμένα συμπεράσματα.

Η συγγραφέας βήγει και δενεπεξεργάζεται επαρκώς τους διάφορους τομείς εργασίας στο νηπιαγωγείο (π.χ. Αισθητηριακές ασκήσεις) και σε άλλες περιπτώσεις το περιεχόμενο

./.

αυτών των τομέων δεν είναι σύμφωνο με τις σύγχρονες αντιλήψεις της παιδαγωγικής (π.χ. Γλωσσικές δραστηριότητες).

Το βιβλίο της κ. Παπαϊωάννου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως συμπληρωματικό βοήθημα, επ'ουδενί όμως ως βασικό επιστημονικό εγχειρίδιο.

KAMII και DEVRIES, Η θεωρία του J. PIAGET και η προσχολική αγωγή. Μετάφραση Ε. Βασιλειάδη.

Μοναδική εφαρμογή των συμπερασμάτων της Γενετικής Ψυχολογίας του PIAGET στο νηπιαγωγείο. Δίνει συγκεκριμένα παραδείγματα μεταφοράς στην πράξη της θεωρίας του Ρ. ωάι δίνει ευκαιρία στη νηπιαγωγό να πειραματιστεί και η ίδια στηριζόμενη σε επιστημονικές αρχές που αναπτύσσονται διεξοδικά.

Το βιβλίο δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις του Α.Π. Παρ'όλα αυτά, όταν το μελετήσει η νηπιαγωγός, είναι δυνατόν να κάνει και προεκτάσεις στηριζόμενη στις θεωρητικές αρχές και τις δραστηριότητες που δίνει το βιβλίο.

Επομένως, αν και δε θεωρείται βασικό εγχειρίδιο, νομίζουμε ότι είναι απαραίτητο επιστημονικό βοήθημα για τις νηπιαγωγούς. Το προτείνουμε ως συμπλήρωμα του βασικού Εγχειριδίου της Ειδικής διδακτικής.

Το Τμήμα, ύστερα απο συζήτηση, ομόφωνα δέχεται την εισήγηση, όπως έχει.

Στο σημείο αυτό διακόπτεται η συνεδρίαση.

Το Τμήμα θα συνεχίσει τη συζήτηση για την επιλογή των βιβλίων στην επόμενη συνεδρία του.

Η Γραμματέας

Ο Προεδρεύων

Εθρ. Παπανικολάου

Βασ. Κονιδιτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 58/1982

Σήμερα, 26 Οκτωβρίου 1982 ημέρα Τρίτη και ώρα 11.30 πρωΐνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή) με Προεδρεύοντα το Σύμβουλο Β΄ Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής του ΚΕΜΕ, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Επιλογή διδακτικών βιβλίων για τους σπουδαστές και σπουδάστριες των Παιδαγωγικών ακαδημιών και σχολών νηπιαγωγών ακαδ. έτους 1982-83 (συνέχεια συζητήσεως).

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Έπειτα ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, καλεί τους εισηγητές για τα μαθήματα της Ιστορίας και ψυχολογίας να εισηγηθούν σχετικά.

1. Ελληνική Ιστορία και ελληνικός πολιτισμός- Λαογραφία: Εισηγητές: Φ. Βώρος, Σύμβουλος Β΄, Αρ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, θέτει υπόψη του Τμήματος εισήγηση του Φιλόλογου-Συμβούλου Β΄κ. Φ. Βώρου, με την οποία συμφωνεί, και έχει ως εξής:

1. Η διατύπωση του αναλυτικού προγράμματος (όπου γίνεται λόγος για ιστορία του πολιτισμού) με μια ελαστική ερμηνεία θα επέτρεπε να θεωρήσουμε νόμιμη την κρίση όλων των βιβλίων που έχουν υποβληθεί για το σκοπό αυτό (να κριθούν και εγκριθούν ως χρήσιμα

. / .

για τη διδασκαλία στους σπουδαστές των Παιδ. Ακαδημιών). Πολιτισμού μέρος είναι η πολιτειακή οργάνωση, η οικονομική ζωή, η καλλιτεχνική δημιουργία, η θεωρία της ιστορικής ζωής.

2. Νομίζω όμως ότι μερικά από τα βιβλία που τέθηκαν υπόψη μου αποκλείονται με διάφορα άλλα κριτήρια. Συγκεκριμένα:

α. Το βιβλίο: Ι. Παπάζογλου, Επίτομη Ιστορία κλπ. Αθήνα 1979 φαίνεται να υστερεί πολύ στη γλωσσική μορφή του και τη γραμματική προσαρμογή. Τα μειονεκτήματα αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικά, αν έχουμε σταθερά στη σκέψη το σκοπό για τον οποίο προορίζεται το κρινόμενο βιβλίο. (βλ. σελ. 5-6, 240).

β. Ανάλογα ισχύουν για το άλλο βιβλίο του ίδιου συγγραφέα· στην περίπτωση αυτή βέβαια μπορεί κανείς να προτάξει και το λόγο ότι δεν πρόκειται κυριολεκτικά για τυπωμένο βιβλίο.

γ. Ανάλογες παρατηρήσεις μπορεί κανείς να διατυπώσει για το βιβλίο του Π. Αγγελόπουλου (βλ. σελ. 7-8-9). Επιπρόσθετα νομίζω ότι το χρειαζόμενο για τους σπουδαστές δεν είναι η θεωρία της ιστορίας αλλά η μελέτη μιας ιστορικής εποχής. Τι θα κέρδιζε λ.χ. ο σπουδαστής από όσα γράφονται στις σελ. 140 -141, παρ. 8; Αυτό είναι ανεξάρτητα από την παρατήρηση ότι δεν είναι ακριβές το περιεχόμενο της παραγράφου και έχει πολλές αοριστίες, όταν λ.χ. ο συγγραφέας στο τέλος της σελίδας 140 χρησιμοποιεί δυό φορές τη συντομογραφία κτλ και μία φορά κ.ά. Είναι αυτονόητα αυτά που παραλείπει; ή κάτι άλλο συμβαίνει;

3. Φρονώ ότι μπορούν να κριθούν κατάλληλα χρήσιμα ή αξιοποίησιμα (με επιλογή βέβαια από τους διδάσκοντες που έχουν κάποιο πρόγραμμα να πραγματοποιήσουν) τα εξής βιβλία:

α. Β. Κρεμμυδάκη Σοφ. Μαρκιανού, Ο Αρχαίος Κόσμος,

β. U. WILEKEN (μετ. Ι. Τουλουμάκου), Αρχαία Ελληνική Ιστορία και

γ. Σπ. Κ. Σίτου, Ιστορία του Αρχαίου Ελλ. Πολιτισμού. Απ'αυτά το πρώτο είναι το πιο πρόσφατο και αξιοποίησιμο κατά τη γνώμη μου.

Για τη Βυζαντινή περίοδο προτείνονται:

1. N.H. BAYNES -H. MOSS, Βυζάντιο, Εκδόσεις Παπαδήμα.

2. STEVEN RUNCIMAN, Βυζαντινός πολιτισμός, ΟΕΔΒ

Και τα δύο βιβλία παρουσιάζουν το Βυζ. Πολιτισμό θεματικά, πχ. οικονομία, διοίκηση παιδεία, τέχνη, θεσμοί κλπ. Και προσφέρονται για τη διδασκαλία οποιωνδήποτε επιμέρους κεφαλαίων που μπορούν να θεωρηθούν αυθυπόστατα. Σημειώνουμε ότι και τα δυό βιβλία αρχίζουν με διάγραμμα (χρονολογικό) της Βυζ. Ιστορίας.

Συμπληρωματικό σημείωμα για τα βιβλία Ιστορίας για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.-

1. Για τη Νεοελληνική Ιστορία προτείνεται το βιβλίο του Ν. Σβορώνου, Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας, που είναι σύντομο και επιστημονικά καθιερωμένο και συνοδεύεται από αναλυτική βιβλιογραφία.

2. Το βιβλίο των: Ι. Πετρόπουλου- Αικατ. Κουμαριανού, Η θεμελίωση του ελληνικού κράτους (1833-43) είναι επιστημονικά καθιερωμένο και υποδειγματικό, αλλά δεν προσφέρεται για το συζητούμενο σκοπό, γιατί καλύπτει μόνο μία δεκαετία Νεοελληνικής Ιστορίας και θα απορροφήσει ολόκληρο το ακαδημαϊκό έτος.

Για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών, για να διδαχτούν το μάθημα της Λαογραφίας, νομίζω ότι το καλύτερο βιβλίο που έχουμε στη βιβλιογραφία μας σήμερα είναι: Δ. Λουκάτου, Εισαγωγή στη Λαογραφία, περιεκτικό και επιστημονικά καθιερωμένο.

Η " Παγκόσμια Ιστορία" των R. HUGHES -C.H.W. PALLEN (Ατλαντίς) είναι ένα αξιόλογο βιβλίο, αλλά δεν εμπίπτει στις προδιαγραφές του αναλυτικού προγράμματος.

Τα βιβλία της Αντ. Μεταξά "Χίλιες μορφές" και "Μυθολογία" (Ατλαντίς) είναι αλφαβητικές εγκυκλοπαίδειες για μαθητές και επιπλέον η ύλη τους μόνο έμμεση σχέση έχει με την ύλη του αναλυτικού προγράμματος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

2. Ψυχολογία Εισηγητής: Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται τα ακόλουθα:

Εκθέτουμε αρχικά ορισμένες βασικές παρατηρήσεις μας που σχετίζονται με την κρίση μας για τα βιβλία των διαφόρων κλάδων της Ψυχολογίας:

1. Δεν προβαίνουμε σε συστηματική και αναλυτική κριτική των βιβλίων γιατί θεωρούμε ότι δεν είναι αυτό το αντικείμενο της εργασίας μας κι ούτε άλλωστε αυτό μπορεί να γίνει και διότι δεν είναι το μοναδικό αντικείμενο του έργου μας εδώ και διότι ο διαθέσιμος χρόνος είναι οπωσδήποτε περιορισμένος. Οι σπουδαστές εξάλλου έχουν ανάγκη από τα βιβλία να τα έχουν στα χέρια τους το συντομότερο δυνατό. Έτσι περιοριζόμαστε σε μια γενική θεώρηση του καθενός βιβλίου που υποβλήθηκε για κρίση σχετικά με τη καταλληλότητά του.

2. Κριτήριο βασικό για τηνκαταλληλότητα είχαμε κατά νου τις πραγματικές ανάγκες των σπουδαστών μέσα στα πλαίσια και στους σκοπούς των σπουδών τους.

./.

3. Αποκλείουμε τα καταφανώς μη κατάλληλα εκθέτοντας και τους σχετικούς λόγους και προσδιορίζουμε τα κατάλληλα για καθένα μάθημα από τα οποία ο Σύλλογος των διδασκόντων καθεμιάς Σχολής μπορεί να κάμει την τελική επιλογή.

4. Δεν παραθέτουμε τα κατάλληλα σε μιά αξιολογική κατάταξη και σειρά- πράγμα μάλλον επισφαλές γιατί συχνά συμβαίνει εδώ να υπερέχει το ένα και εκεί να υπερέχει το άλλο και αντίστροφα για να μή δεσμεύσουμε τυχόν με τη γνώμη μας τη δυνατότητα της τελικής επιλογής στο επίπεδο της Σχολής.

5. Εφόσον καταφανώς δεν πρόκειται για απαράδεκτα βιβλία δεν χαρακτηρίζουμε γενικά ακατάλληλα εκείνα που έχουν συγγραφείς διδάσκοντες στις Σχολές. Δεν είναι νοητό να υποχρεώσουμε το διδάσκοντα σε παραγκωνισμό του δικού του βιβλίου από τους μαθητές του ακόμα και στη περίπτωση που δεν θα το θεωρούσαμε ανεπιφύλακτα κατάλληλο.

Μάθημα: ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ. Παιδαγωγικές Ακαδημίες και Σχολές Νηπιαγωγών.

1. Γενική ψυχολογία. Σ. Γκίκα, Αθήναι 1977, σσ 246

Η δομή του περιεχομένου του βιβλίου αυτού παρουσιάζει τη γνωστή παραδοσιακή παράταξη θεμάτων που είχαν μέχρι τελευταία τα βιβλία ψυχολογίας. Ο συγγραφέας διατείνεται ότι επιχειρεί "συγκερασμό Πειραματικής ψυχολογίας και ψυχολογίας του βάθους". Το ένα ερώτημα είναι άν αυτός ο συγκερασμός είναι επιστημονικά θεμιτός, το άλλο είναι πού μέσα στο βιβλίο υπάρχει μια τέτοια προσπάθεια του συγγραφέα; Δεν υπάρχουν διάλου βιβλιογραφικές παραπομπές και η βιβλιογραφία που αναφέρεται είναι αρκετά περιορισμένη και κατά κανόνα παλαιότερη γερμανικής προελεύσεως κυρίως. Το βιβλίο υστερεί ως πρός τον επιστημονικό χαρακτήρα του και οπωσδήποτε δεν φαίνεται να ανταποκρίνεται στο επίπεδο σπουδών των σπουδαστών Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών Νηπιαγωγών. Ίσως με κατάλληλη βελτίωση και αναθεώρηση θα μπορούσε να κριθεί για τους μαθητές των σχολείων μέσης εκπαιδεύσεως, όπως άλλωστε κι ο ίδιος ο συγγραφέας αναφέρει σχετικά στον πρόλογό του. Αποτελεί ωστόσο μια καλή προσπάθεια, όχι όμως στην παρούσα μορφή της τέτοια που να χαρακτηριστεί για κατάλληλο βοήθημα των σπουδαστών.

2. Εισαγωγή στη ψυχολογία. Χρ. Τσιμπουκλή.

Αθήνα 1981, σσ. 662 μεγάλου σχήματος

Το περιεχόμενο του βιβλίου καλύπτει με επάρκεια όλο το πεδίο του κλάδου της Γενικής Ψυχολογίας. Ο αναγνώστης διακρίνει αμέσως τον επιστημονικό τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται τα επί μέρους θέματα και συμπεραίνει πως πρόκειται για ένα

./.

αποτέλεσμα μακροχρόνιας και συστηματικής μελέτης του συγγραφέα. Συνέπεια τούτου είναι η σαφήνεια της παρουσίασεως και η ακρίβεια στην παρουσίαση όρων και επεξεργασία θέματος. Ο συγγραφέας έχει αφομοιώσει ικανοποιητικά τα αντικείμενα που εκθέτει και εκφράζει και ο ίδιος προσωπικές του απόψεις. Επιτυχείς εικόνες και σχέδια περιλαμβάνονται μέσα στο κείμενο. Γίνονται συχνές βιβλιογραφικές παραπομπές εντός κειμένου, υπάρχει ευρετήριο εκτενές και επιμελημένο και η βιβλιογραφία ελληνική και ξένη παλαιότερη και πρόσφατη αποκαλύπτει την πλατιά επιστημονική ενημέρωση του συγγραφέα. Το έργο διέπει η αντίληψη της αμοιβαίας σχέσεως σώματος και ψυχής, της ενότητας της ψυχικής ζωής του ανθρώπου, όπως ευρύτερα γίνεται σήμερα δεκτό, αντί των μονιστικών ή δυαρχικών απόψεων. Το βιβλίο αυτό φρονούμε ότι βοηθεί το σπουδαστή σε μια συστηματική και υπεύθυνη μύησή του μέσα στο ευρύ πεδίο της επιστήμης της ψυχολογίας και μάλιστα στις βασικές της έννοιες.

Το θεωρούμε πολύ κατάλληλο για να χρησιμοποιηθεί ως εγχειρίδιο των σπουδαστών και σπουδαστριών στο μάθημα της Γενικής Ψυχολογίας.

3. Ψ υ χ ο λ ο γ ί α Γ. Π α π α γ ε ω ρ γ ί ο υ., Ηράκλειο 1975, Β΄Έκδοση σα 426 μεγάλου σχήματος.

Ο συγγραφέας ακολουθεί στην παρουσίαση του περιεχομένου την παραδοσιακή κατάταξη και διάκριση τομέων της Ψυχολογίας ως και των ψυχικών λειτουργιών και περιλαμβάνει γενικά τα ουσιώδη θέματα. Ίσως αναγκαίο θα ήταν να συμπεριληφθεί και ένα κεφάλαιο περί προσωπικότητος. Μέσα σ'αυτό άλλωστε ο συγγραφέας θα είχε τη δυνατότητα να δείξει συνθετικά το ενιαίο του ψυχικού βίου, που αποδέχεται και ο ίδιος, όπως αναφέρει στο πρόλογό του. Επιφυλάξεις δημιουργεί το πέμπτο μέρος όπου η προσοχή, το διαφέρον, η κόπωση μελετώνται ως "Γενικές ψυχικές και ψυχοσωματικές λειτουργίες". Τι εννοεί μ' αυτόν τον χαρακτηρισμό ο συγγραφέας; Στο περιεχόμενο γενικά φαίνεται μία συστηματική προσπάθεια προσδιορισμού των βασικών ψυχολογικών όρων και αποσαφηνίσεως συναφών εννοιών. Υστερεί καταφανώς ως προς την ποιότητα της εικονογραφήσεως (κλισέ).

Στο τέλος καθενός κεφαλαίου παρατίθενται συνολικά όλες οι αντίστοιχες βιβλιογραφικές παραπομπές. Το ευρετήριο πραγμάτων και προσώπων διευκολύνει αρκετά τον αναγνώστη. Η βιβλιογραφία ελληνική, ξένη σε μετάφραση και Γαλλική, παλαιότερη και νεώτερη, φαίνεται επαρκής. Η οργάνωση της όλης είναι γενικά ικανοποιητική. Αποτελεί ένα όχι ασήμαντο έργο εισαγωγής στην επιστήμη της ψυχολογίας θεωρουμένης από τη γενική της όψη. Για μιά σειρά ετών είχε ως τώρα χρησιμοποιηθεί στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες για τους

./.

σπουδαστές. Ευρίσκουμε πως είναι κατάλληλο για διδακτικό βοήθημα των σπουδαστών.

4. Ψυχολογία η επιστήμη της συμπεριφοράς.
Ε. Παντζίρη - Παπανδρέου, Αθήναι 1977, σσ. 346.

Η συγγραφέας προσπαθεί να καλύψει τα βασικά θέματα της Γενικής Ψυχολογίας και οπωσδήποτε ανταποκρίνεται στο ισχύον Πρόγραμμα των Σχολών. Κατά γενική εκτίμηση τα παρουσιαζόμενα στο βιβλίο είναι ορθά επιστημονικά άν και η συγγραφέας δεν προχωρεί σε μια κατά βάθος μελέτη των επί μέρους αντικειμένων. Η οργάνωση της ύλης κατά τομείς και κεφάλαια δεν είναι ίσως η ορθότερη (τα συναισθήματα, λόγου χάρη, αποτελούν υποκεφάλαιο του μέρους "οι παρορμητικές δυνάμεις της συμπεριφοράς" και η νοημοσύνη υποκεφάλαιο του τμήματος "Ατομικότητα και προσωπικότητα"). Εξάλλου ο χώρος που διατίθεται για καθένα ξεχωριστό αντικείμενο δεν φαίνεται να είναι αναλογικά ο απαιτούμενος. Επιφυλάξεις είναι δυνατόν να υπάρξουν και γι αυτό τον τίτλο του βιβλίου που αντανακλά ένα αμφισβητούμενο ορισμό της ψυχολογίας που κατά την συγγραφέα είναι "η επιστήμη που μελετά τη συμπεριφορά των ζωντανών οργανισμών". Παρουσιάζει μια άπλοποίηση σε πολλές από τις βασικές ψυχολογικές έννοιες. Οπωσδήποτε διακρίνεται για τη σαφήνεια της διατυπώσεως. Οι βιβλιογραφικές παραπομπές δεν σημειώνονται στο κείμενο του βιβλίου. Η παρατιθέμενη βιβλιογραφία, ελληνική και κυρίως αγγλική, είναι πλούσια. Είχε κατά το παρελθόν χρησιμοποιηθεί στις Σχολές Νηπιαγωγών. Θα ήταν δυνατόν να χρησιμοποιηθεί και πάλι για τους σπουδαστές και σπουδάστριες Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών Νηπιαγωγών.

5. Η ψυχολογία σήμερα, 1. Γενική ψυχολογία. Μ. Νασιάκου, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1982, σσ 160

Αν εξαιρέσει κανείς τις 45 σελίδες με τις οποίες καλύπτεται το εισαγωγικό μέρος του βιβλίου - και με την εξαίρεση επίσης της βιβλιογραφίας, που είναι σχεδόν αποκλειστικά ξένη και αρκετά εκτενής και μάλιστα νεώτερη και σύγχρονη ως επί το πολύ- στις λοιπές 100 σελίδες παρουσιάζονται 4 τομείς της ψυχολογίας και συγκεκριμένα η προσωπικότητα, η νοημοσύνη, η κινητήρια δύναμη (ένστικτα και ορμές) και η προσαρμογή, όπου αναδίφευκτα εκτίθενται τα σχετικά με πολύ συνοπτικό τρόπο. Επειδή το βιβλίο αυτό, ανεξάρτητα απ'την οποιαδήποτε αξία του, δεν καλύπτει όλα τα συνιστώδη θέματα και τους τομείς της Γενικής Ψυχολογίας, ούτε επίσης και τα θέματα του ισχύοντος προγράμματος, δεν θά ήταν δυνατόν να το χαρακτηρίσουμε για κατάλληλο, γιατί θα έδινε

./.

σπουδαστές και σπουδάστριες των Σχολών μια αρκετά περιορισμένη εικόνα του όλου πεδίου της Γενικής Ψυχολογίας, ώστε να μη δυσκολεύονται μ'αυτό,όσο είναι αναγκαίο, η προσπέλασή τους μέσα στους άλλους ειδικότερους κλάδους της ψυχολογίας που σπουδάζουν.

2. Κ λ ι ν ι κ ή Ψ υ χ ο λ ο γ ί α: Δεν προχωρούμε σε κρίση για καταλληλότητα του βιβλίου αυτού γιατί δεν προβλέπεται αντίστοιχο μάθημα από το πρόγραμμα που ισχύει ούτε στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες, ούτε στις Σχολές Νηπιαγωγών.

Μάθημα: Ψ Υ Χ Ο Π Α Θ Ο Λ Ο Γ Ι Α. Σχολές Νηπιαγωγών.

1. Ε ι σ α γ ω γ ή σ τ η ψ υ χ ο π α θ ο λ ο γ ί α τ ο υ ν η π ί ο υ κ α ι τ ο υ π α ι δ ι ο ύ. Λ. Σταύρου, Αθήνα 1982, σσ. 393

Στο βιβλίο περιλαμβάνονται τα βασικά θέματα του κλάδου αυτού. Ο συγγραφέας παραθέτει κατά κανόνα τα αντικείμενα και τις πλευρές που παρουσιάζουν το ένα κατόπι του άλλου χωρίς εκτενέστερη ανάπτυξη, ανάλυση και επεξεργασία και πολύ περισσότερο χωρίς προσωπική αντιμετώπιση. Αυτό πιθανόν χρειάζεται να κάμη σε μια πιθανή μελλοντική αναθεώρηση και βελτίωση όπως και να δώσει μεγαλύτερη συνοχή στο όλο περιεχόμενο. Το όλο γενικό θέμα της ψυχοπαθολογικής συμπεριφοράς αντιμετωπίζεται βασικά από το πρίσμα μιας αποκλειστικά θεωρίας, της φροϋδικής. Καλύπτονται τα κύρια αντικείμενα του ισχύοντος προγράμματος. Παραθέτονται αρκετές παραπομπές σε υποσημειώσεις. Η αναφερόμενη βιβλιογραφία είναι οπωσδήποτε περιορισμένη σε έκταση και κατά κανόνα νεώτερη και πρόσφατη. Δεν υπάρχουν ευρετήρια θεμάτων και προσώπων. Υπάρχουν ορισμένα σχήματα και πίνακες φωτοτυπίες χειρογράφων. Επιβεβλημένος θα ήταν ένας περισσότερο επιστημονικός χαρακτήρας του βιβλίου (Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι σε 8 σελίδες συνεχείς παρουσιάζεται "Μια περίπτωση παιδικού αυτισμού...." αυτούσια όπως έχει δημοσιευθεί στο αγγλικό περιοδικό για κοινούς αναγνώστες "WOMAN"). Κρίνεται ως κατάλληλο βοήθημα για τις Σχολές Νηπιαγωγών μια και που και οι ίδιος ο συγγραφέας διδάσκει σε μια απ'αυτές.

2. Ψ υ χ ο π α θ ο λ ο γ ί α τ η ς Ν η π ι α κ ή ς Η λ ι κ ί α ς. Ι. Χασάπη, Αθήνα 1978, σσ 284.

Ο συγγραφέας προβαίνει σε μια συστηματική παρουσίαση όλων των σημαντικών θεμάτων της ψυχοπαθολογίας. Ιδιαίτερα θετικό στοιχείο έχει το ότι αφορά ειδικά στη νηπιακή κατά κύριο λόγο και στη παιδική σε επέκταση ηλικία. Η ύλη του βιβλίου στηρίζεται βασικά σε επιστημονικά δεδομένα από έρευνες, μελέτες και απόψεις των ειδικών. Ιδιαίτερο προσόν της συγγραφής αυτής αποτελεί το ότι πλήθος από το υλικό που παρατίθεται είναι αποτέλεσμα της προσωπικής κλινικής εμπειρίας του συγγραφέα ως ειδικού

παιδοψυχιάτρου.

Το ύφος του είναι απλό και τα εκτιθέμενα γίνονται σχετικώς εύκολα κατανοητά από τον αναγνώστη. Στη κάθε περίπτωση η αναφορά του συγγραφέα γίνεται κατευθείαν στα αντικείμενα που εξετάζονται με τρόπο απωσδήποτε διεξοδικό. Η βιβλιογραφία είναι εκτενής, άμεσα σχετική με το γενικό και τα επιμέρους θέματα, ελληνική και μάλιστα ξένη παλαιότερη και νεότερη. Δεν περιλαμβάνεται ευρετήριο θεμάτων και προσώπων και δεν γίνονται με τρόπο κανονικό οι παραπομπές. Ιδιαίτερα βοηθητικός για τις αναγνώστριες σπουδάστριες είναι ο αναλυτικός πίνακας των Ειδικών Ιδρυμάτων Εκπαιδεύσεως στην Ελλάδα, που παρατίθεται στο τέλος του βιβλίου. Για αρκετά χρόνια είχε χρησιμοποιηθεί ως βοήθημα μελέτης στις Σχολές Νηπιαγωγών για τις σπουδάστριες. Κρίνεται κατάλληλο να χρησιμοποιηθεί σ'αυτές. Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Συνεχίζοντας ο κ. Γιασσάκος εισηγείται τα ακόλουθα για το μάθημα "Ψυχολογία Προσαρμογής".

Μάθημα: ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ. Σχολές Νηπιαγωγών.

1. Ψυχολογία Προσαρμογής του παιδιού και του ενηλίκου. Αν. Γιαννικοπούλου. Αθήνα 1982, σσ 407.

Πρόκειται για ένα αλύτελα πρόσφατο βιβλίο που περιλαμβάνει τα βασικά αντικείμενα αυτού του τομέα της ψυχολογίας και καλύπτει σε επαρκή βαθμό το ισχύον πρόγραμμα, όχι όμως στο μέρος που αναφέρεται στην προσαρμογή του νηπίου. Πρόκειται πραγματικά για μια γενική ψυχολογία προσαρμογής κυρίως του ενήλικου ατόμου παρά του νηπίου και του παιδιού. Μάλιστα πολύ δύσκολα θα διαπιστώσει ο αναγνώστης αναφορές ειδικές στη νηπιακή ηλικία, πολύ περισσότερο συστηματική επεξεργασία θεμάτων με τέτοιο προσανατολισμό. Με τη κύρια αυτή αναφορά του στη ψυχική προσαρμογή του ενηλίκου, στη προκείμενη περίπτωση γονέως και παιδαγωγού, βοηθεί έμμεσα γιατί η κανονική ή όχι προσαρμογή του μικρού παιδιού αποτελεί συχνά, αν όχι πάντοτε, την αντανάκλαση του είδους προσαρμογής των ενηλίκων του άμεσου περιβάλλοντός του. Τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη διατύπωση θα μπορούσε να έχει περισσότερο επιστημονική μορφή. Η βιβλιογραφία του ελληνική και αγγλική θα περίμενε κανείς να είναι περισσότερο σχετική και με μεγαλύτερη αμεσότητα στο αντικείμενο του βιβλίου. Δεν υπάρχει ευρετήριο θεμάτων και προσώπων. Η επεξεργασία των επιμέρους θεμάτων θα έπρεπε να είναι κάπως αναλυτικότερη και απωσδήποτε επαρκέστερη

./.

Εάν ο συγγραφέας είχε προσανατολιστεί ειδικότερα στα ειδικά προβλήματα Προσαρμογής των νηπίων και στους τρόπους παιδαγωγικής βοηθείας του πάνω σ'αυτά και η συμβολή του θα ήταν πράγματι αξιόλογη και το βιβλίο θα ανταποκρινόταν αμεσότερα στην προκειμένη ανάγκη. Ο εισηγητής επιφυλάσσεται να εισηγηθεί θετικά, άν και αναγνωρίζει την πραγματικά επαινετή προσπάθεια του συγγραφέα, και αφήνει το θέμα στη κρίση του Τμήματος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, κρίνει κατάλληλο για το μάθημα της ψυχολογίας της προσαρμογής στις σχολές νηπιαγωγών το βιβλίο του Αν. Γιαννικόπουλου "Ψυχολογία Προσαρμογής του παιδιού και του ενηλίκου".

Έπειτα ο κ. Πασσάκος εισηγείται για το μάθημα του αναπτυσσομένου ανθρώπου τα εξής:

Μάθημα: ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Σχολές Νηπιαγωγών και Παιδαγωγικές Ακαδημίες.

1. Εισαγωγή στη ψυχολογία του αναπτυσσομένου παιδιού. Δ. Παλυβού. Αθήναι 1980, σσ. 192.

Ο συγγραφέας, πέρα από τα αρχικά κεφάλαια που αναφέρονται σε γενικά εισαγωγικά θέματα όπως το φαινόμενο της αναπτύξεως και οι μέθοδοι μελέτης του αναπτυσσομένου παιδιού, ασχολείται με όλες τις πλευρές αναπτύξεως κατά περιόδους ηλικιών από τη προγεννητική ως και την εφηβεία. Η ανάπτυξη όμως των θεμάτων είναι εξαιρετικά περιορισμένη, ώστε ο αναγνώστης να δυσκολεύεται πολύ να αποκτήσει μια ικανοποιητική εικόνα πάνω σε καθεμιά από τις πλευρές και τα αντικείμενα. Εξάλλου ήταν αναγκαίος ένας περισσότερο επιστημονικός τρόπος παρουσιάσεως, έκθεση απόψεων και θέσεων ειδικών μελετητών, αναφορά δεδομένων από έρευνες και τα παρόμοια. Αντί γι αυτό βλέπουμε τη παρουσίαση να γίνεται με τρόπο δογματίζοντα και κλειστό. Ακόμα διαπιστώνουμε η παρουσίαση να έχει περισσότερο απλό πληροφοριακό χαρακτήρα εκεί που θα περίμενε κανείς συστηματική ανάλυση, σχολιασμό και συμπεράσματα. Ιδιαίτερα οι βασικοί ψυχολογικοί όροι και έννοιες δεν έχουν την αναγκαία διατύπωση και ερμηνεία τους με πληρότητα. Γενικά η ανάπτυξη των θεμάτων είναι συνοπτική. Για παράδειγμα αναφέρουμε πως το όλο θέμα της αναπτύξεως του παιδιού κατά τη σχολική ηλικία, που κύρια ενδιαφέρει τον δάσκαλο, εξαντλείται μέσα σε συνολικά 24 σελίδες αραιοτυπωμένες με μεγάλου σχήματος τυπογραφικά στοιχεία. Σπανίζουν εξαιρετικά οι παραπομπές. Πάντως όλα τα αντικείμενα του ισχύοντος προγράμματος περιλαμβάνονται μέσα στο βιβλίο. Μια και ο συγγραφέας είναι ο ίδιος διδάσκων σε Παιδαγωγική Ακαδημία θα μπορούσαμε να κρίνουμε το βιβλίο

ως κατάλληλο, ώστε να είχε και ο ίδιος τη δυνατότητα να το χρησιμοποιήσει ως βοήθημα για τους μαθητές του.

2. Εξελικτική ψυχολογία. Ευθ. Κασιόλα. Αθήναι 1976, Τόμος Α' Προσχολική και Σχολική ηλικία, σσ. 446 μεγάλου σχήματος.

Το βιβλίο παρουσιάζει γενικά μια ικανοποιητική δομή. Η οργάνωση της ύλης είναι αρκετά συστηματική. Θα μπορούσε μόνο να παρατηρηθεί ότι θα ήταν ορθότερο τα επιμέρους κεφάλαια του τετάρτου μέρους να είχαν ενταχθεί στα σχετικά προηγούμενα μέρη και κεφάλαια όπου εξελικτικά παρουσιάζεται το αναπτυσσόμενο παιδί. Φαίνεται η προσπάθεια του συγγραφέα να είναι κατά το δυνατόν εξαντλητικός στην παρουσίαση κυρίως αλλά και στην επεξεργασία των αντικειμένων. Θα μπορούσε ωστόσο να ήταν περισσότερο επιστημονικός ο τρόπος της παρουσίασης της ύλης. Δεν γίνονται σε αναγκαίο βαθμό αναφορές σε δεδομένα ερευνών και απόψεις και συμπεράσματα μελετητών. Μεγαλύτερη προσοχή επίσης θα έπρεπε να είχε δοθεί στη διατύπωση και ανάλυση ψυχολογικών όρων και εννοιών. Οι βιβλιογραφικές παραπομπές είναι σχεδόν ανύπαρκτες και δεν υπάρχει ευρετήριο πραγμάτων και προσώπων. Λόγω της ευρύτητας του αντικειμένου η βιβλιογραφία θα έπρεπε να είναι περισσότερο εκτεταμένη και αναφερόμενη στο πλήθος των ειδικών θεμάτων, αντικειμένων και πλευρών που εκτίθενται στο βιβλίο. Το ύφος είναι γενικά απλό και το περιεχόμενο κατανοητό. Οι απαιτήσεις του προγράμματος των Σχολών καλύπτονται ικανοποιητικά. Είχε χρησιμοποιηθεί ως τώρα στις Σχολές. Θεωρείται κατάλληλο βοήθημα για χρήση των σπουδαστών και σπουδαστριών.

3. Ψυχολογία του αναπτυσσομένου ανθρώπου. Σπ. Πολίτου. Αθήναι 1976 (Έκδοση Δ' 1981), σσ 368 μεγάλου σχήματος.

Στο βιβλίο αυτό καλύπτεται με επάρκεια όλη η πορεία ανάπτυξης από τη γέννηση μέχρι και την εφηβική ηλικία. Ίσως όμως η έκταση που παίρνει η ανάπτυξη του περιεχομένου σε κάθε περίοδο ηλικίας - να μην είναι αναλογικά η πρέπουσα. Η ηλικία του μαθητή 6-12 ετών καλύπτεται με 58 μόνο σελίδες, διατίθεται δηλαδή γι αυτήν το 1/7 περίπου του συνόλου της εργασίας, ενώ η βρεφική ηλικία εκτείνεται σε 60 σελίδες, η Νηπιακή σε 90 και η εφηβική σε 62. Ο συγγραφέας είναι γενικά προσεκτικός ως προς την ακριβή παρουσίαση και σαφή διατύπωση των όσων εκθέτει. Αναφέρεται συχνά σε έρευνες και σε συγγραφείς ερευνητές της παιδικής ηλικίας και υπάρχουν αρκετές σχετικές παραπομπές.

./.

Άν και αναφέρεται και σε άλλους μελετητές της αναπτύξεως βασικά όμως ο συγγραφέας στηρίζεται στον PIAGET του οποίου και κυρίως τις θέσεις περί της αναπτύξεως του παιδιού πάνω από 80 αναφορές στις σελίδες του βιβλίου σε σύγκριση με 5-6 αναφορές κατά μέσο όρο σε άλλους συγγραφείς. Η βιβλιογραφία είναι εκτεταμένη και σχετική, γαλλική κυρίως αλλά και ελληνική επίσης. Η ύλη του ισχύοντος προγράμματος καλύπτεται με επάρκεια. Το κρίνουμε ως κατάλληλο για χρήση των σπουδαστών και σπουδαστριών Σχολών Νηπιαγωγών και Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

4. Ψυχολογία του αναπτυσσομένου ανθρώπου. Ν. Πανταζή, Θεσ/κη 1981, σε 104 μεγάλου σχήματος.

Πρόκειται για μια συνοπτική παρουσίαση ορισμένων βασικών απόψεων της αναπτύξεως του παιδιού. Η σχετική έκθεση δεν γίνεται κατά περιόδους ηλικιών αλλά αντί γι αυτό παρατίθενται στη σειρά πλευρές αναπτύξεως από τις οποίες η καλούμενη "ψυχοπνευματική" - όρος που δεν συναντιέται αλλού σήμερα- καταλαμβάνει τα 2/3 του συνόλου του βιβλίου με αποκλειστική έκθεση της σχετικής θεωρίας του PIAGET, ενώ για τη γλωσσική και τη συναισθηματική εξέλιξη διατίθενται ανά 5 σελίδες συνολικά στην καθεμιά. Άλλες σημαντικές απόψεις αναπτύξεως όπως η αισθησιοκινητική, η κοινωνική, η ηθική και του χαρακτήρος, η της προσωπικότητας κ.ά. δεν υπάρχουν στο βιβλίο. Περισσότερη προσοχή θα ήταν αναγκαία για την επιστημονική διατύπωση ψυχολογικών ορισμών. (παράδειγμα: "μπορούμε να θεωρήσουμε τη νοημοσύνη ως τη γενική ικανότητα του πνεύματος...."). Δεν φαίνεται στην εργασία η κάποια προσωπική συμβολή σ. 16 του συγγραφέα. Ο ίδιος υποσημειώνει, λόγου χάρη, ότι "περί νοημοσύνης χρησιμοποιήσαμε αυτούσια αποσπάσματα από το βιβλίο του PIAGET "PSYCHOLOGIE DE L'INTELLIGENCEN σ. 16. Το βιβλίο γενικά υστερεί στο να παρουσιάσει με ικανοποιητική ανάλυση και ανάπτυξη το κύριο αντικείμενό του σ'όλες τις βασικές πλευρές και έτσι είναι επόμενο να δώσει στον αναγνώστη μια πλήρη εικόνα της αναπτύξεως του νηπίου, του παιδιού και του εφήβου. Μία και ο συγγραφέας είναι και διδάσκων σε μια από τις Σχολές θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τους μαθητές του με απαραίτητο όμως συμπλήρωμα και κάποιο άλλο βιβλίο του είδους του.

5. Εξελικτική ψυχολογία, Τ.Α'-Δ'Ι. Παρασκευοπούλου, Αθήναι 1982, σε 673 μεγάλου σχήματος.

Είναι το πιό πρόσφατο βιβλίο απ'όσα κυκλοφορούν στον τομέα αυτόν της ψυχολογίας. Περιλαμβάνει γενική εισαγωγή στο γνωστικό της εξελικτικής ψυχολογίας, την ενδομήτρια περίοδο αναπτύξεως και τη βρεφική, προσχολική, σχολική και εφηβική ηλικία στα διαδοχικ

./.

4 τεύχη του. Η κάθε περίοδος αναπτύξεως παρουσιάζεται κατά τις διάφορες απόψεις της δηλαδή τη σωματική - κινητική, τη νοητική, τη γλωσσική, τη συναισθηματική και την κοινωνική. Ιδιαίτερη προσπάθεια καταβάλλεται από τον συγγραφέα στην ακριβή παρουσίαση και την ορθή συστηματική ανάλυση των ψυχολογικών όρων. Χαρακτηριστικό επίσης γνώρισμα της συγγραφής είναι η αναφορά στις διάφορες ψυχολογικές θεωρητικές θέσεις και σε διάφορους μελετητές και ερευνητές και όχι αποκλειστικά σε μια θέση ή σε ορισμένη κατεύθυνση ψυχολογίας. Άλλο ακόμα βασικό και σημαντικό γνώρισμα είναι το ότι το όλο έργο στηρίζεται σε επιστημονικά δεδομένα που προκύπτουν από σχετικές έρευνες παλαιότερες και μάλιστα νεότερες και πρόσφατες όσο και από απόψεις συστηματικών μελετητών του φαινομένου της αναπτύξεως στον άνθρωπο. Φωτογραφίες, εικόνες, σχήματα, σχέδια και πίνακες, που άφθονα περιλαμβάνονται στο βιβλίο βοηθούν ακόμα περισσότερο στην αποσαφήνιση και κατανόηση του περιεχομένου από τον αναγνώστη. Τα επί μέρους θέματα θέτονται κατά τρόπο επαγωγικό και την αφετηρία στην ανάπτυξή τους αποτελούν κρίσιμα ερωτήματα που κινούν εξαρχής το ενδιαφέρον. Γενικά το έργο παρουσιάζει σαφώς επιστημονικό χαρακτήρα, ενώ το ύφος εκφράσεως που χρησιμοποιείται διακρίνεται από σαφήνεια και απλότητα και παρέχει μια υπεύθυνη και κατά το δυνατόν πλήρη εικόνα του φαινομένου της αναπτύξεως εξελικτικά. Αναγκαίο και χρήσιμο συμπλήρωμα του βιβλίου θα ήταν ένα αναλυτικό ευρετήριο πραγμάτων κυρίως αλλά και προσώπων, όπως επίσης και ένας πλήρης πίνακας βιβλιογραφίας. Είναι ακόμα ευνόητο ότι αντί της λιθογραφικής του εκτυπώσεως που παρουσιάζει τώρα, θα τυπωθεί με κανονική τυπογραφία. Κρίνεται ως πολύ κατάλληλο για τη χρήση σπουδαστών και σπουδαστριών των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα δέχεται την εισήγηση στο σύνολό της, όπως έχει.

Συνεχίζοντας ο κ. Πασσάκος λέγει τα εξής για το μάθημα της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας:

Μάθημα: ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Παιδαγωγικές Ακαδημίες.

1. Παιδαγωγική ψυχολογία. Ι. Ιωαννίδου. Δ΄΄Έκδοση Δρυμός, Αθήνα 1982, σσ 406.

Η πρώτη έκδοση του βιβλίου έγινε το 1977 και σ'αυτή του την έκδοση οι μεταβολές είναι πολύ περιορισμένες και πάντως όχι ουσιώδεις. Το βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη και προφανώς σαν αποτέλεσμα κάποιας παρεξηγήσεως, άν όχι συγχύσεως, περιλαμβάνονται

τρεις τομείς ψυχολογίας: Προσαρμογή, προσωπικότητα, μάθηση. Απ'αυτούς τους τομείς η μάθηση μόνο είναι κεντρικό θέμα της Παιδαγωγικής ψυχολογίας, ενώ άλλα σημαντικά θέματα του κλάδου αυτού της ψυχολογίας δεν αναφέρονται διόλου. Οι άλλοι δύο τομείς ανήκουν στη Γενική Ψυχολογία. Κατ'άλλους η Προσαρμογή, που καταλαμβάνει και το μεγαλύτερο μέρος του βιβλίου, είναι τμήμα της ψυχοπαθολογίας. Έτσι ο συγγραφέας δεν βρίσκεται και σε συμφωνία με το προσδιορισμό του κλάδου της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας που κάνει στον πρόλογό του (σ.22) κατά τον οποίον η Παιδαγωγική Ψυχολογία αναφέρεται στις αρχές που έχουν σχέση με την μάθηση και την ανάπτυξη. Με σαφήνεια διεξέρχεται ο συγγραφέας τα θέματα του βιβλίου αν και περισσότερη ευαισθησία ήταν αναγκαία στον επιστημονικό προσδιορισμό και τη συστηματική ανάλυση των ψυχολογικών όρων και εννοιών. Υπάρχει ερευνητήριο θεμάτων και προσώπων. Η συγγραφή στηρίζεται σε κάπως παλαιότερη βιβλιογραφία αγγλική και αναφέρεται επίσης και ελληνική βιβλιογραφία και ξένη σε μετάφραση. Το περιεχόμενο του βιβλίου συμφωνεί απολύτως με το εσφαλμένα διατυπωμένο αναλυτικό πρόγραμμα των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και κάτω απ'τις συνθήκες αυτές μπορεί να θεωρηθεί ως κατάλληλο βοήθημα για τους σπουδαστές. Έτσι άλλωστε έχει χρησιμοποιηθεί ως τώρα.

2. Π α ι δ α γ ω γ ι κ ή Ψ υ χ ο λ ο γ ί α Οι θ ε ω ρ ί ε ς μ α θ ή σ ε ω ς. Ε. Δ η μ η τ ρ ο π ο ύ λ ο υ. Β΄΄Εκδοση, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1981, σσ 190.

Το μόνο θέμα που ο συγγραφέας επεξεργάζεται στο βιβλίο του αυτό είναι η μάθηση και απ'αυτό μόνο τις θεωρίες για τη μάθηση, όπως άλλωστε είναι και ο τίτλος. Εσφαλμένη είναι η άποψη του συγγραφέα στον πρόλογό του ότι μοναδικό αντικείμενο του κλάδου της Παιδαγωγικής ψυχολογίας είναι η μάθηση - σημειώνει "Παιδαγωγική Ψυχολογία ή Ψυχολογία μαθήσεως"-αν και αλλού (σ.17) παραδέχεται ότι η Παιδαγωγική Ψυχολογία περιλαμβάνει και άλλα αντικείμενα πλήν της μαθήσεως. Εκθέτει σωστά τα σχετικά με τις θεωρίες μαθήσεως αν και μια ερευνητική ανάλυσή τους θα αποτελούσε μια πιό ολοκληρωμένη μελέτη. Δεν σχολιάζει, δεν κρίνει και δεν οδηγείται σε δικά του συμπεράσματα αν και στον επίλογό του δηλώνει πως τάσσεται με την ομάδα των γνωστικών θεωριών χωρίς όμως να το δικαιολογεί. Μεταξύ των άλλων περιλαμβάνει εδώ και τη θεωρία του PIAGET, ως θεωρία μαθήσεως, πράγμα που ούτε ο ίδιος ο PIAGET διατείνεται. Στην πραγματικότητα ο συγγραφέας την παρουσιάζει ως θεωρία αναπτύξεως της νοημοσύνης οπότε σκέπτεται κανείς ποιά είναι η θέση της εδώ. Υπάρχει χρήσιμο ευρετήριο όρων και προσώπων και η βιβλιογραφία είναι σχετική με το αντικείμενο ελληνική και ξένη (βασικά αγγλική), παλαιότερη, νεότερη και πρόσφατη. Γενικά το βιβλίο αυτό προσφέρει μια συνοπτική, επιστημονικά ορθή έκθεση

των πλέον σημαντικών συγχρόνων θεωριών για την μάθηση, ενώ γίνονται και χρήσιμες αναφορές τους στη σχολική μάθηση. Το βιβλίο παρά την αξία του δεν περιλαμβάνει όλα τα ουσιώδη του κλάδου της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας, δεν καλύπτει επίσης τη διδασκόμενη ύλη του μαθήματος και γι αυτό δεν μπορούμε να το κρίνουμε ως κατάλληλο για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

3. Παιδαγωγική ψυχολογία Αχ. Καψάλη. Θεσσαλονίκη 1981, Εκδόσεις Κυριακίδη, σσ 515.

Απ'όλα που κυκλοφορούν στον τομέα αυτό είναι το πιό πρόσφατο που έχει εκδοθεί. Το βιβλίο αυτό περιλαμβάνει τα περισσότερα από τα πιο σημαντικά θέματα του κλάδου της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας, όπως ανάπτυξη και ωρίμανση, νοημοσύνη και δημιουργικές ικανότητες μαθητών, μάθηση, κοινωνική ψυχολογία της σχολικής τάξεως, η ψυχολογία του εκπαιδευτικού, αξιολόγηση, προσωπικότητα και προσαρμογή μαθητών. Απουσιάζουν όμως δύο βασικά: η ανάπτυξη στα πλαίσια της σχολικής αγωγής και οι ατομικές διαφορές των μαθητών καθώς και οι ψυχολογικές βάσεις της διδασκαλίας. Η όλη δομή της εργασίας και η οργάνωση της ύλης έχουν συστηματικό χαρακτήρα. Γίνεται συχνή και συστηματική αναφορά σε συναφή δεδομένα ερευνών. Γίνονται επίσης άφθονες παραπομπές κατά τρόπο που επιβάλλει η επιστημονική δεοντολογία. Ο συγγραφέας δεν παραθέτει απλώς δεδομένα αλλά και σχολιάζει και κρίνει και οδηγείται σε συμπεράσματα. Φαίνεται ότι έχει μελετήσει σε έκταση και βάθος και έχει αφομοιώσει ικανοποιητικά τα αντικείμενα που πραγματεύεται. Είναι εξάλλου συνειδητό στο συγγραφέα ότι με την εργασία του αυτή αποσκοπεί να δώσει στοιχεία για μια επιστημονική - ψυχολογική θεμελίωση της σχολικής Πράξεως. Το ευρετήριο θα ήταν περισσότερο χρήσιμο αν ήταν εκτενέστερο. Στην έκφραση γενικά υπάρχει σαφήνεια. Με το περιεχόμενό του υπερκαλύπτεται η ύλη του αναλυτικού προγράμματος των Σχολών. Θεωρείται πολύ κατάλληλο για τους σπουδαστές των Παιδαγωγικών Ακαδημιών η συστηματική μελέτη του οποίου ελπίζεται πώς θα τους τοποθετήσει σε ένα επίπεδο επιστημονικής θεωρήσεως των θεμάτων της σχολικής αγωγής και διδασκαλίας.

4. Ψυχοπαιδαγωγικά θέματα Παιδαγωγικής Ψυχολογίας, Παιδείας, διδακτικής και μάθησης. Χρ. Φράγκου. Αθήνα 1977, εκδόσεως Παπαζήση, σσ 444 μεγάλου σχήματος.

Το βιβλίο, όπως και ο υπότιτλός του δηλώνει, είναι περισσότερο μια ανάπτυξη, ποιοτικά πολύ ικανοποιητική ομολογουμένως, θεμάτων που περιλαμβάνονται σ'αυτή τη περιοχή της Ψυχολογίας, παρά ένα συστηματικό επιστημονικό εγχειρίδιο που να καλύπτει σε έκταση το κλάδο της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας. Ο συγγραφέας επεξεργάζεται σημαντικά

θέματα όπως είναι η ανάπτυξη, η μάθηση, η διδασκαλία κ.ά. Η επιστημονικότητα της συγγραφής είναι φανερή, διακρίνεται για την εννοιολογική ανάπτυξη ψυχολογικών όρων και το κάθε τι που αναφέρεται φαίνεται να έχει ελεγχεί από πλευράς ακριβείας και εγκυρότητας. Σύγχρονες τάσεις και δεδομένα αναφέρονται στα θέματα που αναπτύσσονται και πέρα απ'αυτό ο συγγραφέας παίρνει κριτική στάση, αναλύει, σχολιάζει, οδηγείται σε συμπεράσματα κι ακόμα διατυπώνει και προσωπικές του θέσεις, όπως μάλιστα εκεί που ο ίδιος προτείνει "μια νέα θεωρία για τη σχολική μάθηση" (σσ 314-322). Ο γενικός προσανατολισμός της εργασίας είναι πρός τηνπεριοχή της σχολικής παιδείας. Στο τέλος καθενός κεφαλαίου ο συγγραφέας παραθέτει χρήσιμη βιβλιογραφική ενημέρωση. Χρήσιμο θα ήταν άν υπήρχε και ευρετήριο πραγμάτων και προσώπων. Έχοντας υπόψη μας τα πλαίσια του προγράμματος των σχολών, το επίπεδο σπουδαστών και των σπουδών τους και την όλη δομή και μορφή του συγγράμματος θεωρούμε πώς ως συμπλήρωμα- όπως είχε κριθεί και κατά τον περασμένο χρόνο από το Τμήμα- σε άλλο βιβλίο θα ήταν πραγματικά χρήσιμο και ως τέτοιο το προτείνουμε για πολύ κατάλληλο.

Ακολουθεί συζήτηση κατά την οποία διατυπώνεται η άποψη το βιβλίο του κ. Φράγκου "Ψυχοπαιδαγωγική" να χρησιμοποιηθεί ως κύριο εγχειρίδιο και όχι ως συμπληρωματικό.

Στο σημείο αυτό ο εισηγητής του θέματος κ. Πασσάκος παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής:

Σε αναφορά με το βιβλίο του Χ. Φράγκου, Ψυχοπαιδαγωγική" θέματα παιδαγωγικής ψυχολογίας, παιδείας, διδακτικής και μάθησης, έκανα τη πρόταση για συμπλήρωμα άλλου βιβλίου γιατί δεν το θεωρώ ως ένα εισαγωγικό εγχειρίδιο στο κλάδο της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας παρά περισσότερο μια μελέτη σχετικών θεμάτων σε ένα ψηλότερο επίπεδο. Γι αυτό θεώρησα πως ο σπουδαστής της Παιδαγωγικής Ακαδημίας χρειάζεται να περάσει πρώτα από κάποιο άλλο εγχειρίδιο. Άν όμως το Τμήμα, που και πέρισυ άλλωστε το είχε κρίνει ως συμπλήρωμα, μάλιστα απόντος εμού τότε γιατί ήμουν ασθενής - κρίνει τώρα πως μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κύριο εγχειρίδιο δεν πρόκειται να έχω αντίρρηση.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, ομόφωνα

1) κρίνει κατάλληλα για το μάθημα της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας στις παιδαγωγικές ακαδημίες τα ακόλουθα βιβλία:

1. Παιδαγωγική Ψυχολογία, Ι. Ιωαννίδη
2. Παιδαγωγική Ψυχολογία, Αχ. Καψάλη και
3. Ψυχοπαιδαγωγική , Χρ. Φράγκου.

2) Δεν θεωρεί κατάλληλο για τους σπουδαστές των Παιδαγ. ακαδημιών το βιβλίο του

Ε. Δημητρόπουλου "Παιδαγωγική Ψυχολογία" για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση

3. Γενική Παιδαγωγική

Ο Προεδρεύων του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται τα ακόλουθα:

Υποβάλλονται τα εξής βιβλία:

1) Γενική Παιδαγωγική, Ι. Χαραλαμπόπουλου,

2) Σύγχρονη Παιδαγωγική, Δ. Τουρέκη,

3) Παιδαγωγώ και διδάσκω, Β. DOTTRENS και

4) Οι παιδαγωγικές επιστήμες (Γενική εισαγωγή), M. DEBESSE, G. MIALARET

5) Θεωρία της Παίδευσης Θ. Βαρδάκη.

Έπειτα από εμέτη μελέτη των βιβλίων, εισηγούμαι τα εξής:

1) Η Γενική Παιδαγωγική του Ι. Χαραλαμπόπουλου είναι σύμφωνη με το Α.Π. των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και εν μέρει των Σχολών Νηπιαγωγών και επιστημονικά ικανοποιητική. Θεωρείται κατάλληλο βιβλίο ως διδακτικά εγχειρίδιο.

2) Η Σύγχρονη Παιδαγωγική του Δ. Τσουρέκη είναι εν μέρει σύμφωνη με το Α.Π. των Π. Ακαδημιών και των Σχολών Νηπιαγωγών και επιστημονικά αξιόλογη εργασία. Θεωρείται κατάλληλη.-

3) Το βιβλίο παιδαγωγώ και διδάσκω του Β. DOTTRENS είναι κυρίως Διδακτική. Ως επιστημονική εργασία είναι πολύ αξιόλογη. Δεν θεωρείται κατάλληλο βιβλίο Γενικής Παιδαγωγικής, δηλ. βιβλίο εισαγωγής στην επιστήμη της αγωγής. Ίσως να ήταν κατάλληλο βιβλίο Ειδικής Διδακτικής, έστω και συμπληρωματικό.

4) Το βιβλίο "Οι Παιδαγωγικές Επιστήμες" των M. DEBESSE - G. MIALARET είναι "Γενική εισαγωγή", στις Παιδαγωγικές Επιστήμες, ελάχιστα συμφωνεί με το Α.Π. Αναφέρεται στην εξέλιξη των παιδαγωγικών επιστημών, στη φιλοσοφία της αγωγής και στην παιδαγωγική έρευνα. Αποτελεί τον Α΄τόμο μιας σειράς από οκτώ (8) τόμους που πρόκειται να μεταφραστούν στα ελληνικά. Ως επιστημονική εργασία είναι πολύ ειδίκευση. Θα ήταν πολύ χρήσιμη εργασία - βοήθημα για τους εκπαιδευτικούς, αλλά ως εγχειρίδιο εισαγωγής στην Γενική Παιδαγωγική δεν θεωρείται απαραίτητο.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται ο μ ό φ ω ν α την εισήγηση όπως έχει.

4. Αγωγή καθυστερημένων

5. Διάφορα

Ο κ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται τα εξής:

Αγωγή Καθυστερημένων

Π. Δημοσιεύσεις Ι' (τ.ο) Β'

Υποβάλλονται τα εξής βιβλία:

1) Ειδική αγωγή, Μ. EGG,

2) Δυσλεξία, Κ. Πόρποδα,

3) Διαταραχές του λόγου, Κ. Καλατζή και

4) Διδακτική των ειδικών σχολείων, Κ. Καλατζή.

[illegible]:

1) Το βιβλίο Η αγωγή του καθυστερημένου παιδιού της Μ. EGG περιέχει τα στοιχεία του Α.Π. και είναι αξιόλογη εργασία. Θεωρείται κατάλληλο εγχειρίδιο διδασκαλίας.

2) Το βιβλίο Δυσλεξία του Κ. Πόρποδα αποτελεί ανάπτυξη ενός θέματος και δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί διδακτικό εγχειρίδιο. Προτείνεται ως βοηθητικό.-

3) Το βιβλίο Διαταραχές του λόγου του Κ. Καλατζή αποτελεί συμβολή στην παθολογία και τη θεραπευτική αγωγή του λόγου. Είναι πολύ αξιόλογη επιστημονική εργασία και, παρά το ότι δεν είναι πλήρες βοήθημα για το μάθημα, θεωρείται απαραίτητο βοήθημα, συμπληρωματικό του μαθήματος.

4) Το βιβλίο Διδακτική των Ειδικών Σχολείων του Κ. Καλατζή περιέχει τις "θεμελιακές έννοιες της θεραπευτικής Παιδαγωγικής, την οργάνωση και λειτουργία των ειδικών σχολείων, τις βασικές αρχές της ειδικής αγωγής και της ειδικής διδασκαλίας, ως και σχέδιο Αναλυτικού Προγράμματος των Ειδικών Σχολείων. Είναι αξιόλογη εργασία και θεωρείται κατάλληλο βιβλίο ως διδακτικό εγχειρίδιο.

Δ ι ά φ ο ρ α

Υποβάλλονται τα εξής βιβλία:

1) Σχολικά και επαγγελματικά διαφέροντα Β. Μπούρμπουλα,

2) Παιδεία και Νεοέλληνες διανοητές (τ. Α', Β') Θ. Γέρου και

3) Εκπαιδευτική πολιτική, Θ. Γέρου.

Για τα βιβλία αυτά εισηγούμαι τα εξής:

1) Το βιβλίο Σχολικά και επαγγελματικά διαφέροντα του Β. Μπούρμπουλα αποτελεί επιστη-

./.

μονική μονογραφία και δεν είναι δυνατόν να προταθεί ως διδακτικό εγχειρίδιο.

2) Το βιβλίο Παιδεία και νεοέλληνες διανοητές, τ. Α΄και Β΄, του Θ. Γέρου είναι μέρος από την Ιστορία της Παιδείας μας, που δεν προβλέπεται διδασκαλία της.

3) Το βιβλίο Εκπαιδευτική πολιτική του Θ. Γέρου αναφέρεται στην περίοδο 1975-1981.

Το περιεχόμενο του βιβλίου δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ως σχετικό με την ύλη ενός από τα προβλεπόμενα για διδασκαλία μαθήματα στις Π. Ακαδημίες και τις Σχολές Νηπιαγωγών.-

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση, δέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) τα έγγραφα αριθμ. Γ3/388/21-7-1982 και Γ3/439/ 6-8-1982 της Δ/νσεως Εφαρμ. Προγραμ. ΣΕΔΠ, 2) το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν. 186/75, 3) το άρθρο 17, παρ. 2 εδάφ. β του Π. Δ/τος 147/76, 4) το άρθρο 23 του Ν. Δ/τος 842/71 5) το άρθρο 18, παρ. 2 του Ν. Δ/τος 1057/71 και 6) τις συζητήσεις και αποφάσεις που έλαβε στις συνεδρίες του 55/1982, 56/1982 και 57/1982

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Θεωρεί κατάλληλα για επιλογή και χρησιμοποίηση από τους σπουδαστές και σπουδάστριες των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών Νηπιαγωγών τα εξής βιβλία:

Ι. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ

	Έτος
α. Κατά πλειοψηφία	
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ	
1. Ιω. Δαμασκηνού, Έκδοσις ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως (Εκδόσεις Πουρνάρα Θεσ/νίκη 1976)	Α΄
2. Κων/νου Αθανασόπουλου, Ορθόδοξος Λειτουργική	Β΄

Μειοψηφεί ο κ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, ο οποίος δε συμφωνεί να σταλεί στις Π.Α. το βιβλίο του κ. Αθανασόπουλου, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως 56/1982 του Τμήματος (δεν είναι γραμμένο στην επίσημη μορφή της δημοτικής).

β. Ομόφωνα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Ι. Β. Κρεμμυδά - Σ. Μαρκιανού, Ο αρχαίος κόσμος Α΄

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Κ.Ε.Μ.Ε.

Έτος

2. ULRICH WILCKEN (Εκδ. Παπαζήση), Αρχαία Ελληνική Ιστορία Α΄
3. Σπ. Σίτου, Ιστορία του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού Α΄

Β΄
4. N. H. BAYNES - H. MOSS, Βυζάντιο, Εκδόσεις Παπαδήμα Β΄
5. STEVEN RUNCIMAN, Βυζαντινός πολιτισμός, ΟΕΔΒ. Β΄
6. Ν. Σβορώνου, Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας

Για τη Λαογραφία

7. Δ. Λουκάτου, Εισαγωγή στη Λαογραφία Α΄Β΄

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

1. Γ. Αργυριάδη, Μαθήματα γλωσσολογίας και αγωγής του προφορικού λόγου, Φλώ Α΄Β΄

Φλώρινα 1981

2. Γ. Αργυριάδη, Αρχαία ελληνική γραμματεία, Φλώρινα 1981 Α΄Β΄
3. Λ. Πολίτη, Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, Αθήνα 1980 Α΄Β΄
4. Κ. Θ. Δημαρά, Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, Αθήνα 1975 Β΄
5. Μ. Μιράγεζη, Νεοελληνική λογοτεχνία, Τ. Α΄και Β΄ Β΄
6. Χ. Σακελλαρίου, Ιστορία της παιδικής λογοτεχνίας Β΄
7. Β. Αναγνωστόπουλου, τάσεις και εξελίξεις της παιδικής λογοτεχνίας Β΄

στη δεκαετία 1970-1980.

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α

Π. Μέγα, Θεωρητική και εφαρμοσμένη αριθμητική Α΄

ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

1. Γ. Ελευθερίου, Φυσική για σπουδαστές Π. Α τόμος Α΄και Β΄ Α΄ Β΄
2. Εμμ. Σπετσιέρη, Φυσική, τόμος 1 Α΄
3. Π. Σαραντόπουλου, Γενική Φυσική και Πειράματα με Α΄ Β΄

απλά μέσα τ Α΄- Β΄

4. Αθ. Πέντζου- Δαμιάντε, μαθήματα Γενικής Βιολογίας Α΄
5. Δ. Σπανού, Γενική Βιολογία Α΄ Β΄
6. Δ. Σπανού, Γεωγραφία Α΄
7. Π. Παπαντωνίου, Χημεία Α΄ Β΄

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

	Έτος
ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Α΄ Β΄
1. Π. Τζάκου, Διατροφή και υγεία	Α΄ Β΄
2. Α. Παπαηλιού, Επιβίωση, τ. Α΄και Β΄	Α΄ Β΄
3. Μ. Τσαμούρα- Αποστολοπούλου, Διατροφή	
ΣΧΟΛΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	
Εμμ. Ροδιτάκη, Θέματα διοικητικής και εκπαιδευτικής νομοθεσίας.	Β΄
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	
1. Θεοδ. Νταλάκα, Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία- Θέματα Κοινωνιολογίας της Παιδείας	Β΄
2. Αρτ. Εμμανουήλ, Ιστορικές και επιστημονικές θεμελιώσεις της Κοινωνιολογίας	Β΄
ΤΕΧΝΙΚΑ	Α΄
1. Κ. Ευρυγένη, Ιχνογραφία- Χειροτεχνία	
2. Ι. Καραμπάτη, Παιδαγωγικές και καλλιτεχνικές κατασκευές εποπτικών μέσων τ. Α΄- Β΄	Β΄
ΜΟΥΣΙΚΑ	
Απο τα θεωρητικά προτείνονται κατά προαίρεση τα:	
1. Γ. Ιωαννίδη, Μουσική	Α΄ Β΄
2. Μ. Κουτούγκου, Βάσεις για τη Μουσική τ. Α΄- Β΄	Α΄ Β΄
3. Από τις συλλογές τραγουδιών προτείνονται:	
Αγγ. Καψάσκη, τα πρώτα μου τραγούδια	Α΄Β΄
4. Ανδρ. Χαραλάμπους, Μουσική παιδεία (εφόσον ορισμένες σχολές δείξουν ειδική προτίμηση γι αυτό).	Α΄ Β΄
5. Μέθοδοι Διδασκαλίας Τραγουδιών για την Α΄και Β΄ τάξη, Δ.Β. Μαζαράκη, Ε. Κεχαΐδου - Χάρς -Β Δημητρίου, [illegible]	
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	
1. Χ. Μαρινόπουλου, Η φυσική αγωγή του παιδιού	Α΄ Β΄
2. Ιερ. Κουτσογιάννη, Προσαρμογή της φυσικής αγωγής στις δυνατότητες παιδιών 6-12 χρόνων.	Α΄ Β΄
3. Χ. Τραυλού - Δ. Πληθάκη, Σωματική αγωγή και αθλητισμός	Α΄ Β΄

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΕΜΕ

./.

	Έτος
ΣΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ - ΥΓΙΕΙΝΗ	
1. Αθ. Μπέλλου, Υγιεινή και πρώτες βοήθειες	Α΄
2. Στ. Νικόδημου, Εξελικτική σωματολογία του παιδιού	Β΄
3. Ι. Χαραλαμπόπουλου, Σωματολογία του παιδιού	Β΄
Φ Ι Λ Ο Σ Ο Φ Ι Α	
1. Μ. Σπανού, Εισαγωγή στη φιλοσοφία	Α΄
2. Ν. Μποδοσάκυλα, Εισαγωγή στη φιλοσοφία	Α΄
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ	
1. Ν. Γιαννούλη, Εισαγωγή στη Γενική Διδακτική	Α΄
2. Στ. Δερβίση, Σύγχρονη Γενική Διδακτική	Α΄
3. Ν. Πετρουλάκη, Προγράμματα, εκπαιδευτικοί στόχοι, μεθολογία	Α΄
ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ	
1. Γ.Γ Γαρεφαλάκη, Ειδική διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου	Α΄ Β΄
2. Στάθη Ριμπά, Μεθοδολογία της διδασκαλίας των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου.	Α΄ Β΄
3. Αρετή Καραθανάση - Κατσαούνου, Ειδική διδακτική στην πράξη	Α΄ Β΄
4. Γ. Μαραγκουδάκη, Σύγχρονη διδακτική: θεωρία και Πράξη (ως απαραίτητο συμπλήρωμα κοντά στα εγχειρίδια της γενικής και ειδικής διδακτικής).	Α΄ Β΄
5. R. DOTTRENS, Παιδαγωγώ και διδάσκω: Η σχολική Παιδαγωγική και η ειδική διδακτική του σύγχρονου δημοτικού σχολείου.	Α΄ Β΄
6. Γ. Σαλβαρά, Δομική διαδικασία μάθησης στο γλωσσικό μάθημα (ως συμπλήρωμα της ειδικής διδακτικής του γλωσσικού μαθήματος).	Α΄ Β΄
7. Θ. Γέρου, Ειδική διδακτική (τ. Α΄- Β΄) (ως απαραίτητο συμπλήρωμα για το ειδικό θέμα της ειδικής διδακτικής του γλωσσικού μαθήματος).	Α΄ Β΄
ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	
1. Ι. Χαραλαμπόπουλου, Γενική Παιδαγωγική	Α΄
2. Δ. Τσουρέκη, Σύγχρονη Παιδαγωγική	Α΄

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

	Έτος
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	Α΄
1. Ευθ. Κασιώλα, Εξελικτική ψυχολογία	Α΄
2. Ι. Παρασκευόπουλου, Εξελικτική ψυχολογία (τ. Α΄- Δ΄)	Α΄
3. Σπ. Πολίτου, ψυχολογία του αναπτυσσομένου ανθρώπου.	Α΄
4. Δ. Παλυβού, (Εισαγωγή στη ψυχολογία του αναπτυσσομένου ανθρώπου.	Α΄
5. Ν. Πανταζή, ψυχολογία του αναπτυσσομένου ανθρώπου (θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μόνο ως απαραίτητο συμπλήρωμα κάποιου άλλου βιβλίου του είδους του).	
ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	Α΄
1. Χρ. Τομασίδη, Εισαγωγή στη ψυχολογία	Α΄
2. Γ. Παπαγεωργίου, Ψυχολογία	Α΄
3. Ε. Παντζάρη- Παπαδρέου, ψυχολογία η επιστήμη της συμπεριφοράς.	
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	Β΄
1. Ι. Ιωαννίδη, Παιδαγωγική ψυχολογία	Β΄
2. Αχ. Καψάλη, Παιδαγωγική ψυχολογία	Β΄
3. Χρ. Φράγκου, Ψυχοπαιδαγωγική	
ΑΓΩΓΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ	
1. Μ. EGG, Ειδική αγωγή του καθυστερημένου παιδιού	Β΄
2. Κ. Καλαντζή, Διδακτική των ειδικών σχολείων.	Β΄
3. Κ. Πόρπαδα, Δυσλεξία: Η ειδική διαταραχή στη μάθηση του γραφικού λόγου (ως συμπλήρωμα)	Β΄
4. Κ. Καλαντζή, Διαταραχές του λόγου στη παιδική ηλικία (ως απαραίτητο συμπλήρωμα)	Β΄
ΙΙ Σ Χ Ο Λ Ε Σ Ν Η Π Ι Α Γ Ω Γ Ω Ν	
Θ μ β φ ω ν α	
ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ	
1 Γ. Αργυριάδη, Μαθήματα γλωσσολογίας και αγωγής του προφορικού λόγου.	Α΄ Β΄
2. Γ. Αργυριάδη, Αρχαία ελληνική γραμματεία,	Α΄ Β΄

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ Κ.Ε.Ε.Σ.

./.

Έτος

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Π. Κυριαζοπούλου- Βαληνάκη, Νηπιαγωγική, τόμος Β΄ Α΄
2. Ν. Γιαννούλη – Π. Μπάρδη, Η διδασκαλία στα πλαίσια του νηπιαγωγείου Α΄

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

1. Π. Κυριαζοπούλου- Βαληνάκη, Νηπιαγωγική, τόμος Γ΄ Α΄ Β΄
2. Ε. Παπαϊωάννου- Δαχρή, Ειδική μεθοδολογία των απασχολήσεων του Νηπιαγωγείου (ως συμπληρωματικό βοήθημα, επ'ουδενί όμως ως βασικό επιστημονικό εγχειρίδιο). Α΄ Β΄
3. KAMII και DERVIES, Η θεωρία του J. PIAGET και η προσχολική αγωγή (μετφ. Βασιλειάδη) ως απαραίτητο συμπλήρωμα του βασικού εγχειριδίου της ειδικής διδακτικής. Α΄ Β΄

ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

1. Ι. Χαραλαμπόπουλου, Γενική Παιδαγωγική Α΄
2. Δ. Τσουρέκη, Σύγχρονη Παιδαγωγική Α΄

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

1. Π. Κυριαζοπούλου- Βαληνάκη, Νηπιαγωγική, τόμος Α΄ Α΄
2. Αλ. Ξηροτύρη, Σύγχρονο νηπιαγωγείο (εκδ. "ΑΤΛΑΝΤΙΣ") Α΄

ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

1. Χρ. Τομασίδη, Εισαγωγή στη ψυχολογία Α΄
2. Γ. Παπαχαραλάμπους, Ψυχολογία Α΄
3. Ε. Παντζάρη- Παπανδρέου, Ψυχολογία η επιστήμη της συμπεριφοράς Α΄

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1. Ευθ. Κασίδλα, Εξελικτική ψυχολογία Α΄
2. Ι. Παρασκευόπουλου, Εξελικτική ψυχολογία (Τ. Α΄- Δ΄) Α΄
3. Σπ. Πολίτου, ψυχολογία του αναπτυσσομένου ανθρώπου. Α΄
4. Ν. Πανταζή, ψυχολογία του αναπτυσσομένου ανθρώπου (θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μόνο ως απαραίτητο συμπλήρωμα κάποιου άλλου βιβλίου του είδους του) Α΄

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

. / .

	Έτος
ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	
1. Λ. Σταύρου, Εισαγωγή στη ψυχοπαθολογία του νηπίου και του παιδιού	Β΄
2. Ι. Χασάπη, ψυχοπαθολογία της νηπιακής ηλικίας.	Β΄
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ	
Α. Γιαννικόπουλου, ψυχολογία προσαρμογής του παιδιού και του ενηλίκου.	Β΄
ΣΩΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ - ΥΓΙΕΙΝΗ	
1. Α. Μπέλλου, Υγιεινή και πρώτες βοήθειες	Α΄
2. Στ. Νικόδημου, Εξελικτική σωματολογία του παιδιού	Α΄
3. Ι. Χαραλαμπόπουλου, Σωματολογία του παιδιού	Α΄
Τ Ε Χ Ν Ι Κ Α	
1. Τσουκάτου- Κώστα, Αισθητική αγωγή της προσχολικής ηλικίας	Α΄ Β΄
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	
1. Χ. Μαρινόπουλου, Η φυσική αγωγή του παιδιού	Α΄ Β΄
2. Χ. Τραυλού - Δ. Πλησάκη, Σωματική αγωγή και αθλητισμός	Α΄ Β΄
ΜΟΥΣΙΚΗ	
Από τα θεωρητικά προτείνονται μετά προαίρεση τα:	
1. Γ. Ιωαννίδη, Μουσική	Α΄ Β΄
2. Μ. Κουτούγκου, Βάσεις για τη Μουσική (τ. Α΄- Β΄)	Α΄ Β΄
Από τις συλλογές τραγουδιών προτείνονται:	
3. Αγγ. Καψάσκη, Τα πρώτα μου τραγούδια	Α΄ Β΄
4. Μέθοδοι διδασκαλίας τραγουδιών πακέτο Α΄ και Β΄ εκδ. Δ.Β. Καλαμπάκα	
5. Κύκλοι χορών- Β. Δημητρίου	
ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	
1. Ασπ. Ταπαηλιού, Επιβίωση Τ. Α΄- Β΄	Α΄ Β΄
2. Π. Τζάκου, Διατροφή και υγεία	Α΄ Β΄
3. Μ. Τσαμούρα, Διατροφή	Α΄ Β΄

Τα υπόλοιπα βιβλία που υποβλήθηκαν δεν θεωρούνται κατάλληλα για τις παιδαγωγικές Ακαδημίες και τις σχολές νηπιαγωγών, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό των πράξεων 55/1982, 56/1982, 57/1982 και 58/1982.

Το Τμήμα δεν επιλέγει βιβλία για τα εξής μαθήματα: 1) Ξένη γλώσσα, 2) Στοιχεία Γεωπονίας, 3) Θρησκευτικά, εθνική, κοινωνική και πολιτική αγωγή, 4) Βρεφοκομία-

Πρώτες βοήθειες, επειδή: α) δσα υποβάλλονται δεν πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή δε ζητούνται από τους διδάσκοντες καθηγητές των Σχολών και β) δσα κυκλοφορούν ελεύθερα στο εμπόριο ή προτείνονται από τις Σχολές, δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του Αναλυτικού Προγράμματος.

Ειδικά για τη θρησκευτική αγωγή το Τμήμα κατά πλειοψηφία δεν επιλέγει βιβλίο επειδή η θρησκευτική αγωγή αποτελεί ένα μόνο μέρος του προβλεπόμενου για τις σχολές νηπιαγωγών μαθήματος της θρησκευτικής, εθνικής, κοινωνικής και πολιτικής αγωγής.

Μειοψηφεί ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β', ο οποίος προτείνει να χορηγηθούν στις σπουδάστριες του Β' έτους τα βιβλία α) Μ. Βασιλείου "Προς τους Νέους" (μτφ και σχόλια Β. Μπιλάλη) και β) Ιω. Χρυσοστόμου "Οι δυο λόγοι εις Ευτρόπιον" (κείμενο και απόδοση Β. Μουστάκη).

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ο Προεδρεύων

Ευρ. Παπανικολάου

Βασ. Κονιδιτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 59/1982

Σήμερα, 5 Νοεμβρίου 1982 ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.30 πρωΐνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄, οι: Δ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Στη συνεδρία έλαβε μέρος, κατόπιν προσκλήσεως, και ο κ. Μαραγκουδάκης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Λειτουργία Ιδιωτικού σχολείου ως σχολείου "αντιαυταρχικής αγωγής πειραματικού τύπου". Εισηγητής κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Προτάσεις για συνεργασία με τη Μαθηματική Εταιρεία, Ένωση Φυσικών και Δ.Ο.Ε για την κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος και τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων. Εισηγητές: Γ. Μαραγκουδάκης, Β. Κονιδιτσιώτης.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Μελέτη του Περιβάλλοντος (βιβλίο για το δάσκαλο), πρώτη τάξη, Δεύτερο μέρος. Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Ανακοινώσεις.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Λειτουργία ιδιωτικού σχολείου ως σχολείου "αντιαυταρχικής αγωγής πειραματικού τύπου".

Ο εισηγητής του θέματος κ. Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος τα ακόλουθα:

Η κ. Παρασκευή Τσαμτσούρη- Ανεστοπούλου φιλόλογος, ιδιοκτήτρια του ομώνυμου ιδιωτικού σχολείου (Νηπιαγωγείο- Δημοτικό- Γυμνάσιο) με αίτησή της είχε ζητήσει να λειτουργήσει το σχολείο της ως σχολείο "αντιαυταρχικής αγωγής πειραματικού τύπου". Το Τμήμα Δημοτικής με ομόφωνη απόφασή του (Πράξη 40/13-7-82) είχε αναβάλλει τη λήψη απόφασης, γιατί δεν είχαν υποβληθεί τα στοιχεία που προβλέπονται από το Νόμο 862/77.

Το Υπουργείο Παιδείας με έγγραφό του αριθ. Δ5/1431/27-7-82 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ νέα αίτηση (Ι/7/82) της κ. Παρασκευής Τσαμτσούρη- Ανεστοπούλου για να γνωμοδοτήσει πάνω στο ίδιο αίτημά της. Η αίτησή της συνοδεύεται με υπόμνημα - διάγραμμα για την εφαρμογή της αντιαυταρχικής εκπαίδευσης στην Α΄ και Δ΄ τάξη του δημοτικού σχολείου.

Σχετικά παρατηρούνται τα εξής:

1) Ως προϋπόθεση εγγραφής ορίζεται "δείκτης νοημοσύνης πάνω από τη βάση" δίχως να διευκρινίζεται ποια είναι η "επιθυμητή" βάση της νοημοσύνης και ποιά μέσα (TEST, ερωτηματολόγια, κτλ) θα χρησιμοποιηθούν για την εύρεσή της.

2) Δεν ορίζονται οι τρόποι και τα μέσα με τα οποία θα ερευνηθούν και θα μελετηθούν, όπως χαρακτηριστικά σημειώνεται στο υπόμνημα- διάγραμμα α) ο αυταρχικός ή αντιαυταρχικός χαρακτήρας των οικογενειών των μαθητών, β) τα διάφορα οικονομικά, κοινωνικά κτλ προβλήματά τους, γ) η επίδραση της οικογένειας στην επίδοση και κοινωνικοποίηση των μαθητών και δ) δε σημειώνεται η δυνατότητα χρησιμοποίησης των συμπερασμάτων που θα προκύψουν για την εφαρμογή της αντιαυταρχικής αγωγής στο σχολείο.

3) Δεν αναφέρονται οι τρόποι με τους οποίους θα υλοποιηθεί στην πράξη η " σχολική τεχνική σύζευξη της χειρονακτικής και πνευματικής εργασίας".

4) Η κ. Ανεστοπούλου επίσης σημειώνει: " Διδακτική τεχνική: Η εκπαίδευση μέσα από την εργασία - Η γνώση θυγατέρα της εμπειρίας - Η κουλτούρα μέσα από τη δραστηριότητα των παιδιών - ψηλαφητή διερεύνηση - Καταμερισμός δουλειάς - Αβίαστη συμμετοχή των παιδιών με το δάσκαλο - συνεργάτη". Παραλείπει να μας γνωρίσει ποιο νόημα παίρνουν όλες αυτές οι έννοιες και τεχνικές και ποια συγκεκριμένη σχέση ή μορφή μπορεί να έχουν

./.

για την πραγμάτωση της αντιαυταρχικής αγωγής.

5) " Καταργούνται οι ποινές". Δεν αναφέρονται όμως τα συγκεκριμένα μέτρα που μπορούν να εφαρμοσθούν για την επιτυχή αντιμετώπιση των παιδονομικών προβλημάτων των μαθητών.

Επίσης δε γίνεται καμμιά αναφορά α) στις μεθόδους διδασκαλίας που θα υλοποιήσουν το πνεύμα της αντιαυταρχικής αγωγής στην τάξη, ούτε στα πρόσθετα προσόντα που πρέπει να έχει το διδακτικό προσωπικό, (ομάδα έρευνας), προϋποθέσεις ιδιαίτερα απαραίτητες για την επιτυχία του σκοπού που επιδιώκει η κ. Ανεστοπούλου, β) στις στάσεις αντιαυταρχικής αγωγής (συμπεριφοράς) του διδακτικού προσωπικού που χαρακτηρίζονται ως μια από τις πιο βασικές και σημαντικές απαιτήσεις μιας τέτοιας ερευνητικής προσπάθειας.

Για τους παραπάνω λόγους, έχω τη γνώμη, ότι δεν είναι δυνατή η λειτουργία του Ιδιωτικού Σχολείου της κ. Παρασκευής Τσαμτσούρη - Ανεστοπούλου ως "σχολείου αντιαυταρχικής αγωγής πειραματικού τύπου" και ειδικά η εφαρμογή της αντιαυταρχικής εκπαίδευσης στις τάξεις Α΄ και Δ΄ του Δημοτικού Σχολείου.-

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Δ5/1431/27-7-1982 του ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Ιδιωτικής Εκπ/σεως), β) την από 1-7-1982 συμπληρωματική αίτηση της Παρασκευής Τσαμτσούρη - Ανεστοπούλου, γ) την εισήγηση του κ. Βλουτίδης και δ) τη σχετική συζήτηση

ομόφωνα αποφαίνεται

ότι δεν είναι δυνατή η λειτουργία του Ιδιωτικού σχολείου της κ. Παρασκευής Τσαμτσούρη-Ανεστοπούλου ως "σχολείου αντιαυταρχικής αγωγής πειραματικού τύπου" και ειδικά η εφαρμογή της αντιαυταρχικής εκπαίδευσης στις τάξεις Α΄και Δ΄του δημοτικού σχολείου για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μ α 2ο.- Προτάσεις για συνεργασία με τη Μαθηματική Εταιρεία, Ένωση Φυσικών και Δ.Ο.Ε. για την κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος και τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, και ο κ. Μαραγκουδάκης εισηγούνται από κοινού στο Τμήμα να παρακληθεί τόσο η Μαθηματική Εταιρεία, όσο και η Ένωση Φυσικών να συνεργασθούν με το Τμήμα Δημοτικής και για την κατάρτιση του νέου Αναλυτικού Προγράμματος και για τη συγγραφή των νέων διδακτικών βιβλίων.

Επίσης ο κ. Κονιδιτσιώτης εισηγείται ακόμη να επαναληφθεί η πρόσκληση προς τη Διδασκαλική Ομοσπονδία (Δ.Ο.Ε.) για την υπόδειξη καταρτισμένων δασκάλων που θα ήθελαν να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή των νέων διδακτικών βιβλίων, όπως είχε ζητήσει το Τμήμα Δημοτικής και με την πρόξη του.....

Με τη πρόταση αυτή συμφωνεί και ο κ. Μαραγκουδάκης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Προτείνει:

1) Να παρακληθεί τόσο η Μαθηματική Εταιρεία όσο και η Ένωση Φυσικών να συνεργασθούν με το Τμήμα Δημοτικής και για την κατάρτιση του νέου Αναλυτικού Προγράμματος και για τη συγγραφή των νέων διδακτικών βιβλίων.

2. Να επαναληφθεί η πρόσκληση προς τη Διδασκαλική Ομοσπονδία (Δ.Ο.Ε) για την υπόδειξη καταρτισμένων δασκάλων που θα ήθελαν να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή των νέων διδακτικών βιβλίων.

Θ έ μ α 3ο Μελέτη του περιβάλλοντος (βιβλίο για το δάσκαλο) πρώτη τάξη, Δεύτερο μέρος.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα για το παραπάνω βιβλίο τα ακόλουθα:

1. Το δοκίμιο αποτελεί το δεύτερο και τελευταίο μέρος του σχεδιαζόμενου βιβλίου για το δάσκαλο.
2. Ακολουθεί τις ίδιες αρχές που υλοποιήθηκαν με το Α΄μέρος και γράφτηκε από την ίδια ομάδα.
3. Η πείρα των μελών της ομάδας και η φύση του περιεχομένου των θεμάτων (πιο συγκεκριμένο) βοήθησαν να συγγραφεί ένα βοήθημα για το δάσκαλο εξαιρετικά χρήσιμο.

Και πιστεύω ότι δεν θα είναι χρήσιμο μόνο για τη συγκεκριμένη χρήση, αλλά και για καθένα εκπαιδευτικό στο μέλλον που θα ήθελε να λύσει προβληματισμούς σχετικούς με τη διδακτική (αλλά και τη φύση και το περιεχόμενο) του μαθήματος.

4. Για το λόγο αυτό προτείνω να εγκριθεί όπως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

κρίνει κατάλληλο το βιβλίο για το δάσκαλο της Α΄τάξεως Δημοτικού " Μελέτη του Περιβάλλοντος", Δεύτερο μέρος και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1982-83.

Ανακοινώσεις Ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, ενημέρωσε το Τμήμα 1) για το περιεχόμενο του εγγράφου αριθμ. Α/590/1-7-1982 του ΥΠΕΠΘ που αναφέρεται σε ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου περί των μέτρων για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού και 2) για το περιεχόμενο α) του απο 14-9-1982 υπηρεσιακού σημειώματος της Δ/νσεως Διεθνών Εκπ/κών Σχέσεων του ΥΠΕΠΘ και β) του εγγράφου αριθμ. Γ1/500/15-10-1982 του ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Εφαρμ. Προγραμ. Δ.Ε.), που αναφέρονται σε δημοσιεύματα περιοδικών σχετικά με την ισότητα των δύο φύλων στα σχολικά βιβλία και τη σχολική εκπαίδευση.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 60/1982

Σήμερα, 9 Νοεμβρίου 1982 ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄, οι: Δ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Εμείς και το παιδί μας". Εισηγητής κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Βιβλίο του μαθητή για την Α΄ τάξη Δημοτικού "Η γλώσσα μου" (τρίτο μέρος). Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 10.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Εμείς και το παιδί μας", Ν. Μαζαναίου

Ο Σύμβουλος Β' κ. Δ. Ανδριόπουλος εισηγείται τα ακόλουθα:

1. Είναι κοινή διαπίστωση ότι από τα κυκλοφορούντα εκλαϊκευμένα βιβλία για την αγωγή του παιδιού, που απευθύνονται στους γονείς, τα περισσότερα είναι ακατάλληλα. Μερικά μάλιστα απ'αυτά, που παραδόξως έχουν πλατειά κυκλοφορία και φαίνεται να αποφέρουν υψηλά κέρδη στους συγγραφείς και εκδότες τους, παρουσιάζουν εξοργιστικά χαμηλή επιστημονική ποιότητα. Πρόκειται πραγματικά για μια απαράδεκτη κατάσταση, ιδιαίτερα επιζήμια για τους γονείς, που σε μεγάλο βαθμό τροφοδοτούνται από τα βιβλία της κατηγορίας αυτής. Θεωρώ σκόπιμο, με την ευκαιρία αυτή, να επαναλάβω προγενέστερη πρότασή μου για έκδοση από το ΚΕΜΕ εξαμηνιαίου παιδαγωγικού βιβλιογραφικού δελτίου στο οποίο μεταξύ άλλων, θα καταχωρίζονται οι τίτλοι των βιβλίων του είδους αυτού, με περίληψη και χαρακτηρισμό ως προς την ποιότητα και καταλληλότητά τους.

2. Λαμπρή εξαίρεση, ανάμεσα στα βιβλία για την αγωγή του παιδιού, αποτελεί η εργασία του καθηγητή της Παιδιατρικής κ. Ν. Ματαγγανιώτη που κυκλοφόρησε πρόσφατα με τον τίτλο "Εμείς και το παιδί μας". Πρόκειται για σημαντική προσφορά στο χώρο αυτό, που με τη στέρεη επιστημονική θεμελίωσή και την υποδειγματική εκλαϊκευμένη μορφή της, νομίζω θα υποβοηθήσει πολλαπλά τους γονείς "να κατανοήσουν τη φυσιολογική, πνευματική ψυχική και συναισθηματική εξέλιξη του παιδιού τους.....να αναπτύξουν σωστή νοοτροπία, σωστούς τρόπους σκέψης και συμπεριφοράς, γενικούς τρόπους πρόληψης και αντιμετώπισης των προβλημάτων του".

Το βιβλίο διαιρείται σε τρία κύρια μέρη: το πρώτο, ΕΜΕΙΣ, στο οποίο περιγράφεται το ανθρώπινο περιβάλλον του παιδιού· το δεύτερο, Το ΠΑΙΔΙ, στο οποίο εξετάζονται τα σπουδαιότερα βιολογικά και ψυχοπνευματικά χαρακτηριστικά του και το τρίτο, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, όπου επισημαίνονται τα διάφορα προβλήματα και παρέχονται επαρκείς οδηγίες στο γονέα για να κάνει διαπιστώσεις και ταυτόχρονα να παίρνει ανάλογη στάση και μέτρα αντιμετώπισής τους. Ο σ. θεματολογικά κινείται όχι μόνον στον παραδοσιακό, αλλά και στο σύγχρονο χώρο της παιδαγωγικής προβληματικής. Αξιοσημείωτη πρέπει να θεωρηθεί η παρουσίαση και θεμάτων καθαρά ιατρικής φύσης (Διατροφή, Ανορεξία, Παχυσαρκία, Σωματοποιημένο άγχος σελ. 173.215), που πιστεύεται ότι θα αποδειχθούν εξαιρετικά χρήσιμα όχι μόνον σε γονείς, αλλά και σε εκπαιδευτικούς. Πρόσθετη αρετή του βιβλίου είναι η

./.

κατά τρόπο υποδειγματικό χρήση της νεοελληνικής γλώσσας.

ΠΡΟΤΑΣΗ. Προτείνω στο Τμήμα να χαρακτηρίσει το βιβλίο του κ. Ματσανιώτη ως: (α) ιδιαίτερα χρήσιμο για γονείς και εκπαιδευτικούς και (β) κατάλληλο για τον εμπλουτισμό των σχολικών βιβλιοθηκών.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/114/Γ2/377/22-9-19 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και θρησκ/των, β) την από 7-9-1982 αίτηση του κ. Ν. Ματσανιώτη, γ) την εισήγηση του κ. Ανδριόπουλου και δ) τη σχετική συζήτηση,

ομόφωνα αποφαίνεται

Το βιβλίο "Εμείς και το παιδί μας" του κ. Ν. Ματσανιώτη θεωρείται ιδιαίτερα χρήσιμο για γονείς και εκπαιδευτικούς και κατάλληλο για τον εμπλουτισμό των σχολικών βιβλιοθηκών.

ΘΕΜΑ 2ο - Βιβλίο για τον μαθητή για την Α΄ τάξη Δημοτικού "Η γλώσσα μου" (τρίτο μέρος).

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται τα εξής:

1.- Το δοκίμιο είναι το τρίτο και τελευταίο μέρος του βιβλίου και αντιστοιχεί περίπου στο Β΄ μέρος των παλιών αλφαβηταρίων.

2.- Περιέχει 39 κείμενα (31 πεζά και 8 ποιήματα), όλα συνθεμένα από τα μέλη της Ομάδας, εκτός από λίγες εξαιρέσεις, και με διπλό σκοπό: να έχουν γλωσσική και εκφραστική ποιότητα· και να εμπεριέχουν σε χαρακτηριστικές δομές, τα γλωσσικά φαινόμενα που πρέπει να διδαχτούν στα παιδιά.

3.- Οι στόχοι αυτοί έχουν καλυφθεί απόλυτα. Ιδιαίτερα πρέπει να επισημανθεί η πρωτοτυπία και η ποιότητα των κειμένων που μαζί με το θεματικό περιεχόμενο ανανεώνουν από τη βάση το γλωσσικό μάθημα και παρουσιάζουν μια καινούρια διάσταση στην έννοια του διδακτικού βιβλίου.

4.- Μετά από κάθε κείμενο (που έχει υπολογιστεί να καλύπτει δύο ώρες διδακτικές) ακολουθούν εργασίες για το μαθητή, πλουσιότατες (αλλά όχι υπερβολικές σε ποσότητα) πρωτότυπες, ψυχολογικά θεμελιωμένες και διδακτικά πρόσφορες, ώστε να γονιμοποιούν τη σκέψη του παιδιού και να οδηγούν ταυτόχρονα στην απόλυτη κυριαρχία της γλώσσας του.

5.- Για τους λόγους αυτούς το θεωρώ άρτιο από κάθε άποψη και προτείνω την έγκρισή του ως έχει.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ομόφωνα αποφαίνεται

Κρίνει κατάλληλο το βιβλίο του μαθητή για την Α΄ τάξη δημοτικού "Η γλώσσα μου", τρίτο μέρος, και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1982-83.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 61/1982

Σήμερα, 12 Νοεμβρίου 1982 ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄, οι κκ Δημ. Ανδριόπουλος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Κ. Πασσάκος και Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλοι Β΄, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Στη συνεδρία έλαβε μέρος και ο κ. Μαραγκουδάκης.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Γνωμοδότηση για το σχ. Προεδρ. Δ/τος "Για την οργάνωση και λειτουργία των Σχολών Επιμόρφωσης Λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Δ.Ε)"

Εισηγητής κ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επιφωνήσαν το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρ

Στη συνέχεια ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Γ3/741/8-11-82 του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ/των, με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση το σχ. Προεδρ. Δ/τος για την οργάνωση και λειτουργία ΣΕΛΔΕ και εισηγείται τα ακόλουθα:

./.

Άρθρο 8

Παρ. 4, β Στο μάθημα Αναλυτικά Προγράμματα να προστεθούν σε παρένθεση τα εξής που αποτελούν και το περιεχόμενό του:

(Σκοποί, περιεχόμενο μαθημάτων και οργάνωση της ύλης, Σύγχρονοι τρόποι διδασκαλίας, Διδακτικά μέσα και Αξιολόγηση).

Τα θέματα αυτά θα αντιμετωπιστούν ως μια γενική εισαγωγή για ότι, αναλυτικά ακολουθεί στα επιμέρους μαθήματα στο ΙΙ Μαθήματα για δασκάλους: 5.Διδακτική του δημοτικού σχολείου.

Για μια στοιχειώδη αντιμετώπιση της ύλης του μαθήματος προτείνω οι ώρες τουλάχιστον να διπλασιαστούν, δηλ. να γίνουν τέσσερις.

Άρθρο 9, παρ. 9

Νομίζω ότι η διάρκεια των τεσσάρων ωρών ως ελάχιστο όριο εξέτασης είναι υπερβολικός. Προτείνω να διατυπωθεί ως εξής:

9. Η διάρκεια της γραπτής εξέτασης ορίζεται από το διευθυντή σε συνεργασία με τον διδάσκοντα το μάθημα.

Άρθρο 10, παρ. 6

Η λέξη "τίτλος" στη δεύτερη σειρά να αντικατασταθεί με τη λέξη "πτυχίο".

Άρθρο 13, παρ. 3

Να διατυπωθεί η παράγραφος ως εξής: " .....με ολιγόωρη φοίτηση δυο ή τρεις φορές την εβδομάδα παράλληλα με την υπηρεσία στο σχολείο και σε χρόνο ελεύθερο απ'αυτήν".

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ3/741/8-11-1982 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Μελά και γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Γνωμοδοτεί:

1) Για το άρθρο 8:

α. Η παραγρ. 4, β να διατυπωθεί ως εξής:

" β. Αναλυτικά Προγράμματα (Σκοποί, περιεχόμενο μαθημάτων και οργάνωση της ύλης, Σύγχρονοι τρόποι διδασκαλίας, Διδακτικά μέσα και Αξιολόγηση)"

γ. Να διατεθούν για το παραπάνω μάθημα τέσσερις ώρες δηλ. από δύο (2) ώρες στα Β' και Γ' τρίμηνα.

2. Για το άρθρο 9:

Η παράγρ. 9 να διατυπωθεί ως εξής:

" Η διάρκεια της γραπτής εξέτασης ορίζεται από το διευθυντή σε συνεργασία με τον δι-
δάσκοντα το μάθημα".

3. Για το άρθρο 10:

Στην παράγρ. 6 η λέξη "τίτλος" στη δεύτερη σειρά να αντικατασταθεί με τη λέξη "πτυχίο".

4. Για το άρθρο 13:

Η παράγρ. 3 να διατυπωθεί ως εξής:

" ... με ολιγόωρη φοίτηση δυο ή τρεις φορές την εβδομάδα παράλληλα με την υπηρε-
σία στο σχολείο και σε χρόνο ελεύθερο απ'αυτήν".

5. Ως προς τα άλλα το σχ. Προεδρ. Δ/τος μένει όπως έχει.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπαπνικολάου

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 62/1982

Σήμερα, 19 Νοεμβρίου 1982 ημέρα Παρασκευή και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄, οι κκ Δ. Ανδριόπουλος, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντω. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Οργάνωση Εκπαιδευτικού σεμιναρίου με θέμα "Αγωγή Υγείας" της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για το παιδικό περιοδικό "ΤΟ ΡΟΔΙ" Εισηγητής κ. Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Ανακοινώσεις.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Οργάνωση εκπαιδευτικού σεμιναρίου με θέμα "Αγωγή Υγείας" της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Γ3/663/13-10-1982 του ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Εφαρμ. Προγρ. ΣΕΔΠ) με το οποίο διαβιβάστηκε στο ΚΕΜΕ το αριθ. Πρωτ. 160/9-9-82 έγγραφο του Εργαστηρίου Υγιεινής και Επιδημιολογίας της Ιατρικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών που αφορά στην οργάνωση εκπαιδευτικού σεμιναρίου με θέμα "Αγωγή υγείας" και εισηγείται τα ακόλουθα:

1. Το σεμινάριο προορίζεται για δασκάλους και νηπιαγωγούς με τελικό σκοπό να ενημερωθούν σωστά οι μαθητές (και οι γονείς) σε θέματα υγείας και υγιεινής ζωής.

2. Το σεμινάριο αυτό πιστεύω ότι θα είναι χρήσιμο: α) γιατί στις σημερινές συνθήκες ζωής και διατροφής είναι ανάγκη να γνωρίζουμε όχι μόνο πως να ζούμε υγιεινά αλλά και ποιοί είναι οι σύγχρονοι κίνδυνοι και πως μπορούμε να τους αποφεύγουμε ή αντιμετωπίζουμε, β) γιατί οργανώνεται από τους πλέον υπεύθυνους φορείς.

3. Η παρακολούθησή του από τους εκπαιδευτικούς δε θα προκαλέσει προβλήματα στα σχολεία, αφού θα διεξαχθεί σε νεκρή από διδακτική άποψη περίοδο (15,16 και 17 Ιουνίου 1983) και δωρεάν.

4. Για τους λόγους αυτούς εισηγούμαι να μεριμνήσει το Υπουργείο να ενημερωθούν οι δάσκαλοι και οι νηπιαγωγοί και να δοθεί σχετική άδεια σε όσους δηλώσουν συμμετοχή από την περιοχή Αθηνών (μέχρι 1 Μαρτίου 1983).

Επίσης θα πρότεινα να σταλούν και από ακριτικές περιοχές εκπαιδευτικοί με έξοδα που θα καλυφθούν από το Υπουργείο Παιδείας.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ3/663/13-10-1982 του ΥΠΕΠΘ, β) τό έγγραφο αριθμ. 160/9-9-82 του Εργαστηρίου Υγιεινής και Επιδημιολογίας της Ιατρικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών, γ) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και δ) τη σχετική συζήτηση

ομόφωνα αποφαίνεται

Προτείνει α) να μεριμνήσει το Υπουργείο να ενημερωθούν οι δάσκαλοι και οι νηπιαγωγοί και να δοθεί σχετική άδεια σε όσους δηλώσουν συμμετοχή από την περιοχή Αθηνών μέχρι 1 Μαρτίου 1983 και β) να σταλούν και από ακριτικές περιοχές εκπαιδευτικοί με έξοδα που θα καλυφθούν από το Υπουργείο Παιδείας.

Θ ε μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για το παιδικό περιοδικό "ΤΟ ΡΟΔΙ".

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, θέτει υπόψη του Τμήματος το έγγραφο αριθμ. Γ1/573/15-11-1982 του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διαβιβάστηκαν στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση πέντε τεύχη του περιοδικού "ΤΟ ΡΟΔΙ" των μηνών Ιουλίου- Νοεμβρίου και εισηγείται τα ακόλουθα:

"Πρόκειται για μια από τις σοβαρότερες προσπάθειες στον τομέα αυτό των δύο τελευταίων δεκαετιών, που αποσκοπεί να καλύψει ένα πραγματικό κενό.

Απευθύνεται στα παιδιά της πρωτοβάθμιας σχολικής ηλικίας και νομίζω ότι το περιεχόμενο ανταποκρίνεται σε ικανοποιητικό βαθμό στα ενδιαφέροντά τους και τις δυνατότητές τους.

Διαθέτει πλούσια και ερμηνευτική εικονογράφηση από γνωστούς καλλιτέχνες, καθώς και σελίδες με ζωγραφικές επιδόσεις παιδιών.

Η ύλη γενικά είναι επιλεγμένη με υψηλά αισθητικά κριτήρια, αν και όχι όσο θα έπρεπε κοινωνικοποιημένη και ευέλικτη.

Για τους λόγους αυτούς θεωρώ το περιοδικό από πολλές απόψεις χρήσιμο για τους μαθητές των δημοτικών σχολείων".

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Γ1/573/15-11-1982 του ΥΠΕΠΘ, β) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και γ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το παιδικό περιοδικό "ΤΟ ΡΟΔΙ" θεωρείται χρήσιμο για τους μαθητές των δημοτικών σχολείων, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ ε μ α 3ο.- Ανακοινώσεις.

Ο κ. Χριστιάς ενημερώνει το Τμήμα για το περιεχόμενο α) του εγγράφου ΙΑ/196/4-11-1982 της Δ/νσεως Ευρ. Κοιν. του ΥΠΕΠΘ με το οποίο διαβιβάστηκε αντίγραφο ψηφίσματος του Ευρωπ. Κοινοβουλίου, που αφορά στα πολεμικά παιγνίδια, β) του υπηρεσιακού σημειώματος ΙΑ/96/26-3-1982 (Δ/νση Ευρωπ. Κοινοτ. - ΥΠΕΠΘ) με το οποίο στέλνονται αντίγραφα των αριθμ. - ν/254/82-EL/24-1-1982 88/EN και -ν/127/82-FR/16-3-82 91/EN κοινοτικών εγγράφων, που αφορούν στην εκπαίδευση μεταναστών και των παιδιών τους, γ) του εγγράφου αριθ. Φ. 818.2/21/3175/7-9-82 του ΥΠΕΠΘ που αναφέρεται στην ίδρυση τάξεων υποδοχής και φροντιστηριακών τμημάτων το σχολ. έτος 1982-83 και δ) ορισμένα τηλεγραφήματα ενόψει της σύσκεψης στο ΥΠΕΠΘ στις 7-10-82 που αφορούν στο θέμα της σύσκεψης δηλ. Διδασκαλία ξένων γλωσσών στη δημόσια εκπαίδευση.

Ο κ. Μπενέκος επίσης ενημερώνει το Τμήμα για το περιεχόμενο του εγγράφου Η/7619/25-10-82 που αναφέρεται στην κατάργηση διακρίσεων μεταξύ των φύλων.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 63/1982

Σήμερα, 23 Νοεμβρίου 1982 ημέρα Τρίτη και ώρα 11.30 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄, οι: Δ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιουκάς, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Χριστιάς, Εισηγητής, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση (Ο.Ε.Δ.Β.)

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Προβλήματα αγωγής" του Γ. Μαρίνου. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄

Θ Ε Μ Α 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Τα Μαθηματικά για το νηπιαγωγείο και τις Α΄ και Β΄τάξεις του δημοτικού σχολείου" της κ. Ανδρομάχης Καραμήτσου. Εισηγητής κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 3ο.- Γνωμοδότηση για το περιοδικό "Προμηθεύς ο Πυρφόρος" Εισηγητής κ. Πασσάκος Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 4ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο της Άννας Γκέρτσου – Σαρρή "Από το ένα ως το δέκα". Εισηγητής κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Προβλήματα αγωγής" του Γ. Μαρίνου.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το Φ. 309/71/Γ/4265/20-5-81 έγγραφό του στέλνει την αίτηση του κ. Γ. Μαρίνου για γνωμοδότηση περί της χρησιμότητας του βιβλίου του για γονείς και Εκπαιδευτικούς σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν. 186/1975.

Το βιβλίο του κ. Γ. Μαρίνου, δασκάλου, εκτείνεται σε 123 σελίδες και κυκλοφορεί σε Β΄έκδοση, όπως αναγράφεται στον πρόλογο, από τις εκδόσεις "Συντροφιά". Δεν αναφέρεται η χρονολογία εκδόσεως. Εκτός από τον μιας περίπου σελίδας πρόλογο και τη βιβλιογραφία, ελληνική και από μετάφραση ξένων, καί παλαιότερη και νεώτερη, πάντως σχετική με το αντικείμενο, το βιβλίο περιλαμβάνει επτά συνολικά θέματα αγωγής, κοινά αλλά πάντοτε ενδιαφέροντα. Αυτά είναι: Δύναμις και αδυναμία αγωγής, Η οικογένεια εργαστήριο προσωπικοτήτων, Η μάνα και η αγωγή, Το παράδειγμα της όπλο αγωγής, πειθαρχία και ελευθερία του παιδιού, περί ποινών, η θρησκευτική αγωγή. Στο πρόλογο διαβάζουμε ότι τα μελετήματα αυτά "....προσπαθούν να προβληματίσουν σωστά τον αναγνώστη και ιδιαίτερα όσους ασχολούνται με το έργο της Αγωγής του παιδιού, ώστε να βοηθήσουν τον παιδαγωγούμενο στην ανάπτυξη ελεύθερης και υπεύθυνης προσωπικότητας, χωρίς προκαταλήψεις και καταναγκασμούς". Ο συγγραφέας παρουσιάζεται ενημερωμένος στα θέματα με τα οποία ασχολείται και παραθέτει σχετικές απόψεις, γνώμες, θέσεις και συμπεράσματα πολλών γνωστών ελλήνων και ξένων μελετητών. Όλα αυτά παρουσιάζονται σε ύφος αρκετά απλό και εύκολα κατανοητό. Η επεξεργασία των θεμάτων γίνεται με τρόπο συστηματικό και η ανάπτυξη παρουσιάζει μια συνοχή. Είναι βέβαιο ότι όσα έχει μελετήσει σχετικά ο συγγραφέας τα έχει αφομοιώσει και τα αποδίδει σωστά. Η γλώσσα είναι απλή δημοτική αλλά όχι με πλήρη συνέπεια στο καθιερωμένο τυπικό της. Πιθανόν το βιβλίο έχει γραφεί πρίν να δημοσιευθεί η Νεοελληνική Γραμματική. Γενικά το βιβλίο δεν έχει υψηλές επιστημονικές αξιώσεις αλλά χαρακτήρα περισσότερο εκλαϊκευτικό. Προσφέρει όμως μια άμεση κατανόηση στον εκπαιδευτικό πάνω στα θέματα που περιλαμβάνει. Εξάλλου μ'αυτό προσφέρεται χρήσιμο υλικό για τις παιδαγωγικές συγκεντρώσεις δασκάλων με γονείς μαθητών. Θεωρώ επίσης ότι πρέπει να ενθαρρύνουμε τους εκπαιδευτικούς μας να ασχολούνται με τέτοιου είδους πονήματα που και τους ίδιους ωφελούν και για τους συναδέλφους τους αποδεικνύονται χρήσιμα. Για όλα τα παραπάνω εισηγούμαι το βιβλίο

να χαρακτηρισθεί ως χρήσιμο για δασκάλους και νηπιαγωγούς, όπως επίσης και για τις σχολικές βιβλιοθήκες.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309/71/Γ/4265/20-5-81 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 28-5-81 αίτηση του κ. Γ. Μαρίνου, γ) την εισήγηση του κ. Πασσάκου και δ) τη σχετική συζήτηση

κατά πλειοψηφία αποφαίνεται

Το βιβλίο "Προβλήματα αγωγής" του κ. Γ. Μαρίνου δεν θεωρείται χρήσιμο για τους εκπαιδευτικούς γιατί α) δεν προσφέρει τίποτε περισσότερο από αυτά που διδάχτηκαν στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες και β) η γλώσσα του δεν είναι προσαρμοσμένη στη Νεοελληνική.

Μειοψηφεί ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, ο οποίος το θεωρεί χρήσιμο για δασκάλους και νηπιαγωγούς και κατάλληλο για σχολικές βιβλιοθήκες για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μ α 2ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Τα Μαθηματικά για το νηπιαγωγείο και τις Α΄ και Β΄ τάξεις του δημοτικού σχολείου" της κ. Ανδρομάχης Καραμήτσα.

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το Φ. 309.71/196/Γ.7965/16-10-80 έγγραφό του στέλνει την αίτηση της κ. Καραμήτσα Ανδρομάχης για γνωμοδότηση περί της χρησιμότητας του βιβλίου της "για τους μαθητές των δύο κατωτέρων τάξεων και του Νηπιαγωγείου", σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν. 186/1975.

Πρόκειται για δύο βιβλία μεγάλου σχήματος με πλήθος από εικόνες και σχέδια ασπρόμαυρα το Α΄ εκτεινόμενο στις 132 σελίδες και το Β΄ στις 160. Τα αντικείμενα Αριθμητικής που περιλαμβάνουν είναι: βασικές μαθηματικές έννοιες, εισαγωγή στα σύνολα, οι αριθμοί από 0-100 και οι τέσσερις αριθμητικές πράξεις μ' αυτούς τους αριθμούς, κλασματικοί αριθμοί, μετρήσεις και στοιχεία γεωμετρίας. Ειδικότερα στο Α΄ βιβλίο παρατηρούμε ότι δεν παρουσιάζονται με πληρότητα όλες οι συναφείς έννοιες καθώς και οι διαδικασίες πάνω στα σύνολα. Ακόμα πολύ ένωρίς τα σύνολα συνδέονται με αριθμητικά σύμβολα. Μέ κάποια οπωσδήποτε βιασύνη η συγγραφέας προχωρεί στην παρουσίαση των αριθμών και τη γραφή τους έτσι που να υποθέτει κανείς ως αμφίβολη την κατανόηση των σχετικών από τους μαθητές. Οπωσδήποτε όμως καταβάλλεται μια προσπάθεια για την αισθητοποίηση των αριθμών με σχέδια. Παρατηρεί ακόμα κανείς πλήθος ασκήσεων όλων των πράξεων που είναι συσσωρευμένες σε ολόκληρες σελίδες (π.χ. σσ 105, 109, 110, 127 κ.άλ.). Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και στο Β΄ βιβλίο (π.χ. σσ. 16, 17, 18, 19 κτλ). Έτσι που το βιβλίο να μή γίνεται ελκυστικό για νήπια και μικρούς μαθητές δημοτικού σχολείου. Η οργάνωση της ύλης δεν παρουσιάζει μια ορθή συνοχή και ακολουθία. Έτσι στη σελίδα 46 μετά από την πράξη του πολλαπλασιασμού ακολουθεί σε ολόκληρη τη σελίδα 52 άσκηση για άρτιους και περιττούς αριθμούς, στην αμέσως επόμενη σελίδα η ενότητα "το μισό" - το οποίο αρχικά, εσφαλμένα στηρίζεται στο μισό πληθικού αριθμού αντικειμένων και όχι στο μισό της μονάδας, ενός δηλαδή ολόκληρου αντικειμένου από όπου προκύπτουν με διχοτόμηση τα δύο μισά - και στη συνέχεια εκτίθεται ταυτόχρονα ο χωρισμός συνόλων και η πράξη της διαιρέσεως. Γενικά φαίνεται να λείπει ένας επαγωγικός τρόπος διατάξεως της ύλης κατά τρόπο βαθμιαίο από τα απλά στα σύνθετα κλπ. Διαπιστώνονται και λάθη όπως "η διαίρεση είναι η αντίθετη (το ορθό η αντίστροφη) πράξη του πολλαπλασιασμού" (σ. 59) κ.ά. μερικά μάλιστα από τα οποία έχουν διορθωθεί

./.

εκ των υστέρων με πρόσθετες επικολλήσεις ταινιών πάνω στο βιβλίο. Ο "τέταρτος κύκλος" του Β΄βιβλίου τιτλοφορείται " Από τα σύνολα στους φυσικούς αριθμούς", όμως πριν απ' αυτό οι μαθητές έχουν κληθεί να ασχοληθούν πάρα πολύ με αριθμούς και πράξεις. Και εδώ παρατίθεται πλήθος ασκήσεων χωρίς μια συστηματοποίηση. Έτσι π.χ. ενώ στις σελίδες 74-93 παρουσιάζονται όλα τα σχετικά με την πρόσθεση παρά ταύτα υπάρχει πλήθος ασκήσεων αφαιρέσεως ενώ η πράξη αυτή παρουσιάζεται από τη σελίδα 94 του βιβλίου και μετά. Εξάλλου πολλές ασκήσεις δίδονται με τρόπο που είναι αρκετά δύσκολο αν μη αδύνατο για τους μαθητές να αντιληφθούν πώς θα εργάζονται. Στην παρουσίαση των γεωμετρικών στοιχείων οι μαθητές εισάγονται στις σχετικές έννοιες όχι επαγωγικά αλλά με τρόπο, που δεν ανταποκρίνεται στο επίπεδο της σκέψεώς τους, όπως με αφηρημένους ορισμούς κ.ά. Οι παρουσιαζόμενες καταστάσεις προβλημάτων από τις άμεσες εμπειρίες των παιδιών των ηλικιών αυτών είναι πάρα πολύ περιορισμένες και καμιά προσπάθεια δεν γίνεται ώστε το παιδί να βοηθηθεί και να επισημαίνει το ίδιο τέτοιες καταστάσεις και να αντιμετωπίζει στη συνέχεια τη λύση τους.

Γενικά όλα σχεδόν παρουσιάζονται ετοιμοπαράδοτα ενώ μια παρουσίαση τέτοια, ώστε να υποβοηθηθεί βαθμιαία το παιδί να δει μόνο του, να βρει, να κατανοήσει και να αφομοιώσει, λείπει. Η συγγραφέας στο τέλος των βιβλίων της και μέσα σε δυό σελίδες εκθέτει τη δομή της εργασίας της και αναφέρει πώς χρησιμοποίησε τα "νέα μαθηματικά" που η ίδια εφάρμοσε στο σχολείο της. Ακόμα λακωνικά, χωρίς να αναπτύσσει διόλου, εκθέτει 4 μεθόδους διδασκαλίας, πράγμα που το χαρακτηρίζει ως την πρωτοτυπία της εργασίας της καθώς και την εισαγωγή των συνόλων και της Γεωμετρίας στο Νηπιαγωγείο. Στην πραγματικότητα θέλει τα δύο αυτά βιβλία της να καλύπτουν εργασία 4 τάξεων της δύο του Νηπιαγωγείου και τις δυο του Δημοτικού Σχολείου. Δεν αμφισβητείται η πρόθεση και η προσπάθεια της συγγραφέως να προσφέρει κάτι το σύγχρονο σχετικά με τα μαθηματικά αλλά πρέπει να ομολογηθεί πως η εργασία της αφήνει σε μεγάλο μέρος ακάλυπτη αυτή την πρόθεση. Θα πρέπει επίσης να σημειώσουμε ότι δεν υπάρχει συμφωνία του περιεχομένου με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα που ισχύει, και εκείνο του Νηπιαγωγείου και αυτό των Α΄και Β΄τάξεων του Δημοτικού Σχολείου. Εξάλλου ήδη χρησιμοποιούνται τα νέα βιβλία μαθηματικών, μαθητού και δασκάλου, για την Α΄τάξη και ετοιμάζονται και για τη Β΄τα αντίστοιχα. Έτσι η από τους μαθητές και δασκάλους χρήση άλλων βιβλίων θα δημιουργούσε μια σύγχυση με αρνητικές οπωσδήποτε συνέπειες. Για όλα αυτά δεν μας δίδεται η ευχέρεια να εισηγηθούμε θετικά σχετικά με τη χρησιμότητα του βιβλίου για τους μαθητές των δύο κατωτέρων τάξεων του Δημοτικού Σχολείου και του Νηπιαγωγείου.

- -

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/196/Γ.7965/16-10-1980 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 8-10-80 αίτηση της κ. Καραμήτσα, γ) την εισήγηση του κ. Πασσάκου και δ) τη σχετική συζήτηση

σ υ μ φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Τα Μαθηματικά για το Νηπιαγωγείο και τις Α' και Β' τάξεις του δημοτικού σχολείου" της κ. Α. Καραμήτσα δεν θεωρείται χρήσιμο για τους μαθητές των δύο κατωτέρων τάξεων του δημοτικού σχολείου και του νηπιαγωγείου, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Θ έ μ α 3ο.- Γνωμοδότηση για το περιοδικό "Προμηθεύς ο Πυρφόρος".

Ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Το ΥΠΕΠΘ με το φ. 309.71/18/Γ.517/16-3-81 έγγραφό του στέλνει την αίτηση του κ. Ε. Δαφέρμου για γνωμοδότηση περί της χρησιμότητας του περιοδικού "Προμηθεύς ο Πυρφόρος" για τις σχολικές βιβλιοθήκες σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν. 186/1975. Το περιοδικό που έχει σταλεί είναι το Διμηνιαίο τεύχος 22 Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 1980.

Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει ποικίλη ύλη και ειδικότερα θέματα ιστορικού, ιστορικοθρησκευτικού, Λαογραφικού, φιλολογικο-αρχαιολογικο-γλωσσολογικού περιεχομένου καθώς και κριτικές μαντινάδες και ποιήματα. Τα τελευταία αυτά φαίνεται να υστερούν ποιοτικά σε αναφορά με την έμπνευση, πρωτοτυπία και έκφραση. Τα πεφισσότερα άρθρα φαίνεται να είναι αποτέλεσμα επιστημονικής και γενικότερα ερευνητικής διαθέσεως. Γενικά όλα σχεδόν τα περιεχόμενα κινούνται μέσα σε Κρητικά πλαίσια από πλευράς γεωγραφικής και πολιτιστικής. Επειδή για πρώτη φορά καλούμεθα να γνωμοδοτήσουμε για τέτοιου είδους περιοδικό ποικίλης ύλης, και όχι άμεσα παιδαγωγικού και εκπαιδευτικού περιεχομένου, παρόμοιο με το οποίο κυκλοφορούν άφθονα στον ελληνικό χώρο, επιφυλάσσομαι να εισηγηθώ θετικά ή αρνητικά αφήνοντας το Τμήμα στο σύνολό του να αποφασίσει.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. φ. 309.71/18/Γ.517/16-3-81 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 5-2-1981 αίτησή του κ. Ε. Δαφέρμου, γ) την εισήγηση του κ. Πασσάκου και δ) τη σχετική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το περιοδικό με τον τίτλο "Προμηθεύς ο Πυρφόρος" [illegible] για τις βιβλιοθήκες των δημοτικών σχολείων της Κρήτης.

Θ έ μ α 4ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο της Άννας Γκέρτσου-Σαρρή "Από το ένα ως το δέκα".

Ο κ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Πρόκειται για μια ωραία σύλληψη και εξίσου ωραία απόδοση: Η συγγραφέας παρουσιάζει με απλό και απέριττο λόγο, αλλά και με αφοπλιστική ερρηματικότητα και ευαισθησία στιγμιότυπα από τη ζωή σε μια πολυκατοικία (δέκα ορόφων - εξού και ο τίτλος 1-10)

Κρίνεται κατάλληλο για παιδιά από 9 ετών και άνω, ενώ θα μπορούσε άριστα να αποτελέσει ανάγνωσμα και για άριμους κάθε ηλικίας.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/144/Γ1/578/16-11-82 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 15-11-1982 αίτηση της Άννας Γκέρτσου, γ) την εισήγηση του κ. Μπενέκου και δ) τη σχετική εισήγηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Από το ένα ως το δέκα" της Άννας Γκέρτσου κρίνεται κατάλληλο για παιδιά από 9 ετών και άνω, ενώ θα μπορούσε άριστα να αποτελέσει ανάγνωσμα και για άριμους κάθε ηλικίας.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 64/1982

Σήμερα 26 Νοεμβρίου 1982 ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.30 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Δημ. Ανδριόπουλος, Νικ. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιωαν. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Μαραγκουδάκης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Μέθοδος διδασκαλίας τραγουδιών των Α΄και Β΄τάξεων του Δημοτικού με τίτλο "Τραγούδια Παιγνίδια". Εισηγητής κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄,

Θ Ε Μ Α 2ο.- Βελτιώσεις των Ανθολογίων του δημοτικού σχολείου (Α΄ μέρος, Β΄, Γ΄) Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄,

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Ο / Η

Θ έ μ α 1ο.- Μέθοδος διδασκαλίας τραγουδιών των Α΄και Β΄τάξεων του Δημοτικού με τίτλο "Τραγούδια Παιγνίδια".

Ο Εισηγητής κ. Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος το βιβλίο της μεθόδου διδασκαλίας τραγουδιών των Α΄και Β΄ τάξεων του Δημοτικού με τίτλο "Τραγούδια Παιγνίδια" που έγραψαν οι κκ Δ. Μαζαράκη, Ε. Κεφάλου - Χόρς και Β. Δημητράτου και εισηγείται την έγκρισή του για εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ, επειδή το θεωρεί ως θετική συμβολή στη μουσική παιδεία γενικά και το κρίνει κατάλληλο για τη μουσική εκπαίδευση των μαθητών των Α΄και Β΄ τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

κρίνει κατάλληλο για τη μουσική εκπαίδευση των μαθητών των Α΄και Β΄τάξεων του δημοτικού σχολείου το βιβλίο μεθόδου διδασκαλίας τραγουδιών με τίτλο "τραγούδια Παιγνίδια" και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1982-83.

Θ έ μ α 2ο.- Βελτιώσεις των Ανθολογίων του δημοτικού σχολείου (Μέρος Α΄, Β΄, Γ΄).

Στην αρχή ο Πρόεδρος του Τμήματος προτείνει να γίνουν συμπληρωματικές διορθώσεις και βελτιώσεις των ανθολογίων όπως κάθε προηγούμενο σχολικό έτος.

Ειδικά εφέτος προτείνει επανεξέταση των βιβλίων και υπό το πρίσμα της νομοθετικής ρυθμίσεως του οικογενειακού δικαίου και της ισοτιμίας ανδρών και γυναικών.

Έπειτα ο εισηγητής του θέματος κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, λέγει τα εξής:

" Προκειμένου να προχωρήσουν για ανατύπωση τα Ανθολόγια προτείνω τις εξής μεταβολές. Στο Α΄ τεύχος να φύγουν τα κείμενα Το χρυσόψαρο καφ ο Κουτσόγιαννος. Αυτά τα κείμενα αναφέρονται σε ορισμένα ανθρώπινα πάθη και καταστάσεις που σκόπιμο είναι να μην τα θίξουμε στα παιδιά απ'αυτή την τρυφερή ηλικία. Εξάλλου και τα δυό αυτά κείμενα λογοτεχνικά δεν είναι και τόσο δυνατά ώστε να πούμε ότι με την απάλειψή τους θα φτώχαινε το Ανθολόγιο.

Στο Β΄ τεύχος προτείνω να φύγει το παραμύθι του Κεφάλα του Αλέξη Συμεών. Το κείμενο έχει ένα χιούμορ και ορισμένες μεταφορές που υπάρχει κίνδυνος να δημιουργήσουν παρεξηγήσεις στην ερμηνεία του.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και τα μέλη ανταλλάσσουν τις απόψεις τους.

Ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, αντιτίθεται προς οποιαδήποτε περικοπή, αλλοίωση, αφαίρεση ή αντικατάσταση κειμένου του Ανθολογίου, χωρίς προηγουμένως να ερωτηθούν και να συναινέσουν η Συντακτική Επιτροπή και οι ανθολογημένοι συγγραφείς. Τούτο επιβάλλουν τα γενικώς ισχύοντα σ'αυτές τις περιπτώσεις και η φιλολογική δεοντολογία, πράγματα ισχυρότερα από μια διάταξη που θέσπισε η δικτατορία.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση,

κατά πλειοψηφία α π ο φ α ί ν ε τ α ι

δέχεται την εισήγηση όπως έχει, ήτοι, να ανατυπωθούν για το σχολ. έτος 1983-84 τα ανθολόγια (Μέρος Α΄, Β΄, Γ΄) αφού πρώτα φύγουν από το Α΄τεύχος τα κείμενα το Χρυσόψαρο και ο Κουτσόγιαννος και από το Β΄ τεύχος το παραμύθι του Κεφάλα του Αλέξη Συμεών, για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.

Μειοψηφεί ο κ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της πράξεως.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 65/1982

Σήμερα, 29 Νοεμβρίου 1982 ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄, οι : Δ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κ. Βασάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Ιωα. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Α. Βουγιούκας και Α. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Επίσης στη συνεδρία προσκλήθηκαν και έλαβαν μέρος και οι: Γ. Μαραγκουδάκης, Δ/ντής Κ.Μ.Ε. Χ. Σακελλαρίου, Επιθεωρητής Α΄Δ.Ε, Κ. Χωρεάνθης, δάσκαλος και Π. Σγουμπόπουλος, δάσκαλος αποσπασμένος στο ΥΠΕΠΘ για την υποβοήθηση των εργασιών της συνεδριάσεως.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Βελτιώσεις των Αναγνωστικών Δ΄, Ε΄και ΣΤ΄ τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Εισηγητές: Β. Κονιδιτσιώτης, Γ. Μαραγκουδάκης και Κ. Χωρεάνθης.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Κονιδιτσιώτης προτείνει να γίνουν συμπληρωματικές διορθώσεις και βελτιώσεις των Αναγνωστικών βιβλίων Δ΄, Ε΄και ΣΤ΄τάξεων, όπως κάθε προηγούμενο σχολικό έτος.

Ειδικά εφέτος προτείνει επανεξέταση των βιβλίων και υπό το πρίσμα της νομοθετικής ρυθμίσεως του οικογενειακού δικαίου και της ισοτιμίας ανδρών και γυναικών.

Έπειτα οι εισηγητές προτείνουν τις απαραίτητες βελτιώσεις των τριών Αναγνωστικών και ακολουθεί πολύωρη διεξοδική συζήτηση κάθε προτεινόμενης διορθώσεως.

ΚΕΜΕ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

. / .

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική αυτή συζήτηση,

ομόφωνα αποφαίνεται

να γίνουν οι διορθώσεις και βελτιώσεις που προτείνονται από τους εισηγητές, όπως αυτές σημειώθηκαν αμέσως, κατά την ώρα της συνεδρίας, στα αντίτυπα των Αναγνωστικών Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων, που αποστέλλονται για την ανατύπωση για το σχολικό έτος 1983-84, για λόγους Παιδαγωγικούς, διδακτικούς, ψυχολογικούς καθώς και για λόγους φιλολογικής αποκαταστάσεως.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΑΞΗ 66/1982

Σήμερα, 2 Δεκεμβρίου 1982 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Προεδρεύοντα του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη Σύμβουλο Β΄, οι: Δ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας Αντων. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ι. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ολυμπιακή φλόγα" του Δ. Γεωργακόπουλου.
Εισηγητής κ. Βουγιούκας, Ειδικός σύμβουλος

Θ Ε Μ Α 2ο.- Εγγραφή και φοίτηση παιδιών στην Α΄Δημοτικού. Εφσηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ ε μ α 1ο.- Γνωμοδότηση για το βιβλίο "Ολυμπιακή φλόγα" του κ. Δ. Γεωργακόπουλου.

Ο κ. Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Διονυσίου Σωτ. Γεωργακοπούλου, Ολυμπιακή φλόγα (επικά, διηγηματικά, λυρικά, σχολικά ποιήματα), τρίτη έκδοση και επέκταση, Πύργος Ηλείας, 1980, σελ. 104

Ο τίτλος του βιβλίου "Ολυμπιακή φλόγα" δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενό του, που δεν είναι η ολυμπιακή ιδέα αλλά στιχουργήματα εθνικού κυρίως περιεχομένου, με την ευκαιρία επετείων κτλ.

Ο συγγραφέας αυτοτιτλοφορείται "Αυτοδίδακτος Λαϊκός Ποιητής" κάτω από μια σύντομη εισαγωγή, όπου γράφει μεταξύ άλλων: "Ευχαριστώ και δοξάζω το Θεό που μου έδωσε το χάρισμα και τη δύναμη να γράφω αυτούς τους στίχους που τους προσφέρω σε κάθε άνθρωπο μα πιο πολύ στους νέους βλαστούς της Πατρίδας μας.....".

Η τάξη των αυτοδίδακτων γενικά είναι πολύ συμπαθής, όταν μάλιστα συμβαίνει να είναι λαϊκοί ποιητές. Αλλά ο κ. Γεωργακόπουλος δε φαίνεται να έχει οποιαδήποτε σχέση με τη λαϊκή ποιητική μας παράδοση, ούτε και με την ποίηση γενικά. Και το χειρότερο δε δείχνει να ξέρει και τα στοιχειωδέστερα για την τεχνική του στίχου ή να τον ενδιαφέρει η τήρηση και των πιο αυτονόητων στιχουργικών απαντήσεων.

Οποιοδήποτε δείγμα γραφής του κ. Γ. είναι αρκετά εύγλωτο για το επίπεδο της ποιητικής του δημιουργίας:

Ήταν μιά νύχτα φοβερή
τού 'Οκτώβρη του Σαράντα
ό Μουσολίνης θέλησε
νά πάρει τήν 'Ελλάδα.

Κι άμεσως έστειλε
φιρμάνι στήν 'Αθήνα
νά μήν τόν έμποδίσουμε
γιά νά μάς κάνει θύμα.

Παναγιά μας Δέσποινα
καί τού Χριστού μητέρα,
μόνο σε κίνδυνο πολύ
προσφεύγουμε σέ Σένα.

Πάρε τά δάκρυά μας
καί ρίχτα είς τούς πόδας
νά τά 'χει είς ανάμνηση
είς πάντας τούς αιώνας.

'Ακοῦστε 'Ελληνόπουλα
ποῦ πᾶτε στό σχολεῖο,
προσέχετε να μάθετε
τί λέει τό βιβλίο.

Καί δεῖξε πάντα σεβασμό
στούς σεβαστούς δασκάλους
καί στούς γονεῖς ὑπακοή
καί λογικούς μεγάλους.

Καί ὅποιος ὅλα τα σκαλιά
ἀδυνατεῖ ν'ἀνέβει,
ἄς προτιμήσει ἀπό μικρός
νά μάθει μία τέχνη.

Συμπερασματικά, το βιβλίο του Διον. Σ. Γεωργακοπούλου δεν μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμο για μαθητές ή δασκάλους, για το λόγο ότι τα στιχουργήματά του δεν τηρούν και τις στοιχειωδέστερες στιχουργικές και ποιητικές απαιτήσεις.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του α) το έγγραφο αριθμ. Φ. 309.71/68/Γ.6821/21-9-1981 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 18-9-81 αίτηση του κ. Γεωργακόπουλου, γ) την εισήγηση του κ. Βουγιούκα και δ) τη σχετική συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Το βιβλίο "Ολυμπιακή φλόγα" του κ. Γεωργακόπουλου δεν θεωρείται χρήσιμο για μαθητές ή δασκάλους, για το λόγο ότι τα στιχουργήματά του δεν τηρούν και τις στοιχειωδέστερες στιχουργικές και ποιητικές απαιτήσεις.

Θ έ μ α 2ο.- Εγγραφή και φοίτηση παιδιών στην Α΄δημοτικού.

Ο κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄ εισηγείται στο Τμήμα τα ακόλουθα:

Δύο επιστολές ιδιωτών προς το Υπουργείο Παιδείας επισημαίνουν μια πλευρά του θέματος της εγγραφής και της φοίτησης στην Α΄τάξη. Συγκεκριμένα ο κ. Λ. Θεοχάρης στο γράμμα του λέει πως για την πρώτη εγγραφή στο σχολείο δεν αρκεί ως κριτήριο η συμπλήρωση της ηλικίας των 5 και 1/2 χρόνων. Προτείνει να εγγράφονται στην Α΄ τάξη και παιδιά μικρότερα αν το θέλουν οι γονείς τους και βεβαιώνουν ο σχολίατρος και ο δάσκαλος ότι έχουν τα απαιτούμενα σωματικά και πνευματικά προσόντα.

Εξάλλου η κ. Β. Αποστόλου γράφει για την κόρη της ηλικίας "σχεδόν έξι ετών" (στις 30 Σεπτεμβρίου) ότι "η ύλη της Α΄δημοτικού δεν αντιπροσωπεύει για το συγκεκριμένο παιδί παρά αναμάσημα γνώσεων, που έχει ήδη αφομοιώσει αβίαστα από την εμπειρία του". Και τα ερωτήματα που θέτει είναι: τι θα κάνει η κόρη της στην Α΄δημοτικού; Μήπως πάψει να ενδιαφέρεται για μάθηση; Και τέλος αν υπάρχει η δυνατότητα να πάει στη Β΄τάξη και κάτω από ποιες συνθήκες.

Το θέμα εγγραφή, φοίτηση, διδασκαλία, απόρριψη και προαγωγή των μαθητών είναι πολύπλευρο και δεν είναι καθόλου εύκολο να απαντήσουμε στους πιο πάνω επιστολογράφους και σε άλλους που κάποιο πρόβλημα ή απορία θα έχουν σχετικά.

Είναι απαραίτητο καταρχήν να μελετηθεί το πρόβλημα της ωριμότητας των παιδιών που θα δεχτούν τη διδασκαλία ενός αντικειμένου. Συγκεκριμένα, για τα παιδιά που πρωτοεγγράφονται στο σχολείο πέρα από τη χρονολογική ηλικία είναι απαραίτητο να λαβαίνουμε υπόψη και την "ετοιμότητα" που έχουν για το αντικείμενο που θα διδαχτούν. Συνάρτηση της ετοιμότητας είναι η διδασκαλία που θα ακολουθήσει στη συγκεκριμένη τάξη, μάθημα και μαθητή. Τέλος, η απόρριψη ή προαγωγή θα ακολουθήσει ως συνέπεια της εγγραφής, της φοίτησης και της διδασκαλίας στο κατάλληλο επίπεδο και με τον κατάλληλο τρόπο για κάθε παιδί.

Στην Πράξη 28/1982 του Τμήματος Δ.Ε του ΚΕΜΕ περιλαμβάνεται εισήγησή μου όπου θίγεται διεξοδικότερα το θέμα.

Σχετικά με τα προικισμένα παιδιά έχω τη γνώμη ότι κι αυτά πρέπει να αντιμετωπιστούν ως άτομα κι ανάλογα πάντοτε με τις δυνατότητές τους.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του: α) έγγραφα αριθμ. Γ1/36/17-3-1982 και Γ1/501/8-10-1982 του ΥΠΕΠΘ, β) την από 31-1-1982 επιστολή του κ. Θεοχάρη γ) την από 30-9-1982 αίτηση του κ. Β. Αποστόλου, δ) την εισήγηση του κ. Δ. Μελά και ε) τη σχετική συζήτηση

ομόφωνα αποφαίνεται

Το Τμήμα δεν υπεισέρχεται στην ουσία του θέματος γιατί έχει τη γνώμη ότι κυρίως το θέμα δεν είναι δυνατό να μελετηθεί και αναλυθεί παρά μόνον στα πλαίσια του ζητήματος της σχολικής ωριμότητας σύμφωνα και με το πνεύμα της πράξεως 28/1982 του Τμήματος. Με τη μελέτη αυτή το Τμήμα είναι πάρα πολύ δύσκολο να ασχοληθεί σ'αυτή τη φάση εργασίας κυρίως ένεκα της συγγραφής των διδακτικών βιβλίων των κατωτέρων τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Β. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 67/1982

Σήμερα, 3 Δεκεμβρίου 1982 ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής). σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄, οι: Δ. Ανδριόπουλος, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιω. Χριστιάς, εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, και Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Στη συνεδρία προσκλήθηκαν και έλαβαν μέρος και οι : Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ, Ι. Αλεξανδράκης, δάσκαλος αποσπασμένος σε ομάδα εργασίας του ΚΕΜΕ, και Π. Σγουμπόπουλος, δάσκαλος αποσπασμένος στο ΥΠΕΠΘ για την υποβοήθηση των εργασιών της συνεδριάσεως.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Βελτιώσεις των βιβλίων της Ιστορίας και των Θρησκευτικών του δημοτικού σχολείου. Εισηγητές: Β. Κονιδιτσιώτης, Γ. Μαραγκουδάκης.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης προτείνει να γίνουν συμπληρωματικές διορθώσεις και βελτιώσεις των βιβλίων της Ιστορίας των Γ΄, Δ΄Ε΄και ΣΤ΄ τάξεων του δημοτικού σχολείου, όπως κάθε προηγούμενο σχολικό έτος.

Ειδικά εφέτος προτείνεται επανεξέταση των βιβλίων και υπό το πρίσμα της νομοθετικής ρυθμίσεως του οικογενειακού δικαίου και της ισοτιμίας ανδρών και γυναικών.

./.

Έπειτα οι εισηγητές προτείνουν τις απαραίτητες βελτιώσεις των βιβλίων της Ιστορίας και ακολουθεί διεξοδική συζήτηση κάθε προτεινόμενης διορθώσεως.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική αυτή συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

να γίνουν οι διορθώσεις και βελτιώσεις που προτείνονται από τους εισηγητές, όπως αυτές σημειώθηκαν αμέσως, κατά την ώρα της συνεδρίας, στα αντίτυπα των βιβλίων της Ιστορίας των Γ, Δ, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων, που αποστέλλονται για ανατύπωση για το σχολ. 1983-84, για παιδαγωγικούς, διδακτικούς, επιστημονικούς και ψυχολογικούς λόγους.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Θασ. Κονιδιταιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 68/1982

Σήμερα, 6 Δεκεμβρίου 1982 ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.00 πρωϊνή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι : Δ. Ανδριόπουλος, Κων/νος Πασσάκος Δ. Μελάς. Σύμβουλοι Β', Αρ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, Ιω. Χριστιάς, εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Επίσης έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ, Γ. Δήμου, δάσκαλος αποσπασμένος στο ΚΕΜΕ.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β', και Α. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Βελτιώσεις των βιβλίων των Θρησκευτικών του δημοτικού σχολείου.

Εισηγητές: Β. Κονιδιτσιώτης, Γ. Μαραγκουδάκης

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια οι εισηγητές προτείνουν τις απαραίτητες βελτιώσεις των βιβλίων των θρησκευτικών των Δ' και ΣΤ' τάξεων και ακολουθεί διεξοδική συζήτηση.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

να γίνουν οι διορθώσεις και βελτιώσεις προ προτείνονται από τους εισηγητές, όπως αυτές σημειώθηκαν αμέσως, κατά την ώρα της συνεδρίας, στα αντίτυπα των βιβλίων των θρησκευτικών των Δ' και ΣΤ' τάξεων, που αποστέλλονται για ανατύπωση για το σχολικό έτος 1983-84, για παιδαγωγικούς, διδακτικούς και ψυχολογικούς λόγους.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Προεδρεύων

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 69/1982

Σήμερα, 8 Δεκεμβρίου 1982 ημέρα Τετάρτη και ώρα 12.00 μ.μ. συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή) με πρόεδρο το Σύμβουλο Β΄Βασίλειο Κονιδιτσιώτη.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι: Δ. Ανδριόπουλος, Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αριστ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, Ιω. Χριστιάς, εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Στη συνεδρίαση έλαβε μέρος και ο κ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Προγραμματισμός των εργασιών του Τμήματος – κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος και συγγραφή διδακτικών βιβλίων μαθητή και δασκάλου.

Εισηγητής κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄, εισηγείται τα ακόλουθα:

Εισαγωγικές παρατηρήσεις: α) Οι εργασίες του Τμήματος στο έτος που λήγει απέδωσαν την ολοκλήρωση του νέου αναλυτικού προγράμματος των Α΄και Β΄ τάξεων, που δημοσιεύτηκε ήδη στις 30-8-82. Με βάση το πρόγραμμα αυτό γράφτηκαν τα βιβλία για το μαθητή και το δάσκαλο της Α΄τάξεως. Η συγγραφή τους ολοκληρώνεται αυτές τις ημέρες με την απόπεράτωση και του τρίτου τεύχους του βιβλίου για το δάσκαλο.

β) Τις ημέρες αυτές δημοσιεύεται ο νόμος "Για την επιστημονική – παιδαγωγική καθοδήγηση και τη διοίκηση στη Γενική και την Μέση Τεχνική – Επαγγελματική Εκπαίδευση και άλλες διατάξεις".

. / .

Σύμφωνα με το άρθρο 30 του σχεδίου του νόμου αυτού "Εφόσον η συγγραφή ενός διδακτικού βιβλίου κρίνεται επείγουσα, μπορεί να ανατίθεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται μετά από γνώμη του ΚΕΜΕ, σε ομάδα εκπαιδευτικών, που αποσπώνται κατά κύρια απασχόληση στο ΚΕΜΕ για τη συγγραφή αυτή. Στη συγγραφή αυτή των διδακτικών βιβλίων μπορεί να μετέχουν και μέλη του ΚΕΜΕ".

γ) Το Τμήμα έχει ήδη έτοιμα τα γενικά πλαίσια και τις γενικές ενότητες με τις επιδιώξεις τους για όλα τα μαθήματα όλων των τάξεων του δημοτικού σχολείου. Για την ολοκλήρωση του αναλυτικού προγράμματος των τεσσάρων ανωτέρων τάξεων απαιτείται η κατάρτιση των μερικότερων ενοτήτων με τους στόχους τους, οι διδακτικές ενέργειες και οι μαθητικές δραστηριότητες κάθε μερικότερης ενότητας.

δ) Έπειτα από επίμονες και μακρές αναζητήσεις προσώπων ικανών, που θα ήθελαν να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ, έγινε δυνατόν να ευρεθούν 6-7 από τους 10 τουλάχιστον που ήθελε το Τμήμα. Ικανοί εκπαιδευτικοί που ευρίσκονται στην επαρχία δήλωναν μεν επιθυμία για απόσπαση, αλλά και αδυναμία από λόγους οικογενειακούς και οικονομικούς.

ε) Σύμφωνα με προηγούμενες συζητήσεις του Τμήματος έχει φανεί ότι θα ήταν δυνατόν να αρχίσει αμέσως η συγγραφή των διδακτικών βιβλίων της Β΄τάξεως για τα ίδια μαθήματα και από τα ίδια πρόσωπα, όπως και για την Α΄τάξη (Γλώσσα, Μαθηματικά και Μελέτη του Περιβάλλοντος), με ρυθμό τέτοιο, ώστε να είναι έτοιμα με την έναρξη του σχ. έτους 1983-84.

στ) Σύμφωνα με προηγούμενες επίσης συζητήσεις του Τμήματος έχει φανεί ότι θα ήταν δυνατόν να αρχίσει αμέσως η συγγραφή των διδακτικών βιβλίων για το μαθητή και το δάσκαλο της Γ΄τάξεως για τη Γλώσσα, τα Μαθηματικά και τη Μελέτη του Περιβάλλοντος με τα πρόσωπα που έχουν ήδη εξασφαλιστεί, αφού προηγουμένως ή παράλληλα με τη συγγραφή γίνει η ολοκλήρωση του αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων αυτών και με ρυθμό εργασίας τέτοιο, ώστε τα βιβλία αυτά της Γ΄τάξεως να είναι έτοιμα με την έναρξη του σχολικού έτους 1983-84, έστω και κατά τεύχη Α΄και Β΄.

ζ) Οι συζητήσεις αυτές είναι καιρός να καταλήξουν σε τελικές προτάσεις στο Υπουργείο.

η) Είναι επίσης καιρός να συζητήσει το Τμήμα τα πιό κάτω θέματα και να κάνει στο Υπουργείο τις ανάλογες προτάσεις:

1) Είναι ανάγκη, και είναι δυνατή η συγγραφή από τώρα των βιβλίων για το μαθητή και για το δάσκαλο της Γ΄τάξεως των άλλων μαθημάτων, των θρησκευτικών, δηλαδή, και της Ιστορίας;

2) Είναι ανάγκη και είναι δυνατή η ολοκλήρωση τώρα του αναλυτικού προγράμματος της Δ΄τάξεως μαζί με την ολοκλήρωση του προγράμματος της Γ΄ τάξεως, ή μήπως η ολοκλήρωση του προγράμματος της Δ΄τάξεως πρέπει να ακολουθηθεί αμέσως και με τη συγγραφή των αντίστοιχων διδακτικών βιβλίων για το μαθητή και το δάσκαλο;

3) Η ολοκλήρωση του αναλυτικού προγράμματος των Α΄και Β΄τάξεων και, κυρίως, η συγγραφή των βιβλίων της Α΄τάξεως, που αποτελούν πλέον σημεία αναφοράς, μήπως επιτρέπουν την ανάθεση συγγραφής διδακτικών βιβλίων και σε συγγραφείς μη αποσπασμένους στο ΚΕΜΕ, αλλά, πάντως, με τη στενή συνεργασία και καθοδήγησή τους, και έπειτα από ολοκλήρωση του αντίστοιχου αναλυτικού προγράμματος Γ΄και Δ΄τάξεων;

4) Είναι αναγκαία από λόγους τάξεως η πανελλήνια πρόσκληση εκδηλώσεως ενδιαφέροντος για απόσπαση στο ΚΕΜΕ και άλλων προσώπων για συγκεκριμένα μαθήματα συγκεκριμένων τάξεων, αφού οι πολύμηνες αναζητήσεις των μελών του Τμήματος απέδωσαν μόνον 6-7 πρόσωπα;

Η προσωπική μου γνώμη είναι ότι και μόνη η συγγραφή των νέων βιβλίων της Β΄τάξεως θα ήταν αρκετή για να δικαιώσει την ύπαρξη του Τμήματος για εφέτος.

Ας μη λησμονείται ότι η πλήρης αξιοποίηση των νέων αυτών βιβλίων θα είναι αδύνατη χωρίς την ενημέρωση των σχολικών συμβούλων και των διευθυντών των σχολείων. Αυτή η προσπάθεια απαιτεί και χρόνο και δυνάμεις από το Τμήμα. Πολύ περισσότερο η γνώμη μου είναι ότι η συγγραφή βιβλίων αντίστοιχων με εκείνα της Α΄τάξεως για την Γ΄τάξη και με τα πρόσωπα που εξασφαλίστηκαν θα είναι κάτι περισσότερο από την εκτέλεση του "καλώς εννοουμένου καθήκοντος".

Αυτό γίνεται φανερό, αν λάβουμε υπόψη ότι όλοι μας "χάνουμε" από μια μέρα στη ΣΕΛΔΕ και ακόμη ότι τρείς (3) από εμάς "χάνουν" μια ημέρα στο τμήμα ερευνών για το οποίο πρέπει και να ετοιμάζουν εισηγήσεις που παίρνουν και αυτές χρόνο.

Το Τμήμα, αφού λειτούργησε την τελευταία πενταετία επί τρία (3) έτη (1978, 1979 και 1980) χωρίς δική του απαρτία, απασχολείται, σύμφωνα με όσα είπαμε, τόσο πολύ με εργασίες πρόσθετες, ώστε πολύ δύσκολα να είναι δυνατή η απόδοσή του στην κατάρτιση προγραμμάτων και συγγραφή βιβλίων σε ρυθμό ανάλογο με τις απαιτήσεις του καθενός από τα μέλη του.

Αν παρά τις σημερινές δυσκολίες του Τμήματος, η Διοίκηση του Υπουργείου ήθελε ταχύτερο ρυθμό εργασίας για την ολοκλήρωση του προγράμματος και τη συγγραφή των

βιβλίων του δημοτικού, τότε θα ήταν δυνατόν να συζητηθεί από τό Τμήμα η δυνατότητα συγκρότησης και άλλων ομάδων εργασίας, μιας για την Γ΄Δ΄και μιας για την Ε΄ΣΤ, που σε συνεργασία με το Τμήμα θα ολοκλήρωναν αρχικά την κατάρτιση του αναλυτικού προγράμματος. Χώρες προοδευμένες στον τομέα της Παιδείας χρησιμοποιούν για μόνη την κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος δημοτικού σχολείου ως και διακοσίων (200) παιδαγωγών, ψυχολόγων και εκπαιδευτικών γενικότερα.

Για την τελευταία περίπτωση θα ήταν ανάγκη ή να εξευρεθούν και άλλοι χώροι εργασίας, γιατί οι εδώ χώροι εργασίας και ανεπαρκείς εντελώς είναι και ακατάλληλοι ή να δίνεται η δυνατότητα στα πρόσωπα που θα χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς που συζητάμε να εργάζονται στο σπίτι τους, ή σε άλλους ήρεμους χώρους εργασίας, που οι ίδιοι θα εύρουν.

Προϋπόθεση για οτιδήποτε από τα προηγούμενα είναι πάντοτε το ότι, όσοι από τους αποσπασμένους στο Τμήμα για τις εργασίες αυτές επιλεγούν για Σχολικοί Σύμβουλοι, δεν θα αποχωρήσουν.

Τέλος, είναι ανάγκη να συζητήσει το Τμήμα ποιά από τα μέλη του είναι σε θέση να αναλάβουν την ευθύνη της συγγραφής διδακτικών βιβλίων μαζί με άλλα πρόσωπα αποσπασμένων, ή και μόνα τους και για ποιά μαθήματα ποιών τάξεων, ή έστω να αναλάβουν την ευθύνη της καθοδηγήσεως και εποπτείας ομάδων εργασίας, ανάλογα με τις σπουδές τους και τις προσωπικές τους δυνατότητες.

Προσωπικά ο ίδιος θα ήταν ίσως δυνατόν να αναλάβω μόνο την εποπτεία ενός βιβλίου, π.χ. του βιβλίου της γλωσσικής διδασκαλίας μιας τάξεως, αν και η απασχόληση στο συντονισμό των εργασιών του τμήματος κάνει από πριν σχεδόν αδύνατη την ανάληψη και αυτής της ευθύνης. Θα παρακαλούσα τον ειδικό Σύμβουλο κ. Γ. Μαραγκουδάκη να ενημερώσει για όλα αυτά απευθείας την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου, χωρίς τη μεσολάβηση των υπηρεσιακών παραγόντων.

Ίσως να μήν ήταν και χωρίς νόημα μια συνεδρίαση του Τμήματος με την παρουσία του αρμόδιου Υφυπουργού. Προσωπικά τη θεωρώ απαραίτητη και πολύ καθυστερημένη.

Θα παρακαλούσα τον κ. Γ. Μαραγκουδάκη να ενημερώσει το Τμήμα για τις προθέσεις του Υπουργείου στον τομέα των προγραμμάτων και των βιβλίων.

Έπειτα θα παρακαλούσα τα μέλη του τμήματος να πάρουν το λόγο και να αναφερθούν σε θέματα που τα ίδια κρίνουν ότι έχουν υψηλή προτεραιότητα και έπειτα τα συζητάμε

συστηματικά. Ίσως χρειαστεί να παραταθεί σήμερα η συζήτηση πέρα από τα όρια του ωραρίου εργασίας του Τμήματος ή την Παρασκευή και τη Δευτέρα, ώστε να καταλήξουμε σε οριστικά συμπεράσματα και προτάσεις.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Το Τμήμα, ύστερα από τη διεξοδική συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

1) Να γραφούν με τη διαδικασία του επείγοντος τα βιβλία μαθητή και δασκάλου της Β΄ τάξεως.
   α) Γλωσσικής διδασκαλίας
   β) Μαθηματικών και
   γ) Μελέτης Περιβάλλοντος
2) Να γραφούν με τη διαδικασία του επείγοντος τα βιβλία μαθητή και δασκάλου της Γ΄ τάξεως
   α) Γλωσσικής διδασκαλίας,
   β) Μαθηματικών και
3) Να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ οι πιό κάτω εκπαιδευτικοί, που επιλέχτηκαν από το Τμήμα Δημοτικής του ΚΕΜΕ με μεγάλη προσοχή και πολλή δυσκολία, για να γράψουν σε συνεργασία με τα οριζόμενα μέλη του Τμήματος, τα εξής διδακτικά βιβλία του Δημοτικού:

Α. Γλωσσική διδασκαλία Β΄τάξεως:

1. Αρ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ
2. Αρ. Βελαλίδης, δάσκαλος του 99ου Δ.Σ. Αθηνών
3. Κ. Καλαπανίδας, δάσκαλος του 12ου Δ.Σ. Αργυρουπόλεως
4. Ν. Κανάκης, Επιθεωρητής Α΄ Δ.Ε Περιφ. Ζακύνθου

Β) Μαθηματικών Β΄τάξεως:

1. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄του ΚΕΜΕ
2. Γ. Μαραγκουδάκης, Ε.Τ. Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.
3. Γ. Αποστολάκας, Επιθεωρητής Β΄Δ.Ε Η΄ Περιφ. Πειραιώς
4. Τρ. Διονυσοπούλου, δασκάλα Δ. Σχ. Αίγινας και
5. Ι. Σαλβαράς, δάσκαλος 1ου Δ. Σχ. Ραφήνας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

./.

Γ) Μελέτης Περιβάλλοντος Β΄τάξεως:

1. Αντ. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ.
2. Ι. Γεωργακόστας, Επιθεωρητής Β΄Δ.Ε Περιφ. Αργολίδας,
3. Θρ. Μπέλλας, Παιδαγωγός, δάσκαλος 5ου Δ. Σχ. Καλλιάρδου.
4. Ν. Σκόπας, Επιθεωρητής Α΄Δ.Ε Περιφ. Λεβαδείας

Δ) Γλωσσικής διδασκαλίας Γ΄τάξεως:

1. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄του ΚΕΜΕ,
2. Α. Μπλούνας, Παιδαγωγός, καθηγητής Π. Ακ. Αλεξανδρουπόλεως
3. Χ. Σακελλαρίου, Επιθεωρητής Δ.Ε ΙΣΤ΄Περιφ. Διαμερ. Ανατολ Αττικής
4. Κ. Χωρεάνθης, δάσκαλος 94ου Δ. Σχ. Ι΄Περιφ. Αθηνών

Ε΄ Μαθηματικών Γ΄τάξεως:

1. Κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄του ΚΕΜΕ
2. Γ. Μαραγκουδάκης, Ε.Τ. Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ
3. Α. Αθανασάκης, Παιδαγωγός, βοηθός Γυμνασιάρχη Β΄προτύπου Γυμνασίου Αθηνών.
4. Ι. Αλεξανδράκης, δάσκαλος 11ου Δ. Σχ. Χαλανδρίου.
4. Γ. Δήμου, δάσκαλος 3ου Δ. Σχ. Παπάγου

ΣΤ) Μελέτης Περιβάλλοντος Γ΄τάξεως:

1. Ι. Χριστιάς, εισηγητής του ΚΕΜΕ
2. Α. Λεοντάρης, δάσκαλος 1ο2ου Δ. Σχ. Αθηνών και
3. Μ. Καζάζη - Πατηνιώτη, παιδαγωγός, καθηγήτρια ΚΑΤΕΕ Αθηνών.

Οι όροι συγγραφής καταρτίζονται από το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του ΚΕΜΕ.

Η κρίση και η έγκριση των πιο πάνω διδακτικών βιβλίων θα γίνει από το αρμόδιο Τμήμα του ΚΕΜΕ.

Η εικονογράφηση των βιβλίων θα ανατεθεί σε καλλιτέχνες ζωγράφους ή φωτογράφους, που θα προτείνει το ΚΕΜΕ. Στούς συγγραφείς δεν θα καταβληθεί αποζημίωση.

4) Να εξασφαλιστούν τρείς (3) χώροι εργασίας - γραφεία, καθώς και επτά τραπέζια.

5) Εφόσον η Διοίκηση του Υπουργείου επιθυμεί τη συγγραφή και άλλων διδακτικών βιβλίων με τη διαδικασία του επείγοντος, να γίνει πανελλήνια πρόσκληση εκδηλώσεως ενδιαφέροντος, ώστε να εμφανισθούν οι απαραίτητοι πρόσθετοι συνεργάτες - συγγραφείς.

. / .

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 70/1982

Σήμερα, 10 Δεκεμβρίου 1982 ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.00 πρ.μ. συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄, οι κκ Δ. Ανδριόπουλος, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιω. Χριστιάς, εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Ν. Βλουτίδης, Σύμβουλος Β΄, και Λ. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση (ΣΕΛΔΕ).

Στη συνεδρίαση προσκλήθηκαν και έλαβαν μέρος και οι κκ [Μαραγκουδάκης Δημ.] Δήμου, και Σγουμπόπουλος, δάσκαλος απασπασμένος στο ΥΠΕΠΘ για την υποβοήθηση των εργασιών της συνεδριάσεως.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Βελτιώσεις των βιβλίων των θρησκευτικών των Γ΄και Ε΄ τάξεων του δημοτικού σχολείου. Εισηγητές: Β. Κονιδιτσιώτης, Γ. Μαραγκουδάκης.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Προγραμματισμός των εργασιών του Τμήματος - κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος και συγγραφή διδακτικών βιβλίων μαθητή και δασκάλου (συνέχεια συζητήσεως) Εισηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Θ έ μ α 1ο.- Βελτιώσεις των βιβλίων των θρησκευτικών των Γ΄και Ε΄ τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Στη συνέχεια οι εισηγητές κκ Θ. Κονιδιταιώτης και Γ. Μαραγκουδάκης προτείνουν τις απαραίτητες βελτιώσεις των βιβλίων των θρησκευτικών των Γ΄και Ε΄ τάξεων και ακολουθεί διεξοδική συζήτηση.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

να γίνουν οι διορθώσεις και βελτιώσεις του προτείνονται από τους εισηγητές, όπως αυτές σημειώθηκαν αμέσως, κατά την ώρα της συνεδρίας, στα αντίτυπα των βιβλίων των θρησκευτικών των Γ΄και Ε΄τάξεων, που αποστέλλονται για ανατύπωση για το σχολικό έτος 1983-84, για παιδαγωγικούς, διδακτικούς και ψυχολογικούς λόγους.

Θ έ μ α 2ο.- Προγραμματισμός των εργασιών του Τμήματος- κατάρτιση αναλυτικού προγράμματος και συγγραφή διδακτικών βιβλίων μαθητή και δασκάλου (συνέχεια συζητήσεως).

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης συνοψίζει όσα το Τμήμα συζήτησε και αποφάσισε για το αναλυτικό πρόγραμμα και τα βιβλία μαθητή και δασκάλου στην προηγούμενη συνεδρία του (69/82).

Στη συνέχεια καλεί το Τμήμα να συζητήσει για το αν θα είναι δυνατό να ολοκληρωθεί το αναλυτικό πρόγραμμα της Γ΄τάξεως (στόχοι, μερικότερες ενότητες) και να γραφούν όλα τα βιβλία της Γ΄τάξεως ώστε να είναι έτοιμα για το σχολ. έτος 1983-84.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, παίρνει το λόγο και λέγει τα εξής:

Προτείνω να εξεταστεί η δυνατότητα ενσωμάτωσης στη Μελέτη του Περιβάλλοντος των χωριστών τώρα μαθημάτων Ιστορίας και Θρησκευτικών για τις τάξεις Γ΄και Δ΄.

Νομίζω ότι η μεθόδευση του μαθήματος και η οργάνωση της ύλης στη Μ.τ.Π των Α΄ και Β΄ τάξεων μπορούν να αποτελέσουν εγγύηση ότι και στις δυο επόμενες τάξεις είναι δυνατόν να οικονομηθεί η ύλη με τον ίδιο τρόπο.

Προϋπόθεση για μια τέτοια οργάνωση είναι η αναθεώρηση του πλαισίου προγράμματος των θρησκευτικών και της Ιστορίας της Γ΄και Δ΄τάξης, ώστε να δένονται με την υπόλοιπη ύλη της Μ.τ.Π. Κατά τη γνώμη μου περισσότερο ενδιαφέρον θα έχει για τα παιδιά η θρησκευτική ζωή που συνδέεται μ'αυτά παρά η εξιστόρηση του ενός μετά το άλλο των κεφαλαίων της Π.Δ., μιας ιστορίας που αναφέρεται βασικά σ'άλλους λαούς και σ'άλλους τόπους, μακρινούς στα παιδιά της ηλικίας 7 ως 9 χρονών.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Το Τμήμα, ύστερα από τη συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

ότι είναι πιθανόν να είναι έγκαιρα έτοιμα για το σχολ. έτος 1983-84 το αναλυτικό πρόγραμμα και τα άλλα βιβλία της Γ΄τάξεως, κατά τεύχη, αν δοθούν από τη διοίκηση τα κατάλληλα προσωπα που είναι απαραίτητα (τρία (3) για την Ιστορία και τρία (3) για τα θρησκευτικά).

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 71/1982

Σήμερα 20 Δεκεμβρίου 1982, ημέρα Δευτέρα και ώρα 12.00 μεσημβρινή, συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή)

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονδιτσιώτη, Σύμβουλο Β΄, οι: Ν. Βλουτίδης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β΄, Αντων. Μπενέκος, Ειδικός Σύμβουλος, Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Α. Βουγιούκας, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί απουσιάζει με κανονική άδεια και Δ. Ανδριόπουλος, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Θ Ε Μ Α 1ο.- Οι όροι συγγραφής των βιβλίων του μαθητή και του δάσκαλου των Β΄ και Γ΄ τάξεων Δημοτικού. Εισηγητής: Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β΄.

Θ Ε Μ Α 2ο.- Αίτηση της κας Αννέτας Γεωργά - Γαλτσιώτη για διατύπωση γνώμης για την ερρεσιτεχνία της με θέμα "Συναρμολογούμενο αλφάβητο".

Θ Ε Μ Α 3ο.- Ανατύπωση του βιβλίου "Η γλώσσα μου για την Α΄δημοτικού" (Βιβλίο για το μαθητή 1ου Β΄τεύχος) και εκτύπωση του βιβλίου Νεοελληνική γλώσσα βιβλίο του δασκάλου, Α΄τάξη, Γ΄τεύχος). Εισηγητής κ. Δ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

. / .

Θ έ μ α 1ο.- Οι όροι συγγραφής των βιβλίων του μαθητή και του δάσκαλου των Β΄και Γ΄ τάξεων Δημοτικού.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιταιώτης, Σύμβουλος Β΄, ενημερώνει το Τμήμα για την ανάγκη καταρτίσεως των όρων συγγραφής των διδακτικών βιβλίων Β΄και Γ΄τάξεων (για τη Γλώσσα, τα Μαθηματικά και τη Μελέτη του Περιβάλλοντος), σύμφωνα με το δακτυλογραφημένο σχέδιο που έχει δώσει στα αρμόδια μέλη.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και δίνονται διευκρινίσεις σε ορισμένα σημεία.

Έπειτα από τη συζήτηση το Τμήμα

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Να καταρτισθούν οι όροι συγγραφής των νέων διδακτικών βιβλίων Β΄και Γ΄τάξεων, ώστε σύμφωνα με αυτούς να γραφούν συγχρονισμένα βιβλία για το μαθητή και το δάσκαλο της Β΄και Γ΄τάξεως.

Θ έ μ α 2ο.- Αίτηση της κας Αννέτας Γεωργά-Γαλτσιώτη για διατύπωση γνώμης για την ευρεσιτεχνία της με θέμα "Συναρμολογούμενο αλφάβητο.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ Βασ. Κονδυτσιώτης, Σύμβουλος, Β', θέτει υπόψη του Τμήματος τα εξής:

Η Δ/νση Εποπτικών μέσων του ΥΠΕΠΘ διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση της κ. Αννέτας Γεωργά- Γαλτσιώτη με την οποία ζητεί να γνωμοδοτήσει (το ΚΕΜΕ) για τη χρησιμότητα στα δημοτικά σχολεία ιδέας ερρεσιτεχνίας της με θέμα "Συναρμολογούμενο αλφάβητο".

Το ανωτέρω συναρμολογούμενο αλφάβητο, που η κ. Γεωργά προσφέρει δωρεάν στο Υπουργείο Παιδείας, δεν έχει προσκομισθεί στο ΚΕΜΕ.

Προτείνω, προκειμένου το Τμήμα να γνωμοδοτήσει, να στείλει η ενδιαφερόμενη (11) αντίτυπα, όπως άλλωστε γίνεται με όλα όσα έρχονται στο Τμήμα για διατύπωση γνώμης.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε ' τ α ι :

Προτείνει, προκειμένου να γνωμοδοτήσει, να στείλει η ενδιαφερόμενη κ. Γεωργά-Γαλτσιώτη τα απαιτούμενα έντεκα (11) αντίτυπα τού έργου της "Συναρμολογούμενο αλφάβητο".

Θ έ μ α 3ο.- Ανατύπωση του βιβλίου "Η γλώσσα μου για την Α΄δημοτικού" (βιβλίο για το μαθητή Α΄και Β΄τεύχος) και εκτύπωση του βιβλίου Νεοελληνική γλώσσα- βιβλίο του δασκάλου, Α΄τάξη, Γ΄τεύχος.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β΄, θέτει υπόψη του Τμήματος το Α΄και Β΄τεύχος του βιβλίου του μαθητή για τη γλώσσα, αναφέρεται στις βελτιώσεις που έκανε η συντακτική επιτροπή και προτείνει την ανατύπωσή του από τον ΟΕΔΒ.

Επίσης παρουσιάζει στο Τμήμα για κρίση και έγκριση το βιβλίο του δασκάλου για τη γλώσσα, τρίτο τεύχος, και λέγει τα εξής:

" Κατά τη γνώμη μου είναι ένα πολύ χρήσιμο βιβλίο και θα βοηθήσει πολύ το δάσκαλο στο έργο του, όπως και τα δύο προηγούμενα.

Η μόνη επιφύλαξή μου είναι στην έλλειψη μιας στοιχειώδους συστηματικής αξιολόγησης της διδασκαλίας που προτάθηκε στην ομάδα εργασίας από τον Α. Μπλούνα κι εμένα και δεν έγινε δεκτή".

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλάσσονται διάφορες απόψεις.

Ειδικότερα ο κ. Πασσάκος, Σύμβουλος Β΄λέγει τα ακόλουθα:

Με αφορμή τις παρατηρήσεις των συναδέλφων για την ποσότητα της ύλης που διαπιστώνεται έκ των υστέρων ως υπερβολική, επιθυμώ και πάλι για πολλοστή πλευρά φορά να επαναλάβω τη σοβαρή έλλειψη που παρουσιάζει γενικά η εργασία μας πάνω στα προγράμματα και στα διδακτικά βιβλία. Απουσιάζει τελείως η δοκιμασία, ο κάποιος πειραματισμός πριν πάρουν τη τελική μορφή τους. Έτσι όλα γίνονται "υποθετικά", χωρίς να έχουμε τη συγκεκριμένη πληροφορία από μια πειραματική εφαρμογή τους πρώτα σε σχέδιο, μέσα στη σχολική τάξη. Αυτός είναι απαραίτητος όρος όπου, σ'όποιες χώρες γίνεται σοβαρή και συστηματική εργασία πάνω σ'αυτά τα θέματα.

Ειδικότερα για το όλο βιβλίο "Η Γλώσσα μου", που στην ουσία είναι το βασικό και κύριο βιβλίο των μικρών παιδιών που πρωτοεισέρχονται στο σχολείο, έχω να παρατηρήσω τούτο στο περιεχόμενό του. Έγινε πραγματικά επαινετή προσπάθεια από τη συντακτική επιτροπή, ώστε τα κείμενα του βιβλίου να προέρχονται από τη πραγματική ζωή και τις εμπειρίες των παιδιών της ηλικίας αυτής και πιο συγκεκριμένα απ'την οικογένεια, όπου κυρίως κινείται η ζωή τους, τα παιγνίδια τους, τα οικιακά ζώα, τα λουλούδια και τα δένδρα κτλ. Όμως απουσιάζει τελείως μια σημαντική πλευρά της ζωής των μικρών παιδιών. Η θρησκευτική τους ζωή και οι σχετικές όψεθονες εμπειρίες και συγκινήσεις τους. Θα ήταν πολύ δύσκολο να φανταστούμε πως υπάρχει ελληνικό σπίτι

απ'το οποίο να λείπει κάποια εικόνα με το καντήλι της, να υπάρχει ελληνίδα μητέρα που να μην έμαθε στα μικρά παιδιά της να κάνουν το σημείο του σταυρού και τη προσευχή τους και να μη τα οδήγησε στην εκκλησία να μεταλάβουν. Εξάλλου οι βαθειές συγκινήσεις - το γνωρίζουμε όλοι μας- που νοιώθουν ιδιαίτερα τα μικρά παιδιά στις μεγάλες εορτές της Χριστιανοσύνης και σ'άλλες τοπικές θρησκευτικές εορτές είναι σχεδόν μοναδικές. Όλα αυτά λοιπόν τα βιώματα μένουν έξω απ'το βιβλίο των παιδιών και μάλιστα απορεί κανείς πως διέφυγε αυτό από τη σκέψη των συγγραφέων. Τα παιδιά μας ζουν όλη αυτή τη θαυμάσια ζωντανή παράδοση του λαού μας και ασφαλώς θα χαίρονταν πολύ να την έβλεπαν να αντικατοπτρίζεται στο πρώτο τους σχολικό βιβλίο. Εξάλλου από διδακτικής πλευράς έτσι θα εξασφαλιζόταν από πλευράς μαθητών ο συναισθηματικός παράγων μαθήσεως, σημαντική εννοϊκή προϋπόθεση από άποψη παρωθητική (MOTIVATION) για την επιτυχία της διδασκαλίας. Η απορία μας λοιπόν είναι μεγάλη πως, ενώ αιφνιδιαζόμαστε να βλέπουμε σε αναγνωστικά ανατολικών ευρωπαϊκών χωρών εικόνες με εκκλησάκια, από το Αλφαβητάρι απουσιάζει παντελώς κάθε τι το σχετικό. Επιθυμώ να διευκρινίσω για αποφυγή παρανοήσεων ότι οπωσδήποτε δεν εννοώ ύπαρξη κειμένων σε πλαίσια ενός "διδακτισμού" έστω και θρησκευτικού. Εννοώ όμως, όπως είπα, την απαραίτητη αντανάκλαση σε σελίδες του βιβλίου, των πραγματικών βιωμάτων των παιδιών μας αυτής της μορφής. Ο προβαλλόμενος λόγος, ότι "αυτά τα αφήσαμε να περιληφθούν στα βιβλία της Σπουδής του περιβάλλοντος, δεν είναι πειστικός γιατί και το όλο περιεχόμενο του βιβλίου "Η γλώσσα μου" είναι περιβάλλον και με την ίδια λογική θα έπρεπε όλο να αποκλειστεί.

Είμαι υποχρεωμένος να εκφράζω τη σοβαρή επιφύλαξή μου για τη σημαντική αυτή παράλειψη, όπως τη θεωρώ, και την πρόταση μου να μη συμβεί το ίδιο στα αναγνωστικά των άλλων τάξεων - Β'και Γ'- που ακολουθεί η συγγραφή τους.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Β. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', παρατηρεί ότι όσα λέγει ο κ. Κ. Πασσάκος συζητήθηκαν κατά την αρχική κρίση και έγκριση του Β'και Γ' τεύχους του βιβλίου του μαθητή της Α'τάξεως Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ. Σήμερα το Τμήμα καλείται να εγκρίνει την ανατύπωση τον Α'και Β'τεύχους του βιβλίου του μαθητή της Α' τάξεως Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ και την εκτύπωση του Γ'τεύχους του ίδιου βιβλίου για το δάσκαλο.

Ο κ. Μελάς, Σύμβουλος Β', λέγει τα εξής:

Στις παρατηρήσεις του κ. Πασσάκου έχω να αντιπαρατηρήσω τα εξής:

Πράγματι είναι μια έλλειψη η μη πειραματική εφαρμογή του προγράμματος και των βιβλίων. Όμως αν περιμέναμε ένα δυο χρόνια που απαιτεί ένας πειραματισμός φοβάμαι ότι θα χάναμε την ευκαιρία που χάθηκε πολλές φορές ως τώρα.

Όπως θα δείτε και στο βιβλίο (β΄τεύχος) που στέλνουμε για ανατύπωση έχουν γίνει σημαντικές βελτιώσεις και διορθώσεις με σκοπό να γίνει το βιβλίο πιο λειτουργικό. Για τις διορθώσεις και βελτιώσεις λάβαμε υπόψη τις αντιδράσεις των δασκαλισσών που δοκίμασαν με τη Γλώσσα μου. Έτσι πιστεύω ότι θα αναπληρωθεί, κατά κάποιο τρόπο, η έλλειψη της πειραματικής εφαρμογής.

Ως προς το άλλο θέμα της παράλειψης από τη Γλώσσα μου θεμάτων από τη θρησκευτική ζωή έχω να παρατηρήσω ότι έχουν συμπεριληφθεί εκεί κείμενα και εικόνες τόσα και τέτοια που εξυπηρετούσαν τη γλωσσική διδασκαλία. Αρχή της σύνταξης του προγράμματος και των βιβλίων γλωσσικής διδασκαλίας είναι να διδάξουμε γλώσσα και όχι να υπηρετήσουμε μέσω αυτής περιοχές που έχουν τη θέση τους σε άλλη ώρα του αναλυτικού προγράμματος.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

ο μ ό φ ω ν α α π ο φ α ί ν ε τ α ι

1. Κρίνει κατάλληλο το βιβλίο του δασκάλου για την γλώσσα, τρίτο τεύχος- Α΄τάξη δημοτικού, και προτείνει την εκτύπωσή του από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1982-83.
2. Προτείνει την ανατύπωση από τον ΟΕΔΒ για το σχολ. έτος 1983- 84 του βιβλίου του μαθητή "Η γλώσσα μου για την Α΄δημοτικού", Α΄και Β΄τεύχος.

Έπειτα από αυτά τελείωσε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Π Ρ Α Ξ Η 72/1982

Σήμερα, 21 Δεκεμβρίου 1982 ημέρα Τρίτη και ώρα 11.30 πρωϊνή συνεδρίασε το Τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή).

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση, αφού προσκλήθηκαν σύμφωνα με τη νόμιμη διαδ[illegible] από τον Πρόεδρο του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτη, Σύμβουλο Β', οι κκ Ν. Βλουτ[illegible]ης, Κων/νος Πασσάκος, Δ. Μελάς, Σύμβουλοι Β', Ιω. Χριστιάς, Εισηγητής, καθώς και η γραμματέας του Τμήματος Ευρυδίκη Παπανικολάου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Δ. Ανδριόπουλος, Σύμβουλος Β', Αρ. Βουγιούκας, Αντ. Μπενέκος, Ειδικοί Σύμβουλοι, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόλη[illegible]

Στη συνεδρία προσκλήθηκε και έλαβε μέρος και ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Ειδικός Σύμβουλος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Οι εργασίες του Τμήματος κατά το α' εξάμηνο του 1983.

Στην αρχή επικυρώνεται το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Βασ. Κονιδιτσιώτης, Σύμβουλος Β', καλεί το Τμήμα να συζητήσει το θέμα των εργασιών με τις οποίες θα πρέπει να ασχοληθεί κατά το α' εξάμηνο του 1983.

Ακολουθεί διεξοδική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Ειδικότερα, διαπιστώνεται η ανάγκη α) αντικατάστασης των κυκλοφορούντων βιβλίων Αγωγής του Πολίτη και των Ε' και ΣΤ' τάξεων του δημοτικού και β) συγγραφής νέων βιβλίων Αγωγής του Πολίτη από καταξιωμένους συγγραφείς που θα πρέπει να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ.

Έπειτα από αυτά έληξε η συνεδρία.

Ο Πρόεδρος

Βασ. Κονιδιτσιώτης

Η Γραμματέας

Ευρ. Παπανικολάου